קבלה · זהר

תקוני הזהר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תקוני הזהר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תקוני-הזהר/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א. 9
דף א: 10
דף ב. 12
דף ב: 13
דף ג. 15
דף ג: 17
דף ד. 18
דף ד: 20
דף ה. 22
דף ה: 23
דף ו. 25
דף ו: 27
דף ז. 28
דף ז: 30
דף ח. 32
דף ח: 33
דף ט. 34
דף ט: 36
דף י. 37
דף י: 39
דף יא. 41
דף יא: 42
דף יב. 44
דף יב: 46
דף יג. 48
דף יג: 49
דף יד. 51
דף יד: 53
דף טו. 54
דף טו: 56
דף טז. 58
דף טז: 59
דף יז. 60
דף יז: 62
דף יח. 63
דף יח: 65
דף יט. 66
דף יט: 68
דף כ. 69
דף כ: 71
דף כא. 73
דף כא: 75
דף כב. 76
דף כב: 78
דף כג. 80
דף כג: 81
דף כד. 83
דף כד: 85
דף כה. 86
דף כה: 88
דף כו. 90
דף כו: 91
דף כז. 93
דף כז: 94

דף כח. 96
דף כח: 98
דף כט. 100
דף כט: 101
דף ל. 103
דף ל: 105
דף לא. 106
דף לא: 108
דף לב. 109
דף לב: 111
דף לג. 113
דף לג: 115
דף לד. 116
דף לד: 118
דף לה. 120
דף לה: 122
דף לו. 124
דף לו: 125
דף לז. 127
דף לז: 129
דף לח. 131
דף לח: 132
דף לט. 134
דף לט: 135
דף מ. 137
דף מ: 139
דף מא. 141
דף מא: 142
דף מב. 144
דף מב: 146
דף מג. 148
דף מג: 150
דף מד. 151
דף מד: 153
דף מה. 154
דף מה: 156
דף מו. 158
דף מו: 160
דף מז. 161
דף מז: 163
דף מח. 165
דף מח: 167
דף מט. 168
דף מט: 170
דף נ. 172
דף נ: 174
דף נא. 176
דף נא: 178
דף נב. 180
דף נב: 182
דף נג. 183
דף נג: 185
דף נד. 187
דף נד: 188
דף נה. 190
דף נה: 192

דף נו. 193
דף נו: 195
דף נז. 197
דף נז: 198
דף נח. 200
דף נח: 202
דף נט. 203
דף נט: 205
דף ס. 207
דף ס: 208
דף סא. 210
דף סא: 212
דף סב. 213
דף סב: 215
דף סג. 217
דף סג: 219
דף סד. 220
דף סד: 222
דף סה. 224
דף סה: 225
דף סו. 227
דף סו: 229
דף סז. 230
דף סז: 232
דף סח. 234
דף סח: 236
דף סט. 237
דף סט: 239
דף ע. 240
דף ע: 242
דף עא. 244
דף עא: 245
דף עב. 247
דף עב: 249
דף עג. 250
דף עג: 252
דף עד. 253
דף עד: 255
דף עה. 257
דף עה: 258
דף עו. 260
דף עו: 261
דף עז. 263
דף עז: 264
דף עח. 266
דף עח: 267
דף עט. 269
דף עט: 271
דף פ. 272
דף פ: 274
דף פא. 275
דף פא: 277
דף פב. 279
דף פב: 280
דף פג. 281
דף פג: 283

דף פד. 284
דף פד: 286
דף פה. 288
דף פה: 289
דף פו. 291
דף פו: 292
דף פז. 294
דף פז: 295
דף פח. 297
דף פח: 298
דף פט. 300
דף פט: 302
דף צ. 303
דף צ: 305
דף צא. 306
דף צא: 308
דף צב. 310
דף צב: 311
דף צג. 313
דף צג: 314
דף צד. 316
דף צד: 317
דף צה. 319
דף צה: 320
דף צו. 322
דף צו: 323
דף צז. 325
דף צז: 327
דף צח. 329
דף צח: 330
דף צט. 332
דף צט: 334
דף ק. 336
דף ק: 337
דף קא. 339
דף קא: 341
דף קב. 342
דף קב: 344
דף קג. 346
דף קג: 348
דף קד. 349
דף קד: 350
דף קה. 352
דף קה: 354
דף קו. 355
דף קו: 357
דף קז. 358
דף קז: 360
דף קח. 362
דף קח: 363
דף קט. 365
דף קט: 366
דף קי. 368
דף קי: 370
דף קיא. 372
דף קיא: 373

דף קיב. 375
דף קיב: 379
דף קיג. 380
דף קיג: 381
דף קיד. 382
דף קיד: 383
דף קטו. 385
דף קטו: 386
דף קטז. 387
דף קטז: 389
דף קיז. 391
דף קיז: 393
דף קיח. 394
דף קיח: 396
דף קיט. 398
דף קיט: 400
דף קכ. 401
דף קכ: 403
דף קכא. 405
דף קכא: 406
דף קכב. 408
דף קכב: 409
דף קכג. 411
דף קכג: 413
דף קכד. 414
דף קכד: 416
דף קכה. 418
דף קכה: 419
דף קכו. 421
דף קכו: 423
דף קכז. 424
דף קכז: 426
דף קכח. 427
דף קכח: 429
דף קכט. 431
דף קכט: 432
דף קל. 434
דף קל: 436
דף קלא. 437
דף קלא: 439
דף קלב. 441
דף קלב: 442
דף קלג. 444
דף קלג: 446
דף קלד. 447
דף קלד: 449
דף קלה. 450
דף קלה: 452
דף קלו. 453
דף קלו: 454
דף קלז. 455
דף קלז: 456
דף קלח. 460
דף קלח: 461
דף קלט. 462
דף קלט: 463

דף קמ. 465
דף קמ: 467
דף קמא. 468
דף קמא: 470
דף קמב. 471
דף קמב: 473
דף קמג. 475
דף קמג: 476
דף קמד. 478
דף קמד: 479
דף קמה. 481
דף קמה: 483
דף קמו. 484
דף קמו: 486
דף קמז. 487
דף קמז: 489
דף קמח. 490

דף א.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָזַל לֵיהּ וְעָרַק לְמַדְבְּרָא דְלוּד וְאִתְגְּנִיז בְּחַד מְעַרְתָּא הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אִתְרְחִישׁ נִיסָּא נָפַק לְהוֹן חַד חֲרוּב וְחַד מַעְיְינָא דְמַיָּא, אָכְלֵי מֵהַהוּא חֲרוּב וְשָׁתָן מֵהַהוּא מַיָּא, וְהָוָה אֱלִיָּהוּ זָכוּר לַטּוֹב אָתֵי לְהוֹן בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זִימְנֵי וְאוֹלִיף לוֹן, וְלָא יָדַע אִינִישׁ בְּהוּ וכו', בְּזֹהַר חָדָשׁ פָּרָשַׁת תָּבוֹא כָּתוּב שָׁם.

וְדָא אִתְקְרֵי תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר דְּאִינּוּן שַׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא דְּפַרִישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאִי בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית מִסְתָּרֵי אוֹרַיְיתָא.

קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן אַפְתַּח מִילִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, פָּתַח וְאָמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וְגוֹמֵר (דניאל יב ג), וְהַמַּשְׂכִּילִים אִלֵּין רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּיא, יַזְהִירוּ כַּד אִתְכַּנְּשׁוּ לְמֶעֱבַד הַאי חִבּוּרָא, רְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְהוֹן וּלְאַלְיָהוּ עִמְּהוֹן וּלְכָל נִשְׁמָתִין דְּמִתִּיבְתָּאן לְנַחֲתָא בֵּינַיְיהוּ וּלְכָל מַלְאָכַיָּא בְּאִתְכַּסְיָא וּבְאַרַח שֵׂכֶל.

וְעִלַּת עַל כֹּלָּא יְהִיב רְשׁוּ לְכָל שְׁמָהָן קַדִּישִׁין וּלְכָל הֲוַיָּין וּלְכָל כִּנּוּיִין לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין טְמִירִין כָּל שֵׁם בְּדַרְגָּא דִילֵיהּ, וּרְשׁוּתָא יְהִיב לַעֲשַׂר סְפִירָן לְגַלָּאָה לוֹן רָזִין טְמִירִין דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לוֹן עַד דְּיֵיתֵי דָּרָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל גַּוָּון, זֹהַר טָמִיר וְגָנִיז, זֹהַר בָּהִיר בַּשְּׁחָקִים, זֹהַר זָרִיק נְצוֹצִין וּמַבְהִיק כַּבָּרָק לְעַיְינִין, זֹהַר זָהִיר חִוָּור כְּסִיהֲרָא, זֹהַר זָהִיר סוּמָקָא כְּמַאֲדִים, זֹהַר מַבְהִיק כְּלִיל יְרוֹקָא כַּחַמָּה, זֹהַר יָרוֹק כַּכֹּכָב, זֹהַר כְּלִיל חִוָּור וְסוּמָק, זֹהַר זָהִיר לְכָל עִיבַר, כְּמָאן דְּמָחָא בַּפַּטִּישׁ וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סִטְרָא, הָכִי מֵהַאי זֹהַר זָהֲרִין כַּמָּה נִשְׁמָתִין, דְּאִינּוּן זָהֲרִין כֻּלְּהוּ בָּרָקִיעַ.

נוסחא אחרינא תָּאנָא וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דְּאִיהוּ זֹהַר טָמִיר וְגָנִיז דָּא כְּתֶ"ר, זֹהַר בָּהִיר בַּשְּׁחָקִים דָּא חָכְמָ"ה, זֹהַר זָרִיק נְצוֹצִין וּמַבְהִיק כַּבָּרָק לְעַיְינִין דָּא בִּינָ"ה, זֹהַר חִוָּורוּ כְּסִיהֲרָא דָּא גְּדוּלָ"ה, זֹהַר זָהִיר סוּמָקָא כְּמַאֲדִים דָּא גְּבוּרָ"ה, זֹהַר מַבְהִיק כְּלִיל יְרוֹקָא כַּחַמָּה דָּא תִּפְאֶרֶ"ת, זֹהַר יָרוֹק כַּכֹּכָב דָּא נֶצַ"ח, זֹהַר כְּלִיל אוּכָּם וְסוּמָק דָּא הוֹ"ד, זֹהַר זָהִיר לְכָל עִיבַר כְּמָאן דְּמָחָא בַּפַּטִּישׁ וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סְטַר דָּא יְסוֹ"ד.

וְאִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתִין מֵאִלֵּין מַשְׂכִּילִים דְּאִית בְּהוֹן שֵׂכֶל לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּרָזִין דְּמָארֵיהוֹן, כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין וּמְצוּיָרִין בְּמַלְכוּתָא דִּרְקִיעָא כְּכוֹכְבַיָּא דְנָהֲרִין בִּרְקִיעָא, וְהַיְינוּ יַזְהִירוּ

כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מַאי הָרָקִיעַ דְּנָהֲרִין בֵּיהּ נְשְׁמָתִין דְּמַשְׁכִּילִים כְּכֹכְבֵיָּא בָּרָקִיעַ הִכִּי נָהֲרִין בְּכָרְסַיָּא.

וְכֻלְּהוּ פָּרְחִין מִן רָקִיעַ, וְדָא צַדִּיק חַי עוֹלָמִים דְּמִנֵּיהּ פָּרְחִין נְשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא וְנָהֲרִין בְּסִיהֲרָא, וְעָלַיְיהוּ כְּתִיב (בראשית א יז) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִי"ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְאִיהוּ רָקִיעַ דְּאִיהוּ לְעֵילּ מֵחֵיוָון הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א כו) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם, וַהֲפוֹךְ רָקִי"עַ וְתִשְׁכַּח לֵיהּ עִיקָּ"ר, וְיסוֹדָא דְמֶרְכַּבְתָּא דַעֲלֵיהּ קַיְימִין חֵיוָון וְכָרְסַיָּא דְמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי י כה) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, עַל צַדִּיק דִּלְעֵילָּא

דף א:

קַיְימָא עָלְמָא דְאִתְכַּסְיָיא, וְעַל צַדִּיק דִּלְתַתָּא קַיְימָא עָלְמָא דְאִתְגַּלְיָיא, וְהַיְינוּ מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים, מֵהַהוּא צַדִּיקָא דְעָלְמָא תַּלְיָין, מַאי הָרַבִּים אִלֵּין דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ הֲלָכָה כְּרַבִּים דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דַאֲבָהָן, דְּלֵית רַבִּים פָּחוּת מִתְּלַת הֲלָכָה כְּרַבִּים דָּא שְׁכִינְתָּא.

וּמִתַּמָּן (ישעיה ס כא) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, הַאי דְאִתְמַר בָּהּ (שם סו א) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי, דָּא שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, וּמִתַּמָּן אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל מְלָכִים צַדִּיקִים חוֹזִים נְבִיאִים מָארֵי תּוֹרָה גִּבּוֹרִים חֲסִידִים נְבוֹנִים חֲכָמִים רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל.

וּרְשׁוּתָא אִתְיְהִיב לְאִלֵּין נְשְׁמָתִין דְּאִתְתַּרְכוּ מֵאַתְרַיְיהוּ בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְקַנְנָא בְהַאי חִבּוּרָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי כז י) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, וְלֵית צִפּוֹר אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מִתְּתַרְכָא מֵאַתְרָהָא הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים כב ז) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אֶת לַרְבּוֹת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, הָאֵם שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, דְּתַרְוַיְיהוּ אִתְתַּרְכוּ מֵאַתְרֵיהוֹן, וּבְגִין דָּא שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח תְּרֵין שְׁלוּחִין חַד מִבַּיִת רִאשׁוֹן וְחַד מִבַּיִת שֵׁנִי, לְקַיְימָא בֵּיהּ (שם מב ח) אֲנִי יהו"ה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, דְּאִתְתָּרֵךְ אַבַּתְרַיְיהוּ.

וְעוֹד כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דָּא מֹשֶׁה דִּכְתִיב (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד, דְּאִתְתָּרַךְ רוּחֵיהּ אַבַּתְרַיְהוּ. וְעוֹד כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ מָאן דְּאִיהוּ אִישׁ צַדִּיק דְּאָזַל נָע וָנָד מֵאַתְרֵיהּ כְּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ח ט) וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן בְּזִמְנָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא גָּזַר עַל בָּתֵּי הַצַּדִּיקִים דְּיִתְחָרְבוּ, דְּאָזְלִין כָּל חַד נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דְּדַיְּיוֹ לְעָבָד לְמֶהֱוֵי כְּרַבֵּיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה אַיֵּ"ה דְּמַרְחֵם עָלֵיהּ, אוֹף הָכִי (ישעי, נא יח) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא דַּיְּיוֹ לְעָבֵד לְמֶהֱוֵי כְּרַבֵּיהּ, וְלֵית לֶחֶם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, הַאי גָּרַם לְמָארֵי תוֹרָה דְּאָזְלִין מִתַּתַּרְכִין.

זַכָּאָה אִיהוּ מָארֵי מְתִיבְתָּא מָארֵי מֶדְרָשׁ מָארֵי תוֹרָה, דְּגַם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת (תהלים פד ד), בַּיִת דְּנִשְׁמָעִין בֵּיהּ פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא, דְּבַאֲתַר דְּאִית תַּמָּן תּוֹרָה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת תַּמָּן, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן כָּל בַּיִת שֶׁאֵין נִשְׁמָעִין בּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה לְסוֹף תֶּחֱרַב, וְאִלֵּין דְּנִשְׁמָעִין דִּבְרֵי תוֹרָה בְּהוֹן אִתְקְרִיאוּ בֵּיצִים אֲפִרוֹחִים בָּנִים, בֵּיצִים מָארֵי מִקְרָא, אֲפִרוֹחִים מָארֵי מִשְׁנָה, בָּנִים מָארֵי קַבָּלָה.

וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (דברים כב ו) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֲפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח מִנַּיְהוּ, אֲבָל עַל מָארֵי קַבָּלָה אִתְמַר (שם) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּלֵית סִכְלְתָנוּ לְאִשְׁתְּמוֹדָע בִּשְׁכִינְתָּא כְּאִלֵּין מָארֵי קַבָּלָה, וְאִלֵּין עָבְדִין לָהּ דִּירָה וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפָרְחִין עִמָּהּ, בְּכָל אֲתַר דְּאִיהִי פָּרְחַת כֻּלְּהוּ מְנַדְּדִין עִמָּהּ בִּשְׁלִיחוּתָא דִילָהּ, אֲבָל אֲפְרוֹחֵי לֵית גַּדְפִּין דִּלְהוֹן שְׁלֵמִין דְּפָרְחִין בְּהוֹן, דְּאִינּוּן פִּקּוּדֵי דַעֲשֵׂה, כָּל שֶׁכֵּן בֵּצִים, וּבְגִין דָּא אִתְמַר עֲלַיְיהוּ לְגַבֵּי אִמָּא שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

עַד דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין הָא סָבָא אִזְדַּמַּן לֵיהּ וְאָמַר, וְהָא כְּתִיב וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אָמַר לֵיהּ סָבָא כָּל אֶתְיָן לְרִבּוּיֵי, וּבְגִין דְּא לָא אָמַר וְהַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אֶלָּא וְאֶת, לְרַבּוֹת אֲפְרוֹחִים, אֲבָל לֹא אָמַר הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אָמַר לֵיהּ בְּרִיךְ אַנְתְּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא דְּהָכִי הוּא וַדַּאי, וּבָנִים אִינּוּן וַדַּאי תְּחוֹת אִמָּא עִלָּאָה, חֲסִידִים גִּבּוֹרִים מָארֵי תוֹרָה חוֹזִים נְבִיאִים צַדִּיקִים, חֲסִידִים מִסְטָרָא דְּחֶסֶד דְּרִגָּא דְאַבְרָהָם, וְאוּקְמוּהָ עָלֵיהּ אֵין חָסִיד אֶלָּא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּעָבִיד לֵיהּ קַן דְּאִיהוּ אַכְסַנְיָא דִילֵיהּ, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי

דף ב.

קַן דִּילֵיהּ בַּיִת דִּילֵיהּ הֵיכָל דִּילֵיהּ, מָלוֹן דִּילֵיהּ וּבְאַרְעָא קַדִּישָׁא אִיהִי יְחוּדֵיהּ וּבֵיתֵיהּ, וְלָאו מָלוֹן וְאַכְסַנְיָא, אֶלָּא כְּפוּם הַהוּא בַּר נַשׁ דְּתַקִּין לָהּ, וּבְגִין דָּא יָהִיב מִדַּת חֶסֶד לְאַבְרָהָם.

גְּבוּרִים מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה דִּיְהַבִין תּוּקְפָּא לְמָארֵיהוֹן לְכִבּוּשׁ עִבָּד תַּחַת רַבּוֹ וְשִׁפְחָה תְּחוֹת גְּבִרְתָּהּ בְּקִשׁוּרָא דִּתְפִלִּין, דְּמָאן דְּלֵית לֵיהּ תְּפִלִּין בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע, מִסְטָרָא דִּילֵיהּ שַׁלִּיט עִבָּד וְשִׁפְחָה עַל עָלְמָא, וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא רָגְזָא שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ל כב) תַּחַת עִבֶּד כִּי יִמְלוֹךְ וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ.

וְאוּף הָכִי אִיהִי רָגְזָא יַתִּיר עַל נָבָל כִּי יִשְׂבַּע לֶחֶם (שם), דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ט ו) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי, דְּאִיהוּ קַמְצָן נָבָל בְּמָמוֹנֵיהּ נָבָל שְׁמֵיהּ, דְּלַאו אִיהוּ נָדִיב וְלַאו אִיהוּ מִזָּרְעָא דַּאֲבָהָן דְּאִתְמַר עֲלַיְהוּ (תהלים מז י) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ, דְּהָא קַמְצָן אִיהוּ עָנִי הַדַּעַת, בָּתַר דְּלָא עָבִיד טִיבוּ לְמָארֵי תּוֹרָה לְמֶהֱוֵי מַחֲזִיק בִּידַיְיהוּ, וְאוֹרַיְיתָא בְּלָא פְּקוּדָיָא לַאו אִיהִי תּוֹרַת יהו"ה.

מָארֵי תּוֹרָה מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ חֲצוֹת לַיְלָה הֲוָה קָם דָּוִד לְחַבָּרָא לֵיהּ בְּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת לַיְלָה, וְאִיהוּ שׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה (ישעיה כא יא), לֵיל ה', לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיהו"ה (שמות יב סב), וּבְגִינָהּ אִתְמַר כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בְּיוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מב ט) יוֹמָם יְצַוֶּה יהו"ה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי.

חוֹזִים נְבִיאִים מִסְטָרָא דְּנֶצַח וְהוֹד, דִּבְהוֹן כְּלִילָן תְּרֵין שְׁמָהָן דְּאִינּוּן יאהדונה"י, דִּבְהוֹן תְּמַנְיָא אַתְוָון, לְקֶבֶל תְּמַנְיָא סִפְרֵי נְבִיאִים, וּנְבִיאִים תְּרֵין הָא עִשָּׂר, לְקֶבֶל עֲשַׂר סְפִירָן, לְקִבְלֵיהּ חָזָא יְחֶזְקֵאל עִשָּׂר מַרְאוֹת. צַדִּיקִים מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, עַל כָּל אִלֵּין אִתְמַר (דברים כב ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

וְעוֹד אִלֵּין דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, וְנָטְרִין פִּקּוּדָהָא דְּאִינּוּן תַּרְיַ"ג מִצְוֹת דְּתַלְיָין מִשֵּׁם יהו"ה כְּעִנְבִין בְּאַתְכָּלָא, כְּדֵי לְיַחֲדָא בְּהוֹן לְשֵׁם יהו"ה בִּשְׁכִינָה, כְּבַר נַשׁ דְּמִתְיַחֵד עִם בַּת זוּגֵיהּ בְּכָל אֲבָרִין דִּילֵיהּ לְאַפָּקָא זַרְעָא מַעַלְיָא, אִתְמַר בְּהוֹן (שם) לֹא תִקַּח הָאֵם

עַל הַבָּנִים, וְאִלֵּין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא לִשְׁמָהּ, אִתְמַר בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת לְרַבּוֹת שָׁם יהו"ה דְּאִסְתַּלַּק עִמָּהּ מֵהַהוּא בַּר נַשׁ.

וְעוֹד אִלֵּין דְּאוֹקְרִין שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אִתְמַר עֲלַיְיהוּ לֹא תְקַח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּעָבְדִין עוֹבָדָא דִבְנִין עִם שַׁבָּת מַלְכְּתָא, וְעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, מָאן דְּקַיֵּים בֵּיהּ (ישעיה נח יג) וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, הַאי אִיהוּ (שמות כ יב) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ וְגוֹמֵר.

דְּתַלַּת עָלְמִין נִינְהוּ, תְּרֵין יָרִית בְּכִבּוּד אָב וָאֵם, וּתְלִיתָאָה יָרִית בְּאוֹרַיְיתָא, דְּכָלִיל לוֹן בֶּ"ן י"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ל כ) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ, כִּי הוּא חַיֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה דָּא גַן דִּלְתַתָּא, וְאוֹרֶךְ יָמֶיךָ דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי עָלְמָא אֲרִיכָא, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ נוֹתֵן לְךָ עָלְמָא שְׁפֵלָה.

וְעוֹד אִלֵּין דְּקָשְׁרִין לִשְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִשּׁוּרָא דִתְפִלִּין, אִתְמַר עֲלַיְיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִינּוּן דְּלָא קָשְׁרִין לוֹן כַּחֲדָא, אִתְמַר בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְעוֹד אִלֵּין דִּמְיַחֲדִין לוֹן כַּחֲדָא, לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בְּקָרִיאַת שְׁמַע, אִתְמַר עֲלַיְיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִלֵּין דְּלָא מְיַיחֲדִין לוֹן בְּיִחוּדָא דְקָרִיאַת שְׁמַע, כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, בְּכָל אֲתַר אֶת לְרַבּוֹת, וְהָכָא לְרַבּוֹת חָכְמָה עִלָּאָה אַב הָאֱמוּנָה דְּאִיהִי בִּינָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר הָכָא לֹא תִקַּח הָאֵם, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא, וְאִיהִי אוֹרַיְיתָא דִלְעֵילָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם א ח) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ.

וְעוֹד אִלֵּין דְּנָטְרִין אוֹת בְּרִית בִּתְחוּמֵיהּ, דְּאִיהוּ שְׁמוֹנָה יָמִים, וְנָטְרֵי אוֹת שַׁבָּת בִּתְחוּמֵיהּ, דְּאִינּוּן י"י מִן יאהדונה"י, דְּבָגִינַיְיהוּ אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלָא אִשְׁתַּכַּח בַּר נַשׁ פָּחוּת מִתַּרְוַיְיהוּ, כְּתִיב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִינּוּן דְּלָא אִשְׁתַּכְּחוּ בְּכָל יוֹמָא בִּשְׁתֵּי אוֹתוֹת אֵלּוּ דְּאִינּוּן אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת בְּרִית

דף ב:

מִילָה, וּבְשַׁבָּת אוֹת בְּרִית וְאוֹת שַׁבָּת, כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

וְאִי תֵּמְרוּן אַמַּאי צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי תַּרְוַיְיהוּ בְּכָל בַּר נַשׁ בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּלָא תִשְׁתַּכַּח שְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ יו"ד מִן אדנ"י, יְחִידָה בְּלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יו"ד מִן יהוה,

וְצָרִיךְ בַּר נַשׁ דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בְּכָל יוֹמָא פָּחוּת מִתַּרְוַיְיהוּ, וְאִי לָא עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי טז כח) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, דְּאַפְרִיד אַלּוּפֵיהּ דְּעָלְמָא מִשְׁכִּינְתָּא, נוּקְבָא אִתְּמַר בָּהּ (שמות לא יז) אוֹת הִיא לְעוֹלָם, דְּכוּרָא בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הוּא, וּבְגִין דָּא אוֹת תְּפִלִּין נוּקְבָא, אוֹת בְּרִית דְּכוּרָא, וְרָזָא דְמִילָה (דברים ל יב) מ"י יַ"עֲלֶה לָ"נוּ הַ"שָּׁמַיְמָה, בְּרֵישֵׁי תֵּיבִין מִילָ"ה וּבְסוֹפֵי תֵּיבִין יהו"ה, בִּתְפִלִּין נוּקְבָא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יג טז) וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדֶךָ יַד כֵּהָה

וְעַל קַן דְּצִפּוֹרָא דָּא אִתְּמַר, (ישעיה ד ו) וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם וְגוֹמֵר, וְאִיהוּ לָשׁוֹן סְכַךְ שֶׁמְּסַכֶּכֶת בָּהּ אִימָּא עַל בָּנֶיהָ, אֶפְרוֹחִים דִּילָהּ תְּלַת הֲדַסִּים וּתְרֵי בַדֵּי עֲרָבוֹת וְלוּלָב, אוֹ בֵּיצִים דָּא אִינּוּן אָתְרוֹגִין דְּכָל חַד שִׁיעוּרֵיהּ בְּכַבֵּיצָה, וְאִלֵּין דְּרִשִׁימִין בְּהוֹן כְּתִיב עֲלַיְיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּתְלַת הֲדַסִּים רְמִיזִין לְתְלַת אָבָהָן, תְּרֵי בַדֵּי עֲרָבוֹת לְתְרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, לוּלָב צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח (תהלים צב יג), אָתְרוֹג רָמִיז לִשְׁכִינְתָּא, סוּכָּה רְמִיזָא לְאִימָּא דְמִסַּכֶּכֶת עֲלַיְיהוּ, הָא אִינּוּן תְּמַנְיָא לָקֳבֵל יאהדונה"י, דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן סוּכָּ"ה כ"ו ה"ס, וְאִלֵּין דְּלָא נָטְלִין אִלֵּין סִימָנִין בִּידֵיהוֹן כְּתִיב בְּהוֹן שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח כֻּתָּ"ר חָכְמָ"ה, דְּלָא שַׁרְיִין אִלֵּין בְּאִלֵּין תְּמַנְיָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ עֲשַׂר סְפִירָן בְּכָל נְעָנוּעַ וְנְעָנוּעַ דְּנְעָנוּעִי דְּלוּלָב וּמִינָיו, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא

וְעַל הַאי צִפּוֹר קָא רְמִיזוּ רַבָּנָן בָּהַגָּדָה דְּבַתְרָא, דְּרַבָּה בַּר בַּר חָנָה דַּהֲוָה אָזֵיל בְּסְפִינְתָּא, וְחָזָא לְהַהִיא צִפָּרָא דְּיַמָּא מָטָא עַד קַרְסוּלּוֹי, וּמָאן צִפּוֹר הָכָא חַד מֵאִלֵּין אֶפְרוֹחֵי אוֹ מֵאִינּוּן בֵּיצִים, אֶפְרוֹחִים כְּגוֹן פְּרָחִים דְּלַאו אִינּוּן גְּמַר פְּרִי מִתַּתָּא לְעֵילָא, אוֹ מִבָּנִים שִׁית דְּאִינּוּן מֵעֵילָא לְתַתָּא תְּחוֹת אִימָּא עִלָּאָה, דְּהָא בֵּיצִים מִסְטָרָא דְּאִימָּא תַּתָּאָה אִינּוּן דְּאִיהִי בֵּיצָה, אֶפְרוֹחִים מִסְטָרָא דְּצַדִּיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, אֶלָּא לָא הֲוָה אֶלָּא מֵאִלֵּין אֶפְרוֹחֵי וְצַדִּיק שְׁמֵיהּ עַמּוּדָא חֲדָא מֵאַרְעָא עַד רְקִיעָא, וְיַמָּא מָטֵי עַד קַרְסוּלּוֹי אִלֵּין נָצַח וְהוֹד, דְּאִימָּא עִלָּאָה אִיהִי יַמָּא דְּאִתְפַּשְׁטַת לְחַמְשִׁין תַּרְעִין, עַד קַרְסוּלּוֹי דְּהַהוּא עוֹפָא. כְּגַוְונָא דָּא יו"ד אִיהוּ עֶשֶׂר ה' חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר זְמִנִין ה' אִינּוּן חַמְשִׁין, עֶשֶׂר בְּכָל סְפִירָה מֵאִלֵּין חֲמֵשׁ מֵחֶסֶד עַד הוֹד, יְסוֹד נָטִיל לוֹן כֻּלְּהוּ וְאִיקְרֵי כָּ"ל כְּלִיל מֵאִלֵּין חַמְשִׁין, וְכַרְסַיָּא דִּלְתַתָּא יָם הַמֻּלַּח כִּסֵּא דִּין.

עוֹף דְּאִיהוּ צִפּוֹר דִּילֵיהּ אִיהוּ מטטרו"ן, עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְּקָרְיַאת שְׁמַע דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית יוֹמִין דְּחוֹל וְשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, וְנָטִיל הַהוּא קוֹל וּפָרַח בֵּיהּ עַד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם, (תהלים כט ג) וְלֵית מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה, וְאִיהוּ קוֹל יהו"ה בֶּהָדָר, עַד שִׁית קָלִין וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לוֹן בְּאִימָּא. וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר (קהלת י כ), דָּא צְלוֹתָא, דְּמָטֵי לָהּ עַד צַדִּיק חַי עָלְמִין, כְּלִיל חַ"י בְּרָכָאן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, חַי הָעוֹלָמִים, וּצְלוֹתָא אִיהוּ דִּבּוּר דִּרְכִיבַת עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְגַבָּהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וְדָא שְׁכִינְתָּא וְדָא אדנ"י, קוֹל רָכִיב בְּפוּמוֹי דָּא יהו"ה, וְרָזָא דְּדִבּוּר (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח וְגוֹמֵר, וְאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְתַרְוַיְיהוּ כְּגַוְונָא דָּא יאהדונה"י, וְהָכִי סְלִיק מַלְאָ"ךְ כְּחוּשְׁבַּן תְּרִין שְׁמָהָן כַּחֲדָא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי מַלְאָךְ שַׁר הַפָּנִים, דְּעַל יַד שְׁלִיחָא דָּא מִתְיַחֲדִין בְּשִׁית יוֹמֵי דְּחוֹל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא לָא סָלְקִין תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין, דְּאִינּוּן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְלָא מִתְיַחֲדִין עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֶלָּא בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל

דף ג.

דְּקָרְיַאת שְׁמַע, וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר דְּבּוּר דְּצְלוֹתָא, וְלָא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וּבְגִין דָּא (משלי י כו) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם הוּא כְּלִיל כֹּלָּא, וּבֵיהּ מִתְיַיחֲדִין תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין, וְעַל תְּרִין שְׁמָהָן אִלֵּין אִתְמַר (דהי"א טז לג) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר, וְנֶעֱנָה מַלְאָךְ מִגּוֹ אֶשָּׁא מִשְּׁמַיָּא וְאָמַר, הֵן הֵן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וַהֲוֹו מִתְקַבְּצִין מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת כִּבְמַזְמוּטֵי חָתָן וְכַלָּה. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא בְּרִיךְ יְהֵא בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין, לְיַחֲדָא בְּהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

קוּם אֵלִיָּהוּ נְבִיאָה לִיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְיִתְעָרוּן עִמָּךְ שְׁאָר נְבִיאֵי, וַעֲבִיד לֵיהּ קִנְאָ בְּהַאי חִבּוּרָא, וּלְכָל מַשְׁרְיָין דְּאָזְלִין מִתְתַּרְכֵי בָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְחַבָּרָא לוֹן בְּהַאי חִבּוּרָא, לְאִשְׁתַּכָּחָא בֵּיהּ נְיָיחָא לְאִלֵּין מַשְׁרְיָין דְּנִשְׁמָתִין דְּאָזְלִין מִתְתַּרְכִין מִשְּׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי יְחִידָאָה אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד (איכה א א), וּלְאִשְׁתַּכָּחָא בֵּיהּ נְיָיחָא לְמַשְׁרְיָין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו לג ז) הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָיוּן, וְלֵית שָׁלוֹם אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

קוּם לְחַבָּרָא לוֹן בְּהַאי חִבּוּרָא, דְּהָא כַּד אִית בְּיִשְׂרָאֵל מַשְׂכִּילִים, מֵאֵלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דניאל יד ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, דָּא דְּאִתְקְרֵי סֵפֶר הַזֹּהַר, דְּיָדְעִין לְמִפְלַח לְמָארֵיהוֹן, וּלְאַפָּקָא אַזְכָּרוֹת דִּשְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכַוָּנָה, וּלְחַבָּרָא לוֹן בְּקוֹל דְּקְרִיאַת שְׁמַע, וּבְדִבּוּר דְּצָלוֹתָא, דְּאִינּוּן תְּרֵין שְׁמָהָן יאהדונה"י, דִּבְהוֹן כְּלִילָן כָּל הֲוַויָ"ן וְכִנּוּיָ"ן וַעֲשַׂר סְפִירָן.

כַּמָּה מַלְאָכִין דְּאִינּוּן חֵיָוון דְּמֶרְכַּבְתָּא וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, וְכָל עֶשֶׂר כִּתּוֹת דִּכְלִילָן בְּהוֹן דְּמְשַׁמְּשִׁין לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, כֻּלְּהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת (יחזקאל א יא) לְפוּמוֹ, לָקֶבֶל אִלֵּין אַזְכָּרוֹת, דְּאִינּוּן יאהדונה"י, בֵּין בִּקְרִיאַת שְׁמַע בֵּין בִּצְלוֹתָא בֵּין בְּשִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, דְּבָכָל אַזְכָּרָה דְּיִפּוֹק מִפּוּמוֹי בְּכָל אֲתַר וּבְכָל מַמְלָל, צָרִיךְ לְכַוָּונָא דְּיבוּר בְּאדנ"י קוֹל בְּיהו"ה, וּלְיַחֲדָא לוֹן כַּחֲדָא, בְּיִחוּדָא דְּאִיהוּ יָחִיד נֶעֱלָם, דְּמְחַבֵּר לוֹן וּמְיַחֵד לוֹן כַּחֲדָא, וּבֵיהּ צָרִיךְ הַכַּוָּנָה, דְּלָא תַלְיָא לְמֵימַר בֵּיהּ קוֹל וְדִבּוּר אֶלָּא מַחֲשַׁבְתָּא.

כַּד נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּקְרִיאַת שְׁמַע, אִתְמַר בְּחֵיוָון וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם (שם כד), בְּעֶשֶׂר מִינֵי הִלּוּלִים, בְּשִׁיר פֻּשׁוּט דְּאִיהוּ י' כֶּתֶ"ר, כְּפוּל דְּאִיהוּ י"ה חָכְמָ"ה וּבִינָ"ה, מְשׁוּלָּשׁ בְּיהו"ה דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד גְּבוּרָ"ה תִּפְאֶרֶ"ת, מְרוּבָּע בְּיהו"ה דְּאִיהוּ נֶצַ"ח הוֹ"ד יְסוֹ"ד מַלְכוּ"ת, דְּנָטְרִין צִפְּרָא קַדִּישָׁא יִשְׂרָאֵל בֵּינַיְהוּ, וְקָרָאן בָּהּ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהַיְינוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הָא נָחִית לְגַבָּהּ, צָרִיךְ לְקַשְׁרָא לֵיהּ בַּהֲדָהּ, וּלְיַחֲדָא לוֹן בְּיִחוּדָא חֲדָא בְּלָא פִּירוּדָא כְּלָל, וּבְגִין דָּא מָאן דְּשָׂח בֵּנְתַיִים עֲבֵירָה הִיא בְּיָדוֹ הַהִיא שִׂיחָה.

וְאַמַּאי קָשְׁרִין לֵיהּ בַּהֲדָהּ לְא"ח עִם ד', כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פָּרְשַׁיָין, בְּגִין דְּלָא יֵהֵא פָּרַח מִינָהּ, וְאִשְׁתְּאַרַת יְחִידָה, אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, וּבְגִין דָּא קָשְׁרִין לֵיהּ בַּהֲדָהּ בְּכַמָּה קִשּׁוּרֵי דִּתְפִלֵּי, בְּכַמָּה קִשּׁוּרֵי דְּצִיצִית, דְּלָא יָזוּז מִינָהּ.

וְכָל קֶשֶׁר אִיהוּ מִסְטָרָא דְּאַת י', וּתְרִין קִשְׁרִין אִנּוּן, דְּאִנּוּן קֶשֶׁר דְּרֵישָׁא קֶשֶׁר דִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, וְאִנּוּן י"י מִן יאהדונה"י, יהו"ה אַרְבַּע פָּרָשַׁיָין דִּתְפִלֵּי, וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה וכו' (דברים כח י), אדנ"י אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלֵּי, אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה מִלְּגָאו דִּתְפִלֵּי, בְּכ"א אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא וּבְכ"א אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּיָד, וְדָא אִימָּא עִלָּאָה, תְּפִלֵּי דְּמָארֵי עָלְמָא קָארִינָן לֵיהּ, תְּפִלִּין עַל רֵישָׁא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּסֵי לֵיהּ אִימָּא

בְּגַוְונָא דְאִינּוּן רְצוּעִין דִּתְפִלִּי, וְקִשְׁרִין לֵיהּ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בִּתְפִלִּין דְּיָד, וְלֵיהּ אָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרָא דְסָבָא דְסָבִין, וְדָא חָכְמָה עִלָּאָה, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא יִשְׂרָאֵל, שִׁיר אֵ"ל שִׁיר מִשְׁמָאלָא שִׁיר דִּלְוִים, אֵ"ל מִימִינָא דְכַהֲנַיָּא, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא

דף ג:

יִשְׂרָאֵל כְּלִיל תַּרְוַיְהוּ, חָכְמָה נָחִית בְּבִרְכָתָא דְכַהֲנָא בִּימִינָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, אִימָּא נָחִית בִּקְדוּשָׁה דְּלֵוָאֵי מִשְּׂמָאלָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא קִשּׁוּרָא דְתַרְוַיְהוּ יְחוּדָא דְתַרְוַיְהוּ.

אוּף הָכִי יְסוֹד חַי עָלְמִין, קִשּׁוּרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּאָן אֲתַר בְּצִלּוֹתָא, דְּבֵיהּ כְּלִילָן חַ"י בְּרָכָאן, וּבֵיהּ מִתְיַיחֲדִין תְּרֵין שְׁמָהָן כַּחֲדָא אִינּוּן יאהדונה"י, וְחִבּוּרָא דְתְרֵין שְׁמָהָן צְרִיכִין בַּחֲשַׁאי, וְרָזָא דְמִלָּה (יחזקאל א כה) בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶן, בְּעָמְדָם יִשְׂרָאֵל בִּצְלוֹתָא דְעַמִּידָה חֵיוָון תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶם דְּלָא לְמִשְׁמַע בְּהוֹן קָלָא, דְּתַמָּן קוֹל דְּמָמָה דַקָּה (מ"א יט יב), קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים דְּאִיהוּ בְּעַמִּידָה, בְּגִין דְּתַמָּן קָאָתָא מַלְכָּא.

דְּהָא בְּרוּחַ גְּדוֹלָה וּבָרַעַשׁ וּבָאֵשׁ, דְּאִשְׁתַּמְעוּן בְּהוֹן גַּדְפֵי חֵיוָון לָא אָתָא מַלְכָּא, אֶלָּא בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה, דְּאִיהִי בָּתַר רוּחַ רַעַשׁ אֵשׁ, וְאִיהִי רְבִיעָאָה לוֹן, וְעָלַיְהוּ אָמַר יְחֶזְקֵאל (א ד), וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, עָנָן גָּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, הָא אִינּוּן תְּלַת, דִּרְכִיבִין בְּהוֹן תְּלַת אַתְוָון הו"ה, קוֹל דְּמָמָה דַקָּה דָּא י' מִן הוה"י, וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, תַּמָּן קָא אָתָא מַלְכָּא דְאִיהוּ יהו"ה. דְּכָל הֲוָיָ"ה דְשַׁלִּיט ה' עַל ו' ה' עַל י' נוּקְבָא אִיהִי הַהֲוָיָ"ה, כְּגוֹן טִפָּה דְנוּקְבָא כַּד שַׁלִּיט עַל טִפָּה דְּדָכוּרָא בַּת אִיהִי.

אָתָא אֱלִיָּהוּ וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ, סִינַי סִינַי מָאן יָכִיל לְמֵימַר מִלִּין קַמָּךְ, אֶלָּא בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה, דִּבְפוּמָךְ קָא אָתֵי מַלְכָּא, קוּם אֱלִיָּהוּ תַּקִּין לְבוּשֵׁי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאַנְתְּ כַּהֲנָא, תַּקִּין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבַּע בְּגָדֵי לָבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב לְמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ.

אַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן כֻּלְּהוּ רַחֲמֵי בְּשִׁמָא דְיהו"ה, וְלֵית מָאן דְמָחִיל בְּהוֹן עֶרְיָין אֶלָּא אִיהוּ, אַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב כֻּלְּהוּ דִינָא מִסְטָרָא דְאדנ"י, וְלֵית מָאן דְמָחִיל עַל עֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא אִיהִי, דְשַׁלְטָאן שִׁפְחָה בַּאֲתַר דִגְבִירְתָּהּ.

כִּשְׁמֵיהּ כֵּן כָּרְסַיֵיהּ, כֵּן לְבוּשֵׁיהּ, וּבְאִלֵּין לְבוּשִׁין לָא אִתְלַבַּשׁ עַד כְּעַן מִיּוֹמָא דְאִתְחֲרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְהָא כְתִיב (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, וּשְׂכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחוֹרֶת, בְּגִין דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְכָרְסַיָּא דִילָהּ פְּגִימָא בְּחוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, דְּתַמָּן נְשָׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּתַקִּין לָהּ כָּרְסַיָּא בְּצָלוֹתָא דִילֵיהּ, בְּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ, בָּתַר דְּאִיהוּ מִתַּמָּן כָּרְסַיָּא פָּגִים בְּגִינַיְיהוּ, וְאִסְתַּלַּק שֵׁם יהו"ה מִתַּמָּן, דְּאִיהוּ לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר פְּגִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא כא כא) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב, אוֹף הָכִי בְּנִשְׁמָתָא פְּגִימָא לָא שַׁרְיָא.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַשְׁלִים נִשְׁמָתֵיהּ, לְשַׁרְיָא בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה, וְעָבִיד לֵיהּ כָּרְסַיָּא לְגַבֵּיהּ, וְזַכָּאָה פּוּמָא דְמִתְחַבַּר בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ דְאִיהוּ תּוֹרַת יהו"ה, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּלָבִישׁ מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא בַּעֲשַׂר סְפִירָן דִּבְרִיאָה, דִכְלִילָן בְּשֵׁם יאהדונה"י, כִּשְׁמֵיהּ כֵּן לְבוּשׁוֹהִי.

וּמָאן דְּתַקִּין לֵיהּ סוּסְיָא, דְאִתְמַר בָּהּ (שיר א ט) לְסוּסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי, דְאִיהִי מֶרְכָּבָה דִילֵיהּ, דִּבְיוֹמֵי דְשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אִיהוּ לָבוּשׁ לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא, דְאִינּוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, וּבְיוֹמֵי דְחוֹל לְבִישׁ עֶשֶׂר כִּתוֹת דְּמַלְאָכַיָּא, דְמִשְׁמְשֵׁי לוֹן לַעֲשַׂר סְפִירָן דִּבְרִיאָה.

דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דַּאֲצִילוּת מַלְכָּא בְּהוֹן, אִיהוּ וְגַרְמֵיהּ חַד בְּהוֹן, אִיהוּ וְחַייָוֵי חַד בְּהוֹן, מַה דְּלָאו הָכִי בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, דְּלָאו אִינּוּן וְחַייֵהוֹן חַד, לָאו אִינּוּן וְגַרְמֵיהוֹן חַד.

וְעִלַּת עַל כֹּלָּא הוּא נָהִיר (נ"א נחית) בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דַּאֲצִילוּת, וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, וְנָהִיר בְּעֶשֶׂר כִּתוֹת דְּמַלְאָכַיָּא, וּבְעֶשֶׂר גַּלְגַּלֵּי דִרְקִיעָא, וְלָא אִשְׁתַּנִּי בְּכָל אֲתַר.

דף ד.

קוּם יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, לְגַלָּאָה אִלֵּין מַרְאוֹת קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יג) וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ, בְּנִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְטַעֲמֵי דְאוֹרַיְיתָא, דַּעֲלַיְיהוּ דְאַתְוָון אִתְמַר (שם) וּדְמוּת הַחַיּוֹת, מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ אִלֵּין אִינּוּן נְקוּדִין, בּוֹעֲרוֹת

כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים אֵלֶּין טַעֲמֵי, וּבְהוֹן (דניאל יב ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, וְהַמַּשְׂכִּילִים אֵלֶּין אַתְוָון, יַזְהִירוּ אִלֵּין נְקוּדִין דְּנָהֲרִין בְּהוֹן, כְּזֹהַר אִלֵּין טַעֲמֵי.

וּשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ, עֲלָהּ אִתְמַר (יחזקאל א יג) הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת, דְּאִינּוּן חֵיוָן עִלָּאִין דְּנְקוּדֵי דְּטַעֲמֵי, וְחֵיוָון תַּתָּאִין דְּנְקוּדֵי דְּאַתְוָון, כְּגַוְונָא דָא הֵ"א, וְאִנּוּן סָגוֹלְתָ"א לְעֵילָא תְּלַת חֵיוָון עִילָּאִין, דְּרְמִיזִין י' י' י' בְּרֵאשֵׁי תֵּיבוֹת יהו"ה יהו"ה יהו"ה, וְאִינּוּן יהו"ה מָלֵךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, אַנְפֵּי תְּלַת חֵיוָון עִילָּאִין, דְּאִינּוּן חֶסֶ"ד גְּבוּרָ"ה תִּפְאֶרֶ"ת, וּלְתַתָּא סָגוֹ"ל דְּאִינּוּן חֵיוָון תַּתָּאִין, אַנְפֵּי נֶצַ"ח יְסוֹ"ד וְהוֹ"ד, דְּרְמִיזִין בִּיבָרֶכְ"ךָ יהו"ה יָאֵ"ר יהו"ה יִשָּׂ"א יהו"ה, נְקוּדָה דְּאֶמְצָעִיתָא חַיָּה שֶׁשְּׁמָהּ אָדָם כְּגַוְונָא דָא הֵ, הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת, דְּאִינּוּן תְּלַת לְעֵילָא, וּתְלַת לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָא הֵ.

אִיהִי רְבִיעָאָה לְכָל תְּלַת, וּשְׁבִיעָאָה לְשִׁית. וְרָזָא דְתְלַת חֵיוָון תַּתָּאִין, עֲלַיְיהוּ אִיהוּ קָא רְמִיז וְיָהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה (יחזקאל א א), וְעַל נְקוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא קָא רְמִיז בָּרְבִיעִי, דְּאִיהוּ אַרְבַּע אַנְפֵּי אָדָם, חָכְמָה עִלָּאָה כ"ַ מָ"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם כו) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, וְכֹלָּא בְּרָזָא דְנְקוּדֵי דְּאַת הֵ.

בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ, דָּא אַת ה', דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, כִּנּוּ"י לְשֵׁם יהו"ה, וְאִיהִי כָּרְסַיָּא, דְּהָכִי סְלִיק הַכִּסֵּ"א כְּחוּשְׁבַּן אֱלֹהִי"ם.

וְאִיהִי כֶּתֶר עִלָּיוֹן, חֲמִשָּׁאָה לְאַרְבַּע חֵיוָון עִלָּאִין, וַחֲמִשָּׁאָה לְאַרְבַּע תַּתָּאִין, וְאִיהִי כָּרְסַיָּא לְמָארֵי כֹּלָּא, אָדוֹן עַל כֹּלָּא, דְּאִיהוּ טָמִיר וְנָעְלָם

וְאִי תֵּימָא דְּרָזָא דָא חָזָא יְחֶזְקֵאל, לָא הֲוָה אֶלָּא דְמוּת דְּאִלֵּין חֵיוָון, וְלָא דְחָזָא חֵיוָון, אֶלָּא כְּמַלְכָּא דְּשָׁלַח שְׁטָר בְּחוֹתָמֵיהּ, וְדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא רְשִׁימָא עַל שַׁעֲוָה מֵחוֹתָמֵיהּ. דְּבִסְפִירָן דַּאֲצִילוּת אִיהוּ דְיוֹקְנָא דְמַלְכָּא מַמָּשׁ, וּבִסְפִירָן דִּבְרִיאָה חוֹתָמָא דְמַלְכָּא, וּבִסְפִירָן דִּיצִירָה וּבְמַלְאָכִין דְּאִינּוּן חֵיוָון צִיּוּרָא דְחוֹתָמָא בְּשַׁעֲוָה, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּמַרְאוֹת יְחֶזְקֵאל (שם) דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם, וּדְמוּת הַחַיּוֹת, וְלָא הַחַיּוֹת מַמָּשׁ. לְמָאן דְּכָל יוֹמוֹי לָא חָזָא מַלְכָּא, וַהֲוָה בֶּן כְּפַר, וְשָׁאִיל בְּגִינֵיהּ, וּרְשִׁימִין לֵיהּ עַל טַבְלָא אוֹ עַל נַיָּיר דְּיוֹקְנֵיהּ.

וְאִית נְקוּדָה דְכָל עָלְמָא תַּלְיָא תְּחוֹתָהּ, כְּגוֹן שִׁמְשָׁא לְגַבֵּי תַּתָּאִין, אִתְחַזְיָא לִבְנֵי נָשָׁא תְּחוֹת רְקִיעָא כִּנְקוּדַת קָמֵ"ץ, וְאִיהוּ כַּמָּה זְמִנִין רַב מִכָּל אַרְעָא, כָּל שֶׁכֵּן נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, לְגַבֵּי גוֹבַהּ דִּלְהוֹן, וְאִתְחַזְיָין לָן נְקוּדִין. (עד כאן).

וַאֲנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר (יחזקאל א א), דָּא נְהַר דִּינוּר נָגִיד וְנָפֵיק מִן קֳדָמוֹהִי, אֶלֶף אַלְפִּים יְשַׁמְּשׁוּנִיהּ, וְרִבּוֹא רִבְוָן דְּמַלְאָכַיָּא קַדָּמוֹהִי יְקוּמוּן, דִּינָא יְתִיב, וְסִפְרִין פְּתִיחוּ (דניאל ז י), דְּאִינוּן תְּלַת סְפָרִין דְּנִפְתָּחִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבֵיהּ טָבְלִין נִשְׁמָתִין בְּהַאי נְהַר דִּינוּר, מִזּוּהֲמָתָן דִּמְזוּהֲמִין בְּעָלְמָא שְׁפֵלָה, וְדָא מטטרו"ן, בְּדִיּוֹקְנָא דְצַדִּיק יְסוֹד עָלְמָא, דְּאִיהוּ נְהַר דִּינוּר מִסְּטָרָא דִּגְבוּרָה, נָהָר פָּלָגָיו מִסְּטָרָא דְּחֶסֶד, פַּלְגֵי מָיִם, וְהַאי אִיהוּ עַל נְהַר כְּבָר, מַאי כְּבָר, דָּא מטטרו"ן, רֶכֶב"ב לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף (תהלים יח יא), וְאִיהוּ רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ (מ"ב ב יא), כְּלִיל שִׁתִּין רִבּוֹא מֶרְכָּבוֹת, וּמִסְּטָרָא דְצַדִּיק חַי עָלְמִין הוּא כְּלִיל י"ח רִבּוֹא מֶרְכָּבוֹת, וְהַיְינוּ רֶכֶב אֱלֹהִי"ם רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן (תהלים סח יח), וְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין תְּרֵי אַלְפֵי שֵׁאֵינָן מִתְּרִין רִבּוֹא, דְּאִנּוּן כָּל רִבּוֹא עֲשָׂרֹת אֲלָפִים, רִבּוֹתַיִם עִשְׂרִים אֲלָפִים, תְּרֵי שֵׁאֵינָן, אִשְׁתְּאָרוּ תַּמְנֵי

דף ד:

סְרֵי אַלְפֵי, דְּנָחֲתִין עִם מטטרו"ן לְקַבְּלָא י"ח בִּרְכָאן דִּצְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל, לְסַלְקָא לוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַ"י עָלְמִין, צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וּבָרֲכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.

וַאֲנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה דָּא שְׁכִינְתָּא, נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, ה' רְקִיעֵי דְיוֹמָא תִּנְיָנָא, ה' דְּהַשָּׁמַיִם, דְּבָהּ רְשִׁימִין חֱיָוון, דְּמְקוֹרֵיהוֹן יו"ד ה"י וא"ו ה"י (נ"א יוד ה"א וא"ו ה"א), יהו"ה, וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִי"ם (יחזקאל א א), חָמֵשׁ אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, לָקֳבֵל ה' קַדְמָאָה, כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ אוֹר, דְּאִיהוּ אָאאאָ פְּתוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהו"ה (שמות כח לו).

וְכָל חַד אַחֲזֵי אהי"ה, וּנְקוּדִין אִלֵּין סָלְקִין אֱלֹהִי"ם, דִּבְהוֹן שְׁבַע נְקוּדִין, תְּלַת לְעֵילָא תְּלַת לְתַתָּא חוֹלֶם בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחַד רְקִיעָא תְּמִינָאָה לוֹן, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית א ז) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִי"ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם.

וְשֶׁבַע נְצוֹצֵי דְנָקוּדֵי אָאאאָ לְקֳבֵל שֶׁבַע כּוֹכְבֵי לֶכֶת, תְּלַת מִכָּאן וּתְלַת מִכָּאן חַמָּ"ה בְּאֶמְצָעִיתֵיהּ, רְבִיעָאָה לְכָל תְּלַת, וּשְׁבִיעָאָה לְשִׁית, וְאִיהִי בְּצוּרַת חֹלֶ"ם, בְּאַלֵּין חָמֵשׁ (ויקרא ב ב) וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִשָּׁם מְלֹא קֳמְצוֹ, קָמַ"ץ אִיהוּ י' כַּד אִתְפַּתַּח בְּהּ' נְקוּדִין אִיהוּ ה', חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, דִּבְהוֹן אִתְפַּתַּח קוֹמֶ"ץ דְּאִיהוּ י', לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ.

וְאַתְוָון י"ה כְּחֶשְׁבַּן חֹל"ם דְּאִיהוּ אֶמְצָעִי, וְחֵר"ק כְּחֶשְׁבַּן ו"ה, ו' דְּרוֹעָא ה' כָּתֵף, קָמֵ"ץ י"ד פִּרְקִין דְּאָצְבְּעָן, וְהַאי אִיהוּ (שמות יז טז) וַיֹּאמֶר כִּי יָ"ד עַל כֵּס י"ה, וְאִינוּן רְמִיזִין יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וּבְחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיַד שְׂמָאלָא י"ד פִּרְקִין, רְמִיזִין כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, וְאִינוּן כ"ח, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּ"חַ יהו"ה, וְהָכִי סְלִיק אי"ה או"ה כ"ח, דִּרְמִיזִין (ירמיה יז יב) בְּכִסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן.

מִיָּד דְּאִסְתַּלְקוּ, וַיֵּלְכוּ בִלְאׇ כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף (איכה א ו), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הָאוֹמֵר אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּכָל כֹּחוֹ, קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, דְּאִינוּן שַׁבְעִין שְׁנִין, בָּתַר אֶלֶף וּמְאתָן שְׁנִין, דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְאִית דְּחָשִׁיב לוֹן מִשֻּׁבוּטַל הַתָּמִיד, בְּגִין דִּבְדָרְנָא דְיַעֲקֹב תַּלְיָא קֵץ דְּפוּרְקָנָא, דְּדַרְגֵּיהּ אֱמֶת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶ"ת לְיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ סִימָן אֶלֶף מָאתַיִם תִּשְׁעִים, וְאִית דְּאוֹסִיף בֵּיהּ ב', קָרוֹב יהו"ה לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת (תהלים קמה יח), לְדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ (שם סז ג), אוֹף הָכִי אֶרֶץ, אֶלֶף ר"ץ, מָאתַיִם וְתִשְׁעִים, לְקַיְימָא בְּהוֹן אֱמֶ"ת מֵאֶרֶ"ץ תִּצְמָח (שם פד יב), כַּד יְהוֹן לְבָר כְּחוּשְׁבַּן אֶרֶ"ץ, אֲבָל גְּזַר דִּינָם שִׁבְעִים שָׁנִים.

דָּבָר אַחֵר, וְהַמַּשְׂכִּילִים אינוּן נְקוּדֵי, יַזְהִירוּ דָנָהֲרִין בַּאֲתְוָון, דְּאִנּוּן נְקוּדִין עֲגוּלִין, אַתְוָון מְרוּבָּעִין, דִּבְאַתְוָון אִתְבְּרִיאוּ אַרְבַּע חֵיוָון דְּכָרְסַיָּא, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ בְּעִנְיָנָא דִיחֶזְקֵאל (א יג), וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ, אִלֵּין אִינוּן נְקוּדֵי דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִינוּן תִּשְׁעָה, דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ תִּשְׁעָה גַּלְגַּלֵּי דְּכָרְסַיָּא, כָּרְסַיָּא אִיהִי עֶשְׂרָאָה לְתִשְׁעָה גַּלְגַּלִּים, דְּנָהֲרִין בְּהוֹן עֶשֶׂר אַתְוָון דְּאִנּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ, וְאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינוּן יהו"ה, נָהֲרִין בְּאַרְבַּע חֵיוָון, וּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ.

וְשָׁם יהו"ה אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אֱמֶת, וּשְׁכִינְתֵּיהּ תּוֹרַת אֱמֶת, בָּהּ אִתְבְּרִיאַת כָּרְסַיָּא דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי רֵאשִׁית בָּרָא כָּרְסַיָּא דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, דְּהָכִי סְלִיק הַכִּסֵּ"א לְחוּשְׁבַּן אֱלֹהִי"ם.

וְאִית אוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה, וְאוֹרַיְיתָא דַּאֲצִילוּת, אוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה, יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (משלי ח כב), וְאוֹרַיְיתָא דַּאֲצִילוּת תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה (תהלים יט ח), וּבָהּ תָּמִים תִּהְיֶה עִם יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ (דברים יח יג), וּמִסְטָרָא דִילָהּ אִתְמַר עַל יִשְׂרָאֵל, (שם יד יג) בָּנִים אַתֶּם לַיהו"ה, וּמְנָא לָן דְּאוֹרַיְיתָא דַּאֲצִילוּת אִיהִי תּוֹרַת יהו"ה דְּתַלְיָא

בְּשְׁמֵיהּ, אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ זֶה שְׁמִי לְעֹלָם (שמות ג טו), שְׁמִי עִם י"ה שְׂסָ"ה, זְכָר"י עִם ו"ה רְמַ"ח, תּוֹרָ"ה בְּחֶשְׁבַּן אַתְוֹוי תרי"א, וְעִם אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה

דף ה.

לְךָ אִיהִי תַּרְיַ"ג, וְהַיְינוּ ב' דְּאִתּוֹסְפַת בַּתּוֹרָה, זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וּבְגִין דָּא כָּבוֹד חֲכָמִים יְנְחָלוּ (משלי ג לה), וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין אֵין כָּבוֹד אֶלָּא תּוֹרָה, וְאִית כָּבוֹד נִבְרָא, וְאִית כָּבוֹד נָאֶצָל, מִסְטָרָא דְאוֹרַיְיתָא דִּבְרִיאָה, אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (ויקרא כה נה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וּמִסְטָרָא דַאֲצִילוּת, בָּנִים אַתֶּם לַיהו"ה וְגוֹמֵר (דברים יד א).

וּלְעֵילָּא עַל כֹּלָּא עִלַּת עִלּוֹת אֶל"ה עֲלֵיהּ, וְלַאו תְּחוֹתֵיהּ, וְלַאו לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין, וְאִיהִי אַסְחַר וּמְקַבֵּל בָּהּ יְסוּרִין וּמַרְעִין וּמַכְאוֹבִין בִּדְחִילוּ דְמָארֵיהּ, אַהֲבָה בְּסוֹפָהּ, כְּגַוְונָא דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, עַל אִלֵּין מָארֵי קוּשְׁיָין וּמַחֲלוֹקוֹת, אֶת וָהֵב בְּסוּפָהּ (במדבר כא יד), וְאוּקְמוּהָ אַהֲבָה בְּסוֹפָהּ, דְּמַה דַּהֲוַת לוֹן שְׁכִינְתָּא סוֹף דְּכָל דַּרְגִּין, קוּשְׁיָא וְדִין מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, אִתְחַזְרַת לוֹן אַהֲבָה מִסְטָרָא דִּימִינָא, אַהֲבַת חֶסֶד, וּבְגִין דָּא כָּל הַמְקַיֵּים אֶת הַתּוֹרָה מֵעוֹנִי, סוֹפוֹ לְקַיְּימָהּ מֵעוֹשֶׁר, וְהַאי אִיהוּ אַהֲבָה בְּסוֹפָהּ, וְכָל מָאן דְּלָא מְקַיֵּים לָהּ מֵעוֹשֶׁר, לָא יְקַיְּימָהּ מֵעוֹנִי.

דַּרְגָּא חֲמִישָׁאָה בְּיִרְאַת יְיָ' אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַקּוֹדֶם יִרְאָתוֹ לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְכָל הַקּוֹדֶם חָכְמָתוֹ לְיִרְאַת חֶטְאוֹ אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, דְּכָל הַקּוֹדֶם חָכְמָתוֹ לְיִרְאָתוֹ לְמָה הוּא דּוֹמֶה, לְמִי שֶׁמָּסְרוּ לוֹ מַפְתְּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְלֹא מָסְרוּ לוֹ מַפְתְּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים, בַּמֶּה יִכָּנֵס.

וּבְאַרְח רָזָא, אדנ"י תַּמָּן י' יִרְאַת יְיָ', וְאִלֵּין אַרְבַּע אַתְוָון אינון מַפְתְּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים דִּילָהּ, י' מִן יהו"ה אִיהִי חָכְמָה, וְאַרְבַּע אַתְוָון דְּהַאי שְׁמָא אינון מַפְתְּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וּבְגִין דָּא אַקְדִּימוּ בְצִלּוֹתָא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּלְבָתַר חָתְמִין לָהּ בְּשֵׁם יהו"ה, בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה מָגֵן אַבְרָהָם, וְאוּף הָכִי אַקְדִּים שְׁבָ"א דְּאִיהִי יִרְאָה בְּשֵׁם יהו"ה, לְאַהֲבָה דְּאִיהִי קָמַ"ץ רַחֲמֵי, שְׁבָ"א מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, כִּי בָאֵשׁ יהו"ה נִשְׁפָּט (ישעיהו סו טז), קָמַ"ץ מִימִינָא, וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִשָּׁם (ויקרא ה יב), בְּגִין דְּמַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּבְגִין

דָּא אַקְדִּימוּ שְׁסָ"ה לֹא תַעֲשֶׂה דְּאִינּוּן דְּחִילוּ, לְרַמַ"ח פִּקּוּדִין דְּאִינּוּן רְחִימוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וכו', שְׁמִי עִם י"ה שְׁסָ"ה, זִכְרִי עִם ו"ה רְמַ"ח.
דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה בְּיִרְאַת יְיָ, וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּיךָ וכו' (ישעיה לג ו), אֱמוּנַת סֵדֶר זְרָעִים, עִתֶּיךָ סֵדֶר מוֹעֵד, חָסֶן סֵדֶר נָשִׁים, יְשׁוּעוֹת סֵדֶר נְזִיקִין, חָכְמָה סֵדֶר קָדָשִׁים, וְדַעַת סֵדֶר טַהֲרוֹת, אִי אִיכָּא יִרְאַת יְיָ אִין, וְאִי לָא לָא, וְסִימָן זְמַ"ן נָקַ"ט.
וְאִלֵּין שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה בְּאַרַח רָזָא, אִינּוּן מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דִּכְלִיל שִׁית סִדְרֵי מַתְנִיתִין, וּמָאן דְּבָעֵי לְנַטְלָא לֵיהּ בְּלָא שְׁכִינְתֵּיהּ דְּאִיהִי יִרְאַת יְיָ, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי טז כח) וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף. כְּאִלּוּ עָבִיד קְצוּץ וּפְרוּד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וּבְגִין דְּלָא יַעַבְדוּן פְּרוּדָא, אַף עַל גַּב דְּאוֹלִיף אָדָם שִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְלָא אַקְדִּים לֵיהּ יִרְאַת יְיָ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אִי אִיכָּא יִרְאַת יְיָ אִין, וְאִי לָא לָא, כְּאִלּוּ לָא הֲוָה כְּלוּם בִּידֵיהּ.
אֱמוּנָה אִיהִי אִמָּא עִלָּאָה מִסְטְרָא דְחֶסֶד, דְּבָהּ קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִיהִי אֱמוּנָה, וְאִיהִי עִתֶּיךָ מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּבֵיהּ אִתְּמַר (ויקרא טז ב) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹמֵר, חָסֶן אִיהוּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, יְשׁוּעוֹת אִתְקְרִיאַת מִסְטְרָא דְנֶצַח, וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר וְלֹא יִנָּחֵם (שמואל א טו כט), חָכְמָה אִיהִי סֵדֶר קָדָשִׁים דְּאִיהוּ הוֹד, וְדַעַת אִיהוּ יְסוֹד דְּאִיהוּ סֵדֶר טַהֲרוֹת.
וְאִית דְּיֵימָא בְּהִפּוּכָא, מִסְטְרָא דִשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי אֱמוּנָה, וּמִסְטְרָא דְצַדִּיק דְּבֵיהּ כְּלִילָן תְּרֵין שְׁמָהָן אָמֵ"ן, דְּאִנּוּן יאהדונה"י, וּבְצַדִּיק עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי

דף ה:

לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ (בראשית א יא), וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי סֵדֶר זְרָעִים.
עִתֶּיךָ אִיהִי מִסְטְרָא דְהוֹד דְּאִיהִי סֵדֶר מוֹעֵד, דְּבֵיהּ אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חָמֵשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתְחִלַּת שֵׁשׁ, חָסֶן אִיהוּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְבֵיהּ סֵדֶר נָשִׁים, יְשׁוּעוֹת אִיהִי סֵדֶר נְזִיקִין מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן כָּל דִּינִין נָפְקִין לְמָאן דְּעָבִיד נֶזֶק לְחַבְרֵיהּ, חָכְמָה אִתְקְרִיאַת מִסְטְרָא דְחֶסֶד, דְּבָהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים וְהוּא סֵדֶר קָדָשִׁים, וְעִמֵּיהּ נֶצַח, הֲדָא הִיא דִּכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, דַּעַת דְּאִיהוּ

סֵדֶר טַהֲרוֹת, וְאִינוּן שִׁית סִדְרֵי מַתְנִיתִין, בְּרָזָא דְּלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מֵרַחֲמֵי לְדִינָא וּמִדִּינָא לְרַחֲמֵי.

דַּרְגָּא שְׁבִיעָאָה בְּיִרְאַת יְיָ' דְּלֵית לֵיהּ חוֹסֶר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לד י) יְרָאוּ אֶת יְיָ' קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו, לַאו יְהֵא מֵאינוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי יא כד) וְחוֹשֵׂךְ מִיּוֹשֶׁר אַךְ לְמַחְסוֹר, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוֹסֶר בְּאוֹרַיְיתָא אִם הוּא מָארֵי תוֹרָה, דְּבְלַאו אוֹרַיְיתָא לֵית דְּחִילוּ, כְּמָא דְּאִתְמַר אֵין בּוּר יְרֵא חֵטְא, כְּגַוְונָא דְּלֵית אוֹרַיְיתָא בְּלָא דְּחִילוּ, אוּף הָכִי לֵית דְּחִילוּ בְּלָא אוֹרַיְיתָא, לָא יְהֵא חִסָּרוֹן בְּנִשְׁמָתֵיהּ, וְלָא יְהֵא חִסָּרוֹן בְּעוֹבְדוֹי טָבִין, דְּלֵית חוֹסֶר וַעֲנִיוּת כְּחוֹסֶר דְּאוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדַיָיא טָבִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אֵין עָנִי אֶלָּא מִתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, דְּגוּפָא אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוֹי דְּבַר נַשׁ, לֵית חוֹסֶר סַגִּי מִנֵּיהּ בָּתַר דְּלַאו אִיהוּ עוֹבְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קכז א) אִם יהו"ה לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, וְדָא גָּרַם דְּיִתְחֲרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּלָא הֲוָה עוֹבְדֵי יהו"ה.

דַּרְגָּא תְּמִינָאָה בְּיִרְאַת יְיָ', לְמֶהֱוֵי לֵיהּ בִּשֻּׁת אַנְפִּין, מָאן דְּאִית לֵיהּ בִּשֻּׁת אַנְפִּין דְּלָא לְמֶעֱבַד עֲבֵירָה דְּאָתֵי לִידוֹי בְּגִין דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִלּוּ בֵיהּ אִתְבְּרִי עָלְמָא, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁי"ת יֵר"א בִּשֻּׁ"ת, הֲרֵי יִרְאָה עִם בִּשֻּׁת כֹּלָּא חַד, וּמָאן דְּלֵית בֵּיהּ בִּשֻּׁת אַנְפִּין אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.

וַהֲפוֹךְ בִּשֻּׁ"ת וְתִשְׁכַּח שַׁבָּ"ת, וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁית יֵר"א שַׁבָּ"ת, דְּלָא תְּחַלֵּל לֵיהּ בְּפַרְהֶסְיָא, כְּבַר נַשׁ דְּלַאו בֵּיהּ בִּשֻּׁת אַנְפִּין, וַוי לֵיהּ מָאן דְּמְחַלֵּל שַׁבָּת מַלְכְּתָא דְּאִיהִי קֻדְשׁ לְמֶעֱבַד לֵיהּ חוֹל, דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַמְּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חֲלָף, זֶה הַמְּשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שֶׁשְּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, כָּל שֶׁכֵּן בְּשַׁבָּת מַלְכְּתָא.

וְעוֹד בּוֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן, עַז פָּנִים לְגֵיהִנֹּם, אִנּוּן דְּעָבְרִין עֲבֵירָה בְּיָד רָמָה, וְלֵית לוֹן בִּשֻּׁת פָּנִים מִקּוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים לג כג) מְשָׁמַיִם הִבִּיט יהו"ה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, וְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (משלי כ כז) חֹפֶשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן, (ירמיה כ יב) רוֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב.

וַעֲנָוָה קְטִירָא בְּדְחִילוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי כב ד) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְיָ', מָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאַת יְיָ' אִיתֵי לֵיהּ לִידֵי עֲנָוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּיִרְאַת יְיָ' עֵקֶב לְגַבָּהּ, וְדָא

דַּרְגָּא דְמשֶׁה, דְאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו מְאֹד, וּבְגִין דְּאִיהִי יִרְאָה עִקָּב לְגַבֵּהּ, אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, יִרְאָה מִלָּה זוּטְרְתִי הִיא לְגַבֵּי מֹשֶׁה.
דַּרְגָּא תְּשִׁיעָאָה בְּיִרְאַת יְיָ, כָּל מָאן דְּאִית בֵּיהּ יִרְאַת יהו"ה יִתְהַלֵּל, וְכִי אִית לְבַר נַשׁ לְשַׁבָּחָא גַּרְמֵיהּ, אֶלָּא אִיהוּ מְשׁוּבָּח קֳדָם יהו"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי לא ל) שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי וְגוֹמֵר, דָּא דָרָא דְחִזְקָיָהוּ, דִּבְיִרְאַת יְיָ' קָא אָתֵי בַר נַשׁ לְקַיְימָא תַּרְיַ"גמִצְוֹת, כְּחֶשְׁבַּן בְּיִרְאַ"ת.
דַּרְגָּא עֲשִׂירָאָה בְּיִרְאַת יְיָ', אִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה, לַאו כָּל אַפַּיְיא שָׁוִין, אִית יִרְאָה דְּדָחִיל בַּר נַשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלָא יַלְקֶה לֵיהּ בִּרְצוּעָה, דְּאִתְמַר

דף ו.

בָּהּ (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, מִסִּטְרָא דְאִילָנָא דְטוֹב וָרָע, דְּאִיהִי אַרְעָא רַקָּנְיָא, שִׁפְחָא בִישָׁא, כְּגַוְונָא דְחַד מֵאַרְבַּע אָבוֹת נְזִיקִין דְּאִיהוּ הַבּוֹר, וּכְגַוְונָא דְבוֹר דְּיוֹסֵף, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ הַבּוֹרָה, וְהַבּוֹר רֵק וכו' (בראשית לז כד), הַבּוֹרָה נָקְבָא בִּישָׁא, בּוֹר דְּכוּרָא, וּבוֹר בְּגִין דְּאִיהוּ מְתַמָּן, אוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ אֵין בּוּר יֵרֵא חֵטְא, בָּתַר דְּלֵית בֵּיהּ יִרְאַת יְיָ'.
מָאן דְּאִיהוּ דָחִיל מִגּוֹ אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תִּפְאֶרֶת, דְּמִנֵּיהּ נָפְקַת, כְּגוֹן דָּא אִיהִי שְׁקוּלָה לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אֵין כָּל יִרְאָה שָׁוָה, דְּהָא יִרְאַת יְיָ' הִיא מַלְכוּת דִּילֵיהּ, כְּלִילָא מִכָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאִיהִי יִרְאָה דְנָפְקַת מִגּוֹ תּוֹרָה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ יהו"ה, דְּבָגִינָהּ אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, גְּדוֹלָה תּוֹרָה שֶׁמְּבִיאָה לְאָדָם לִידֵי מַעֲשֶׂה, דְּאִי בַּר נַשׁ לָא יָדַע אוֹרַיְיתָא, וְאַגְרָא דְּפִקּוּדַיָּיא דִילָהּ, וְעוֹנְשִׁין דִּילָהּ לְמָאן דְּעָבַר עַל פִּקּוּדַיָּא, וּמָאן הוּא דְּבָרָא אוֹרַיְיתָא, וּמָאן הוּא דְּיָהִיב לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, אֵיךְ דָּחִיל לֵיהּ וְנָטִיר פִּקּוּדוֹי, וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ (ד"ה א כח ט) דַּע אֶת אֱלֹה"י אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ.
דְּאִי בַּר נַשׁ לָא אִשְׁתְּמוֹדָע הַהוּא דְּיָהִיב לֵיהּ אוֹרַיְיתָא, וּמַנִּי לֵיהּ לְנַטְרָא לָהּ, אֵיךְ דָּחִיל מִנֵּיהּ וְעָבִיד פִּקּוּדוֹי, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, וְאֵין בּוּר יָרֵא חֵטְא.
בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי תרי"א מִתְּרִין דַּרְגִּין אִתְיְהִיבַת, מֵחֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּמִתַּמָּן תְּרִין פִּקּוּדִין אַהֲבַת חֶסֶד וּדְחִילוּ דִּגְבוּרָה דְּאִיהִי יִרְאָה, דְּבָהוֹן אִשְׁתַּלִּימוּ תַּרְיַ"ג פִּקּוּדַיָּא,

וּבְגִין דְּכָל אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדָהָא מִתְּרִין סִטְרִין אִתְיְהִיבַת, אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, וְאֵין בּוּר יְרֵא חֵטְא.

וְאִי תֵּימָא הָא חֶסֶד גְּבוּרָה דְּמִתַּמָּן מַלְכוּת אִיהִי אַהֲבָה וְיִרְאָה, אֵיךְ אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן גְּדוֹלָה תּוֹרָה שֶׁמְּבִיאָה לְאָדָם לִידֵי מַעֲשֶׂה, דְּמֵהָכָא מַשְׁמַע דְּכָל הַקּוֹדֶם יִרְאָתוֹ לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּימֶת, אֶלָּא כֹּלָּא קְשׁוֹט, תִּפְאֶרֶת אִתְקְרֵי אָדָם, כְּגַוְונָא דִילֵיהּ הֲוָה אָדָם הֵ"א דְּלְתַתָּא, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ דַּהֲוָה רֵאשׁוֹן לְמַחֲשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לִיבָּרְאוֹת, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ אָדָם אַתֶּם, אוּף הָכִי תִּפְאֶרֶת דְּאִיהוּ יהו"ה, אִיהוּ רֵאשׁוֹן לְמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי חָכְמָה עִלָּאָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה דְּאִיהוּ י' מִן אדנ"י, חָכְמָה תַּתָּאָה, יִרְאַת יְיָ', מַלְכוּת דִּילֵיהּ.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (ויקרא יב ד) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ, אִתְתָּא אִית לָהּ לְאַקְדָּמָא בְּכָל פִּקּוּדָיָא, דְּאִתְמַר בָּהּ אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ' הִיא תִתְהַלָּל (משלי לא ל), וּבְגִין דָּא מָצָא אִשָּׁה בְּקַדְמֵיתָא, מָצָא טוֹב (שם יח כב), דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה ט) טוֹב יהו"ה לַכֹּל.

וְאִי אַקְדִּים לָהּ בִּצְלוֹתָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, מֵיָּד (משלי ח לה) וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהו"ה, וּבְגִין דָּא כַּוָּנָה דְּאִיהִי מַחֲשָׁבָה, צָרִיךְ לְאַקְדָּמָא לְמִצְוָה, וּבְגִין דָּא שַׁוִּיאוּ רַבָּנָן כִּוּון מַחֲשַׁבְתָּא דִצְלוֹתָא בַּבְּרָכָה קַדְמָאָה, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ אִם לָא כִּוּון בַּבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְאַקְדָּמָא יִרְאָה מִסִּטְרָא דִשְׂכִינְתָּא, בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא, בֵּין בְּפִקּוּדַיָּיא, אֲבָל מִסִּטְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צָרִיךְ לְאַקְדָּמָא אוֹרַיְיתָא לְיִרְאָה בְּכָל פִּקּוּדַיָּיא, דְּיִרְאָה דְאוֹרַיְיתָא אִית, דְּאִתְקְרֵי נוּקְבָא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דִּבְגִינָהּ אִתְמַר תַּמָּן אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר (דהי"א טז לג).

עָנָה מַלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר הֵן הֵן מַעֲשֶׂה מֶרְכָּבָה, מֵהַאי אָ"ז תַּלְיִין ע"ב שְׁמָהָן דְּהַיְינוּ חֶסֶד, דְּבֵיהּ צָרִיךְ לְאַתְקָנָא כָּרְסַיָּא לְמָארֵיהּ, בְּכַנְפֵי מִצְוָה, וְיֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת, עִשּׂוּר אֱמֶת מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוֹרִיד הַטַּ"ל לְאַנְהָרָא לְגַבֵּי הֵ"א.

דְּאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּרָכָאן קַדְמָאִין דִּצְלוֹתָא, וּתְלַת בַּתְרָאִין, וְדָא עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, דְּאִינּוּן לְקִבְלַיְיהוּ תְּרִין שְׁמָהָן יהו"ה אדנ"י, וּתְמַנְיָא אַתְוָון, דְּאִינּוּן עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (במדבר ז פו), וְדָא כ' מִן כֶּתֶר, עֲשָׂרָה מִן

דף ו:

שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אדנ"י, מִתַּתָּא לְעֵילָּא מִן אֲנ"י עַד אי"ן, עֲשָׂרָה מֵעֵילָּא לְתַתָּא מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ יהו"ה, וּבְגִין דָּא כ' כְּלִיל לוֹן.
וּבְקֶרֶץ דְּפוּרְקָנָא מְ'דַלֵּג עַל הֶ'הָרִים (שיר ב ח), דָּא מ"ה, וְלִית הָרִים אֶלָּא אֲבָהָן, דְּאִינּוּן מֶרְכַּבְתֵּיהּ, אוֹף הָכִי מְ'קַפֵּץ עַל הַ'גְּבָעוֹת אִנּוּן אִמָּהָן, אהי"ה אדנ"י, בְּהַהוּא זִמְנָא אָ"ז יָשִׁיר מֹשֶׁה וכו' (שמות טו א), וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר וְאִתְכְּלִיל בְּחַ"י עָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי י ו) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.
וְאִית כָּבוֹד נִבְרָא כְּגַוְונָא דְכָבוֹד נֶאֱצָל, מִסִּטְרָא דְכָבוֹד נִבְרָא אָמְרִין יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי אָדוֹן עַל כֹּלָּא אִם כַּעֲבָדִים, וּמִסִּטְרָא דְכָבוֹד נֶאֱצָל אִתְמַר בְּהוֹן אִם כְּבָנִים, אִיהוּ עִלַּת עַל כֹּלָּא לֵית אֱל"ֹהַ עֲלֵיהּ, וְלָא תְּחוֹתֵיהּ, וְלָא לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, אִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין.
וְאִיהוּ אַסְחַר לְכָל סִטְרִין, דְּלָא מִתְפַּשְׁטִין יַתִּיר מִגְּבוּל דְּשַׁוִּי לְכָל חַד, וּמִדָּה דְּשַׁוִּי לְכָל חַד, וְכֻלְּהוּ בִּרְשׁוּ דִּילֵּיהּ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד.
אדנ"י מֶרְכָּבָה לְיהו"ה, וּבָהּ אִתְעַטַּף, וְאוֹף הָכִי יהו"ה אִתְעַטַּף בְּאהי"ה לְמִבְרֵי עָלְמָא, אֲבָל שֵׁם יהו"ה אִיהוּ מֶרְכָּבָה לְמָארֵיהּ לְכֶתֶר עִלָּאָה, וּבְגִין דָּא (ש"א ב ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיהו"ה, עִלַּת עַל כֹּלָּא טָמִיר וְנָעִיז בְּכֶתֶר, וּמִנֵּיהּ אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרֵיהּ עַל יהו"ה, דְּאִיהוּ י' חָכְמָה, ה' בִּינָה, ו' כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, ה' מַלְכוּת, וְהַאי אִיהוּ אִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְאוֹף הָכִי אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרֵיהּ עַל י' מִן אדנ"י מִתַּתָּא לְעֵילָּא, עַד אֵין סוֹף, דְּאִתְרְמִיז בְּאדנ"י אַי"ן, וּבְגִין דָּא י' י' מִן יאהדונה"י עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף, דָּא כ' מִן כֶּתֶר, וּמֵאֵי דְכֹלָּא לֵית בֵּיהּ צִיּוּר דְּאוֹת וּנְקוּדָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ יח כה) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה, וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵ"ל, וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ.
אִיהוּ צַיֵּיר בִּתְרֵין אַתְוָון תְּרֵין עָלְמִין, בְּאַת י' צַיֵּיר עָלְמָא דְאַתְיָא, וּבְאַת ה' עָלְמָא דֵּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם כו ד) כִּי בְיָ"ה יהו"ה צוּר עוֹלָמִים.
וּמְקוֹרִין דְּכָל שְׁמָהָן אִינּוּן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה, כָּל יו"ד אִיהִי אַחֲזֵי יהו"ה, כָּל א' אַחֲזֵי אהי"ה לְעֵילָּא, אדנ"י לְתַתָּא, הָכָא שֵׁם יהו"ה אִיהוּ בְּכִנּוּיֵיהּ חַד, בְּגִין דְּמִנֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח כִּנּוּיֵיהּ, אֲבָל מִסִּטְרָא דַּעֲשַׂר סְפִירָן דִּבְרִיאָה, לַאו שֵׁם יהו"ה וְכִנּוּיֵיהּ חַד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם מג ז) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו וכו', הֲרֵי סְפִירוֹת אִתְקְרִיאוּ בְּשֵׁם יהו"ה, וּבְשֵׁם אדנ"י, וְאִנּוּן דְּאדנ"י אִתְבְּרִיאוּ.

וּבְגִין דָּא אִית שְׁמָהָן דַּמְיָין לְחוֹתָמָא דְמַלְכָּא, דְּבְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדָע דִּיוֹקְנָא דְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא צִיּוּרָא מַמָּשׁ, וְאִית שְׁמָהָן דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דִּרְשִׁימוּ דְצִיּוּרָא דְחוֹתָמָא בְּשַׁעֲוָה, וְהָכִי דְּחִילִין מֵהַהוּא רְשִׁימוּ כְּאִילּוּ הֲוָה מַלְכָּא מַמָּשׁ, אֲבָל אָדוֹן עַל כֹּלָּא לֵית לֵיהּ מִכָּל אִלֵּין צִיּוּרִין כְּלָל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם מ יח) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵ"ל וכו'.

וּמִסְטָרָא דְצִיּוּרִין דְּשַׁעֲוָה, חָמָא יְחֶזְקֵאל כָּל אִלֵּין מַרְאוֹת דְּחָמָא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כו) וּדְמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם, וְלָא מַרְאֵה אָדָם מַמָּשׁ, כְּמַרְאֵה חַשְׁמַ"ל וְלָא חַשְׁמַ"ל, כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב, הוּא מַרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד יְיָ', וְלָא כְּבוֹד יְיָ' מַמָּשׁ, אֶלָּא מַרְאֵה צִיּוּר דִּילֵיהּ.

פָּתַח וְאָמַר, יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, קוּם מִשִּׁינָתָךְ לְגַלָּאָה הָכָא מַרְאוֹת דְּאִתְגַּלְיָין לָךְ, דְּכֻלְּהוּ לְגַבָּךְ בְּאַרַח סָתִים וּבְאִתְגַּלְיָא, בְּאִתְגַּלְיָא צִיּוּרִין, אֲבָל בִּסְתִימוּ דְעַיְינִין דִּיוֹקְנָא דְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַהוּא דְּלֵית לֵיהּ דִּיוֹקְנָא, דִּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר הַאי קְרָא לְמָאן דְּצַיֵּיר בֵּיהּ דִּיוֹקְנָא, (דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וכו', וְשָׂם בַּסָּתֶר, בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וַאֲפִילּוּ מִכָּל מַה דְּבַר נַשׁ יָכִיל לְאִסְתַּכָּלָא בְּעֵינָא, וַאֲפִילּוּ מִכָּל דִּיוֹקְנִין דְּאַחֲזֵי לִנְבִיאֵי.

צוּרַת דִּיוֹקְנָא דִכְלִילָא מִכַּמָּה נְהוֹרִין, חַד וּמַמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם א כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא (יחזקאל א כו), דָּא אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, וְאִיהוּ לְעֵילָּא כְּגַוְונָא דָא [ציור] וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת

דף ז.

הַסַּפִּיר (שמות כד י), כְּגַוְונָא דָא א וְכֹלָּא א, נְקוּדָה דָא הוּא כְּגוֹן חֹל"ם לְעֵילָּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּרָכִיב עַל י"ה דְּאִינּוּן חָכְמָה וּבִינָה כְּחֶשְׁבַּן חֹלֶם, וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר חִירֵק, וְדָא מַלְכוּת, וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי, אִיהִי תְּחוֹת ו"ה, דְּאִיהוּ חֶשְׁבּוֹן חִר"ק, וְהָכִי סְלִיק א יהו"ה יו"ד.

וְעוֹד רָקִיעַ דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּכְלִיל שֵׁם יהו"ה, וְאִיהוּ כְּלִיל שִׁית סְפִירִן בְּאֶמְצָעִיתָא, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (יחזקאל א כב) נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד ב) נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, כְּגַוְונָא דָא [ציור] בְּאֶמְצַע א, נוֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי (ישעיה מד כד), מָאן נָטָה לֵיהּ, עִלַּת עַל כֹּלָּא לְבַדּוֹ, יְחִידָא בְּלָא תִנְיָינָא לְמֶעֱזַר לֵיהּ.

תְּנַיְינָא (יחזקאל א כו), וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה דָּא אִיהוּ יְוֵד הֵא וְאָו הָא כְּלִיל תֵּשַׁע נְקוּדִין, וַעֲשִׂירָאָה שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִכֻּלְהוּ, וְכֹלָּא א, דְּלֵית אָדָם בְּלָא א', וְכֹלָּא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ יהו"ה דְּכְלִיל א, וְאִיהוּ שְׁמָא מְפָרַשׁ דְּכְלִיל א לְאַחְזָאָה דְּאִם רָץ לְבָךְ שׁוּב לְאָחוֹר.

תְּלִיתָאָה, כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב, וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, דְּנִשְׁמָתִין דּוֹמִין קֶדֶם שְׁכִינְתָּא כְּנֵרוֹת לִפְנֵי הָאָבוּקָה, וּבְגִין דָּא כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ (שם א כז), וְאִיהִי בֵּי כְּנִישְׁתָּא דִּלְעֵילָא, אֵ"שׁ נֹג"ה, כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים (ישעיה נו ז), וְאִיהִי אֵשׁ בֵּית לָהּ מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּאִיהִי ב', יוֹמָא תְּנַיְינָא דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם, א' יוֹמָא קַדְמָאָה דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גַּן עֵדֶן, וְדָא חֶסֶד, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּמַרְאֵה אָדָם כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, וָא"ו לִימִינָא אֶח"ד, ל"ב לִשְׂמָאלָא יו"ד ה"א ה"א.

מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה, וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה, אִינּוּן תְּרִין שׁוֹקִין, תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְאִינּוּן רְבִיעָאָה וַחֲמִשָּׁאָה לְחֶסֶד, דְּמִתַּמָּן בְּנָיְנָא דְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פט ג) עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, ה' עִלָּאָה אִתְפַּשְׁטַת עַד הוֹד, חַמְשִׁין תַּרְעִין, וּבְגִין דָּא קָא רָמִיז עֲלָהּ, רָאִיתִי כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ, וּבָהּ שִׁית מַרְאוֹת.

שְׁבִיעָאָה, (יחזקאל א כח) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, הַקֶּשֶׁת דָּא צַדִּיק יְסוֹד עָלְמָא, כְּמַרְאֵה דִּילָהּ לְתַתָּא מטטרו"ן, דָּא חָזָא יְחֶזְקֵאל, דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל מַרְאוֹת.

חֵיזוּ תְּמִינָאָה, כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (ירמיהו לא כא) נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר, וּבְגִין דָּא כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב, אֵשׁ נֹגַהּ.

תְּשִׁעָאָה, הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יהו"ה, חָכְמָה עִלָּאָה, דְּמוּת דִּילָהּ חָזָא יְחֶזְקֵאל לְתַתָּא, וְלָא חָכְמָה.

וְכַד מָטָא לִדְמוּת כֶּתֶר דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עֶשְׂרָאָה, חֲזִי מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וָאֶרְאֶה וָאֶפּוֹל עַל פָּנַי, דְּלָא יָכִיל לְמִסְבַּל, וְאִם מַרְאוֹת דִּלְתַתָּא הָכִי, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מַרְאוֹת עִלָּאִין דִּסְפִירוֹת דִּבְרִיאָה, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מַרְאוֹת דַּאֲצִילוּת.

וּבָרָזָא דָּאַת א תִּשְׁכַּח חֹל"ם חִיר"ק שׁוּרֶק כְּנָוונָא דָּא וֹ וְאִיהוּ גַּלְגַּל דְּאִתְהַפַּךְ לְשִׁית סִטְרִין לְעֵילָא וּלְתַתָּא וּלְאַרְבַּע סִטְרִין, אִתְהַפַּךְ לִימִינָא וְסָהִיד עַל עִלַּת עַל כֹּלָּא דִּלֵית אֶל"ה אָחֳרָא לִימִינָא דְּעָלְמָא, אִתְהַפַּךְ לִשְׂמָאלָא וְסָהִיד עֲלֵיהּ, וְהָכִי לְכָל סִטְרָא סָהִיד

עַל יְחוּדֵיהּ, דְּלֵית אֱל"ֹהַ אָחֳרָא עִילָּא וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע סְטָרִין, הַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין כְּדֵי שֶׁתַּמְלִיכֵהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם.

ו' כְּלִיל תִּלַּת נְקוּדִין, עִילָּא וְתַתָּא וְאֶמְצָעִיתָא, דְּסַהֲדִין, וּתְלַת סַהֲדִין תְּחוֹתַיְיהוּ לְתַתָּא, עַל עִלַּת עַל כֹּלָּא דְּאִיהוּ רֹאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמְבַלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִי"ם, דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית נְקוּדִין כְּחוּשְׁבַּן ו', דְּסַהֲדִין עַל עִלַּת עַל כֹּלָּא, דְּלֵית אֱל"ֹהַ אָחֳרָא לְשִׁית סְטָרִין אֶלָּא הוּא, הָא תֵּשַׁע נְקוּדִין דִּכְלִילָן בְּאָת ו' מִן א, וְאָת א' בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּימוּ לְעֶשֶׂר, וּבֵיהּ כֻּלְּהוּ אָזְלִין לַאֲתַר חַד, הָא הָכָא רָזָא דְּבִנְיָינָא דִּיחֶזְקֵאל

דף ז:

בְּרָזָא דִּנְקוּדִין.

וְעוֹד רָזָא נְקוּדֵי צָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עֲלַיְיהוּ, פַּתָּח בְּחוּשְׁבַּן אוֹתִיּוֹתָיו אִיהוּ יוּ"ד, וּכְתִיב (תהלים קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, וְאוּקְמוּהוּ אַל תִּקְרֵי יָדֶךָ אֶלָּא יוּדֵי"ךָ, וְאִינּוּן י"י מִן יאהדונה"י, וּבְאֵן אֲתַר מִתְפַּתְּחִין בִּרְקִיעָא דְּאִיהוּ פַּתָּח, וְאִיהוּ מַפְתֵּחַ כְּלִיל אהדונ"ה שִׁית אַתְוָון בְּאֶמְצַע י"י, וּתְרֵין יוּדִין עִם רָקִיעַ דְּאִיהוּ ו' סְלִיק לְחוּשְׁבַּן יהו"ה.

קֶמֶץ רָקִיעַ וְנִיצוֹץ, אִינּוּן י"ו, אִיהוּ קוֹמֶץ כָּל נְקוּדִין, דְּאִינּוּן שִׁית סְרֵי כְּחֶשְׁבַּן שִׁית סְרֵי אַנְפִּין דְּחֵיוָן, וּבְגִין דְּא אִיהוּ קוֹמֶץ כָּל נְקוּדִין, צֵר"י אִיהוּ חוּשְׁבַּן ו' ו', וּתְחוֹת צַדִּיק תְּרֵין נִיצוֹצִין דְּאִינּוּן י' י', אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאִינּוּן ו' ו' י' סָלְקִין ל"ב, וְאִינּוּן ל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה, וּנְקוּדָה תְּחוֹת ר' מִן צֵר"י דְּאִיהִי י' עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֲרֵי מ"ב, וּבְגִין דָּא צֵר"י, בֵּיהּ צַיֵּיר עָלְמִין, וַיִּיצֶר תַּמָּן צֵר"י, בֵּיהּ צַיֵּיר אָדָם, הֲרֵי רָזָא דְּנָקוּד צֵרִי מ"ב, וּתְלַת אַתְוָון הֲרֵי מ"ה, כְּחוּשְׁבַּן אָדָ"ם.

שְׁבָא אוּף הָכִי (בראשית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן וגו', וּבֵיהּ רָזָא מ"ב, וּבֵיהּ רָזָא דְּאָדָם, כְּגַוְונָא דָּא, חֶשְׁבַּן שְׁבָא ו', וּתְלַת נִיצוֹצוֹת וְרָקִיעַ י' י' ו' דְּחוּשְׁבָּנֵהוֹן ל"ו, הֲרֵי מ"ב, וּתְלַת אַתְוָון שְׁבָ"א הֲרֵי מ"ה, וְרָזָא דְּמִלָּה (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, וְנָקוּד שְׁבָ"א נָקוּד בְּשֵׁם יהו"ה בְּאוֹרַיְיתָא. סָגוֹל חֵ"י חֶשְׁבָּנֵיהּ, וְאִיהוּ ו' ו' מִן יַ יְסַע יַ יָּבֹא יַ יֵּט, וּתְלַת נְקוּדִין י' י' אִיהוּ ח"ם, וְאַרְבַּע אַתְוָון מִן סָגוֹ"ל אִיהוּ חמ"ד, וְתֵיבָה הָא אִינּוּן חַמָּ"ה, פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה.

חֹלֶם חָסֵר ו' חוּשְׁבָּנֵיהּ י"ה, וּתְלַת נִיצוֹצוֹת י' י' הָא אִינּוּן מ"ה, שְׁמָא מְפָרַשׁ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְעִם תְּלַת אַתְוָון וְתֵיבָה הָא אִיהוּ מ"ט, כְּחוּשְׁבַּן מ"ט אַתְוָון דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וכו' (דברים ו ד), בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד וכו', וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִּינָה נִבְרְאוּ בָּעוֹלָם וְנִתְּנוּ לְמֹשֶׁה, חוּץ מֵאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ח ו) וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִי"ם, וּלְתַתָּא בְּמַלְאָכִים אִינּוּן מ"ט פָּנִים טָהוֹר מִן מטטרו"ן, דְּאִיהוּ חֹלֶ"ם בְּמַלְאָכִים.

חִירֵק עִם חוּשְׁבַּן אַתְוָון אִיהוּ א"ם, חִרֵק חוּשְׁבָּנֵיהּ ו"ה, וּתְלַת נִיצוֹצוֹת י' י' תְּלָתִין, הָא אִיהוּ א"ם.

שֶׁרֵק אִיהוּ חוּשְׁבַּן אַתְוָוי ו', וְחָמֵשׁ נִיצוֹצוֹת חַמְשִׁין, הָא נ"ו, תְּלַת אַתְוָון וְתֵיבָה הָא אִנּוּן ס', סוֹד יהו"ה לִיֵּרָאָיו, וּבְיהּ (ירמיה לא ו) רָ נוּ' לְיַעֲקֹ ב שֹׁ מְחָה נוֹטָרִיקוֹן שׁוּרֵ"ק.

דְּכָל נְקוּדֵי מַחְכְמָה עִלָּאָה מִתְפַּשְׁטָאן, תִּשְׁעָה עַד מַלְכוּת, וְטַעֲמֵי מִכְּתָר עַד מַלְכוּת, וְשׁוּרֵ"ק צַדִּיק יְסוֹד עָלְמָא, בֵּיהּ סוֹד שׁוּרֵק תְּנָיְינָא בְּתוֹסֶפְתָּ ו' מ"ב.

וְעוֹד קָמֵ"ץ, אוּקְמוּהוּ מָארֵי דְקִדּוּק דְּאִיהוּ תְּנוּעָה גְּדוֹלָה, בְּגִין דְּאִיהוּ קַדְמָאָה דְּכֻלְּהוּ נְקוּדִין דִּסְפִירָאן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ שְׁמָהָן קַדִּישִׁין אִתְעֲבִידוּ דָא כִּסֵּא לְדָא, כְּגוֹן בָּרֵא דְצָרִיךְ לְמִפְלַח לַאֲבוֹי וּלְאִמֵּיהּ, וּלְמֶעֱבַד לְגַרְמֵיהּ לְגַבַּיְיהוּ כְּעֵבֶד, וְשַׁמָּשׁ, וְכָרְסַיָּיא, וּמַצָּב תְּחוֹתַיְיהוּ, הָכִי אִינּוּן סְפִירָן דָּא לְדָא, וּבְגִין דָּא אִית נְקוּדָה מַלְכָּא, וְאִית נְקוּדָה עַבְדָּא לְגַבֵּיהּ, כְּגוֹן שְׁבָ"א דְּאִיהוּ עֶבֶד לְקָמֵ"ץ, וְרָץ בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ וּמְזַנֵּב אַחֲרָיו, אֲבָל בְּאַתְרֵיהּ מַלְכָּא אִיהוּ.

וְרָזָא דְקָמֵ"ץ, חוּשְׁבַּן קָמֵץ י"ד, וּתְלַת נִיצוֹצֵי וְרָקִיעַ נ', מ' דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, אִנּוּן רְמִיזִין אַרְבַּע יוּדִין מִן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וְלָאו לְמַגָּנָא אִתְמַר בֵּיהּ מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל מַלְכִין.

פַּתְ"ח אִיהוּ מ"ב, חוּשְׁבַּן פַּתָּח אִיהוּ כ', וְנִיצוֹץ וּתְרֵין רְקִיעֵי וו"י, הָא מ"ב, (תהלים צא יד) כִּ"י בִ"י חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ, פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם וכו', בָּ"ם אַרְבָּעִים וּתְרֵין, כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ, חָשַׁק חִירֵק שְׁבָא קָמֵץ מִן אָבְגַּיְתָץ, קָמֵץ קוֹמֶץ

דף ח.

סָתִים בְּאָת יוּ"ד, פַּ"ח אִתְפַּתַּח בֵּי"ת בְּחָמֵשׁ אֶצְבָּעָאן דְּאִינּוּן ה', וְכַמָּה רָזִין בְּנִקּוּדֵי, וְהַאי אִיהוּ אָבֹא בָּם אוֹדֶה י"ה, וּפַתָּח עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים קיח יט) פִּתְחוּ לִי וכו', זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָ"ה.

מַלְאָכִין אִית דְּמְשַׁמְּשִׁין לְאִלֵּין נְקוּדִין, וְאִינּוּן אַתְוָון, דְּאִינּוּן כְּסוּסְוָון לִנְקוּדֵי, וְטַעֲמֵי מַנְהִיגֵי לוֹן, וְאִינּוּן תְּנוּעוֹת לְגַבַּיְיהוּ, כְּגוֹן עַל פִּי יהו"ה יַחֲנוּ, וְעַל פִּי יהו"ה יִסָּעוּ (במדבר ט כ), וְאִינּוּן נְקוּדִין לְגַבֵּי טַעֲמֵי, כְּעָאנָא בָּתַר רַעְיָין דְּאַנְהִיגִין לוֹן לְכָל סִטְרָא, לְסַלְקָא וּלְנַחְתָּא עִילָּא וְתַתָּא, וּלְאַנְהָגָא לוֹן לְכָל סִטְרָא לִימִינָא וּשְׂמָאלָא לְקַמָּא וְלַאֲחוֹרָא.

וְטַעֲמֵי אִינּוּן נְשִׁמָתִין, וּנְקוּדִין רוּחִין, וְאַתְוָון נַפְשִׁין, אִלֵּין מִתְנַהֲגִין בָּתַר אִלֵּין, וְאִלֵּין בָּתַר אִלֵּין, אַתְוָון מִתְנַהֲגֵי בָּתַר נְקוּדֵי, וּנְקוּדֵי בָּתַר טַעֲמֵי, כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר (קהלת ה ז), וְעוֹד אַתְוָון אִנּוּן אֵשׁ, נְקוּדֵי רוּחַ, אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ (יחזקאל א יב), וְאִנּוּן כְּמַבּוּעֵי מַיָּא, דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ (תהלים קד י) הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים, יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי וגו', אִלֵּין אַתְוָון.

וְאִית דְּשַׁוִּי לוֹן לְאַתְוָון, מַיִם אֵשׁ רוּחַ וְעָפָר אַרְבַּע רַגְלִין דְּכָרְסַיָּא, נְקוּדֵי אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא, מִסְטְרָא דְּאַבָּא יוּדִי"ן לְעֵילָּא, מִסְטְרָא דִּבְרָתָא יוּדִי"ן לְתַתָּא, מִסְטְרָא דְּבֵן וָוִי"ן לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דָּא וו"י, מִסְטְרָא דְּאַבָּא וָוִי"ן לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דָּא יו"ו, הֵהִי"ן דְּאִימָּא כְּגַוְונָא דָּא הה"ו הה"י, הֵהִי"ן דִּבְרָתָא כְּגַוְונָא דָּא יה"ה וה"ה, וְהָכִי בְּכָל הַוָּיָה וַהֲוָיָה.

וְעוֹד מָאן דְּאוֹלִיף אִלֵּין הַוָּיִין, צָרִיךְ לְאוֹלָפָא לוֹן לְמִבְנֵי בְּהוֹן בִּנְיָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א יח ל) וַיִּרְפֵּא אֶת מִזְבַּח יהו"ה הֶהָרוּס, וְרָזָא דְמִלָּה דְּיָכְלִין לְמֶהֱרַס בְּאַתְווּי דִּשְׁמֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יט כא) פֶּן יֶהֱרְסוּ אֶל יהו"ה, וּבְגִין דָּא דְּיֶהֱרְסוּ לוֹן בְּחוֹבַיְיהוּ, צָרִיךְ לְמִבְנֵי לוֹן בִּצְלוֹתְהוֹן.

דְּאָת י' אִיהִי אֻבָּן יְסוֹדָא דִּבְנָיְנָא, י"י מִן יי"ה, מִן יי"ו, מִן וי"י, בְּהוֹן אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ (דברים כז ו) דָּא ה', ו' דָּא קוֹרָה, וְעַמּוּדָא, לְסָמוֹךְ עֲלָהּ בַּיִת, וּבְגִין דָּא חִבּוּרָא דְּתַלַת אַתְוָון בַּיִת, ב' בְּנָיְנָא, י' יְסוֹד בְּנָיְנָא, ת' תִּפְאֶרֶת, וְאִנּוּן ב' מַלְכוּת, י' יְסוֹד סְפִירָה תְּשִׁיעָאָה, דְּאִיהוּ סוֹמֵךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, וּבֵיהּ סוֹמֵךְ יהו"ה לְכָל הַנּוֹפְלִים (תהלים קמה יד), ת' תִּפְאֶרֶת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעי, מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם

לְשֶׁבֶת בָּיִת, וּבֵיהּ כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, אֲבָל לְגַבֵּי יְסוֹד כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי י ו) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.

וְאִיהוּ עֵרוּב, דְּיַשְׁפִּיל בֵּיהּ הַקּוֹרָה אִם הִיא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים, דְּאִיהִי יו"ד, דִּלְעֵילָּא מֵעֶשְׂרִים, דְּאִיהוּ כ' כֶּתֶר, אִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת עַל כֻּלָּא, דְּלֵית עֵינָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, וּבְגִין דָּא מָבוּי דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִיהִי י' זְעֵירָא, עֶשְׂרָה טְפָחִים שִׁעוּרָהּ, בֵּיהּ צָרִיךְ לְהַשְׁפִּיל הַקּוֹרָה דְּאִיהוּ ו', אֲבָל לְגַבֵּי סֻכָּה דְּאִיהִי אִימָּא, דְּשִׁיעוּר דִּילָהּ יו"ד דְּאִיהוּ כ' כֶּתֶר, לְעֵילָּא מִכֶּתֶר לֵית אָדָם דְּמָרְכָּבָה דָּר בֵּיהּ גּוֹ סֻכָּה, דְּלֵית עֵינָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ.

וּמָקוֹר דְּאִלֵּין הֲוַיִין כְּחֻשְׁבַּן חֶסֶד, דִּבְהוֹן צָרִיךְ לְמִבְנֵי בְּנָיְנָא דָּא דְּאִנּוּן מֵחֶסֶד, דְּמָקוֹר דַּהֲוָיָתֵיהּ אִיהוּ יו"ד ה"י וי"ו ה"י, דְּסָלְקֵי לְשַׁבְעִין וּתְרֵין הֲוַיִן כְּחוּשְׁבַּן חֶסֶ"ד, כֻּלְּהוּ אֶבֶן וְקוֹרָה וּבְנָיְנָא דְּאִתְבְּנֵי בְּתַרְוַויְיהוּ, וְאִלֵּין אִינּוּן ע"ב הֲוַיִן דְּנָפְקִין מִן יו"ד ה"י וי"ו ה"י:

(כל אלו השמות אסור להוציאם בפה ודי להסתכל עליהם ולקראותם במחשבה)

דף ח:

יַהְוָ הֱיָ הַיְהָ הְוָהֹ יַהְהָ יְהָהּ יַוֹהִ יְוֹהִ וָהֲיָ הֱוֹיְ הַוֹהִ הַהֲוָ הְיָהִ הְיָהְ וְהָהַ וַיַּהַ וֹיָהְ הֵוֹיְ וְהִי וְוֹהִ וְוֹוֵ וְוֵי וֵיְוֵ הֵוֹיְ הַוֹהַ יֱוֹהֵ וֱיֵהֲ וְוִי וְוֵהַ וָהָוְ יְוֵן יְהֵוֹ יַוֵּהִ וֵיֵהֲ יֱוֹהֵ יְוֵן יֱיֵהִ יָהֲיְ וַיֵּי וֵהֵי וְהֵיְ הֱיְוֵ יְהָוְ יֵיֵהִ יְוֵי יַוֵּיְ הְיָהִ הָיְהֲ יְהֵיְ הַהַיְ הְיָהֲ יְהֵהִ יֵיַהִ יְהָהִ הֵוֹהִ וַהֵהֲ וֱוֹהַ וְוֹהִ וַהֵוְ הַוֵּוְ הֲהֲוָ הְהוֹ וְיַוְ יֱוֵן יְוֵי וַיֵּי וֱוֵי וְוִי וְוִי

ואלה מצאתי בספר אחר [ציור]

שֵׁם יהו"ה, י' דִּילֵיהּ בְּרֵישָׁא דְּחַרְבָּא, דִּלֵּית מָאן דְּנָצַח וַדַּאי לְמָארֵי חַרְבָּא דָּא, וּבֵהּ נָצַח לְכָל סִטְרִין אָחֳרָנִין, וְלֵית חַד קַיְימָא קַמֵּהּ, גּוּפָא דְּהַאי חַרְבָּא ו', זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָדַע לְאַנָּפָא לֵיהּ בִּידֵיהּ לְכָל סִטְרָא, עִילָּא וְתַתָּא וְאַרְבַּע סִטְרִין בְּשִׁית סְפִירָן, תְּרֵין פִּיפִיּוֹת דְּחַתְיָיךְ בְּהוֹן עִילָּא וְתַתָּא מִתְרֵין סִטְרִין אִינּוּן ה' ה', וּנְקוּדָא אֱלֹהִי"ם, וְהַיְינוּ נַרְתֵּק דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא בִּינָה נְקוּדָה אֱלֹהִי"ם, כְּגַוְונָא דָּא יְהוֹ"ה כְּמָה דְּאִתְּמַר.

וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע, כְּאִלּוּ אוֹחֵז חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדוֹ, וְהָא אוּקְמוּהוּ עַל מִטָּתוֹ, לְהָגֵן מִן הַמַּזִּיקִין, אֲבָל בִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּצַלּוֹתָא, אֲדוֹן הַמַּזִּיקִין קָשׁוּר, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִבְרַח, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּשָׁחִיט לֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, לְקַיֵּים (בא להרגך) הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ בִּצְלוֹתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם

אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּלָא חָשַׁשׁ לִיקָרֵיהּ לְשַׁחֲטָא יְצִרֵיהּ וְשַׁנְאֵיהּ, דְּלֵית שַׁנְאֵיהּ לְחוֹד אֶלָּא שַׁנְאֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכָל יוֹמָא תָּבַע חוֹבִין דְּבְנוֹי לְשַׁחֲטָא לוֹן.
וְאוּף הָכִי צָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, כְּגַוְונָא דְּאַעְבְּרֵיהּ מִשְׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, וְאוּף הָכִי צָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ וּלְבַת זוּגֵיהּ מִתְּרִין כָּרְסַיָּין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה יז יב) כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּתְרִין כָּרְסַיָּין, וְתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ כְּשִׁמְשָׁא

דף ט.

וְסִיהֲרָא, וְעַל שְׁמַיְיהוּ אִתְקְרֵי כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהוה"ה אֱלֹהִי"ם (תהלים פד יב), וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ, לֹא יָבֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף (ישעיה ס כ).
וְהָכִי צָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מִשְׁמָאלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי גְּבוּרָה, דְּמִתַּמָּן מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה (ירמיה יד א), וְתַמָּן יֵיתֵי לְמִתְבַּע חוֹבִין, מֵאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בָּנִים אַתֶּם לַיהוה"ה אֱלֹהֵיכֶם (דברים יד א).
מִתַּמָּן וְאֵילַךְ אִנּוּן שָׂרִים, וַעֲבָדִים, מִסְטְרָא דְּחִיּוֹן דְּכָרְסְיָא שָׂרִים וּמְמַנָּן, מִסְטְרָא דְּכוֹכְבַיָּא דְּנָהֲרִין בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא עֲבָדִין, וְהַאי אִיהוּ אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, וְהַאי אִיהוּ דְּצָרִיךְ לְאַנָּפָא לֵיהּ חַרְבָּא לְשֵׁית סִטְרִין, דְּאִנּוּן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, כִּסֵּא דִּין וְכִסֵּא רַחֲמִים, לְאַעֲבָרָא סמא"ל וְנָחָ"שׁ מִנַּיְהוּ, דְּמִסְטְרָא דִלְהוֹן שַׁלִּיט סמא"ל וּבַת זוּגוֹ.
וְצָרִיךְ לְקַשְׁרָא לֵיהּ בִּרְצוּעִין דִּתְפִלִּין, תְּרִין בְּתְרִין קַרְנוֹי, וְחַד בְּדִרוֹעָא, וּלְבָתַר יִשְׁחוֹט לֵיהּ בְּקְרִיאַת שְׁמַע, בְּגִין דְּלָא יִתְקָרֵיב לְסִטְרָא דְּגְבוּרָה, אֲבָל מִסְטְרָא דְּסִפִּירָן וַהֲוַויּוֹת דִּלְהוֹן, אִתְמַר לֹא יָגוּרְךָ רָע (תהלים ה ה), וְהַזֵּר הַקָּרֵב יוּמָת (במדבר א נב).
וְעוֹד ה' דִּיַּד כֻּלָּהּ, דְּאִיהִי יוֹנָה קַדִּישָׁא, מְצַפְצְפָאן לָהּ בְּנָהָא בְּכַמָּה צִפְצוּפִין דְּזִמִּירוֹת שִׁירוֹת וְתוּשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, עַד דְּנָחֲתִין לָהּ לְגַבַּיְיהוּ, הָא נָחֲתִין לָהּ לְגַבַּיְיהוּ קְשִׁרִין לָהּ בִּרְצוּעָה, דְּאִיהִי ו' שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וְהַיְינוּ רָזָא וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה (שמות יג ט), קְשׁוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ דָּא י', וְדָא יִחוּד, וּבְגִין דָּא בְּקְשׁוּרָא דְּתַרְוַיְיהוּ, מָאן דְּשָׂח שִׂיחָה בֵּינַיְיהוּ, דְּאִיהִי שִׂיחַת חוּלִין, עֲבֵירָה הִיא בְּיָדוֹ, דְּעָבַד בָּהּ פְּרוּדָא בֵּין ו"ה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּמַלְכוּתֵיהּ.

תְּפִלִּין דְּרֵישֵׁיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ ו', אִיהִי ה' עִלָּאָה, אִימָּא עִלָּאָה, עֲטָרַת תִּפְאֶרֶת, עֲלָהּ אִתְּמַר פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ (יחזקאל כד יז), אִלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבְּרֹאשׁ, וְהַאי אִיהוּ רָזָא הֲוָיָ"ה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָ"ה וכו' (שמות ט ג), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי דְּתַלְמוּדָא יְרוּשַׁלְמִי, הֲוַיּוֹת בְּאֶמְצַע.

יַד יהו"ה מִימִינָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה (שם יד לא) מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, יָד רָמָה מִסִּטְרָא דְּתִפְאֶרֶת, דְּאִתְּמַר בָּהּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה, יָד חֲזָקָה בְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהִי יַד יהו"ה הוֹיָ"ה, לְמֶהֱוֵי רַחֲמֵי מִכָּל סִטְרָא, דְּינָא כָּבוּשׁ בְּאֶמְצָעִיתָא, יָד רָמָה עֲלָהּ אִתְּמַר וְהָיָ"ה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ (זכרי, יד ט), וּתְלַת זִמְנִין י"ד אִנּוּן מ"ב אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא.

י"ד שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי הַיָּד הַגְּדוֹלָה מִימִינָא דְּחֶסֶד, דְּתַמָּן חָכְמָה, יָד הַחֲזָקָה מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה, יָד רָמָה מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מְעוּטָר בְּכֶתֶר עַל רֵישֵׁיהּ, תְּפִלֵּי דְּמָארֵי עָלְמָא.

שִׁין שֶׁל תְּפִלִּין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, ש דְּתִלַּת רָאשִׁין, שי דְּאַרְבַּע רָאשִׁין, לָקֳבֵל שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לָתֶת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ (אסתר ב ט), וְאִינּוּן בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, וְלָקֳבֵל אִלֵּין שִׁבְעָה, אִית שִׁבְעָה רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רִאשׁוֹנָה בַּמַּלְכוּת.

וְתִפְאֶרֶת אִיהוּ כָּבוּשׁ בְּאֵת יו"ד, עִם ה' תַּתָּאָה, וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ, וְאִיהוּ חָבוּשׁ עִם אָת י' מִסִּטְרָא דְה' עִלָּאָה, וּבְגִין דָּא אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין, דְּאִיהוּ בְּגָלוּת עִם יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר בְּו', לֹא צָר בְּא', בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ עִם יִשְׂרָאֵל לֹא צָר וַדַּאי, וְלֵית צָר אֶלָּא יֵצֶר הָרָע, דְּהַזֹּר הַקֶּרֶב יוּמָת (במדבר א נב).

וְרָזָא דְּמִלָּה כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ (תהלים צא יד), כִּי בִי בְּגִימַטְרִיָּא מ"ב אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּי, אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי, יִקְרָאנִי בִּקְרִיאַת שְׁמַע, וְאֶעֱנֵהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב אָז תִּקְרָא וַיהוָ"ה יַעֲנֶה (ישעי, נח ט), יהו"ה בְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלֵּי דְּרֵישָׁא, דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון אהי"ה, וַיהו"ה יַעֲנֶה, יהו"ה בְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּיָד, דְּאִינּוּן אדנ"י, וְאִי תֵּימָא לַאו אִינּוּן בְּיָד אֶלָּא בַּיִת אֶחָד חֲמִשָּׁאָה, יַד כֵּהָה, הָכִי הוּא וַדַּאי דְּאִיהִי חֲמִשָּׁאָה

דף ט:

וְאִיהִי רְבִיעָאָה, רְבִיעָאָה לְיה"ו יַד כַּהָה, יה"ו אִיהוּ אהי"ה, וְסָלִיק לְחוּשְׁבַּן כ"א, וְאַרְבַּע אַתְוָון בְּכָלָל כ"ה, ה' מִן יהו"ה רְבִיעָאָה לְיה"ו, וַחֲמִשָּׁאָה לְאהי"ה, דְּאִיהוּ אַרְבַּע בָּתֵּי, וְאִיהוּ בַּיִת חֲמִשָּׁאָה.

וְעוֹד אהי"ה אדנ"י סָלְקֵי לְחֻשְׁבַּן אֱלֹהִי"ם, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דַּחֲמִשָּׁה בָּתֵּי תְּפִלִּי, יהו"ה אַרְבַּע פָּרְשָׁיָין, י' קַדֶּשׁ לִי (שמות יג ב) וְדָא חָכְמָה, ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ (שם יא) וְדָא בִינָה, וְאִינוּן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּאִינוּן חֶסֶד גְּבוּרָה, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד) תִּפְאֶרֶת, כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, ה' וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ (שם יא יג) מַלְכוּת, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

תְּלַת רְצוּעִין נָצַח וְהוֹד וְיסוֹד, יְסוֹד רְצוּעָה דְּקִשְׁיר וָא"ו עִם ה', כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ (דה"א כט יא), דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, תְּרֵין רְצוּעִין נָצַח וְהוֹד, דַּאֲחִידָן בָּה' עִלָּאָה, וְהַקְּרָנַיִם גְּבוֹהִים, וְהָאַחַת גָּבוֹהַּ מִן הַשֵּׁנִית (דניאל ח ט), אוֹף הָכִי תְּרֵין רְצוּעִין חַד אָרוּכָה וְחַד קָצָרָה, קְצָרָה עַד הֶחָזֶה, אָרוּכָה עַד טַבּוּרָא.

וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּה' עִלָּאָה עַד הוֹד בְּאַת י' אִיהוּ, דְּאִיהוּ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִיהִי ה' עִלָּאָה, סְלִיקַת לְחַמְשִׁין, חֲמֵשׁ זְמְנִין עֶשֶׂר בְּאַת י', וְהַיְינוּ ה' י' מִן אֱלֹהִי"ם, חֲמֵשׁ זְמְנִין ה' בְּאַת י' חַמְשִׁין, בְּחַמֵּשׁ סְפִירָן, יְסוֹד כָּ"ל נָטִיל לוֹן כֻּלְּהוּ, וְיָרִית לוֹן לְכַלָּה וְהַיְינוּ כָּ"ל כַּל"ה.

בְּאַת ה תַּתָּאָה קֶרֶן אַחַת, וְרָזָא דְמִלָּה אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן, שׁוֹר שֶׁהִקְרִיב אָדָם הָרִאשׁוֹן קֶרֶן אַחַת הָיְתָה לוֹ בְּמִצְחוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סט לב) מְשׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס, מַקְרִן חָסֵר יו"ד כְּתִיב, וְדָא רְצוּעָה דְיָד דִּתְפִלֵּי דְמָארֵי עָלְמָא.

כ' כֶּתֶר דְּמָארֵי עָלְמָא, אִיהוּ שְׁמֵיהּ תְּפִלִּין דְּשַׁוּוי, אֲבָל כֶּתֶר תְּפִלִּין עֲלֵיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה אֵין קָדוֹשׁ כַּיהו"ה כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ (שמואל א ב ב), לֵית פִּקּוּדָא דְלָא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ עֲשַׂר סְפִירָן.

וְעִיקָּר דִּתְפִלִּין מִשְׁמָאלָא, וּבְגִין כַּךְ נִשְׁבַּע יהו"ה בִּימִינוֹ (ישעיה סב ד) זוֹ תוֹרָה, וּבִזְרוֹעַ עָזּוֹ אֵלּוּ תְּפִלִּין, וּמִסְטָרָא דִשְׂמָאלָא ה' תְּפִלִּין עַל ו', אִימָּא עַל בְּרָהּ, בְּגִין דְּבָהּ אִתְבְּנֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה (משלי ג ב). י' אַבָּא, תְּפִלִּין עַל בְּרַתָּא ה', דְּבֵיהּ אִתְבְּנִיאַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, וְדָא הוּא הַוַּיְ"ה, וְדָא הוּא רָזָא אַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת הַוּיהּ לַיְלָה.

וְאִית דְּאָמַר הֲוַיּוֹת בְּאֶמְצַע, כְּגַוְונָא דָּא יהה"ו, י' קַדֵּשׁ לִי, ה' ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הוי"ה ו' י' בְּאֶמְצָעִיתָא, יהה"ו ה' ה' בְּאֶמְצָעִיתָא.
וּבְצַרוּף דְּי"ב הֲוַיָן, אִשְׁתְּמוֹדְעוּ כֻּלְּהוּ, וְאִלֵּין אִינוּן יהו"ה יהה"ו יוה"ה, דִּרְמִיזֵי בְּשֵׁם יו"ד ה"י וי"ו ה"י, הַאי שְׁמָא מְקוֹרָא דְּאַתְוָון, וּמְקוֹרָא דִּלְהוֹן בִּקְרָאֵי בִּנְקוּדֵי, יְהַוָ"ה יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ (תהלים צו יא), מְקוֹרָא דִּנְקוּדֵי מִן יְהַהַ"וָ (ירמיה ט כג) יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ, יְוהַ"הַ (שמות כו יט כ) יְדוֹתָיו וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית.
תְּלַת וָוי"ן בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"י וי"ו ה"י, והי"ה וההי"ו ויה"ה, וּנְקוּדִין דִּלְהוֹן וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה (בראשית יב טו) וַהֲיָ"הַ, וּהַהַ"יְ וּדְבָשׁ הַיּוֹם הַזֶּה יהו"ה (דברים כו טו), וַיְהָ"הַ וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי (בראשית נ טו). הוה"י היו"ה ההי"ו מְקוֹרָא דִּלְהוֹן, הֱוֹה"יְ וְכָל זֶה אֵינֶנּוּ שָׁוֶה לִי (אסתר ה יג), הָיְוָ"ה הָמֵר יְמֵירֶנּוּ וְהָיָה הוּא (ויקרא כז לג), הִהְיְ"וַ עִירֹה וְלַשַּׂרְקָה בְּנֵי אֲתֹנוֹ (בראשית מט יא), היה"ו הוי"ה ההו"י, הַיְהִ"וָ לַיהוָ"ה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ (תהלים לד ד), הוֹיְ"ה הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָה (שמות ט ג), הֹהְוָ"יְ (דברים ו כה) וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי.
וְכָל קָרְאִין דְּקָא אַתְיָין הֲוַיִין אִלֵּין בְּרֵאשֵׁי אַתְוָון, אוֹ בְּסוֹפֵי אַתְוָון, בֵּין מִן הַתּוֹרָה בֵּין מִן הַנְּבִיאִים בֵּין מִן הַכְּתוּבִים, יָכִיל לְנַקְּדָא לוֹן בְּנִקּוּדַיְיהוּ, אוּף הָכִי כָּל הֲוַיִין דְּקָא אַתְיָין מִתְּלַת אַתְוָון, נְקוּדָה דִּלְהוֹן בַּקְּרָאִין, כְּגוֹן יְהוֹ מְקוֹרָא דִּילֵיהּ כִּי יהו"ה יְהֶיְ"ה בְּכִסְלֶךָ (משלי ג כו), וְאִית דְּנָקִיד לוֹן מֵרֵאשֵׁי תֵּיבִין לַהֲוַיָה דְּבִסוֹפֵי תֵּיבִין, וְאִם הֲוַיָה בְּרֵאשֵׁי תֵּיבוֹת נְקוּדָא דִּילֵיהּ בְּסוֹפֵי תֵּיבִין. וְאִית נְקוּדָה בְּרֵזָא אָחֳרָא

דף י.

כְּגַוְונָא דָּא, יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, שְׁמָהָן לְעֵילָּא, נְקוּדָאן דִּלְהוֹן כְּתִיבִין דִּתְחוֹתַיְיהוּ.
אַרְבַּע שְׁמָהָן תַּלְיָין מִכָּל שְׁמָא וּשְׁמָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וְקָרָא זֶה (ישעיהו ו ב) לָקֵבֵל י"ב אַנְפִּין דִּתְלַת חֵיוָון, אֶל זֶה י"ב גַּדְפִּין דִּתְלַת חֵיוָון, וְעַל כֻּלְּהוּ פְּנֵי אָדָם, וּתְפִלִּין הוּא פְּנֵי אָדָם, צִיצִית פְּנֵי חֵיוָון וְגַדְפֵי חֵיוָון, וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן שֵׁם בֶּן י"ב כָּל הַיּוֹדְעוֹ וְהַזָּהִיר בּוֹ כָּל תְּפִלּוֹתָיו מִתְקַבְּלוֹת, וּמְקוֹרוֹ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כָּל י' אִיהוּ אַנְפּוֹי יהו"ה, א' וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם (יחזקאל א ט), הָכָא בְּהַאי שְׁמָא רָזָא דִּתְפִלִּין וְצִיצִית.

תָּא חֲזִי כָּל הַוָיָה דְאִיהִי ה' עַל י' ה' עַל ו' נוּקְבָא, כָּל הַוָיָה דְתַרִין הֵהִין כַּחֲדָא בְּאֶמְצַע אִינּוּן אָחְיוֹת, כְּגַוְונָא דָא יהה"ו, כָּל הַוָיָה י' ו' כַּחֲדָא בְּאֶמְצַע היו"ה (נ"א הוי"ה) אִינּוּן אַחִים, (דברים כה ה) כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו, תְּרֵין הֵהִין כַּחֲדָא, וַתַּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן (רות א יט), י' ו' רְחוֹקִים דָּא מִן דָּא אוֹ קְרוֹבִים דָּא מִן דָּא, עֲלַייְהוּ אִתְּמַר (ישעיה נז ט) שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב וגו', דְּהַיְינוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד יהה"ו, ה' דְּאִיהִי אִימָּא עוֹלָה, סְלִיקָא לְגַבֵּי י' הִיא הָעוֹלָה, ה' דְּאִיהִי בְּרַתָּא נְחִיתַת לְגַבֵּי ו', וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת (ויקרא ט כב), עַל כֵּן יַעֲזַב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וגו' (בראשית ב כד), וְהַאי אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, חָמֵשׁ אֻשּׁוֹת סָלְקִין, וְחָמֵשׁ נָחֲתִין.

לֵית הַוָיָה דְלָא אַחֲזֵי עַל רָזָא עִלָּאָה, הוה"י כַּד נוּקְבִין שָׁלְטִין עַל דְּכוּרִין, דְּיָנָא אַחֲזֵי בְּעָלְמָא וּמִיתָה וְעוֹנִי, וְדָא הוּא רָזָא דְהָפַךְ מֹשֶׁה שְׁמֵיהּ וְקָטַל לְמִצְרִי, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה (שמות ג יג), ומֹשֶׁה הָפַךְ לֵיהּ כְּגַוְונָא דָא מָה שְׁמוֹ מָה לִי הוה"י, ונְקוּדָה הָוְהִי, מִצְרִי דְמִזַּלְזֵל בִּשְׁמֵיהּ וְאָמַר מַה שְׁמוֹ, מַה יָכִיל לְמֶעֱבַד לִי, לְקַטֵיל לֵיהּ בֵּיהּ, וְאִם אַתָּוון בְּסוֹפֵי תֵּיבוֹת נְקוּדִין אִנּוּן מֵרָאשֵׁי תֵּיבִין:

תִּקּוּנָא ה', בְּרֵאשִׁית בַּ"ת רָאשֵׁי", אֱלֶה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם (שמות ו יד), בַּת עֲלָה אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בַּת בַּתְחִלָּה סִימָן יָפֶה לַבָּנִים, וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, מַרְגָּלִית יְקָרָא כְּלִילָא מִכָּל גַּוְונִין, דְּאָת י' מִן יהו"ה לָא תָּפִיס בֵּיהּ גַּוְון כְּלָל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, לָא יִשְׁתַּנֵּי בְּשׁוּם גַּוְון כְּלָל, אֶלָּא נָהִיר מִלְּגָאו דְגַוְונִין, דְּשֵׁם יהו"ה כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא דְאִינִישׁ, אוֹ כִּשְׁרָגָא בְּהֵיכְלָא.

וְאָת י' מִן אדנ"י אִיהוּ סַפִּיר, נָטִיל גַּוְון תְּכֶלֶת וְאוּכָם מִסִּטְרָא דְּדִינָא, וְנָהִיר בֵּיהּ נְהוֹרָא חִוָורָא מִסִּטְרָא דְרַחֲמֵי, וְאִיהוּ אָת י' מִן אדנ"י, אוֹדֶם מִסִּטְרָא דִגְבוּרָה, פִּטְדָה מִסִּטְרָא דִימִינָא, בָּרֶקֶת מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, כְּלִילָן מִי"ב גַּוְונִין, וְכֻלְּהוּ מְשׁוּלְשִׁין בַּאֲבָהָן, מְשׁוּלָּשִׁין בְּכֹהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ.

כָּל אֵבֶן דְּגַוְון דִּילָהּ חִיוָור נְטִילַת מֵחֶסֶד, וְאִיהִי סְגוּלָה דִילֵיהּ רְחִימוּ, וְרָזָא דְמִלָּה וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד (ירמיהו לא ב), אַבְנָא סוּמְקָא נְטִילַת מִן גְּבוּרָה, וּסְגוּלָה דִילָהּ לְמֶהֱוֵי אֵימָתוֹ מוּטָלֶת עַל בְּרִיָין דְּעָלְמָא, אַבְנָא כְּלִילָא מִתְּרִין גַּוְונִין חִוָור

וְסוּמָק אִיהִי מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יָרוֹק כַּזָּהָב מִסְּטָרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה, קַו יָרוֹק דְּאַסְחַר כָּל עָלְמָא.

וְאִית גַּוָּון פָּשׁוּט כָּפוּל מְשׁוּלָּשׁ מְרוּבָּע, עַד דְּסָלִיק לַעֲשָׂרָה גַּוָּונִין, דִּנְהִירִין בְּהוֹן י' אַתְוָון, דְּאִינּוּן י' י"ה יה"ו יהו"ה, וְסָלְקִין אִלֵּין י' לְע"ב נְהוֹרִין, דְּנָהֲרִין בְּע"ב גַּוָּונִין.

חָשַׁ"ק חֹלֶ"ם שְׁבָ"א קָמֶ"ץ, אִינּוּן נְקוּד צבאו"ת, נָצַח וְהוֹד יְסוֹד, וְכֻלְּהוּ נָהֲרִין בְּאַבְנָא יַקִּירָא מַלְכוּת, כְּלִילָא מִכָּל סְגוּלּוֹת, שְׁבָ"א גַּוָּון סוּמָק דִּגְבוּרָה דְּנָטִיל מִנֵּיהּ הוֹד, קָמֶ"ץ גַּוָּון חִוָּור, וְלָא צָרִיךְ לְאַרְכָא בְּהוֹן דְּהָא אִתְּמָרוּ לְעֵילָא.

וְעוֹד תִּקּוּנָא ו' וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ (דניאל יב ג) אִלֵּין אִינּוּן דְּיַדְּעִין רָזָא בְּפִקּוּדָא תִּנְיָנָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁי"ת, דְּאִיהִי אַהֲבָ"ה, דְּאִיהִי

דף י:

לְחַשְׁבַּן זְעִיר בְּרֵאשִׁית, בְּמַתְקְלָא חָדָא סָלְקִין, וְדָא אַהֲבַת חֶסֶד, דְּאִיהִי ע"ב בְּחוּשְׁבָּן, לָקֵבֵל שְׁמָא מְפָרֵשׁ וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, דְּבֵיהּ וָא"ו כְּחוּשְׁבַּן אֶחָ"ד, דְּהַיְינוּ מַאֲמַר אֶחָד דְּאִיהוּ בְּרֵאשִׁית, דְּאוּקְמוּהָ עֲלֵיהּ וַהֲלֹא בְּמַאֲמַר אֶחָד יָכוֹל לְהַבָּרְאוֹת, וְהַאי אִיהוּ רְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, מָאן דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ בְּאֶחָד, בְּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, וּבְגִין דָּא וְאָהַבְתָּ אֵת יהו"ה אֱלֹהֶי"ךָ (דברים ו ה), אֲפִילּוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ, דְּאִם חָבִיב עָלֵיהּ נַפְשֵׁיהּ מִגּוּפָא לְכַךְ נֶאֱמַר וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, וְאִם חָבִיב עָלֵיהּ גּוּפֵיהּ מִמָּמוֹנֵיהּ לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל לְבָבְךָ, וְאִם חָבִיב עָלֵיהּ מָמוֹנָא מִגּוּפָא לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, בַּמֶּה דְּחָבִיב עָלָךְ מְסוֹר לֵיהּ בְּרְחִימוּ דְּמָארֵךְ בְּעֵת צָרָה.

וְדָא אִיהוּ נִסָּיוֹן דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְאִתְנַסָּאָה בְּשַׁבְעִין שְׁנִין דִּגְלוּת בַּתְרָאָה, דְּעָנֵי חָשׁוּב כַּמֵּת, וּכְאִלּוּ נָטְלִין נַפְשֵׁיהּ, גּוּפָא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא כֻּלְּהוּ שְׁקוּלִין, בַּמֶּה דְּחָבִיב עָלֵיהּ מְסוֹר לֵיהּ בְּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְקַשַּׁר בְּמִלַּת אַהֲבָ"ה דְּאִיהִי בְּרֵאשִׁי"ת, וּכְאִלּוּ בֵּיהּ בָּרָא עָלְמָא, וּמָאן דְּלָא מָסַר נַפְשֵׁיהּ אוֹ גּוּפֵיהּ אוֹ מָמוֹנֵיהּ בְּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ בְּשַׁעַת הַשְׁמַד, כְּאִלּוּ אַחְזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וּמָאן דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ וְגוּפֵיהּ וּמָמוֹנֵיהּ בְּשַׁעַת הַשְׁמַד בְּרְחִימוּ דְּמָארֵיהּ, דָּא אִתְקְרֵי רְחִימָא דְּמָארֵיהּ וַדַּאי, וּבְהַהוּא עָלְמָא לֵית לְעֵילָא מִינֵיהּ. וּבְגִין דָּא קְרָא סָמִיךְ לֵיהּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ (בראשית א ב).

וְאַהֲבַת יהו"ה אֱיהִי מַלְכוּת, כְּלִילָא מִכָּל סְפִירָן, וְאֱיהִי פִּקּוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תַּרְיַ"ג פִּקּוּדִין, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (אסתר ג ג) מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֵת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ, וְאֱיהִי בִּנְיָן עָלְמָא, שְׁפָחָה בִּישָׁא אֱיהִי חָרְבַּן עָלְמָא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בָּהּ (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְאֱיהִי רְצוּעָה בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְקָאָה בֵּיהּ חַיְיבַיָּא.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּרָחִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ נַפְשֵׁיהּ אוֹ גוּפֵיהּ אוֹ מָמוֹנֵיהּ, דְּיִנְטַיר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא רְחִימוּ דִּילֵיהּ תְּלוּיָה בְּהַהִיא דְיָהִיב לֵיהּ, וְלָאו עִקָּר רְחִימוּ, דְּלָאו אֱיהוּ הַאי רְחִימוּ, דְּאִם נָטַל מָמוֹנֵיהּ אוֹ גוּפֵיהּ כָּפַר בֵּיהּ, לָאו אֱיהוּ עִקָּר רְחִימוּ, עַד דְּמָסַר נַפְשֵׁיהּ בְּרְחִימוּ דְמָארֵיהּ, וְאִם כָּל תְּלַת שְׁקוּלִין לְגַבֵּיהּ, יִמְסוֹר לוֹן כֻּלְּהוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ בְּרְחִימוּ, וְהַאי אֱיהוּ עִקָּרָא דִּרְחִימוּ, דְּאֱיהוּ אַהֲבַת יהו"ה מַלְכוּת, דְּאֱיהִי אַהֲבַת יהו"ה כְּמָה דְּאִתְּמַר, מִגְּבוּרָה אֱיהִי יִרְאַת יְיָ .

וְאוֹרַיְיתָא דְּאֱיהִי תרי"א מִתַּרְוַיְהוּ אִתְיְהִיב לְיִשְׂרָאֵל וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִסִּטְרֵיהּ אִתְקְרִיאַת מַלְכוּת תּוֹרַת יהו"ה (תמימה), וְאֱיהִי מִצְוָה דִּילֵיהּ בְּכָל תַּרְיַ"ג פִּקּוּדֵי דְתַלְיָין מִשְּׁמֵיהּ, דְּאִינּוּן שְׁמ"י עִם י"ה שְׂסָ"ה, זְכַר"י עִם ו"ה רְמַ"ח, הֵיא בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ:

וְעוֹד תִּקּוּנָא ז', וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, אִלֵּין דְּיָדְעִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית פִּקּוּדָא תְּלִיתָאָה דְּאֱיהִי בְּרִית מִילָה, וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁי"ת בְּרִי"ת אֵ"שׁ, וּבְרִית אֱיהִי י', וְעִם אֵ"שׁ אִתְעֲבִיד אִי"שׁ, וְאוּף הָכִי אָת ה' עִם אֵשׁ אֱיהִי נוּקְבָא, וְעַל תְּרֵין אֱישׁוֹת אִתְּמַר בְּקַדְמֵיתָא כָּתְנוֹת אוֹר, דְּבָהוֹן עָקֵבוֹ מַכְהֶה גַּלְגַּל חַמָּה.

וְהַיְינוּ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ דְּאִינּוּן בְּהַבְדָּלָה, י"ה מִן אִישׁ וְאִשָּׁה, בָּתַר דְּחָאבוּ וַיַּעַשׂ יהו"ה אֱלֹהִי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם (בראשית ג כא), וְהַיְינוּ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ (אשה), וְדָא עוֹר שֶׁל נָחָשׁ, לְאִתְדַּכָּאָה בַּמֶּה דְחָאב, וּבְגִין דָּא צַדִּיקִים דְּנָטְרֵי בְּרִית שׁוּב אֵינָם חוֹזְרִים לְעַפְרָן, דְּאֱיהוּ עוֹר מִשְׁכָּא דְחִוְיָא דְאִתְבְּרֵי מֵעַפְרָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ (ישעיהו סה כב).

וּבְגִין דָּא מָאן דְּלָא נָטִיר בְּרִית אִתְדַּן בְּחִבּוּט הַקֶּבֶר בְּהַהוּא עַפְרָא, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּגוּפָא דִּלְהוֹן אִינּוּן לוֹן קֶבֶר בְּחַיֵּיהוֹן, דְּדַחֲקִין לוֹן שַׁעְתָּא בְּכָל יוֹמָא, וּבְמַלְאָכָא דִּלְהוֹן דְּאִתְבַּקַּע דְּמָא בְּצִפָּרְנֵיהוֹן, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְאַחֲזָאָה צִפָּרְנַיִם בְּהַבְדָּלָה, דַּהֲוָה אָדָם מְלוּבָּשׁ בְּכָתְנוֹת צִפָּרְנַיִם, דַּהֲווֹ נָהֲרִין כַּעֲנָנֵי כָּבוֹד.

דף יא.

וְאִיהוּ בְּהַבְדָּלָה מִנַּיְיהוּ, (בראשית ג ז) וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּים הֵם מִנַּיְיהוּ, בְּגוּפָא וְנִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, עֲרוּמִּים מִכָּתְנוֹת אוֹר, דְּאִינוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וּבְגִין דִּבְשַׁבָּת אִתְחֲזָא לוֹן בְּאַדְלָקַת שְׁרָגָא דְשַׁבָּת בִּתְרִין פִּתִילוֹת דְּאֵשׁ, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יִתְעַבְרוּן מִנַּיְיהוּ, תַּקִּינוּ לְמֵימַר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הַבְדָּלָה בְּאֵשׁ.

וּבְגִין דִּבְשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין מִתְלַבְּשִׁין נִשְׁמָתִין בְּכָתְנוֹת אוֹר, אָמַר הַנָּבִיא (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יהו"ה, וְאוּקְמוּהוּ רַבָּנָן כַּבְּדוּהוּ בְּכִסּוּת נְקִיָּה, מִיָּד דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין אִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ כֻּלְּהוּ בְּנֵי מְתִיבְתָּא, דְּלֵית חֶדְוָה בֵּינַיְיהוּ כְּחֶדְוָה כַּד אִתְחַדַּשׁ בֵּינַיְיהוּ רָזָא דְאוֹרַיְיתָא.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית אֵשׁ, קָרֵי אִישׁ צַדִּיק תָּמִים, וְאוֹת י' דְשד"י אִיהִי חוּלְיָא עַל צַוָּאר דְּשֵׁד יֵצֶר הָרָע, חוּלְיָא דְשַׁלְשְׁלָאָה, וּבְגִין דָּא רְשִׁים שד"י בִּבְרִית, וְרָשִׁים בַּמְּזוּזָה, דְּמַזְדַּעְזְעִין כֻּלְּהוֹן מֵהַאי שַׁלְשְׁלָאָה, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, אוֹת יְמִין טָבִין, אוֹת תְּפִלִּין.

וּמִיָּד דְּאִיהוּ תָּפִיס בָּהּ יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ שֵׁ"ד, נָטִיל בַּר נַשׁ חַרְבָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קמט ו) רוֹמְמוֹת אֵ"ל בִּגְרוֹנָם, דְּאִיהוּ י' רֵישָׁא דְחַרְבָּא, ו' גּוּפָא דְחַרְבָּא, ה' ה' תְּרֵי פִּפְיוֹת דִּילָהּ, וְשָׁחִיט לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר הַבָּא לְהָרְגֶךָּ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ בִּצְלוֹתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

וְעוֹד קְרִיאַת שְׁמַע אִיהִי רוֹמַ"ח, כְּלִילָא מִשִּׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וּמַרְמַ"ח תֵּיבִין עִם יהו"ה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת, וְהוּא קִיְּרְטָא, וְהָא אִתְּמַר חָמֵשׁ אַבְנִין ה', דְּאִתְעֲבִידוּ חַד אַבְנָא בְּאֶת י', וְקָטִיל בָּהּ לְיֵצֶר הָרָע, וּבְאָן אֲתַר אִיהִי קִיְּרְטָא, בִּתְפִלִּין, חוּט דְּקֶלַע דְּכָרִיךְ בְּיָד דָּא רְצוּעָה דְיָד, דְּאִיהוּ כְּחוּט דְּזַרְקָא, וְאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, קֶשֶׁת דְּזָרִיק חִצִּים מִסִּטְרָא דְּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, וּבָרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק (משלי י ו), דְּאִיהוּ קֶשֶׁת הַבְּרִית.

רוֹמְחָא דָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיָד, דְּאִיהִי ה' תַּתָּאָה, וְאִיהִי לִימִינָא דְחֶסֶד, דַּרְגָּא דְאַבְרָהָם דְּחוּשְׁבָּנֵיהּ רְמַ"ח, וְעִם ו' דְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִתְעֲבִיד רוֹמַ"ח, קֶלַע ה' עִלָּאָה לִשְׁמָאלָא, י' אַבְנָא דְקֶלַע, י"ה דִּתְפִלִּין, וְכֹלָּא י"ה עִם שְׁמ"י שְׁסָ"ה, זְכַר"י עִם ו"ה רְמַ"ח.

וּמָאן דְּאִיהוּ נְטִיר י' בְּתְמַנְיָא יוֹמִין דְּמִילָה, בְּתְמַנְיָא אַלְפֵי תְּחוּם שַׁבָּת, בְּתְמַנְיָא פָּרָשַׁיְין דְּתִפְלֵי, אִיהוּ נָטִיר מִכָּל מַזִּיקֵי דְּתְחוֹת יְדָא דְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל שִׁתִּין רִבּוֹא, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּקָשִׁיר לֵיהּ בְּשַׁלְשְׁלָאִין וְקָטִיל לֵיהּ.

וְעוֹד בְּרִית דְּתַקִּינוּ לֵיהּ מָנָא בְּעַפְרָא, לְשַׁדָּיָא לָהּ בְּעַפְרָא, וְדָם דְּאַטִּיפִין מִנֵּיהּ, אִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ עָבִיד לֵיהּ עוֹלָה, וְהַהוּא עַפְרָא לְתַקָּנָא בֵּיהּ מִזְבַּח אֲדָמָה, וְדָם דִּבְרִית כְּאִלּוּ דָּבַח עֲלָהּ עֻלָּוִן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כ כא) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וגו', וְשָׁזַיב לֵיהּ בְּהַהוּא עַפְרָא מֵחִבּוּט הַקֶּבֶר, וּבְדַם מִילָה שָׁזִיב לֵיהּ מִשְּׁחִיטַת מַלְאַךְ הַמָּוֶת.

וְאִם הַהוּא דְקַבִּיל בְּרִית אִיהוּ מַמְזֵר, הַהוּא עַפְרָא תַּקִּין לֵיהּ לְחַוְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה סה כה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְאִיהוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרַרְהּ יהו"ה (בראשית ה כט), דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ג יז) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה, וְאִיהִי עַפְרָא מֵהַאי דְּאִתְמַר בָּהּ (שם א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נא ו) וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, עִמֵּיהּ יְהֵא חוּלְקֵיהּ, כְּאִלּוּ קָשִׁיר לֵיהּ לְמֶיעֱבַד עוֹלָה לַעֲבוֹדָה זָרָה, דְּהַהוּא בֵּן אוֹ בַּת אִינּוּן פֶּסֶל וּמַסֵּכָה, וְעַל דָּא אִתְמַר (דברים כז טו) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסֵּכָה, וְאִתְמַר וְשָׂם בַּסָּתֶר, בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן, דְּהַהוּא בַּר מְנָחֵשׁ הַקַּדְמוֹנִי אִיהוּ, דְּגָרִים מָוֶת לְאָדָם וּלְאִתְתֵּיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה כו'.

קְלִיפָּה דְּעָרְלָה דְּכַסֵּי עַל י', אִית לָהּ תְּלַת קְלִיפִּי כְּגַלְדֵי בְּצָלִים דְּא עַל דָּא, וְאִינּוּן כְּקְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, דָּא קַו יָרוֹק קְלִיפָּה קַדְמָאָה דֶּאֱגוֹזָא, וּבֹהוּ אֲבָנִים מְפוּלָמוֹת דָּא קְלִיפָּה תִּנְיָנָא דֶּאֱגוֹזָא קְשֵׁה כְּאֶבֶן, וְחֹשֶׁךְ קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה, וּבְהוֹן

דף יא:

אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן אֵין דּוֹרְשִׁין בָּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה, שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים (ויקרא יט כג), וְלָקֳבֵל מוֹחָא, אִיהוּ וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָ"ה.

וּבְהוֹן מִסְטָרָא דְּעָרְלָה אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לְפַרְדֵּס, שְׁלֹשָׁה אָכְלוּ מֵאֵלֵּין קְלִיפֵּי וּמֵתוּ, רְבִיעָאָה אָכַל אִיבָּא וְזָרַק קְלִיפִּין וְחַי, כְּגַוְונָא דָּא אִתְמַר רַבִּי מֵאִיר רְמוֹן מָצָא, תּוֹכוֹ אָכַל קְלִיפָּתוֹ זָרַק.

וּכְגַוְונָא דְּאִלֵּין קְלִיפִין, אִינּוּן קוּשְׁיָין דְּחַפְיָין עַל הֲלָכָה, דְּאִיהִי מוֹחָא מִלְּגָאו, וְלֵית בַּר נַשׁ יָכִיל לְמֵיכַל בְּנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא (משלי ג יח), עַד דְּזָרִיק קוּשְׁיָין מֵהֲלָכוֹת, וְאִית הֲלָכָה דְּכָל קוּשְׁיָין דִּילָהּ אִינּוּן כְּאִילָנָא, דְּקָלִיפָּה דִּילֵיהּ וְקָנֶה דִּילֵיהּ וְעִצָּיו וְעַלִּין וְאִיבָּא כֻּלְּהוֹן שָׁוִין לְמֵיכַל, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (שיר ד יד) נֵרְדְּ וְכַרְכּוֹם וכו', וּבְגִין דָּא לַאו כָּל קַשְׁיָין שָׁוִין.

פִּקּוּדָא רְבִיעָאָה בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ח כב) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי רֵאשִׁית לְנִבְרָאִים, וְאִיהִי אַחֲרִית לְחָכְמָה עִלָּאָה, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית.

כַּד אִתְנְטִילַת מִכֻּתֶּרְ אִתְקְרִיאַת עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק, תַּנָּא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וּבְגִינָהּ אִתְמַר כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא חָלָף, כַּד אִתְנְטִילַת מֵהַאי חָכְמָה עִלָּאָה דְּאִיהִי רֵאשִׁית, אִתְקְרִיאַת עַל שְׁמָהּ, וְכַד אִתְנְטִילַת מִבִּינָהּ אִתְקְרִיאַת עַל שְׁמָהּ תְּבוּנָה. וְכַד אִתְנְטִילַת מֵחֶסֶד, אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב דְּאִיתְיְהִיבַת מִימִינָא, דִּכְתִיב (דברים לג יב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְכַד אִתְנְטִילַת מִגְּבוּרָה אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מִפִּי הַגְּבוּרָה נִיתְנָה, וּמִתַּמָּן גִּבּוֹרִים עוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ, וְלָא יָכִיל לְמֵיקַם בָּהּ אֶלָּא גִּבּוֹר בְּמִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, גִּבּוֹר בְּיִצְרוֹ.

וּבְיוֹמָא תְּלִיתָאָה נְחִיתַת לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא עַל יְדֵי דְמֹשֶׁה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות יט טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר, בְּתָרֵי לוּחֵי אַבְנִין, נָצַח וְהוֹד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם לב טז) כְּתוּבִים מִשְּׁנֵי עִבְרֵיהֶם, וְאִינּוּן תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאוּ נְבִיאֵי הָאֱמֶת, וּשְׁכִינְתָּא תּוֹרַת אֱמֶת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, וְאִתְקְרִיאַת מַרְאֵה דְּנְבוּאָה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִסְטָרָא דְּתַרְוַיְיהוּ.

וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי נְתָנָהּ, דָּא צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וּבְדַרְגָּא דִילֵיהּ מַלְכוּת מַלִּיל עִמְּהוֹן, וְהָא אוּקְמוּהוּ, לַעֲשֹׂר מַלְכִין שֶׁמָּא לֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל פֶּה אֶחָד, נָגַע בְּבַת, וְכָלַל בָּהּ כָּל הָעֶשֶׂר, וְדָא י' בַּ"ת אַחַת, תְּחוֹת הַי' מִן אֱלֹהִי"ם, י' מִן אדנ"י, י' מִן שד"י, כְּלִילָא מִכָּל כְּנוּיִין, וּמִכָּל הֲוָיִין, כְּגוֹן הוה"י, אוֹ כְּוָותֵיהּ, דְּיֵהֵא י' תְּחוֹת ה', בְּכָל שֵׁם דְּכִינּוּי וַהֲוָיָה אִיהִי נוּקְבָא.

וּבְגִין דְּאוֹרַיְיתָא מִינָהּ אִתְיְהִיבַת, אָמַר לְמֹשֶׁה (שמות לג כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי כו', דְּלֵית נָבִיא וְחָכָם יָכִיל לְעַאֲלָא לְעֵילָּא פָּחוּת מִן דָּא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת מַפְתֵּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים אַנְפִּין דִּילָהּ, וְאַנְפִּין דִּלְגָאו מַפְתֵּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְהָא אוּקְמַר לְעֵיל, דְּאִם בַּר נַשׁ לֵית בִּידוֹי מַפְתֵּחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים בְּמַאי יֵיעוּל, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (תהלים קיח כ), זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָ"ה.

וּבְגִין דְּלֵית הַשְׁגָּה לְנָבִיא וְחוֹזֶה וְחָכָם פָּחוּת מִינָהּ, אָמַר הַנָּבִיא (ירמיהו ט כב) כֹּה אָמַר יהו"ה אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ כו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל כו', וְיָדוֹעַ אוֹתִי, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב אוֹלִיף לָהּ לִבְנוֹי, וְיָהִיב לוֹן קַבָּלָה מִינָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדָוִד דַּהֲוָה לֵיהּ קַבָּלָה מִינָהּ, אָמַר לְגַבָּהּ (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה כו', רָמִיז לָהּ בְּהַאי תַּגָּא, וְסָלִיק מַחֲשַׁבְתֵּיהּ לְגַבָּהּ, וְאָמַר לֹא יִירָא לִבִּי כו'.

וְאַהֲרֹן דַּהֲוָה לֵיהּ קַבָּלָה מִינָהּ, לָא הֲוָה עָאל לְפָנַי וְלִפְנִים פָּחוּת מִינָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא טז ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דַּהֲוָה יָדַע דְּאִיהִי עִקָּרָא דְּכֹלָּא, דְּאִיהִי קִרְבָּן לַיהוָ"ה, עוֹלָה לַיהוָ"ה, אִשֶּׁה לַיהוָ"ה, וְיִשְׂרָאֵל דַּהֲוָה לוֹן קַבָּלָה מִינָהּ, לָא בָּעוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַשְׁכּוֹנָא אָחֳרָא

דף יב.

דְּיִפְּדוֹן לוֹן בְּגִינָהּ מִן גָּלוּתָא, אֶלָּא זֹאת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם כו מד) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם וכו', וְנָבִיא אָמַר בְּגִינָהּ כַּד חֲזָא בִּנְבוּאָתָא דּוֹחֲקָא דְּיִשְׂרָאֵל תַּקִּיפָא, אָמַר (איכה ג כא) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי כו', וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר (דברים לג ג).

אִיהִי מַרְגָּלִית כְּלִילָא מִכָּל גַּוְונִין נְהִירִין, דְּאִינּוּן נְהִירִין מִגַּוָּהּ, וּסְגוּלָה דִּילֵיהּ בְּכָל נְקוּדִין דְּאַתְוָון וְטַעֲמֵי, בְּכָל שֵׁם וְשֵׁם, מִסְטָרָא דְּחֹלֶ"ם, אִיהִי סְגוֹלְתָּא.

חוֹלֶם מָלֵא בָּוָא"ו, סְלִיק בְּאַתְוָוי אהי"ה, וּתְלַת נִיצוֹצִין י' י' י' כְּחוּשְׁבַּן יהו"ה, דְּאִיהוּ כ"ו וְאַרְבַּע אַתְוָון סְלִיק לְחֶשְׁבַּן יהו"ה אהי"ה נ"א, בְּרָזָא יהו"ה דִּי' י' י', וּסְגוּלָה דִּילֵיהּ (במדבר יב יג) אֵ"ל נָא רְפָא נָ"א לָהּ, אָנָּא יהו"ה הוֹשִׁיעָה נָּ"א (תהלים קיח כה), אהי"ה כ"א, כ' כֶּתֶר, א' אֵין סוֹף, אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ' וגו' (ש"א ב ב).

וְחוֹלֶם סְגוֹלְתֵּיהּ לְחֶלְמָא, דְּבֵיהּ אִתְמַר וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה כו' (בראשית כח יב), וְעוֹד חוֹלֶם מוֹחֵל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, חוֹלֶם חָסֵר אִיהוּ ה"י מִן אֱלֹהִי"ם, תְּלַת נִיצוֹצוֹת ל' מִן אֱלֹהִי"ם, אִשְׁתָּאַר א"ם, דְּאִתְמַר בָּהּ כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא (משלי ב ג), וְלַאו צָרִיךְ לְאָרְכָא בְּנִקּוּדֵי, דְּהָא אִתְאֲמְרוּ.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׂכִּילִים, אִלֵּין דְּיָדְעִי בְּפִקּוּדָא חֲמִישָׁאָה בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁי"ת, יֵר"א שַׁבָּ"ת, אַזְהָרָה דִּילֵיהּ דְּלָא לְחַלְּלָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא בְּטַ"ל מְלָאכוֹת, דְּאִינּוּן אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חָד, לָקֶבֶל אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר חָד, רְצוּעָה לְאַלְקָאָה אִיהִי שְׁפָחָה בִּישָׁא, שַׁעֲטְנֵז, כְּלִילָא מִשּׁוֹר וַחֲמוֹר, דְּאָמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר (בראשית לב ו), עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר (שמות כב ח), דְּאֵין מַלְקִין בְּשַׁבָּת, דְּלָא שַׁלְטָא שְׁפָחָה בִּישָׁא עַל עָלְמָא, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּאַשְׁלִיט לָהּ עַל עָלְמָא.

וּבְגִין דָּא אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ (ויקרא כו ב), דָּא בַּת יְחִידָה, דְּאִיהִי שְׁמִירָה אַחַת לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, בָּהּ תַּלְיָין כָּל שְׁמִירָתָן דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִתְקְרִיאוּ שַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת (שמות לא טז), דָּא בַּת יְחִידָה, דְּאִיהִי שְׁמִירָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, וּמָאן דְּמְחַלֵּל לָהּ לַאו אִיהוּ נָטִיר מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת, מָאן דְּאַעְיל בִּרְשׁוּת דִּילָהּ שִׁפְחָה חֲלָלָה זוֹנָה, דִּרְשׁוּת דִּילָהּ אִיהוּ תְּחוּם שַׁבָּת, כְּגַוְונָא דִּתְחוּם וּגְבוּל דְּיַמָּא, דְּאִתְמַר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם (ירמיהו ה כב), וּמַאי נִיהוּ וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם (הושע ב כ), וְלֵית יָם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא.

מָאן דְּאַעֲבַר עָלָהּ כְּאִלּוּ חָזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וּבְגִין דָּא קְרָא סָמִיךְ לֵיהּ, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ (בראשית א ב), דְּאִיהוּ חוֹל לְיָם, כְּחוּלְיָא דְּשַׁלְשְׁלָאָה לְכַלְבָּא, מָאן דְּאַפִּיק לֵיהּ מְשַׁלְשְׁלָאֵיהּ, גְּרִים כַּמָּה נְשׁוּכִין דְּיִסּוּרִין דְּנָשִׁיךְ לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אָמַר דָּוִד הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי (תהלים כב כא), וְדָא סמא"ל דְּאִיהוּ תָּפִיס בְּקוֹלָר, מִסְטָרָא דְּאִלֵּין דְּקַשְׁרִין לֵיהּ בְּאוֹת דְּתִפְלִין, וּרְצוּעָה בְּקֶשֶׁר עַל דְּרוֹעֵיהּ, וְקָשׁוּר בִּתְרִין רְצוּעִין עַל קַרְנוֹי, דְּאִיהוּ שׁוֹר מוּעָד.

וּשְׁכִינְתָּא שַׁבָּת יְחִידָה, אִיהִי רְשׁוּת דְּיִחוּדָא דְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ גָּבְהוֹ עֶשֶׂר אַתְוָון דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְרָחְבּוֹ ד' יהו"ה, עֹנֶ"ג שַׁבָּת בְּהִפּוּכָא נֶגֶ"ע, מָאן דְּאִית לֵיהּ

וְלָא מְקַיֵּים לֵיהּ, אִתְהַפַּךְ לֵיהּ לְנֶגַ"ע צָרַעַת, שִׂפְחָה דַחֲרִיבַת בֵּיתֵיהּ, וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו (ויקרא יד מה), וְדָא הוּא עֲנִיּוּתָא, דְאִיהוּ בַּאֲתַר דְּנֶגַע צָרַעַת, חָזַר בִּתְיוּבְתָּא וְטָהֲרוֹ הַכֹּהֵן, דָּא מִיכָאֵ"ל כֹּהֵן גָּדוֹל, מְמַנָּא תְּחוֹת יַד חֶסֶד.

עֹנֶ"ג אִיהוּ נָהָ"ר יוֹצֵא מֵעֵ"דֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּ"ן, דְּאִיהוּ עִדּוּן נִשְׁמָתִין, ו' נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, מִבֵּין י"ה, וְלֵית עֵדֶן אֶלָּא כֶּתֶר עִלָּיוֹן, דְּאִיהוּ מוּפְלָא וּמְכוּסֶה, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּעֵדֶן עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִי"ם זוּלָתֶךָ (ישעיה סד ג), לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן (בראשית ב ו) דָּא ה' תַּתָּאָה.

אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר חַד כְּחֻשְׁבַּן ט"ל, מָאן דְּנָטִיר לָהּ מִנַּיְיהוּ, נָחִית ט"ל עֲלֵיהּ, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו, ט"ל לְהַחָיוֹת הַמֵּתִים, וַעֲלֵיהּ אוּקְמוּהוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחַיֵּיהוּ.

דף יב:

וְעוֹד וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ (דניאל יב ג), אִלֵּין דְּיַדְּעִין בְּפִקּוּדָא שְׁתִיתָאָה דְּאִתְרְמִיזַת בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, בַּי"ת תַּמָּן, דְּאִתְמַר עֲלָהּ גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וּדְרוֹר קֵן לָהּ (תהלים פד ד), וְהָא יְנוּקִין יָדְעִין דִּדְרוֹר קֵן לָהּ, וְאַתָּא דָּוִד לְמֵימַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אֶלָּא דָּא מִצְוַת קֵן צִפּוֹר, דְּאִית בֵּיהּ כַּמָּה רָזִין, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, דִּכְתִיב בְּגִינָהּ כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה (ישעיה נו ז), דָּא בֵּי כְּנִישְׁתָּא, וּדְרוֹר קֵן לָהּ דָּא בֵּי מֶדְרָשָׁא, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ אִלֵּין מָארֵי תוֹרָה, מָארֵי מִשְׁנָה, מָארֵי קַבָּלָה, דִּבְגִינְהוֹן לָא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִיִּשְׂרָאֵל.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ (דניאל יב ג), אִלֵּין אַתְוָון, דְּאִינּוּן לְבוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, מָרַקְמָן מִכָּל גַּוְונָא דְנוּרָא, חִוָּור וְסוּמָק וְיָרוֹק וְאוּכָם, וּמִנְּהוֹן אִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה גַּוְונִין.

וְכֻלְּהוּ גַּוְונִין, אִינּוּן מְרַקְמָן בְּמִשְׁכָּא דְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּגִינְתָא דְעֵדֶן, וּרְקִיעָא בְּאִלֵּין אַתְוָון אִיהוּ מְצוּיָיר וּמְרוּקָם, בְּגִין דִּבְהוֹן אִתְבְּרֵי.

יַזְהִירוּ אִלֵּין נְקוּדִין דְּנָהֲרִין בְּאַתְוָון, וּבְהוֹן נְהִירִין כּוֹכְבַיָּא בִּרְקִיעָא בְּגִנְתָא דְעֵדֶן, וְכֻלְּהוּ נְהִירִין בְּעַיְינִין דְּגוּפָא בְּגִנְתָא דְעֵדֶן.

כְּזֹהַר אִלֵּין טַעֲמֵי אוֹרַיְיתָא, דִּבְהוֹן מִתְנַהֲגִין אַתְוָון וּנְקוּדֵי, וּבְהַהוּא גּוּפָא דְּגִנְתָא, כְּזֹהַר דָּא נִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי תְּנוּעָה דְּאַתְוָון וּנְקוּדֵי, דְּנָהֲרִין בְּאַנְפִּין וּבְעַיְינִין, וְנַפְשָׁא אִיהִי כְּלָלָא דְּאַתְוָון, וְאִיהִי שִׁתּוּפָא דְּגוּפָא, רוּחָא אִיהִי כְּלָלָא דְּנָקוּדֵי דְּנָהֲרִין בְּעַיְינִין.

קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה חֶיְלִין נָטְרִין לָךְ בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן, כַּמָּה מַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין מְסַתְּכְלִין מִמַּשְׁקוֹפֵי רְקִיעָא בְּגִנְתָא, בְּזִמְנָא דְּתֵעוֹל תַּמָּן, וְכֻלְּהוּ מְסַתְּכְלִין בָּךְ, וְגַוְונִין דִּרְקִיעָא בָּךְ יַזְהִירוּ, בְּגִין דְּבָךְ נַהֲרָא שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי זֹהַר הָרָקִיעַ, וְגַן אִיהוּ סָתִים וְחָתִים, עַד דְּתֵיעוֹל בֵּיהּ שְׁכִינְתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה (שיר ד יב).

וְגַוְונִין לָא נָהֲרִין בִּרְקִיעָא עַד דְּיֵיעוֹל תַּמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִיָּד דְּיֵיעוֹל תַּמָּן, אִתְמַר בְּהוֹן נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִי"ם (יחזקאל א א), מַאי מַרְאוֹת אֶלָּא מַ"ר אוֹ"ת, מַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יְבַכְּיוּן (ישעיהו לג ז), וְאִיהוּ אוֹת בַּצָּבָא דִּילֵיהּ, לֵיהּ מִתְפַּתְּחִין רְקִיעִין, וּבֵיהּ נָהֲרִין כָּל גַּוְונִין דִּלְהוֹן, וּכְעַן בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא קוּם נְהִיר גַּוְונִין דִּרְקִיעָא בְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וְנָהִיר כּוֹכְבָיָא בְּהוֹן בְּנִקוּדֵי, כְּזֹהַר דָּא כְּרַסְיָא יְקָרָא, דְּכָל נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין מִתַּמָּן אִתְגַּזְרוּ.

קָם בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, פָּתַח כְּמִלְּקַדְמִין, וְאָמַר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ אִלֵּין אַתְוָון, דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּאָת ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ב' אִיהִי בַּיִת, בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּתַמָּן בָּהּ נָהֲרִין כָּל אַתְוָון, רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּהֵיכְלֵיהּ, כְּגַוְונָא דָּא בּ, עֲלָהּ אִתְמַר כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה (תהלים מה יד), תֵּשַׁע נְקוּדִין תַּלְיָין מִינָהּ, וְאִיהִי סַפִּיר גִּוְרָתָם עֲשִׂירִית לוֹן.

וְאִלֵּין אִינוּן דְּנָהֲרִין בְּאָת ב' דְּאִיהִי בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָּא, וְסַפִּירִים אִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵ"ל (שם יט ב), וּלְבָתַר דְּאִינוּן מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵ"ל, אִתְקְרִיאוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, וְנָחִית בְּהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א לְאַנְהָרָא בְּהוֹן, דְּעַל שְׁמַיְהּ אִתְקְרִיאוּ, וְכֻלְּהוּ נְהִירִין בְּאַתְוָון אִלֵּין סְפִירָן, וְאַתְוָון דִּי בְהוֹן אִתְבְּנִיאַת דְּאִיהִי ב', כְּגַוְונָא דָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּמִלָּה בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת (משלי כד ג).

וּבֵיתָא דָּא אִית לֵיהּ תְּלַת גַּגִּין, וְאִינוּן תְּלַת עַמּוּדִין דְּסָמְכִין לָהּ, וְאִינוּן ו' ו' ו', עֲלַיְיהוּ אִתְמַר וָוִי הָעַמּוּדִים וַחֲשׁוּקֵיהֶם כֶּסֶף (שמות כז י), תְּלַת עַמּוּדִים אִלֵּין תְּלַת אֲבָהָן, דְּסָמְכִין לְבֵיתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא, וַחֲשׁוּקֵיהֶם אִלֵּין תְּרִין סַמְכֵי קְשׁוֹט, דְּאִתְמַר בְּהוֹן יָכִין

וּבוֹעַז, וַעֲלַיְהוּ בֵּיתָא קַיְימָא, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן (שם כו כח) דָּא נְקוּדָה מִלְּגָאו, דְּסָתִים מִלְּגָאו, מַבְּרִיחַ דָּא ו', אִתְפַּשְׁטוּתָא

דף יג.

דְּהַהִיא נְקוּדָה דְּאִיהִי י', מַבְּרִיחַ וַדַּאי, מִן קָצֶה דָּא ה' עִלָּאָה, אֶל הַקָּצֶה דָּא ה' תַּתָּאָה, קְשׁוּרָא דְּתַלַת עַמּוּדִים דְּאִינּוּן וָוִי הָעַמּוּדִים, דָּא חַ"י עָלְמִין, דְּכַד אִינּוּן סָלְקִין תְּלַת ו' ו' ו' לְחוּשְׁבַּן חַ"י, דְּאִיהוּ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, ה' ה' כַּד נָטְלִין מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְקְרֵי הַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, אִתְקְרִיאוּ אִינּוּן בְּרִיחִים עַל שְׁמֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כו כז) וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן כו'.

וְתִקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא הֲוָה צִיּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְגִנְּתָא דְּעֵדֶן, וּבְאִלֵּין צִיּוּרִין דְּנִקּוּדִין, וּרְקִימוּ דְּגַוְונִין, דְּתַמָּן הַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִירוּ, וְכֹלָּא בְּרֵאשִׁית, ב' רֵאשִׁית, בָּהּ וְהַמַּשְׁכִּילִים יַזְהִירוּ, כְּזֹהַר דָּא אֱלֹהִי"ם, וְהוּא הַכִּסֵּ"א לְחַשְׁבָּנָא.

אַדְהָכִי הָא סָבָא אִתְחַזַּר כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, חֲזוֹר בָּךְ, עָאלַת לְגִנְּתָא וְאִתְבְּהִילַת לְנַפְקָא מִתַּמָּן, וּמִתַּמָּן עָאלַת לְמַשְׁכְּנָא דְּאִיהוּ צִיּוּר דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְנָפְקַת מִתַּמָּן, אִית לָךְ לְאַחְזָרָא תַּמָּן, דְּהָא כַּמָּה חֲיָילִין נָטְרִין לָךְ מֵעַמָּא קַדִּישָׁא, לְמִשְׁמַע מָאן צִיּוּרִין דְּתַמָּן, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּדִיּוּרִין דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם כה ח) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם, דְּוַדַּאי מַשְׁכְּנָא וּמְנַרְתָּא וּמַקְדְּשָׁא וּמַדְבְּחָא וּפָתוֹרָא, כֹּלָּא אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּדִיּוּרִין דִּשְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא וְתַתָּא.

מִיָּד פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר וַיַּעֲשׂוּ כָּל חֲכַם לֵב בְּעוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וגו' (שם לו ז), מַאי כָּל חֲכַם לֵב, הַהוּא דְּאִיהוּ חָכָם בְּחָכְמָה, וּבְל"ב נְתִיבוֹת דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן כְּלִילָן בְּשִׁית יוֹמֵי דִּבְרֵאשִׁית, וְהַיְינוּ שֵׁשׁ מָשְׁזָר, דְּאִינּוּן שִׁית יוֹמֵי דִּבְרֵאשִׁית כְּלִילָן מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן וְל"ב שְׁבִילִין, דְּאִינּוּן ל"ב זִמְנִין אֱלֹהִי"ם בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

וְהַמַּשְׁכִּילִים, בְּהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין אַתְוָון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן יוֹדֵעַ הָיָה בְּצַלְאֵל לְצָרֵף אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְאִינּוּן כ"ח אַתְוָון, וְאַרְבַּע סְרֵי אָחֳרָנִין גְּנִיזִין בְּהוֹן, וְאִלֵּין אִינּוּן כ"ח אַתְוָון, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וַעֲלַיְהוּ אִתְּמַר (תהלים קיא ו) כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, וּבְגָלוּתָא אִסְתַּלַּק הַאי כ"ח מִנַּיְיהוּ, וְאִתְּמַר בְּהוֹן (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף, וּבְגִין דָּא אָמְרִין בְּקַדִּישׁ וְעַתָּה יִגְדַּל נָא

כֹּחַ אדנ"י, לְקַבֵּל כ"ח אַתְוָון אָחֳרָנִין, דְּאִית בְּאִלֵּין שֵׁבַע תֵּיבִין דְּאִינּוּן, יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, וְדָא אִיהוּ הָעוֹנָה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּכָל כֹּחוֹ, י"ד אָחֳרָנִין אִינּוּן יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וְסִימָן אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹזְקִין אֶת הֶחָמֵץ לְאוֹר הַנֵּר, וּבְאִלֵּין י"ד אַתְוָון אוֹמָאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָ"ד עַל כֵּס יָהּ.

קָם סָבָא וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, בְּוַדַּאי אִלֵּין אַרְבַּע סָרֵי דְּפוּרִים אִינּוּן, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ דְּא י"ד י"ה, אֲבָל סִימָנִין דְּכ"ח אִינּוּן אוֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר י"ד קַדְמָאִין דְּכ"ח, י"ד תִּנְיָינִין אִינּוּן בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם כו' (במדבר ט ה), וְאִינּוּן י"ד פְּרִקִין דְּיָ"ד יְמִינָא, וְיָ"ד שְׂמָאלָא, וְי"ד פְּרִקִין דְּגוּפָא, וְאִינּוּן תְּלַת פְּרִקִין דְּדְרוֹעָא יְמִינָא, וּתְלַת דְּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, וּתְלַת דְּשׁוֹקָא יְמִינָא, וּתְלַת דְּשׁוֹקָא שְׂמָאלָא, וּתְרֵין דְּגוּפָא, וְרֵזָא דְּמִלָּה שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָּה, וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה וכו' (מלכים א ז כה), וְכֹלָּא דָּא כְּגַוְונָא דְּדָא, תִּקוּנָא דְּגוּפָא כְּתִקוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא, הָא תְּלַת זְמָנִין אַרְבַּע סְרֵי, פּוּרִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ, פֶּסַח אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר, תְּלִיתָאָה בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם, וְסָלְקִין לְאַרְבְּעִין וּתְרֵין יוֹמִין, וְדָא אִיהוּ וַיַּעֲשׂוּ כָּל חֲכַם לֵב כו' (שמות לו ח).

וְעָשׂוּ אֲרוֹן דָּא שַׁבָּת, דְּמַשְׁכְּנָא אִיהוּ שֵׁשׁ מָשְׁזָר, כְּלִיל שִׁית יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְגוּף עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְרֵין שׁוֹקִין תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, וְצַדִּיק אוֹת בְּרִית בֵּינֵיהוּ, מַשְׁכְּנָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ תִּקוּנִין דְּגוּפָא, צָלַע הַמִּשְׁכָּן דָּא מטטרו"ן, שִׁפְחָה דְמַטְרוֹנִיתָא עִלָּה

דף יג:

אִתְמַר (בראשית ב כג) עִצָם מֵעֲצָמַי, עִצָם הַשָּׁמַיִם לָטָהַר (שמות כד ו), אָרוֹן וַדַּאי דָּא לֵ"ב, נוּר דָּלִיק, כְּלִיל ל"ב נְתִיבוֹת, וְאִיהוּ שַׁבָּת, וּבֵיהּ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי תּוֹרַת חָכָם, וּבָהּ לֵב מֵבִין, וְאִיהוּ נְשָׁמָה יְתֵירָה דְשַׁבָּת, וְאִיהוּ חֵירוּ דְשַׁבָּת, דִּבְגִינָהּ לָא שָׁלְטִין מָארֵי דְּגֵיהִנָּם עַל עָלְמָא, וּמַאי נִיהוּ גֵּיהִנָּם בְּגוּפָא, דָּא כָּבֵד, וְאִיהִי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, לְאַעֲבָרָא לֵיהּ מֵעָלְמָא, וְכָבֵד בֵּיהּ מָרָה גֵּיהִנָּם דְּאוֹקִיד בֵּיהּ.

כַּפֹּרֶת הַלֵּב דָּא פְּרִישׁוּ דְּסַכַּת שָׁלוֹם, דְּאִתְמַר בָּהּ הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שְׁלוֹמֹ, מְנַרְתָּא דָּא רֵישָׁא, וְשִׁבְעָה נֵרוֹתֶיהָ עֲלֵיהּ, אִינּוּן תְּרֵין אוּדְנִין, וּתְרֵין עַיְינִין, וּתְרֵין נוּקְבֵי חוֹטְמָא, וּפוּמָא, וּמְנַרְתָּא לִימִינָא, וְאִתְמַר בָּהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יִדְרִים, בְּגִין דְּתַמָּן מוֹחָא בְּרֵישָׁא, וְחָכְמָה

בְּמוֹחָא שַׂרְיָא, וּבֵיהּ נָהִיר מְנַרְתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מִשְׁחָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קלג ב) כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, כַּנְפֵי רֵיאָה, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, סוֹכְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפֹּרֶת הַלֵּב.

פָּתוֹרָא דָּא לִבָּא, וְאִתְמַר בֵּיהּ שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אִיהִי מְנַרְתָּא כַּד נָטְלָא מִימִינָא, וְשַׂרְיָא עֲלָהּ חָכְמָה, וְאִתְמַר בָּהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וְכַד נָטְלָא מִשְּׂמָאלָא דְּאִיהִי גְבוּרָה, אִתְקְרִיאַת פָּתוֹרָא, וְאִתְמַר בָּהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וְשַׂרְיָא עֲלָהּ בִּינָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי י כב) בִּרְכַּת יהו"ה הִיא תַעֲשִׁיר, וְכַד נָטְלָא מִגּוֹפָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְקְרִיאַת מַשְׁכְּנָא כְּלִיל מִתַּרְוַיְיהוּ.

כִּיּוֹר וְכַנּוֹ אִינּוּן תְּרֵין כֶּלְיָין, וּבְהוֹן שַׂרְיָין תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט, מוֹחָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין, וְתַמָּן מְנַרְתָּא דָּלִיק, לִבָּא וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, וְתַמָּן פָּתוֹרָא מִתְתַּקְנָא, בְּגִין דְּלִבָּא אִיהוּ לִשְׂמָאלָא, גּוּפָא עֲלֵיהּ אִתְמַר וּפְנֵי נֶשֶׁר, וְתַמָּן מַשְׁכְּנָא מִתְתַּקְנָא, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי דְּמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן, וְאִיהִי ד' דְּאֶחָד, וְאִיהִי אַרְבַּע אַנְפִּין דְּכָל חַיָּה.

בְּגִין דְּבָהּ אַרְבַּע אַתְוָון נְהִירִין דְּאִינּוּן יהו"ה, וְאִיהִי דְּמוּת אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וַעֲשֵׂה אַתְוָון אִלֵּין אִנּוּן שִׁעוּר קוֹמָא דְּגוּפָא דָּא, דְּאִיהוּ מַשְׁכְּנָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כו טז) עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ, וַאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִי"ם, בְּחָכְמָה בְּתָבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה (שם לא ג), בְּחָכְמָה דָּא י', בִּתְבוּנָה דָּא ה', וּבְדַעַת דָּא ו', וּבְכָל מְלָאכָה דָּא ה'.

דָּבָר אַחֵר, וְהַמַּשְׁכִּילִים, אִלֵּין אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּגוּפָא, יַזְהִירוּ בְּהוֹן אַרְבַּע חֵיָוון, דְּאִינּוּן מַזָּל אַרְיֵה, מַזָּל שׁוֹר, מַזָּל נֶשֶׁר, מַזָּל אָדָם, דְּפַרְצוּפָא דְּבַר נַשׁ אִשְׁתְּמוֹדַעַת בְּהוֹן בְּאַנְפּוֹי דְּבַר נַשׁ, וְדָא אִיהוּ הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָם (ישעיה ג ט), כְּזֹהַר דָּא נִשְׁמָתָא, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים בְּאֲבָרִין דְּגוּפָא, יְהוֹן נַהֲרִין מַזָּלַיְיהוּ כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד.

דָּבָר אַחֵר, וְהַמַּשְׁכִּילִים אִלֵּין אַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, יַזְהִירוּ אִלֵּין אַרְבַּע מַלְאָכַיָּא, דְּאִינּוּן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל, כְּזֹהַר דָּא כְּרָסַיָּא יְקָרָא.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׁכִּילִים אִלֵּין שִׁפְוָון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח, וּבְהוֹן אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ, דְּמִשְׁמְשִׁין בְּפוּמָא בְּכ"ב אַתְוָון, וּבְהוֹן חִתּוּךְ דִּבּוּרָא דְּצִלּוֹתָא לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא, יַזְהִירוּ אִלֵּין עַיְינִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ

וְכַיֵּרַח, שִׁבְעָה גִלְדֵי עִינָא אִינּוּן, דְּנַהֲרִין בְּהוֹן שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעִינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיֵּרַח, הֲא תִּשְׁעָה, כְּגַוְונָא דְתִשַּׁע נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְהָא חַמָּה וּלְבָנָה בִּכְלָל שִׁבְעָה כּוֹכְבַיָּא אִינּוּן אֵיךְ חָשִׁיב לוֹן תּוֹסֶפֶת עַל ז', אֶלָּא חַמָּה אִיהִי נוּקְבָא לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, לְבָנָה נוּקְבָא לְגַבֵּי יָרֵחַ, וְשֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אִינּוּן נַהֲרִין לְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, דְּאִינּוּן כְּשִׁבְעָה גִלְדֵי עִינָא, וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא הֲא תִּשְׁעָה, בַּת עַיִן עֲשִׂירִית לוֹן, כַּלָּה דִכְלִילָא מִכֻּלְּהוּ.
כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,

דף יד.

דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְנַהֲרָא בְּאַנְפּוֹי דְּאָדָם, דְּמִינָהּ תַּלְיָין אוּדְנִין וְעַיְינִין וְחוֹטָמָא וּפוּמָא, דְּאִינּוּן מַנְהִיגֵי גוּפָא וְאֲבָרִין דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְטַעֲמֵי, דְּאִינּוּן מַנְהִיגֵי אַתְוָון וּנְקוּדֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְשִׁפְוָון וְשִׁינַיִן וְחֵיךְ וְלָשׁוֹן וְגָרוֹן אִנּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְאַתְוָון, הָכִי כְּגַוְונָא דָּא כַּנְפֵי עִינָא וְעַפְעַפֵּי עִינָא וּתְלַת גַּוְונֵי דְעִינָא, אִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְעֵינָא, וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר בְּחֲמֵשׁ נְקוּדִין כְּגַוְונָא דָּא אֲאֲאֹאַ, אַתְוָון וּנְקוּדֵי חֲמֵשׁ בְּגוֹ חֲמֵשׁ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (דברים כט ט) רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הָא חֲמִשָּׁה, טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ הָא חֲמֵשׁ אָחֳרָנִין, חֲמֵשׁ לְגוֹ חֲמֵשׁ אִלֵּין ה"ה, וּמַנַּיְיהוּ אִתְיְיהִיבוּ עֲשַׂר דִּבְּרָן דָּא י', (שמות כו טו) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת מִסְטָרָא דְּוֹ'.
דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׂכִּילִים, אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא בְּעָשְׂיָה, יַזְהִירוּ אִלֵּין מָארֵי מִשְׁנָה בִּיְצִירָה, דְּאִינּוּן מָארֵי מַתְנִיתִין מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר וּמ"ט אַנְפִּין טָמֵא, מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר אִנּוּן מ"ט אַתְוָון דְּפָרָשָׁה דְּיִחוּדָא עִלָּאָה דְּאִיהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כ"ה אַתְוָון, וְכ"ד אַתְוָון דְּפָרָשָׁה תִּנְיָינָא דְּיִחוּדָא דְּאִיהִי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כ"ה אַתְוָון עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות יט ג) כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, וּבְכ"ד אַתְוָון דִּכְלִילָן בְּהוֹן כ"ד סְפָרִים, דְּאִינּוּן כ"ד דְּשָׁאִיב מִן יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְמַר בְּהוֹן וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַאי נִיהוּ דְּשָׁאֲבִין מִנֵּיהּ הַאי כ"ד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, כְּלִילָא מִכ"ד סִפְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן עִלָּאָה, בְּגִין דְּנָחִית בֵּיהּ ו', דְּאִיהוּ בֵּן י"ה.

וּבְגָלוּתָא אִסְתַּלַּק מִנַּיְהּ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיהו יט ה) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, יֶחֱרַב בְּבֵית רִאשׁוֹן, וְיָבֵשׁ בְּבֵית שֵׁנִי, וְאִיהוּ דָּךְ בְּכ"ד סְפָרִים, וְעִם כָּל דָּא דְּאִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ, אִתְמַר בֵּיהּ אַל יָשׁוֹב דַּךְ נִכְלָם (תהלים עד כא), אַל יָשׁוֹב דַּךְ, דְּאִיהוּ צַדִּיק בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דַּ"ךְ בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי כ"ד אַתְוָון דְּיִחוּדָא, עֲלַיְהּ אִתְמַר (מלכים א ב מה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ, וְעַל אִלֵּין כ"ד אַתְוָון אִתְמַר (ישעיהו נד יב) וְשַׂמְתִּי כַּ"דְכ"ד שִׁמְשׁוֹתַיִךְ וכו', הַאי עָנִי אִיהוּ דַּ"ךְ, וּבַת זוּגַיְהּ דַּכָּ"ה, וְאִיהִי כַּדָּ"ה עַל שִׁכְמָהּ, כ"ד ה', דְּאִיהִי חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְאִינוּן ה' אֶצְבְּעָאן, דִּבְהוֹן אִתְמַר (בראשית כד טז) וַתְּמַלֵּא כַדָּ"ה וַתָּעַל.

וּמֵאַיִן שׁוֹאֲבִין, מִכ"ה אַתְוָון, וְרָזָא דְּמִלָּה כִּ"ה תְּבָרַכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר ו כג), אֶת וַדַּאי, בְּמַאי אִתְבָּרְכַת וְאִתְמְלִיאַת, בְּאָת ו' דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידַת אוֹת.

כ"ה אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, ו' נָהָר דְּנָפִיק מִתַּמָּן, וּמִנַּיְהּ אִתְמְלִיאַת כ"ד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּמִנָּהּ אִתְשַׁקְיָא בְּגָלוּתָא, מַה דַּהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא הִיא אִתְשַׁקְיָא מִנַּיְהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית כד יח) וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ עַל יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ, וַעֲלָהּ אִתְמַר וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדוֹנִי, דְּאִיהוּ אָדוֹן דִּילָהּ, וַתְּכַל לְהַשְׁקוֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב, אִלֵּין רַמַּ"ח תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינוּן שְׁקִילִין לְרַמַּ"ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דִּבְהוֹן גְּמוּלֵ"י חָלָב יָנְקִין, וְעַתִּיקֵי מִשָּׁדִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ז ז) שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה, וְאִינוּן תְּרֵי לוּחֵי אוֹרַיְיתָא.

כ"ה אִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּבָהּ נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות יא ד) כֹּה אָמַר יהו"ה כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וכו', אִיהִי כ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא דְּשַׁחֲרִית, וְכ"ה אַתְוָון דְּיִחוּדָא דְּעַרְבִית, וְשַׂמְתִּי כַּ"דְכ"ד שִׁמְשׁוֹתַיִךְ (ישעיהו נד יב) דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי כ"ד אַתְוָון דְּיִחוּדָא קַדְמָאָה דְּשַׁחֲרִית, וְכ"ד אַתְוָון דְּיִחוּדָא דְּעַרְבִית.

כ"ה כ"ד דְּשַׁחֲרִית אִינוּן מ"ט אַנְפִּין, וְאִית מ"ט אַנְפִּין לְתַתָּא מִסִּטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל זוּטָא דְּאִיהוּ מטטרו"ן, וְאִיהוּ מ"ט אַנְפִּין, וּבְהוֹן יַזְהִירוּ מָארֵי מִשְׁנָה, דְּאִיהִי תִּנְיָינָא לַהֲלָכָה שִׁפְחָה דִּילֵיהּ, בְּגִין כִּי מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ (אסתר ו ג), כְּגַוְונָא דָּא מִשְׁנָה,

דף יד:

מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ, וּבֵיהּ יַזְהִירוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כְּזֹהַר הָרָקִיעַ דָּא הֲלָכָה, דְּאִיהִי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְכַמָּה עוּלֵימָאן אִית לָהּ דְּאִינּוּן הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ו ח) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאִיהִי סְלִקָא עַל כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי לא כט) וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה, וְאִיהִי עִם כֻּלְּהוּ, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ הֲלָכָה כְּרַבִּים.

וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים בָּהּ יְהוֹן כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד, כַּכּוֹכָבִים וַדַּאי דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, דְּכָל כּוֹכָבָא וְכוֹכָבָא אִתְקְרֵי עֶלְמָא יְחִידָא, וְדָא הוּא וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאִלֵּין עֲלָמוֹת אַל תִּקְרֵי עֲלָמוֹת, אֶלָּא עוֹלָמוֹת, וּבְגִין דְּצַדִּיקַיָּיא אינוּן כַּכּוֹכָבִים, וְכָל חַד אִית לֵיהּ כּוֹכָב, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק אִית לֵיהּ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְכָל מָאן דְּזָכָה לַהֲלָכָה חַד יְרִית עֶלְמָא חַד, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּזָכֵי לְמַסֶּכְתָּא חֲדָא, אוֹ לִתְרֵין, אוֹ לִשְׁתִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ו ח) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְּכָל מַסֶּכְתָּא מַטְרוֹנִיתָא אִיהִי בְּגַרְמָהּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָרִית לָהּ בְּהַאי עָלְמָא, דַּהֲלָכָה עוּלֵימָא דְמַטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי קַבָּלָה, זַכָּאִין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְלִין בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עַל כֻּלְּהוּ בַּהֲלָכָה, לְאַפָּקָא לָהּ מִן גָּלוּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיהו נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּלְמֵיזַל לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, לְמֶהֱוֵי לָהּ קַבָּלָה בְּדָרוֹעוֹי, לְקַיְּימָם בָּהּ (שיר ב ו) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וכו'.

דְּבָגְלוּתָא מִשְׁנָ"ה דְּאִיהִי מטטרו"ן שָׁלְטָא, וְאִיהוּ מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ, בַּאֲתַר דְּמַטְרוֹנִיתָא יָתְבָא מִשְׁנָה, וְדָא אִיהוּ (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה לָא שָׁלְטָא שִׁפְחָה אֶלָּא מַטְרוֹנִיתָא, לְבָתַר דְּמִית מֹשֶׁה וְיָרִית יְהוֹשֻׁעַ דְּאִיהוּ נַעַר, בַּאֲתַר מַלְכוּתָא שָׁלְטָא שִׁפְחָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יהושע ה יד) אֲנִי שַׂר צְבָא יהו"ה עַתָּה בָאתִי.

וְהָא אוּקִימְנָא, מטטרו"ן אִיהוּ מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, מַאי בְּיָחִיד בִּיחִידָא דְּעָלְמָא, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, חָכָם בְּחָכְמָה וּמֵבִין בְּבִינָה וְיוֹדֵעַ בְּדַעַת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לא ג) וָאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִי"ם בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת, בְּגִין דְּאִיהוּ מַשְׁכְּנָא דְּאִתְמַלְיָ בִּתְלַת דַּרְגִּין אִלֵּין, וּבְכָל מְלָאכָה דָּא מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאֵין דּוֹרְשִׁין לָהּ בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם, אֶלָּא בְּיִחוּדָא דְּעָלְמָא, מֶרְכָּב"ה דִּילָהּ אִיהוּ מטטרו"ן גּוּף שְׁכִינְתָּא.

וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אִתְקְרִיאַת, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דַּעֲשַׂר סְפִירָן, רֶכֶב דִּילָהּ מטטרו"ן, עָלַיהּ אִתְמַר (תהלים סח יח) רֶכֶב אֱלֹהִי"ם רִבּוֹתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, מַאי שִׁנְאָ"ן שׁוֹר נָשֶׂר אַרְיֵה אָדָם, וְדָא אִיהוּ סוֹד מֶרְכָּבָ"ה, רֶכֶ"ב מ"ה וַדַּאי.

וּמטטרו"ן אִיהוּ אֲרוֹן, גּוּפָא לְאוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ שֻׁלְחָן, פָּתוֹרָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי לֵ"ב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ לֵ"ב מֵבִין, וְאִיהוּ לִשְׁמָאלָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן.

וְאִיהוּ מְנוֹרָה נוּר דָּלִיק מִסְּטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ נֵר יהו"ה, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לִימִינָא לְקַבָּלָא מִשְׁחָא, וּבְגִין דָּא מְנוֹרָה בְּדָרוֹם, דָּא אִיהוּ מָאנָא לְקַבָּלָא פִּתִּילָה וּמִשְׁחָא וּנְהוֹרָא, פִּתִּילָה שְׁכִינָה, מִשְׁחָא דִּילָהּ צַדִּיק שֶׁמֶן כָּתִית, נְהוֹרָא דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דָּא נַפְשָׁא דְּאִיהִי שִׁתּוּפָא דְּגוּפָא אִיהִי פִּתִּילָה, רוּחַ דָּא מִשְׁחָא, נְהוֹרָא דָּא נִשְׁמָתָא, מָאנָא דָּא גּוּפָא, אִיהוּ עֶבֶד, וְאִיהוּ רֶכֶב לְתַלַּת סִטְרִין אִלֵּין, דְּאִינּוּן קִיטוּרָא דְּיִחוּדָא חֲדָא, דְּאִינּוּן נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם (משלי כ כז).

וְהַאי עֶבֶד אִיהוּ כְּנוּיָא לְכָל שְׁמָהָן, שְׁנוּי לְכָל שְׁמָהָן, וּבֵיהּ מַרְכִּיבִין כָּל אִלֵּנִין עִלָּאִין מִסִּטְרָא דְּטוֹב, מֶרְכָּבוֹת דְּסִטְרָא דְּרַע, עָלַיְיהוּ אִתְמַר וְלֹא בָּעֲרִיוֹת בִּשְׁלִשָּׁה, מַאי עֲרָיוֹת סמא"ל וְנָחָשׁ, לָא צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי בִּשְׁלִשָּׁה, דְּאִינּוּן מַשְׁחִי"ת אַ"ף וְחֵימָ"ה, לְמֶהֱוֵי תְּלִיתָאָה בֵּינַיְיהוּ, דְּלָא מִתְקַשְּׁרִין בְּהוֹן, אֶלָּא דִּיהוֹן תַּרְוַיְיהוּ

דף טו.

בְּפִרוּדָא, וּבְגִין דְּאִי אֵין דּוֹרְשִׁין בָּעֲרִיוֹת בִּתְלָתָא, וְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית בְּהִפּוּכָא, אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם, דְּלָא יַעַבְדוּן פִּרוּדָא, אֶלָּא בְּיַחִיד דְּאִיהוּ יְחוּדָא חָד, וּבְגִין דָּא לֹא יֹאכַל אָדָם תְּרֵי, וְלֹא יִשְׁתֶּה תְּרֵי.

וְלֹא בְּמֶרְכָּבָה בְּיַחִיד, בְּגִין דְּיַחִיד לֵית לֵיהּ שִׁתּוּף דְּאִיהוּ מטטרו"ן, כְּגַוְונָא דְּנִשְׁמָתָא דִּלֵית לָהּ שִׁתּוּף בְּגוּפָא, וְאַמַּאי אָמַר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, הָכָא מַשְׁמַע דְּאִית לֵיהּ מֶרְכָּבָה לְעִילָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ מְלָאכָה דִּילֵיהּ, וּמַאי אִיהִי הַהִיא דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵחָכְמָה וּבִינָה וָדַעַת, דְּאִינּוּן יהו"ו, מְלָאכָה דְּתַלַּת אַתְוָון אִיהִי ה' שְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה, שְׁלִימוּ דְּתַלַּת אַתְוָון, עָלָהּ אִתְמַר (שמות לט לב) וַתֵּכֶל כָּל עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן וגו', וְאִיהִי ה' דְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, וּבְגִין דָּא אַף עַל גַּב דְּאַמְרִינָן אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמֶרְכָּבָה בְּיַחִיד, חָזַר

וְאָמַר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ, דְּוַדַּאי בְּאֵלֵּין תְּלַת דּוֹרְשִׁין בְּמֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, וּבְלָא אִלֵּין תְּלַת לַאו אִיהוּ יְחוּדָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא, דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא חַד בִּשְׁכִינְתֵּיהּ.

וְכַד אִיהוּ לְתַתָּא בְּמטטרו"ן בְּלָא שְׁכִינְתֵּיהּ, אִשְׁתַּנֵּי בֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר אֱלִישָׁע אַחֵר, שֶׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת יֵשׁ, וּבְגִין דָּא אָמַר אַל תְּמִירֵנִי בוֹ, כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ, בְּגִין דְּמטטרו"ן אִיהוּ שֵׁנִי לַמֶּלֶךְ, וְכַד אִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּלָא בַּעְלָהּ, אִתְקְרֵי הַאי מַלְאָךְ מִשְׁנֶה לָהּ, וְאִשְׁתְּנִיאַת דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּהּ חַיָּילִין, וּמַה דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, וּבְמַאי הִיא מִתְכַּסְיָא, בְּהַהִיא דְּאִתְקְרִיאַת אָמָה.

וְדָא הוּא דְּאָמַר קְרָא (שמות כא יג) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה, אִישׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּתּוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא, לְאָמָה בַּת זוּגֵיהּ דְּמטטרו"ן, דְּאִיהִי מיטטרו"ן בְּתוֹסֶפֶת יו"ד, דְּשִׁפְחָה בִּישָׁא הִיא אָמָה דְּעֵרֶב רַב, וּבְגִין דְּהַהִיא שִׁפְחָה בִּישָׁא וּבְנָהָא לָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּהּ, אִיהִי מִתְכַּסְיָא בְּעַבְדָּא דִּילָהּ, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא.

וּבְגָלוּתָא קַדְמָאָה דְּלָא חָזְרַת לְמַלְכוּתָהָא בְּרַתָּא דְמַלְכָּא, וְלָא נָפְקַת מֵהַהוּא גוּפָא, לָא נָפְקַת חָפְשִׁית, וּבְגִינָהָא אִתְמַר בְּהוֹן, עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם בְּגִין דַּהֲווֹ תְּחוֹת רְשׁוּ דְּהַהוּא עַבָּד, וּבְגִין דָּא אָמַר פַּרְעֹה בְּהַאי אֲתַר לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְיָ', וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ (שמות ה ב), וּבְגִין דָּא נָפְקוּ בְּמִנּוּסָה, כְּעַבְדָּא דְּלֵית לֵיהּ כְּתַב חֵירוּ וּבָרַח מֵרִבּוֹנֵיהּ.

אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַּתְרָאָה לָא נָפְקַת בְּרַתָּא, בְּהַאי עַבְדָּא כְּשִׁפְחָה, אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי חֵירוּ, אִיהִי עִמָּהּ בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, דְּאִיהִי חֵירוּ דִּילָהּ, מַה דְּלָא הֲוָה הָכִי בְּגָלוּתָא קַדְמָאָה, דְּלָא הֲוָה לָהּ וְלִבְנָהָא אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי חֵירוּ, דְּאוֹרַיְיתָא וַדַּאי אִיהִי חֵירוּ, בְּמַלְכוּתָא דִּילָהּ בִּיקָרָא דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ג טו) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, וּבְגִין דָּא לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים (שמות כו ז), וְדָא הוּא דְּאָמַר כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ, וּבְמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן, כִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם יהו"ה (ישעיה נב יב), יהו"ה וַדַּאי אִיהוּ יוֹקִים לוֹן מֵעַפְרָא, וְאִיהוּ נָהִיר עַל אַנְפּוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדְעִין כָּל עָלְמִין דְּאִינּוּן (שם סא ט) זֶרַע בֵּרַךְ יהו"ה.

וְאִתְפַּשַׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכָּל כִּנּוּיִין, וּמֶרְכָּבוֹת דְּמטטרו"ן, דְּאִינּוּן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, מצפ"ץ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת

אֶת מוֹרֶיךָ, בְּהַהוּא זִמְנָא, כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יהו"ה צִיּוֹן (שם לב כ), וְאִתְפַּשַּׁט מִמֶּרְכָּבוֹת דִּלְתַתָּא, וְאִתְלַבַּשׁ בְּמֶרְכָּבָה דִילֵיהּ דְּאִיהִי אדנ"י, שֵׁם הַמֶּרְכָּבָה דָּא יהו"ה, כְּנוּ"י דָּא אֱלֹהִי"ם, דְּסָלִיק לְחֵשְׁבַּן אהי"ה אדנ"י, וְאִיהוּ כְּנוּ"י דִּתְרִין שְׁמָהָן אִלֵּין וּבֵיהּ אִתְכַּסְיָין.

אהי"ה אִיהוּ יה"ו, ו' דְּאִיהוּ כְּלִילָא דְּשִׁית סְטָרִין, דִּבְהוֹן חָתִים שִׁית סְטָרִין, וְאִינּוּן יה"ו הו"י וה"י וי"ה הי"ו יו"ה, יה"ו נָטִיל לֵיהּ יְמִינָא דְּאִיהוּ חֶסֶ"ד, וְחָתִים בֵּיהּ לְחָכְמְתָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים.

דף טו:

הו"י נָטִיל לִשְׂמָאלָא דְּאִיהוּ גְבוּרָה, וְחָתִים בֵּיהּ לְעוּתָרָא, וּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וה"י פָּנָה לְמִזְרָח, וְנָטִיל לֵיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְחָתִים בֵּיהּ בָּנִי, וי"ה נָטִיל לֵיהּ יַרְכָא יְמִינָא, וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ לְעֵילָא, וְחָתִים בֵּיהּ חַיֵּי, הי"ו נָטִיל לֵיהּ יַרְכָא שְׂמָאלָא, וְאִסְתַּכַּל לְתַתָּא, וְחָתִים בֵּיהּ מְזוֹנֵי, אִסְתַּכַּל לְעֵילָא לְגַבֵּי חָכְמָה, וְאִתְקַשַּׁר בְּיַרְכָא יְמִינָא, וְחָתִים בֵּיהּ חַיִּים, בְּגִין דְּחָכְמָה עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת ז ב) וְהַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ, אִסְתַּכַּל לְעֵילָא לְגַבֵּי אִמָּא עִלָּאָה, וְאִתְקַשַּׁר בְּיַרְכָא שְׂמָאלָא, וְחָתִים בֵּיהּ מְזוֹנֵי, יו"ה פָּנָה לְמַעֲרָב בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ עֶרוּב, דְּתַמָּן מִתְעָרְבִין כָּל חַיָּילִין, וְאִתְכְּלִיל בְּחַ"י אַתְוָון, דְּאִינּוּן יה"ו הו"י וי"ה הי"ו יו"ה וה"י, אִלֵּין אִינּוּן י"ח אַתְוָון, דִּבְהוֹן חַ"י עָלְמִין אִתְקְרֵי, וְצַדִּיק בְּהוֹן אִתְקְרֵי חַ"י עָלְמִין.

כָּל הֲווּיוֹת אִלֵּין מֵאִמָּא עִלָּאָה תַּלְיָין, דְּאִיהִי חַיִּים, וְצַדִּיק עַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי חַ"י, חַיּוֹת הַמֶּרְכָּבָה עַל שְׁמָהּ אִתְקְרִיאוּ, בְּגִין דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה חַיִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח), וְאִיהִי מֶרְכָּבָה לְחָכְמָה.

מַלְכוּת תַּמָּן ה', וּבָהּ אִתְקְרֵי יהו"ה בִּשְׁלִימוּ, שִׁבְעָה זִמְנִין אִתְקְרִיאַת בָּהּ, יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה יהו"ה, וְאִית בְּהוֹן כ"ח אַתְוָון דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּ"חַ יהו"ה, וּבְאִלֵּין שִׁבְעָה שְׁמָהָן אִתְקְרִיאַת הִיא בַּת שֶׁבַע, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (תהלים קיט קסח) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ.

י"ה תְּלָתִין וּתְרֵין זִמְנִין בִּתְלָתִין וּתְרֵין אֱלֹהִי"ם, אִינּוּן ל"ב נְתִיבוֹת חָכְמָה א' עִם י"ה אַי"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ.

וְהַמַּשְׁכִּילִים אִינוּן הֵיכָלִין וְצִיּוּרִין דְּגַוְנָתָא דְעֵדֶן, כֻּלְּהוּ מְצוּיָרִין וּמְרוּקָמִין בְּאַתְוָון.
א צִיּוּרָא דְהֵיכָלָא גְּנִיזָא דְאִיהִי אָנֹכִ"י, דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַּן כִּסֵּ"א, וְאִיהוּ מְצוּיָר בְּנֻקוּדִין,
דְּאִינוּן כְּכֹכְבַיָּא דְנַהֲרִין בִּרְקִיעָא וּבְהוֹן מְצוּיָרִין נִשְׁמָתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין דְּצַדִּיקַיָּא.
וְצִיּוּרָא דִילֵ"ה כְּגַוְונָא דָא א דָּא אִיהִי דְיוֹקְנָא דְקֶמַ"ץ [ציור] דְּאִיהוּ נִיצוֹץ וְרָקִיעַ, נִיצוֹץ
אִיהוּ כֹּכָב, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר כד יז) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב, רָקִיעַ וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל,
נִיצוֹץ אִיהוּ כֹּכָב חַמָּה דְנַהֲרָא בִּרְקִיעָא, עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, לְתַתָּא אִתְפַּלַּג א כְּגַוְונָא
דָא א סִיהֲרָא דִתְחוֹת רָקִיעַ וְתַרְוַיְיהוּ בְּצִיּוּרָא דָא ( ) כַּד יֵיתֵי סמא"ל לְאִסְתַּכָּלָא בָּהּ
לְתַתָּא אִסְתַּכְלַת לְעֵילָא, וְאִתְכְּסִיאַת אַנְפָּהָא מִנַּיְהּ, וְהָדְרַת אַנְפָּהָא מִנַּיְהּ לְתַתָּא, וְאִיהִי
אִתְרַחֲקָא מִנַּיְהּ.
בְּהַהוּא זִמְנָא, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ (תהלים פא טז), בְּאָן יַרְחָא, בְּיַרְחָא
דְאִתְכַּסְיָא בֵּיהּ סִיהֲרָא, וּמָאן הוּא דְמְכַסֵּי עֲלֵהּ יהו"ה, דְּכֵן סְלִיק א בְּחֶשְׁבָּן, י' לְעֵילָא י'
לְתַתָּא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מב י) אֲנִי יהו"ה הוּא
שְׁמִי וכו'.
ב הֵיכָלָא לְנֻקוּדָה, גַּג דִּילֵהּ אִיהוּ רָקִיעַ, וְאִיהוּ פַּתַח עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד ב) נוֹטֶה
שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה, וְאִיהוּ ו' דְּמְכַסֵּי עַל נְקוּדָה עִלָּאָה וְתַתָּאָה וְאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דָא וּ (נ"א
א) (נ"א ב).
צ תְּרִין נְצוֹצוֹת דְּאַת צ אִינוּן צַר"י, תְּרֵי רֵאשִׁין דְּצ אִינוּן תְּרִין דְּע'.
ש אִית לָהּ תְּלַת רֵאשִׁין, וְאִנּוּן סָגוֹ"ל, וְאִנּוּן תְּלַת נְקוּדִין שֶׁרֵ"ק. ז (נ"א ו') רֵישָׁא דִילָהּ
חֹלֶ"ם חִירֵ"ק שׁוּרֵ"ק בְּו', קוֹצָא מִלְּגָאו חִירֵ"ק קוֹצָא דְאַת ג', וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בְּאַת א,
נְקוּדָה לְעֵילָא חֹלֶ"ם נְקוּדָה לְתַתָּא חִירֵ"ק בְּאֶמְצָעִיתָא שׁוּרֵ"ק כְּגַוְונָא דָא וּ, וְעוֹד תְּרֵין
נְקוּדִין דְּאַת א אִינוּן צֵרֵ"י, וְאִינוּן שְׁבָ"א, וְאִינוּן בְּדִיוֹקְנָא אָחֳרָא א, כְּגוֹן י' לְעֵילָא, ו'
בְּאֶמְצָעִיתָא, ד' לְתַתָּא, א (נ"א ד) אִיהוּ קוֹצָא לְעֵילָא, קוֹצָא לְתַתָּא, קוֹצָא בְּאֶמְצָעִיתָא,
וְאִיהוּ סָגוֹ"ל וְאִיהוּ שׁוּרֵ"ק תְּלַת נְקוּדִין, כֹּלָּא אִיהוּ א, אַתְוָון אָחֳרָנִין הֵיכְלִין וְכִסּוְיִין
לְאִלֵּין אַתְוָון, וְכֹלָּא אִיהוּ מְרוּקָם

דף טז.

וּמְצוּיָיר בְּכָרְסַיָּא, ו' שִׁית דַּרְגִּין לְכָרְסַיָּא, ס' שִׁתִּין גַּלְגַּלּוֹי דְּכָרְסַיָּא, דְּאַתְוון דְּאוֹרַיְיתָא אִתְמַר בְּהוֹן אַיִן מוּקְדָּם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה, אֲבָל בְּכָרְסַיָּא כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְנָן כִּדְקָא יָאוּת, וְרָזָא דָא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר.

דָּבָר אַחֵר וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ, אִלֵּין אִינּוּן אַתְוון, דַּהֲוָה לוֹן שֵׂכֶל לְאַעְלָא קֻדָּם מַלְכָּא, כָּל חַד עַל תְּקוּנוֹי, מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה עָאלוּ כֻּלְּהוּ לְמַפְרֵעַ, בְּגִין דְּאִיהִי דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא תִּשְׁרֵ"י, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁי"ת בָּ"א תִּשְׁרֵ"י, בְּגִין דִּבְמַדַּת הַדִּין אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וּבְגִין דָּא עָאלוּ לְמַפְרֵעַ, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּבִימִינָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, וּבֵיהּ עָאלוּ אַתְוון כְּסִדְרָן, וְרָזָא דְמִלָּה אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה (תהלים פט ג), וּבְגִין דָּא כַּד עָאלוּ אַתְוון לְמַפְרֵעַ, וּמִנַּייהוּ כְּסִדְרָן, לָא בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי בְּהוֹן עָלְמָא, עַד דְּשַׁתֵּף לוֹן בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וּבָרָא בְּהוֹן עָלְמָא.

נָטַל א"ב מִכְּסִדְרָן, וְנָטַל תש"ר מִלְּמַפְרֵעַ, וְשַׁתֵּף בְּהוֹן אָת י' מִן שְׁמֵיהּ, וּבָרָא בְּהוֹן עָלְמָא, בְּגִין דְּיִתְקַיַּים בְּנֵיְינָא, וְאִינּוּן אב"י תש"ר, אב"י אֵ"שֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָ"י, ת' תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה, ש' שַׁבָּת, ר' רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְיָ', וּבְכֻלְּהוּ לָא בָּעָא לְמִתְחַל אֶלָּא בְּאָת ב', בְּגִין דְּאִיהוּ בְּנַיְינָא דְעָלְמָא, וּבֵהּ שְׁאֵרֵי לְמִתְחַל, בְּגִין דְּבֵהּ עָתִיד לְמִבְנֵי יְרוּשָׁלַם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קמז ב) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יהו"ה, דְּאִם יהו"ה לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ (שם קכז א), וּבְנַיְינָא דְאוֹרַיְיתָא וּדְעָלְמָא בְּאָת ב' עָתִידָה לְמִבְנֵי, וַעֲלָהּ קַיְימָא עָלְמָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְאִתְבְּנִיאַת כְּאִלּוּ בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְבְּרֵי עָלְמָא וְיִתְבְּנֵי, וְדָא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, אֲבָל כַּד חָרַב בַּיִת רִאשׁוֹן כְּאִלּוּ הֲוָה עָלְמָא תֹּהוּ וָבֹהוּ, וְדָא אִיהוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ מַיִד דְּאִתְבְּנִיאַת וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אוֹר, בְּגִין דְּכָל אַתְוון נְהִירִין בָּהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאוֹר הוּא א, אוֹר דִּילֵיהּ דְּנַהֲרָא בָּהּ ב בְּחָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּאִינּוּן ה' עִלָּאָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא.

ג עַמּוּדָא דְּסִמְיךְ בֵּיתָא, דְּאִיהוּ גְּמִילוּת חֲסָדִים טוֹבִים, אִיהוּ סָמִיךְ לְד דְּאִיהוּ דַּלֶ"ת, וּבְאַן אֲתַר סָמִיךְ לָהּ בְּגָלוּתָא, א' סָמִיךְ וְנָהִיר לְב', ג' גָּמִיל חֶסֶד עִם ד', וּבְמַאי, ג' אִיהִי גַּלְגַּל, וּבֵהּ כָּל אַתְוון מִתְגַּלְגְּלִין בְּכַמָּה גְּלִילֵי דְּדַהֲבָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ה יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, מַאי בַּתַּרְשִׁישׁ אֶלָּא בִּתְרֵי שֵׁשׁ, וְאִינּוּן בְּתַרִין דְּרוֹעִין

גְּדוּלָה גְבוּרָה, דִבְהוֹן שָׁרֵי אוֹרַיְיתָא בְּב', וּבְהוֹן שִׁית פִּרְקִין, דְּאִינּוּן ו' אַתְוָון בְּרֵאשִׁית, דִּכְלִילָן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ ו', וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (דברים לג כא) וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, לוֹ לְאָת ו', כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחוֹקֵק סָפוּן.

ד דֶּלֶת דְּבֵיתָא דִירוּשְׁלַם, ו עַמּוּדָא דְסָמִיךְ לְדֶלֶת (נ"א לב'), וְאִיהִי דֶּלֶת דִּתְרֵין תַּרְעִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, וּבְגִין דָּא אִית לְדֶלֶ"ת תְּרֵין גַּגִּין, וְאִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין, בְּלָא ו' דְּאִינּוּן שִׁית פִּרְקִין, אִיהִי דֶּלֶת וְדָא אִיהוּ (שם קיג ו) דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, וְאָת ד' אִיהִי דְּרוֹעָא דְּאִית בֵּיהּ תְּרֵין אַמִּין, ה שְׁלִימוּ דִתְרֵין דְּרוֹעִין וְגוּפָא דְּאִיהִי כְּלָלָא דִתְלַת אֲבָהָן, ו' יְחוּדָא שְׁלִימוּ דְּאָת ד' דְּאִיהִי סִיהֲרָא.

כַּד נָהִיר בָּהּ אִתְּמַר בָּהּ (ישעיהו ל כו) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים, וְדָא שְׁלִימוּ דְּחַמָּה וְסִיהֲרָא דְּאִינּוּן ה"ה, בְּגִין דְּאִיהוּ ז' כְּלִיל י"ו, וּבְגִין דָּא אִיהוּ זָכוֹר וְשָׁמוֹר, זָכוֹר מִסְטָרָא דְּה' עִלָּאָה, שָׁמוֹר מִסְטָרָא דְּה' תַּתָּאָה.

ח אִית לָהּ תְּלַת גַּגִּין, וְאִינּוּן ו' ו' דִּכְלִילָן בְּחַ"י עָלְמִין, ח' אִיהִי מְפַשַּׁר חֶלְמִין טָבִין בְּט', וְהָא אוּקְמוּהוּ חֶלְמָא טָבָא מִסְטָרָא דְּאָת ט', דְּאִיהִי סְחוֹר לָהּ, כַּמָּה דְּאוּקְמוּהוּ חֶלְמָא טָבָא חֲזִיתָ, וַדַּאי מִתַּמָּן קָא אַתְיָא, בְּגִין דְּאָת ט' אִיהִי סְפִירָה תְּשִׁיעָאָה מֵעִילָּא לְתַתָּא, ח' סְפִירָה תְּמִינָאָה מִתַּתָּא לְעִילָּא, ח'

דף טז:

מִסְטָרָא דְּאָת א', י' סְפִירָה עֲשִׂירָאָה, עֲשִׂירִית הָאֵיפָה, כַּד נָחִית ח' לְגַבָּהּ אִתְעֲבִידַת חַ"י, וְאָת י' כַּד סָלְקָא בְּכ' אִתְקְרִיאַת כֶּתֶר עִלָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ, יהו"ה אלהינ"ו אַבָּא וְאִימָּא, מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה אִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן מַלְאָכִים מִסְטָרָא דְמַלְכוּת, יַחַד כֻּלָּם קְדוּשָׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, קְדוּשָׁה וַדַּאי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ אִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן דְּאִינּוּן קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, יהו"ה צְבָאוֹת מַאי צְבָאוֹת אִלֵּין תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, מְלֹא כָל דָּא צַדִּיק, הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי קְדוּשָׁה, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר אֵין קְדוּשָׁה כַּיהוה, וְדָא אִיהוּ כִּי כֶתֶר. ל, וַיַּחֲלוֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה (בראשית כח יב). דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי

אֱלֹהֵי"ם דָּא מ', עוֹלִים בְּל' וְיוֹרְדִים בְּנ', דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה יד יב) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן שָׁחַר, אִתְמַר בֵּיהּ וְיוֹרְדִים בּוֹ.

אֲבָל בְּס', בָּהּ סָלְקִין, בְּגִין דְּאִיהִי סְ"נָה, אִיהִי סֵ"לָם לְסַלְקָא בְּל', ע בָּהּ מִסְתַּכֵּל וּבֵיהּ מְצַפֶּה, וְרָזָא דְמִלָּה וְכָל עַיִן לְךָ תְצַפֶּה, פ, בָּהּ כָּל לְשׁוֹן לְךָ תְשַׁבֵּחַ, בְּזִמְנָא דְסָלְיק לְאַתְרֵיהּ, וְכִי כְעַן לָא מְשַׁבְּחִין לֵיהּ כָּל לְשׁוֹן, לָא, עַד דְּיִתְקַיֵּים קְרָא (זכריה יד ט) וְהָיָה יהו"ה לְמֶלֶךְ, לְמֶלֶךְ וַדַּאי בְּאָת ל', וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים כָּל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הָדָר לְמַלְכוּתָךְ.

צ בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בָּהּ (משלי יד לד) צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי, וְלֵית צְדָקָה אֶלָּא צְלוֹתָא הָא אוּקְמוּהוּ, וְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה דְּנָחֲתָא לְגַבֵּי צַדִּיק וְאִתְעָבִידַת צְדָקָה, וְאִתְכְּלִיל י"ה בְּתַרְוַיְהוּ בְּצַדִּיק וּצְדָקָה, ק בְּהַהוּא זִמְנָא יְסַלְקוּן לֵיהּ קְלִין דְּצְלוֹתִין קַלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא יְהֵא הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב.

ר רְאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן (ישעיה מא כז). ש בָּהּ שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יהו"ה וּרְפָאתִיו (שם נז יט), לָרָחוֹק שֶׁנִּתְקָרֵב, דְּקָרוֹב קָרוֹב (נ"א דרחוק רחוק) הֲוָה. ת בָּהּ (איכה ד כב) תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן, לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ:

דף יז.

הקדמה אחרת לתקוני הזהר לר"ח אלול יום א

בראשית ברא אלקים וגו'

כתיב והמשכילי' יזהירו כזהר הרקיע וגו'

אלין אינון ר' שמעון בן יוחאי וחבריו ר' אלעזר בריה ור' אבא ור' יוסי ור' חייא ור' יצחק ושאר חבריא דאזדהרו זהירו (נ"א דמזהירין) לעילא כזהר הרקיע.

מאי כזהר. אלא כד עבדו האי חבורא אסתכמו עליה לעילא וקראו ליה ספר הזהר.

ומצדיקי הרבים ביה. יהון נפישין

כככבים לעולם ועד דלא אתחשיך נהורא דלהון לעלם ולעלמי עלמין.

בההוא זמנא דאתחבר האי חבורא *רשותא אתיהיב לאליהו לאסכמא עמהון ביה.

ולכל מארי מתיבתא דלעילא ותתא. וכל חיילין דמלאכין עלאין ונשמתין עלאין למהוי עמהון באסכמותא ורעותא כחדא.

פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחשבן.

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא בך כלל.
אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסייא) מבני נשא.
ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלגאו. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש בך.
ואלין עשר ספירן. אינון אזלין כסדרן. חד אריך וחד קצר וחד בינוני
ואנת הוא דאנהיג לון. ולית מאן דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סטרא.
*לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני (נ"א דבני) נשא וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון.
ואתקריאו בתקונא דא. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא. נצח והוד תרין שוקין. ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש. מלכות פה. תורה שבע"פ קרינן ליה.
מוחא חכמה איהו מחשבה מלגו. בינה לבא ובה הלב מבין. ועל אלין תרין כתיב *הנסתרות ליי' אלקינו.
כתר עליון איהו כתר מלכות. ועליה *אתמר מגיד מראשית אחרית. ואיהו קרקפתא דתפלי (נ"א קרקפתא דלא מנח תפלי). *מלגו איהו יוד קא ואו קא דאיהו ארח אצילות.
איהו שקיו דאילנא בדרועוי וענפוי (נ"א ואנפוי). כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בההוא שקיו.
רבון העולמים אנת הוא עלת העלות סבת הסבות דאשקי לאילנא בההוא נביעו.
וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא. ובך לית דמיון ולית דיוקנא מכל מה דלגו ולבר.
ובראת שמיא וארעא. ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא וככביא ומזלי ובארעא אלנין ודשאין וגנתא דעדן (ועשבין) וחיוון ועופין ונונין ובני נשא. לאשתמודעא בהון עלאין.
ואיך יתנהגון בהון עלאין ותתאין. ואיך אשתמודעאן מעלאי ותתאי. ולית בך דידע כלל

דף יז:

ובר מינך לית יחידא (ס"א יחודא) בעלאי ותתאי. ואנת אשתמודע אדון על כלא. וכל ספירן כל חד אית ליה שם ידיע. ובהון אתקריאו מלאכיא. ואנת לית לך שם ידיע. דאנת הוא ממלא כל שמהן. ואנת הוא שלימו דכלהו וכד אנת תסתלק מנהון אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא.

אנת חכים ולאו בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא.

דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין. ולאו משפט ידיע' דאיהו רחמי ולאו מכל אלין מדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשון מלין על ידך דהא רשותא אית לך (נ"א אתיהיב לך) לגלאה רזין טמירין על ידך מה דלא אתייהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כען.

קם רבי שמעון פתח ואמר לך יי' הגדולה והגבורה וכו'

עלאין שמעו אינון דמיכין דחברון ורעיא מהימנא אתערו משנתכון

הקיצו ורננו שוכני עפר אלין אינון צדיקיא דאינון מסטרא דההוא דאתמר בה אני ישנה ולבי ער ולאו אינון מתים ובגין דא אתמר בהון הקיצו ורננו וכו'

הקיצו ר"מ אתער אנת ואבהן לאתערותא דשכינתא דאיהי ישנה בגלותא. דעד כען צדיקיא כלהו דמיכין ושינתא בחוריהון.

מיד 'יהיבת שכינת' (נ"א אתערון) תלת קלין לגבי ר"מ ויימא ליה קום רעיא מהימנא דהא עלך אתמר קול דודי דופק לגבאי בארבע אתוון דיליה.

ויימא בהון פתחי לי אחותי רעתי יונתי תמתי דהא תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך.

שראשי נמלא טל. מאי נמלא טל. אלא אמר קב"ה אנת חשיבא דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלנא בביתא דילי ועאלנא בישובא. לאו הכי דלא אעלנא כל זמנא דאנת בגלותא.

הרי לך סימנא שראשי נמלא טל. ה"א שכינתא בגלותא שלימו דילה. וחיים דילה איהו טל. ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו. וה"א איהי שכינתא דלא מחושבן ט"ל.
אלא יוד קא ואו דסליקו אתוון לחשבן ט"ל. דאיהו מליא לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין.
מיד קם רעיא מהימנא ואבהן קדישין עמיה
עד כאן רזא דיחודא. מכאן ואילך פרשתא קדמאה דסתרי אוריתא
ע"כ.
פתח ר"ש ואמר בראשית ברא אלקים סוד יי' ליריאיו ובריתו להודיעם.
סו"ד אלין אינון שבעין זמנין (ס"א אנפין) דאתפרש מלת בראשית בהאי פרשתא.

תקונא קדמאה ליום ב

בראשית ב' ראשית.
זה השער ליי' צדיקים יבאו בו. דא איהו תרעא (נ"א יראה) דצדיקייא דאית לון רשו לעאלא תמן. (ואחרנין) ודלאו אינון

דף יח.

צדיקיא אתדחיין מתמן.
בה רשימין ומצויירין ומתחקקין דיוקנין דעלאין ותתאין ציורא דאדם רשימא תמן ואיהו דמות אדם.
רשימא דאריה תמן לימינא. ורשימא דשור לשמאלא. ורשימא דנשרא באמצעית'.
ורזא דמלה ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם וכו' (וארבע אנפין לארבעתם) לכל חייתא ארבע אנפין. אלין ארבע אתוון דשמא קדישא דיקו"ק. דנהיר בהון.
מלכא דכלהו חיוון דא אדם דאיהו יוד קא ואו קא. דסליק בחשבן חד.
דמות אדם דא שכינתא קדישא דאיהי דיוקניה. איהי חותם דיליה. (דמות דיליה).
ועלה אתמר שימני כחותם על לבך.
דהכי אמרת שכינת' (נ"א אמרין ישראל בגלותא) אע"ג דאנת תסתלק לעילא (מעלמ') דיוקנך לא אתעדי מנאי לעלם.

כההוא חותם דבההוא אתר דאתדבק ביה רשימו דמארי חותמא. לא אתעדי מניה דיוקנא דחותמא לאשתמודעא ביה. ובג"כ אמרה כ"י (נ"א אמרי ישראל בגלותא) שימני כחותם על לבך
כרשימו דתפלין דיד דאינון לקבל לבא. כחותם על זרועך כתפלין דרישא דאינון תליין רצועין לכל סטרין עד לבא ודרועא ובהון אינון רשימין דאינון עמיה דקב"ה.
ועוד שימני כחותם דא חותם דאות ברית קדש והוא אות ברית שבת קדש וימים טובים.
כי עזה כמות אהבה. תקיפא איהי אפרשותא דקב"ה ושכינתא מישראל כפרישו דנשמתא ורוחא ונפשא מגופא.
ותו כי עזה כמות אהבה כד ישראל מיחדין שמא דקב"ה ברחימו ואמרין הבוחר בעמו ישראל באהבה.
קשה כשאול קנאה דקב"ה דאיהי מקני עלייהו בזמנא דיפקון מן גלותא דאיהו יהא בההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה.
רשפיה רשפי אש בההוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דיליה דאנון רשפי אש שלהבת י"ק ויוקיד כמה היכלין דבתי ע"ז ויטול נוקמין מעמלק דאיהו אומי בתרין אתון דשמא קדישא דאינון י"ק לנטלא נוקמא מניה הה"ד ויאמר כי יד על כס יק. ודא איהו רשפי אש שלהבת י"ק.
וישראל אמרין רבון עלמ' אע"ג דאנא בגלותא מרחקא ממך. שימני כחותם על לבך ולא יתעדי מינן דיוקנך דאיהי חותם דילך שכינתא דילך. דבגינה אנת הוית דכיר לן בגלותא. וחותמא דקב"ה ודאי איהי שכינת'
ב' איהי ודאי בה פתחת אורית' בב' ודא בראשית ב' ראשית. ב' איהו ודאי אוצרא דכלא. עלה אתמ' ירא' יי' היא אוצרו
ודא (תקונא תניינא)
(בראשית
זמנין סגיאין אינון באורייתא ראשית וכל חד אתפרש באתריה.
קדמאה איהו יי' קנני ראשית דרכו ודא אורייתא דאית בה טעמי ונקודי ואתוון וכמה פקודין דעשה ולא תעשה דכלהו תליין בשם יקו"ק הה"ד זה שמי לעלם וכו' שמ"י

עם י"ק שס"ה זכר"י עם ו"ק רמ"ח. שס"ה משמאלא מדחילו דגבורה אתיהיבו פחד יצחק:)

(תקונא תליתאה) תקונא תניינא ליום ג

בראשית תמן ירא"ת. מה אשתאר מאינון אתוון ש"ב. ורזא דמלה *שב

דף יח:

ביראת יי'. ואם לית דחילו לית חכמה כמה דאוקמו' אם אין יראה אין חכמה בגין דיראה היא אוצרא לחכמה. איהי גניזו דילה. איהי טמירו דילה. איהי ביתא דמלכ'

ודא תקונא תליתאה כגוונא דא.

בראשית רא"ש בי"ת ורזא דמלה בחכמה יבנה בית ומאן דבעי למחזי למלכ' לית ליה רשו למחזייה אלא בביתיה. ורזא דמלה חכמה לא אשתמודעא אלא בביתיה. כגוונא דא עמודא דאמצעית' דאיהו יקוק לא אשתמודע לנביא וחוזה אלא בהיכליה דאיהו אדני ורזא דמלה ויי' בהיכל קדשו.

(ואיהי כן בקדש חזיתיך בקודש בגימ' בית).

ואיהי כלילא מז' היכלין מז' ארעין. ועלייהו אמר דוד אתהלך לפני יי' בארצות החיים. ועמודא דאמצעיתא איהו כליל שבע רקיעין. ועלייהו אמר דוד השמים שמים ליי'. ולית ידיעה כלל במלכא ובמלבושיה ובתקוניה לבר נש בעלמא עד דיעול לביתיה ולהיכליה דאיהי ב' ועלה אתמר כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. ומאן דאיהו אדם בדיוקנא דעמודא דאמצעית' עליה נאמר אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת והא אוקמוה מארי מתני'.

ומאן דנטיר ברית אתקרי איש תמים. ותמן בראשית ברי"ת א"ש דנטיר ליה מאשא דגהינם. אבל מאן דאתעסק באוריתא ונטיר לה אתקרי אדם בדיוקנא דההוא דלעילא הה"ד כתפארת אדם לשבת בית.

ת"ח כל מאן דנטיר אות ברית דיוקניה רשים בשכינתא וצדיק ומאן דאשתדל באוריתא דיוקניה רשים בעמודא דאמצעיתא:

תקונא רביעאה

בראשית כתיב פתחו לי שערי צדק אבא בם אודם יק. פתחו לי דא אינון תרין עפעפי עינא דאינון פתחין וסגרין. ועלייהו אתמר והיו הכרובים פרשי כנפים למעלה (כרובים) אלין תרין כרובי עינא. פרשי כנפים עפעפי עינא.
ועוד פתחו לי שערי צדק אלין אינון ב' עייניו
בזמנא דאינון (נ"א דעייניו) מסתכלין בארח מישר אתמר בהון ופניהם איש אל אחיו ובזמנא דלאו אינון מסתכלין בארח מישר הא נחש עקלתון תמן. עליה אתמר כי המות יפריד וגו' (נ"א והוא בין אחים יפריד.)
תלת גווני עינא אנון תלת אבהן דאתמר בהו אלה ראשי בית אבותם. בת עין דאיהי דקיקא זעירא דא שכינתא דאשתתפת באבהן. ועלה אתמר שמרני כאישון בת עין וכלא ברזא דבראשית. תמן ראש"י תמן ב"ת.
קם רבי שמעון על רגלוי ואמר רבון עלמין אפתח עיני לאסתכלא בהון לעילא. אבא ב"ם בארבעים ותרין אתוון דשמא מפרש. למנדע כל את ואת על

דף יט.

תיקוניה
בראשית וכו' והארץ היתה תהו ובהו ואינון אבגית"ץ. קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג. חק"ב טנ"ע. יג"ל פז"ק. שק"ו צי"ת. בשכמל"ו.
כל את ואת אית ליה מאמר ואית ליה נתיב. עשר אמירן אינון ול"ב שבילין. וכלהו תליין מן אי"ק. ודא איהו אבא בם אודה יק אי"ה בחושבן אוד"ה יק. (י"ק חכמה ובינה. א' כתר עלאה)
ואנון שבע ספירן. כלילן בשבע *שמהן וכלהו כלילת לון בת שבע. ולית ספיר' מכלהו ספירן דיהא לה רשו לארקא ברכאן ולאשפעא לתתאין אלא בבת שבע
בגין דאיהי קשורא דכלהו ספירן. דאי ספירן הוו מריקין לבר מינה הוה פרודא. ובגין דא לית *רשו לארקא ספירה לשום אתר בר מינה לגבי תתאין.
ובגין דא אתמר בה אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אם בזאת.
בזאת יבא אהרן אל הקדש. דלית רשו לנביא וחכימא למנדע לעילא שום מדע אלא בה.

ובגינה אתמר ומשה עלה אל האלקים ודוד בגינה אמר אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה. עד אמצא מקום לייי.
איהו שלימו דאדם. שלימו דיחודא. שלימו דשמא קדישא *שלימו דכל ספירה וספירה:

תקונא חמישאה ליום ד

בראשית ב' ראשית. נקודה בהיכליה.
והאי נקודה איהי מחשבה סתימא.
אדהכי הא אליהו אזדמן לגביה. א"ל. רבי רבי והא ב' פתיחא איהי. אם כן במאי איהי מחשבה סתימא בה.
אלא בריש *הורמנותא דמלכא בוצינא דקרדינות' כד מדיד משיחא. האי נקודה נפיק מינה קו דסתים ניצוצא ההיא מחשבה כגוונא דא **ם**.
בקדמיתא איהי מ"ם סתימא. וכד אתפשט קו דאיהי ו' מן המדה איהי אתפתחת ואתעבידת ב'. ודא בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה.
וכד איהי **ם** סתימא איהי מ"ם רבתא מלסרבה המשרה (ס"א למרב"ה בגימט' עז"ר או זר"ע בההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה המשר"ה בגימט' תקו"ן עם האותיות והמלה ודא מם רבתי) ואתעבידת עזקא.
ובגינה אתמר לגבי כלה תהא לי מקודש' בטבעת זו **ם**. ועלה אתמר קוטרא בגולמא נעוץ בעזקא. ואיהי לא חוור ולא סומק ולא אוכם ולא ירוק ולא גוון כלל. וכד אתפשטא לאנהרא איהי עבידת גוונין (ס"א ז' גוונין) לנהרא.
ורזא דמלה עוטה אור כשלמה כו'. כד איהי אור מעוטף ולא אתפשט ואיהו סתים.
אתקרי *אויר אור סתים באת יו"ד נקודה בהיכליה.
כד אפיק י' מאוי"ר אתגליא או"ר ודא איהו ויאמר אלקים יהי אור *וחמש זמנין אור אינון בעובדא דבראשית. ואינון ה'.
*ועליהו אתמר מי מדד בשעלו מים ודא דרועא ימינא ואיהו גוון חוור. ושמים בזרת תכן דא דרועא שמאלא דאיהו גוון סומק. וכל בשליש עפר הארץ דא גופא עמוד' דאמצעית' ודא גוון ירוק. ושקל בפלס הרים

דף יט:

וגבעות במאזנים תרי *סמכי קשוט. והאי ה' איהי אתפשטת לאנהרא בחמש גוונין דאינון ה' זמנין אור.

י' איהי מדה דילה. ה' עלאה חמש אור. ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש אור. וכד אתפשטת ה' עלאה לאנהרא בה' תתאה בחמש גוונין (דנהרין) דילה. מיד אתפשט ו' לגבה.

ודא איהו נוטה שמים כיריעה. דודאי כד איהי נהירא בגוונין דילה אתמר בה *וראיתיה לזכור ברית עולם. וראיתיה בתכשיטהא ככלה דמתקשטא לגבי בעלה. ומיד נוטה שמים דאיהו בעלה לגבה.

ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו' מההיא מדה דאיהי י'. ולבתר דאיהי נטלא שמא קדישא. אתעבידת איהי מדה מתתא לעילא.

כמה דנקודה י' איהי מדה לעשר יריען כך איהי אמה מסט' דאות ו' כליל' מי' אמות הה"ד עשר אמות ארך הקרש ודא י' ואמה ה' עלאה. וחצי האמה ה' תתאה. ארך היריע' האחת דא ו': ואמאי אתקרי ה' תתאה חצי האמה בגין דאתקרי מצה פרוסה לחם עוני.

והאי נקודה כד סלקא לגבי א' דאיהו אוירא סתים אתקרי קמ"ץ. *קומץ סתים בגין *וקמץ הכהן משם מלא קמצו ואיהי מחשבה סתימא ם סתימא.

מפתחא דילה מאי ניהו. *פתח ודא ו'. ואיהו נטוי כגוונא דא \ (נ"א ֲ) כד אתפריש מנקודה איהו רקיע פתוח ודאי. *נטוי על ראשי החיה דאיהי ניצוצא דקמץ הה"ד ודמות על ראשי החיה רקיע

מאן חיה. דא מלכות דאיהי ניצוץ לתתא מן רקיע כגוונא דא (נ"א ָ)

מאן רקיע. דא צדיק. והאי איהי חיה אשר תחת אלקי ישראל וראשי החיה דלתתא נצח והוד.

ואית חיה עלאה כגוונא דא ודא י' (דאיהי) עלאה דאיהי על הרקיע ואיהי מחשבה עלאה.

(והאי איהי אדנ"י עטרת עלאה איהי) *כתר ברישא (דכלא) (נ"א דכלה). רקיע דילה. ו' עלאה. והאי איהי עטרת תפארת. ראשין דילה. תרין דרועין. ואית (נ"א ואיהי) עטרה בראש אבא ואימא. כתר עלאה ודאי. ורישין דילה לעילא אינון אבא ואימא איהי י' בכל אתר. קוצא דילה לעילא וגיו דילה באמצעיתא וסופא דילה לתתא. כללא דאתוון דשמא מפרש.

רישא דילה לעילא ברזא דטעמי. וגיו דילה באמצעיתא ברזא (נ"א כללא) דאתוון גופא לתרוייהו. וקוצא דילה לתתא ברזא דנקודי.

ולתתא איהי האי נקודא מים נוקבין. ולעילא מים דכורין. רקיע באמצעיתא כגוונא דא **א** עלה אתמר ויהי מבדיל בין מים למים.

והאי איהו מחלוקת שהיא לשם שמים דאיהו סופה להתקיים ולעאלא שלם ויחודא בתרוייהו. ולאו מחלוקת דפרודא כגון מחלוקת קרח ועדתו באהרן.

ומחלוקת האי דאיהו לשם שמים בגין דמים תתאין אינון בוכין ואמרין אנן בעיין למהוי קדם מלכא עלת העלות ובען לסלקא לעילא. רקיע אפריש בינייהו עד דעלת העלות שוי לון שוין.

י' מסטרא דא וי' מסטרא דא. ו' באמצעיתא. כגוונא דא יו"י דאיהי **א**. ואלין כלהו קרבין לעלת העלות.

ורזא דמלה ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים ואינון שוין. הה"ד והיה אור הלבנה כאור החמה.

ת"ח קמץ איהו *סתים באת י' מכל סטרא עילא ואמצעיתא ותתא. ודא קומץ סתים בתלת ספירן. פתיחו דיליה איהו בחמש אור. דאינון ה' אצבעאן עלאין. ואינון ה' עלאה.

דף כ.

חמש אָ אֵ אֹ אִ אֶ דאנון אור אור אור אור אור. ה' זמנין. ה' נהורין דעובד' דבראשית ונקוד' דלהון אָ אֵ אֹ אִ אֶ חמש דסלקין לעשר.

ורזא דמלה והנה אנחנו מאלמים וגו' והנה קמה אלומתי. וגם נצבה דא א' בחל"ם דאיהו לעילא מכל נקודין בקומה זקיף. וביה אסתלק (נ"א אסתכל) יוסף בחלמא וכן יעקב הה"ד ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה דא **א** דאיהו ראש.

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. אמרו מארי מתני' עולים תרי ויורדים תרי. ואנון אָ אָ אִ אֵ והאי את דאיהי אל"ף חל"ם דאיהי באמצעיתא (דא ו') איהי כתר עלאה דאסחר (נ"א דאסחר לון) על רישא דעמודא דאמצעיתא.

וכד שכינתא אסתלקת לגבי (ובגין דא והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי) האי כתרא אתמר בה אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה

*ואיהי אבנא דאתגזרת דלא בידין הה"ד עד די התגזרת אבן די לא בידין וגו' ובגין דלא אשכחן לה אתר מאן אתגזרא שאלין מלאכיא קדישיא איה מקום כבודו להעריצו. ולא אשכחין לה אתר. עד דאמרין ברוך כבוד יי' ממקומו.

(נ"א אדהכי הא סבא לגביה ואמר רבי רבי האי בשכינתא תתאה דלית לה תמן אלא אצילותא ודא הוא אתגזרת אבן בגין דאיהי גזרת מלכין ובה גזרין דינ' רפיא דא דין בתראה וכתר מ' אתקריאן ספי' דלית ספי' שלימה בר מינה לתתא)

והאי אבן איהי סגולת מלכים. איהי שיחת מלאכי השרת. שיחת חיון ושרפים ואופנים. שיחת כל עלאין ותתאין. ידיעת שמשא וסיהרא בעתים. (ובה איהי אית) עת וזמן לכלא.

כל טעמי ונקודי ואתוון כלילן בה. קלא דבור ומחשבה. (ס"א ושיחה דנפקא מגו מחשבה) כלילן בה. איהי כתר *תורה וכתר כהונה וכתר מלכות. ואיהי תגא בריש כל אתוון כגוונ' דא

ועל האי אבנא אמר רבי עקיבא לחברוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים.

ואיהי קוצא דכל אתוון. **ב** כגוונא דא ד. קוץ דכל את ואת *שיעור קומה (נ"א דילה) ו. מעילא לתתא ומתתא לעילא.

ורזא דמלה מקצה השמים ועד קצה השמים. ורזא דא לך יי' הגדולה והגבורה והתפארת וגו' לך יי' הממלכה דא מלכות דאיהי בכלא

ואיהו צפצוף עופין קדישין דאתמר בהון כי עוף *השמים יוליך את הקול. צפצופא דכל צפרין דאינון נשמתין קדישין דמצפצפין בכמה צלותין. שיחת חיוון דאינון ת"ח ובגינה אתמר ויצא יצחק לשוח בשדה וכו' ולית שיחה אלא צלותא.

ובגינה אתמר (תפלת ערבית רשות) תפלת שחרית חובה (דאיהי רשות היחיד) תפלת ערבית רשות (הרבים דלית לה קביעותא). דאיהו רשו דלילה (נ"א כלילא) בפני עצמה. ובג"ד לית לה קביעות בלילה דדמיא לגלותא. (דאיהי רשות הרבי' דבה תרמש כל חיתו יער דאינון כל אור דעלמא דעאלו בה) אלא זמנין אשתכחת תמן וזמנין לא אשתכחת.

זכאה איהו מאן דפגע בה כגון יעקב דאתמר ביה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש עד דאתא בעלה ונטיר לה ובת תמן עמה. מתמן ואילך קבעוה חובה.

אבל בשבת *איהי רשות היחיד דאיהי ברשותא דבעלה. ולאו כגוונא דלילא דהות יחידה ברשותא דילה. הה"ד איכה ישבה בדד.

ויעקב בגין דקריב לה לבעלה בפגיע' דיליה ודאי עביד לה חובה. וכד אתא שמשא בשחרית דאתמר ביה כי שמש ומגן יי' אלקים אתמר ביה ויזרח לו השמש.

מתמן ואילך קשר לה עמיה דאיהו קשר דתפלין דיד. קשיר לה עמיה דלא תזוז מיניה לעלמין.

מסטרא דשמאלא קשיר לה בתפלין דיד דאינון בדרועא שמאלא.

מסטרא דימינא שוי לה *כתרא על רישיה תפלין דרישא.

והאי. ביומא דאיהי קשירא עם

דף כ:

בעלה אתמר בה ישחרוננני ואז ימצאוננני.

אבל בליליא דאיהי גלותא. דאיהי לבר מבעלה ואיהי רשות בפני עצמה אתמר בה אל תתודע לרשות. ובגין דא אמר דוד אם אתן שינת לעיני וגו' עד אמצא מקום ליי'.

עד כאן רזא דקמ"ץ דאיהו רזא דמחשבה עלאה ותתאה (נ"א עילא ותתא) דאיהי נקודה ברשות בעלה דאיהו ו' רקיע.

ופת"ח בלא נקודה רשו בפני עצמו ונקודה בלא פת"ח רשו בפני עצמה.

דכמה דאתוון אינון דכר ונוקבא. הכי נקודין אינון דכר ונוקבא. אבל אתוון אנהו לגבי נקודי כגון *גופא לגבי רוחא.

וכן נקודה בו' כגון חל"ם או חיר"ק או שור"ק חלם לעילא מן ו' אתעביד ז'. חיר"ק לתתא אתעביד זנב גימ"ל. שורק באמצעיתא. קוצא דאת ד' קוצא באמצעית'. וכלא חד. אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים.

שב"א מאן איהו כאשר יהיה האופן בתוך האופן. ואינון את *המאור הגדול ואת המאור הקטן ואינון גוף וברית ולקבליהו חמה ולבנה דאינון לקבל אימא עלאה ותתאה.

והנה אופן אחד בארץ אצל החיות דא נקוד' דתחות סגו"ל נקודה דלתתא אצל החיות דאינון צר"י את שני *המאורות הגדולים.

וכן איהו בתוך האופנים שור"ק אופן חד לעילא ואופן חד לתתא. ואיהו עמודא דאמצעיתא בינייהו.

והנה אופן אחד בארץ דא חירק דאיהו לתתא.

כל ניצוץ איהו י'. וכל רקיע ו'

יקוק (שב"א חל"ם קמ"ץ) שב"א איהו דינא קמ"ץ רחמי. שמאלא וימינא דמתמן אורייתא אתייהיב דאיהו עמודא דאמצעיתא.

ובזמנא דאינון שב"א קמ"ץ חל"ם. איהו רמוז כי בי *חש"ק ואפלטהו רק באבותיך חש"ק יי'

מסטרא **דא** דאיהו יו"י דסליק יקוק הוה קב"ה הוא ושמיה לחוד בכתרא קדם דאתברי עלמא. עד דסליק במחשבתיה למברי אדם דאיהו י' ברישא **דא** תגא לעילא ולתתא נקודה.

ובנקודי דאתוון אשתמודעאן כל ספירן. דתשע נקודי אינון. ובהון י"ד ניצוצין ועליהו אתמר ובני ישראל יוצאים בי"ד רמה

ואינון לקבל פרקין דה' אצבען דאינון י"ד וב' רקיעין תמן חד מן קמ"ץ וחד מן פת"ח. לקבל תרין קני דדרועי. וכל ניצוץ איהו פרק ואיהו מדה ורקיע אמה וקנה וקו המדה.

*טעמי אינון מן כתרא ואינון ברישא דעמודא דאמצעיתא נקודין מן מוחא ואינון ברכאן על רישא דצדיק כד"א *ברכות לראש צדיק ואינון ג' *טפין דאתמשכו מן מוחא לגבי ברית מילה.

אתוון מסטרא דאימא עלאה. וכלהו אתכלילן במלכותא.

ונקודי לאתוון כנשמתא לגופא. דגופא איהו כסוס לרוכב. ואתוון אינון פתיחין לנקודי לקבלא לון ועלייהו אתמר וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עליהו נקודי. ונקודה בכל אתר בת קול.

טעמי אינון מאני קרבא.

רפ"ה איהו לעילא מאתוון ועליה אתמר ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא *נטוי על ראשיהם מלמעלה

נטוי. דא איהו רפ"ה נטוי על ראשי חיון דאינון (יקו"ק ד') אתוון ודאי,

דג"ש איהו מלגאו דאתוון כגוונא דא יְקוֹק רפ"ה מלבר כגוונא דא יְקֹוֹק ואינון כמתג ורסן לאותיות. ובהון והחיות רצוא *ושוב רצוא בדג"ש ושוב ברפה:

דף כא.

תקונא שתיתאה

בראשית

קם רבי שמעון ואמר לאליהו (נ"א אליהו) אליהו באומאה עלך במלכות קדישא דאיהי נפילא בגלותא. טול רשותא דלא תזוז מינן דהא שכינתא וחילהא נטרין לך. מלאכי השרת דאתמר בהון הן אראלם צעקו חוצה (צווחין) לבר מהיכלין. לא אית מאן דמקבל צלותין דישראל.

כמה צפרין מצפצפין בצלותין לגבי אמהון דאינון מקננן על ארעא דנטרין לך. וכלהו אתקריאו צפרים על שם קן צפור דאיהי אימא קדישא דאתמר בה כי יקרא קן צפור' לפניך. ועלה *אתמר גם צפור מצאה בית.

ודא ב' מבראשית דאתמ' בה בחכמה יבנה בית.

ודרור קן לה דא אימא עלאה יובל דאתמר בה וקראתם דרור בארץ.

בזמנא דצפור מצאה בית דאיהי בי מקדשא ואתבניאת ואתתקנת מיד דרור דאיהי שכינת' עלאה אשכחת (נ"א אשתכחת) קן לה לעילא (נ"א מלעילא) ומיד אשר שתה אפרוחיה אלין שית בנין דילה שית ספירן דאינון ששת ימי המעשה כלהו פרחין לגבה בכמה חגין וזמנין וי"ט. ואפרוחים דאינון ישראל לתתא כלהו פרחין עמה בגלותא.

ובזמנא דאנון ביצים. דלית לון גדפין בפקודין *דעשה לפרחא אתמר בה לא תקח האם על הבנים אי הכי מאי כי יקרא קן אלא בזמנא דלית לה לשכינתא אתר לשריא תמן בקביעו איהי אזלת במקר'. ודא איהו כל הקובע מקום לתפלתו וכו'.
כמה דנשמתין עבדין הכי שריא שכינתא עמהון. נשמתא דאיהי קבועה בצלותא או באורית' איהי אתר קבוע לשריא בה שכינתא. אבל נשמתא דלית לה קביעו בצלותא או באוריתא אלא אי אזדמנת לה במקרה. הכי איהי שריא עלה במקרה.
ודא איהו כי יקרא קן צפור לפניך כו' דודאי נשמתא (נ"א ההיא צלותא) איהי קן צפור (וכן ההיא נשמתא דב"נ אתקריאת קן צפור). וגופא קן דנשמתא.
וכן נשמתין דאינון עולימן דילה דאתקריאו בתולות אחריה רעותיה יתבין בגופין דאינון קן דלהון בארח מקרה בזמנא דלאו אינון קבועין בבתי כנסיו' ובבתי מדרשות.
ודא איהו כי יקרא קן צפור לפניך.
ועוד. קן צפור לעילא איהו כרסיא. וקן *דילה לתתא מטטרו"ן. ועליה אתמר ונקה לא ינקה דתמן קן. ואיהו קנא ונוקם
בזמנא דלא אשכחת קינא לשרייא. אז בדרך דא דאתמ' בה מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים.
ועוד בדרך דא קבורת רחל דאיהי בפרשת אורחין ועלה אתמ' מי יתנני במדבר מלון ארחים. ואינון ב' משיחין. דמתמן קא עברין כד אתאן למפרק לישראל
בכל עץ דא איהו עץ החיים דאתמר ביה עץ חיים היא למחזיקים בה. ועליה אתמר כי האדם עץ השדה
ועוד בכל עץ דא צדיק דאיהו עץ עשה פרי למינו ודא יום השבת דתמן זווגא דשכינתא עם קב"ה. ותמן אית לה (נ"א ליה) נייחא. ועליה אתמר והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו דא עתו דצדיק דאיהי ליל שבת. דצדיק מניה *פרחין נשמתין חדתין בישראל ערב שבת דאתקריאו (נ"א על שם דא איתקריאו) פנים חדשות.
אפרוחי' אלין ת"ח דבגינהון שריא שכינתא על ישראל. או ביצים אלין אינון תינוקות של בית רבן דבגינהון שריא שכינתא על ישראל ואלין אינון מארי *מקרא. ובזמנא דאינון עסקין באורייתא או במצוה דאנון קב"ה ושכינתא. וגרמי לחברא לון כחדא ירתין מתמן נשמתין ואתקריאו בנים דקב"ה

בגין דמארי מקרא ומארי משנה אינון מגדפין

דף כא:

דילה. ובגין דא והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים. איהי רביעא עלייהו בארבע גדפין דילה דאתמר בהון וארבע כנפים.
יונקין (ס"א ינוקי) אנפי זוטרי ואינון ארבע אנפין לכל חד וחד. ובהון אימא רביעא עלייהו. וזמנין איהי עלייהו וזמנין אסתלקת מנייהו.
אבל בנין דאינון מן מעוי (נ"א דאתמר בהון המו מעי לו) בנין דרחימו דהמו מיעהא דאינון מארי קבלה. אתמר בהון לא תקח האם על הבנים. דאימא לא זזה מנייהו לעלם. דודאי קב"ה איהו אוריתא ושכינתא היא מצוה זכאה מאן דמתעסק בהון ליחדא לון. וכן זכור ושמור אינון קב"ה ושכינתיה. זכאה איהו מאן דמיחד לון ביום שבת דאיהו יסוד. וברחימו ודחילו די"ה דאינון אבא ואימא (זכור ושמור) אינון לקבל תפלין דרישא י' ותפלין דידא ה'. דכר ונוקבא.
וזכאה איהו מאן דמיחד לון בק"ש בדחילו ורחימו. דבזמנא דישראל משתדלין באורית' דבכתב ובאוריתא דבע"פ ברחימו ודחילו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים.
ובזמנא דלא משתדלין בהון ברחימו ודחילו אתמר בהון שלח תשלח את האם.
בזמנא דישראל נטרין שבתא בזכור ושמור בדחילו ורחימו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים. ואם לאו כתיב בהון שלח תשלח וגו' תרין תרוכין.
ובזמנא דישראל מיחדין לקב"ה בתפלין דיד ובתפלין דראש בדחילו ורחימו אתמ' בהון לא תקח האם על הבנים ואם לאו שלח תשלח.
ובזמנא דמקיימין מצות ברית מילה ואעברן מנייהו ערלה ועבדין פריעה בדחילו ורחימו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים. ואם לאו שלח תשלח את האם.
בזמנא דמיוחדין בזווגיהון בקדושין וז' ברכאן דאינון יחודא דלהון בקדושא ובברכתא אתמר בהון לא תקח האם על הבנים. ואם לאו שלח תשלח וכו'.
ואינון ישראל בגלותא ברשותא אחרא דכד לא מתייחדין בזווגייהו בקדושין וז' ברכאן דאינון יחודא דלהון בקדושה וברכה באתר דקדושה שריא עלייהו מסאבא ובאתר דברכה שריא עלייהו לטותא ובאתר דיחודא שריא עלייהו פרודא.

ודא גרים גלות' לשכינתא דאתתרכת מאתרהא ומקנהא דאיהי ירושלם הה"ד ובפשעיכם שלחה אמכם תרין שלוחין שלח תשלח חד מבית ראשון וחד מבית שני. ואי תימא דקב"ה לאו אתתרך עמיה בגין דא אמר קרא כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו. בגין לנטרא לה בגלותא מרשו נוכראה.

הה"ד אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן וגו'. לאחר דא אל אחר דא סמא"ל. לפסילים אלין ממנן דעל שבעין אומין.

ובגינה קב"ה איהו מלך אסור ברהטים. איהו אסור עמהון בתפלין דרישא דאינון פאר דרישא דתפלין דרישא אינון באתר דרהטי דמוחא. ודא איהו אסור ברהטים. ואיהו חבוש עמהון בתפלין דיד בקשר של יד. ודא הוא דכתיב *פארך חבוש עליך.

ובגין דאיהו חבוש עמהון בגלות' אתמר ביה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין. ושכינתא איהי בית האסורין דיליה. בגין רחימו דילה איהו אסור בה. ורזא דמלה צרור המור דודי לי בין שדי ילין.

ובג"ד מאן דבעא לאשגא למלכא לית ליה רשו *לאשגא ליה אלא בשכינתא. הה"ד אל יתהלל כו' כי אם בזאת וגו'.

ואהרן כד עאל לקדש קדשין ביומא דכפורי בה הוה עאל דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש דאיהי עת לעשות לה'.

ומשה בגינה אתקיים בעלמא (נ"א עלמא דא בתר דמית) הה"ד וזאת הברכה אשר וגו' ובה עביד עשר מכתשין לפרעה הה"ד ואולם בעבור זאת העמדתיך

ויעקב בגין דהוה ידע דכל רעותא דמלכ' בה מני לבנוי עלה דלא יעלון קדם מלכ' אלא בה. וכל שאלתין דלהון בצלותין ובעותין למלכא. דיהון בה הה"ד וזאת אשר דבר להם אביהם

דף כב.

וגו'.

ודוד בגין דהוה ידע דכל רעותא וחילא ותוקפא דמלכא בה. אמר אם תחנה וגו' בזאת אני בוטח. דאתמר עלה ומלכותו בכל משלה. ומאן דלא שת לביה גם לזאת עליה אתמר וכסיל לא יבין את זאת.

ובגין דא כד ישראל בעאן בעותין למלכא אמרין לה אנה הלך דודך. דאתמר ביה ברח דודי. אנה פנה דודך ונבקשנו עמך בכמה בקשות דצלותין ובעותין.
דבגינך איהו נחית עלן.
דלא זז מננא. אלא בגין דלא נהגנא יקרא בך.
דבגינך הוה אסיר עמנ' כל שית יומין הה"ד יהיה סגור ששת ימי המעשה *וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח.
דהכי איהי שכינת' סתימ' עמיה ביומא דחולא כשושנה דאיהי אטימא. וביומא דשבתא וביומא דחדשא וביומין טבין אתפתחת לקבלא ריחין ובוסמין ולירתא נפשין וענוגין לבנייהו.
ווי לון לבני נשא דקב"ה אסיר עמהון בגלותא ושכינתא אסירת עמהון. ואתמר בה *אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים. ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה איהי תליא בידיהון.
דחמשין תרעין דחירו עמה לקבל חמשין זמנין דאדכר יציאת מצרים באורייתא. דא הוא ויפן כ"ה וכ"ה. באלין חמשין אתוון דמיחדין ליה בכל יומא פעמים שמע ישראל דאית בהון כ"ה וכ"ה אתוון. וירא כי אין איש דאתער לה בגויהו
ואיהי משגיח מן החלונות דאתמר בהון חלו נא פני אל ויחננו. להההיא דאתמר בה *אל נא רפא נא לה דאסוותא בידיה. דאיהו יד פשוטה לקבל שבים. וירא כי אין איש. ואיהי בעד החלון נשקפה ותיבב בתרועה דאיהי יבבא. דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה ודא יום הכפורים.
דתיבת נח היא אימא עלאה. חלון דילה הוא עמודא דאמצעית' דביה אור. ותורה אור. ואיהו אור הגנוז.
ויפן כה וכה מציץ מן החרכים. אלו עשרת ימי תשובה. וירא כי אין איש.
ועוד משגיח מן החלונו' אלין חלונות דבי כנישתא דאבא ובנוי אינון בבית (הכנסת) אסירן ואיהו בכל יומא אשגחותיה עליהו ויהיב לון מזונא.
ויפן כה וכה אם איתי מאן דיתער בתיובת' לתברא בית (נ"א בה) אסורין דלהון. הה"ד לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו.
ויפן כה וכה וירא כי אין איש. אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון באורחין דלהון. איש לבצעו מקצהו בבצעא דהאי עלמ' לירתא האי עלמ'.

ולאו אינון מסטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע. אלא כלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי ככלבים הב הב לנא מזונא וסליחו וכפרה וחיי. כתבנו לחיים. ואינון עזי נפש ככלבי' דאינון אומין דעלמ' דצווחי לגביה ולית לון בשת אנפין.

דלא אית מאן דקרא ליה בתיובת' דיחזור שכי' לקב"ה דאיהי מרחקא מניה למהדר לגביה.

ואדמיין לכלבי' דאתמר בהון ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם. ואינון ערב רב. דכל חסד דעבדין לגרמיהו עבדין.

ועוד אינון שאלין מזונא וכסויא ועונה דאיהי עונת זוגייהו דאתמר בה שארה כסותה וענתה לא יגרע.

ולא אית מאן דשאיל מזונא דאיהי תורה שארה דשכינתא. ואיהי אימא עלאה דאתמר בה ואל תטש תורת אמך.

כסותה

דף כב:

דא כסויא דציצית ועטיפו דיליה ותפלין דיד דאתמר בה תפלה לעני כי יעטף.

ועונתה דא ק"ש בעונתה.

דאם שלש אלה לא יעשה לה לשכינתא. ויצאה חנם אין כסף לית ליה כסופא מן שכינתא חציף איהו. ועוד אין כסף לא יהא ליה כסופא לעלמא דאתי.

והן כל אלה *יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ובגין דא כי היא כסותה לבדה דא גלגולא קדמאה. היא שמלתו לעורו דא גלגולא תניינא. במה ישכב דא גלגולא תליתאה.

ואלין אינון תלת לבושין דתלת כסויין דתלת גוונין דעינא. דאינון לבושין לבת עין דאיהי נשמתא. ובאלין תלת אתמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך.

ולקבל תלת גוונין (נ"א זמנין) אינון תלת גוונין דשרגא דאתמר בהון וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא הא גוון חד בלבת אש מתוך הסנה הא גוון תניינא. וירא והנה הסנה בער באש הא תלתא. ואינון לקבל שלשה גוונין דעינא *בלבת אש דא בת עין.

בההוא זמנא דיהון נהירין תלת גוונין דעינא דאינון לקבל תלת גוונין דקשת. מיד *וראיתיה לזכר ברית עולם. ובההוא זמנא כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון.
אור דעינא הוא עמודא דאמצעיתא. בת עין ביתא דילה. בההוא זמנא דיתפני עננא מן בת עינא דאתמר בה סכתה בענן לך וגומ' דאיהי תבלול דעינא דא רומי רבתא. שכינתא עלאה עתידה למימר לקב"ה למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית. אנכי דיציאת מצרים.
ואע"ג דאין *חבוש מתיר עצמו (מבית האסורים) דאיהי שכינתא דאיהי אסורה בגלותא. שכינתא עלאה יפרוק לה
הה"ד אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יי' שכבי עד הבקר. דאיהי ימינא פשוטה לקבל שבים. דלית מלתא דא תליא אלא בתיובתא ימין עלאה דשכינתא.
בההוא זמנא שכינתא עלאה כנשר יעיר קנו דאיהו ירושלם ק"ן ו'. על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו הה"ד ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.
דבזמנא דשכינתא איהי בגלותא אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח וגו'. אלא בשבת ויומין טבין. ובההוא זמנא אתייחדת עם בעלה. וכמה נפשות יתרין קא נחתין עמה לדיירא בישראל. הה"ד ושמרו בני ישראל את השבת לדרתם.
זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה בלביה. וכלים נאים באיברים דיליה. ואשה נאה דאיהי נשמתיה. דבגינה שריא שכינתא עלאה דאיהי *נשמת כל חי עליה.
וקב"ה איהו שבת בחד. וינפש בחד. בשכינתא עלאה איהו שבת עלייהו. ובשכינתא תתאה איהו וינפש עלייהו ויהיב לון נפשאן יתירן דאינון בתולות אחריה רעותיה דקא אתייאן עמה. וכמה מלאכים ממנן ומשמשין דלהון קא אתייאן עמהון דאינון ע' דתליין מן זכור ושמור.
ודא איהו ויכל"ו. כליל שבעין ותרין. ואתקריאו אלין נפשו' אושפזין בגין דלא שרייאן בישראל אלא ביום השבת. וכד נפיק שבת כלהו חזרין לאתרייהו
ונשמתין דאינון מסטרא דשכינת' עלאה אתקריאו אפרוחין. ונפשין מסט' דשכינתא תתאה אקרון ביצים

ודא איהו רזא דהפורש *סכת שלום עלינו אימא עלאה דאיהי סכת שלום דמסכך עלייהו ושלום עמה דאתמר ביה הנני נותן לו את בריתי שלום
ואית סוכה לתתא *כ"ו ה"ס דאיהו יאקדונק"י סוכת שלום. כו"ס ת' דאיהו תפארת

דף כג.

בההוא זמנא יהון בנין ברשותא דקב"ה וקלא נפיק ויימא לא תקח האם על הבנים. מיד דנפיק זכור ושמור דשבת וייתי ליליא דיומא קמא דשבתא. קלא תניינא נפיק שלח תשלח.
ותו כי יקרא קן צפור לפניך דא סוכה דאיהי אימא עלאה. בכל עץ הה"ד ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר.
אפרוחים אלין שבעת ימי הסכות. או ביצים דבהון עבדין ז' הקפות.
ורזא דמלה *נקבה תסובב גבר. (ודא רזא והחזיקו שבע נשים באיש אחד. דא קב"ה. ושכינתא)
פרי עץ הדר אימא תתאה. עץ איהו לול"ב (ל"ו ל"ב נתיבות) דאיהו אתרוג. וצריך לנענע ביה לשית סטרין ארבע רוחין ועילא ותתא. לאתערא עליה ו'. ותלת נענועין לכל סטרא סלקין ח"י
וצריך ארבע זמנין ח"י. חד בנטילת לולב וחד (נ"א ותרין) באנא יי'. תרין אחרנין בהודו ליי' תחלה וסוף.
ובאלין נענועין אינון משפילין מעילא לתתא לשבעין ותרין אומין.
ולבתר דנצחי לון אמרי אנ"י וה"ו הושיעה נא תרין זמנין דאינון וא"ו מן וק"ו. אנ"י וק"ו מן ויסע ויבא ויט
ובההוא זמנא לא תקח האם על הבנים. *ביצים אינון מסטרא דאופנים אפרוחים מסטרא דנער מטטרו"ן. בנים מסטרא דכרסיא דאיהי סכת שלום דאיהי קנא דשכינתא. דאימא עלאה מקננא בכרסיא בתלת ספירן עלאין.
עמודא דאמצעיתא כליל שית ספירן מקננן במטטרו"ן. אימא תתאה מקננא באופן דאתמר ביה והנה אופן אחד בארץ.
ועוד שכינתא מסטרא דכרסיא אתקריאת נשר. ומסטרא דנער (נ"א דחיה) יונה. ומסטרא דאופן צפור. ושכינתא דמות אדם להנה

ועוד שלח תשלח ת"ח מלאכא אית דממנא על עופין דאינון נפשין דאתקריאו צפרין וסנדלפו"ן שמיה. ובזמנא דישראל מקיימי האי פקודא ואזלת אימא מתתרכא ובנין צווחין. איהו אוליף זכו על עופין דיליה. ויימא לקב"ה והא כתיב בך ורחמיו על כל מעשיו. אמאי גזירת על האי עופא דאתתרכת מקינה.
וכן מטטרו"ן אוליף זכו על עופין דיליה דאינון רוחין. דפרחין בבני נשא. דמכרסיא אינון נשמתין. ומהאי חיה רוחין. ומאופן נפשין. ואינון בבריאה יצירה עשייה.
בשבת ויומין טבין נחתין עלייהו נשמתין ורוחין ונפשין בארח אצילות דאינון רוחא דקודשא מי' ספירן. וכל ממנא אוליף זכו על עופין דיליה דאינון נשמתין דפרחין בבני נשא. ובזמנא דישראל מקימין האי פקודא כל ממנא אוליף זכו על עופין דיליה.
וקב"ה מה עביד כניש לכל חילין דיליה ויימא וכי (נ"א הא) כל ממנא דעופי דלתתא אוליף זכו על עופין דיליה דממנא עלייהו. ולית בכו מאן דאוליף זכו על בני דאינון ישראל בני בכרי ישראל ועל שכינתא דאיהי בגלותא דקנא דילה דאיהי ירושלים חרבה.
ובנוי בגלותא תחות יד אדונים קשים אומין דעלמא ולית מאן דבעי עלייהו רחמי ויוליף זכו עלייהו.
בההוא זמנא צווח קב"ה ואמר למעני למעני אעשה ואעשה למען שמי. ובדא יתער רחמי על שכינתיה ועל בנוי דבגלותא.
קם רבי אלעזר ואמ' והא קדם דגלו ישראל ושכינתא במאי הוו מקיימין שלוח הקן.
א"ל ר' שמעון ברי. בגין לאתערא רחמין על אינון נפשין ורוחין ונשמתין דהוו אזלין בגלותא בגלגולא מתתרכין מגופיהון דאתחרבו. דעלייהו אתמר דקב"ה בונה עלמין הוה ומחריבן דאשתארו חרבין גופיהון מנייהו.
ומניעו דברכאן לעילא גרים ונהר יחרב ויבש. והכי אוקמוהו אתחרב בית ראשון והארץ היתה תהו ובהו

דף כג:

אתחרב בית שני וחשך על פני תהום.
ובגין אלין נשמתין דאתבריאו קדם דאתברי עלמא ולית לון גופין. בגין לאתערא רחמי עלייהו הוו מקיימי האי פקודא

א"ל אבא. אם כן ת"ח דאיהו מסטרא דמחשבה דאתמ' ביה ישראל עלה במחשבה ליבראות האי אוריתא איהי בן לתלמיד חכם. אם כן אתתא דיליה אמאי צריכא יבום. דהא לא שוו אפרשותא מארי מתניתין לת"ח משאר בני נשא.

א"ל ברי (איהי) ודאי צריכה יבום לאלין נשמתין דאזלין ערטילאין משית יומי בראשית.

א"ל והא כת' לא יחליפנו ולא ימיר אותו וגו' וכי האי אתתא דאיהי קדש קדשין תהא קינא (נ"א תיקא) למאן דלאו איהו ממינה דהא כתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה ולית לה הרכבה אלא ממינה.

א"ל בני גלגולין אינון רזא דהרכבה כגון מאן דמרכיב אילנא דלאו איהו מיניה באילנא אחרא. כגון מאן דמרכיבין אלנין דא בדא אבל עקרא דאם המר ימירנו צריך דיהא קדש בקדש

דאילנא אית מסטרא דמסאבו דאיהו רע. ובגיניה אתמר לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב. דהאי איהו רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו.

אבל אם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהי' קדש.

ובדא מרכיבין קדש בקדש ומקבלין דין מן דין. ורזא דמלה מקבילות הללאת. ומין במינו האי איהו צדיק וטוב לו.

וכד ההיא נשמתא דאיהי קדש לא אשכחת מינה. אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה.

והכי רזא דקן צפור דאתמר בה שלח תשלח את האם ואזלא מנדדא מן קנה. והן כל אלה *יפעל אל פעמים שלש עם גבר לקבל תלת שלוחים דיונה. וכד אשכחת אתר לשריא תמן אתמר בה ולא יספה שוב אליו עוד. (מאי עוד) למיתי זמנא אחרא בהרכבה (גלגולא)

ובגין דא. שלוח הקן. בכל עופין קדישין איהו. (ולא במסאבין) דאינון נשמתין דאזלין מתתרכין לאתערא רחמי עלייהו.

ומה כתיב בהו *גם צפור מצאה בית. דא גלגולא קדמאה דאיהי נפש ודרור קן לה דא גלגולא תניינא דרוחא. אשר שתה אפרוחיה דא גלגולא תליתאה דנשמתא (בגלגולא דילה את מזבחותיך יי' צבאות).

ובגין דא דא שלח תשלח לקבל נפש ורוח. את האם לרבות נשמתא דאתמ' בה ובפשעיכם שלחה אמכם. את האם. את אתא לרבות גלגולא תליתאה.
ובגין דא מאן דמקבלין אושפיזין דאינון נשמתין יתרין דאינון מרכיבין עלייהו בע"ש. באנפין צהובין (בגופין נהירין) בחדוה בענוגא בהאי עלמא. כד נשמתא ורוחא ונפשא נפיק מן גופיה מהאי עלמא הכי מקבלין לון בעלמא דאתי. ואתמר בהון גם צפור מצאה בית וכו'.
זכאה איהו מאן דמקבל אורחין ברעו שלים כאלו מקבל אפי שכינת' דבמדה דמדד בר נש בה מודדין ליה
אתא רבי אלעזר בריה ונשיק ידוי ואשתטחו ליה כל חבריא ואמרו ליה אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי.
אדהכי הא אליהו קא נחית מעילא בכמ' חיילין דנשמתין. וכמה מלאכיא סוחרניה ושכינתא עלאה עטר' על כלהו. כתר בריש כל צדיק.
בההוא זמנא קלא אתער באילנא דלעילא בנגונא. וכמה עופין דנשמתין שריין תמן בענפוי הה"ד רבה אילנא ותקיף וכו' ויימא הכי
רבי רבי אנת הוא אילנא דרבה ותקיף באורייתא. בענפין דילך דאינון אברין קדישין כמה עופין שריין תמן דנשמתין קדישין כגוונא דלעילא דאתמר ביה ובענפוהי ידורן צפרי שמיא.
וכמה בני נשא לתתא. יתפרנסון מהאי

דף כד.

חבורא דילך כד יתגלי לתתא *בדרא בתראה *בסוף יומיא. ובגיניה וקראתם דרור בארץ וגו'.
פתח אליהו ואמר כד נפיק שבתא ויומין טבין. וישראל אינון תחות ממשלה דסמא"ל ושבעין ממנן ודחקין לישראל קלא נפיק מן שמיא לגביה ויימא הכי יר"א בש"ת ודא בראשית. יהא לך כסופא מן שמיא
ודא (בראשית)

תקונא שביעאה ליום ה

בראשי"ת יר"א בש"ת.

ווי ליה לסמא"ל כד קב"ה ייתי למפרק לשכינתא ולישראל בנהא. ותבע מניה ומע' אומין ומממנן דילהון כל עאקו דעאקו לישראל בגלותא.
בגין דקדם דגלו ישראל גלי ליה קב"ה דהוו עתידין ישראל למהוי תחות שעבודייהו (ס"א למפק מתחות שעבודייהו) ואחזי ליה ולשבעין ממנן דתחות ידיה אגרא דלהון אי הוו אוקרין לישראל בגלותא. הה"ד ויברך יי' את בית המצרי בגלל יוסף.
ואיהו וממנן דיליה לא עבדין להון יקרא אלא עבדין בהון ובשכינתא קלנא דאמרין לון כל יומא איה אלקיך.
ובג"ד קלא נפיק לגביה כל יומא מן שמיא ואמר יר"א בש"ת. יהא לך כסופא מן שכינתא. יר"א שמי"ם. יהא לך כסופא מקב"ה דאיהו שמים הה"ד ואתה תשמע השמים
ודא. (בראשית)

תקונא תמינאה

בראשית ש' שמי"ם (יר"א שמי"ם) יר"א בי"ת. דיליה דאיהו רא"ש בי"ת. דחיל ליה בביתיה. (דא הוא בראשי"ת).
ואיהו וממנן דיליה לא דחילו מניה וחריבו ביתיה בית ראשון ובית שני.
ובגין דא וחפרה הלבנה דאיהי נחש אשת זנונים. ובושה החמה דאיהי גיהנם. דנחש אשת זנונים חריבת ביתא דשכינתא. וחמה דאיהי גיהנם סם המות אוקידת היכלא.
ובזמנא דקב"ה בני לון כמלקדמין הה"ד בונה ירושלם יי'. בההוא זמנא וחפרה הלבנה ובושה החמה. אימתי. בזמנא דכי מלך יי' צבאות
דבניינא קדמאה אתעביד (ס"א אתבני) על ידא דבר נש ובגין דא שליטו עליהו בגין דאם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו.
ובגין דבניינא בתראה יהא על ידא דקב"ה יתקיים ועל דא אמר קרא גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון.
ובההוא זמנא דיתבני בניינא על ידא דקב"ה לעילא ותתא. אתמר בשכינתא עלאה ותתאה והיה אור הלבנה כאור החמה.
וחפרה הלבנה ובושה החמה דאינון נוקבין דסמא"ל. ובגין דלא דחיל סמא"ל מן קב"ה דאיהו שמים. ובת זוגיה לא דחילת משכינתיה דאיהי ארעיה. אתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה הוא סמא"ל ובת זוגיה:

דף כד:

תקונא תשיעאה ליום ו

בראשית יר"א שב"ת. דאיהי שכינתא. דעלה אתמר *מחלליה מות יומת. דעאלו אויבים בחלל דילה דאיהו קדש קדשים. ואתמר בהון את מקדש יי' טמא חלל ממלכה ושריה. ושפחה עאלת באתר דגבירה. דאיהי נדה שפחה גויה זונה. וסאיבת אתרהא דתמן הוה נייחא דשכינתא. וקלא הוה נחית ואמר ירא שבת. ואיהי לא עבדת כך אלא חלל ממלכה ושריה. וברחת שכינתא מתמן.

בההוא זמנא שחקו על משבתיה ואמרת שפחה. לאו האי כגוונא דעבדת שרי לשפחה דילה הה"ד מפני שרי גברתי אנכי ברחת.

אמר קב"ה. ברתא דרשע חייבא. והא אע"ג דשרי תרכת לה אנא רחימנא עלה ועל בנה. ואתון לא עבדתון הכי אלא גרמתון (נ"א גמלתון) ביש תחות טב. אנא אומינא לאעברא מלכותא חייבא מעלמא. ולא יהא חדוה קדמי עד דיתאבידו מעלמא. ובההוא זמנא יהא חדוה קדמי הה"ד ובאבד רשעים רנה:

תקונא עשיראה

בראשית שי"ר תא"ב. והאי איהו שיר משובח מכל השירים תאב מכל השירים. ועליה אתמר שיר השירים אשר לשלמה. למלך שהשלום שלו. הכי אוקמוהו.

והאי שיר מתי יתער. בזמנא דיתאבדון סמא"ל וממנן דיליה חייביא מן עלמא. ובההוא זמנא (שיר) אז ישיר משה אז שר לא כתיב אלא ישיר והא אוקמוהו.

והאי שיר באז סליק בפומא. (נ"א באן סליק בפומא שיר אל) אבל שיר איהו ודאי חכמת שלמה. בההוא זמנא ותרב חכמת שלמה (דבההוא זמנא ומלאה הארץ דעה את ה' כו')

ומאן סליק לה לאתרה דא משה. ורזא דמלה אז ישיר משה. באן סליק לה בתלשא. האי תגא דתלשא איהי י' ישיר.

ותקום מן ה' דמשה. (נ"א איהי י' שיר ו"ו תקום מן ה"ה דמשה) ושריא על רישא דו' ואתעבידת תגא ז'. וסליק לה עד אתר דאתגזרת מתמן.

כד סלקא לגבי י' עלאה אתקריאת שיר זכר. וכד נחתא לגבי ה' אתקריאת שירה הה"ד אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' וגו'. דעלה אתמר אבן מאסו הבונים וגו'

*דאיהי אבנא די מחת לצלמא דע"ז.

בההיא זמנא דאתמחי צלמא דע"ז דיוקנא בישא אתמר בה ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא. הה"ד מלא כל הארץ כבודו.

והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו. ולא אשכחין לה שיעורא עד דאמרין ברוך כבוד יי' ממקומו. בגין דסלקא ליה עד אין סוף דאיהו י' רישא דא'

ובאן סליקת. בעמודא דאמצעיתא דאיהו ו' עטרה על רישיה. כד סליקת עטרה על רישיה אתמ' בה *אשת חיל עטר' בעלה וכד נחיתת תחותיה אתקריא' בת זוגיה יחודיה

דף כה.

איהו תגא לעילא תגא דס"ת בגינה אתמר *ודאשתמש בתגא חלף.

ואיהי נקודה דקמץ א' לתתא כגוונא דא . יחודיה. לעילא איהו כגוונא דא * תגא על ספר תורה לתתא כגוונא דא נקודה דאוריתא. ובגינה *אתמר מגיד מראשית אחרית.

כד איהי חיה בינייהו אומרים ממקומו יפן ברחמיו לעמו. כד אסתליקת מנייהו שואלים איה מקום כבודו להעריצו. ובההוא זמנא דסלקא איהי כלהו חיוון תרפינה כנפיהם.

ואימתי סלקא איהי לעילא בעמדם ישראל בעמידה. הה"ד בעמדם תרפינה כנפיהם.

דסליקת עד א"ס למשאל מזונא מעלת העלות. וכד נחיתת נחיתת מליא מכל טבין.

בההו' זמנ' חיון פתחין גדפייהו לגבה (נ"א לקבלא לה בחדוה) בכמה שירות ותושבחן (נ"א לקבלא לה בחדוה)

ובאן אתר נחתת. באת ו' דאיהי באמצעיתא דא. (נ"א עמודא דאמצעיתא) ביה קראן ליה שמע ישראל. *שי"ר א"ל.

ובההוא זמנא דנחתת מה כתיב בחיוון ואשמע את קול כנפיהם:

קם אליהו ואמר רבי רבי חזור בך. בודאי כד איהי סליקת כלהו חיוון מצפצפין לגבה בכמה שירין ותושבחן ואיהי סלקא על כלהו עד אין סוף הה"ד רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה.

עד דקראן לה ישראל לתתא בק"ש דתיחות לגביהו. ובאן קראן לה בבן זוגה דאיהו ו' ישראל סבא. ואיהו שיר אל. שיר דיליה דאם לא קראן לה ביה לא נחתא עליהו.

ובההוא זמנא דנחיתת *קשרין לה בתפלה דיד לתתא דתהא קשורה עמיה. ורזא דמלה ונפשו *קשורה בנפשו. וקשר דתרוייהו איהו שרק לתתא. ולעיל' שלשל"ת תפלין על רישיה

ברזא דטעמי אתקריית תנועה. מסטרא דנקודה יחודא. וצריך לארכא לה בתנועה (נ"א בתרועה) דאיהו רביע עד אין סוף לעילא. וצריך לנחתא לה בחיר"ק עד אין תכלית לאמלכא לה על תתאין.

ובשור"ק צריך ליחדא לה בבעלה. ובחל"ם איהי תגא על רישיה. ובחיר"ק איהי כרסיא תחותיה. ובשור"ק איהו יחודא לגביה כגוונא דא וְ

וכד איהי לעילא. תגא על רישיה. ואיהי *ברתא (נ"א נחתא) תחות רגלוי. ואיהי ביחודא דיליה בחיקיה. אתעבידת שר"ק קשורא דיליה. וכד בעי לתברא קליפין דאינון צלמים בה אתקרי שב"א (נ"א שבר) תביר. ובה שבר תשבר מצבותיהם.

אבל יחודא דילה בנקודת *שור"ק וּ דאיהו יסוד ח"י עלמין. ח"י ברכאן דצלותא.

בזמנא דאינון ביחודא חדא צריכין ישראל למיקם בצלות' בחשאי ורזא דמלה הביאו לה בחשאי

ובג"ד *בעמדם ישראל בעמידה לאתערא לגבה ח"י ברכאן בחשאי לארקא לה ברכאן.

אתמר בחיון בעמדם תרפינה כנפיהם דלא צריך למשמע גדפיהו (נ"א קלא) כגוונא דחנה דאתמר בה וקולה לא ישמע.

והכי צריכין ישראל ליחדא בבת זוגייהו בחשאי בענוה באימה ברתת ובזיע בכסופא כמה דאוקמוהו קדמאין כמי שכפאו שד. דאיהי *שד מן שד"י. דבההוא זמנא אתעבר מתרעא.

ודא רזא דמזוזה דאתמ' בה וכתבתם על מזזות ביתך מזוזת כתיב ז"ז מו"ת.

ואם הוא אשתמע קליה מיד לפתח חטאת רבץ ולא עוד אלא דאיהו זעיר במהמנותא ולא למגנא אוקמוה קדמאין כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה בההוא זמנא דמיחד קב"ה בשכינתיה. כלהו חיוון מקבלין דין מן דין ברכאן. וכלהו בקדושה.

ובג"ד תקינו קדושין וברכאן לכלה. ולקבל ברכה וקדושה ויחוד דקב"ה הכי צריכין ישראל דיהא יחודא דלהון בקדושה וברכה. והכי כל מזונייהו בברכה וקדושה. ולית קדושה בפחות מעשרה דאיהי י'.

דף כה:

ובגין דטבעת איהי י' כגוונא דא *ם בה אתקדשת כלה. וצריך לאעלא לה באצבעא דילה דאיהו דיוקנא דאת ו' ואתעבידת ז'. וצריך תרין סהדין דאינון לקבל ה' ה'. וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא ואתעבידת ז' בההוא זמנא צריך לברכא לה בשבע ברכאן דירתא כלה.

בההוא זמנא דמתיחדין ישקני מנשיקות פיהו. מאי נשיקו' פיהו תרין שפוון דיליה ותרין דילה. אינון ארבע גדפין דחיוון דאתמ' בהון וארבע כנפי' לאחת מהן.

וכד אתכלילן תרין אנפין דיליה ותרין דילה. וד' דרועין דתרויהו אתמר בהון וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת מהם.

ואינון ד' אנפין יקו"ק. ארבע גדפין אד'. בחבורא חדא יאקדונק"י

כד מתחברן אתוון אקרי חשמל. חיות אש ממללן זמנין חשות זמנין ממללות. ובגיניהו אתמר גדול העונה אמן יותר מן המברך. בגין דמתחברין חתן וכלה תמניא אתוון כחדא.

אינון ד' חיוון (אינון אד') ואינון אריה שור נשר אדם.

אריה מקבל עליה י' במוחא. ובזמנא דאיהו בימינא דאתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתם הרוצה להחכים ידרים.

שור לשמאלא לקבל לבא. ה'. הבל דלבא תמן ה' מצפון זהב יאתה. בההוא זמנא דאיהי ה' בלבא הרוצה להעשיר יצפין.

י"ק דחילו ורחימו. אבא ואימא. דרועא ימינא ושמאלא ויעב"ר חסד וגבורה. דסלקין לחושבן ע"ב תיבין ורי"ו אתוון דע"ב שמהן. ודא רזא דויעב"ר עיבור כלל תרוייהו.

ו' דא אוריתא דשריא בפומא. וברוחא דפומא פרחת על נשר. דנשר איהו חוטמא. תרין גדפוי דילה תרין שפוון. ועלה *אתמר כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר ודא עמודא דאמצעיתא.

דחכמה ובינה אינון. *נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו.

ואוריתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא. (נ"א ובהאי נשר)

וכתר ביה תליין בני חיי ומזוני. דאיהו מזלא דכלהו. ואיהו לא תליא במזלא. ובגין דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא. דחסד איהו זכותא.

ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יקו"ק והיא (ה') מלכותא קדישא. *איהי מצוה. עשיית פקודין. דאיהי שריא ברמ"ח אברים

ותורה ומצוה עלייהו אתמר והנגלות לנו. ותורה ומצוה בלא דחילו ורחימו לא יכילת לסלקא ולמיקם קדם י"ק.

איהי כלילא דכלא ועל כלא. אד"ם. יו"ד ק"א וא"ו ק"א דא מחשבה דסליק כלא עד א"ס. במלכותא אשתלים כלא עילא ותתא.

ואיהי כלילא מד' פרשיין דק"ש דאינון רמ"ח תיבין עם אל מלך נאמן. ובגין דלא יעבדון הפסקה תקינו למהדר שליחא דצבורא יי' אלקיכם אמת.

וכד ישראל אמרין שמע ודאי (נ"א מארי) חיוון שמטין גדפייהו. באן אתר בכנפי מצוה דאתמר בהון על ארבע כנפו' כסותך אשר תכסה בה. דאיהו כגוונא דמעיל האפוד. דפעמונים ורמונים אינון לקבל חליין וקשרין. שולי המעיל אינון לקבל כנפי מצוה. ואינון ה' קשרין לקבל שמע ישראל יי' אלקינו יי'. דאינון לקבל ה' נימין דכנור דדוד דהיה מנגן מאליו. י"ג חליין כחשבן אח"ד. דקלא דנגונא סלקא באחד.

ודא ח"י בין חליין וקשרין. לכל סטר. סלקין ע"ב ודא איהו והוכן בחסד כס"א חס"ד ע"ב. כל מאן דאתעטף בעטופא דמצוה כאלו אתקין כרסייה לקב"ה. ואינון יאקדונק"י.

לכל חד ארבע אנפין וארבע גדפין סלקין ס"ד. ותמניא אתוון יאקדונק"י סלקין ע"ב. וכנפי מצוה

דף כו.

אולפין רזא. דאינון ח' חוטין לכל סטר. לקבל ארבע אנפין וארבע גדפין דכל חיה. ובחשבן זעיר דחנוך א"ז איהו שד"י. אז ישיר בכל אתר. ואמרו מארי מתניתין כל מאן דפחית לא יפחות משבע וכל מאן דאוסיף לא יוסיף על י"ג
ואינון ז' לקבל ז' ימי בראשית דרמיזין לז' שמהן אבגית"ץ כו' ועלייהו אתמר שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד דבהון פרחת צלותא לעילא.
ואינון תמן מ"ב לקבל מ"ב *אזכרות דאינון בתפלין דיד ותפלין דרישא ועלייהו אתמר וראו כל עמי הארץ כי שם יי' וכו'.
ואינון תכשיטין *דכלה. תפלין דרישא עטרת זהב ברישא דכלה. ותפלין דיד טבעת דדרועא. הא כלה מתתקנא בתכשיטין דילה. צריך לקרא לחתן דילה. הה"ד שמע ישראל.
והא אינון בחופה צריכין עמא קדישא למיקם בעמידה קדמיהון עם חזן לברכא לון בז' ברכן. ולקדשא החתן לכלה בקדמיתא בקדושין. ובעמדם עמא קדישא וחזן לברכא לון. חיוון קדישין דהוו מנגנין בגדפייהו תרפינה כנפיהן.
ש של תפלין דא אימא עלאה אתמר וראו כל עמי הארץ כי שם יקו"ק נ"ק עליך ויראו ממך.
שי"ן סליק אתווי ש"ס. ה' דיד כהה שס"ה. ורמ"ח פקודין דכלילן ברמ"ח תיבין דק"ש בד' פרשיין הא תרי"ג עלייהו אתמר זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר
*שמ"י עם י"ק שס"ה זכר"י עם ו"ק רמ"ח. וכלא תרי"ג. אוריתא איהי שמא דקב"ה ועוד *ציצית איהי כרסיא. תפלין קב"ה דנחית על כרסיא דקראן ליה בק"ש הא קב"ה יתיב על כרסיא. צריכין למיקם בגיניה בצלותא דעמידה. תלת חיילין דילה אתיין בזמירות שירות ותושבחות
בההוא זמנא דאיהו על כרסייה מה אמרין (נ"א כתיב ביה) אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות.
האי תקונא איהו לגבי צדיקי' גמורים דמתקנין כרסיא לקב"ה בציצית ונחתין ליה בתפלין וקיימין קדמוהי בצלותא.

לבינוניים ציצית ותפלין אינון כשור לעול וכחמור למשאוי ובשבת אתמר בהון למען ינוח שורך וחמורך.
לרשעים אינון קשורא לכל מקטרגין דלהון.
דהכי אינון עשרה כתרין תתאין. דהא דא לקבל דא ברא קב"ה. אבל כתרין תתאין אינון קליפין לגבי כתרין עלאין דמתלבשין בהון עשר אתוון (בצלותא) (ס"א בגלותא) למהוי כפויין תחותוי כתרין תתאין
ובזמנא דצדיקיא מתקנין בכנפי מצוה ובתפלין אתכפיין תחותייהו כתרין תתאין (הא מלכא קא אתיא) בההוא זמנא יעול מלכא בהיכליה דאיהו אד' כגוונא דא יאקדונק"י הא מלכא בהיכליה מאן דבעי למשאל שאלתוי יעול. ובג"ד אד' שפתי תפתח.
בתלת קדמאין יסדר בר נש שבחוי כעבדא דמסדר שבחוי קדם רביה דאלין תלת כתבין כל זכוון. ותלת בתראין חתמין.
ובג"ד צריך בר נש למהוי בהון כעבד' דמקבל פרס מרביה והלך ליה. דתמן איהי בית קבול חותמא דקשורא (נ"א דקשוט) ואיהי מלכותא קדישא
באמצעיות צריך למשאל. דתמן ו־ו'. חד מארי *כתיבה וחד מארי חתימה ואינון ו' עלאה ו' תתאה כלילן י"ב פרקין.
תלת קדמאין רישא ותרין דרועין. תלת בתראין גופא. ותרין שוקין
הא אתפטר ממלכא. בג"ד צריך למיהב (נ"א לאחזרא) תלת פסיעין לאחורא. ורזא דמלה ויאסוף רגליו אל המטה:

דף כו:

תקונא חד סר ליום ז

בראשית בר"א שי"ת. ומאי ניהו. שית היכלין (לקבל שית יומי בראשית) אלקים. אימא עלאה. עלייהו. דאיהי היכלא שביעאה.
וכמה דאימא עלאה אפיקת שית. הכי אימא תתאה אפיקת שית. ומאי ניהו את השמים ואת הארץ. ואינון שית מאנין דאתמר בהון כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ. והיכלין תתאין אינון מאנין להיכלין עלאין.
וכד ישראל הוו מצלאן כל היכלין אלין הוו מתפתחן לגבייהו.

וכען בגלותא אתמר בהון כל השערים ננעלו ושכינתא לבר מהיכלה. וקב"ה לבר מהיכליה. ומלאכיא דממנן על צלותין לבר מהיכליהון. הה"ד הן אראלם צעקו *חוצה. ולא אית לון לצלותין אתר לאעלא.

ודא איהו כל השערים ננעלו. אבל שערי דמעה לא ננעלו

ולית מאן דאפתח לון לאלין שערים עד דייתי מארי דדמעה דאתמר ביה ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ולית היכלא מתפתחא אלא ביה

ודא איהו ותפתח ותפתח ודאי (נ"א דאיתפתח האי) היכלא לגביה. (הה"ד אד' שפתי תפתח). במאי אתפתח ליה בדמעה הה"ד והנה נער בכה ומיד ותחמל עליו.

ועוד ותפתח כד ישראל פתחין בתיובתא בבכיה. מיד ותחמל עליו. ודא איהו בבכי יבאו. בזכות בכיה (נ"א דמעה) דיליה יתכנשון מן גלותא. (בכ"י ל"ב י' דמעה בת עין י' זעירא)

דאית היכלא דדמעה דלית לה רשו למפתח אלא בדמעה

ואית היכלא דנגונא דלית לה רשו למפתח אלא בנגונא. ובג"ד דוד מתקרב להההוא היכלא בנגונא הה"ד והיה כנגן המנגן.

ואית היכלא דנהורא דלא מתפתח' אלא לבר נש דהוה מתעסק בנהורא דאוריתא.

ואית היכלא דנבואה (נ"א דאהבה) דלא מתפתחא אלא לבר נש דהוה חכם גבור ועשיר

ואית היכלא דיראה דאתקרי היכל היראה דלא מתפתח' אלא למאן דאית ביה דחילו.

ואית היכלא דעניים דלא מתפתחא אלא לעניים דהוו מתעטפים קדם יי' בצלותא (בעטופא דמצוה דציצית ותפלין) ועליהו אתמר תפלה לעני כי יעטוף.

ואית תרעא דצדיקיא דלא מתפתחא אלא לצדיקיא הה"ד זה השער ליי' צדיקים יבואו בו והאי איהו תרעא דצדיק ח"י עלמין דאתמ' ביה ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם

וכען בגלותא אתמר ביה הצדיק אבד. מאי אבד. אבד למטרונית'. ואתמ' ביה ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני.

ובגין דלית ליה מדיליה. עניין צווחין בח"י ברכאן דצלותא לגבי ח"י עלמין. והא אסתלק מתמן נביעו וברכאן (נ"א דכל ברכאן). ולית מאן דיהיב לון ותרעין אחרנין סתימין. ותרעא דצדיק חרבה ויבשה כמה דעני חרב ויבש.

ורזא דמלה יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ולית תרעא פתיחא אלא תרעא דדמעה. ומאי איהי. בת עין דדמעה מינה נפקא. ועלה אתמר שמרני כאישון בת עין. ובה והנה נער בכה לגבי קב"ה דירחם עליה בגלותא הה"ד אתה תקום תרחם ציון.

בגין דאיהי *לבת אש דאתחזייא למשה בסנה דכתיב וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה איהי ב"ת מן בראשי"ת ודא בראשית

דף כז.

תקונא תריסר

בראשי"ת מאמר קדמאה דכלא כלילא מעשר אמירן. ואיהי ל"ב אלקים דעובדא דבראשי' (ס"א דברי"ת א"ש) ומסטרא דשמאלא אתייהיבת דאיהי גבורה אשא סומקא. ובג"ד בלבת אש. ומשה הוה מסטרא דליואי מסטרא דיליה ממש.

ואמאי אתגליא ליה בסנה. לאחזאה דהות בדוחקא בין הקוצים. ועכ"ד והסנה איננו אכל. בגין שושנים דאינון בנהא דאינון ישראל דהוו עתידין למהוי בגלותא בין ערב רב דאינון קוצים. ודא איהו רזא כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה.

אחזי ליה אגרא דכלה (נ"א דשכינתא) ואיהי לבת אש בין הקוצים דאינון חייביא כד דחקין לשכינתא וישראל אגרא דלהון כלה. נפקא שכינתא כלה מבינייהו וייתי חתן בגינה ודא איהו אגרא דכלה דוחקא. ויפרוק לון מן גלותא בגינה.

ודוחקא דגלותא דערב רב לישראל ממהר לון פורקנא ורפיון דילהון מעכב לון לישראל פורקנא.

בג"ד אתחזי ליה למשה בלבת אש מתוך הסנה מגו כובין.

כד אתקריב תמן למחזי עובדא דא. א"ל הקב"ה אל תקרב הלום של נעליך.

הכא רמז *דאתפשט מן גופא דיליה. דאיהו נעל לגבי גופ' אחרא דאתלבש כד אתקריב ואית מאן דיימא דאיהו אתתיה וכלא קשוט דא ודא.

וכן אחזי ליה דבי מקדשא דאיהי בנינא דבר נש דעתיד לאתחרבא. ויתבני זמנא אחרא על ידא דקב"ה הה"ד (מעונה אלקי קדם. וכתיב מקדש ה' כוננו ידיך) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. בגין דאתמ' בו ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב

אתמר בבי מקדשא בונה ירושלם ה' ואתמ' התם לגבי אדם ויבן יי' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם דא חכמה. ויביאה אל האדם דא עמודא דאמצעיתא דרגא דמשה. והאי צלע איהו ודאי כלת משה. ועלה אתמר וירא אליו מלאך יי' *בלבת אש. דאיהי בת יחידה דמנה נפיק נהור' דאוריית'

כגוונא דא אתמר ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו דא שכינתא דהוה בכי בגינה מיד ותחמול עליו. ודא הוא בבכי יבאו ובתחנונים אובילם. בתחנונים ודאי לקיימא וברחמים גדולים אקבצך

בההוא זמנא כל חיון יתערון בקלא. ועופין מצפצפין בשיר. לקבלא ברתא בחדוה בנגונא. לקבלא קדושין מהחתן. דאינון קדוש קדוש קדוש וכו'. ולית קדושה פחות מעשרה.

וקדושין אינון מסטרא דחכמה דאיהו י' קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה. ראשית ודאי.

ומתברכין בז' ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה. ועלה אתמר להניח ברכה אל ביתך.

ושבע ברכאן אינון *בשחרית ב' לפניה וא' לאחריה. ובערבית ב' לפניה ב' לאחריה. ואינון שבע ספירן דכלילן בחתן וכלה ודא איהו שמע ישראל וגו'. הא הכא קדושה וברכה ויחוד.

בההוא זמנא אתער דוד בכנור דאיהו מנגן מאליו בעשרה מיני ניגונין. **קדמאה באשרי** ודא בראשית

תקונא תליסר ליום ח

בראשית תמן אשר"י. ודא איהו אשרי האיש. ואיהו אהיה אשר אהי"ה רישא לכל

דף כז:

רישין.

ועלה אתמר ראשך עליך ככרמל. ודא תפלין *דרישא. ודלת ראשך כארגמן דא תפלין דיד. וביה משבחין לבת בהאי אשרי.

הה"ד באשרי כי אשרוני בנות.

מאן זכי לאעלא תמן. אשר לא הלך בעצת רשעים דאיהי עצה בישא מסטרא דעץ הדעת טוב ורע.
ובדרך חטאים לא עמד. מאן דרך חטאים ההיא דאתמר בה כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו'.
ובמושב לצים לא ישב. מאן מושב לצי' דא לילי"ת אימן דערב רב דאיהי מטמא' כנדה במושבה וכן ערב רב מטמאין במושבם לצדיקיא דיתבין בינייהו כנדה.
ומאן דאתדבק בהאי אשרי דאיהו כתרא ורישא דאורייתא אתמר ביה והיה כעץ שתול על פלגי מים. ודא עץ חיים דאתמר ביה ועלהו לא יבול והאי תקונא קדמאה.
תניינא בשיר דא חכמה. שר י'. ותלת *יודין אנון י' י' ואינון רישא וסופא ואמצעיתא דאת י'. ואינון רמיזין בשמא סתים דאיהו יוד קי ואו קי.
באלין תלת. שבח דוד מלכא לברתא דמלכא. הה"ד שיר למעלות. ל' מעלות אינון ודאי. אינון תלתין דרגין דבהון ברתא סלקא לגבי אבא.
בחמש נימין דכנור דאינון חמש אזכרות דאדכיר חמש זמנין יי' בהאי מזמור. חד עזרי מעם יי'. ב' יי' שמרך. ג' יי' צלך. ד' יי' ישמרך מכל רע. ה' יי' ישמר צאתך ובואך.
ובהון מלכא אמר (נ"א אתא מלכא) לגבי כלה צהלי קולך בת גלים. בת עשרה *גלגלים דסליק בהון יוד קא ואו קא בעשרה מיני נגונין. ובארבע חיון דסליק (נ"א דאינון) יקו"ק. (נ"א יוד קא ואו קא). *בשיר פשוט כפול משולש מרובע דאיהו יקו"ק.
דקולו סלקא כגלי ימא. וגלי ימא דלעילא אינון עשרה גלגלין. ועליהו אתמר ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש בתרין דרועין דברתא. ובהון שית פרקין. ואינון שית דרגין דכרסיא. שש מעלות לכסא.
וכד סליק ו' בהון יתערון לגביה לקבלא ליה שרפים בגדפייהו.
הה"ד שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו' ומאן דסליק על גדפייהו ופרח בהון איהו ו'. כליל שית תיבין דיחודא שמע ישראל. ובגיניה אתמר *כי עוף השמים וגו'.
וכד סלקא ברתא סלקא בתרין דרועוי דאינון חסד וגבורה דבהון שית פרקין דאיהו ו'. ורזא דמלה שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.
כד סלקא האי (נ"א בהאי כ"ע) שיר סלקא בשית תיבין דאינון שמע ישראל וגו' וכד נחתא נחתא בשית דאינון בשכמל"ו.

ונגונא כד סליק בשית. וכד מאיך מאיך בשית. ועלייהו אתמר שוקיו עמודי שש.
ועשרה גלגלין אינון י'. דאינון לקבל עשר אצבעאן דבטשין בנגונא חמש בחמש ואינון ה"ה. דסלקין בי'. בשית דרגין דאיהו ו' ביה סלקין ונחתין.
ואיהו כגוונא דסלם דאתמר ביה והנה סלם מצב ארצה וגו' והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו וכלא יקוק יוד קא ואו קא. יד. ודוד מנגן ביד.
ו' איהו גופא. גדפוי ה"ה רישא דיליה י'. ביה סליק קלא דנגונא.
ועוד ו' איהי מנרתא ה ה שלשה קני מנורה מצדה האחת וגו'. ו' מנורה באמצע. נר על רישיה. י' כד שריא באת ו' אתעביד ז'. ורזא דמלה יאירו שבעת הנרות לקבל מנרתא *דאיהי ו' ושית קני מנרתא דאינון ה ה שית ויי"ן.
ורזא דמלה שבעה ושבעה מוצקות. עד דסלקין לי"ד דאיהו יקוק יוד קא ואו קא. ודא איהו ודוד מנגן ביד.
י"ד לקבל י"ד. וסלקא ה' (זעירא) באת ו' ולבתר סליק ו' בי' שית זמנין עשר עד דסליק לשתין
ואינון אתוון הדבקות בק"ש דבגינייהו אתמר כל המשים ריוח בין הדבקי' מצננים

דף כח.

ליה גהינם
ושלמה עלייהו אמר הנה מטתו שלשמה ששים גבורים סביב לה ואינון נטרין (נ"א נטלין) ערסייה. ולקבלייהו ששים המה מלכות.
אלין דכורין ואלין נוקבין. אלין דק"ש דתקין משה דכורין. אלין דשלמה נוקבין. ואלין בית קבול לאלין דרגין דשלמה אינון בית קבול לדרגין דמשה. וכד מתחברן כלא כאחד שלמ"ה אתהפך למש"ה.
בתיקונין דד' אתוון אתקן (נ"א אתקשר) שיר. ועלייהו אתמר והנה מלאכי אלקים וגו'. סלקין תרין ואינון י"ק ונחתין תרין ואינון ו"ה. וכן גלגלי ימא (נ"א יומא) סלקין בעשר ואינון יוד קא ואו קא וארבע חיוון
כד סלקא ברתא בשיר נשרא נטיל י' בפימא ועל רישהא. ו' בגופ'. ה"ה בגדפהא. אד"ם יוד קא ואו קא רכיב על כלא. ודמות פניהם פני אדם דא סליק על כלא. ופני

אריה אל הימין לארבעתם דא יקוק. ופני (נ"א והכי) שור ופני (נ"א והכי) נשר אינון מרכבה לשמא דיקוק. ואדם על כלא.
בזמנא דאיהי סלקא בכל אלין תקונין. איהו משבח לה הה"ד כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה. הא תרין מיני נגונין דשבח דוד מלכא. באשרי. בשיר.
תליתאה בברכה. ודא שכינתא עלאה. ועלה אתמ' ברכי נפשי את יי' מהאי אתייהיבת בבר נש נשמת חיים
דאתמר בה חמשה תקונין
מה הקב"ה זן כל עלמא הכי נשמתא זנת כל גופא. מה הקב"ה רואה ואינו נראה. הכי נשמתא רואה ואינה נראת. מה הקב"ה יושב בחדרי חדרים הכי נשמתא יושבת בחדרי חדרים. מה הקב"ה מלא כל העולם (נ"א הארץ כבודו) הכי נשמתא מלאה את כל הגוף מה הקב"ה דן את כל העולם. הכי נשמתא דנה את גופא.
ורזא דנשמתא דאיהי שוה לקב"ה. דא בינה מ"י. ועלה אתמר ואל מי תדמיוני ואשוה. אל מי ודאי. והא אוקמו מארי מתניתין חמשה דברים אלין. חמשה ודאי. בגין דאינון מסטרא דה' עלאה.
ואינון כלהו תקונין בלב. כמה דאוקמוהו מארי מתני'. הלב מבין הלב רואה. הלב שומע. הא תלת. ה' איהי ממש (הבל). ורוחא דפימא דסליק בה קלא ואמירה ודבורא דא ו'. ערקין דלבא אינון כחיילין בתר מלכהון.
ורזא דמלה אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. הכי מתנהגין ערקין דלבא לגבי רוחא. (כגוונא דעלאין). הרי לך רוח בלב דנפיק מאזן שמאלא דלבא. ואיהו הוה רוח צפונית דבטש בכנור דדוד. ובהאי רוחא הוה בטש בחמש נימין דכנור דאינון חמש כנפי ריאה.
ובקנה סליק קול ללבא. ואיהו אש אוכלא מאודנא ימינא דלבא דאיהי כלפי כבד. ומניה נפיק דבור הה"ד הלא כה דברי כאש ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא. הוה אוקיד כל גופא.
מחשבה בלבא ודא י'.
דה' ה' אנון אמירה ודבורא. ו' קלא כליל כלא.

רביעאה במזמור ודא הוא דרועא ימינא. הה"ד מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו. ועלה אתמר הושיעה ימינך
ואיהו בגלותא עם שכינתא. ואיהו תמיך לה. ורזא דמלה וזרוע יי' על מי נגלתה וביה אומאה דפורקנא הה"ד נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו. ועוד חי יי' שכבי עד הבקר ואמאי אתקרי זרוע יי'. בגין דכף *היד ביה י'. (ס"א יו"ד). חמש אצבעאן ה'. קנה דימינא דאיהו דרועא ו'. כתף ביה ה' ודא עמודא דאמצעיתא דאתקשר בימינא לאקמא ביה שכינתא בגלות'
ומשה דאיהו דיוקנא דעמודא דאמצעיתא אתמ' ביה מוליך לימין משה זרוע תפארתו ואיהו בוקע מיא דאורייתא לגבי זרע אברהם דאיהו ימינא למהוי ליה שם עולם.

דף כח:

ואתקשר בה' דאברהם דאיהו חמש' חומשי תורה. ובה אשתלים משה. ומיד דאשתלים אתגליא עליה ימינא. ודא הוא וזרוע יי' על מי נגלתה.
חמשאה בנגון (דאיהי ג"ן. דתליין) בגין דהאי ניגון סליק מניה כמה נגינות עולימן מסטרא דשמאלא. דמתמן רוח צפון הוה נחתא בכנור דוד והוה מנגן מאליו. הה"ד והיה כנגן המנגן וגו'
ומתמן רעמין נפקין הה"ד ורעם גבורותיו מי יתבונן
ומתמן רעה התרעעה הארץ בתרועה מסטרא דמטה כלפי חסד. מוט התמוטטה ארץ בתקיעה פור התפוררה ארץ בשברים.
בההוא זמנא תלת אבהן מתקשרין בגבורה ואתעבידו בה תרועה שברים תקיעה. ובהון רעה התרועעה וגו'. ודא יהא בסוף יומיא. וכל אתין אלין. בארעא דישראל יהון. בגין דתמן חברון דאבהן תמן קבורים.
שתיתאה הללויה הללוהו ודא ה"ו. עליה אתמר ליל שמורי' הוא ליי' ודא איהו עמודא דאמצעיתא.
ורזא דמלה השמיעו הללו ואמרו הושע יי' את עמך את שארית ישראל. לקיים קרא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.
ורזא דמלה מ"ה ש"היה ה"וא ש"יהיה. וביה מ"מכון ש"בתו ה"שגיח. בגין דאיהו דיוקנא דעמודא דאמצעיתא.

בההוא זמנא אתקיים רזא דמתניתין דאמר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש דהיינו אלף חמשאה. ושורפין בתחלת שש דאיהו אלף שתיתא'
ובגין דלא יפרישו בין שש דאיהו עמודא דאמצעיתא ובין שבע דאיהי בת זוגיה. צריך לבערא שאור וחמץ דאינון ערב רב. דלא יתחזיין בין שש דאיהו ו' ובין שבע דאתמ' בה שבע ביום הללתיך.
בגין דערב רב אפרישו בין שש לשבע במתן תורה כד"א וירא העם כי בשש משה. ואוקמוהו בשש באלין שית שעתין עבדו ית עגלא ואפרישו בין ו"ק. דאינון שש לשבע.
הכי יפריש לון קב"ה בין שש לשבע
דבגינייהו הות מצה פרוסה לחם עני. עני ודאי.
ובההוא זמנ' תהא שלימ' כגוונא דחברתה דאיהי מצה שלימה. הה"ד והיה אור הלבנה כאור החמה.
ואמאי הות מצה פרוסה בגין דאסתלק מנה ו' רגל דילה למהוי ביה כמצוה ומצה פרוסה אשתארת ד'. ובגין דא מצה פרוסה ד'. מצה שלימה ה'.
ובגין דא אמרין הלל גמור והלל שאינו גמור בפסח. לקבל מצה שלימה ומצה פרוסה.
ואמרין מרור על שם ו' דאתפרש מן ה'. ודא גרים לון דוימררו את חייהם איהו מרור ואיהי מרה הה"ד קראן לי מרה כי המר שדי לי. בעבודה קשה בקשיא בחמר בקל וחמר בין אומין דעלמא.
ומאן גרים דא י' מן שדי רשימו דברית דיהיב משה בערב רב.
בגין דא נחית משה מדרגיה. הה"ד לך רד כי שחת עמך. עמך ולא עמי.
ועל ידיה עתידה שכינת' ליחדא עם קב"ה בגין דאיהו אפריש לון. צריך ליחד' לון. לתקנא במה דחאב.
קמו כלהו חבריא ונשקו ליה ואמרו אי לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא דיי.
שביעאה בנצוח דאיהו נצח ישראל. ועליה אתמר וגם נצח ישראל לא ישקר. ועליה אתמר למנצח על אילת השחר. למנצח על השמינית מאן שמינית הוד. ואיהו נצח עליה.
תמינאה בהודאה וביה הוה משבח דוד הודו לייי'. ודא הוד ודאי. למנצח הודו. בהון רמיזין נצח והוד. ואינון נסין.

וביה שבח משה אז הה"ד אז ישיר משה. בגין דאיהו הוד דיהיב למשה אז תקרא וה' יענה
ואיהו (נ"א ואינון) תמניא יומין דמילה. ובתריה ברית דאיהו יסוד צדיק' דעלמא וביה אתגליא

דף כט.

י' דמילה עשיראה לעשר ספירן.
ואיהו הוד תמניא יומי דחנוכה לארבעה ועשרין יומין דאינון בשכמל"ו.
ומיד דעלה זית טרף בפיה שריא כ"ה על ישראל בכ"ה בכסלו ואלין אינון כ"ה אתוון דיחודא דאינון שמע ישראל וגו'. ודא איהו חנוכ"ה. חנ"ו כ"ה.
אבל נצח אתמר ביה ותנח התיבה בחדש השביעי. בגין דנצח ביה רמיז נח צדיק.
וביה והמים גברו מאד. כד לא נטרין ישראל ברית מילה מתגברין אומין דעלמא.
(דאינון המים הזדונים) וכד נטרין ליה אתמר בהון והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי. דא י' דמילה דאיהי מלכות. עשיראה לעשר ספירן: (ודא איהו את קשתי נתתי בענן דאיהו ברית)
ויעקב בההיא (נ"א בהאי) ירכא אתמר ביה והוא צולע על ירכו דפרח מניה י' ואשתאר עקב. ורזא דמלה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב.
כד אשתלימ' סוכה בירך דילה אתמר ביעקב ויבא יעקב שלם ויעקב ודאי איהו דיוקנא דעמודא דאמצעיתא מסטרא דלבר. והא משה תמן הוה אלא מסטרא דלגאו הוה. דא מגופא ודא מנשמתא. ובגין דא תרין ירכין דעמודא דאמצעיתא שלים אינון נצח והוד.
ומתי יהיה עמודא דאמצעיתא שלים כד אתחבר בשכינתא. הה"ד ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית הה"ד ויבן יי' אלקים את הצלע.
בההוא זמנא דאתחבר עמה ויבא יעקב שלם. בההוא זמנא תהא סוכה שלימתא. כ"ו ה"ס יאקדונק"י
קם ר"א ואמר אבא אבא אמאי אתמ' ביומא קדמאה דסכות ולקחת' לכם ביום הראשון פרי עץ הדר.

א"ל ברי. מאני קרבא בימינ' נטלין לון ובאלין מאני קרבא אינון ישראל רשימין דנצחין דינא.
מתל למלכא דהוה ליה דינא וקרבא בע' אומין ולא הוו ידעין מאן נצח דינא. ושאלין ליה מאן נצח דינא. אמר תסתכלון באלין דרשימין במאני קרבא בידייהו ותנדעון מאן נצח דינא.
ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. דא אתרוג דאיהי שכינתא לבא. דאיהו עקרא דכל אברין דגופא. דאינון תלת הדסים ולולב ותרי בדי ערבה. לבא באמצעיתא ואברין סחור סחור ליה. ובגין דא אתרוג דא שכינתא.
והכי אוקמוה מארי מתני' אי נטלה בוכנתו (נ"א פטימתו) ואי עלה חזזית על רובו פסול. בגין דאיהו דמי לשכינתא דאתמר בה כלך יפה. רעיתי ומום אין בה כפת תמרים דא לולב. ועליה אתמר נפרצו עליו פסול בגין דהא איהו מקצץ בנטיעות. (דהא לולב איהו קשורא ויחודא דכלא) מאן דמברך עלה ביומא קדמאה דסכות. בגין דאיהו קשורא ויחודא דכלא. ח"י עלמין דאיהו לקבל ח"י חוליין דשדרה. ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין לולב דומה לשדרה
ורזא דלולב צדיק כתמר יפרח. ודא איהו כי כל בשמים ובארץ. ותרגם אנקלוס דאחיד בשמיא ובארעא
וצריך לנענע' ח"י נענועין בשית סטרין. דאינון חותם (נ"א חתם) (נ"א יצר) מזרח ביק"ו וכו'. שית הויות דאית בהון תמני סרי אתוון. וכלהו רמיזין בספר יצירה בשית סטרין והכי אוקמוהו מארי מתניתין מוליך ומביא למאן דארבע רוחות העולם דיליה. מעלה ומוריד למאן דשמיא וארעא דיליה.
תלת הדסין גוף ותרין דרועין. ואינון לקבל עינא ותרי וכנפי עינא. תרי בדי ערבות לקבל תרין שוקין ולקבל תרין שפוון.
וכד אינון כלהו אגוד' חדא בלולב דאיהו שדרה. מה כתיב אמרתי אעלה בתמר. א' אתרוג. ע' ערבה. ל' לולב. ה' הדס. כלהו אתעבידו (לקבל) ד' מינין דמרכבתא. הרוכב בהון איהו יקו"ק

דף כט:

וצריך לסדרא בהון בהקפה כגוונא דמזבח. ולמאן. לגן דאתנטעו אלין נטיעין ביה

ורזא דמלה *נקבה תסובב גבר. נקבה נ' מן גן. גבר ג' מן גן. ג"ן הוא כליל תלת וחמשין סדרין דאורייתא דבכתב. וז' יומין דסוכות הא שתין. לקבל שתין מסכתות שמיני עצרת חג בפני עצמו. ביה נביעו דאורייתא לאשקאה אילנא דאיהו נטוע בגן ושרשוי וענפוי איהו כגוונא דחוג הארץ דכל חגין מתחגגין בה.

תשיעאה ברנה ודא איהו רננו צדיקים ביי'. ודא דרגא דצדיק ח"י עלמין. מתמן רנה. וביה פורקנא הה"ד צמח צדיק ומתחתיו יצמח. מתחתיו ודאי ההיא דאיהי עשירית לכלא.

וצדיק נטיל משמאלא. ועמודא דאמצעיתא מימינא. הה"ד מימינו אש דת למו (אלף קא יוד קא. יוד קא ואו קא. יוד קי ויו קי. יוד קי ואו קי. אלף קא ואו קא. יוד קק וו קק. אלף דלת נון יוד).

בההוא זמנא דיהון תרין. שמהן כחדא יתער ברתא דמלכא בשיר השירים ומשלי וקהלת דאינון שלשת אלפים משל תלת *יודין דאינון תלת טפין דמוחא דנחתין מן י'. (נ"א ו') ולאן אתמשכו. לגבי צדיק דאיהו קשת הברית ומה דהוה קטן אתעביד גדול. ורזא דמלה שופר הולך פזר גדול מתי יהא זריק חץ בדיוקנא דאֵ

פתח רבי שמעון ואמר עלאין אתתקנו ואזדרזו במאני קרבא לגבי חויא דאיהו מקננא בטורין רברבין. ואיהו קטיל לאדם קדמאה ולכל דרין דהוו אבתריה.

ובג"ד כרוזא נפיק בכל יומא מאן דקטיל ההוא חויא דאיהו מקננא בטורין רברבין יהבין ליה ברתא דמלכא דאיהי צלותא דיתיב על מגדלא דאתמר בה מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב.

אדהכי הא רעיא מהימנא קא אתי בכמה עאנין ותורין ואמרין וחוטרא בידיה. סליק עיניה למגדלא ואתא (נ"א וחמא) חד בר נש עולימא צדיק שמיה דהוה יתיב על מגדלא. קשתא בידוי והוה זריק חצים לגבי חויא. ודא איהו פזרֵ גדול.

וחויא לא הוה חשיב לון.

וקשתא איהו לישנא דפומא. אגוזא דקשתא פימא. חוט השני (דא שפה) (נ"א דשפה) חוט של קשת (נ"א חסד) דביה הוה צדיק זריק חצין דאינון מלולין דצלותא לגבי חויא.

וחויא לא הוה חשיב לון.

ולאו בגין חלישו דצדיק ח"י עלמין אלא בגין חלישו דההוא דזריק לון דאיהו צדיק דלתתא מניה (נ"א צדיק בר מיניה) כד לאו איהו שלים ובג"ד לא חשיב לון עד דאתא רעיא מהימנא ונטיל חץ חד וזריק לגביה דא בתר דא בצלותיה עד יפלח חץ כבדו דחויא.

דאיהו סמא"ל אל אחר דתמן יסודיה ועקריה. ובגין דא הכבד כועס. במאי כועס במרה דאיהי דבוקה ביה. ודא סם המות נוקבא דיליה. זנבא דיליה. יותרת הכבד יותרת אתקריאת דבתר דעבידת נאופין יהיבת שיורין לבעלה.

וזנבא איהי שפחה (נ"א שליחא) דיליה במרה כעיס. ובזנבא קטיל. מרה איהי פרצוף דיליה. יותרת זנב דיליה.

כגוונא דאדם דעביד ליה פרצוף ולבתר זנב. דהאי. אדם רע אתקרי. ודא כגוונא דדא דא אדם דאתנטיל מאילנא דחיי. ודא אדם דאתנטיל מאילנא דמותא.

לבתר דיפלח חץ כבדו. זרע יורה כחץ לגבי כלה. יו"ד זרע דאתמשך מניה. ודא ז'. ואתמר בה לשלח לי למטרה. ודא בת עין בית קבול לזרע דאיהו ז' ודאי.

מאי מטרה דא ירחֲ בן יומו סיהרא קדישא מטרה איהי ודאי לבת עין נקודה זעירא מלגיו. לגבה הוא שלח חצים ברחימו דעינין

מטרה ודאי שכינתא דאיהי אגינת על ישראל מחויא בישא סמא"ל. ולמאן

דף ל.

דאיהי אגינת עליה אתמר ביה לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם. באברתו יסך לך. דא אבר מן החי צדיק.

ותחת כנפיו תחסה אינון ה"ה. דאת ז' ו' איהו אברתו כלול י"ו. גופא דיליה ו'. רישא דיליה י'. גדפוי ה"ה ובגין דא ותחת כנפיו תחסה

צנה וסוחרה אמתו. צנה וסוחרה שכינתא עלאה ותתאה. אמתו דא עמודא דאמצעיתא. רישא דיליה חכמה עלאה. צדיק איהו בצלמו כדמותו.

זכאה איהו מאן דנטיר ברית מילה. ואורייתא דאיהו עמודא דאמצעיתא. דתרוייהו מגינין עליה. חד בעלמא דא וחד בעלמא דאתי:

תקונא ארביסר

בראשית עלה אתמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו.

ת"ח חכמה עלאה עלה אתמר קדש לי כל בכר דכל בכורים על שמה אתקריאו. ושכינתא מתמן אתקריא' בכורה. חכמה ודאי עלה אתמר ראשית כל בכורי כל. וברא בוכרא דילה קדמאה דכלא דא ו' עמוד' דאמצעי' בכורי אדמתך תרי סמכי קשוט. מאי אדמתך שכינת' תתאה. ואנון כל בכורי כל. מסטרא דצדיק דאיהו כל. ושכינתא איהי ארעא דביה גדלין וצמחין אלנין. דעלה אתמר צמח צדיק דאיהו עץ פרי אילנא רבא ותקיף עמודא דאמצעיתא. עשבין ודשאין דאינון ת"ח מתמן צמחין כגן בגין דאיהי אורייתא דבע"פ.

ומאן אשקי ורוי (נ"א ורבי) בה אלנין ועשבין ודשאין מעין גנים דאיהי חכמה ראשית כל בכורי כל. ומאין נפקא מעינא דמיא מבית יי' הה"ד ומעין יצא מבית יי'.

ובגין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלקיך. וכן ראשית דעאני ואמרי הה"ד וראשית גז צאנך תתן לו. וסמיך ליה לראשי' בכורי אדמתך כו' לא תבשל גדי בחלב אמו. מאי האי לגבי האי.

קם רבי שמעון על רגלוי פתח בקלא סגיא ואמר אליהו אליהו נחית הכא ברשותא דמארך ואנהיר עינייהו דאלין סבין בהאי מלה. דלא יתון למיכל בשר בחלב אדהכי הא אליהו קא נחית ולא אתעכב אמר. בוסינא קדישא. והא רזא דא ודאי איהו רזא דלא תחרוש בשור ובחמור יחדיו. כד בוכרא דאיהו ישראל עמודא דאמצעיתא לא אתיין ליה לבית יי'. חלב אתערב בבשרא וגרמין לאתערבא שור בחמור. ודא איהו כלאים מין דלאו במיניה.

אמר ר' שמעון אליהו אליהו והא שור איהו מסטרא דדכיו וחמור מסטר' דמסאבו דא איהו כלאים טב וביש. אבל חלב איהו מסטרא דדכיו ובשרא מסטרא דדכיו.

אמר ליה ודאי הכי הוא. אבל האי רזא אשתמודע בקרא דא. תוצא הארץ נפש חיה למינה דאע"ג דאינון מסטרא דדכיו. כלהו אינון דכר ונוקבא. ואינון זוגין. ומאן דנטיל ממה דלאו איהו מיניה ההוא בר דאתרכיב מתרוייהו. עליה אתמר לא תבשל גדי בחלב אמו.

אמר בוצינא קדישא בודאי כען איהו מלה בדוכתהא ודא איהו ברירא דמלה. ודא איהו מלאתך ודמעך לא תאחר כמד"א שמא יקדמנו אחר ברחמי.
חובא דא דערב בר נש טפה בוכרא בזווגא נדה שפחה גויה זונה. דא גרים דנטיל אחר בת זוגיה. ואיהו מדה לקבל מדה

דף ל:

ובגין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו. דההוא בר איהו ערבוביא דנפיק כלאים מאתתא דלאו מיניה דאיהי כנגדו.
ובגין דא זכה עזר. בת זוגיה דאיהי עזר ליה באורייתא בפקודא בדחילו וברחימו עזר לו בעלמא דין ובעלמא דאתי.
ואם לאו אחרא דלאו איהו מיניה איהי כנגדו לאובדא ליה מתרין עלמין. וכל דא גרים ליה בגין דלא נטיר טפה קדמאה לבת זוגיה
ועם כל דא אם חזר בתיובתא עליה אתמר ושב ורפא לו. ויהיב לו בת זוגיה דאתמר בה רפאות תהי לשרך. ואיהי דיוקנא דאורייתא דאיהי אסוותא ואיהי חיים
הה"ד עץ חיים היא למחזיקים בה. ואתתיה איהי בדיוקנהא. הה"ד ראה חיים עם אשה אשר אהבת. אורייתא איהי טוב הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם. אתתיה איהי בדיוקנהא הה"ד מצא אשה מצא טוב.
סוף סוף עשר מלין אתמר בהאי ועשר בהאי. והא אוקמוה חבריא:

תקונא חמיסר ליום ח

בראשית דא ישראל. הה"ד קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה. ראשית בלא ערבוביא אחרא. ובגין דאיהו קדש לא הוה ליה הרכבה ממינא אחרא.
ובגין דאיהו קדש. איבא צריך ביה נטירו לגבי בת זוגיה דאיהי ה' ובגין דא ראשית תבואת ה'. לית ביה פגימו. הה"ד ויעקב איש תם לית ביה פסולת. (צריך למהוי נטיר)
איבא דא למלכא אתחזי ובגין דא כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'
דדא איהו עץ החיים דאיבא דיליה סם חיים בת זוגיה נטירא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי. עלה אתמר ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם. גם לרבות בת זוגיה סם חיים דיליה. ואיהו נטיר ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי. ומאן דבעי לנטלא בת זוגיה כגון אוריה דאקדים לדוד אתמר ביה כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'

דבת זוגיה דצדיק איהו מצה שמורה לגבי מצה שלימה עשירה
ומאן גרים דא למהוי בת זוגיה מצה שמורה לגבה בגין דנטר טיפה דיליה ומאן דפגים טיפה דיליה איתקרי בת זוגו מצה פרוסה. לחם עני.
ורזא דמלה כל מאן דמזלזל בנהמא או בפירורין דנהמא דאינון טפין בכזית (ס"א דאית בהון כזית) עניות קא רדיף אבתריה. אלא צריך לנטרא טפין דיליה דלא יזריק לון באתר דלא אצטריך.
ובגין דא אוקמוהו מארי מתני' אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו. ואוקירו דלהון לנטרא טפה קדמאה דלא יעביד בה פסולת.
דפסולת דאברהם ויצחק גרים לאומה דעשו וישמעאל. דאשתעבדון בבניהון בגלותא ונסיונא דלהון באשא וסכינא שזיב לון משרפה והרג דלהון.
יעקב בגין דלא הוה ביה פסולת אתמר בזרעיה בגלותא וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב אתמר הכא בטח בדד ואתמר התם במפקנו דגלותא יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר.
לא אתערבון בבנוי ערבוביא דגיורים ובגין דא אין מקבלים גרים לימות המשיח.
דעלייהו דזרע יעקב אתמר גפן ממצרים תסיע מה גפן לא מקבלא הרכבה ממין אחרא כן זרעיה הוו נטרין אות ברית ולא מקבלין הרכבה ממין אחרא.
וכל מאן דנטיר אות ברית זכי למלכו

דף לא.

כגוונא דיוסף.
וישראל בגין דנטרין ברית זכו למלכותא ואתמר בהון כל ישראל בני מלכים. ומשה בגין דנטר אות ברית אתמר ביה ויהי בישורון מלך. זכאה איהו מאן דנטר ברית:

תקונא שיתסר

בראשית דא חלה הה"ד ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. והא אוקמוהו דאדם חלתו של עולם הוה. ומ"ל דחלה איהו ראשית. דקרא אוכח הה"ד ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה (ליי')
מאי חלה. אלא *שבעה מינין אינון. חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש דהוא דבש תמרים.

חטה אילנא איהו דאכיל מניה אדם קדמאה. ואיהו לא אפיק מתמן חלה. ובגין דא לא חל ביה ה' ושריא ביה ח"ט וגרים ליה מותא.
וחלה איהי שכינת' כלילא משבעה מינין אילין ובה חב אדם קדמאה. טפה דא י'. עסה צריך לאפקא מינה חלה ומיד חל על ההיא טפה ויהיב ליה זרע כליל מתרוייהו דאיהו ו'. ורזא דמלה ה"א לכם זרע.
ובגין דא חלה ודאי איהי פקודא דאתמני לאתתא. דבגינה מת אדם דאיהו חלתו של עולם.
צריכה איהי לאפרשא חלה ולאפקא לה מעסתה דאיהי טפה דילה להחזירה על אדם.
איהי אטפת (נ"א דעכה) שרגא דיליה דאתמר ביה נר יי' נשמת אדם. צריכה לאוקדא ליה בליל שבת באתערו דשלהובין דאשא דרחימו לגבי בעלה. ורזא דמלה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.
ואתערו דחמימותא דליל שבת מאתתיה צריכה ברחימו ודחילו. ודא איהו אשה כי תזריע וילדה זכר.
איהי שפיכת דמים דאדם. אזדריקת דמה. ועל (כל) דא צריכה לנטרא ליה מדם נדה.
ובגין דא על תלת מלין אלין נשים זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר.
ע"כ רזא דחטה דמתמן חלה. חט"ה איהו רזא דעשרין ותרין אתוון דאורייתא:

תקונא שיבסר ליום ט

בראשית עלה אתמר ראשית מעשר דגנך (נ"א תבואתך) ודא מלכות דאיהו מעשר.
ואיהי עשירית לעשר ספירות. ובגינה מעשרין.
ומוץ ותבן דאינון לבושין דחטה בהאי עלמא פטורין ממעשר. ומאן דבעי לאפקא מעשר מחטה בעי לנקייה מן מוץ ותבן דאינון ח"ט ואשתארת איהי ה' נקיה. בההוא זמנא יהא זריק בה טפה דאיהי י' (וד).
וכגוונ' דא בזווגא דבר נש צריך לנקא' טפה מחט"א דאיהו יצר הרע. למהוי זרעא נקיה בה'. הה"ד הא לכם זרע.
אבל בעלמא דאתי חטה איהי נקיה. איהי ולבושה. ואיהי עשרין ותרין אתוון דאורית'.
ובג"ד בהמוציא בעל הבית צריך לדקדק בה'. למהוי איהי נקיה בלא פסולת.
ותרין עשורין אינון דאמר קרא עשר תעשר אמאי. אלא בגין לקשרא לה בתרין דרועין דאינון כהן לוי דאינון מעשר ראשון ללוי. מעשר מן המעשר לכהן.

דכל ספירן סלקין לעשר (בשכינתא) עד דסלקין למאה ואיהי אתעבידת תרומה לכלהו מאה ובגין דא שיעור

דף לא:

תרומה תרי ממאה. לקבל תרין לוחין דאורייתא. דאיהי תורה דאתייהיבת בארבעין יומין. ודא איהו תור"ה מ'.

ובה אתעבידו ספירן כלהו עשרונים. תלת אבהן תלת עשרונים. תרי נביאי קשוט אינון עשרון עשרון:

בס' כ"י כתוב כאן תקונא כ"ג וכ"ד ואח"כ התיקון י"ח.

תקונא תמני סרי

בראשית (ברא אלקים) בר"א שי"ת. אינון שית דרגין דנבואה דאתמ' בהון שוקיו עמודי שש.

וכמה דאינון שית לתתא הכי אינון שית לעילא. ואינון שית סלקין לשתין. באן אתר בי'סו'ד ח"י עלמין.

אשתאר י"ד מן י'סו'ד דא שכינתא תתאה כלילא מארבע סרי פרקין דיד. דאינון בחמש אצבעאן. ואינון יקו"ק יוד קא ואו קא. ארבע סרי אתוון דקב"ה דכלילן בה. ודא איהו וביד הנביאים אדמה.

ס"ו מן יסוד אנון לקבל שית דרגין דכרסיא דאתמ' ביה שש מעלות לכסא. ואת ו' סליק בי' דאיהי עטרה דברית לשתין שית זמנין עשר. וסלקין לשתין לקבל שתין גלגלין דסחרין לכרסיא. וכרסיא תמן שכינתא דאיהי דמיון ומראה דכלא.

דמיון הא דאתמר וביד הנביאים אדמה ועלה אתמ' ותמונת יי' יביט.

על שם דכל פרצופין דנביאי בה אינון רשימין. אתקרי דמיון

ועל שם דכל נהורין דלעילא מינה בה אתחזיין אתקריא' מראה. הה"ד יי' במראה אליו אתודע.

בסתימו דעיינין אתקריאת מראה בחלום ורזא דמלה אני ישנה ולבי ער ובפתיחו דעיינין איהו מראה בהקיץ.

ותרין ממנן תמן. חד סגרו"ן וחד פתחו"ן. ומטטרו"ן דאתקרי בשם תרוייהו ממנא על תרין מפתחין אלין.

מסטרא דעמודא דאמצעית' איהי שכינתא מראה בהקיץ. ומשה בסטריה. דכתיב ביה פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת יי' יביט.
מסטרא דצדיק דאיהו אור הגנוז לצדיקים לעלמא דאתי (נ"א לעתיד לבא) אתקריאת מראה בחלום. והוא דאתחזיא בה
מסטרא דגופא איהו יקוק עמודא דאמצעיתא דאתנטיל מתרין סטרין.
ואיהו רכיב על ארבע חיוון דאינון פני אדם פני אריה פני שור פני נשר. יוד קא ואו קא אתקרי מלגאו דגופא. ואיהו אדם לשבת על הכסא.
למאן דאיהו אדם אתחזיא ליה בדמות אדם. למאן דאיהו כשאר חיוון אתחזיא ליה בדמות חיון דכרסיא. לכל חד כפום חיליה.
ואל יתהלל המתהלל השכל ליה אלא בשכינתיה. דלא יכיל לאשגא ליה שום נביא וחוזה אלא בשכינתא.
ואית אדם לעילא מאדם מסטרא דחכמה. כ"ח מ"ה ודאי ואתמר ביה חכם עדיף מנביא.
קם רבי שמעון וכלהו חבריא ואמר
רעיא מהימנא רבן דכל נביאיא קום אתער משנתך דאנת איהו בכל נביאיא כגוונ' דשמשא דסיהרא וככביא מניה נהרין. ולית לון נהורא מסטרא אחרא. ובזמנא דאנת תתכנישת מעלמא אתמר בהון יחשכו ככבי נשפו.
קום אנהיר נהורין (נ"א נהורך)
ולא עוד אלא בזמנא דאנת אתכניש מן עלמא ביתא דנבואה דאתמר בה לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. איהי סתימא.
קום אפתח לה דאיהי ביתא עלאה גניזא דכל גניזין דלעילא סתימין (נ"א חתימין) דמלכא עלאה תמן ואנת הוית כבן בית בן דההוא ביתא.
*בית ב' אימא

דף לב.

עלאה. י' חכמה אבא. ת' תפארת. בן בית דלעילא. ואנת הוית בדיוקניה דבההיא (נ"א דלהאי) בית לא הוה רשו לנביא וחוזה לאעלא תמן אלא ברשו ואנת הוית עאל בלא רשו. כברא דמלכא דלית תמן תרעא סתימא ליה.

ולא עוד אלא דנביאיא אחרנין לא הוו עאלין למחמי למלכא אלא בשעתין ידיעאן וביומין ידיעאן כגוונא דאשכחנא באהרן דהוה עלאה מכלהו דאתמר ביה ואל יבא בכל עת אל הקדש אלא בזאת יבא אהרן אל הקדש. כ"ש אחרנין. ואנת בכל שעתא ושעתא ובכל יומא דאנת בעי הוית עייל למחזי למלכא.

ולא עוד אלא כל נביאיא הוו חזיין (נ"א משיגין) נבואה דלהון באברין דמלכא. כל חד וחד באבר ידיעא ולא יתיר. מנהון ברישא דמלכא. מנהון בנימין דרישא דאנון ככביא ומזלי דלית לון חושבנא. מנהון בעיינין מנהון באודנין. מנהון באנפין. מנהון בחוטמא. מנהון בפימא. מנהון בצואר. מנהון בידים. מנהון בקומה דאיהו גופא. מנהון בשוקין. מנהון באות ברית. מנהון בלבושין דמלכא דלא הוה לון רשו לאסתכלא יתיר.

אבל משה בכל אבר ובכל אתר הוה משיג נבואה דיליה. ובכל אבר ואבר איהי הוה נחתא לגביה. מה דלא הוה הכי לשאר כל נביאיא.

דכל חד סליק לאבר דיליה דנשמתיה הוה אצילות מההוא אבר. וההוא אבר הוה ליה אבוי.

וברתא דמלכא איהי היכלא דכל אבר ואבר. מצוה דכל אבר ואבר.

אד' איהו כחשבן היכ"ל. ובגין דא (נ"א ובגינהא) אתמר אד' שפתי תפתח

יקו"ק איהו בכל אבר ואבר. אד' היכל (יקו"ק בכל אבר ואבר) ואיהי נבואה דכל אבר ואבר. מראה דכל אבר ואבר אתקרי

וכל אבר ואבר אית ליה (נ"א אתקרי) ספירה ידיעא.

היכלא דכלהו שכינתא תתאה אד'. וכמה ממנן נטורי תרעין אינון להיכלא דלא יעלון תמן נביאיא אלא ברשו.

קום ר"מ קום אפתח היכל' דהא כמה מארי דנבואה אינון דפקין לתרעין דהיכלא ואמרין אד' שפתי תפתח ואיהי סתימ' לגבייהו עד דאנת תיתי תמן איהי לא אתפתחת.

למלכא דהוו צריכין ליה עבדוי ואפרכסוי וממנן ושלטני ארעא למחזי עמיה. כל חד כפום צרכוי. וכל חד כפום שלטנותיה. וכל חד כפום עסקוי. מה עבד מלכא. שוי כלא בידא דמטרוניתא ואמר כל מאן דבעי למשאל שאלתוי ייתי למטרוניתא דאיהי

בית דילי. בית י' (נ"א בת י'). היכל דילי והאי איהו אל יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אם בזאת.
בההוא זמנא דפקין כלהו לפתחא (נ"א לתרעא) דתמן סגרו"ן דסגיר. ותמן פתחו"ן דפתח. מיד ייתי רעיא מהימנא ויימא אד' שפתי תפתח.
קמ"ץ. פת"ח. דא סגיר. ודא פתח. תרין תרעין (נ"א שפוון) (נ"א שב"א). שערי צדק. עלייהו אתמר פתחו לי שערי צדק.
מלגאו איהי *סגולת'. סגול איהו בעלה. ואיהי סגולת' עטרה על רישיה חלם עליה אתמר אבוא בם אודה יק *אבו"א איהו עשר דאיהי נקודת חל"ם וביה

דף לב:

אודה יק דאיהו כתר על כלהו.
זֶה דא צַדִּי ואינון תרי סמכי קשוט צדיקי' יבאו בו דא צדיק דאיהו אות ברית בתרויהו.
איהו חיר"ק תחות צר"י. ואיהו שורק קשורא דתרויהו. (שור"ק באת ו' קשורא דדכר ונוקבא).
ובג"ד אודך כי עניתני ותהי לי לישועה. דא שכינתא דאיהי מסטרא דצדיק שורק לגבי בעלה. קשורה דיליה.
ואיהי חר"ק תחות צר"י תרי סמכי קשוט. ואיהו סגו"ל תחות תרין דרועין. ואיהי חל"ם לעילא בכתר.
ובגין דא אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. כלהו אמרין מאת יי' היתה זאת היא נפלאת בעינינו בזמנא דאיהי לראש פנה אתקריאת רישא. ועלה אתמר ראשך עליך ככרמל.
כד סליקת לגבי מלכא כמה מלאכין וכמה נשמתין סלקין עמה דאנון נימין דילה דתליין מינה כענבין באתכלא.
וכמה מלאכין ונשמתין נהרין קדמהא דאתקריאו עיני יי' ועלייהו אתמר כי עיניו על דרכי איש.
וכמה פקודין סלקין קדמהא דאתקריאת בכלהו מצות יי' ברה מאירת עינים.
וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו אזני יי' דממנן על קלין דצלותין ועל שיחת בני האדם למשמע צלותין.

וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו פני יי' דאתמר בהון ודמות פניהם פני אדם וגו' נהרין בכמה גוונין.
וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו רוחין ואשין דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט (ס"א אינון) דממנן על ריחא ותננא דקרבנין ואינון מארי דחוטמא.
וכמה מארי דקלין ודבורין דפימא סלקין עמה דאתמר בהון כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר.
וכמה מארי דצוארי סלקין עמה דתמן קנה ושט דממנן על קרבנין וצלותין (ס"א דצלותין) דאתמר בהון את קרבני לחמי לאשי ואלין אתקריאו אשי"ם.
וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו מארי דידין דאתמר בהון וידי אדם מתחת כנפיהם.
וכמה מארי דגופא סלקין עמה דאתמר בהון וגויתו כתרשיש.
וכמה מארי דברית סלקין עמה דאתמר בהון כמראה הקשת ואינון מארי דאותות.
וכמה מארי דרגלין סלקין עמה דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה.
וכד איהו בהיכלהא כלהו נביאיא סלקין תמן ודפקין לתרעא ואמרין אד' שפתי תפתח.
תלת קדמאין דצלותא אינון מסדרין שאלתין על נפשא לאעלא בהון קדם עלת העלות דתמן חיי נפשא
אמצעיות ממנן על שאלתין למשאל בעותהון על צרכי גופא.
תלת בתראין מקבלין תיובתא דכל שאלתין מן מלכא.
ולעילא מכלהו *יד כותבת. ולתתא מכלהו יד חותמת. הה"ד וביד כל אדם יחתום יד כותבת אורייתא דבכתב דאיהי לימינא. יד חותמת אורייתא דבע"פ דאיהי לשמאלא.
אוריית' דבכתב דאיהי לימינא עליה אתמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה ודא עמודא דאמצעיתא דאיהו אורייתא דאתייהיב מימינא דתמן חכמה.
*אורייתא דבע"פ דתמן שכינתא תתאה פה אתקריאת מסטרא דצדיק. דהכי סליק פ"ה לחושבן מיל"ה דאיהו כל פה
ובגין דא וביד כל אדם יחתום ואיהי לשמאלא דתמן איהי אימא עלאה דאתמר בה חתמנו לחיים. וצדיק על שמה אתקרי ספר חיים

דף לג.

כמה דאמרי' ובספר חיים וגו'.
הא אתפתחת היכלא.
הא קא אתיין נביאייא מארי דרגלין דקא דפקין לתרעא ואמרין להההוא דסגיר היכלא סגרו"ן ואתקרי אד' שמיה כשם רביה. אמרין ליה אד' שפתי תפתח. אפתח תרעין דהיכלא.
בההוא זמנא עאלין נטורי תרעא למלכא ואמרי ליה
רבון עלמין הא מארי דרגלין דפקין לתרעא דאינון שלוחי מצוה דקיימין בעמידה דצלותא קדמך.
בההוא זמנא יהב לון רשו לאעלא.
מטרוניתא דאיהי מצוה דמלכא אפטרופוס' דכל פקודין אוליפת זכו קדם מלכא בגינייהו. ויימא ליה
רבון עלמא הא אלין דקיימין קדמך בצלותין צריך למיהב לון שאלתין דלהון.
בההוא זמנא קלא נפיק לגבי מארי דרגלין ואמר בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך.
מליל עמי מה שאלתך באמצעיות דצלותין וינתן לך בבתראין
מטרוניתא קבלת שאלתוי.
וצריך למיתב תלת פסיעאן לאחורא דלא יתחזר כתפוי לגבי מלכא.
אלין נפקין וסגרו"ן סגר תרעא אבתרייהו
הא מארי דאותות קא דפקין לפתחא ואמרין אד' שפתי תפתח. תפתח דא פתחו"ן ואלין אינון מארי דח"י ברכאן דצלותא מסטר' דח"י עלמין דמיחדין לקב"ה ושכינתי' תמן. דצדיק תשיעאה איהו מעילא לתתא ומתתא לעילא.
תשע נקודין תשע טעמי ועלייהו אתמר ויתן אותם אלקים ברקיע השמים ודא צדיק דביה כל נקודין. להאיר על הארץ דא שכינתא דאיהי כלילא מכל אתוון.
מיד מארי שאלתין דפקין לתרעא.
כמה נטורי תרעא עאלין קדם מלכא ויימרון רבון עלמא הא מארי צדיקי' מארי דצלותין דמברכין לך בח"י ברכאן בעון לאעלא קמך.
מיד מני למפתח לון ולמהב שאלתוי.

ואלין אינון מארי דאותות מסטרא דאלין דאתמר בהון והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים.
ואלין אנון דסגדין על ברכהון בח"י עלמין (כל) בח"י ברכאן לגבי שכינתא.
אלין נפקין
הא מארי דקומה דפקין לפתחא דאינון כרעין וסגדין למלכא בצלותין. כמה דאמרו כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם
כורע לגבי אד' בצדיק דאתמר ביה והמלך שלמה ברוך וזוקף לגבי יקו"ק. לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאקדונק"י.
ועל כלהו אוליפת שכינתא זכו.
ואינון כד סלקין לעילא נשמתהון כמה חיוון מקבלין לון על גדפייהו וסלקין לון עד תרעא דהיכלא דמלכא.
מיד דאלין דפקין לפתחא אולפין זכו קדם מלכא בגינייהו ומני מלכא למפתח לון.
ואלין אינון דממללין קדם מלכא בחשאי ושאלין מניה בעותהון בחשאי. יחידים קדם מלכא. ומלכא יהיב לון שאלתין דלהון.
מיד הא מטרוניתא אחידת בהון ואוליפת זכו בגינייהו קדם דיפקון מן היכלא ואמרת רבון עלמין אלין אינון דהוו מכסיין לי בעטופא דמצוה דציצית בחמש קשרין ותלת עשר חוליין לכל סטר ובתלתין ותרין ענפי מצוה.
מיד מני קב"ה למלאכין דמרכבתא דלעילא לנטלא לון בגדפייהו ולפרחא בהון מאתר לאתר ולכסאה עליהון מכל מזיקין ומלאכי חבלה.
הא אלין נפקין והא אחרנין דפקין לתרעא.
מיד עאלין נטורי תרעין ואמרין
רבון עלמא הא מארי ידין דקשרין תפלה של יד על דרועייהו שמאלא בצלותא ותפלין על רישא קא עאלין.
ואלין אינון דיהבין דורונא לך בימינא. דאיהי צדקה צ' תשעים אמנים. ד' ארבע קדושות. ק' מאה ברכאן. ה' חמשה חומשי אורייתא.
ומיד מני לון למפתח לון.
בההוא

דף לג:

זמנא וידי אדם נפקין. דאינון גדולה גבורה. ומקבלין דורונא דלהון.
הה"ד וידי אדם מתחת כנפיהם. מאי אדם ההוא דאתמר ביה כתפארת אדם.
ומקבלין מנייהו דורונ' ויהבין ליה למלכא. ואם דורונא לאו איהו כדקא יאות לכלבא אתמסר ודחיין שאלתוי (ס"א לון) לבר.
דאית דלא פתחין לון תרעין ואתמר בהון בחוץ תעמד. וממלל מלכא בהון מלבר ויהיב לון שאלתוי מלבר ואזלין לון.
דלאו כלהו עאלין לבי מלכא. אלא אלין מארי דביתא דאתמר בהון ילדים אשר אין בהם כל מום לא בצלותהון ולא בנשמתהון. וטובי מראה בכל עובדיהון. ומשכילים בכל חכמה ושפירן למחזי. דעלייהו אתמר הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראך נאוה.
ויודעי דעת ומביני מדע דידעין בחכמה ובתבונה ודעת. דאין דורשין במעשה בראשית אלא אם הוא חכם בחכמה. ומבין בבינה. ויודע בדעת.
ואשר כח בהם דא שכינתא עלאה דאיהי כח אתוון דעובדא דבראשית לעמוד בכלהו בעמידה דצלותא.
אלין יעלון להיכלא דמלכא דאינון צדיקים גמורים.
בינוניים יהיב לון שאלתין דלהון מלבר ולא עאלין לגאו.
רשיעייא אדחיין מתמן ולא יהיב לון שאלתין דלהון אלא עלייהו אתמר מי בקש זאת מידכם רמס חצרי.
ואלין אינון רשיעייא דהוו מבזין למלכא בצלותהון דמנחן למשמע צלותא ופסקין לה על שיחה בטלה
אלין נפקין.
הא אחרנין עאלין. אינון מארי דצואר דהוו מברכין לקב"ה על מאכלין ומשתיין דקרבנין דאמרין בכל יומא צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי דהוו מקרבין לקב"ה ושכינתיה בכמה קרבנין דצלותין ואלין אינון דמהניין בענג שבת ומברכין לקב"ה. קב"ה יהיב לון שאלתין דלהון. ולאחרנין דהוו אכלין בלא צלותא אתדחיין מתמן ויהבין לון בידא דכמה מלאכי חבלה דאינון מזיקין.
הא אלין נפקין

הא מארי דקלין ודבורין בזמירות ותושבחות והודאות דצלותא דפקין ומארי דקלין דקראן לקב"ה בק"ש שמע ישראל תרין זמנין ערב ובקר.
אדהכי הא מארי דרגלין קא דפקין לפתחא מארי דעמידה דצלותא דאתמ' בהון ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך
המלך סתם דא קב"ה היכל המלך דא אדנ"י דאתמ' ביה אד' שפתי תפתח. אד' סליק לחושבן היכ"ל ואיתמר וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ
זכאה איהו מאן דזכי לאעלאה להיכליה דקב"ה למחזי למלכא ומטרוניתא
זכאה פימא (דאיהי היכל יקו"ק) דשריא ביה צלותא דאיהי אד' דאמרין לה אד' שפתי תפתח. וזכאין שפוון דאינון תרעין דהיכלא כגוונא דאלין דאתמר בהון פתחו לי שערי צדק.
דכד פומיה פתח בצלותא בשכינתא. ויי' יענה מיד. הה"ד אז תקרא ויי' יענה. א"ז תמניא אתוון יקו"ק אקי"ק. ויי' יענה הוא ובית דינו ודא יקו"ק אד' יאקדונק"י לקבל תמניא אתוון אלין. אינון (אתוון) (ס"א חיוון) דחשמל. דאינון חיוון דאשא פעם חשות ופעם ממללות. בצלותא מיושב ממללות בצלותא דמעומד חשות.
(נ"א כאן שייך וכד בר נש מצלי שבדף לד)
ות"ח אם בר נש סליק במחשבתיה בצלותא דיליה לשכינתא. או בכל פקודא ופקודא דעביד. (נ"א ות"ח בצלות' דסליקת שכינתא או בכל פקודא דסליקת שכינתא) מיד דדפיק לפתחא דהיכלא דמלכא נביא או חוזה או חכם או צדיק או חסיד מיד דקרא לה לתרעא. אם שכינ' סליקת תמן יקוק יענה מיד. ולא אמתין לעבד או ממנא דאפתח ליה. אלא איהו ממש אפתח ליה מחביבו ורחימו דאית ליה לגבה כחתן לגבי כלה. ואם שכינתא לא סליקת בההוא צלותא או פקודא. לא חשיב ליה קב"ה למפתח ליה היכליה ואפילו ע"י שלוחא.

דף לד.

ולאו איהו כדאי למיעאל להיכלא דמלכא. ועליה אתמר בחוץ תעמוד. ומלבר יהבין ליה בעותיה ע"י שליחא או ממנא.
ואי לא סליק צלותיה כדקא יאות דחיין ליה לבר וסגרין תרעין באנפוי. ועליה אתמר אז יקראנני ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני

והכי כד קראן ישראל כל חד וחד לקב"ה בק"ש או בצלות' או בכל פקודא אם שכינתא לאו איהי תמן לא נחית תמן.
הה"ד בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך. ותרגם אנקלוס בכל אתר דאשרי שכינתי תמן וגו'
דכד ב"נ סליק שכינתא בפקודין דיליה לגבי קב"ה. קב"ה נחית עליה בגינה. ובג"ד אמר הנביא אל יתהלל וגו' כי אם בזאת. והא אוקמוהו.
(והכי כד בר נש סליק שכינתא בצלותא דיליה לגבי קב"ה. קב"ה נחית לקבל צלותיה ושכינתיה אקדימת) (נ"א והכי כד בר נש נחית לקב"ה בצלותיה לגבי שכינתא מיד שכינתא אקדימת) לאפתחא ליה הה"ד ויהי *הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת.
ודא איהו רזא דאוקמוה מארי מתני' אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהו' מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף וטורפין לו צלותיה באנפוי.
ובג"ד ויהי הוא טרם כלה לדבר ולמללא בצלותיה בשם יקו"ק. מיד שכינתא נפקת לגביה (ס"א לקבליה). ובגיניה *נחתת שכינ' לרגלוי הה"ד צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו.
וכד שכינתא איהי עומדת על ישראל וישראל אינון רגלין דקמת עליהו בגלותא. קב"ה משבח לה בהון מה יפו פעמיך בנעלים וגו'.
ועוד מה יפו פעמיך כד ישראל הוו מקיימין שלש פעמים בשנה.
ועוד מה יפו פעמיך בנעלים בזמנא דעמדו ישראל על טורא דסיני דעלייהו אתמר ועמדו רגליו ביום ההוא.
ועוד מה יפו פעמיך בנעלים כד קיימין בר"ה ביומא דדינא בצלותא. קב"ה בגינייהו עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים.
בזמנא דאינון קיימין בשכינתא בגלותא וסבלין עלייהו כמה דינין וכמה יסורין דאמרין כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה
וכד בר נש מצלי צריך בקדמית' לנחתא קב"ה דאיהו יקו"ק בק"ש.
וליה אמרין שמע ישראל בכל שבתות וימין טבין בגין *דיומין דחול תרעא דהיכלא פנימאה איהי סתימא הה"ד כה אמר יי' אלקים שער החצר הפנימי' הפנה קדים יהיה סגור *ששת ימי המעשה.

ואמאי בגין דמטטרון שליט עלייהו. וביום השבת דייתי בעלה יפתח וכן ביום החדש יפתח.
ובגין דא כד נחית בר נש יקו"ק בק"ש צריך לנחתא ליה באד' דאיהו בפימיה. ובגין דא אד' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך
דתלת צלותין אינון בשבת. ורביעאה צלותא דמוסף צלותא דערבית אתה קדשת ודא שכינתא תתאה דאיהי מסטרא דשמאלא דתמן ליואי דאתמר בהון וקדשת את הלוים צלותא דשחרית ישמח משה במתנת חלקו ודא נשמת כל חי דאיהי אימא עילאה עלה אתמר אם תשכבון בין שפתים אל תקרי אם אלא אם דעלה אתמר וישכב במקום ההוא באתר דיש כ"ב אתוון דאוריתא שכיבת תמן.
זכאה איהי פימא דאורייתא דההיא שעתא שכיבת תמן.
צלותא תליתאה אתה אחד ושמך אחד דא יקו"ק עמודא דאמצעי' דאחיד בתרוייהו ואינון נשמה יתירה ורוח יתירה ונפש יתירה. נפש יתירה בערב שבת אתה קדשת *נשמה יתירה נשמת כל חי דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו. רוח יתירה אתה אחד ושמך אחד.
זכאה איהו מאן דאפתח פימוי בתלת צלותין לקבלא

דף לד:

לון בשבת.
תפלת מוסף דא צדיק דכליל כלהו צלותין וביה אמרין בצלותא דמוסף כתר יתנו לך יי' אלקינו.
וכתר איהו כתר עליון. יי' אלקינו אבא ואימא. קק"ק תלת אבהן. יי' צבאות ברית מילה ותרין ירכי קשוט. מלא כל הארץ כבודו דא שכינתא.
זכאין שפוון דאינון תרעין דהיכלא לקבלא בהון צלותין אלין. ובגין דא אד' שפתי תפתח.
פתחו לי שערי צדק. דכד בר נש אפתח פימוי בצלותא בשכינתיה מיד אז תקרא ויי' יענה הוא ובית דינו. א"ז תמניא אתוון דאינון יקו"ק אקי"ק. אבא ואימא. ויי' יענה מיד. הוא ובית דינו יקו"ק אד'.

כד אינון באבא ובאימא לימינא ושמאלא כל חד איהו שם בפני עצמו. וכד אינון בכתר עליון אינון ביחודא חדא כגוונא דא יאקקויק"ק. בחסד וגבורה אינון יקו"ק אקי"ק ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא. בעמודא דאמצעיתא אינון תרוייהו ביחודא חדא והכי אינון ענפין מתפרדין בנצח והוד יקו"ק לימינא אקי"ק לשמאלא. בצדיק מתיחדים.

הא הכא רזא דאילנ' דאתפשטן ענפוי מעילא ומתייחדין בשרשוי לתתא ודא עץ החיים.

עץ הדעת טוב דלית ביה רע מתתא לעילא כגוונא דא. אד' שכינתא תתאה יקו"ק עמודא דאמצעיתא. ואינון בתרין ירכין ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא והכי בתרין דרועין מתפרדין ענפין לימינא ולשמאלא. בצדיק אינון ביחודא חדא יאקדונק"י. ודא רזא דחשמל חיוון דאשא ממללן.

כל הכורע כורע בברוך דאיהי יאקדונק"י. וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יקו"ק אקי"ק.

ובהון הוה משבח שכינתא בשיר השירי' מתתא לעילא הה"ד מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן. שררך אגן הסהר שני שדיך צוארך ראשך הא הכא מתתא לעילא

והיא משבחת לקב"ה מעילא לתתא ראשו כתם פז עיניו לחייו שפתותיו ידיו שוקיו

זכאה איהו מאן דסליק צלותא בכל אתר ואתר (נ"א בכל אבר ואבר) בתקונא דא (נ"א חזור לעיל ת"ח אם בר נש סליק)

ת"ח יקו"ק אד' איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין יקו"ק לימינא אד' לשמאלא. ואינון אספקלריאה המאירה ואספקלריאה שאינה מאירה. בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י. והכי בתרין דרועין יקו"ק לימינא אד' לשמאלא. בעמודא דאמצעיתא יאקדונק"י תרוייהו ביחודא חדא בסוד אמ"ן.

ובגין דא גדול העונה אמן יותר מן המברך. הא איהו מתתא לעילא

מעילא לתתא יקו"ק אקי"ק תרוייהו חד בכתר עליון. כגוונא דא יאקקויק"ק.

בחכמה ובינה יקו"ק אקי"ק. בתרין דרועין יקו"ק אקי"ק. בעמודא דאמצעיתא תרוייהו כחדא. בנצח והוד יקו"ק אקי"ק דא לימינא ודא לשמאלא. בצדיק תרוייהו ביחודא כחדא

וכן במלכו' תרוייהו ביחודא חדא כגוונא דא יקו"ק אד'. ובה מתחברין יקו"ק אקי"ק ובג"ד איהי קרית ארבע חבורא דארבע שמהן דאינון בארבע פרשיין דתפלין דיד ובארבע בתי דתפלין דרישא.

וכד נביא הוה סליק לעילא ודפיק לתרעא אי הוה סליק בשכינתא הוה פתח ליה מיד והוה אמר ליה בן אדם עמד על רגליך ואדבר אתך

דאנת הוא דהוית סביל לשכינתא בצלותא בעמידה. עמוד על רגליך דאתמר בהון וכף רגליהם ככף רגל עגל עגולים כנקודים דאינון מנהיגים לאתוון. ומסטרא *דאתוון אינון מרובעין הה"ד על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו.

ועוד על ארבעת רבעיהם אינון

דף לה.

ארבע קדושות דאומ' בר נש בכל יומא.

ועוד עמוד על רגליך בקדמאין.

ומה שאלתך עד חצי המלכות באמצעיות.

ותעש בבתראין. דתמן איהו בר נש כעבד המקבל פרס מרבו והולך לו

אלין נפקין דיהיב לון מלכא בעותהון הא אחרנין קא דפקי לתרעא מארי דברית מילה ואמרי אד' שפתי תפתח.

זכאין אינון ישראל דאינון רגלין דשכינת' דקמת עלייהו בצלותא בעמידה. דאיהי ודאי עלייהו תפלה מעומד וקמת עלייהו בגלותא.

ובמאי קמת עלייהו בגין דנחתין לגבה יקוק דעליה אתמר כל הזוקף זוקף בשם. דביה צריך בר נש לזקפא לשכינתא.

ואלין דלא זקפין לה בשם יקו"ק בצלותהון או בפקודין דאוריתא (נ"א דלהון). איהי צווחת עלייהו נתנני יי' בידי לא אוכל קום.

דסמיכו דילה איהו בתרין דרועין דאינון חסד וגבורה. ועמידה דילה בתרין שוקין דאינון נצח והוד.

וזקיפו דילה בגופא דאיהו עמודא דאמצעיתא יקוק שמיה. ובג"ד כל הזוקף זוקף בשם. ויחודא דילה בצדיק.
ובגין אלין דלא יכילת למיקם בהון בצלותא ולית לה סמיכו ולא זקיפו בהון בגלותא אתעציבת בהון.
ורזא דמלה בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו. ובגיניה ויתעצב אל לבו. (ואמאי אל לבו אם דא בן כסיל איהו תוגת אמו)
ואמאי כולי האי לאמיה ולא לאבוהי. אלא דא רזא עלאה
איהו פקודין דעשה אינון מימינא דתמן חכמה כמה דאוקמוהו מארי מתני' הרוצה להחכים ידרים.
ופקודין דלא תעשה אינון משמאלא דתמן אימא עלאה. דבהון אד' ש'מעה אד' ס'לחה אד' ה'קשיבה ועשה אל תאחר ביום הכפורים.
וכד לא חזרין בתיובתא אינון דעברין על לא תעשה דאינון משמאלא אתמר עליהו ובן כסיל תוגת אמו. בגין דתמן אימא לשמאלא. ולבא איהו לשמאלא (ורזא דמלה) ובג"ד ויתעצב אל לבו.
ותרין הויות אינון לימינא ולשמאלא כגוונא דא יקקו יוקק.
י' לימינא וביה יי' בחכמה יסד ארץ אב עם ברתא. ה' עלאה עם ברא דאיהו ו' תפלין על רישיה הה"ד ובזרע עזו אלו תפלין דרישא דבכל אתר דאת ה' על ו' איהי אימא.
ודא רזא דקרבן עול' ויורד דסליק ה' לגבי י' ונחית ה' לגבי ו'. ואם לאו האי הויה יקקו דאתרמיז בהאי קרא כי אם בזאת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע אותי לא הוו ידעין בני נשא קרבן עולה ויורד
(דכד לא הוה ב"נ קריב את ה' עם י' ה' עם ו'. ומאן עולה ויורד. מאן הוה ידע מאי ניהי ה' דאיהי ברתא (נ"א אימא) דאית ליה לסלקא לה לגבי אבא וה' דאיהי אימא (נ"א ברתא) לנחתא לה לגבי ברא)
(נ"א וכד חזא בר נש דאם ה' איהי עם י' וה' עם ו' מאי עולה ויורד מאן הוה ידע מאי ניהי ה' דאיהי אימא דאית לה לסלקא לה לגבי אבא או ה' דאיהי ברתא לנחתא לה לגבי ברא)
אלא בגין האי הויה דאיהי יקק"ו דה' דאיהי על ו' איהי אימא עלאה ובה אשתמע ה' תתאה דאיהי תחות י' דאיהי ברתא

ודא רזא דקרבנא דצריך לסלקא ה' לגבי י' ולנחתא ה' לגבי ו'
יוקך י' איהו לימינא חכמה. ו' תורה שבכתב מימינו אש דת למו והאי איהו דאמרין מוח הבן דאתמשך ממוח האב.
ה' עלאה לשמאלא ומתמן אתיהיבת אוריתא שבע"פ דאיהי ה' תתאה.
זכאין אינון ישראל דידעין רזין עלאין בהויות דבהון סלקין צלותין בהבלים דפומהון.
ונחתין אינון חיילין בהון כדקא יאות.
דכד ב"נ סליק שכינתיה בצלותיה. קב"ה נחית עליה הה"ד בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך.
זכאין אינון ישראל דאינון רגלין לשכינת' למיקם עמה בין בריוח בין בעאקו.
דכד אנון בדינא

דף לה:

ביומא דדינא דאיהי ר"ה איהי קמת עמהון לדינא דקיימין לה בצלותהון. דעלייהו אתמר בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך.
דבכל אתר דקיימין ישראל בכל פקודא ופקודא לשכינתא. איהי קיימת בגינייהו בכל דוחקא וצערא בין בארחא בין בישובא בין בימא. ודא איהו בהתהלכך במדברא תנחה אותך. הה"ד צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. בשכבך בישובא תשמור עליך. והקיצות למחת (ס"א למיזל) בימא היא תשיחך.
ועוד בהתהלכך בהאי עלמא תנחה אותך בשכבך בקבר תשמור עליך והקיצות בת"ה היא תשיחך
הא אלין נפקין והא אחרנין קא דפקין לפתחא ואינון מארי רגלין. מסטרא דרגלין דקב"ה דאתמר בהון ועמדו רגליו ביום ההוא ועלייהו אתמר כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף.
אלין נפקין הא אחרנין עאלין מסטרא דאלין דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה. רגלין בעגולא אינון רגל ישרה. ואית רגלין אחרנין מרובעין דאופנים דאתמר בהון על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו. דבהון והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק. ואנון רגלין בעגולא אינון כנקודין. לאתוון *דאינון רגלין ברבועא.

ונביא דאיהו מסטרא דלהון תמן הוה סליק רוחיה ומתמן הוה שמע כל מה דהוה ליה למשמע הה"ד ויאמר אלי בן אדם עמד על רגליך ואדבר אותך ועוד ותבא בי רוח כאשר דבר אלי. ותעמדני על רגלי ואשמע את מדבר אלי. ותשאני רוח ואשמע אחרי וגו'. בגין דדרגין אינון מסטרא דשכינתא דאתמר בה וראית את אחורי. אמר ואשמע אחרי.

מאי קול רעש גדול. דאית רעש ואית רעש. אית רעש דאתמר ביה לא ברעש יי' דלא ייתי תמן קב"ה. ואית רעש דייתי תמן.

אלא רע"ש בהפוכא ער"ש כמה דאתמר יי' יסעדנו על ערש דוי ודא איהו כל משכבו הפכת בחליו דאתהפך רע"ש לער"ש. ומאי ניהו ערש אלא איהו עש"ר בהפוך אתוון.

ודא שכינתא דאיהי כללא דעשר ספירן דעלה אתמר אין קדושה בפחות מעשרה דאיהי שריא לרישא דחולה. ובגינה יי' יסעדנו. ובמאי על ערש דוי על שכינתיה ודאי. ואם שכינתא לאו תמן. רוח סערה תמן דאסעיר גופיה דבר נש דכתיב ביה והאניה חשבה להשבר דאיהי גופא דספינה

כד לית שכינתא סמיכת לה. רוח סערה מהפך לה ותבר לה. ובזמנא דשכינתא סמיכת לה מיד קלא נפיק בן אדם עמד על רגליך וקאים ממרעא דיליה ונפיק מדינא שלים בגופיה שלים בממוניה.

הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא ואמרין אד' שפתי תפתח ואינון דסמיכין לשכינתא בכמה רגלין דמועדים ויומין טבין וכד אלין עאלין קב"ה משבח לה בהון מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב

דאלין אינון דאתמר בהון שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך.

(ואפיקנא פעמיך מן פעמים. ונעלים אלין נעילת הפסח ונעילת עצרת ונעילת חג. חמוקי ירכיך אלין אינון)

(נ"א ואפיקנא נעליך מן רגלים אמר קב"ה כמה אנת שפירא באלין נעלים דאינון נעילת פסח ונעילת עצרת ונעילת חג.

חמוקי ירכיך אלין אינון מסטרא דתרי ירכי קשוט דאתמ' בהון שוקיו עמודי שש ואינון שית דרגין דנבואה)

מסטרא דאת ו' דאיהו צדיק עמוד דסמיך לון. ואיהו שית לקבל שש מעלות לכסא וסליק באת י' לששים. כגוונא דששים ושית גלגלים דסחרין לכורסיא. ואינון ס"ו מן

יסו"ד. והא אוקמוה אשתאר י"ד. ביה וביד הנביאים אדמה ודא שכינתא יד חותמת מסטרא דצדיק. יד *כותבת מסטרא

דף לו.

דעמודא דאמצעיתא. איהי תמונת כל ובגין דא וביד הנביאים אדמה.
הא אלין נפקין הא אחרנין קא דפקין. לפתחא ואמרין אד' שפתי תפתח ואינון מארי דאות דאיהו ח"י עלמין דמצלין בח"י ברכאן דצלותין. דמקרבין בהון קרבנא לקב"ה דחשיבא לקבל שבעה פרים ושבעה אלים. ולקבל שתי תורים או שני בני יונה. דמסט' דהאי אות אמר למשה וזה לך האות
ואיהו כליל תרי עשר מזלות. ושבעה ככבי לכת. מסטרא דקדושה דאיהי בת שבע. ומסטרא דוו' דאיהו ו' עלאה ו' תתאה. ועלייהו אתמ' ומאתות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהם.
ה"א אינון שית ככבי לכת. ה' ככבא שביעאה. ו"ו תרין עשר מזלות. דכל מזל אתקרי אות. ואיהו ממנא על כל *שעתא דתרין עשר שעתין.
כל נביא אית ליה מזליה ושעתיה. וכפום ההוא מזל וכפום פעולה דיליה הכי אתגלייא ליה אות. מן וא"ו דתרין עשר מזלות ממנן על תרין עשר שעתין ועל תרין עשר ירחין. ואלין מזלות מתמן הוו ירתין תרין עשר שבטין נשמתין דלהון.
ואית מסטרא אחרא תרין עשר דאתמר בהון שנים עשר נשיאים לאמתם. דאינון אתקריאו טל"ה שו"ר תאומי"ם סרט"ן וגו'. דא כגוונא דדא עבד קב"ה.
שית מזלות אינון מעילא לתתא מחסד ועד יסוד. ושית מתתא לעילא מיסוד ועד חסד. מסטרא דמלכות אתקריאו שבעה ככבי לכת משכינתא עד חסד. וכפום פעולה דההיא ספירה הכי אתגלייא אות.
אות מסטרא דחסד איהו רחמי. אות מסטרא דגבורה איהו דינא ואחזי על קטולא דחייביא ושפיכו דדמא. ואחזי בצדיקייא דם דבעירן למיכל בחדוה וענג דמאכלין בחתן וכלה. ובשפיכו דדמא דקרבנין הה"ד וזבחת עליו את עלתיך וכו'. ועלייהו אתמר איזהו מקומן של זבחים שחיטתן בצפון.
ועוד אחזי בצדיקייא דם ברית דאתמר בה ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי.

מסטרא דעמודא דאמצעית' איהו אות תלוי ארוך. אם זכוון עובדין דעלמא מטה כלפי חסד ואם לאו כלפי דינא. והכי אינון תלת אחרנין כגוונ' דא ולחכימיא ברמיזא.

הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא מסט' דקשת דאיהו אוף הכי אות ברית. דאתמ' ביה כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מרא' הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי' וארא' ואפל על פני ואשמע קול מדבר. ואמאי הוא נפיל על אנפוי בגין דאסיר לאסתכלא בקשת.

אמר ר' אלעזר אבא ואמאי אסיר לאסתכלא בקשת.

א"ל ר"ש ברי בגין אינון קליפין דמתלבשין ביה ודאינון ביה דאינון רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ודא איהו דחזא יחזקאל ע"ה

דאמר וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון דא קו תהו קליפא ירוקא דאגוזא קו ירוק. ענן גדול קליפה תניינא חוורא דאגוזא ודא בהו. ואש מתלקחת קליפה תליתאה דאגוזא ודא חשך ונגה לו סביב דא קליפה ד' דאגוזא דאיהי אתאחדא במוחא. ומתוכם כעין החשמל דא מוחא דאגוזא ודא יאקדונק"י.

וברי עד דאלין קליפין דאגוזא מתעברין ומתתברין בתקיעה ושברים ותרועה. דבהון שברים שבר תשבר מצבותיהם דאינון קליפין דאגוזא. ובתרועה תרועם בשבט ברזל. ובתקיעה והוקע אותם לה'.

דאלין גרמו דותקע כף ירך יעקב בגיד הנשה דאיהו צדיק.

ואתפרש מינה שכינ' ואיהי בגלותא. ואתדבק באתרהא קליפה (אחרא) דערלה דאפריד בין צדיק ושכינתא. על כן לא

דף לו:

יאכלו בני ישראל את גיד הנשה עד דאתעברת האי קליפה מתמן.

וברי כל זמנא דאלין קליפין לא מתעברין מקשת. לא יהא קשת בגוונוי נהירין.

וסימנא דא יהא בידך עד דתחזי קשתא בגוונוי נהירין לא תצפי לרגלי דמשיחא. ומיד דיהא נהיר בגוונין נהירין. מיד וראיתיה לזכר ברית עולם.

ומיד אתגלייא ההוא דאתמ' ביה וזה לך האות כי אנכי שלחתיך. לקיימא ביה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

בההוא זמנא אתגלייא מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה.
הא אלין נפקין. אחרנין דפקין לפתחא ואמרין אד' שפתי תפתח ואינון מארי דקומה.
מסטרא דאימ' עלאה אתקריאת שכינתא בטן הה"ד מבטן מי יצא הקרח. כעין הקרח הנורא
גוף דילה עמודא דאמצעיתא' בטן עליה אתמר בטנך ערמת חטים. שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו'
שררך דא ציון דאיהו טבור עלמא נקודה דמינה הושתת העולם לארבע סטרין דאינון מזרח ומערב צפון ודרום.
ולקבלייהו רישא למזרח. גופא למערב. דרועין לדרום רגלין לצפון.
אות ברית נקודה באמצעיתא כגוונא דטבור. אגן הסהר
דא נקודה דסיהרא כגוונא דא כּ. והיה ראשית נקודה באת בּ.
בת קול איהי ודאי. כללא דנקודין ואתוון.
ואיהי פתוחה כלפי צדיקיא וחסידיא וחכימיא מארי דאוריתא.
ופתיחה לגבי נביאייא ולגבי נטרי ברית וכל אינון דתליין בספירן דאינון שמא קדישא דקב"ה.
ואיהי סתימא מסטרא אחרא כלפי רשיעייא דבזמנא דאתיין לאסתכלא בה חזרת אנפין לאחורא מנייהו כגוונא דא .
ובגין דיעקב דאיהו דיוקניה חקוקה בסיהרא תמן. אתמר ביה לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו.
ועל אינון דזרעא דיעקב אתמר וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב. אתמר הכא בדד ואתמר התם באתר אחרא יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר.
דא יהא ביומוי דמלכא משיחא דלא יהא פסולת בישראל אלא יי' בדד ינחנו.
ומאן פסולת. אינון גרים. ובגין דא אוקמו מארי מתני' דאין מקבלים גרים לימות המשיח.
ובההוא זמנא מתפשטא סיהרא מאלין קליפין חשוכין ומתחדשא בלבושין שפירין.
והאי איהו חדושא דסיהרא. הה"ד ותסר בגדי אלמנותה מעליה ואתמר בה תתחדש כנשר נעורייכי

ומיד דאיהי מתחדשא מיד אתקיים קרא דנבואה בישראל ואת רוחי אתן בקרבכם וגומ' ונתתי בכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם וכו' ונבאו בניכם ובנותיכם.
הא אלין נפקין הא מארי דקומה קא דפקין לפתחא דאיהו קומה דגופא דמלכא דאתמר ביה וגווייתו כתרשיש. והאי איהו דאתקרי שמים דביה אתפתחון חמש נהורין הה"ד נפתחו השמים וארא מראות אלקים.
ואינון חמש נהורין דאינון ה' ספרי דאורייתא. בגין דאיהו ו' וביה אתפתחן חמש נהורין דאת ה' דסלקין לחמשין תרעין דחירו.
ובזמנא דאלין דפקין לפתחא ואמרין אד' שפתי תפתח אתפתחת לון תרעא דהיכלא בכמה נהורין מרקמן נהרין מכל גוונין דעלמא.
ובזמנא דאלין עאלין להיכלא. שכינתא אוליפת זכו עלייהו ואמרת
רבון עלמא הא אלין מארי דקומה דקא סגדין בצלותא לגבך ארבע זמנין. בתלת קדמאין תרי. ובתלת בתראין תרי. לקבל ארבע אתוון דילך. וזקפין ארבע זקיפות בהו. לארבע אתוון דילי דאינון אד'. לסלקא ארבע דאינון

דף לז.

אד' בארבע דאינון יקו"ק.
וצריך למכרע בכלהו בח"י חוליין דאינון לקבל תמני סרי ברכאן דכלילן בח"י עלמין.
ודא איהו דתקינו מארי מתניתי' עד דיתפקקו כל חוליות שבשדרה.
ושדרה איהו לולב אם נפרצו עליו פסול.
כגוונא דא צריך דלא יפסיק בתמני סרי ברכאן דצלותא דאינון לקבל ח"י נענועין דלולב כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק
בגין דח"י עלמין איהו דאחיד בין יקו"ק אד'. כגוונא דא יאקדונק"י דסליק לחשבן אמ"ן. ובגין דא אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק כשהוא כורע בברוך. ומה דאתמר אבל עקרב פוסק בגין דהא אוקמוהו וחי בהם ולא שימות בהם.
ועוד כל הכורע כורע בברוך הא אוקמוהו דצריך לכלול ביה עשר ספירן. דאינון יוד קא ואו קא. דאינון כ' מן ברוך כתר. ר' ראשית חכמה. ב' תרין ההין שכינתא עלאה ותתאה. ו' שית ספירן. הא עשר.
ובגיניה אתמר וברוך אל עליון וגו'. ויתן לו מעשר מכל.

יוסף בגין דזכה לצדיק חי עלמין דביה צריך למסגד בכל ספירן לגבי שכינתא. זכה להאי חלמא הה"ד והנה השמש והירח וגו'.
ונביא דסליק להאי דרגא. שמשא וסיהרא וככביא ומזלי כלהו יהבין ביה נביאו בנשמתיה. ורוח דנבואה לאתנבאה מכלהו.
והאי איהו. משתחוים לי דמכלהו נחית ליה נבואה ומכלהו אתכלילת נשמתיה. והאי איהו אגרא דאלין מארי דקומה.
הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא ואינון מארי דרועין ואמרין אד' שפתי תפתח.
מיד עאלין נטורי תרעין ואמרין רבון עלמא הא מארי דדרועין קא דפקין לפתחא.
קלא נפיק ויימא הא אינון מארי דדרועין בקשורא דתפלין ובעטיפו דמצוה דאתמר בהון וישימו על שכם שניהם. כגוונא דשם ויפת דאתמר בהון ויקח שם ויפת את השמלה וגו' וערות אביהם לא ראו.
ערוה איהי מסט' דחם ודא איהו יצר הרע דמחמם גופיה לדבר ערוה (נ"א עבירה) וגלי ערין בעלמ' דאיהו מסטרא דנחש הקדמוני דאתמר ביה ארור אתה מכל. הבהמה. ובגין דהאי איהו מסטרוי אמר ארור כנען וגו'.
ועוד אלין אינון מארי מתנן. דעבדין גמילות חסדים עם שכינ' דאיהי עניא דאנון פתוח תפתח נתון תתן הענק תעניק כו' עשרה אינון. והא אוקמוהו חבריא מארי מתניתין.
ואלין אינון ידי נדיבים מסטרא דאבהן דאתמ' בהון נדיבי עמים וגו'.
ידין פתיחן בותרנותא לגבי עניין דאינון צדיק וצדק דגמלין עמהון בגלותא גמילות חסדים. באורייתא דאתייהיבת מימינא ומשמאלא.
הה"ד יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי. אורייתא דבכתב ואורייתא דבע"פ. דמתרוייהו אתיהיבו הה"ד מימינו אש דת למו.
ועוד רבון עלמא קבל דורונא דלהון דאיהי מתנה טובה דסלקא עלייהו. דאתמר בה מתנה טובה יש לי בבית גנזי שבת שמה. אלין אינון דהוו עבדין צדקה עמה דאיהי צ' תשעין אמנים. ד' ארבע קדושות. ק' מאה ברכאן. ה' חמשה חומשי תורה
מיד וידי אדם דאינון חסד וגבורה הוו נפקין מאדם דאיהו עמודא דאמצעיתא לקבלא דורונא דלהון ויהבין ליה למלכא

דאלין דלא עבדין גמילות חסדים עם שכינתיה בגלותא ואינון קמצנין לגבה דורונא דלהון לכלבא אתמסר.
ודורונא דשכינתא צריך למעבד בגינה מההוא חביב דאית ליה.

דף לז:

כמה דאוקמוהו מארי מתניתין ואהבת את יי' וגו' בההוא דאיהו חביב עלך.
בההוא זמנא כמה חיוון פתחין ידייהו דאתמר בהון וידי אדם מתחת כנפיהם. יהבי דורונא לנשמתא דההוא בר נש מכמה מתנן טבין מכמה דרגין דנבואה.
ועל כלהו יהיבת ליה שכינתא מתנן דאתמר בה *ישמח משה במתנת חלקו בגין דמתת אלקים היא.
וההוא דאתמר ביה *פותח את ידיך וכו' יהיב ליה כמה מתנן טבין ופרנסה לנשמתיה ולגופיה.
וכלהו דעאלין כד נפקין מבי מלכא יהבין תלת פסיען לאחורא דלא חזרין כתפייהו לגבי קב"ה
דלית דורונא חביבא קדם קב"ה כדורונא דשכינתא
זכאין אינון דרועין דסלקין לה לגביה תפלין על ידייהו ועל רישייהו
זכאין אינון רגלין וגופא וידין וכל אבר ואבר דביה סליק דורונא לקב"ה
דלית דורונ' חביבא קדם קב"ה כדורונ' דשכינתא
זכאה איהו אבר דעביד ביה מצוה לקב"ה דבגינה נחית קב"ה לשרייא בכל אבר דיליה
ועל האי בר נש מכריזין לעילא הבו יקר לדיוקנא דמלכא:
(כאן חסר והוא בתקונים זהר חדש דף כה ע"ג)
בריש הורמנו דמלכא. בוצינא דקרדינותא לא חוור ולא סומק ולא ירוק ולא אוכם כלל.
והאי בוצינא איהי קו המדה דאיהו אתלבש באוירא.
וכד איהי באוירא. איהי סתימא ולא אתחזייא כלל.
וכד אתפשטת לאתגליא נפיק מהאי אוירא נקודה חדא. ומה דאשתאר איהו אור.
והאי איהו אור קדמאה דעובדא דבראשית. הה"ד ויאמר אלקים יהי אור. יהי י' אויר.
ורזא דא לחכימי לבא אתמסר.

והאי נקודה בתר דאתפשט מהאי אור. אתלבשת בגוונין ארבע בהיכלא עלאה. ומאי איהי (נ"א ניהי). בּ. ועלה אתמר בחכמה יבנה בית.
ורזא דהאי נקודה איהי מדיד חמש גוונין. ועלייהו אתמר מי מדד בשעלו מים ודא אָ.
ושמים בזרת תכן ודא אִ. וכל בשליש עפר הארץ ודא אָ (נ"א אֹ) ושקל בפלס הרים ודא אֵ. וגבעות במאזנים ודא אֶ
דא סליק באוירא. ודא אזיל לצפונא ודא לדרומא הה"ד הולך אל דרום וסובב אל צפון. תרין אחרנין סובב סובב לגבי מזרח ומערב דאינון כלהו נקודי כגלי ימא. דא סליק ודא נחית
ואינון כחוטא חוורא דעינא דאיהו אסחר עינא. וכחוטא ירוקא ואוכמא וסומקא ותכלא.
אלין גלגלין כלהו סחרין להההוא נקודה ואיהי מדה לכלהו. איהי בארבע וסלקא בעשר. ורזא דמלה יקוק יוד קא ואו קא. אלין אינון ארבע גוונין דסלקין בעשר.
ואנון כלהו להביות אשיות ועליהון אתמ' כי ה' אלקיך אש אכלה הוא.
שבע אינון מהאי עשר ואינון לקבל שבעה רקיעין. ואינון שבע ספיראן. ובין כל חד וחד ת"ק שנין.
והכי פותיא דכל רקיעא ורקיעא ת"ק שנין עד דסלקין כלא למדה ידיעא. דאיהי נקודה חדא לחשבן ידיעא
והכי איהו רזא דחושבנא כגוונא דא.
תשע נקודין אינון לכל סטר דאתכלילן בנקודה דחלל דילה. ובגינה אתמר מחלליה מות יומת כו'
קם ההוא סבא וא"ל רבי רבי באומאה עלך בהאי נקודה טמירא עלאה. נחית (נ"א חות) הכא לגלאה רזא טמירא. ולא ליקרא דילי עבידנא אלא ליקרא דשכינתא לאחזאה יקרא דהאי נקודא טמירא גניזא דאתמר בה ונעלמה מעיני כל חי. ועלה אתמר נתיב לא ידעו עיט וגו'.
אדהכי הא ר' סליק לעילא באוירא לנטלא רשו מההיא נקודה דאיהי גניזא תמן.
והא קא נחית בעמודא דאשא דאיהי הבל דפומא. דביה חיוון רצין ושבין. הה"ד והחיות רצוא ושוב וגו'.
ואמר בראשית תמן ב"ת

דף לח.

תקונא תשסרי ליום י'

בראשית תמן ב"ת. והאי בת נקודה סתימא באוירא. עלה אתמר שמרני כאישון בת עין. איהי ודאי גניזא באור ובה אתעביד אויר.

ובגינה אתמר וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה. חמש זמנין אדכיר סנה. וחמש זמנין אור אינון לקבלייהו בעובדא דבראשית. ואינון יהי אור. ויהי אור. את האור כי טוב. ויבדל אלקים בין האור. ויקרא אלקים לאור.

ואינון *חמש תקונין דמדה דאינון לקבליהו אָ אֵ אִ אֹ אֶ.

ועלייהו אתמר מי מדד בשעלו מים דא חסד. ושמים בזרת תכן מאי *זרת דא גבורה וכל בשליש דא עמודא דאמצעית' דאיהו תליתאי. ושקל בפלס הרים דא נצח. וגבעות במאזנים דא הוד.

ואינון ברזא דאת ה' דהאי נקודה מדיד בהון ה' נקודין. דאיהי י' דנפיק מגו אוירא דכיא דאיהו כתר עלאה: ובגין דאלין חמש מדידין אינון ברזא דה' עלאה. איהו אזיל בהון חמש מאה שנין בין כל חד וחד.

ורזא דמלה *עץ החיים מהלך חמש מאות שנה ובין כל חד וחד חמש מאות שנה. ובעובי דכל חד וחד חמש מאות שנה דכלהו סלקין במתקלא דחמש חמש לכל סטרא.

ורזא דמלה ועשית בריחם עצי שטים. חמשה לקרשי צלע המשכן האחד. וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה. לירכתים אינון ירכי קשוט. ימה. מאי ימה דא שכינתא עלאה. ההוא דאתמר ביה ודמות על ראשי החיה רקיע.

ואיהו דאוקמוהו אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא. והאי נימא עליה אתמר אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא. ובה קב"ה מדקדק עם צדיקייא אפילו כחוט השערה. והאי חוט איהו חוט דסחיר לאות ברית מילה. וברית איהי נימא.

ווי לון מאן דאפריש אות ברית בין מים למים. ומנע זרעא מניה דאחזר עלמא לתהו ובהו ורזא דמלה לא תהו בראה לשבת יצרה ודאי.

מים עליונים אורייתא דבכתב. מים תחתונים אורייתא דבע"פ. נימא דאיהו בין תרוייהו דא יסוד. דאיהו רזא דאוריי' ואיהו יסודא ועקרא דתרוייהו.
ומאן דמנע רזא דעקרא דתרי תורות כאלו אהדר עלמא לתהו ובהו. ואלין אינון דאמרין דלא אורייתא אלא כפשטה ולית בה רזא אחרא.
ואינון דו פרצופין איהו ג"ן סדרים דאתמר בה גן נעול אחותי כלה. גן נעול מסטרא דם' סתומה
ו' איהו נעול בשית יומי דשבוע. הה"ד יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח
ובשבת בגין דלא תהא כנועל דלת בפני לווין דאתמר בהו לוו עלי ואני פורע איהי פתיחא לגבייהו דאינון נשמתין יתירין. ובאלין דלא מלווין לה ולא אוסיפין לשבתות ולימים טובים איהי סתימא להון ובגין דא כל המוסיף מוסיפין ליה. ודא *תוספת נשמתא יתירא. ואיהי תוספת רוחא דקדושה וכל הגורע גורעין ליה ההיא נשמה יתירה ואשתאר עני. ואם הוא חכם אסתלק מניה חכמתיה. ואם הוא עשיר בממונא אסתלק מניה ואשתאר עני יבש כמה דאיהו

דף לח:

מנע מלעילא נשמתא יתירה דאיהו נשמת כל חי ואשתאר יום השבת עני ושכינתא יבשה. הכי אתמנע ברכאן מניה. ואיהו מדה כנגד מדה.
וכל מאן דאוסיף בשבת. אז וכגנה זרועיה תצמיח. אוף הכי נמי אצמיח טוב' דיליה.
ומאן זרועיה דשכינת' לעילא. אינון נשמות יתירות דזרעין מניה. ויחדון לון לישראל לתתא מזיו כבודה
ובזמנא דההיא ם' סתימא אתפתחת. לא אתפתחת אלא בפיוסא כד"א פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל.
והאי פיוסא לגבי ו' דאיהו מפתחא דסתים לה ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה. למאן. לאת י' דאיהי נקודה דקמץ. כד אתפתחת אתפתחת בפתח דאיהו ו'. כד סתים סתים בקמ"ץ ואיהו י"ו. טפה וזרע דאתמשך מניה.
ובג"ד פתחי לי ביומא קדמאה לאת י' דאיהי נקודה דקמץ. אחותי ביומא תניינא. רעיתי ביומא תליתאה דאיהו רעיא מהימנא יונתי ביומא רביעאה. תמתי ביומא

חמשאה תם עונך בת ציון. שראשי ביומא שתיתאה דאתמר וישתחו ישראל על ראש המטה דאיהו יום הששי. נמלא טל ביומא שביעאה דא טפה י' ודאי. ודא נקודה דאת ב'.

ובגין דא זווגא דת"ח משבת לשבת לירתא ההיא טפה דאיהי חכמה ט"ל תורה לבנייהו. ולאו למגנא אוקמוהו ז"ל כל העוסק בטל תורה טל תורה מחייהו גל נעול גל איהו כמו גלגל איהו רמיז דביה מעין חתום דאיהי י'. ומיד השקו הצאן דאינון אברין קדישין דאתמר בהון ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם כלהו רועים ומשה על כלהון דכתיב וישב על הבאר וכתי' תפלה למשה איש האלקים וכו'.

איהו שולטנותיה בשבעה רקיעין. צדיק איהי רקיע דפליג בין מיא למיא בין ים עלאה דאיהי אימא עלאה. ובין ים תתאה דאיהי אימא תתאה.

ועליה אתמר אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא כמה דאוקמוהו מארי מתני'. והאי נימא איהו צדיק. ולאו למגנא אוקמוהו קדמאין דקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה.

ולית נימא ונימא דשערה דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה. והאי נימא איהי ו' מבועא דיליה י' דסלקא באוירא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית.

ואיהי עשר ובגינה אתמר עשר אמות ארך הקרש. אמו"ת אינון מאו"ת בהפוכא. ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד דא רזא דשעור קומה דאיהו אזיל על ק"ו המדה מאי ק"ו דא את ו'. דאיהו מדה לכל שעורא דגופא.

איהו מדה בין עינא לעינא ועלה אתמר אצבע אלקים היא. איהו שיעורא דאורכא דחוטמא. ואיהי שעורא דכל אצבעא ואצבעא ושעורא בין אצבעא לאצבעא ו' (נ"א י') י' איהי מדה דשפה. ומדה דכל עינא ועינא בעגולא ומדה דפן ופן דאנפין. ומדה דקמץ סתים.

וכד אתפתח קמץ אתפתח בחמש אצבעין ברזא דה'. דבהון האי ק"ו אזיל ה' מאה שנין.

וכד (ס"א ו' כד) נחית לתתא לגבי צדיק אתקרי שיעור. וכד סליק לעילא לגבי אימא עלאה אתקרי קומה.

ורזא דמלה וימדו בעמר דא שכינתא עלאה דאיהי עמר לגלגלת דאיהי גלגלתא דרישא

*ושכינתא תתאה איהי ספירת העמר. דבה מני שבע יומין דאינון ז' שבתות דאית בהון מ"ב יומין דשיתא דכל שבוע. ושבע

דף לט.

שבתות
הא מ"ט (נ"א דמטטרו"ן) דאינון מ"ט אנפין טהור. שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
דבהון אתדכיאת שכינתא תתאה לגבי בעלה במקוה דילה (האי) דאיהו מקוה ישראל יי'.
ואיהו שיעור קומה. דהכי אינון אתוון דמקוה קומה. ואינון ם סתימא ברזא דא דט' נקודין לכל סטר בנקודה דאמצעיתא אשתלימו לארבעים סאין איהו שעורא דמקוה דביה אתדכיא' אתתא לבעלה.
וקדם דאתדכיא' צריך למנאה ז' יומין דדכיו לאשלמא בהון מ"ט פנים דכיו דאורייתא.
ובהון אתחברת אוריתא דבכתב ואורייתא דבע"פ ביומא דשבועות דאינון דו פרצופין דאדם. וחבורא דתרוייהו רחם דאיהו רמ"ח פקודין דעשה.
ורזא דמלה קדש לי כל בכור פטר כל רחם. בהאי חבורא דשבועות מתקרבין כל פקודין דעשה כעצמי' בבטן המלאה
ובההוא זמנא כל אינון אברין מקבלין ע"י צנורין דא מן דא. הה"ד מקבילות הללאות אשה אל אחתה (נ"א אחת אל אחת)
וכד אינון מקבלין. כל ספיראן מקבלין דא מן דא ומלאכין לתתא מקבלין דין מן דין. כד"א ומקבלין דין מן דין. וכל חד וחד יהיב רשו לחבריה לאעלא בתחומא דחבריה כד"א ונותנין רשות זה לזה.
ומאן גרים דא. ישראל. כד מקבלין דא מן דא בין באורייתא בין בממונא. גרמין לקבלא לעילא דא מן דא. ולאשפעא דא לדא. וכלא על ידי צנורין הה"ד תהום אל תהום קורא לקול צנוריך וגו'
ומאי אמרי דא לדא אבע מימיך: קול שני ריעים אני שומע.

ואינון לקבלייהו תרין שפוון דאתקרון אפיקי מים. ומאן נינהו נצח והוד דאתקרון שקתות המים. ותרוייהו אתשקיין על ידא דצנורא דאיהו עמודא דאמצעיתא דכליל כלא. ואיהו ברית דכלילן ביה כל אברין דגופא.

כל צנורין אינון אתשקיין מן את ו' דאיהו נהר דנגיד ונפיק מעדן. ואיהו צנור דנפיק ממעינא דמיא דאיהו י'. ומניה אתפשטא ה' דאיהי ים עלאה.

ות"ח תשע נקודין אינון מן קמ"ץ עד שור"ק. וכלהו אתקריאו צנורין ומבועין לאתוון דאינון כלילין בקרקע. דאיהי שכינתא תתאה. דאתקריאת ג"ן כלילא מתלת וחמשין סדרין דאורייתא.

ועלה אתמר גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום. חתום ודאי בגין דאיהי בתולה ואיש לא ידעה.

ואיהי חכמת שלמה דעלה אתמר ותרב חכמת שלמה אתרביאת מכל שקיו דכל ספירה וספירה. על ידא דההוא צנורא דאיהו ו'. עד דמטיאת להההוא מבועא עלאה דאיהי י' עלאה חכמת כל בני קדם. ובההוא זמנא אתעבידת איהי תגא ברישא דאת ו'. ות"ח שכינתא תתאה כד איהי אתשקיא מן נקודין. אתקרי חר"ק חל"ם שור"ק. למאן. להההוא צנור דאיהו ו' דכליל שית צנורין דכלהון משית אתוון. דאינון אבגית"ץ כו'. שית צנורין אינון דתליין מניה ואיהו כליל שית אחרנין. וכלהו סלקין למ"ב. אתקריאת חר"ק חל"ם שור"ק דההוא צנור כגוונא דא וְ.

והכי אתקריאת לגבי י'. והכי לגבי ה'. ורזא דמלה אני ראשון ואני אחרון כו'.

ולזמנין איהי עטרה על רישא דאת ו' כגוונא דא . ורזא דמלה נוטה שמים כיריעה. ודא רזא דרישא דאת **א**.

ולזמנין נחית תחותוי כגוונא דא קמץ.

כד סלקא על רישא אתקריאת תגא זרק"א. בההוא זמנא אתמר בה *אשת חיל עטרת בעלה ואתקריאת חל"ם וכד נחתת תחותיה אתקריאת חיר"ק. ואיהי

דף לט:

לח"ם. דהכי איהו חל"ם בהפוך אתוון לח"ם. ודא איהו לחם אבירים אכל איש. דאתמר ביה יי' איש מלחמה.

מסטרא דחכמה אתקריאת חל"ם. ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקרי שור"ק. כד"א ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת ההוא דאתמ' ביה תתן אמת ליעקב.
מסטרא דיליה אתקריאת חר"ק. ובהפוך אתוון חק"ר. ובגינה אתמר החקר אלק תמצא. ואיהי קרח הנורא דאיהו שמא תליתאה דצלותא דאתמר ביה האל הגדול הגבור והנורא. הנורא איהו עמודא דאמצעיתא
ושור"ק איהו טמיר וגניז מסטרא דצדיק. דאיהו ברית. אור גנוז. דאיהו ר"ז כחושבן אור.
כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אור זרוע לצדיק. ודא הוא אור הגנוז לצדיקיא.
דחמש אור דלעילא מניה כלהון אינון באתגלייא. ומאי ניהו. תלת אור סגו"ל ותרין אור שב"א. כד סלקא על גדפייהו דתרין נקודין דאינון שב"א אתעבידת שור"ק.
ורזא דמלה סמכוני באשישות. וכד נחתת איהי תחות צר"י. אתעבידת סגו"ל. ועליהו אתמר רפדוני בתפוחים.
ומאי ניהו אלין אשישות. אינון תרי אשות דאינון איש ואשה אשא חוורא ואשא סומקא דתמן אב ואם. דאינון י"ק. ואינון אנפי דינא ואנפוי דרחמי.
אמאי בעאת לאסתמכא תמן. בגין דאינון תרין גווינין דשושנה. חוור וסומק. רחמי ודינא. דאינון חסד וגבורה.
ותמן ריחא דשושנה. ודא איהו עמודא דאמצעיתא. ובגין דארחת ביה. אמרת סמכוני באשישות.
וביה אתעבידת סגו"ל כד נחתא רפדוני בתפוחים אלין אינון תרי סמכי קשוט דאינון חוור וסומק. ובגין דארחת באת ו' דאיהי בברית. אמרת רפדוני בתפוחים.
וכד אתחברת ביה אתעבידת סגו"ל. מה דהוו צר"י אתעביד צייר. הה"ד ווייצר יי' אלקים את האדם עפר מן האדמה וגומר.
ויצמח יי' אלקים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגו' דא צדיק איהו עץ פרי עושה פרי למינו. ובהאי אתר. איהו רחימו דילה בחבורא ויחודא דבעלה ובגין דא אמרת כי חולת אהבה אני.
וכד ישראל חאבין בברית מילה אתפסיק נביעו דנקודין מאתוון דכלילן בשכינתא תתאה. ואשתארת (בהון) יבשה. בההוא זמנא מה כתיב בשור"ק חיר"ק. שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו.

קמ"ץ פת"ח. דא סגיר ודא פתח. אלין תרין. אינון דסגרין ופתחין מבועין דאינון נקודין לגבי אתוון.
ואת ו' כד איהו נטוי על רישי אתוון חיוון (נ"א אתוון) עלאין אתקרי רפ"ה. וכד איהו במציעו דאתוון אתקרי דג"ש.
אתוון אלין אינון חיוון דאתמר בהון והחיות רצוא ושוב *רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה כתרין דאתוון דאינון תליין במחשבה דאינון כגוונא (נ"א הני טעמי תליין במחשבה אתוון בעובדא דתמן נקודין תליין בדבור אתוון בעובדא ז' זיינין אינון כגוונא דא ש כן איהי ז' שביעאה לא צריכין תגין כגוונ') דתגין
נקודין תליין בדבורא. אתוון תליין בעובדא.
שבע זיינין אינון כגוונא דא
יו איהו ז'. לא צריכין תגין דאינון אתוון אתקרון תגין כגוונא דא
תגין תליין במחשבה דלבא ומוחא. נקודין בדבורא דפומא. אתוון בעובדא דאברין ולאלין (נ"א ומאלין) נקודין וטעמי ואתוון עביד ההוא סתים וגניז כרסייא טמירא עלאה. ועליה אתמר אתה יי' לעולם תשב כו' מאי אתה ההוא דאתמר ביה יי' אלקי אתה ארוממך.
בההוא דאתמר ביה רום ידיהו נשא. ובגיניה אתמר למי נושאין כפים לרום השמים הדא הוא דכתיב רום ידיהו נשא. ומאי ניהו. יו"ד ק"א וא"ו ק"א דאיהו חכמה כ"ח מ"ה. ועליה אתמר

דף מ.

כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו
והאי איהו כ"ח פרקין דידין דמלכא עלאה. דאינון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו כנויין דיחודא עלאה דאיהו יקו"ק אלקינ"ו יקו"ק. ובגין דאסתלק האי חילא מישראל אתמר בהון וילכו בלא כח לפני רודף.
יו"ד ק"א וא"ו ק"א אינון עשר אצבעאן דאתמר בהון ידיו גלילי זהב. דבהון כ"ח פרקין דאינון כ"ח אתוון דעובדא דבראשית.
ובגין דא יי' אלקי אתה. ומאי אתה. ההוא דאתמר ביה נכון כסאך מאז מעולם אתה.

ומאי נכון. דא נאמן יושב. ונאמן עומד באמצע הה"ד כתפארת אדם לשבת בית. ומאי מאז. אלא ההוא דאתמר ביה אז תקרא ויי' יענה. ומאי א"ז אלין ח' אתוון דאינון יאקדונק"י דסלקין לחושבן אמ"ן.

ודא איהו העונה אמן בכל כחו בההוא כ"ח. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה.

ובגיניה אתמר נכון כסאך מאז מעולם אתה. וביה אתה יי' לעולם תשב. אתה. ההוא דאתמר ביה אבינו מלכנו אבינו אתה. ומאי ניהו. אבינו אב הרחמן.

ואיהו כליל כל אתוון דאורייתא. ומאי ניהו אוריתא דבכתב. עמודא דאמצעיתא. ועליה אתמר ברוך אתה.

וכד ישראל קיימין בעמידה דצלותא. איהו יתיב על כרסייא. ובגיניה אתמר בההוא זמנא אתה יי' לעולם תשב כסאך לדור ודור. ומאי ניהו לדור ודור. אלא ההוא דאתמר ביה דור הולך ודור בא והארץ לעולם עמדת.

ולית דור פחות מששים רבוא. ומאי ניהו משה דשקיל לשתין רבוא כישראל. ודרגא דיליה אספקלריאה דנהרא

(נ"א שייך אחר זה ותוסף ללדת שבדף*)

בזאת יבא אהרן אל הקדש.

ת"ח אין אדם מפיק רצונו מיי' אלא בזאת. דעלה אתמר מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיי'.

ודא היא עת לעשות ליי'. וכמה עתות יש. ועלייהו אתמר ואל יבא בכל עת. ושלמה אמר עת לשחוק וכו' דאינון כ"ח עת.

וע"ד קב"ה אמר ואל יבא בכל עת אל הקדש דאיהו קדש ישראל ליי'.

וכד שכינת' דאתקריא' זאת עם ישראל כד"א ואף גם זאת בהיותם כו'. מאי אינון אמרין לה. אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך. בכמה תחנונים וצלותין בציצית ובתפלין בשבתות וביומין טבין דעלייהו אתמר ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. אות ברית מילה אות דשבת וימין טבין ואות דתפלין.

עלה אתמר על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא ומצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיי'.

ויעקב בריך לבנוי בזאת הה"ד וזאת אשר דבר להם אביהם.

ודוד בזאת הפיק רצונו מיי' כשנלחם עם אויביו כד"א אם תחנה עלי מחנה וכו' בזאת אני בוטח.
והנביא כשראה את ישראל בגלות לא ראה להם מנוחה אלא בעבור זאת (ופורקנא דישראל לא ייתי אלא בזאת) הה"ד זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל.
ויהודה לא אתבריך אלא בזאת. הה"ד וזאת ליהודה.
ומשה לא בריך ית ישראל אלא בזאת. וזאת הברכה.
ומי שלא שת לבו גם לזאת עליה כתי' איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת.
וכיון שהאדם בה יפיק רצונו ובה משיג השם שזהו סוד על זאת יתפלל כל חסיד על זאת ודאי לשם ה' שהוא על זאת
למה תקנו בשחרית למדה ידועה. וכן במנחה למדה ידועה. וכן בערבית למדה ידועה וכן בשבת למדה ידועה. וכן בי"ט למדה ידועה. וכן בעשרת ימי תשובה למדה ידועה.
אלא מה שאמ' על זאת הוא מורה שהויה הוא על כל ספירה

דף מ:

וספירה. כמ"ש דוד לך ה' הגדולה והגבורה וגו'
ואין לך פעולה בתחתונים אלא ע"י מלכות שנאמר בה ומלכותו בכל משלה
אבל בזמן שצריך קב"ה להצדיק לצדיק ולעשו' עמו צדקה שהיא מלכות עם התחתונים נכללים בו כל הספירות ונקראין צדיקי' על שמו ה' נקרא על שמו צדיק.
שנאמר צדיק יי' בכל דרכיו. ומרחם על בריותיו בצדק'
אין צדקה אלא תפלה צ' אמנים. ד' קדושות. ק' ברכות ה חמשה חומשי תורה
וזהו צדקה תרומם גוי ועליו נאמר לאברהם ויחשבה לו צדקה: וכשהוא רוצה בה נאמר בה וילבש צדקה כשריין
מצד ה היא צדקה ומצד י היא כובע על ראש צדיק אות ברית עטרה בראש כל צדיק.
ומצד ו נאמר בה ארוכה מארץ מדה. מצד ה עליונה ורחבה מני ים.
וכשרוצה הקב"ה להמשיך נבואה כל הספירות כלולים בהם ונקראי' נביאים ומלכות היא דמיון כלם. שנאמר וביד הנביאים אדמה כמ"ש הנביא ודברתי על הנביאים וגו' שהיא כמו האספקלריאה שכל הפנים נראין בה. כן כל הספירות מראין בה כחם ודמיונם וצורתם לכל נביא כפי השגתו למעלה

וכמו כן למטה היא מתלבשת בכסא הכבוד ובכל המלאכים והאופנים חיות הקדש ובכל הרקיעים והכסאות שבהם והמלאכים התלוים מהם
שיש מלאכים גבוהים עליהם שנאמר כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם.
וכן בכל כוכב ומזל. כמ"ש ומלכותו בכל משלה. וזהו וביד הנביאים אדמה.
ולכל א' נדמה כפי כחו שהיא נשמתו והבן אמן בכל כחו
יהוה הוא בכתר שהיה קודם שנברא העולם הוא ושמו לבד בכתר. כשברא העולם במדת ראשית ירד עליו ולא היה חסר מלמעלה וכן בכל ספירה כמדליק נר מנר ואינו חסר מן הראשונה ולא מחברתה עד אין סוף ואין תכלית.
ומי שמכיר אותו בזאת כמו שמכיר אותו בעליונים ובתחתונים בעבור שהיא כלולה מהעליוני' ואיהי יחוד וקשר כלם והיא מתלבשת בתחתונים
ועל זה אמר הנביא אל יתהלל המתהלל כי אם בזאת.
היא אתקריאת נבואה מסטרא דנביאיא. חכמה מסטרא דחכימייא דכל ספירן אתקריאו חכמים.
וכ"ח *אתוון אינון לכל עובדא דבראשית וכלהון אינון בין לכתיבה בין לכל מלה דיתעביד בידין. דעובדא דכ"ח פרקין אינון בעשר אצבען.
ודא איהו רזא מהכח אל הפועל. וכלא בחכמה. ורזא דמלה כלם בחכמה עשית.
אית חכמ"ה מסטרא דאתוון. ואית חכמה מסטרא *דנקודין. דאתוון אינון בת קול.
ובהון רזא דדבורא לדרשא ולכל מלה דתלייא בדרשא.
תגין אינון למחשבה. ואינון ברזא דהאי קרא ולחשוב מחשבות כו'. וכלהון תליין בשכינת' תתאה. ואיהי כללא דכלהו
וברזא **דא** תשכח טעמי ונקודין ואתוון. והכי בכל את ואת.
ורזא דמלה תלת תגין לעילא כמו ז׳יניז דספר תורה בה רשימין (ס"א רמיזין) כתרין ונקודין ואתוון והכי בכל את ואת.
ש שבת הגדול בינה. שבת הקטן מלכות. ב' תרין דרועין גדולה גבורה. ת'. תפארת.
ביה שקיל שבת לכל אורייתא. תלת כתרין **דש** ג' ספירן עלאין. וכלהו כלילן בתיובתא. דאיהי שכינתא עלאה. ועלה אתמר תפלת כל פה.

והא עמודא דאמצעיתא אתקרי תפלת כל פה אלא (כל) איהו ב"ן י"ק מן בינ"ה. ואיהו עמודא דאמצעיתא. איהו ממוצע בתלת אתוון דאינון יק"ו דאתכלילן בבינה ואיהו ממוצע כגופא בין תרין דרועין. ואיהו

דף מא.

אות בצדיק דאיהו כליל בא"ת. דאיהי שכינתא תתאה כלילא מא' ועד ת'.
ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין ותלת בתראין. ואיהו כליל תרין ו"ו דאתמר בהון על שתי קצותיו וחבר. דאינון (נ"א ואינון) י"ב ברכאן דצלותא. דאתקריאו אמצעיות. וכלהו ח"י ברכאן דאתכלילן בה. דאינון תלת ווי"ן. (נ"א דאתמר בהון יו"ד ק"א וא"ו קא) דאיהו דו פרצופין.
ודא איהו שעור קומה דאתמר ביה עשר אמות ארך הקרש. במאי סלקת לעשר באת י'.
קם סבא חד פתח ואמר ודאי ה' אית בה תלת ווי"ן דאינון ח"י ברכאן: כגוונא דא . דאתמר בהון וברכות לראש צדיק.
מאי ראש צדיק דא עמודא דאמצעיתא. דביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה ומניה אתמשיכו לה' זעירא על ידא דצדיק
ובגין דא גוף וברית חשבינן חד.
ו' דאיהו במציעות ה"ה איהו שעור קומה ואיהו אמה. וסליק (נ"א דסליק) באת י' לעשר אמות דאתמר ביה עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד דא ו' י' דאיהו ברזא דז'. דכל תגין ביה אתקריאו.
שתי כתפת חברת דא כתף עלאה וכתף תתאה דאינון ימינא ושמאלא ואינון ה"ה. אל שני קצותיו אינון ו"ו ובהון אתעביד ה"ה בחבורא. ובגין דא אל שני קצותיו וחבר בכל אתר אמה איהו ו'. ובגין דא איהי בת ששה טפחים וחצי האמה דא י': דתרין יודי"ן אינון שעורא דאמה. ואת י' שעורא דילה ג' טפחים ודא ג'.
ועשר אמות דא איהו שעורא דגופא דבר נש לקבל עשרה דברים דאתמר בכוס של ברכה ולא אשתאר בזמנא דא אלא ארבע (ס"א דאסתלק ו' ואשתאר ד' מן דו פרצופין. ושעורא דכלא ו' באת י' סליק לעשר) כמה דאוקמוה.

וכלהו רמיזי בגופא כגוונא דא. בדרועא ימינא תרין אמין מן פרקא לפרקא. וכן בדרועא שמאלא תרין. הא ארבע. וכן בתרין שוקין ד' הא ח'. ובגופא תרין. הא עשר. דא איהו עשר אמות ארך הקרש. הקש"ר איהו בהפוך אתוון. בין קשר לקשר.
וחמשה בריחי' לקרשי צלע המשכן הא' אינון חמש אצבען דיד ימין. וחמשה בריחי' לקרשי צלע המשכן השנית ה' אצבאן דיד שמאלא
ואינון ה' אצבאן כלהו מדה לבריחים: ואינון מי מדד בשעלו מים וגומר. והא אוקמוהו *ואינון אָ אֵ אִ אֹ אֻ חמש נקודין אלין דאנון קמ"ץ צר"י חל"ם חיר"ק שר"ק אינון ברזא דאלקים דהכי סליק *בחשבן. ורזא דאלקי"ם מלא י"ק. ודא איהי (נ"א **יהו**) בינה ודאי. והכי ברזא ה' אלפין כלילן בה' תתאה.
ואלין אתוון אינון תלת נשמה רוח ונפש.
ה' זעירא גופא. בית קבול דכלהו. פתילה (ס"א פתיל ה') דאתאחדן ביה תלת גוונין דשרגא דאיהו נר יי' נשמת אדם.
זית מזתים דא צדיק דאתמר ביה שמן זית זך. כתית. דכתיש כתישא באינון אתין (ס"א זתין) דאינון אברי גופא. ודא ברית מילה לגבי שכינתא דאתקריאת גד.
ורזא דמלה. והמן כזרע גד הוא. בההוא יו"ד אתעבידת *גיד ואמא אתקריאת גד. בגין דאיהי כלילא מז' ספיראן דסלקין לחושבן ג"ד.
ואמאי אתקריאת מן בגין דכלא לא ידעו מה הוא. דנחית לון קב"ה מן דאיהו כזרע גד חוור. ועינו כעין הבדלח דאיהו חוור מסטרא דימינא. וטעמו כצפיחית בדבש מסטרא דשמאלא. מה הוא כליל מעשר אתוון דאינון

דף מא:

יו"ד ק"א וא"ו ק"א. ודא מנא דאורייתא וסליק לחשבן מ"ה. ולא ידעו מ"ה הוא.
וערב רב שאילו בשרא ויהיב לון. ומה כתיב הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף יי' כו'.
והאי בשר הא אוקמוהו מארי מתני' בבשר היורד מן השמים. דא מנא דאכלו ערב רב. ועכ"ד אמרו עלה אין דבר טמא (ס"א רע) יורד מן השמים.
ורזא דהאי בשר מאי ניהו. אלא כד"א *בשגם הוא בשר.

ורזא דא לחכימי לבא אתמס' והאי בש"ר בהפוכא שב"ר. ועליה אתמר שבר רעבון בתיכם. אם זכו בשר קדש דאתמר ביה ומבשרי אחזה אלוה.
ואם לא נטרין בהאי בש"ר אות ברי"ת. אתהפך לון בשב"ר.
(ס"א מצתאי)
ות"ח כל שמא דאיהי מן תרין אתוון כגון כי *ביה יי' צור עולמים. תליא מן חכמה. ומן תלת אתוון תליין מן בינה. ומן ארבע תלין מן שכינתא תתאה. ומן חמש תליין בחמש ספירן. ומן שית תליין מן צדיק. ומן שבע ותשעה ביה.
מן עשר בשכינתא תתאה. דאיהי עשירית האיפה סלת. ובה מעשרין. ובגין דאיהי כלילא מעשר אתמר בה אין שכינה שורה בפחות מעשרה.
(כאן חסר)
זרק"א האי תגא איהי י' וחוטא דילה ו'. והא אוקמוהו כורכין את שמע עם ואהבת את. ולא הוו מפסיקין. בגין. דאת י' איהי אבנא מרגליתא קדיש' יקרא קירטא איהי שפה כלילא מחמש תקונין דאינון אחה"ע בומ"ף וגו' ודא ה' זעירא.
חמש אבנין דקירטא דא ה' עלאה דאינון שמע ישראל יי' אלקינו יי'
אתעבידו ה אבנין אחד כריכו דכולהו ו' דאיהו כליל שית תיבין דיחודא דאינון שמע ישראל יי' אלקינו יי' אחד.
ובההוא כריכו צריך לסחרא קירטא ולארכא בה. האי אבנא כלילא מחמש (נ"א מעשר) עד דסליק לה עד אין סוף. ורזא דמלה למען יאריך ימים על ממלכתו כד האי אבנא בעאת למעבד דינא בעמלק או בסטרין אחרנין וכן בחייבין. נטלא מגבורה ואתכלילן בה כל ספיראן ואתקריאו בה כלהו גבורות וכד בעאת למעבד חנא וחסדא בעלמא נטלא מחסד וכלהו ספירן אתכלילן בה ואתקריאו חסדים. וכד בעאת לרחמא על עלמא נטלא מעמודא דאמצעיתא וכלהו ספירן אתכלילן בה ואתקריאו רחמי. והאי י' איהי בכל סטרא.
א"כ במאי אשתמודעת כד נטלא מאבהן אלא בנקודה. כד איהי נקידא מסטרא דקמ"ץ נטלא מחסד. וכד איהי נקידא מסט' דשב"א נטלא (ס"א ינקא) מגבורה. וכד נקידא מחל"ם איהו מסטרא דעמודא דאמצעיתא דתלת נקודין אלין אינון מיא ואשא ורוחא
(כאן חסר והוא בתקז"ח דף כד ע"ג)
ויאמר אי הבל אחיך

ת"ח תרין אתוון אלין דאסתלקו מניה דבהון חב. גרמו ליה מיתה. א' אמון מופלא ומכוסה. י' מחשבה.
א"ל רבי אלעזר אבא והא כמה מחשבין אינון שכינתא תתאה אתקרי מחשבה. חכמה עלאה אתקרי מחשבה. ולעילא לעילא מחשבה. ולעילא מכלהו מחשבה דלית לעילא מנה והיא סתימא דכל סתימין עלאה דכל עלאין.
אי תימא דסליק מחשבתיה דאדם תמן. לא דהא אתמר ביה ואירא כי עירום אנכי ואחבא. דהאי ערום אחזי דאתפשט מלבושיה. ובגין דא אתמר באבא ואחבא. ובברא ויסתר משה.
א"ל ברי. בכלא חאב. במחשבה דאיהי לבושא למחשבה סתימא. ובמחשבה סתימא. ודא הוה מיתה דיליה דאסתלק מחשבה סתימא דכל סתימין מניה דאיהו ח"י החיים. דבאתר דאיהו תמן לית מיתה תמן. וחאב במחשבה סתימא ואשתאר

דף מב.

ערום מינה מכל מה דלעילא מן אימא עלאה דאיהי תשובה חאב ואסתלקו מניה ואי לאו דקמת עמיה תשובה וגלת עמיה. הוה אתאביד מכל וכל. ובגין דא אם עונות תשמר יק יי' מי יעמוד מי יעמוד ודאי.
ובגין דא ובפשעיכם שלחה אמכם ההיא דאתמר בה. שלח תשלח את האם את לאסגאה שכינתא תתאה עמה.
אימא עלאה קמת באדם. ואימא תתאה בהבל. דחובא דאדם רב הוה מדהבל. ובגין דא ברי. א"י מן אקיק איהו א"י דחב ביה (הבל. ואסתלקו ואשתארת) (נ"א קין ואסתלק ואשתארו) ה"ה.
ובגין דא. א"י הבל אחיך. ואיהו א"י מן אד' ואשתאר ד"ן מן אד' חובא דאדם גרם דאסתלק י"ו מן יקו"ק. ואשתאר ה"ה
א"ל אבא והא י"ו הוה ליה למהוי ו"י.
א"ל ברי. ודאי. דא רזא דחב במחשבה עלאה. דאסתלק י' מן **א** ואשתארת ו"י. בגין דאסתלק מתמן עלת העלות דאיהו מחשבה סתימא באת י' מן **א**. דלית יחודא (ס"א מחשבה) בר מניה.
והכא רזא דלא אתגלייא עד השתא.

ודא איהו. כי ידע שמ"י יקראני ואענהו.
ש"ם י' דלית לעילא מניה כלל אלא ההוא דברא כלא. ולית מאן דברא ליה. דאית בורא דאתברי כגון מיא דאיהו ברא לעשבים. וגדל לון. ואיהו אתברי אבל האי ברא ולא אתברי. איהו דלית אלק לעילא מניה.
א"ל אבא מאי אוי. הוי.
א"ל ברי האי איהו כד אסתלק **א** מן אקי"ק עם י"ו מן יקו"ק אתעביד או"י.
א"ל אי הכי. האי **א** דתמן ו"י. לעילא מן א' מן אקי"ק איהי ומכל שמהן.
א"ל ברי. אית א' דאיהי בדיוקנא דא. יו"ד. י' לעילא ו' באמצע ד' לתתא. ודא א' מן אקי"ק. א' מן אד'
אבל האי **א**. סופה כתחלת'. ותחלת' כסופה. ובה אמר עלת העלות אני ראשון ואני אחרון. ובאת ו' דאמצעיתא ומבלעדי אין אלקים.
א"ל הא ודאי אתגליא לי מה דלא ידענא עד השתא ולא עתיד לאתגליא עד יומין דייתי מלכא משיחא.
א"ל אי הכי אשתמודע דאית אדם קדמון לכל קדומים ואית אדם אחרא.
א"ל ברי הכי הוא ודאי. אדם דברא ליה עלת העלות בדיוקנא דיליה סתים וגניז האי גרם דאסתלק עלת העלות.
אדם תניינא חאב במחשבה. ואדם תליתאה חאב במעשה. דתלת אדם אינון. אדם דבריאה. אדם דיצירה. אדם דעשיה. דלאו כל חובין שוין.
א"ל ברי עכ"ד הוה ה' קיימא קמיה דאדם.
בתר דאתו ערב רב ועבדו ית עגלא גרמו דאסתלק' ה' לגבי ו"י ואתעביד הו"י. ומאן גרם דא הוי גוי חוטא.
ואשתארת ה' בתראה יחידה הה"ד איכה ישבה בדד. דבקדמיתא ותלכנה שתיהן. ה"ה.
לבתר אסתלק' ה' עלאה. אשתאר' ה' תתאה בתראה יחידה. דאתערבו טוב עם רע מה דאפריש קב"ה הה"ד ויבדל אלקים בין האור ובין החשך.
גרמו דגלת שכינתא ואתערבת בין אומין דעלמא. (ס"א בין אומין דעלמא ובנהא עמה) ומנטרא לון (ס"א לנטרא לה) בגלותא.

בההוא זמנא נחית קב"ה בכל אתווי דאסתלקו בגלותא הה"ד אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן כו':

דף מב:

תקונא עשרין וחד ועשרין ליום יא

בראשית ברא אלקים.
אלקים. מ"י אל"ה. עליה אתמר שאו מרו' עיניכם וראו מי ברא אל"ה.
בראשית. נחתו תמן תרין סבין. ואמרין אתעסקנא במה דהויתון ואנן לא הוינן (נ"א ולא הוינן) ודא ב' תרין ראשית
הא סבא עלאה קא נחית בינייהו. אמר הא אנן חד. ותלת הוינן. וכען אנן חד. אלקי"ם.
ודאי מ"י ברא אלה. מ"י ברא באלין תלת. ואיהי רביעאה ושביעאה (ס"א וחמשאה) (וס"א ותשיעאה)
*בראשית אינון שית סבין. ומאן נינהו את השמים ואת הארץ. הא אנן שבעה. ותלת גניזין עלייהו. באלין ז' סבין ובת שבת יחידה לקבליהו שבעה ובגין דא הא אנן שבעה שבועות
חד עולימא הוה מזנב אבתרייהו.
ואלין סבין אערעו בבוצינא קדישא וחברוי. אמרו ליה ר' ר' אנת וחברך אשכחתון חד עולימא דאיהו בארחא מזנב אבתרייכו.
א"ל אערענא במשריין סגיאין דהוו קא אתיין מקרבא דחויא. ואנון משריין דמלאכין דנחתין מזרזן לקבלא צלותין מסטרא דנ' אתוון דמיחדין ישראל בכל יומא. דבהון וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים.
דמלאכין דנחתין לאגחא קרבא דקא ממנן על צלותין. כלהו הוה נחתין (ס"א סלקין) בתוקפא דגבורה כד נצחין לחויא וכמה חילין דיליה דקא רדפין אבתרייהו בכמה חובין דישראל.
ואינון מארי צלותין ומסתכלין בשם **יהוה** דאיהי בינה דנחתא עלייהו בתוקפא דגבורה
כלהו נפלין מקיומיהו ואתקיים בהו סוס ורכבו רמה בים דא ים נ' שערי בינה נ' אתוון דק"ש.

א"ל ולחבריא הוה לכו לעיינא לאסתכלא בתר ההוא דמזנב בתר צלותין דאינון חלשין. ולית לון רשו לסלקא עם אחרנין ולפרחא עמהון לעילא. ובגין אינון צלותין חלשין אתמר ויזנב בך כל הנחשלים אחריך דנער קטן נוהג בם.

דאלין עשר סלקין ביוד קא ואו קי וכל חד אית ליה צלותיה. ואם חסר חד מנייהו אפי' בתראה. דלא סליק צלותא דיליה עמיה בגין דאיהו עניא ולית ליה רשו לסלקא צלותיה עם אחרנין. כלהו צלותין מתעכבן לסלקא עד דההיא צלותא דעניא סליקת. ובגין דא תפלה לעני כי יעטוף. דכלהו מתעטפין בגינה עד דאיהי סלקא עמהון דלית פרודא בה מנייהו.

וצלותא דעני איהו שכינתא.

מאן עני דא צדיק.

והאי צלותא אתקריאת עקב לגבי צלותין אחרנין. ובגינה אתמי אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. אע"ג דסחיר לה להאי נקודה דאיהי קוצא דאת ד' בכמה חובין לאולפא קטיגור' על בנוי דשכינתא. לא יפסיק להההיא נקדה.

דאם יפסיק. בגיניה אסתלק קוצא מן ד' מן אחד ואשתאר אחר דאיהו נחש כרוך בעקבו. דבגין חויא לא יפסיק ולא אסתלק קוצא דאת ד' מן אחד.

אבל בגין עקרב אסתלק ואיהו פוסק וברח מניה. ההי"ד ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצא.

אדהכי הא עולימא דקא אזדמן לגבייהו מחמר אחר בעירן. אמר לון מהו ויעזב בגדו בידה

אלא עקרב איהי עקר ב' דעקרת ביתא דשכינתא.

ודא איהו בגדו דחויא דע"ז. כד חויא אתיא לאתחברא עם גוף אדם ישן דאמרת שכבה עמי חצופה זונה. אתמר באות ברית וינס ויצא החוצה

(כ"י נ"א ובגין דא אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אע"ג דסתיר לה להההיא נקודה דאת ד' לא יפסיק דאי יפסיק בגיניה אסתלק קוצא מן ד' דאחד ואשתאר אחר דאיהו נחש כרוך בגין דחויא לא יפסיק ולא אסתלק ואיהו פוסק וברחת מניה אבל עקרב יפסיק כמה דעבד יוסף צדיקא ההי"ד וינח בגדו אצלה וינס וכו'

אדהכי הא עולימא קא אזדמן לגבייהו מחמר בתר בעירן א"ל מאי וינח בגדו אצלה כו' אלא עקרב עקר ב' דעקר ביתא דשכינתא כד בעיא לאתחברא עם צדיקייא צריך לאפסקא מניה ולא יתהני מיניה ואפי'

דף מג.

ממשכא דיליה לך לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב הה"ד וינח בגדו אצלה משכא דיצר הרע ודא בגדו דחוייא ע"ז כד איהו קא אתייא לאתחברא עם צדיקייא ואמרה שכבה עמי חצופה זונה איתמר באות ברית וינס ויצא החוצה).
א"ל מאן אנת.
א"ל אנא איהו ברא דנונא חדא דשט בימא רברבא ובלע כל נונין דימא ואפיק להון חיים לבר ולזמנין איהו נפיק ביבשתא לקיימ' ביה וידגו לרוב בקר' הארץ תווהו.
אמרו ליה בתר דלית רעותך לגלאה מאן אנת וברא דמאן אנת. מאן איהו (נ"א מאי איהו) אתר דדוכתך.
אמר לון אתר דדוכתי איהו מגדלא חדא דפרח באוירא. תווהו.
א"ל לא תימא לן מדי (ס"א מלי). מאי איהו אבוך.
אמר לון אבא דילי איהו חד נונא רברבא דכד צחי אפתח פומיה ובלע מיא דימא. ועד שבעין (ס"א שבעה) שנין לא הדר ימא לתוקפיה. ורזא דמלה יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו. ואיהו בלע כל כך מן ימא ואתון לא אשתאבתון מניה אלא כד חד דאיהו כ"ד ספרי דאוריתא. איך לא אשתמודעתון ביה.
בההוא זמנא אדכר ר' אלעזר ואמר ודאי אנת איהו ברא דרב המנונא סבא.
חדו ביה ואמרו. בודאי אי אנת הוית בהאי עלמ' הוינן קא נחתין מסוסוון דילן והוינן אנן מחמרין בתר בעירך.
אמר לון. ההוא חויא דאתון מגיחין קרבא ביה. איך אשתזבתון מניה דאיהו בלע וקטיל. ולא עוד אלא דאיהו קטיל לאדם קדמאה ולכל דרין דקא אתיין אבתריה.
וברתא איהי על מגדלא דפרח באוירא. ומכריזין בכל יומא ברקיעא דכל מאן דקטיל להאי חויא דיהבין ליה לאנתו בת מלך פנימאה ממשבצות זהב לבושה.
והאי זהב איהו ז' ימי בראשית. ה' חמש אור. ב' איהי ב' מן בראשית עלה אתמר יפה כלבנה. תורה שבע"פ קראן לה במתיבתא.

ובג"ד כרוזא כריז.
כמה גברין כמה מארי תריסין אתכנשו בבי מדרשא לאגחי קרבא עם חויא בגינ'.
וכמה תריסין אתעבידו פסקות בגינה דברתא דמלכ'.
ויפן כה וכה וירא כי אין איש בהון דקטיל לחויא עד דייתי ההוא דאתמר ביה ויפן כה וכה ויך את המצרי. ובג"ד אתמר עד כי יבא שילה. שיל"ה משי"ה. דאיהי מורשה דיליה. ובג"ד בגיניה אתמר ביה עד כי יבא שיל"ה דיליה (נ"א דילה) ודאי.
איהו קטיל לחויא
ול"ו יקה"ת עמי"ם. בגין דאיהו בן יצהר בן קה"ת בן עמר"ם בן עמא רמא דאתמר ביה ובני רחביה רבו למעלה
וקטיל לחויא וחיליה בימא וביבשתא וברקיעא.
וכמה מארי קרבין אגחו עמיה קרבא על ימא. כד"א שם אניות יהלכון בימא דאורייתא. דאינון אניות עיינין דמסתכלין באורייתא. וכמה אניות מנייהו אתברו ונפלו בימא עד דייתי מורשה דילה וקרע ימא דאורייתא וסוס ורוכבו רמה בים דאיהו חויא ובת זוגיה דאיהי סוסיא דיליה.
ואיהו אעבר עלה לישראל דלא טבעין בה ה"ד ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. בקדמיתא בימא בההוא חמר. בפורקנא בתרייתא כלא בימא דאורייתא.
מטה דיליה דקרע ביה ימא דא קולמוס בגין דעליה אתגלייא זרוע יי' דאתמר ביה וזרוע יי' על מי נגלתה.
בההוא זמנא דאתעבר ההוא חויא בישא מן ימא שליט חויא קדישא.
ובההוא זמנא (שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות) אזלין אניות בהבטחה בימא דלא טבעין. דהא רוח סערה אתעבר שלטנותיה מן ימא דאורייתא. ובההוא זמנא שם רמש ואין מספר וגו' שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו ויהי חדי עמהון.
ה"ד שיתו לבכם לחילה וגו' לחולה כתיב. וכלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו (דאינון עתותי דאוריית' כמו שאמרו חז"ל קבעת עתים לתורה). דאיהו עתו דצדיק. תתן להם ילקוטון דא מנא דאתמר ביה ששת ימים תלקטוהו וגו'. מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו כליל שית סטרין.
לויתן לעילא דא צדיק דאיהו כדג

דף מג:

קטן על כיף ימא.
נחש בריח דא ההוא דאתמר ביה הבריח התיכון בתוך הקרשים. ודא עמודא דאמצעיתא דאתקרי תיכון בגין דאיהו עמודא דאמצעיתא. תרין גדפוי ימינא ושמאלא דמתמן אוריתא אתיהיבת. תרין קשקשוי תרין סמכי קשוט.
שכינתא עלאה איהי ימא. שכינתא תתאה איהי דרך אניה בלב ים. דאיהו ל"ב אלקים דעובדא דבראשית.
שם רמש ואין מספר כד"א ועלמות אין מספר וכו'. ואינון הלכות פסוקות דאינון בתולות אחריה רעותיה דשכינתא.
חיות קטנות אלין אתוון דאד' עם גדולות אינון אתוון דיקו"ק. דאינון מרכבות דקב"ה ושכינתיה.
אתו כלהו חבריא לנשקא ליה פרח ולא חזו ליה ולא מידי.
פתח רבי אלעזר ואמר אבא. והא שבע ימים אינון וים עלאה איהו על כלהו ועלייהו אתמר כי שפע ימים ינקו. למאן אינון יונקים.
א"ל ברי שבעה בשבעה אינון מוצקות. והכי אינון רקיעים שבעה בשבעה. והכי אינון טורין שבעה בשבעה. והכי אינון ארעין שבעה בשבעה. ישובין שבעה בשבעה. וראשין דלהון תרין. ורזא דמלה שנים שנים שבעה שבעה. וכלהו זכר ונקבה. ולעילא חד גניז וטמיר. והכי אינון שבע כרסיין שבעה בשבעה. שבע היכלין שבעה בשבעה. והכי ממנן אינון שבעה ושבעה.
לויתן דימא דא צדיק. רישא דאיהו עמודא דאמצעיתי' מטי עד ימא שביעא דאיהי רישא דכלהו ותרין גדפוי ותרין קשקשין בארבע ימים שעורייהו.
שעור דזנבא דחויא מטי עד ימא שביעאה בתראה דאיהו כלילא שבע ימים. דעליה אתמר שבע ביום הללתיך.
אמר רבי שמעון ברי. הא מארי תריסין קא נחתין מלעילא מלובשין שריין. קשתותיהון קשתי אש. ורומחיהון אשא וסייפיהון להבה.
כלהו מארי עיינין. בודאי הא מארי תריסין בבי מדרשא. ואלין בהון יתערון לאגחא קרבא לעילא.

ולא עוד אלא דהא נונא רברבא קא אתיא. רב המנונא סבא ודאי. בכמה נונין חיילין קדישין דתלמידי חכמים דמתרבין בימא.
כען צריך לפרשא לון רשת למיהוי ברשות דילן. ולמארי תריסין מאני קרבא כען צריך לאתקנא בקירטא באבנין דקירטא. בקשתא בגירין דקשתא. ברומחא בסייפא. החזק מגן וצנה.
דאית מארי תריסין דאינון מגיחין בסוסוון. ואית אחרנין דאינון רגלין דעלייהו אתמר במפקנותא דגלותא דמצראי כשש מאות אלף רגלי וגו'.
קם ר' שמעון פתח ואמר שמעו הרים את ריב יי'. מאן ריב. דא שכינתא דאיהי ריב יי'. דאיהי רבי. רב. בגין בנהא איהי ריב ברבי ורבן ורבא.
ריב ודאי בכלהו תנאים ואמוראים. דאיהי מריבת בהון בשית סדרי משנה בגין בעלה דאיהו עמודא דאמצעיתא כליל שית סדרין. ועלייהו אתמר או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. תרי שלמי חד בעמודא דאמצעיתא וחד בצדיק. דעלייהו אתמר שלום שלום לרחוק ולקרוב.
דבגלותא אתמר בעמודא דאמצעיתא מרחוק יי' נראה לי. צדיק קרוב לה. ובגיניה אתמר טוב שכן קרוב מאח רחוק.
ובגין דא שמעו הרים אלין אבהן. את ריב יי' דא שכינתא דאיהי ריב עם אבהן בגין דמרחקין לה מבעלה דאינון אתקריאו אמוראים. והאיתני' מוסדי ארץ אלין אינון תנאים. ואלין תנאי"ם איתני"ם בהפוך

דף מד.

אתוון. ואינון נצח והוד (צדיקים) איתני עולם. והא אית"ן בהפוך אתוון תני"א דמסייע ליה בגלותא. ועלה אתמר איתן מושבך ושים בסלע קנך.
והאי סלע (אתמר בה דלא נפיק אלא טפין טפין דמיא דאוריתא באלין פסקות ובגין ויך משה את הסלע במטהו פעמים דא גרים ד) לא נפיק מינה אלא טפין טפין זעיר זעיר שם זעיר שם.
וכמת מחלוקות על אלין טפין ומאן גרים דא המורים. דאתמר בהון כל המורי הלכה בפני רבו חייב מיתה. ובגין דא שמעו נא המורים. ובגינייהו ויך משה את הסלע במטהו פעמים

דאם לא דמחא בה לא הוו טרחין ישראל ותנאין ואמוראין באורייתא דבע"פ דאיהי סלע. אלא אתמר בו ודברתם אל הסלע ונתן מימיו. בלא טורח. ויהיה מתקיים בהון ולא ילמדו עוד וגו' והוה נפיק מיא בלא קשיא ומחלוקי' ופסק
בגין דשכינתא דאתמר בה הלא כה דברי כאש נאם יי' הוה שריא בפומיהון דישראל.
דאיהי אוריתא דבע"פ דאיהי סלע ע"ל ס' דאינון שתין מסכתות דהכי איהו סל"ע על ס'.
דשכינתא הוה נח על טנרא. דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדמת להההוא אתר. וכיון דשכינתא הוה תמן לא הוה ליה למחאה בסלע. דקלנא הוות לשכינתא דהות תמן דלא הוה ליה חילא למיהב מיא. ודא איהו על אשר לא קדשתם אותי. יען לא האמנתם בי להקדישני.
ובגין דא אסתלק שכינתא מן הסלע. דאיהי י' מן מיטטרו"ן. ואשתאר מטטרו"ן יבשה. ורזא דמלה יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וגו'. אחד איהי מלכות. ותראה היבשה דא סלע מטטרו"ן. דבגיניה אתמר ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה. מאי בשר ההוא דאתמר ביה *בשגם הוא בשר. ועד דנחית לה. לא עלה הסלע ולא יהיב מימוי
ובתר דאסתלק האי מבועא מתמן. שליט' מרה באתרהא הה"ד ויבאו מרתה.
ורזא דמלה וימררו את חייהם בעבודה קשה וגו' דא קושיא. בחמר. דא קל וחמר. והא אוקמוהו.
והכי הוו ישראל. עד דאחזי לון עץ. הה"ד ויורהו יי' עץ וישלך אל המים וימתקו המים ודא עץ החיים דאתרבי על ההוא מבועא דאיהי שכינתא. י' מבועא דאשקי לאילנא דאיהו ו'.
והאי עץ *מהלך חמש מאות שנה דאינון ה' וימתקו המים דא ה' בתראה. דאתמר בה קראן לי מרה.
דשכינתא תתאה איהי מעין גנים דלית ליה פסק. טפה דאתמשכא מן מוחא וכמה טפין אתמשכאן מניה דאינון בתולות אחריה רעותיה.

קרקפתא איהי סלע. ומבועא מלגאו דא מוחא. על אלין טפין אתמר אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגו' את אויבים בשער דאיהו תרעא דצדיק אות ברית קדש דעלה אתמר זה השער לייי צדיקים יבאו בו.
ועוד שמעו הרים את ריב יי' אלין תלת יודי"ן. והאיתנים מוסדי ארץ אלין תלת וויי"ן דכלהו אתרמיזו בויסע ויבא ויט.
קום אלעזר ונטיל קירטא דאיהי שכינת' (ואקיף לה תגא) וזריק מנה איהי אבן טפה קדישא. דעלה אתמר ואד יעלה מן הארץ. (ובגין דא)

דף מד:

אסתלקת עזקא מן א' מן זרק"א לקבלא עלה אבן יקרה דאיהי טפה. ומיד והשקה את כל פני האדמה.
כד סליקת סליקת באימא דאיהי א' מן אד' אקי"ק.
ועל מאן סליקת. על עמודא דאמצעית' דאיהי ו' דאיהי כריכא ביה כעזקא באצבעא.
וסליקת בד' מן אד' דאינון תרין דרועין ותרין שוקין. עד דסליק לאת י' דאיהי אבא חכמה י' עלאה. בגין דמתמן אתנטילת הה"ד יי' בחכמה יסד ארץ.
ונטילת נביעו ושקיו מניה לעילא. בקוצא דיליה לעילא ובאמצעיתא ובקוצא דיליה לתתא.
וכד נחיתת נחיתת כלילא *מתלת טפין. בההוא זמנא אתמר בה הול"ך סגולת"א: ואתקריאת יייי בתלת *יודיי"ן.
י' עלאה איהי על רישא *דא דאיהי כתר עליון על כל עלאין ולבתר נחיתת באמצעיתא ונטלא מתמן (בעמודא דאמצעיתא) (נ"א באמצע) ולבתר נחיתת לתתא באתרהא י' דאיהי לתתא מן א.
קם עולימא בתר טולא אמר. רבי רבי. הא טפה קא נחתא. טול קשת בידך דאיהו כגוונא דאצבעא ועזקא ביה. טול ליה ודרך (ס"א וזרקה) ליה לגבה דקבילת לה עליה.
דהא כד סליקת מתתא לעילא על רישא דאת ו'. איהו כרומחא ו'. אתארכת ביה כשרביטא דככבא
וכד סליקת לעילא שריא עלה י' ואתעבידת ז'. ודאי תגא על רישא דס"ת.
כיון דנחתת. צריך למדרך קשת לגבה דאיהו צדיק. ומניה נחיתת ואזדריקת באתרהא.

וחרבא דאיהי (דהאי) טפה איהי חתיכת לה לתלת טפין. בגין דאזילת סגולתא דכד נחיתת עלה הוה י'. ולבתר חתיכת לה לתלת. למהוי תגא ועטרה ברישא דתלת אבהן. דתהא כתר *תורה וכתר כהונה וכתר מלכות. ודא רזא ד תלת תגין עלה. דרישא דחרבא איהי י'. גופא דחרבא ו'. תרין פפיות דילה ה"ה. נרתקא דילה אד'. (וחרבא יקו"ק).

וכד איהי יקוק בר משכינתי' איהו דין דחתיך מכל סטרא. כד עאל בנרתקה אתעביד רחמי ולא חתיך דינין. ורזא דחרבא בנרתקה יאקדונק"י הכי ודאי.

ובזמנא דיקו"ק בר משכינתיה אתמר ביה כי יי' אלקיך אש אכלה הוא. דנטיל מגבורה לאוקדא עלמא. י' אתעביד גחלת. ו' שלהובא דגחלת. ה"ה. חד חמש גוונין. תניינא חמש נהורין דנהרין בהון.

ובזמנא דה' עלאה אסתלקת מה' תתאה איהי אמרה אל תראוני שאני שחרחרת. ובזמנא דאיהי נהרא בגוונהא אתמר בה וראיתיה לזכר ברית עולם.

קמו תנאים ואמוראים דלעילא. ואמרו רבי רבי כמה תקיפא קירטא דילך די סליקת לה עד אין סוף ונחיתת לה עד אין תכלית

פתח כמלקדמין ואמר שמעו הרים את ריב יי'.

אמר לון. אבהן אבהן טורין רברבין שמעו. דהאי אבן דאתגזרת מאלין טורין דלכון. דאיהי כתרא ברישא דכלהו. והאיתנים דאיהי כתרא על כלהו איהי סליקת ריב עלייכו בגין בעלה.

דאיהי מבועא סתימא כסלע. עד דייתי בעלה לא יהבא מימוי. דהא לישנין אינון כפטישין דמחאן בההוא סלע ולית חד מנייהו דאפיק מינה נביעו בר מבעלה דידע לאמשכא לה:

פתח רבי שמעון ואמר זכאה איהו מאן דמצלי וידע לסלקא רעותיה לעילא. דהא פימוי אפיק שמהן ואצבעוי כתבין רזין.

וכד סלקין שמהן

דף מה.

מפימוי. כמה עופין פתחין גדפייהו לעילא לקבלא לון. וכמה חיוון דמרכבתא כלהו מזדמנין לגבייהו לנטלא לון.

כ״ש אם שכינתא שריא בצלותיה ואסתלק׳ לקב״ה. ורזא דמלה אם תשכבון בין שפתים. אל תקרי אם אלא **אַם**.
זכאה איהו מאן דסליק לה בצלותיה דמצלי בשפווי. לעילא לגבי בעלה
בצלות׳ דשחרית סלקא בשמא דאתקרי א״ל האל הגדול ודאי
בצלותא דמנחה סליקת בשמא דאתקרי אלקי״ם.
בצלותא דערבית סליקת בשמא דאתקרי יקו״ק.
ורזא דמלה אל אלקים יי׳ דבר ויקרא ארץ
ואמרו מארי מתניתין דצריך בר נש בצלותיה לשהות שעה אחת קדם דמצלי. ושעה אחת לבתר דמצלי.
ורזא דמלה דישהא בצלותיה שעתא חדא. בגין דאתמר והאיש משתאה לה מחריש ההוא דאתמר ביה יי׳ איש מלחמה
ולבתר דשהא ליה בר נש וצלי אם שגורה תפלתו בפיו ודאי אתקבל צלותיה.
ורזא דמלה בר נש צריך למשהא ואתתא לאקדמא כד״א אשה כי תזריע וילדה זכר.
(ורזא דמלה אשה מזרעת תחלה יולדת זכר ועוד שבשפלנו זכר לנו ורזא דמלה שבשפלותו של אדם זכור יזכרנו לטובה).
ועוד אם שגורה תפלתו בפיו איהו רזא ויהי הוא טרם כלה לדבר *והנה רבקה יוצאת.
ורזא דמלה והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברי׳ ואני אשמע.
זכאה איהו מאן דלא מעכב מטרוניתא לסלקא למלכא. דכל מאן דאיהו צלותיה שגורה בפימוי בלא עכובא ההוא ממהר מטרוניתא למלכא.
ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא ועיינין. דלא משתדלין למנדע ביקרא דמאריהון.
לרצויי ליה בשכינתיה. בכמה תחנונים ופיוסים. לנחתא ליה לגבי שכינתא.
כ״ש לאתערא ביה רחימו לגבה. כמה דתקינו הבוחר בעמו ישראל באהבה.
וכד קיימין קדמיה צריך למיקם קדמיה בדחילו.
זכאין אינון ישראל דידעין לפייסא למאריהון כדקא יאות. ולחברא בפימייהו בצלותהון תרין שמהן אלין דאינון יאקדונק״י.
דבההוא זמנא א״ז תקרא ויי׳ יענה. ויי׳ הוא ובית דינו. ודא שכינת׳ (נ״א ודא חכמתא עלאה ושכינ׳) (נ״א חכמה) עלאה ותתאה.

ודא איהו רזא אם תשכבון בין שפתים. דאיהי קרבנא דקב"ה דודאי שכינתא איהי קרבנא דיליה. ובגין דא תקינו צלותא בקרבנא.
היא העולה. העולה ודאי.
זכאה איהו מאן דסליק לה לגביה כדקא יאות. דאיהו שאיל בגינה מי זאת עולה. עולה ודאי. מן המדבר מן המדבר ודאי. דפימוי חשיב קב"ה כטורא דסיני. ובג"ד מי זאת עולה מן המדבר וגו' מקטרת מר דא צלותא דשחרית דתקון אברהם דהוא מר. ועוד מקוטרת מר. צרור המר דודי לי ודא נצח דסליק לה בימינא. ההי"ד נעימות בימינך נצח ולבונה דא הוד דסליק לה בגבורה. מכל אבקת רוכל. דא צדיק דסליק לה בעמודא דאמצעיתא.
ואם לא סלקא שכינתא בצלותיה קרבנא לקב"ה הא כלבא קא נחית למיכל קרבנא דיליה. ווי ליה טב ליה דלא אתברי בעלמא. ועליה אתמר גם בלא דעת נפש לא טוב. וכד סלקא שכינתא בצלותיה כמה חיוון ומרכבתא וגלגלי דכורסייא כלהו יתערון לגבה בנגונא בחדוה. וכלהו גדפייהו פתיחן לקבלא לה. והא אוקמוהו ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה
וכד סלקא סלקא כיונה. וכד נחתת נחתת כנשרא דאיהי מטרוניתא דלא דחילת מכל עופין דעלמא.
ונחתא בכמה מזונין לבנהא. ההי"ד כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף

דף מה:

מאן גוזליו אלין אינון ישראל דאינון כגוזלייא מצפצפין לה בכמה צפצופין דצלותא ונחתת לגבייהו. לכל חד נחתא ליה מזונא כדקא יאות ליה. למאן נחתא מזונא דאוריתא דאיהו מזונא דנשמתא. למאן נחתא מזונא דגופא. לכל חד כפום רעותי'
ד"א **אִם** תשכבון דא אימא עלאה דאיהי צלותא דשבת. דצריכין שפוון לקבלא לה בע"ש דאיהי נשמת כל חי איהי נחתא על ראש צדיק דאיהו יום השביעי:
לשון למודים קרינן ליה. ואיהי שריא עליה בין תרין שפוון דאינון נצח והוד.
ושבת איהי פה (נ"א פתח) דאתפתחי' בע"ש לקבלא לה בהאי צלותא דשבת.
דהא צלותא דשבת אתקריאת קבלה. ומינה מקבלין כל ספיראן דין מן דין. ובה צלותא דבר נש מקובלת קדם יי'.

ואיהי צלותא דעשרי ימי תשובה. ואיהי ה' עלאה דתקינו בה חמש צלותין ביומא דכפורי.
אבל שבת איהי שכינתא תתאה כלילא מתלת אבהן דאינון תלת ענפין דשי דשב"ת ב"ת יחידה. איהי נקודה בחלל דילה. ואיהי חג דכל (נ"א דכליל כל) יומין טבין. עלה אתמר היושב על חוג הארץ.
אבל נשמתא יתירא בשבת וביומין טבין ובכל מוספין איהי אימא עלאה תוספת רוח הקדש.
צלותא דשית יומין דחול תלת זמנין בכל יומא איהי שכינתא תתאה. כללא דתמני סרי צלותין תלת זמנין ביומא סלקין בו' יומין ח"י ועל שמיה אתקרי תפלת כל פ"ה. ביומין דחול אייתי לה מזונא ע"י שליח אבל בשבת ויומין טבין אייתי לה מזונא ע"י דקב"ה. ווי לאתתא דאתפרנסת ע"י שליחא
והא אוקמוהו ביונה דאמר והנה עלה זית טרף בפיה: ואמאי עלה זית אלא אמרת יונה רבון עלמין תהא מזונא דילי מסורה בידך ותהא מרירא כזית ולא תהא מתוק' ומסורה ביד שליח. ושליח בהאי אתר דא מטטרו"ן.
ועוד שכינתא אתקריאת צלותא דפסחא מסטרא דימינא. צלותא דר"ה מסטרא דשמאלא. צלותא דשבועות מסטרא דאמצעיתא. יקו"ק איהי בכל אתר לקבלא לה. (ולתקוני מאני קרבא).
ד"א **שמעו** הרים את ריב יי'. מאן ריב יי' ומאן הרים ריב ה' דא שכינתא. הרים אלין אבהן. ריב איהי קטטה ומחלקת לקב"ה על בנהא דאינון בגלותא.
ובזמנא דלאו אינון בגלותא איהי ריב לגביה על אינון מסכנין דאזלין מתתרכין מאתריהו בגין דירחם עליהו
וקרא אוכח ההי"ד או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. תרי שלמי חד עם שכינתא דאיהי ריב לגביה על מסכנא.
ומאן איהו מסכנא דעבדת ריב בגיניה דא מסכנא דאיהו מסטרא דצדיק וכ"ש כד צדיק דאיהו חרב ויבש בח"י ברכאן דצלותא וצווחין לגבי קב"ה. ואתמר לגבייהו אז יקראנני ולא אענה.
וכמה דשכינתא תתאה איהי ריב על צדיק דאיהו ח"י עלמין חרב ויבש (חרב מבי מקדשא. ויבש מנסכים ועולות) הכי איהו ריב שכינתא עלאה בגיניה עם קב"ה.

ועלייהו אתמר דברי ריבות בשערך ובזמנא דתרוייהו אינון ריבות בגיניה עם קב"ה.
קב"ה צווח לגבי ישראל לתתא או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. תרי שלומים לקבל תרי ריבות.
וקשיא איהי לה מכלא אפרשותא דקב"ה מינה. ודא איהו מחלוקת לש"ש.
וכד *נפילת נפילת לרגלוי ההי"ד ותגל מרגלותיו ותשכב. ואתנפלת קדמיה בנפילת אפים בגין צדיק דאיהו ח"י עלמין עני בגלותא
וצדיק כד איהו לבר מאתריה אתמר ביה נשקו בר פן יאנף. ושכינתא כד איהי לבר מאתרהא אתקריאת ברייתא
איהו בר ואיהי ברייתא

דף מו.

דשבת דאתוסף לעני דאיהו צדיק יום השבת ודאי. דלית ליה מדיליה אלא נשמת' יתירה *דאתוסף לגביה בגין שכינתא אתקרי איהו מוסף שבת.
ובההוא זמנא אתקריאת איהי תוספתא מסטרא דיום שבת כמה תוספות נחתין עמה לתלמידי חכמי' דאתקריאו נשמות יתירות הה"ד נשמת כל חי תברך את שמך יי' אלקינו כו'
ואלין (אינון) דמתוספאן לעמא קדישא בערב שבת ירתין לון ת"ח ביומין דחול. ובהון אתעביד חול קדש. ואלין אינון תוספות דקא נחתין מתוספת' דודאי שכינתא איהי תקונא דגופא דקב"ה.
איהי בריתא כד אתמ' בה ותגל מרגלותיו
ואיהי תוספתא מסטרא דח"י עלמין דאיהו מוסף שבת.
ואיהי משנה מסטר' דגופא משנה תורה ודאי.
ואיהי התקפא מסטרא דדרועא ימינא דמלכא ההי"ד ימינך יי' נאדרי בכח. בכח תרגום בתוקפא.
הצרכה איהי מסטרא דשמאלא. ובדרועא שמאלא אחיד בה ובדרועא ימינא אתקן בה ויימא קומי שבי ירושלם.
ועוד מסטר' דימינא איהי תוקפא לבר נש ומסטרא דשמאלא יהיב לון צרכיהון בארע מדברא.

שאלה איהי בפימא דמלכא ההי"ד שאל אביך. ותיובתא לגביה ההי"ד ויגדך.
ובה בר נש שואל כענין ומשיב כהלכה.
שמעתתא איהי בלבא דתמן מחשבה.
תיקו איהי כד אסתלק מלכא מינה ההי"ד נאלמתי דומיה החשתי מטוב. ובה צלותא בחשאי. וכד איהי תיקו אתמר בה אז יקראוננני ולא אענה.
כד שריא בה יקו"ק אתקריאת הגדה. בההוא זמנא אז תקרא ויי' יענה.
שטה אתקריאת כד לא יהא קושיא ומחלקת ההי"ד כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקב למישור.
פסק אתקריאת מכמה גוונין. אית בני נשא דמשתדלין באוריתא דבע"פ לשמה ואינון בעלי אומנות לגבה. אית דפסקין בה אבנין כטורין וסלעין תקיפין ולבתר דפסקין לון מתקנין לון בכמה פרוקין. ועלייהו אתמר אבנים שלמות תבנה. ועבדין בהון כמה בנינין למלכא ולמטרוניתא לדיירא בינייהו.
ואית פסקות דאינון לבושין דמטרוניתא וחתכין לון לכמה סטרין ולבתר מתקנין לון בכמה פרוקין לאתחזאה בהון מטרוניתא קדם מלכא. בההוא זמנא וראיתיה לזכור ברית עולם. ואלין אינון לבושין דכהנא דאינון ארבע בגדי לבן וארבע בגדי זהב
ואית פסקות מאלין מארי תריסין דקא אתיין לבי מדרשא דפסקין וחתכין בהון בלישנהון דאינון כרומחין וסייפין. ואלין אינון פרשיין ותקיפין כמגיחין קרבא בימא וביבשתא דאינון אורייתא דבכתב ואוריתא דבע"פ
זכאין אינון אם מלכא בינייהו דאיהו עמודא דאמצעיתי כליל תרין תורות דאנון תורה שבכתב ותורה שבע"פ דאתייהיבו מימינא ומשמאלא דביה נצחין קרבא.
ווי לון לאלין דיעלון לאגחא קרבא בתרין תורות בלא מלכא דעלייהו אתמר אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם.
כל בעלי אומניות משתכחין בתורה שבע"פ ואיהי מלגאו ההי"ד כל כבודה בת מלך פנימה.
איהי הלכה *דמלכא כד איהי אזלת גביה בתרין שוקין דאינון תרי סמכי קשוט. וכד סליקת בגופא בתרין דרועוי דמלכא אתקריאת קבלה.
וכד נשיקת ליה בפימיה אתקריאת אוריתא דבע"פ בההוא זמנא דסלקא לפימא דמלכא מיד יתקיים ברעיא מהימנא פה אל פה אדבר בו.

כד קמת על רגלהא בגלותא בתראה אתקריאת הלכה למשה מסיני וכד שרייא בדרועוי

דף מו:

דמלכא אתקריאת קבלה למשה מסיני.
וכד שרייא בפימא דמלכא מיד פה אל פה אדבר בו.
וכד איהי מרחקא הלכה ממשה שכינתא איהי ריב ליי׳ לתתא. וכד איהי בדרועוי. קבלה.
איהי ריב לעילא. ובג״ד שמעו הרים את ריב יי׳ אלין תלת אבהן. מאי ריב דלהון דא שכינתא.
ובהפוך אתוון ר״י״ב איהו רב״י. דאיהו רבי מארץ ישראל ועמיה איהי שכינתא ריב.
והאיתנים אלין תרי תנאי. איתני״ם בהפוך אתוון תנאי״ם מוסדי ארץ אלין צדיק וצדק.
ד״א שמעו הרים אלין ג׳ נקודין דאינון סגול והאיתנים אלין תרין נקודין דאינון צרי.
ועוד שמעו הרים מאן הרים אלין תלת נקודין תניינין דאינון שור״ק. ואיתנים אינון תרין נקודין תניינין דאינון שב״א.
מאי ריב יי׳ דא חיר״ק. ריב יי׳ לעילא חול״ם. ריב יי׳ לתתא חיר״ק. תרי ריבות אינון על שור״ק דאיהו (חד) צדיק קשורא דתרוייהו.
(עמודא דאמצעיתא). כד איהו מתרחק מנייהו איהו ריב. וכד מתקשר בין תרוייהו איהו רבי. ואיהו שלום. ואיהו קשר. ה״ד *ונפשו קשורה בנפשו.
ועוד. תרי ריבות אינון. חד צדיק וחד עמודא דאמצעיתא. חד איהו ריב בין אבא ואמא דאינון קמ״ץ ופת״ח דא עמודא דאמצעיתא איהו ריב ביניהו (נ״א דאינון ריב בין אוא״י דאינון קמץ ופתח ואמאי אינון ריב ביניהו) בגין שכינתא דלית לה מזונא בגלותא
בגין דתרעא איהו פתח דאתמר ביה פותח את *ידיך דאיהו י׳ חכמה קמ״ץ *סתום עליה אתמר פותח את ידיך ומשביע לכל ח״י
ודא ח״י עלמין דאיהו כליל ח״י ברכאן איהו חרב ויבש בצלותא דאיהו שכינת׳ ובג״ד איהו צלותא יבשה בגינהו איהו ריב בין אבא ואימ׳
וכד אתפתח קמ״ץ בפת״ח דאיהו תרעא דיליה עמודא דאמצעית׳ נחית מלא

ומהלך ה' מאה שנין עד דמטו לח"י עלמין (דאיהו כליל ח"י ברכאן) ואתמלא מנייהו ומניה אתשקייא לשכינת' דאיהי צלותא ומאי דהוה יבשה קרא לה ארץ
הה"ד ויקרא אלקים ליבשה ארץ למיעבד פרין ואיבין דאינון ארעא קדישא דישראל לתתא הה"ד ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא
ועמודא דאמצעי' כד סליק לאבא ואימא לנחתא מזונא מתמן קליה סלקא על כל אינון נחלין ומבועין. וכד נחתא קליה נחתא על כל אינון נחלין ומבועין דאורייתא הה"ד נשאו נהרות יי' נשאו נהרות קולם.
נשאו נהרות אלין אינון ב' נקודין דאינון צר"י מאן איהו דסליק על גבייהו בתרין דרועין דא חול"ם וביה אתעבידו סגולת"א. ומאן איהו דנחית תחותייהו בב' שוקין דא חיר"ק וביה אתעבידו סגו"ל.
בההוא זמנא נשאו נהרות קולם דאיהו קול יעקב. קול השופר. ולאן סלקין ליה. לגבי אבא ואימא. וכד נחית נחית בתרין נקודין דאינון שב"א תרי ירכי קשוט הה"ד ישאו נהרות דכים *כגון על כתף ישאו.
(ואבא נחית) בצדיק דאיהו שור"ק בנקודת (חיר"ק) חדא כי שם חלקת מחוקק ספון קשורא דתרין ירכין דקשוט. דאיהו דכים דך ים דך דכליל כ"ד אתוון דיחודא תניינא עליה אתמר אל ישוב דך נכלם.
דך איהו בכ"ד ספרים דאורייתא. ושכינתא וכד"ה על שכמה. וכד צדיק איהו מלא מעמודא דאמצעיתא דאתמר ביה ותמלא כדה ותעל סליקת האי נקודה דאיהו חד שור"ק. על תרין דאינון שב"א ואתעבידו שור"ק.
בתר דאיהו מליא מסטרא דיליה ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתמר בשכינתא ותמלא כדה ותעל
ותורד כדה מעל שכמה כל הכורע כורע בברוך. ותמלא כדה ותעל כל הזוקף זוקף בשם.
סליקת ודאי מגלות' לגבי בעלה.
בהאי שעתא

דף מז.

איהי אמרת לגבי צדיק ותאמר שתה אד' וגם גמליך אשקה דאינון גמולי מחלב

ועוד חול"ם אתקרי עמודא דאמצעיתא לגבי מוחא. וחיר"ק לגבי לבא. שור"ק אתקרי בקשורא דתרוייהו.
ועוד חול"ם אתקרי בכל סטרא דימינא. ההי"ד על כל קרבנך תקריב מלח. וחיר"ק אתקרי בכל סטרא דשמאלא. ואיהו שור"ק קשורא דתרוייהו.
ועוד חל"ם אתקרי באימא עלאה יום הכפורים דאיהו עשור וביה יהא מוח"ל וסולח חובין דעמיה. וחיר"ק אתמר באימא תתאה. וביה חור"ק עליו שניו על סמא"ל דאשתעביד בבנוי דשכינתי בגלותא.
ד"א נשאו נהרות קולם דא תרין זמנין דמיחדין ישראל לקב"ה וסלקין ליה ביה קלא ערב ובקר וצהרים דאינון ימינא ושמאלא בתרוייהו סליקין קלא דאיהו עמודא דאמצעית'
לגבי מאן סלקאן ליה לגבי אימא עלאה דאיהו כ"ה בימינא וכ"ה בשמאלא ערב ובקר.
ואינון חמשין תרעין דבינה
קראן ליה בהון דנחית לגבי צדיק וצדק דאיהו ד"ך בשוקא ימינא. ואיהי כדה על שכמה בשוקא שמאלא דאינון תרי סמכי קשוט.
ובגין דא ישאו נהרות דכים. דך ים. ואיהו דך בכ"ד אתוון דבשכמל"ו דערבית ואיהו דך בכ"ד אתוון דשחרית.
ורזא דמלה ושמתי כדכ"ד שמשותיך ואיהי כדה בתרוייהו. ואל ישוב ד"ך נכלם.
וצריך דלא אשתמע קלא בההוא דך אלא ישאו נהרות. נשאו לא כתיב אלא ישאו.
*בגין על כתף ישאו.
בההיא זמנא ותמלא כדה ותעל. ותאמר שתה אדני וגם לגמליך אשקה
אלין אינון רמ"ח תיבין דארבע פרשיין דיחודא דק"ש דבכלהו אינון רמ"ח אברים דכלילן בברית דאיהו צדיק. כלהו אתשקיין ע"י שכינתא. דאיהו כ"ד י ם.
כ"ד ספרין דאורייתא ודאי אינון כ"ד דאתמלי מן ימא עלאה דאורית' דאיהי כלילא דחמשין אתוון דיחודא דאינון כ"ה וכ"ה דמיחדין בהון לקב"ה ב' זמנין.
וכד סליק י"ם חמשין. דא איהו ישאו נהרות דכים בהפוך אתוון דך ואיהו כ"ד.
ודך איהו צדיק בהאי כד. בגין דאיהו תבירא בגלותא. שכינתא דאיהי כד עליה אתמר לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה.

צדיק איהו דך במיא דאורייתא ואיהו כתית במשחא דאורייתא ההי"ד שמן כתית. אימתי. בזמנא דאסתלק ו' מן ה' ואשתארת ד' דלת ודאי ובג"ד שמן כתית רביעית ההין רביעית ה"א ודאי דאתחזרת דל"ת. וההוא כתית איהו ו' זעירא שלימו דה'. ועליה אתמר ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. אות ה' ודאי. ובג"ד אתקריאת ה' על שמיה יום הששי. ה"א דששי.

מקולות מים רבים אלין ז' (קלין) שמהן דמתפלגין לז' נהרות וכלהון מתפלגין בההוא נהר דנפיק מעדן.

ואינון בהבו ליי'. שבע אינון דאזלין על שבע שמהן דאינון אבגית"ץ כו' ואינון ז' ספירן.

קול יי' על המים דא חסד ואיהו אבגית"ץ דמתמן מיא דאוריתא. קול יי בכח דא קר"ע שט"ן ודא גבורה. קול יי' בהדר דא נגדיכ"ש ודא תפארת. כסאו כשמ"ש נגד"י. וביה אתמר למשה נג"ד כל עמך אעשה נפלאות.

קול יי' שובר ארזים דא בט"ר צת"ג ודא נצח. קול יי' חוצב להבו' אש דא חקב טנ"ע ודא הוד. קול יי' יחיל מדבר דא יגל פז"ק. דאיהו יסוד הר סיני. קול יי' יחולל אילות דא שקו צי"ת ודא מלכות. דעלה אתמר למנצח על אילת השחר

ודא איהו מקולות מים רבים. אדירים משברי ים אלין טעמי דאוריתא דאתמר בהו כל משבריך וגליך עלי עברו. ואלין אינון זרק"א מק"ף שופ"ר הולך סגולת"א:

דף מז:

זרקא. קו דיוקנא דאת ו'. רישא דיליה י'. תלת גלגלים סלקין (נ"א אית) ביה בימא דאורייתא ואינון סגו"ל (נ"א סגולתא). וכל גלגל סליק לי' גלגלים לעילא. והאופנים ינשאו לעמתם. ולזמנא דינשאו האופנים לעומתם מיד נשאו נהרות יי'.

תרין נקודין דאינון סגולת"א סלקין להההיא נקודה חדא על גדפוי ואתעבידו יה. ודא איהו נשאו נהורות יי' אינון ב' נקודין דא י' לעילא וי' לתתא סלקין ו' על (גדפוי) גדפין ולאן סלקין אלא חושבנא דלהון לחושבן שמא דיקו"ק. וכד סלקין לה על גדפייהו לקבלא עלייהו עלת העילות דנחית על גבייהו.

ועוד זרק"א איהו יפה נוף משוש כל הארץ איהו ז' יום השביעי ודא צדיק ואיהו ענפא מגופא דאילנא דאיהו עמודא דאמצעי' הר ציון ירכתי צפון דא נקודא חדא. י' (נ"א א) זעירא אות הברית.

ועלה אתמ' נשאו נהרות י'. ומאי ניהו ירכתי צפון. דסלקין לה לגביה דיקו"ק דאיהו בעלה. וכד סלקין לה לגביה אתקריאת ההיא נקודה קרית מלך רב.

בההיא זמנא דסלקת ההיא נקודה בתרין ירכי. מקבלין לה תרין דרועין דאינון ב' נהרות עלאין. וסלקין לה בעמודא דאמצעיתא.

ודא איהו נשאו נהרות קולם. תרין ירכין אזלין לה לגבי בעלה ותרין דרועין אינון מקבלין לה לגבי בעלה. ובג"ד תרין נהרות אתמר בהון נשאו נהרות י'. ותרין תניינין ישאו נהרות.

ועוד אתמר בה סליקו ונחתו כגוונא דא. כד סלקין לה לגבי עמודא דאמצעיתא אתמר ביה נשאו נהרות קולם. אבל כד נחתין לה לגבי צדיק אתמר ביה ישאו נהרות דכים.

ומה דהוה סגולה לעילי כגוונא דא. כד נחתא לגבי צדיק אתעבידת סגו"ל כגוונא דא.

ובג"ד מה דהות לעילא אתנטלת (נ"א אתחזרת) לתתא ובג"ד אתקריאת בצדיק דכים.

ובה מים התחתונים בכאן. בגין דאינון תרעין דדמעה. ועלייהו אתמר שערי דמעה לא ננעלו. ובגין דאיהי דמעה דלהון דכים ודאי.

וצדיק בה ד"ך י"ם. והא אוקמוהו אל ישוב דך נכלם

וביה אל דמעתי אל תחרש. ועלה אתמר צעקת בני ישראל באה אלי.

תנועה דסליק לה לגבי בעלה דא רביע.

ובההוא זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל ואיהי אתקריאת קרית מלך רב.

ובאן איהו זקפא לגביה. בתרין נהרות דאתמר בהון ימינך י' נאדרי בכח ימינך י' תרעץ אויב.

ועלייהו אתמר נעימות בימינך נצח. מאי בימינך דא גדולה

בההוא זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל. וכד נחתת בצדיק אתקריא' זק"ף קט"ן ומאי איהי תנועה דקא נחית לה דא תבי"ר.

רבי"ע לימינא ארך אפים על בינונים וביה איהו מארי"ך. תבי"ר לשמאלא תבירו דחייביא.

חד סליק בתקיעה ומאריך בה. וחד נחית לה בשברים. שלשל"ת דא תרועה קשורא דתרוייהו
דיוקנא דשור"ק דלתתא בשלשל"ת סלקא. בשר"ק נחתא. האי איהו סלם (נ"א חל"ם) (דסלקא לעילא והאי איהו סלם (נ"א חירק) דנחתא לתתא. והיינו דרג"א תר"י טעמ"י. וענויא דשכינתא. אע"ג דאיהי בתלת סטרין. בתקיעה דאיהי דינא רפיא רפ"ה. ובשברים דאיהו דינא קשיא דג"ש גבורה. לית לה ענויא כענויא דבעלה. דאיהו תרועה שלשל"ת.
ורזא דמלה אין קול ענות גבורה דא שברים. ואין קול ענות חלושה דא תקיעה. אלא קול ענות אנכי שומע דא תרועה דסלקא בענוייא דא בתר דא כתרועה.
ובגין דא אשרי העם יודעי תרועה. אע"ג דשכינתא איהי בענוייא מימינא ומשמאלא. לית ענוייא כענויא דבעלה
תרוע"ה דאיהי תור"ה עי"ן אנפין. ואיהי תרועה דיליה. ובג"ד

דף מח.

אשרי העם יודעי תרועה.
ד"א קול ענות אנכי שומע. דא איהו ענויא דאנכי שומע דאיהי צווחת בכל יומא למעלה היא ובנהא וקראן ליה תרין זמנין ערב ובקר שמע ישראל.
וכל בר נש דאית ליה ענוי משכינתא דאיהי עניא בגלותא רחיקא מן בעלה. וקרא ליה בכל יומא שמע ישראל דיהא נחית לגבה. ודאי עליה אתמר קול ענות אנכי שמע. קול דענויא דהאי עניא אנכי שמע.
קם אחד בקירטא ודא שכי' תתאה. וחד בקשתא דא ברית צדיק עליה אתמר שופ"ר הול"ך פז"ר גדו"ל. גירין דילה אינון צדיקים דישראל דקבילו ברית. דבזכותיה נפקין מגלותא.
ורזא דמלה הא לכם זרע דאינון טיפין.
ד"א *זרקא
קמו תנאין ואמוראין דלעילא ובריכו ליה ואמרו מטרה (נ"א עטרה) תהא אגינת עלך מחצים בגלותא עלך אתמר לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם. וקשתא וחצא דסטרא דקדושה יגן עלך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו.

צנה דא שכינתא תתאה. וסחרה דא שכינתא עלאה אמתו דא עמודא דאמצעיתא.
קם איהו ואמר. תנאין תנאין. משנה תהא בעזרייכו ולא תשתניאו מרחמי לדינא.
הלכה אזלת לימינא דלכון לאתגברא בה על שנאכון. קבלה תתקבל צלותכון. ברייתא אפיקת לכון ולבנייכו מגליתא. ומשעבודא ודינא דההוא דממנא על גלותא על בנייכו.
מיד דבריך לון סליק לאתריה.
קם ר' שמעון בקדמיתא פתח ואמר תנא תנא אסתמר לך דהא קירטא לגבך ודא שכי' ובה אזדריקו תלת אבנין דאינון תלת *טפין דמוחא עלאין דאינון יי"י ואתכלילו בחכמה בתבונה ובדעת.
א"ל רבי שים בסלע קנך. דהא קשתא לגבך דאיהו אות הברית. אסתמר מגירין דיליה דאינון תלת וו"ו דסלקין ח"י בחושבן. ודא ח"י עלמין.
קם תנא תניינא ואמר ליה הא תניא דמסייע לך ברומחא דאיהו כלילא מארבע פרשיין. ודא ו' דאיהו עמודא דאמצעיתא כליל שית תיבין דיחודא. ורמ"ח תיבין דאית ביה ושים בסלע קנך.
דהא קרני **פרהֵ֫** לגבך דאנון תרין נביאי קשוט.
עליהו אתמ' אצמיח קרן לדוד. ומצמיח קרן ישועה.
מסטרא דשכינת' אתקרי קרני פרה. מסטרא דשור וקרני ראם קרניו. ואינון משיח ראשון ושני. י' ו'. בית ראשון ושני ה"ה.
ושכינתא נטלא פורפירא מאשא סומקא ואצטבעת בה ואתקריאת סומקא פרה אדמה תמימה אדומה ודאי מסטרא דגבורה תמימה מסטר' דההוא דאתמר ביה התהלך לפני והיה תמים.
אשר אין בה מום מסטרא דיעקב דלית ביה פסולת דאתמר ביה ויעקב איש תם יעקב דלעיל'. ובדיוקניה יעקב דלתתא. אשר לא עלה עליה עול משעבוד' דגלות' בגין דאיהי שכינתא עלאה אתקריאת.
ולא עוד אלא דאיהי אתקריאת שבת דאיהי אסור במלאכה בגין דאתקריאת חרות.
ושלמה בגינה אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. בגין פרה אדומה דאיהי מטהרת את הטמא ומטמאה את הטהור דאתעסק בה.
ורזא דמלה מי יתן טהור מטמא לא אחד. מטהרת את הטמא מסטר' דימינא. דכהנא מסטרא דימינא אתקרי איש טהור. בגין דלסטרא (נ"א דסטרא) דימינא איהי מיא

דאורייתא. אע"ג דיהא טמא אתדכי בה. ומטמאת את הטהור דא גבורה דלסטרא סמא"ל דנפל מקדושתיה ומה דהוה טהור סאיב ליה בגין דשליט

דף מח:

על חיילין דמסאבו.
וכהנא דאיהו טהור כד הוה משתדל לקרבא ליה לעזאזל הוה מטהר לישראל מכל חובין דלהון כד"א כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם כו'.
ואיהו דהוה טהור הוה מתטמא בההוא עזאזל.
והכי למי נדה. הוה כהנא מטהר לה ואיהו הוה מסתאב עד עדן רמשא דהוה מתדכי.
ועוד מטהרי' את הטמ' כד נולד משה אתמר ביה לגבי בת פרעה ותרא אותו כי טוב הוא דחמאת עמיה שכינתא. ומיד דנגעה איהי ביה אתדכיאת ואתסיאת מצרעתא דילה. ומשה אתדבקת ביה צרעת כד"א והנה ידו מצורעת כשלג.
דבההיא זמנא דנגעה ביה בת פרעה פרחת שכינתא מניה ובג"ד כד בעא לאתקרבא לגבה בסנה אמרי ליה אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך עד דיתפשט מההוא גופא דנגעת ביה בת פרעה.
תמן אחזי ליה דגופא דבר נש בהאי עלמא איהו צרעת ממשכא דחויא.
לבתר דאתפשט מניה והדר לגנת' דעדן אתלבש *בגופי' קדיש' דיליה ודא איהו והנה שבה כבשרו.
והכי אתלבש משה בה ודא איהו והנה שבה כבשרו. כקדמיתא דאתמר ביה עצם מעצמי ובשר מבשרי.
ובג"ד א"ל של נעליך מעל רגליך דא גופא דהוה ליה כנעל. ההוא דנגעה ביה בת פרעה ואתלבש באחרא. ובההוא זמנא אהדרת עליה שכינתא.
ובג"ד אתחזי (נ"א אחזי) ליה באתין דעבד. באת קדמאה וא"ל הבא נא ידך בחיקך כו' ואמאי בחיקך הכא רמיז משוכבת חיקך שמור פתחי פיך והנה מצורעת כשלג.
ולבתר אחזי ליה דאתדכיא באורייתא הה"ד בה והנה שבה כבשרו.
ועוד שכינתא תתאה איהי עגלה ערופה. ומסטרא דפרה שור ודא איהו ופני שור מהשמאל. ומסטרא דעגלה *ענל בן בקר לחטאת. ופרה ודאי אתקריאת שכינתא עלאה כד נטלת מן גבורה. ושכינת' תתאה עגלה כד נטיל' מניה

ועוד קרני פרה נצח והוד. בהם עמים ינגח יחדיו. קרני ראם חסד גבורה דיעביד בהון קרבא בעמלק וימחי ליה ולזרעיה מן עלמא.
ועוד קרני פרה אלין תלמידי חכמים דמתווכחין דא עם דא באוריתא ומתנגחין כשוורים דא עם דא בגין דאורייתא דע"פ איהי מסטרא דגבורה דאתקרי אלקים. וביה פתחת אוריתא בראשית ברא אלקים.
בג"ד תלמידי חכמים אינון מתנגחין באורייתא כשוורים דא עם דא. ובג"ד יקו"ק כגבור יצא. מסטרא דגבורה. יריע בתרועה יצריח בשברים על אויביו יתגבר בתקיעה. בההוא זמנא כל ספירן נטלין מגבורה. ושמא דיוד קא ואו קא. ואפילו מלאכים דלעילא. וישראל דלתתא.
ולבתר דנטיל נוקמא מנייהו יתמלא רחמין על ישראל. וקדם דיהא נטיל נוקמא מעמלק לא יתיב בכרסיא.
ובההוא זמנא דנטיל נוקמא מבני עשו ייתי לפייסא לאילתא ואיהי געי"א ובוכה. הה"ד רחל מבכה על בניה. עד דאומי לה קב"ה לאעברא לון מעלמא ויקטול בהון עד דיצטבע ימא מן דמהון. ויקטול בהון עד דיתפרנסון מנהון חיוון ברא י"ב שנין. ועופין דשמיא שבע שנין.
ועוד געי"א תלש"א אזל"א גריי"ש.
געי"א בתרועה ויהיב בהון סקילה הה"ד ונטה עליה קו תהו ואבני בהו.
תלש"א בשברים ת"ל א"ש (ודא שריפה) ת"ל דא חנק כגוונא דא א"ש שריפה.
אזל"א גריי"ש בתקיעה דאיהו כרומחא לקטלא לון בהרג.
שלשל"ת תרועה למתפש לון. אסורין בבית אסורין דמלכא כד"א לאסור מלכיהם בזיקים וכו'.
שופ"ר הול"ך פס"ק מק"ף. קלא דשופרא סלקא בתרועה

דף מט.

כרומחא לעורר עלייהו קול תרועת מלחמה. ודא שופ"ר הול"ך.
פסק דא שברים דעביד לון פסקות וקטרין (נ"א וקרטין או וקרעין) ודא מכת חרב והרג ואבדן.

מקף תרועה דא חנק. ודא איהו הולך וחזק מאד. מאד דא מות דאתתקף עלייהו כגוונא דמתן תורה.

ועוד אזל"א גריי"ש שכינתא אמרת לקב"ה גרש האמה הזאת ואת בנה. אלין ערב רב דגרשוני מהסתפח בנחלת יי' גרש לון מן עלמא דין ומעלמא דאתי דלא יהא לון חולקא עם ישראל.

שופ"ר הול"ך רבי"ע שני גרישין שלשל"ת.

בההוא זמנא נטיל קב"ה רומ"ח. דאיהי רמ"ח תיבין דאית בק"ש ושית תיבין דיחודא. ובה וידקר את שניהם דכר ונוקבא דא סמאל ונחש. ורבי"ע דיוקנא דומיא דרומ"ח.

שנ"י גרישין תריך לון קב"ה מן שמיא וארעא. בההוא זמנא שקר הסוס לתשוע' כו' דקב"ה רדיף אבתרייהו ונטיל לון בשלשל"ת על צואריהון ולבתר קטיל לון ברומחא דאיהו רבי"ע.

בקדמיתא תריך לון. ולבתר דרדיף אבתרייהו. תפיס לון. ולבתר קטיל לון.

ורביע ושנ"י גרישי"ן ושלשל"ת אינון תקיעה שברים תרועה.

שברים שבר תשבר מצבותיהם אלין דאתמר בהון ויבאו בני האלקים להתיצב על יי' בדינא על ישראל ושכינתא דאתמר ביה ויבא גם השטן בתוכם. דא סמאל דאתא לקטרג על בנוי דישראל ולדון לשכינתא וכיון דהוא בעי דינא על שכינתא ובנוי כאלו קיימין עליה.

תרועה בה תרועם בשבט ברזל.

תקיעה והוקע אותם ליי' נגד השמש. ושופר איהו קלא מניה נפיק קלא בתקיעה שברים תרועה.

תקיעה מן מוחא. שברים מלבא כד"א לב נשבר ונדכה וגו' דא איהו זבחי אלקים רוח נשברה. קלא בתרועה מכנפי ריאה וכלהו אתכלילו בקנה וריאה ואתעבידו קול. ובפומא דבור

ועוד נשמת' ורוחא ונפשא דבר נש אינון תקיעה תרועה שברים.

נפשא בלבא ודא שברים כד"א לב נשבר ונדכה.

נשמתא במוחא ודא תקיעה.

רוחא בכנפי ריאה דנשיב על לבא דאיהו נור דליק ואם לאו הוה דליק כל גופא. ורזא דמלה כנפי יונה נחפה בכסף וגו'. ורוחא כליל מאשא ומיא ובגין דא איהו תרועה.

ועליה אתמר אשרי העם יודעי תרועה. בגין דנשמתא איהי נשמת חיים בינה דנטלה מחכמה נפש מלכות תבונה. רוח תפארת ואיהו דעת כליל תרוייהו. עליה אתמר ובדעת חדרים ימלאו.

*ומבינה נביאים ואינון נצח והוד. וממלכות כתובים ואינון חסד וגבורה. תפארת תורה כליל כלהו.

וכלא על עמוד' חד קיימא. ודא צדיק יסוד עולם.

כבד וטחול דא ס"מ ונח"ש. כבד אשא סומקא מרה אשא ירוקא. טחול אשא אוכמא. יותרת כלילא דכלהו. כבד וטחול סמא"ל ונח"ש. כבד אל אחר. מרה סם מות דיליה. טחול נח"ש נוקבא דיליה. חלב טמא. ומרה איהו חרבא דמלאך המות כד"א ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות.

ובאוריתא דאיהי סם חיים ואי נשמתא טמא אתעברא מן עלמא. (כבד וטחול דא סמאל ונחש דאינהו אל אחר).

וכבד דהוא אל אחר בתרועה דאיהו רוחא מתעברא מן עלמא.

טחול דהוא נחש בשברים דאיהו נפש מתעברא מן עלמ'

מרה דהוא סם המות בתקיעה מתעברא מן עלמא.

זכאה איהו דכליל נשמתא ורוחא עם נפשא בקלא דאורייתא דבאורייתא אתתקפון.

דכל מאן דלא אתעסק באורית' חליש נשמתיה רוחיה ונפשיה עילא ותתא.

ויותרת הכבד איהו זונה. שיורין איהו לכל אלקים אחרים מתתקפא. ואמאי אתקריאת יותרת הכבד. אלא בתר דעביד נאופא עם כלהו יהיבת שיורין לבעלה. ועלה אתמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם דאיהי אתחממת מכבד

וטחול

דף מט:

איהו שחוק הכסיל ועליה אתמר אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו. בגין דאיהו שאול תחתית דאתמר ביה צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע.

כבד כועס וקטיל.

לב מבין לב יודע לב רואה. לב איהו שכינתא דלא נטלא אלא דמא צח דאיהי קרבנא דצלותא נקיה בלא חובין ובלא פסולת וקריבת לגבי בעלה שופרא דכלא.

אבל יותרת הכבד לא יהיבת לבעלה אלא שיורין ופסולת. ומאי ניהו דעלה. (טחול) (ס"א כבד) אל אחר. ומאלין שיורין דנטיל מנה אתעביד דם טחול חשוך ואוכמא הוא נחש רמאי דפתי לחוה דאיהי לבא וגרם לה מותא.

והא תרי בתי לבא אינון למאן פתי מנייהו אלא ההוא דשמאלא דאתמר בה לב כסיל לשמאלו

ועליה אתמר ומוצא אני מר ממות את האשה. לב חכם לימינו דא אשת חיל עטרת בעלה עלה אתמר מצא אשה מצא טוב דאיהי יצר הטוב מזליה דבר נש עלה אתמר להניח ברכה אל ביתיך. ברכת יי' היא תעשיר ועלה אתמ' ראה חיים עם האשה אשר אהבת

איהי בדיוקנא דשכינת' תתאה כלילא מעשר. ואיהי נר מצוה. ורוחא דנשיב בה ת"ת ישראל איהי בכנפי ריאה ודא איהו ותורה אור דנהיר בה דא שכינתא עלאה נשמת חיים. דנחתא מן *מוחא לאנהרא לון בלבא.

מאי נ"ר נפשא רוחא.

דנפשא איהי פתילה (נ"א על שם דאיהי שותפא דגופא) רוחא דא זיתא נשמתא נר יי' נשמת אדם.

(אדם דאיהי אור נר נהיר ביה אוריתא דבכתב. ונשמתא דאיהי נר נהיר בה מצוה. ובזמנא דלא נהירין בה אור ונר אתמר בנשמתא אל תראוני שאני שחרחרת. ואתמר באדם אלביש שמים קדרות)

ומאי נ"ר נפשא רוחא. נ' נפשא ר' רוחא

לקבל ג' קטרין אלין. אינון תלת גוונין. אשא אוכמא חוורא ותכלתא. מאן דנטיר נר ה' נשמת אדם באורית' בפקודין דעשה ולא תעשה לא שליט עליה נורא דגיהנם ודא איהו כבד ומרה וטחול. כבד אשא סומקא מרה אשא ירוקא טחול אשא אוכמא יותרת הכבד כללא דכלהו תכלת חשוך ותכלת דציצית מצוה. ותכלת לית בסטרא אחרא בגין דאיהו דומה לכרסיא יקירא.

גוונין דשרגא אינון לבושין לנר ה' נשמת אדם.

גוון אוכם דאיהו טחול כד מתלבשת תמן נפשא בחובין איהי אמרת אל תראוני שאני שחרחרת. שחרחרת בקדרותא דבני בדוחקא דלהון. בעניותא דלהון

קדרותא וליצנותא ועניותא *מטחול נפקא. כד נשמתא אסירא בה בגלותא ודא איהו ושפחה כי תירש גבירתה: ובההוא זמנא טחול שוחק.
ולזמנא דייתי מלכא משיחא לנטלא נוקמא מטחול דאיהי שפחה יושב בשמים ישחק. ישחק איהו באבודא דלהון כד"א ובאבד רשעים רנה.
רנ"ה איהו הנ"ר איהו נה"ר יוצא מעדן ומאי ניהו מ"ע ומל"ת כחושבן נה"ר נו"ן ה"א ריי"ש ואיהי הנר המאיר לאדם ועל דא באבד רשעי רנ"ה.
ובההוא זמני הטחול דשוחק אתאביד ואז יתקיים אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה ודאי ואז לא יכבה בלילה נרה. בגין דטעמה כי טוב סחרה.
ובההיא זמנא מתתקני ירושלם דאיהי לבא. לבא איהו לה"ב המזבח יכב"ה כחושבן הל"ב לה"ב הב"ל לא יכבה בגלותא דאיהי לילה
ואתבניאת ע"י דקב"ה כד"א בונה ירושלם יי'.
(מאן דנטיר נר ה' נשמת אדם בפקודין דעשה ול"ת לא שליט עליה נורא דגיהנ' דאיהי כבד מרה טחול)
ועוד מרה טחול כבד אינון גלותא לנשמתא ורוחא ונפשא דאיהי שכינתא כד גלת בכבד אתמר באברים דאינון עמא קדישא חילהא דילה תכבד העבודה על האנשים.
כד גלת במרה אתמר בה וימררו את חייהם כד גלת בטחול אתמר בה ולא שמעו אל משה מקצר רוח (דהוה בבטנה ומעבודה קשה דהוה בטחול) והוו צווחין לקב"ה מנה הה"ד מבטן שאול שועתי שמעת קולי ואתמר בהון ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה:
ונשמתא בגלותא בתראה

דף נ.

אתמר בה ותגל מרגלותיו ותשכב שכיבת לעפרא.
ווי ליה לבר נש דנשמתיה נחיתת תחות רגלוי. דבההוא זמנא אתמר במזליה נפלה לא תוסיף קום. ולית ליה עלוי וסלוק אלא בידא דקב"ה דאזיל שמא קדישא לימינא ואוקים לה

ורזא דמלה ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל טוב דאיהו ברית יגאל ואם לא יחפוץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יי׳ שכבי עד הבקר. אנכי דאיהי אימא עלאה אנכי דיציאת מצרים

חי יי׳ שכבי עד הבקר דאיהי ימינ׳ דביה תוקפא דאורית׳ דבכתב דאיהי עמוד׳ דאמצעיתא דמימינא אתייהיבת אורייתא דבכתב ומשמאלא אתייהיבת אורייתא דע״פ דאיהי נוקבא

ובג״ד טוב צדיק חי״י עלמין איהו מסטרא דשמאלא דאיהו גבור הכובש את יצרו דאיהו סמא״ל.

ובג״ד שמאל דוחה. ובימינא יקום דמאן דנפיל לא צריך לאקמא אלא בידא ימינא.

ובג״ד חי יי׳ שכבי עד הבקר

ושמאלא איהי ראש השנה וימינ׳ פסח וביה הוה אומאה בי״ד יומין ודא איהו כי יד על כס יק.

ועל ההוא זמנא איהי אמר׳ אל תראוני שאני שחרחרת. אל תראוני מסטרא דשמאלא דיצחק דאנא בקדרותא ביה.

ההי״ד ותכהין עיניו מראות. מראות ודאי בפורקנא. דאיהי אור מראות דנבואה. דאתמר בהון נפתחו השמים וארא מראות אלקים. ודא איהו ותכהין עיניו מראות מסטרא דשמאלא. ואתמר בההוא זמנא בקב״ה אלביש שמים קדרות

*נר איהי ה׳. חמש גוונין נהירין בה ואנון חוור סומק ירוק ואוכם ותכלת. ו׳ אור הנר מלגאו

סמאל חשך. נחש קדרות. ועלה אתמר אלביש שמים קדרות. נוקב׳ דיליה ושק אשים כסותם

ווי לנשמתא כד אתלבשת בקדרותא דלהון. ועליה אתמר ותכהין עיניו מראות.

ואינון חשוכין דמכסיין על עיינין דלית לון רשו לאסתכלא בקב״ה ושכינתיה.

ואור ונר דנהרין (נ״א דחשכו) בהון אתמר בהון וחשכו הרואות בארבות כמה דאמ׳ קהלת עד אשר לא תחשך השמש והאור וגו׳.

ואור ונר עלייהו אתמר כי נר מצוה ותור׳ אור. ואמאי אתחשכן בהון. בגין דלא הוו משתדלין באורייתׁ ומצוה בדחילו וברחימו דאינון יי״ק.

ומיד דמשתדלין בהון בדחילו ורחימו. אומאה איהו לקב"ה בי"ה דאינון דחילו ורחימו לאעברא לון מעלמא דנשמתא בגין דאינון חשוכין אפרישין בין י"ק ובין ו"ק כמה דאוקמוה דכתיב כי יד על כס י"ה.

ובההוא זמני אתמר באדם לבשו שמים קדרו' וגו'. *ובההוא זמנא דמתעברין קדרותא וחשוכא מנשמתא מיד כל הנשמה תהלל יה.

ומאן אינון אלין חשיכין. אלין סמאל ונחש. ומאן גרים לון לשלטאה עלייהו אלא רזא דקרא אוליף. כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם ודוד בגיניהו אמר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

ובההוא זמנא מה דהוו שלטין חשוכין על נהורין דעיינין. מתהפכין נהורין ושלטין על חשוכין

ורזא דמלה שופ"ר מהופ"ך קדמא זקף קט"ן. ההוא דאתמר ביה קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אזדקף ואקרי זקף גדול ואין אמת אלא תורה ה"ד תורת אמת היתה בפיהו.

ובההוא זמנא מתהפכא כרסיא מדינא לרחמי. ודא היא רזא דאוקמוה מ"מ צדיקי' מהפכין מדת הדין למדת רחמים

ובההוא זמנא אתחשיב כאלו אתברי עלמ'. ויסדר נהורין כדקא יאות ה"ד ויקר' אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה.

ויקרא אלקים לאור יום דא ישראל דשלטנותהון יהא לזמנא דפורקנ' ורשיעיא ישתארון (נ"א אזלי) בחשוכא ה"ד ולחשך קרא ליל'. ואתמ' בימינא

דף נ:

ושמאלא ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דאיהו ערב דיצחק ובקר דאברהם

בההוא זמנא מה דהות נשמתא מהדקא בין רגלין ה"ד ותגל מרגלותיו ותשכב דאתחזרת ללבא דאיהי כגוונא דירושלם.

בההוא זמנא הלב רואה. ה"ד ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך. הלב שומע דאתחזר עבודה וכרובים לבי מקדשא דאתמר בהון וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובי'.

וכל עננין (דאינון רומי רבתא ורומי זעירא) דאינון מכסיין על צלותין ההי"ד סכות בענן לך מעבור תפלה. מתעברין ונהרין עיינין דאינון בית ראשון ובית שני דבהון סלקין צלותין.

דבזמנא דאינון ישראל מלוכלכין בטנופין דשאר עמין. נשמתא דאיהי שכינתי אמרת אל תראוני שאני שחרחרת. וצלותא נפלת ההי"ד נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל.

*וכד נפלת שכיבת לעפרא בין רגלין. והא אוקמוהו ותגל מרגלותיו ותשכב ואיהי מצלי לקב"ה דיוקים לה מעפרא ההי"ד ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה בההוא זמנא ויחרד האיש וילפת. ההוא דאתמ' ביה יי' איש מלחמה מאי וילפת כד"א ילפתו ארחות דרכם.

בההוא זמנא ייתי קב"ה ויימא לה ליני הלילה והיה בבקר. ליני הלילה דאיהי שמאלא. והיה בבקר דאיהי רחמי ימינא. דמתמן נהיר אור ההי"ד הבקר אור.

אם יגאלך טוב יגאל אם יעביד בך ישראל עובדין טבין לסלקא לך מבין רגלין שפיר. תגאל ע"י דישראל עלאה. דאיהו בעלך טוב ודאי. ואם לא יעבדון בך עובדין טבין וגאלתיך אנכי.

והא אוקמוהו חי יי' שכבי עד הבקר אומאה בח"י דאיהו כליל ח"י ברכאן דצלותי. שכבי עד הבקר עד ההוא נהרא

דבההוא זמנא צלותא תהא נהרא בלבא ובעיינין ובגין דבח"י ברכאן דצלותא תליא פורקנא וביה אתגליא דאיהו יסוד ח"י עלמין אתמר ביה והיו עיני ולבי שם כל הימים והיו עיני ולבי אדכיר עיינין ולבא בגין דצריך בר נש בצלותיה למהוי עינוי לתתא לגבי נשמתא דאיהי שכינתא דאיהי אסירא בגלותא ולביה לעילא בקב"ה.

ורזא דמלה עיני תמיד אל יי' כי הוא יוציא מרשת רגלי ולביה לעילא לנטלא נוקמא מעמלק ההי"ד כי יום נקם בלבי ודאי. ביה עתיד לנטלא נוקמא. כמה דנטיל ביה נוקמא ממצראי

דאיהי לב"י שם בן ארבעים ותרין אבגית"ץ ביה אפיק לישראל מגלותא. קר"ע שט"ן דאיהו שמא תניינא דיומא תניינא ביה קרע ימא. ובהאי שמא אתמר יהי רקיע בתוך המים. נגדיכ"ש נגד כל עמך אעשה נפלאות. בכל שמא נטל נוקמא במצרים

ופורקנ' בלבא תליא דאתמר ביה הלב רואה ובג"ד כי יום נקם בלבי נקמה במאי בלבי בי"ה דאתמ' ביה כל הנשמה תהלל י"ה ועליה אתמר כי יד על כס יה.
ופורקנא בלבא תליא דביה אתמר הלב רואה ובג"ד אוקמוהו מ"מ ללבי"י גליתי ולאברי לא גליתי. מאי ללבי
אלא אוריתא דבכתב אתקריאת לבי. ואוריתא דע"פ אתקריאת פימא. ואוקמוהו מארי מתני' מלבא לפומא לא גלי. ללבי"י גליתי דא שמא דע"ב שמהן ואינון שבעין אנפין לאוריתא דתליין מן ב'.
ואורייתא אית לה רישא וגופא ולבא ופימא ואברין כגוונא דאית בישראל. דאינון רישין רישי עמא ומנהון עיינין
ההי"ד והיה אם מעיני העדה. ואית מנהון לבא דאינון לקבל שבעין סנהדרין. ומשה ואהרן על גבייהו. דלא חסרין מעלמא כותייהו. ודא איהו ללבי גליתי. אבל אחרנין דאינון כשאר אברין אתמר בהון ולאברי לא גליתי.
וכן באורייתא שבעין אנפין תליין מתרין תורות אורייתא דבכתב ואורייתא דבע"פ.
ובגלותא חלק לב"ם דאינון ע"ב צדיקים דאינון כגוונא דסנהדרין. ורזא דמלה אשרי כל חוכי לו. ל"ו בחושבנא סליק תלתין ושית. ואינון ל"ו בארעא דישראל. ול"ו לבר מארעא דישראל ודא איהו חלק לב"ם
ומאן חלק לבם

דף נא.

שאור וחמץ דאינון ערב רב.
ורזא דמלתא ויהי מבדיל בין מים למים דעלייהו אתמר אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם אך חלק.
ואומאה דיתמחון בי"ד דאינון ארבע סרי יומי דפסחא לקיימא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (ודא ז' יומי דפסחא דגלותא קדמאה וז' יומי דפסחא דגלותא בתראה) ההי"ד חג שבעת ימים מצות יאכל
ובגין דא אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. ודא אור הנר דאיהי אורייתא ופקודיא דאתמר בהון כי נר מצוה ותורה אור.

נר בלבא אור בעיינין. דאיהו אור הנר. בדחילו ורחימו בי״ה. מתעברין חשוכא וקדרותא מנייהו. ובגין דא כי יום נקם בלבי.
ועוד בלבי דא ל״ב אלקים דעובדא דבראשית. ועשר אמירן דאינון י׳ מן לבי.
ולב. האי איהו לב דביה נהיר ההוא דאתמר ביה ותרא אותו כי טוב הוא וביה עתיד לאתגלייא קב״ה למשה באורית׳ בגלותא בתראה. כגוונא דפורקנא קדמאה דאתמ ביה וירא מלאך ה׳ אליו בלבת אש
בקדמיתא בלבת אש דנבואה. ובגלותא בתראה בלבת אש דאורייתא.
ודא בת מן בראשית דאיהי כלילא מעשר אמירן. ול״ב אלקים דעובדא דבראשית בת כלילא מי׳ אמירן. איהי בת עין אוכמא דאתמר בה שחורה אני ונאוה וביה נהיר אור
הה״ד ותורה אור.
ל״ב אלקים ביה נהיר מצוה. דאתמר ביה נר יי׳ נשמת האדם וכו׳
כאן חסר והוא בתיקונין ז״ח דף כ״ו ע״א
וגדפוי דשכינתא אינון כסוי דם חיה ועוף דמכסי עלייהו ברחימן וכד מכסי עלייהו ברחימו דאהבה מי טופנא לא שלטא עלייהו. מים רבים דמי טופנא לא יוכלו לכבות את האהבה דישראל באבוהון דבשמיא
בההוא זמנא כרסיא יהא על ארבע חיוון. ודא איהו שופ״ר הול״ך רבי״ע מרובע דרג״א בשית דרגין. דאינון שש מעלות לכסא הא איהו מלכא על כרסיא.
בההוא זמנא ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי מפקודין דעשה דאתייהיבו מאהבה. ולא מפקודין דלא תעשה דהוא אקריב לי ממנא דעשו לקטרג׳ בהון לישראל. דבגינייהו אתמר ואת עשו שנאתי.
ודא איהו דרג״א תרי טעמי׳ דמסטרי׳ דפקודין דלא תעשה ממנא דעשו איהו רבי״ע על ישראל. ואיהו דרג״א עלייהו.
ואי תימא דשלטא על שכינתא דאיהי עמהון בגלותא הא אמר קרא אני יי הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים
וכבודי שכינתא עלאה. לאחר לא אתן. אל אחר. ותהלתי לפסילים דא שכינתא תתאה.

ובגין דא בשית יומין דשלטא סם המות אל אחר אתמר בשכינתא יהיה סגור ששת ימי המעשה. בשבת ובראשי חדשים דלא שלטין ממנן בישין אתמר בהון (נ"א בה) וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח.

ועוד רבי"ע איהו כגוונא דא כ ולזמנין כגוונא דא בת מלך פנימה סגירא בביתא. ואיהי סיהרא קדישא לעולם לא אסתכלת בה חמה בישא גיהנם סם המות נוקבא בישא. כ"ש אל אחר.

דהכי אוקמוהו קדמאין לעולם לא חזא חמה פגימותה דסיהרא דבזמנא דחמה נפקא (נפקא) ממזרח סיהרא חזרת אנפהא מיניה כגוונא דא .

ובגין דא אמר בלעם הרשע לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. עמל ואון סמא"ל ונחש.

ובזמנא דדחקין לה לאסתכלא בה אתכסיא מכל וכל. ואימתי בירחא שביעאה. ה"ד תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו מאי בכסה בירחא דאתכסייא ביה סיהרא.

בההוא זמנא דאתכסיאת מניה איהי אמרת לישראל דיתקנון צלותין במאכלין טבין מפקודין דעשה דצלותא שקילא ככל פקודין

דף נא:

בההוא זמנא יימא קב"ה לישראל ועשה לי מטעמי' ברעותא דשכינתא כאשר אהבתי מפקודין דעשה ותקנת שכינתא עם ישראל מאכלין דצלותין דאינון קרבנין.

ובזמנא דאיהי תקינת מזונא למלכא יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר. דביה עתיד קב"ה לאכנשא ביה לישראל מן גלותא מארבע סטרין ה"ד תקע בשופר גדול לחירותינו ושא נס לקבץ גליותינו ואיהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה. וברח עד ההוא זמנא קב"ה מאריך עלייהו דחייביא. ולבסוף אפסיק לון וחריב לון מעלמא. ודא איהו מארי"ך טרח"א סו"ף פסו"ק.

ועוד שופר הול"ך רבי"ע. דרגא תרי טעמי' *בההוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא סלקא צלותא בנגונא בד' מינין. דאינון שיר פשוט ודא י': שיר כפול ודא יק. שיר משולש ודא יקו. שיר מרובע ודא יקוק.

בשמ' דיקוק סלקא צלותא דאיהי שכינתא.

אוריתא בנגונא שכינתא בנגונא. ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא. ההי"ד אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי'.

צלותי דאיהי שכינתא סלקא לגביה דמלכא בעשרה זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה שופרות דאינון יי"י. ועשרה כתות דמלאכים יתערון לגבייהו. וסלקא לון לגבי עשר ספירן

ונגינין סלקין. מנייהו. מרובעים מסטרא דרבי"ע בארבע חיוון. ואינון חיות קטנות עם גדולות אינון תמניא. ואינון יאקדונק"י ועלייהו אתמר אז ישיר משה

כד יהא קב"ה בשכינתיה בחיון תמניא דאינון חיון דאשא עתים חשות עתי' ממללות וכלהו מחאן בגדפייהו בנגונא. ונגונא בהון (נ"א סלקא) בארבע אנפין לכל סטרא מרובעין. ההי"ד וארבעה פנים לאחת וארבעה כנפים לאחת מהם. לכל חיה תמניא אינון בין אנפין וגדפין לקבל תמניא די בהון שבח משה א"ז:

ודוד בגין דא תקין מנא בתמניא נימין ושבח לקב"ה בתמניא ההי"ד למנצח על השמינית. ותמניא אתוון לכל חד תמניא. סלקין כלהו ע"ב. יאקדונק"י תמניא. ותליין מנייהו ס"ד. תמניא לכל חד סלקין כלהו ע"ב. דא איהו רזא דחשמל.

ואית נגונא דסלקא בעשר. ודא איהו יו"ד קא ואו קא ועלייהו אתמר ידיו גלילי זהב.

ואית נגונא דסליק בשית ההי"ד שוקיו עמודי שש

יי"ק יקו"ק. צור עולמים. יי"ק יי"ק יי"ק אד"ם.

ארבע כנפים אריה שור נשר מרכבה (יקוק יקוק יקוק) יה יה יה אדם תניינא יי"ק יקו"ק. יי"ק יקו"ק. יי"ק. יהוה יהוה יהוה

יקו"ק לעילא מכלהו. יי"ק יקו"ק חכמי"ה בינ"ה. כתר אקיק אשר אקיק. ועלייהו אתמר שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד. ודא אבגית"ץ בשתים יכסה פניו לישראל דלא יסתכלון בהון שנאיהון. ובשתים יכסה רגליו דלא אדכיר לון עובדא דעגלא. ובשתים יעופף מן גלותא. ההי"ד ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.

ואית נגונא דסלקא בתרין כגון הללויה. ואית נגונא דסליק באת חד כגון הללי בי'.

ואית נגונא דסליק בחמש כגון ה' והא אתמר בכנור דחמש נימין. אבל נגונא דסליק

בשית דאינון אבגית"ץ מן ו' איהי. ואית דסליק ליה בתלת ודא יהו דאיהו אקיק וסליק נגונא ביה בתקיעה שברים תרועה.
בתקיעה הוא קלא ארוך בנגונא עד דהוה סליק ליה לגבי ימינא דאיהו חסד.
בשברים הוה סליק קלא דנגונא לגבי גבורה דתמן יק בימינא ושמאלא והוה נחית מניה בחדוה חכמתא ועותרא כמה דאוקמוהו הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין.
בתרועה הוה סליק קלא דנגונא לגבי עמודא דאמצעיתא. והוה נחית מניה מלכא לגבי

דף נב.

כלה דאיהי קול דממה דקה.
בההוא זמנא יתערון כל מיני נגונא. הה"ד הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל וכנור הללוהו בתוף ומחול הללוהו במינים ועוגב הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה.
שופר איהי שכינתי' עלאה. תקע דילה. שכינתא תתאה. דאתמר בה ותקע כף ירך יעקב בגלותא:
בההוא זמנא סלקא מן גלותא בשופר גדול. ואתקריאת תקע בשופר גדול לחרותנו.
בנב"ל ב"ן ל"ב.
בההוא זמנא ב"ן יעול להיכליה דאיהו ל"ב. ואתמר ביה וטוב לב משתה תמיד.
ומה דאתמר בקדמיתא ויתעצב אל *לבו בגין חייביא. מיד דאתאבידו אתקיים ביה ובאבד רשעי' רנה.
כנור כ"ו נ"ר. קב"ה דאיהו יקו"ק דאתמר ביה יי' אורי וישעי. נהיר בנ"ר דאיהו שכינתא מצוה דיליה וחדי בה.
צלצלי שמע חסד גבורה. צלצלי תרועה נצח והוד. ובכלהו כל הנשמה תהלל יק דאיהו חכמה ובינה. די בהון יהא פורקנא ל"ו ול"ה דאינון בן ובת.
ובהון יתמחון עמלקים מעלמא ודא איהו סו"ף פסו"ק.
ד"א ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי מפקודין דעשה. ולא כאשר שנאתי מפקודין דלא תעשה.

פקודין דלא תעשה תליין מדחילו דיראה ואינון לרחקא השטן מנייהו. דלא יתקריב לגבי כרסיא דאיהו לבא. דתבעא דינין על אברין קדישין דאינון ישראל. ולבא שכינתא בינייהו.

השטן איהו סמא"ל שלטנותא דיליה בכבד דעליה אתמר עשו הוא אדום. ערקין דכבדא חיילין ומשריין דיליה. וכבד נטיל כל לכלוכין וחובין דערקין ההי"ד ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. עונות תם דההוי איש תם. אל ארץ גזרה אתר דגזרת עירין.

מרה. חרבא דיליה. עלה אתמ' ועל חרבך תחיה. ומ"ל דמרה איהי חרבא דמלאך המות. דכתיב ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות. איהי חיים לכבד וסם המות ללבא.

מרה איהי גיהנם. ואית לה תרי פיות דאמרין הב הב ההי"ד לעלוקא שתי בנות הב הב. שתי בנות דאמרין הב חייבין לגיהנם.

שבעין ערקין אינון בכבדא לקבל שבעין ממנן. כבד ויותרת ע"ב. יותרת דיליה איהי נחש אשת זנונים. בגין דשיורין דיליה (נ"א דילה) נטלא טחול דאיהו חשך ועלה אתמר ולחשך קרא לילה. דשלטנותה בגלותא דאיהו לילה.

ובגלותי שעתא קיימא ליה דאיהי לילי"ת. אימא דערב רב. ואיהי שחוק הכסיל (ס"א הטחול). ובגינה אתמר כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה ודא איהו צדיק ממנו בולע.

דרשע ודאי דאיהו כסיל עליה אתמר למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו ואוקמוהו מארי מתני' צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע. ובגיניה אתמ' מוריד שאול ויעל

ווי לנשמתא כד בלע לה טחול. ווי לישראל כד אתבלעו בערב רב דעלייהו אתמר ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה.

בזמנא דגלותא על ממנן דאומין דעלמא וערב רב אתמר בהון היו צריה לראש אויביה שלו צריה ודאי אינון ערב רב עלייהו אתמר שריך סוררים וחברי גנבים כלו אוהב שחד וגו'. אויביה שלו אלין עשו וישמעאל ושבעין ממנן. דאינון כלהו בשלוה בעותרא וישראל בדוחקא בעניותא.

ובג"ד ווי לעלמא כד אתבלעו בערבוביא בישא ומאן גרם דאתבלעו במעייהו ולא נודע כי באו אל קרבנה. בגין דעובדיהון בישין בידיהון. ההי"ד ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם.
כגוונא דא נשמתא איהי כנסת ישראל כד

דף נב:

איהי שלימא בפקודין דעשה אתמר בה כלך יפה רעיתי ומום אין בך.
בההוא זמנא שריא שם יי' עלה ואתמר בה וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך
וממנן דכבד וערקין דיליה וממנן דטחול וערבוביא בישא דיליה. מתכפיין תחות לבא דתמן נשמתא.
ואם נשמתא איהי מתטנפא (ס"א פגימא) בחובין: או גרע מינה אפילו פקודא חדא מאינון פקודין כמה דאוקמוה מארי מתניתין עבירה מכבה מצוה. בההוא אתר (נ"א אבר) דשריא עבירה ואסתלק מצוה מניה. ההוא אבר איהו פגום. ואיהו מום דנשמתא. בגיניה לא שריא קב"ה על נשמתא. ההי"ד כל אשר בו מום לא יקרב. נשמת' דאית בה מום בחד מרמ"ח פקודין דילה לא אתקריבת בגיניה לגבי קב"ה.
אבל נשמתא מסטרא דשכינתא לית בה מום ההי"ד כלך יפה רעיתי ומום אין בך. אם יצר הרע בעי לקרבא להההוא אתר כיון דשכינתא שריא תמן דאיהי נשמתא אתמר בה והזר הקרב יומת.
בגין דעלה אתמר אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן דהיינו אל אחר אל זר דנשמתא איהי יקריה ואיהי תושבחתי' דבה משבח בר נש לקב"ה בצלותא בכל יומא בכמה תושבחן והודאן.
ובגין דא אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים אלין שבעין ממנן דלא יהיב לון קב"ה רשו לשלטאה עלה דאינון ערקין דכבד. דאיהו אל אחר.
טחול נחש. יותרת הכבד אשת זנונים. בתר דעבידת זיופא (ס"א נאופא) עם אלקים אחרים ופליגת דמא דילה דאיהי תמצית דילה לכל ערקין. שיורא קריבת לגבי טחול דאיהו בעלה כסיל. דלא נטיל טחול אלא תמצית (נ"א שמרים) דדמא. ולא יהיב ליה מדמא אחרא. ובגין דא אתקריאת יותרת הכבד בגין דלא יהיב ליה אלא שיורין.

וכבד איהו קטרוגא דריאה. דסליק לגבי לבא. נורא מניה. ואי לאו דנשיב ביה כנפי ריאה הוה אוקיד ללבא. (ס"א והוה אוקיד כל גופא נורא דלבא):
הדרא דכנתא לויתן לקבל חלב טמא ועליה *אתמי אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אבל עקרב פוסק.
שרף איהו מרה קטרוגא דריאה. בגין דמרה איהי שריפת כל גופא.
בגין דא. תקיעה שברים ותרועה אינון תבירו דלהון. ועלייהו אתמר אשרי העם יודעי תרועה יי' באור פניך יהלכון. מאי פניך אלין תקיעה שברים ותרועה. דאינון תקיעה חוורו דאנפין שברים סומקו דאנפין. תרועה ירוקא דאנפין. ובה נפקין ישראל מן גלותא בזמנא דמתהפכין אנפין דישראל לירוקא כאתתא עוברא.
ובאלין תלת גוונין נהרא שרגא דאיהי נר יי' נשמת אדם. מאי אדם יו"ד ק"א וא"ו ק"א. תלת גוונין דשרגא ותלת גוונין אילין אינון לבושין לתלת אבהן: דאינון חוור סומק ירוק. גוון אוכמא איהי קדרותא דלהון ועלה אתמר אלביש שמים קדרות. ובהון מתלבשין הו"ה תכלת לבושא דאת י' דאיהו תכלית דכלא.
נר איהו י': שלהובא דסליק מניה ו' ונענועא דיליה הכא והכא דא ה"ה.
ולסטרא אחרא אית נר חשוכא דגיהנם. ואית ליה תלת גוונין. גוון סומק דא כבד עשו הוא אדום. מרה גוון ירוק טחול גוון שחור. ועליה אתמר ותכהין עיניו מראות.
וסימניך באלין גוונין. שקערורות ירקרקות או אדמדמות: ומראיהן שפל מן הקיר שפל הוא גוון אוכם

דף נג.

ביה ושפלה איננה מן העור והיא כהה. ואיהי שפלות דנשמתא בגופא.
נ"ר (נ"א כד) נשמתא ורוחא ונפשא אתגליין בכבד מרה וטחול. כל אינון אברי דגופא דאינון עמא קדישא כלהו דחקן במרירו בגין דנשמתא. אתרא דילה מוחא יונה קדישא.
נשמתא נשרא. דבהאי יונה אתפרנסת בכמה צלותין ופולחנין.
ספינה דיונה קרקפתא. וכמה ממנן אית בהאי ספינה דמנהיגין לה ואינון אודנין עייניו חוטמא פומא. *שבע ממנן אינון וסלקין לשבעי' לשון דהוו בספינה דיונה.
ויונה איהי צלותא שכינתא תתאה נשרא דאתפרנסת בה. דא שכינתא עלאה.

אם ישראל לא משתדלין בצלותין ובעותין ופולחנין דנשרא. דאיהי ריאה מיד ויי׳ הטיל רוח גדולה אל הים דאיהי רוח סערה. רוח יי׳ תניחהו בקדמיתא. רוח דנשיב בכנפי נשר״א דאיהו עמודא דאמצעית׳ דביה פרח נשרא באינון תרין שפוון. רוח דנשיב בכלהו דא רוח דחוטמא.

האי רוח. בכל אתר דאיהו. שכינתא עלאה ותתאה תמן אשתכחו. איהו ו׳ דנשיב בכנפי ריאה ועל לבא. דתמן נר יי׳. דא נשמתא במוחא. רוח בכנפי ריאה. נפש בלבא. ולזמנין. תלת בתלת מוחין ומחשבה רכיב עלייהו דאיהו אדם והכי תלת בלב.

נ״ר נ״שמה ר״וח. רוחא דנשיב. בהון נ״ר בתרי בתי לבא ואינון נפ״ש ורו״ח סימן נ״ר. והאי ו׳ איהו דנשיב בדרועין בשית פרקין דלהון ואיהו נשיב בתרין שוקין בשית פרקין דאתמר בהון שוקיו עמודי שש. ועליה אתמר ונחה עליו רוח יי׳.

כד אברין דגופא מתנהגין בהאי רוחא באורייתא קדישא בפקודין דאורייתא. ספינה מתנהג׳ לכל סטרא דבעי בר נש. כד״א אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. דספינ׳ איהי רישא. ואיהי לבא. ואיהי גופא.

ואם אברין דגופא דאינון מארי ספינה דאינון עמא קדישא לא מתנהגין באורייתא דאיהי נשמתא. ובמצוה דאיהי נפשא. פרח רוחא מבינייהו.

בההוא זמנא ויי׳ הטיל רוח גדולה אל הים דאיהי רוח סערה דאיהי גזרת דינא קשיא דסערה גופיה דבר נש דאינון ישראל. וישראל אינון בסערה והאניה דאיהי גופא חשבה להשבר.

ביה זמנא ויונה ירד אל ירכתי הספינה דא שכינתא תתאה. דאתמר בה *ותגל מרגלותיו ותשכב שכיבת לעפרא. ודא איהו וישכב וירדם. ואמאי נפלת בגין דפרח מינה רוחא דאיהו עמודא דאמצעיתא דסמיך לה ואיהי נפלת

ובההוא זמנא אתמר בה איכה ישבה בדד. ומאן גרים נחיתו דילה. בגין דבטילו ישראל אורייתא ומצוה.

בההוא זמנא דאיהי נחתת בין רגלין. ישראל בנהא אינון מהודקין בין רגלין. ואינון במרעין במכתשין.

בההוא זמנא דגופא בבי מרעין דאינון ישראל. ושכינתא עמהון דאיהי יונה. מה כתיב ביה ויקרב אליו רב החובל ההוא דחביל בשרא בבי מרעא.

ועוד מאן רב החובל ההוא דאתמר ביה אם חבול תחבול שלמת רעך. חבול בבית ראשון תחבול בבית שני. ואיהו רב דכל מנהיגי ספינה
ומה אמר ליה קום קרא אל אלקיך דהא דינין קא אתיין עלך ועל בניך. הא מארי דחובין מתכנשין דאינון סחרין לספינה דילך. דאינון רוחין בישין. אסתכל בזכוון דילך באלין אברים דמשתדלין באורייתא ובפקודין טבין. ויחזירון שכינתא עלאה דאיהי תיובתא עלך. ואיהי אגינת עלך.
דעלה אתמר כנשר יעיר קנו דא ירושלם. על גוזליו ירחף דאינון ישראל. יפרוש כנפיו עלייהו בשבתא ויומין טבין: ובגינה מברכין בהון

דף נג:

באי"י הפורש *סכת שלום.
ובזמנא דפרישת גדפהא על ישראל אתמר יקחהו ישאהו על אברתו. כמה דאוקמוהו ואשא אתכם על כנפי נשרים וכו'.
ובג"ד קום קרא אל אלקיך דאיהי *שכינתא עלאה דאיהי תיובתא דילך. ותוב בה למארך דאיהו קב"ה
אסתכל דשפחה בישא שלטא עלך. דאיהי טפה סרוחה. ועלה אתמר ויאמר יי' אל השטן מאין תבא דכל חובין אינון מאברין דטפה סרוחה. דבגינה אתמ' לגבי חייביא מאין באת מטפה סרוחה.
ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה בתיובתא ולא יכולו כי הים דאיהו גזרת דינא הולך וסוער עליהם.
בההוא זמנא וימן יי' דג גדול לבלוע את יונה דא גלותא קדמאה. דאתמר ביה ויונה ירד אל ירכתי הספינה ודא הוא אנכי ארד עמך מצרימה. כמה דאוקמוהו בכל אתר דגלו ישראל שכינתא עמהון
קלקלו ישראל עובדיהון. ביה זמנא אתמר בהון ויקם מלך חדש על מצרים. ודא פרעה עליה אתמר וימן יי' דג גדול לבלוע את יונה דבעא לבטלא ישראל מעלמא ההי"ד כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו.

לקבליה וימן יי' דג גדול לבלוע את יונה לקטליה. לבלוע יונה לא כתיב אלא לבלוע את יונה את אתא לרבות רעיא מהימנא דעתיד לאתייהבי' אוריתא על ידיה דאיהי מאל"ף ועד תי"ו.

כל אלין גלגולין על ידיה הוו. ודא איהו דג גדול דאתמר ביה התנין הגדול. איהו דג מצרים ובת זוגיה דגה ויתפלל יונה אל יי' אלקיו ממעי הדגה. מאן מעי הדגה אלין מצראי.

ועוד וימן יי' דג גדול דא טחול דא ליליי"ת דאיהי ערב רב מההוא רב החובל (נ"א דא סמאל דגה דא נח"ש ליליי"ת בת זוגיה מההוא רב החובל טחול דאיהו ערב רב) דאתמר ביה וגם ערב רב וכו'. וטחול איהו שחוק הכסיל עליה אתמר כי הכעס בחיק כסילי' ינוח.

לבלוע את יונה דא נפשא. מסטרא דיליה ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבודה קשה מסטר' דכבד ואתמר ביה כבד לב פרעה. תכבד העבודה מסטרא דמרה וימררו את חייהם.

דג גדול. איהו ערב רב דאינון (נ"א דאיהו) רב החובל. מאן חובל אלא רב מכל מלאכי חבלה. איהו חובל ואיהי חבלה. ערב רב בנין דלילית חייבא דבהון חאבו ישראל וחבילו ית בשרייהו באת ברית. אינון רב עלייהו בגלותא. ואינון *דגה לישראל ובג"ד אמרו זכרנו את הדגה כו'.

ובזמנא דנפקו ישראל ממצרים קטיל מנייהו סגיאין ובגלותא בתראה עתיד הקב"ה לקטלא לון ודא איהו והדגה אשר ביאור מתה. ויבאש היאור דא אורייתא דאתמר בה ותורה אור סרחת לגבייהו:

ואתמר בישראל כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אור איהו ר"ז. היאורה בת זוגיה דההוא אור דאתמר בה ולכל בני ישראל היה אור במושבותם.

כגוונא דא בגלותא בתראה (היאורה) הזוהר ביה היה ר"ז דאיהו אור דפורקנא בתרייתא. לקיים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ודא איהו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון אלין דמשתדלין באורייתא דבע"פ.

ד״א וימן יי׳ דג גדול לבלוע את יונה. דא עניותא. דאיהו עצב ונוקבא דיליה עצבון. דכורא *דג. נוקבא דגה. דא הוא ויתפלל יונה אל יי׳ אלקיו ממעי הדגה מכפנא דעניותא דמטי למעוי דישראל.
בההוא זמנא ויאמר יי׳ לדג ויקא את יונה וגו׳ בדוחקא דדאגה דלהון דדואגין מן עניות׳ מדוחקא יפקון מן גלות׳ ה״ד ואת עם עני תושיע דא נבואה דיונה דנתנבא דיפקון ישראל מן גלותא בדאגה (ס״א בדוחקא) דעניותא
ובימינא יפקון

דף נד.

בגין דצדיק ח״י עלמין איהו עני דאתקשר בימינא דאיהו פסח. כגוונא דישראל דאתמר בהון ואת ערום ועריה.
והאי יונה איהי יונה דתיבת נח.
ד״א ויאמר ה׳ לדג ויקא את היונה אל היבשה.
קם סבא מבתר טולא פתח ואמר. והמן כזרע גד הוא מאי כזרע גד. אלא גד איהו ימינא ושמאלא גמו״ל דלי״ם. כזרע גד דא יונה. י׳ ודאי. טפה חוורתא. דביה אשתלים גד ואתעביד *גיד.
וע״ד האי זרעא דאיהי טפה קדישא אתמר ויקא את יונה אל היבשה דאיהי נוקבא. וממה דהות יבשה ה׳ אתקריאת ארץ לאפקא זרעין ואיבין ה״ד ויקרא אלקים ליבשה ארץ
ולמקוה המים קרא ימים דא מקוה ישראל מושיעו בעת צרה.
מקורא דנביעו מההוא זרע דאתמשך ממוחא עלאה והאי (נ״א וההיא) טפה איהי יי׳ זעירא כד נפקת א מן מוחא דאיהי חכמה כל ספירה נטלת חלקהא עד דאתפליגת לט׳ נקודין.
וכד נטיל כל חד חולקיה אשתארת עשורא *מכלהו טפין דנטילת ההיא יבשה. דאיהי עשירית האיפה סלת. ובגינה מעשרין.
וההיא טפה בעמודא דאמצעיתא אתארכת ואתעבידת זרע. ו׳. דכליל שית סטרין. וכמה דכל ספירן נטלין חולקיהון מההוא טפה. הכי נטלין מזרע (נ״א מההוא זרע)

דאיהו ו'. כד איהו זעיר אתעביד שית. כד נטיל ביו"ד סליק לשתין. שית זמנין עשר אבל כל *ספירן כל חד איהו תשע ומלכות בה אשתלים כל חד לעשר.
וכלא אתמשך לגביה דגיד דאיהו צדיק. ומניה להההוא יבשה. ובההוא זמנא דאריק בה כלא. אתקריאת תיבת נח.
ורזא דמלה ותנח התיבה בחדש השביעי. מה דהות ה' יבשה אתעבידת ה"א השביעי ודא איהו ותנח התיבה בחדש השביעי. ותנח ודאי בחדש השביעי ודא איהו גיד צדיק ח"י עלמין. בגין דמניה נפיק זרע להאי יבשה.
וכל מאן דאפיק האי זרע דאיהו נביעו מלעילי' דלא בהאי יבשה גרים פרודא בההוא נביעו. כביכול *כאלו אתפסק נביעו דשכינתא ויתרבה נביעו דסטרא אחרא דאינון מי טופנא. ההי"ד והמים גברו מאד מאד על הארץ
בההוא זמנא דלית נביעו בההיא יבשה דהיא כבדה אתעבידת קלה לאסתלקא מעל ישראל ואתמר בה ותרם מעל הארץ ולא נחתת עד ירחא שביעאה דאתמליאת בזכוון דילה ואיהי כבדה. נחתת. ההי"ד ותנח התיבה בחדש השביעי דאיהו תשרי דרועא שמאלא.
דאי הוו נפקין ביה יפקון במיתה ולא ישתארון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה. חד מעיר כגון נח. ובי' ממשפחה כגון שם ויפת. ומאחרנין. שנים שנים שבעה שבעה.
מאינון עמי הארץ דדמיין לבעירן ועופין וחיוון
ואלין אינון דאוקרין ימים טובי' וחגין דאינון שנים שנים. תרין יומין. חד דראש השנה. וחד דשבועות. תרין יומין דפורים. שבעה שבעה אלין שבעה יומין דפסחא. ושבעה יומין דסכות.
או דמתפללין ח"י ברכאן דצלותא בכל יומא

דף נד:

דסלקין לחושבן שנים שנים שבעה שבעה ח"י.
או אלין דהוו נטרין י' דאיהו אות ברית מילה דאיהו לשמנה דכלא ח"י.
או אלין דמנחן תפלי בכל יומא דאינון אות י' כד"א והיה לאות כו' והוו קשרין ליה בח' בתי דתפלי דאינון ד' בתי דתפלין דרישא ודי פרשיין דתפלין דיד.

או אינון דנטרין אות י׳ שבת בתחומא דיליה דאיהו ח׳. תרי אלפי אמין לכל סטר׳. וכלא ח״י

לאלין אינון מקבלין בתשובה דאיהי תיבת נח יום הכפורים. אבל לאחרנין לא יקבל לון בתיובתא. ואם יפקון ביומא דדינ׳ אלין דלא הוו נטרין. אתמר בהון ויגוע כל בשר הרמש על הארץ. ואלין אתקריאו רשעים גמורים דנדונין לאלתר למיתה. דבהון בשית יומין הות שכינתא מתתרכא.

הה״ד ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ואלין אינון יומין דחול.

צדיקים גמורים אלין אינון דנטרין ח״י ושבתות וימין טבין. עלייהו אתמר ותשב אליו היונה לעת ערב ודא ע״ש ויומין טבין. דשכינתא קא אתיא לשריא עלייהו. בגין דאינון קדש כד״א קדש ישראל ליי׳.

ואתם הדבקים בייי׳ אלקיכם חיים כלכם היום. ואינון צדיקים גמורים דנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים וכתיבין בספרא דחיי כד״א ובספר חיים ברכה כו׳.

בינוניים דכלילן מחול וקדש תליין עד יום הכפורים. דאיהו כגוונא דתיבת נח. אם תייבין בתיובתא יקבל לון ויכתבון לחיי. ואם לאו יכתבון למיתה עם אחרנין דאתמר בהון ויגוע כל בשר כו׳.

ובינוניים בגין דאית בהון פקודין וחובין אתמר בהון ומכל החי מכל בשר כו׳. מכל החי מסטרא דזכוון. מכל בשר מסטרא דחובין.

*(ועוד דבזמנא דייתי משיחא כל אינון דנטרו אות ברית ישזיב יתהון ממותנא דבההוי זמנא יתבטל מותנא דהוו מתנבאין אינון נביאיא דאספקלריא דלא נהרא דלא ישתארון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה כגון ההוא דכתיב שנים שנים באו אל נח ואית מאן דאמר ז׳ ז׳ מסטרא דבת שבע ואלין אינון חד מעיר. נח דא שבת דביה נייחא דירית לה צדיק שנים שנים תרין יומין חד דר״ה וחד דיום הדין דתניינא איהו מספק. ויומא חדא דיום הכפורים. ויומא חדא דשבועות. ושבעה שבעה אינון שבעה יומי דסכות ושבעה יומי דפסחא דמאן דנטיר אינון יומין עתיד לאשתזבא בגלותא)

ובגין דגלי כל דא קב״ה למשה. שאיל רחמי עלייהו ומסר גרמיה למיתה. הה״ד ואם אין מחני נא מספרך. ובפיוסא דיליה אדבק במלכא ואחיד בדרועא דימינא ואמר

זכור לאברהם. ולבתר אחיד בשמאלא ואמר זכור ליצחק. ולבתר אחיד בגופא ואמר ולישראל.
ואמר קב"ה לאלין בינונים לגבייהו תמה זכות אבות. כיון דלא תאבו בתיובתא הא אינון כרשעים גמורים. ואם תאבין בתיובתא אתמר לגבייהו חלה זכות אבות.
ובגין דלא יתאבידו אלין בינוניים אמר משה וכי ימרון בני עלמא דאנא כנח דלא בעא רחמי על דריה. בההוא זמנא מסר גרמיה עלייהו הה"ד ואם אין מחני נא.
ובגין דא עתיד רעיא מהימנא למהוי בגלותא בתראה וביה יתקיים והוא מחולל מפשעינו אתעביד חול בגינייהו. מדוכא בעונותינו במכתשין דיסורין דעניותא. בכמה דוחקין דסביל עלייהו. ובגיניה וינחם יי' על הרעה וגו'. וההי"ד ובחבורתו נרפא לנו.
ובגיניה שמאל דוחה לבינוניים דאיהי ראש השנה וימין מקרב לון בתיובתא דאיהו פסח

דף נה.

דרועא ימינא לקבל שבים. ויוקים לון מנפילו. דלהון ואחיד בידיהון. ויימא לון קומי שבי ירושלם.
ובשבועות יפקון בזכותא דמשה דאיהו מתן תורה רחמי. וגלי לון ספר תורה ויתכנשון לירושלם ותראה היבשה מלכות הרשעה ורחמי על בנוי וביה כנשר יעיר קנו. מאן קנו. ירושלם קנו (לשכינתא).
בההוא זמנא שופ"ר מהופ"ך קדמ"א זקף קט"ן. אתהפך ממשלה דאומין דעלמא. וישראל דאינון מזרעא דההוא דאתמי ביה קטנתי מכל החסדים אסתלק ואזדקף ואתמר ביה זק"ף גדו"ל. בימינא אסתלקו מן גלותא בגין דמוליך לימין משה דדרגיה עמודא דאמצעיתא דאיהו שבועות
וביה מאריי"ך טרח"א ביה מאריך קב"ה דאיהו ארך אפים על בינוניים וטרח בגינייהו לקיימא וברחמים גדולים אקבצך.
וביה יפקון על ידא דההוא דאתייהיב אורייתי על ידיה בשבועות דאזיל לימינא דהיינו פסח בההיא זמנא אז ישיר משה
ובסכות ויבא יעקב שלם שלם בגופיה שלם בממוניה ואסתחר בשבעה ענני יקר כגוונא דקדמיתא כד נפקו ישראל ממצרים. לקיים כימי צאתך מארץ מצרים וגו'.

ורשיעי דאינון ערב רב אתמ' בהון סו"ף פסו"ק דאינון מזרעא דעמלק דאתמר ביה ויאמ' כי יד על כס י"ה.
ואינון. חמש מינים עמלקים גבורים נפילים ענקים רפאים. דכלהו מסתלקין ומתגברין על ישראל בגלותא הה"ד ויגברו המים וירבו מאד על הארץ. ארבע זמנין כתיב ויגברו וגברו. לקבל ארבע גלוון. ועלייהו אתמר סוף פסו"ק דפסיק לון קב"ה לסוף יומיא מעלמא.
ובההוא זמנא הקטן יהיה לאלף מסטרא דשמאלא. והצעיר לגוי עצום מסטרא דימינא. אני יי' בעתה אחישנה מסטרא דעמודא דאמצעיתא.
ומיד יתפסקון עמלקים מן עלמא. וקב"ה יתיב על כרסייה. ודא איהו שופ"ר הול"ך אתנ"ח יתי"ב.
בההוא זמנא דיתמחון עמלקים מעלמא יהא קב"ה נח נייחא לישראל ויתיב על כרסייה כמה דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב לבושה כתלג חור. לקיימא אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.
ולגבי עשו וישמעאל כתיב כרסייה שביבין די נור. ומאינון שביבין דכרסייה אוקדון כל טעוון דילהון. גלגלוהי נור דליק דנחתין מניה עשר גלגלין מסטרא דאת י'. ושביבין מסטרא דאת ה' *תרין אתוון יתערון בנורא לאוקדא טעוון דלהון. בההוא זמנא והיה החסן לנעורת כו'
בההוא זמנא סליק ו' על דרגא דיליה דאיהו שש מעלות לכסא ודא איהו דרג"א תר"י טעמ"י. מאי תר"י טעמ"י.
אלא בתר דסליק לדרגיה יימר לישראל ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי מפקודין דעשה דכלילן בה' דאברהם דכליל רמ"ח פקודין. דבהון אתקריב ה' לגבי ו' וקרבנא דא איהו קריבו דקב"ה עם שכינתיה. בכל אתר ואתר (נ"א אבר ואבר) קריבו י"ה.
ה' חמשת אלפים לבריאת עולם ו' אלף הששי ברמ"ח ובשמאלא דתמן לבא יטול נוקמין מאומין דעלמא.
ורזא דמלה כי יום נקם בלבי ודאי אתכלילן בעמודא דאמצעיתא דפקודין דעשה אתייהיבו מימינא. ופקודין דלא תעשה משמאלא. ואלין אינון תר"י טעמ"י. ופקודין דעשה אינון מאכלין דקב"ה. ופקודין דלא תעשה פרנסא לסמאל למאן דעבר עלייהו.

(ואלין הוה קריב) (נ"א אקדים) (נ"א ובאלין מתקרב) עשו ליצחק ואמר ליה יקם אבי ויאכל מציד בנו. וסמא"ל בגינייהו הוה אקדים (נ"א קריב) לשמאלא לאטעמא לקב"ה מחובין דבנוי. דאינון מאכלין מרירן דבגיניהו אתמר ואת עשו שנאתי.
עמודא דאמצעית' מתמן אתייהיבת אוריתא דאיהי כלילא

דף נה:

דימינא ושמאלא.
בההוא זמנא עשן יתער לגבי שמאלא לאעברא מתמן סמא"ל ומיד סליק עשן אחרא דאיהו עשן הקטרת. (איהו כללא דאוריתא. קשורא דיליה פקודין דעשה) לקשרא ולקרבא ימינא בשמאלא. דעמודא דעשן איהו עמודא דאמצעיתא (ברחימו. ופקודין דלא תעשה בדחילו) עמוד הקטרת.
מאי קטרת דיליה. שכינתא תתאה. דאיהי סלקא בכמה ריחין ובוסמין טבין. וכד סלקא לגביה אתמר בה מי זאת עולה מן המדבר כו'. דסלקא בהון. דא ה' תתאה. זאת סלקא במ"י.
מקטרת מר ולבונה תרי ירכי קשוט מכל אבקת רוכל דא צדיק דאיהו כליל כלא. איהו רוכל. ואיהי אבקת דיליה. ה"ד ודבק באשתו. וביה סליקת לגבי בעלה:
שכינתא תתאה איהי קטרת דקב"ה. ואיהי קרבן דיליה מזבח דיליה דבה מתקנין ישראל מאכלים דקרבנין דצלותין לקב"ה. דאינון לקבל קרבן השחר וקרבן דבין הערבים וקרבנא דאמורים ופדרים דמתאכלין כל ליליא.
ואיהו קרבן מוסף דאיהו צדיק. ואיהו קרבנא דשבתות וימים טובים. דלית קרבנא (קריבו לעמא קדישא לקב"ה בשבת ויום טוב) אלא בה ה"ד בזאת יבא אהרן אל הקדש. ואל יתהלל המתהלל כי אם בזאת. איהי משכונא דיליה. דבגינה איהו שארי בגווייהו. ה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וגו'.
איהי ארון דיליה. ואיהו ס"ת גניז בגווה
איהי מנרתא דיליה ומנורת המאור מההוא דאתמר ביה ותורה אור.
ואיהי נר דדליק קדמיה כד"א להעלות נר תמיד. ואיהי בת שבע מנרתא כלילא משבעה בוצינין. איהי נר לגביה מסטרא דשמאלא. ואיהו אור לגבה מסטרא דימינא.
ועל תרוייהו אתמר כי נר מצוה ותורה אור.

איהי קדושין דיליה מסטרא דשמאלא בגין דקדושה מסטרא דלוים כד"א וקדשת את הלוים ועלה אתמר תהא לי מקודשת בטבעת זאת
ואיהי ברכה דיליה מסטרא דימינא דאיהי כהונה ההי"ד כה תברכו את בני ישראל.
ואתקריאת כלה דיליה מסטרא דצדיק דאיהו כ"ל. ודא איהו כל"ה כ"ל ה'. בגין דאיהו ברית דאחיד בתרוייהו. ומסטרא דצדיק איהו יחוד דילה דאיהו קוצא דאת ד' מן אחד דקשיר בין א"ח ובין ד'.
ואיהי צלותא דיליה מסטרא דחי עלמין דאיהו ח"י ברכאן דצלותא
איהי אות דשבתות וימין טבין. שבת איהי כלל דתלת אבהן. בגין דאיהי בת כלילא בג' ענפי אבהן דאינון ש
איהי תחום דיליה. ואיהי רשות דיליה. רשות היחיד. דגבהו עשרה ודא יו"ד ק"א וא"ו ק"א. ורחבו ארבעה דאינון יקו"ק.
איהו עירוב דילה מסטרא דימינא ושמאלא דאינון ע"ב ר"ו דהיינו חסד וגבורה. ואיהי ערבית דיליה. עיבור דיליה.
איהי טלית דקב"ה ובה אתעטף קב"ה כד"א עוטה אור כשלמה. ואיהי ציצית דצדיק דאיהו עני בגליתא ההי"ד תפלה לעני כי יעטף.
עני ודאי. *דביה אתעטף בגין דאיהי כסותה לבדה. היא שמלתו לעורו דא משכא דתפלי דאתמר בהון ויעש יי' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם.
ארבע בתי דרישא אינון אקי"ק ד' פרשיין דאינון קדש לי והיה כי יביאך שמע ישראל והיה אם שמע דא יקוק.
ארבעה בתי דיד דא אד' ארבע פרשיין דא יקו"ק ובהון מ"ב אזכרות בתמניא פרשיין דאתמר בהון יי' בם. דא איהו כי היא שמלתו לעורו ואיהי תכלת שבציצית.
איהי סוד היבום יבמה דיליה בגלותא. י"ב מ"ה ב"י מ"ה

דף נו.

תלת גלגולין דילה אינון תלת אבהן. דעלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר.
איהי ישועה דיליה גאולה דיליה בגין דקב"ה לית ליה רשותא לאפקא מן גלותא עד דאיהי נפקת עמיה.

היא נבואה דיליה. נבואה כלילא שית דרגין מסטרא דאת ו' דאיהי עמודא דאמצעיתא ואיהי חלום אחד משתין בנבואה. ומאי שתין אלא לית שיב"ה (נ"א שינה) פחותה משתין. ודא ישראל סבא דסליק באת ו' שית זמנין עשר דאיהו שתין.

ואיהי יראה מסטרא דשמאלא. אהבה מסטרא דימינא.

ואיהי תורה מסטרא דעמוד' דאמצעיתא.

ואיהי אנכי מסטר' דאימא עלאה דאחידא בימינא. בגין דאנכ"י איהו כס"א בחושבן. ואתמר ביה והוכן בחסד כסא.

ועלה אתמר לא יהיה לך אלקים אחרים על פני. מסטרא דסמא"ל ונחש דאינון אלקים אחרים.

ואיהי פסח מסטרא דימינא. ואיהי ר"ה מסטרא דשמאלא. ואיהי מצה פרוסה מסטרא דשמאלא. ואיהי מצה שלמה מסטרא דימינא בגין דסטרא דצפון לאו איהו שלים. ובג"ד מצפון תפתח הרעה

והיא (מצה) מצוה באת ו' מסטרא דעמודא דאמצעיתא. ואיהי שבועות מסטרא דעמודא דאמצעיתא. שבעה שבועות ודאי. אית בהון שבע שבתות. ובהון מ"ט יומין כחושבן מ"ט אתוון דק"ש דאינון שמע ישראל וכו' ברוך שם כו'.

ביומא דחמשין שריא שכינתא עלאה בה ואתקריאת מתן תורה.

ועמודא דאמצעיתא איהו תורה דאתייהיבת בחמשין יומין דשבועות. ועליה אתמר בן חמשים לזקנה (נ"א לבינה) בההיא דאתמר בה כי זקנה אמך.

ועלה אתמר כי אם לבינה תקרא. בגין דאיהי ה' וסלקא באת י' לחמשין. חמש זמנין עשר. ועלה אתמר בן חמשים לזקנה בההיא דאתמר אל תבוז כי זקנה אמך. (ו' בן י"ק) וזמנין אתקריאת ס' סתימא ואתמר בה בן ארבעים לבינה (כד לא איהי) בשותפא דאת י' אתקריאת ארבעים. ואיהי עלמא דאתי דלית ביה אכילה ושתיה.

וכד סליק משה לגבה אתמר ביה ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה וגו'.

מתן תורה דא שכינתא תתאה ועלה אתמר *ישמח משה במתנת חלקו בגין דאיהי דוגמא דעמודא דאמצעיתא

ועוד שבועות על שם מלא שבע זאת ונתנה לך גם את זאת.

מלא שבוע זאת דא שכינתא עלאה. (מלא שבוע ה' מלא יק) דאתמר ביה כי יד על כ"ס יק. ונתנה לך גם את זאת דא שכינתא תתאה ה' זעירא.

מלא דכלא עלאה ותתאה דא ו'. איהו מלא י"ק לעילא. דאיהי מליא"ה אלקי"ם. ועלה אתמר אני *מלאה הלכתי. מליאה הלכתי לטורא דסיני ובגלותא ריקם השיבני יי'. ואיהו מלא ה'. ובה (ס"א וביה) מלאה הארץ קנינך.

ושכינתא תתאה איהי סוכ"ה כ"ו ה"ס. דאיהי יקוק אד' כלילא מתרויהו שמהן. סוכה חבורא דתרויהו כגוונ' דא יאקדונק"י. בגין דאיהי כלה דיליה ואיהי בת שבע כללא דשבע ימי סוכה.

וכד נטלא מאימא עלאה דאיהי שמחת תורה שמחת בית השואבה ואיהי חופה דיליה אתקריא' שמיני חג עצרת.

בההוא זמנא דשמחת תורה שויין (נ"א שריא) עטרה בריש כל צדיק לעילא. כד"א בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו. ביום חתונתו דא שכינתא *תתאה וביום שמחת לבו דא שכינתא עלאה.

והכי צריכין ישראל לאתעטרא בכלא (נ"א כלהו) בעטרה על רישייהו

דף נו:

ביומא דשמחת תורה

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וכו'. אתרוג איהי שכינתא תתאה. ודמיא ללבא דאיהו לשמאלא דאיהו גבורה.

ובגין כך צריך בר נש לנטלא אתרוג בידא שמאלא. וצריכא למהוי אתרוג דדמיא ללבא. שלימא בתיומת דילה, בגין ההוא דאתמר ביה ויעקב איש תם למהוי שלימה עמיה. וכמה דלית פסול ביעקב דלעילא כן צריך דלא יהא פסול באתרוג. לקיימא קרא כלך יפה רעיתי ומום אין בך.

ואם היא ירוקא היא משובחת יתיר כדיוקנא דהות אסתר ירקרקת. דאתמר בה ותלבש אסתר מלכות. ואתקריאת הדסה על שם הדס. והדס אית ליה תלת הדסין לאשתכללא בתלת אבהן. ואתקריאת ערבה מסטרא דתרין שפוון דאינון למודי יי'.

ואתקריאת לולב מסטרא דח"י עלמין דאיהו כליל ח"י ברכאן דצלותא. ולקבלייהו עבדין ח"י נענועין בלולב בשית סטרין. תלת לכל סטרא וסטרא. שית סטרין דכלילן בגופא דאיהו עמודא דאמצעית' דלולב על שמיה אתקרי ל'ו ל"ב

ואינון נענועין ח"י ד' זמנין דסלקין ע"ב. ואינון ח"י נענועין בנטילי לולב. ח"י ח"י תרין זמנין בהודו ליי' תחלה וסוף. ח"י באנא יי' הושיעה נא הא ע"ב
ואינון תליין מן דלת דאיהי שכינת'. וצדיק בה אתקרי ד' זמנין ח"י ח"י ח"י דסליק ע"ב מסטרא דתלת אבהן ושכינתא דאשתתפת עמהון. דאינון ח"י (פרקין) בדרועא ימינא וח"י בשמאלא. וח"י בגופא לגבי שדרה. וח"י בברית מילה.
ואינון ו' סטרין תרין דרועין דמלכא. ותרין שוקין דמלכא דאינון תרי נביאי קשוט. וגופא ובריתא שית.
י"ח נענועין לקבל ח"י חוליין דשדרה מסטרא דגופא. וכל דא מסטרא דאילנא דחיי ומסטרא דאילנא דטוב ורע אתרוג דמי לצדיקייא. והדס לבינוניים וערבה לרשעים.
ושכינתא אתמר בה ומלכותו בכל משלה אע"ג דאתמר בה עץ חיים היא למחזיקים בה איהי שלטא על עץ הדעת טוב ורע מסטרא דיליה היא קריבא למלכא (נ"א ומסטרין אלין לזמנין איהי נוקבא קריבא למלכא)
הה"ד בזאת יבא אהרן אל הקדש מסטרא דימינא ולזמנין איהי רחיקא מניה מסטרא דשמאלא ואל יבא בכל עת אל הקדש
מסטרא דימינא איהי לא מקבלא טומאה טוב הוא ימינא אבל אתרהא טוב מקבלא טומאה מרע ומות הוא אתר לית ליה קריבו. (נ"א אל הקדש איהי לא מקבלא טומאה אבל אתרהא טוב מקבלי טומאה מרע ומההוא אתר דלית ליה קריבו)
ותמן צריך קורבנא לקרבא וקטרת לרחקא רוח הטומאי מההוא אתר ולקרבא זכותא לשמאלא גבירתא ולרחקא שפחה מתמן ובגי"ד כל שמהן אית בה.
ואתקרי שדרה אחור מסטרא דסיהרא. ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקרי קדם. ורזא דמלה אחור וקדם צרתני.
ובגלותא השיב אחור ימינו מפני אויב.
מאי אויב דא סמא"ל. דכל אלקים אחרי' אינון לאחור. ובגין דלא יסתכלון בשכינתא דאיהי למערב דאיהו אחור. שוי לה בימינא.
ובגין דא אסור לצלאה למערב דאיהו אחור. בגין דתמן אלקים אחרים ותמן סם המות שבתאי.
ובגין דהות בקדמיתא למערב וחזר' לימינא שאלין עלה אלקים אחרים שבתא"י. א"י שב"ת. שבתאי אתוון דיליה אי שבת.

וצריכין ישראל לשני לה אתר ושמא ועובדא. ודא איהו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה. בגין דלא אשתמודע ביה אויב דאיהו סמא"ל. ודא איהו השיב אחור ימינו כו'. אם זכאן

דף נז.

לנטרא שבת צריך לשנויי ליה מיומין דחולא בלבושין. ומיכלין דאינון ענג שבת. דאם הוה רגיל למיכל ב' סעודות ביומא דחולא. בשבת אכיל ג' דכתיב ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום ליי' היום לא תמצאוהו בשדה.
ובכלא צריך למעבד בשבת תוספת. דאם הוה רגיל למיכל ביומ' דחולא נהמא וחמרא. יוסיף בשבת בשרא דא תוספ' שבת.
שנוי מעשה דאם הוה רגיל למעבד עובדא בחול לא יעביד בשבת הה"ד ששת ימים תעבוד וכו'.
שנוי השם לכל יומא קארי ליה מעשה כד"א ששת ימי המעשה. וליום השביעי קארי ליה שבת דאיהו השבתת מעשה ביטולא דעובדא
שנוי מקום אם הוא רגיל לאוקדא נורא בחולא. דישני ולא יוקיד ליה בשבת' הה"ד לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת.
ועוד אית שינוי דצריך לשנות מעבדא למטרוניתא דלא יהון שוין דמטרוניתא איהי מקומו דקב"ה צריך לשנות למלכא הה"ד וישנה ואת נערותיה ביום השבת דאשתני יומא דשבתא מיומא דחול דשלטא ביה עבד' דמלכא.
ועוד מושבותיכם מושב דבר נש איהו מקום דיליה. ועוד שנוי מקו' לתקנא ביתא בשבתא תוספ' מבחול.
ועוד שנוי מעשה. אם הוא עציב בחולא. דיהא חדי בשבתא. ואם אית ליה קטטה בחולא עם בר נש או עם אתתיה. דיהא ליה שלמא עמה בשבתא.
ובדא לית רשו לקרבא לסם המות חללה ולבעלה דאיהו אל אחר חלול שבת (לית לון רשו לקרבא) ובגין דא אמרו קדמאי אם ישראל הוו מקיימין שבת אחת כהלכתה (נ"א שתי שבתות כהלכתן) מיד הוו נגאלין.
וכן צריך לשנויי בנר דליק ובמטה מוצעת ובפתורא. כגוונא דא. אם הוה רגיל ביומי דחול לאדלקא שרגא בפתילה חד. יוסיף בשבת תניינא. ובפתורא אם רגיל לברכא

המוציא על נהמא חדא. בשבת יוסיף תניינא. דאינון כגוונא דלחם משנה מטה הא אתמ דאם הוה רגיל לשמש ביומא דחולא בקטטה עם אתתיה ובפרודא. לא יזדווג לאתתיה בשבתא אלא בשלמא. ובגין דא ת"ח עונתן מליל שבת לליל שבת.
וצריך לשנויי שבת מיומא דחולא בכלא. ואם אית לון שלמא בכל שית יומין דחולא. יעבדון תוספת בשבתא בפיוסא דא לדא ברחימו סגי. כגוונא דלעילא דאתמר לגבי שכינתא פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי בתוספת מלין דפיוסא. כגוונ' דא צריך בר נש לפייס' לאתתיה בשבת בתוספת מלין דפיוסא.
ובזמנא דאלקים אחרים חזיין בשבת שנוייא בכלא. לית לון רשו לקרבא. ההי"ד והזר הקרב יומת. בגין דקדש היא לכם מחלליה מות יומת. ובגין דא אתמר בקרא את שבתותי תשמורו וגומר.
ובאלין תוספת. אתקריאת שכינתא מוסף שבת. וכד מתרחקין מינה כל דרגין דחול ולא אית רשו נוכראה בשבת לאעלא בין קב"ה ושכינתיה איהי אתקריאת קדושה דיליה. וכד מברכין לה בברכת מזונא אתקריאת ברכה דיליה. ובתרויהו איהי יחוד דיליה כלה דיליה בההוא זמנא איהי שבת שקולה ככל אוריתא.
ושרגא איהי דיוקנא דמנרתא וצריך למהוי לימינא ועלה אתמר הרוצה להחכים ידרים.
ופתורא דשבת צריך למהוי לשמאלא. ועלה אתמר הרוצה להעשיר יצפין.
מטה בין צפון לדרום.
ושבת איהו אות ברית מילה אות דתפלין מאן דמחלל דא כאלו מחלל דא.
תפלין דרישא לקבל זכור. תפלין דיד לקבל שמור.
מה רשות הרבים איהו חליל שבת. אוף הכי אות ברית איהי חלול דיליה זונה ודא רשו נוכראה
לית פקודי דעשה ולא תעשה דלא

דף נז:

אשתכח בשבת. ובגין דא שבת היא שקולה ככל אורייתא כלה.
וכן שכינתא תתאה אתקריאת שופר מסטרא דשכינתא עלאה דאיהי שופר גדול. תקע בשופר גדול לחירותנו.

תקע שופר איהו לשון תקיעה. דודאי שכינתא תתאה איהי תקיע' דקב"ה מסטרא דימינא. ואתקריא' שברים דיליה מסטרא דשמאלא ואתקריאת תרוע' דיליה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו דעת.

ובג"ד אתמר אשרי העם יודעי תרועה יודעי בדעת דאתמר ביה בדעתו תהומות נבקעו. ובדע' חדרים ימלאו.

איהי שופר וקב"ה קול השופר ובזמנא דהיא סלקא לגביה בתלת קטרין אלין. אתמר ביה ויהי קול השופר הולך וחזק מאד. הולך בתקיעה. וחזק בשברים. מאד בתרועה ואיהי יום הכפורים. וכד אתקשטת קדמיה בלבושין שפירין דאינון לבושי כפרה: אתקריאת ציץ דיליה. מצנפת דיליה. אבנט דיליה.

איהי כלילא מארבע בגדי לבן מסטרא דימינא ומארבע בגדי זהב מסטרא דשמאלא. בההוא זמנא דאתקשטת באלין לבושין דכפרה. אתמר בה ותלבש אסתר מלכות. ובהון עאלת לפני לפנים הה"ד ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית. ובהון נשאה חן בעיניו.

ורזא דמלה וראיתיה לזכור ברית עולם. ומיד יי' שמעה יי' סלחה יי' הקשיבה ועשה אל תאחר.

פורים אתקריאת על שם יום הכפורים דעתידין לאתענג' ביה ולשנויי ליה מענוי לענג.

ומה דאיהי שכינתא אסור ביה נעילת הסנדל.

בההוא זמנא אתמר בה מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב. וענוגא וחדוה וכמה טבין מזומנין לגבה. ודא יהא בזמנא דפורקנא בעגלא.

ומאן גרם ענוי לשכינתא בגלותא. אלא רזא דמלה ובכן אבא אל המלך אשר לא כדת. בגין דעאלת בלא בעלה. דאתמר ביה מימינו אש דת למו. דבטילו בה אורייתא. ודא גרם אבודא דבית ראשון ושני הה"ד וכאשר אבדתי אבדתי.

ועם כל דא אע"ג דעאלת בלא בעלה דאיהו ד"ת עם כל דא עאלת באבהן דאינון שלשת ימים לילה ויום דאתענת בהון. ואינון סהדין דעולימת' עאלת ביה למלכא. הה"ד ובזה הנערה באה אל המלך. נערה ודאי באה אל המלך דאיש לא ידעה אלא בעלה וכמה דבערב היא באה נערה בתולה. ודאי הכי נמי בבקר היא שבה נערה בתולה ודאי.

ובה ערב ובקר פעמים קורין לישראל בעלה וסהדין עלה דלא חליפת ליה היא ובנהא באחרא.
ובגין דא ישראל אמרין בכל יומא שמע ישראל יי׳ אלקינו יי׳ אחד. שמ״ע אח״ד ש״ם א״ח ע״ד. א״ח נטיר לה. בגין דאח לצרה יולד. ועליה אתמר אתה סתר לי׳. ברוך אתה בבואך. יהודה אתה יודוך אחיך בגין דביה יקוק וביה ד׳. ביה איהי נטירא.
ועליה אתמר ויהי אמן את הדסה. הוא אומן דילה ואיהי אמונה דיליה. ודא איהו דאתמ׳ כאשר היתה באמנה אתו ולא נגע בה נוכראה דאיהו אח״שורוש. בגין דאח עמה ודאי ואיהו סתיר לה מניה.
במאי סתיר לה מניה בנקודה דאיהי קוצא דאת ד׳ מן אחד. א״ח נטיר ד׳ דלא יתקריב לגבה אחר. ההי״ד אני יי׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. והאי נקודה איהי אות ברית דבה אשתלים א״ח לעשר. ובה אתעביד י׳.
ומאן דמשקר בברית מילה גרים לאסתלקא מיניה

דף נח.

שכינתא דאיהי יחודא דקב״ה. ושליט עליה ש״ד דאיהו אחר.
ודאי י׳ דשדי. איהי קוצא מן ד׳ דאחד ואם משקר אעבר קוצא מן ד׳ מן אחד ואשתאר אחר.
ובג״ד אמר קרא לא תשתחוה לאל אחר וגו׳ ובההוא זמנא דשלטא על בר נש שד דאיהו אל אחר איהו משתעבד ביה בכל מיני ענויין. וחובא דא גרים לישראל לאשתעבדא בהון אומין דעלמא.
ומאן דנטיר אות ברית. בכל אתר דאיהי. בין בברית מילה בין בשבת וימין טבין. קב״ה נטיר ליה בגינה בכל אתר. ומכסי עלוי משנאוי. כגוונא דמשה דאתמר ביה בצל שדי יתלונן.
וכגוונא דאסתר דסתיר לה מאחשורוש דאיהו ערל וטמא. ושוי באתרה שנית בדיוקנא דילה ההי״ד כל אשר תאמר וגו׳. בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני. ואיהו נטיר לה מהמן הרשע ההי״ד מצר תצרני דאיהו צר ואויב. ובגין האי קנאה דכסי קב״ה באות דיליה על אסתר דאיהי קדושה דיליה דלא איהי קדושה פחות מעשרה אתלבשו עשרה כתרין תתאין בעשרה בנין דהמן דתמן אל אחר. דהמן אמר ועשרת

אלפים ככר כסף אשקול וגו׳ וכלא לנטלא נוקמא מאסתר ואומתה דאתמר בה ותלבש אסתר מלכות.
וקב״ה מסר לון בידהא ובידא דאומתה ותלו אותו ואת בניו על העץ. ואיהו עבד עץ גבוה נ׳ אמה וקב״ה נטיל נוקמא מניה ומבנוי בשכינתא עלאה דמחאת למצראי חמשים מכות.
ועוד שכינתא אתקריאת צדקה וקב״ה בעל צדקה. ובגלותי׳ איהי עניה ובנהא עניים וקב״ה כביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה. ובגינה אתמר הן אראלם צעקו חוצה כו׳.
ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה. בצדיק דאיהו ברית. ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא. איהו נהר יחרב ויבש בבית ראשון ושני. ושכינתא איהי ביה חרבי׳ ויבשה בגין דאינון גרמי דיתכנשון מניה מיין עלאין. ושכינת׳ אשתארת יבשה. הה״ד יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.
וכל מאן דעביד צדקה במסכנא. גרים ההוא נהר דיתמשך מעדן דאיהי אימא עלאה. להשקות את הגן דאיהי דל״ת. דלה מסכנא.
ועני איהו יום שבת ומאן דמקיים בה ענג שבת גרים לאשקאה ההיא דל״ת. וההוא עני אתמלי ואתקרי נהר. ומאן דאית ליה רשו למעבד ענג שבת ולא עביד אתהפך ליה ענג לנגע צרעת וחריב ביתיה וממוניה.
וכן עניה איהי אוריתא דע״פ ודאי. ואיהי קבלה כד מקבלא מבעל צדקה דאיהו אורייתא דבכתב כד אזלת לגביה לקבלה אתקריאת הלכה. כד מקבלא מניה אתקריאת קבלה
ובההוא זמנא איהי פליגת מה דיהבין לה לעבדין דילה ולבנין. ולעולמין דילה כד״א ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ומקבלין דין מן דין מההוא דמקבלין מינה.
בעל קבלה איהו עמודא דאמצעיתא ואיהי קבילת מיניה. ובאן אתר קבילת מניה. בימינא. בגין דעליה אתמר כי ימינך פשוטה לקבל שבים.
הלכה איהי מסטרא דשמאלא. קבלה

דף נח:

היא מסטרא דימינא. הלכה בשמאלא לגבי בעלה וקבילת מניה בימינא ונחתא מליא לגבי צדיק. ובגין דא לא ראיתי צדיק נעזב כו'.

ובמאי וכד נחתא מליא לגבי בעלה דאיהו ו' נהר דאתמשך מעדן ו' עאל בד'. ואתעבידת ה'. ומה דהוה צדק אתעבידת צדקה. לגבי עני דאיהו צדיק.

וההוא נהר עליה אתמ' שמש בשבת צדקה לעניים ועליה אתמר צדקה תרומם גוי. ומה דהות צדק דינא אתעבידת רחמי.

וכל ספירן על שמה אתקריאו מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק. כד אתרחק מינה בעלה דאיהו רחמי. מזאני צדק תרין דרועין. אבני צדק תרין סמכי קשוט. הין צדק צדיק.

וכד עמודא דאמצעיתא מרחק מינה איהו משפט. וביה כתיב כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים. זה ישפיל מאן דגרים לאשפלא לשכינת' מאתרהא וזה ירים מאן דגרים לסלקא לה מאתרהא.

דחובין דישראל אינון אשפילן לה לתתא וזכוון דלהון סלקין לה לאתרהא. הא זכאה איהו מאן דעביד זכוון לסלקא לה לאתרהא.

*ועוד שכינתא איהי שלוח הקן. מאן קן דילה דא ירושלם. ולעילא קן דילה ההוא דאתמ' ביה ונקה לא ינקה. ודא מטטרו"ן. עליה אתמ' אל תסתכל בקנקן אלא במה דאית ביה.

ודא איהו כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ בכל עץ דא גוף וברית. צדיק איהו ברית ואיהו כ"ל. עץ דא עמוד' דאמצעית'. או על הארץ דא אימא תתאה. אפרחים תרין דרועין. או ביצים תרין שוקין. והאם רבצת דא אימא עלאה. *שלח תשלח את האם דא אימא תתאה את ודאי.

שלח תשלח הה"ד וישלח את היונה מאתו. ואתמר ביעקב ויהי אך יצא יצא לקבל שלח תשלח. ואינון תרין דרועין שני גרישי"ן. ואינון תרין תרוכין. ודא איהו שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך אלין שית פרקין דאינון בתרי דרועין. אשתארת ה' ד' בלא ו'.

מאן גרים לה תרי תרוכין אלא בגין דעברין בנהא על פקודי אוריתא עשה ולא תעשה ההי"ד ובפשעכם שלחה אמכם.
ויוסף שלח את היונה מאתו דא עמודא דאמצעיתא. מאן גרים דא דאתתרכת מיניה בגין דישראל עברו על אורייתא.
ויחל עוד שבעת ימים אחרים (נ"א וישלח את היונה ולא יספה שוב) דא ז' יומא שביעאה דכליל שבע שבתות ומאן גרם דאתתרכת מניה. בגין דעברו ישראל על אות שבת ויומין טבין ואות ברית
מסטרא דיצחק דאיהו ראש השנה אתמי ביה ותבא אליו היונה לעת ערב ודא ערב דיצחק. ומסטרא דצדיק אתמר בה והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ.
ובכל אתר דלא אשכחת לתתאי דיוקנא דבעלה באורייתא לא הות שריא עלה. ההי"ד ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה בגלותא. מיד דאשכחת בעלה לרעיא מהימנא שריא עליה ולא חזרת לתיבה
ההי"ד ולא יספה שוב אליו עוד ועל דא אתמר על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וגו' איהי אתדבקת ביה ואיהו בה.
בההוא זמנא ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה ונפקו כלהו ואזלו לגבי יונה ובעלה
ואתמי לגבי נח ויפתח נח מאי ויפתח נח אלא רמיז ותפתח ותראהו את הילד. אדי' שפתי תפתח. ודא ישראל דפתחין בתיובתי' בבכיה ומיד ותחמול עליו.
ועוד שכינתא אתקריאת חג בכל זמנין ויומין טבין. חג דתלת רגלין דאתמר בהון שלש

דף נט.

רגלים תחוג לי בשנה. ובגינה יראה כל זכורך לקיימי' זכור ושמור. זכור לזכר ושמור לנקבה: כלהו אלין דאזלין לאסתכלא (נ"א לאתכללא) בשכינתא. צריכין למיהב לה דורונא. ההי"ד ולא יראה את פני ה' ריקם.
וצריך למחדי בה ההי"ד ושמחת בחגך. דאיהי חדוה דקב"ה אתקריאת. ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרא גרמיה מעציבו דאיהי לילי"ת חשוכא עצבון שאול טחול דאיהי מום. ועליה אתמר כל אשר בו מום לא יקרב.

איש כמתנת ידו דא שכינתא עלאה דעלה אתמר מתן בסתר יכפה אף. בגין דאיהי סתימא עולם הבא קרינן לה מתנה. ועלה אתמר ישמח *משה במתנת חלקו. בגין דמתת אלקים היא.

כברכת יי' אלקיך אשר נתן לך דא שכינתא תתאה. חד מסטרא דימינא ברכה. וחד מסטרא דשמאלא מתנה.

*ועוד שכינתא איהי חשבון תקופות ומזלות ומולדות ועבורין.

ארבע תקופן דאתקריאו ארבע תקופות. ולכל תקופה תלת ירחין. ובהון י"ב מזלות. ואינון לקבל י"ב שבטין דישראל וכלא אתקשר בהאי שמא אד'. איהי שכינתא תתאה תקיפא בד' תקופין. דאינון מסטרא דשמאלא חזק תקיף. ואינון אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. וכלהו תרין עשר מזלות קשין מסטרא דדין ובגין דמזונא קא אתיא מנייהו אמרו מארי מתני' קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. דאתקרע בהון לתרין עשר קרעין.

ואינון ארבע תקופות תרין דרועין ותרין שוקין. תרין עשר מזלות תרין עשר פרקין דאית בהון. ולקבלייהו תרין עשר ירחי שתא. ואינון וו'. רזא דעבורא ודא ירחא תלת עשר. דא א ודא וא"ו שתא מתלת עשר ירחין.

וביה צריך להשוות שנת החמה עם שנת הלבנה וליחדא לון במהלך האמצעי דאיהו עמודא דאמצעית'.

ואם בר נש ידע לממני ולהשוות שנת החמה עם שנת הלבנה ולייחד לון. איהו ידע מתי יהא פסח בחדש האביב ובדא ישוון אבא ואימא ברא וברתא. ההי"ד ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם. ושמרתם ועשית' דא ו"ק כי היא חכמתכם ובינתכם דא י"ק.

ובמה יהון שוין אבא ואמא ברא וברתא. בא דהוא כתרא עלאה. דאמר' סיהרא עלה אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד.

ובגיניה אמרין בשבת ויומין טבין וברישי ירחין כתר יתנו לך יי' אלקינו מלאכים המוני מעלה מלך ומלכות.

ועוד איהי מצות שחיטה כשרה בזרים (נ"א בנשים) דאינון בני נשא דדמיין לבעירן. דאלין דלא משתדלי באוריתא צריך למעבד בהון קרבנין דצלותין דיתקריבו לקב"ה.

ואם מתקרבין בצלותין לקב"ה וסבלין כמה מכתשין ההי"ד כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה. אתחזי כאלו וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך וגו'. דדא שזיב לון ממיתה דמלאך המות ההי"ד אדם ובהמה תושיע יי'.
ואלין דעובדייהו כבעירן דחקלא דאכלין בלא צלותין מיתתהון יהא כבעירן דחקלא ושחיט לו מלאך המות מדה כנגד מדה.
ולא עוד אלא בסכין פגום קא שחיט לון ואתקריאו נבלה ועלייהו אתמר נבלתי יקומון.
מאי סכין פגום דא סמא"ל אל אחר סכין פגום ודאי אתקרי. ואיהי פגימה סם המות טריפה ונבלה

דף נט:

וכיון דאתייהיבו בידיהון כבר קבילו ענשיהו. ובג"ד נבלתי יקומון.
וכל סירכאן דסם המות אינון רגלין דילה. ועלייהו אתמר רגליה יורדות מות וגו'.
ואינון ח"י *סרכות עלייהו כתיב ולא אוסיף עוד להכות את כל ח"י כאשר עשיתי.
לאינון דמצלין ח"י ברכאן דצלותין.
(ומאן גרים דמי טופנא מתגברין. מאן דאריק מים דזרע ברית מילה בנדה שפחה גויה זונה)
ולעולם וורדא בכל אתר דתתסרך טרפה ואינה חיה דבכל אתר דתתסרך בבר נש בחובין דילה קטילת.
ועוד שכינתא איהי מצות אסיפת נוני ימא דאוריתא דאתמר בהון דגים וחגבים אינן טעונין שחיטה. ואינון תלמידי דבי רב דמתרבין בימא דאוריתא. דעלייהו אתמר אסיפתן היא המתרת אותן. ההי"ד יאסף להם ומצא להם היא המתרת אותם משחיטה ודאי
וגדפוי דשכינת' אינון כסוי דם חיה או עוף דאינון כנפי יונה. ואלין אינון כנפי מצוה דמכסין על דמיהון דלא שלטין עליהו כלבין דאינון חציפין דאינון מלאכי חבלה.
ודלא אשתמודעון בהון מארי חובין. הכי הדם הוא הנפש. ועפרא דמכסיא עליו רמיז וכפר אדמתו עמו:

ועוד שכינתא איהי בדיקת סימני חיה או עוף. מבני נשא דדמיין לחיון ובעירן ועופין. דעלייהו אתמר ושחטתם בזה. בדוק כמו זה. דאינון סבלין מכתשין כמה דאוקמוהו כי עליך הורגנו כל היום ובכל יומא לא מניחין צלותין ובדיק לון קב"ה בכמה מכתשין ואמרין זה לזה. בצלותין קב"ה פריק לן מדינא דבעירן וחיון דארעא. ואעיל לון למהוי לן חולקא במלאכיא דאינון חיות הקדש. דקראן זה לזה ואמרין קדוש קדוש קדוש דא איהו (קדוש) דאתקדש שמיה דקב"ה על ידיה ויהא ליה חולקא ביה.

ועוד ושחטתם בזה דא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד דביה דן קב"ה כל נזיקין. ועל כל אלין דקטלין חד לחבריה. ועל כל אלין דגזלין.

יקו"ק איהו דן. דאתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום ודן בהון ד' מיתות בית דין. והא אוקמוהו כלהו באתוון. י' גחלת. ו' שלהובא. ה"ה גוונין ונהורין דנורא. דא איהו שרפה כי יי' אלקיך אש אוכלה הוא.

סקילה בתלת אבנין י' י' י' ואינון. יקו"ק כ"ו ודי אתוון י' י' י'.

הרג בחרבא י' רישא דחרבא. ו" גופא דחרבא. ה"ה תרין פפיות דילה.

חנק ו' (ס"א ג') אתעביד חוט כגוונ' דא ועלה י' דעזקא בחוטא למהוי כריך לה על צואר.

ורזא דמלה מת במדבר. מק"ף והולך אינון ה"ה. חד מקף ליה. וחד הולך עד דחנקין ליה. ובגין דא אמר קב"ה ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל.

ו' עץ גבוה. חמשים אמה דא ה' דסליקי' בי' לחמשין. **זרקא** קו דחניקת בתלת אתוון דשכינתא תתאה איהי דן ד' מיתות ב"ד. איהי חניקת לחייביא והרג לון בשרפה וסקילה. ובגין דא ראו עתה כי אני אני הוא. ההי"ד ויסרתי אתכם אף אני וגו'.

וכמה דבשמיה קטיל למאן דאעבר על כריתות ומיתות ב"ד דאורייתא הכי מסי ומחיה בשמיה למאן דמקיים לון.

ועוד מצות גזלת העני בבתיכם דא שכינתא. דמאן דגזיל צלותא דאיהי צדקה לצדיק חיי עלמין כליל חיי ברכאן כאלו גזיל ליה חיים דיליה דאיהו שכינתא דאתמר בה ראה חיים עם אשה אשר אהבת

וכן מאן דגרע מענג שבת כאלו גזיל ליה שכינתיה דאיהי שבת בת יחידה ודא גרם דאתגזילת מניה בגלותא ההי"ד ובפשעיכם שולחה אמכם ותיובתא מאי ניהי. והשיב

דף ס.

את הגזלה אשר גזל דיחזיר שכינתא לאתרה. או את העשק אשר עשק דא קב"ה דאתפרש מינה.

דשכינתא אתקריאת מצות עשה מסטרא דימינא. ומצות לא תעשה מסטרא דשמאלא. ותורה אתקריאת מסטרא דעמודא דאמצעיתא וכל מאן דגזיל או עשק באורייתא ובמצות עשה ולא תעשה כאלו גזל שכינתא מדרועוי דקב"ה.

וכן מסטרא דיסוד חי עלמין אתקריאת מצות ברי' מילה. מאן דגזל בברית ואפיק זרעא מיניה לרשו נוכראה כאלו אפיק מרשות היחיד לרשות הרבים וגרם למהוי שכינתא נפקא מאתרה דאיהי ארץ ישראל רשות היחיד וגלה אותה בין אומין דעלמא דאינון רשות הרבים

ההי"ד ובפשעיכם שולחה אמכם. ובגין דא לא תשא את שם יי' אלקיך לשוא. מאן שם יי' דא שכינתא. לשוא דא ע"ז דגלת תמן.

ועוד. איהי תשובה יום הכפורים כלילא מעשרת ימי תשובה דאינון י"ה. יום הכפורים דא ה' כלילא מחמש צלותין. עשרת ימי תשובה דא י' לקבל שבים דא ו"ק כל מאן דחזר בתיובתא כאלו חזר ו"ה עם י"ה.

ועקרא לסלקא כלא במחשבה דאיהי יו"ד ק"א וא"ו ק"א.

וגבורה תמן סמא"ל דאיהו יצר הרע. וכל מאן דיתגבר על יצריה כאלו הוה מתגבר גבורה על סמא"ל בדינא לגבי בנוי. ובגין דא אמרו מארי מתניתי' איזהו גבור הכובש את יצרו

מאי הכובש כד"א וכבשוה דיהא כבושה תחות ידיה ככלבא דאיהו כבוש וקשור תחות ידי דבר נש.

וצריך בר נש לקבלא עליה חמש ענויין בגין ענוי דגרים להי' זעירא דגלת בגלותא. ואתקריאת עניה סוערה לא נוחמה. ואבא ואמא אינון נחתי בימינא ושמאלא לקבלא בהון ו"ה דאינון תורה ומצוה.

ורזא דמלה ושב ורפ' לו ודא איהו שובה ישראל עד יי' אלקיך.
ועוד מצות פריה ורביה דא שכינתא לא תהו בראה לשבת יצרה. כל ת"ח דמנע מינה עונת ק"ש כאלו מנע מינה ברכאן מלעילא
שית סטרין אינון דכלילן באת ו' דאיהו עץ פרי עושה פרי. מאן פרי דיליה י'. דאת ו' איהו ענפא דאילנא דאתפרש לשית ענפין. ומשית לענפין דלית לון חושבן י' איהי איבא על כל ענפא וענפא דאיהו ו'.
קם סבא ואמר ר' ר' חזור בך. אילנא הוא ו'. איבא דיליה י'. הכי הוא ודאי. אבל ענפוי לעילא איהו ה' עלאה. ושרשוי ה' תתאה. ומאן דאפריש ענפא מיניה דא איהו מקצץ בנטיעות. והכי אתקצץ איהו מעלמא דין ומעלמא דאתי.
ועוד מצוה לאתעסקא באוריתא יומם ולילה הה"ד והגית בו יומם ולילה. וכי יכיל בר נש לאתעסקא באורייתא בכל יומי ולילי כל יומוי. והא קב"ה לית בא בטרוניא עם בריותיו. אלא כל מאן דקרא ק"ש בכל יום ערב ובקר כאלו מקיים בו והגית בו יומם ולילה.
כל פקודין אית מנייהו דתליין בפרי אילנא. מנייהו בענפין. מנהון בשרשין. מנהון באילנא. ובג"ד אתקריאת אוריתא עץ חיים. וכל מאן דאכל מניה ואכל וחי לעולם.
ואית אילנא לתתא דענפוי ושרשוי וגופא ואיבא דיליה כלהו סם המות. ודא סמא"ל.
מאן דאעבר על אוריתא. אתשקייא מההוא אילנא ואתפרנס מיניה ועליה אתמר כי ביום אכלך ממנו מות תמות ומסטרא דיליה חיי צער.
ועוד. שכינתא איהי מצות העמדת מלכא הה"ד שום תשים עליך מלך. וכביכול כל זמנא דלית שכינתא באתרהא לית מלכא. ובגין דשכינתא איהי מלכות על בר נש. אתמ' ביה שום תשים עליך מלך למהוי ישראל בה כלהו בני מלכים

דף ס:

דלית מלך בלא מלכות. דבגלותא שפחה תירש גבירתה.
ובזמנא דייתי משיחי' אתמר ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה. איהי מלכותיה איהי כרסייא איהי עטרת דיליה.

למלכא. דאית ליה מאנא דיקר ואיהי מחבבא לגביה. לזמנין שוי ליה עטרה על רישיה דא תפלין דרישא. לזמנין קשיר ליה באצבעא ודא תפלין דיד. לזמנין שוי ליה תחותיה ואתקרי כרסיא דיליה. לזמנין עביד מינה לבושא.

וכען דאיהי מרחקא מן מלכא אתמ' במלכא אלביש שמים קדרות ושכינת' אמרת אל תראוני שאני שחרחרת.

ובני נשא דאינון שטיין מסתכלין בלבושא. ואחרנין הכי מסתכלין בגופא. ובגלות' כלהון שטיין. אבל פקחא חכימא אסתכל מלגאו.

וכד יתי פורקנא אתפשט מלבושין דקדרותא וזריק לון על אומין דעלמא ההי"ד ויהי חשך אפלה וגו' ולכל בני ישראל היה אור במושבותם.

דבההוא זמנא דאתלבש באלין לבושין אתמר ביה ויאמר אסתירה פני מהם.

לבתר דאתפשט מנייהו וייראו העם את יי'. וכל ינוקין אחזין ליה באצבע ההי"ד זה אלי ואנוהו. ובגלותא ישת חשך סתרו. ובגין דא אמר דניאל ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שריה.

ובההוא זמנא דאיהו בחשוכא מתלבש בתהו ובהו ובחשך ותהום. כביכול אתוון אינון בפרודא ולא מתיחדין תמן

ולבתר דנפיק מנייהו. והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד.

בההוא זמנא כל חיון יתערון בנגונא. וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא ליה בחדוה. וכלהון יהון רצין ושבין בנגונא ושליחותא לגביה. ההי"ד והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק לבשרא לישראל.

ובההוא זמנא הללו את יי' מן הארץ תנינים וכל תהומות וגו'. כלהו לעילא ולתתא מה דאתברי עד יתוש זעירא כלהו משבחין ליה ומלא' הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים בההוא זמנא יתקיים קרא כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי וגו'.

בההוא זמנא אתבני ביתא דשכינתא דאיהי בית הבחירה על ידא דקב"ה דאתמר בה ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב

ואני אבנה אינון אבנין טבין דאתבני מינה ההי"ד ואבנה גם אנכי ממנה נטיעין קדישין ההי"ד נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

ובניינא דבי מקדשא תהא בנויה מכספא ודהבא ואבנין יקירין. ותהא מרקמא מכל ציורא דעובדא דבראשית. ועלה נהרא ירושלם דלעילא לעילא מרקמא מכל מיני גוונין דנהורא.
ורזא דמלה ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו דאנהרא על גבוי.
בההוא זמנא אתקיים בישראל לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף וגו'. ואתער שיר השירים בעלמא. ואדליק נהורא על זיתא ושרגא דישראל אינון פתילה. אורייתא משחא. שכינתא שרגא. הה"ד בהלו נרו עלי ראשי.
בההוא זמנא אתמ' בשכינתא וחלצה נעלו. נעלו דקב"ה לקיים ביה של נעלך ואתייחד בשכינתיה דאתקריאת חליצה. ואיהו חלוץ הנעל
ולא צריכין לאתחברא בארח יבום לעולם. דאתמר בה וזאת לפנים בישראל וגו' שלף איש נעלו ונתן לרעהו. מאי נעלו דא כנוי. ההוא דאתמר ביה גן נעול.
אתפתח ההוא נעול מפתחא בגין דלפתח חטאת רובץ אתעבר ההוא חטאת ואתפתח תרעא. הה"ד זה השער ליי' ויחזון תמן שכינתא דאתמר בה וזאת לפנים בישראל.
ד"א וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה. על הגאולה דא שכינתא עלאה ה עלאה. ועל התמורה דא שכינתא

דף סא.

תתאה דאיהי תמורה בההוא דאתמ' ביה אל תמירני בו. ואינון ה"ה. וזאת דא בן ובת ישראל דא אב.
ובגין דא לתתא איהו תמורות אתוון יקו"ק באד'. אבל לעלמא דאתי לית תמורה כמה דאוקמוהו מארי מתניתי' לא כשאני נכתב אני נקרא.
ובעולם הזה נכתב ביהו"ה ונקרא באד'. ובעול' הבא נכתב ביהו"ה ונקרא ביהו"ה.
ועוד שלף איש נעלו דא גופא דאיהי אתתא. כלי דיליה ודא מטטרו"ן. ונתן לרעהו דלזמנין אשתכח ביה עמודא דאמצעי' ולזמנין צדיק ולזמנין שכינתא עלאה. איהי תעודה ביה ולזמנין שכינתא תתאה היא תמורה ביה.
ודא איהו גן נעול. וביה מעין חתום דאיהי שכינתא י' כלילא מעשר ספירן. י' מן *מיטטרו"ן
כל ספירן פועלים ביה בהאי עלמ' שפלה. וביה יבום וחליצה וגט פטורין.

וכל אתוון ביה. אינון תמורת כגון מצפ״ץ ואיהו נעילת חגין וזמנין ויומין טבין. נעילת דלת בפני לווין.
ביום הכפורים דאיהי עלמא דאתי לא אתקרי יקו״ק באד׳ דאיהי דין ואיהו נעל נעילת דלת ואינו נועל הדלת. אלא איהי פתיחא לקבל שבים.
ובגין דא יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל דלית יחודא ביה לקב״ה ושכינתא. דלזמנין איהי שכינתא ואסתלק קב״ה. ולזמנין קב״ה ואסתלק שכינתא.
ובגין דא עונת ת״ח בשבת. דביומין דחול דשליט מטטרו״ן אתמר יהיה סגור ששת ימי המעשה. ביה איהי סגירא תרעא. וביום השבת יפתח. יפתח תרעא ותפוק מינה שכינתא לאתייחד׳ עם בעלה.
ובההוא זמנא אתקריאת כוס מלא. ההי״ד ומלא ברכת ה׳ ים ודרום ירשה. דביומין דחול אתקריאת *יבשה במטטרו״ן. ההי״ד ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקו׳ אחד ותראה היבשה.
ובזמנא דאתמליאת אתמ׳ עלה כוס ישועות אשא ובשם יי׳ אקר׳ כו״ס איהי אלקי״ם בחשבן דסליק לחשבן כנוי״. במאי אתמליאת באת י׳ ואתעבידת כוסי רויה ובגין דא כוס צריך עשרה דברים וכו׳.
קם רבי שמעון ואמר אם תחנה עלי מחנה לא ייירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. בזאת בודאי אנא בעינא לאתתקפא בהאי קרא דדוד.
קום דוד הא זאת דילך לגבן.
אהרן כהנא קום משנתך הא זאת דילך דאתמר בה בזאת יבא אהרן אל הקדש.
קום רעיא מהימנא לאגנא על זאת דילך דאתמ׳ בה וזאת התורה אשר שם משה דהא כמה מארי מגיחי קרבא קא אתיין לאגחא עלה.
קומו נביאי קשוט דהא זאת דילכון לגבן דקא הויתון מתנבאין עלה אתמר אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו וגו׳ כי אם בזאת. זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל לו.
קומו אבהן מארי דברית דהא זאת הברית דלכון ביננא דאתמר בה ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו׳ ובגינה אמר קב״ה וזכרתי את בריתי יעקוב.
קום שלמה מלכא דאנת שלם דילה.
קומו למהוי עזר לגבה בהאי קרבא.

נער נער דאנת מארי מפתחן דאוצרין דמלכא דכל מאני קרבא דמלכא בהון. קום אפתח היכלא. אדי שפתי תפתח ופי יגיד שבחוי דמלכא עלאה דהא היכלא (עלאה) דיליה איהו טול רשו ואפתח היכלא. בגין יקרא דשכינתא **פתח** ואמר זרק"א מק"ף שופ"ר הול"ך סגולת"א.
אדהכי הא עולימא קא נחית (רעיא מהימנא פתח ר"ש) ואמר. רעיא מהימנא אנת איהו מארי דקירטא דרעיא דאזיל בעאנא. בגין דובין זאבין וחיוון בישין דקא אתיין למיכל עאנא.

דף סא:

ארחא דיליה. למהוי קירטא בהדיה לזרקא אבנין לגבייהו למהוי עאנא נטיר מחיון בישן. קום נטיל קירטא בידך.
פתח ואמר זרק"א שכינתא קדישא. אנת היא קירט' קדישא דקב"ה דבך אזדריקו תלת אבנין דאינון סגולת"א. תלת אבנין יקירין דאינון תלת אבהן. ואנת אבן יקרא על כלהו תגא ברישא דכלהו. עלך אתמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. אנת הוא דאתמר עלך אבנא די מחת לצלמא והות לטור רב ומלאת כל ארעא ואיהי תגא כגוונא דא ם ברישא דחוטא דזרק"א אבנא (כלילא ומתעטרא) (נ"א מוכללת ומעוטרת) כאבנא בריש עזקא.
וכד אית בישראל משכילים בחכמה דאיהי י' מחשבה עלאה. ידעין לזרקא לה להאי אבנא דאיהי בת יחידה להההוא אתר דאתגזרת בגין דברתא באבא אתעבידת. ההי"ד י' בחכמה יסד ארץ. בחכמה דאיהו אבא יסד ברתא דאיהי ארץ הדום רגליו וההוא חוט דילה איהו ו'. דאבנא דאיהי תגא. עטרי על רישיה עטרה דס"ת. ובגינה אתמר ודאשתמש בתגא חלף איהו כתר תורה ודאי. דתלת כתרין אינון כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות. וכתר תורה (נ"א וכתר שם טוב) על גבייהו.
והאי אבנא איהי י' בריש א ואיהי י' בסופה עלה אתמר מגיד מראשית אחרית. ואיהי (נ"א ואיהו) יוד קא ואו קא (נ"א יוד קי ואו קי) כליל עשר ספירן דאינון (ס"א דאיהו) נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן.
קמו כלהו מארי מתיבתא ואמרו רעיא מהימנא כמה אנת תקיף לזרקא אבנא. דהא מטא לאתר דלית מאן דידע אתרהא. ומלאכין קדישין שאלין בגינהא איה מקום כבודו

להעריצו דלית מאן דידע מקומו כד סלקא לעילא באתר דזריקת לה. עד דאמרין כלהו ברוך כבוד יי׳ ממקומו. ואע״ג דאיהי זעירא לתתא. לעילא לית לה סוף.
מאן יכיל לאגחא קרבא באתר דאנת תמן. באבנא זעירא דזריקת אזדעזעו רקיעין עד אין סוף. ומלאכין עד אין תכלית.
וכל מארי מתיבתא כלהו אזדעזעו ונפלו בנפילי׳ אפים מקיומיהו קדמהא. ואמרו. וכי באבנא זעירא האי. כ״ש מאן יגיח עמך בסייפא דאתמר בה רוממות אל. בגרונם וחרב פפיות בידם. דאיהי ק״ש חרבי דילך. דאנת תקינת לך (נ״א לה) דבה קטילת למצרי הה״ד ויפן כה וכה וגו׳ ויך את המצרי כ״ה וכ״ה סלקין לחמשין אתוון דמיחדין בהון לקב״ה פעמים שמע ישראל יי׳ אלקינו יי׳ אחד. דאית בהון כ״ה אתוון תרין זמנין.
וסלקין לחמשין תרעין דבינה. דאיהי ח׳ תמינאה מעשר ספירן מתתאה ולעילא.
י׳ רישא דחרבא. ו׳ גופא דחרבא. תרין פפיות דילה ה״ה. נרתקא דחרבא אקי״ק. והכי לתתא נרתקא דהאי חרבא אד׳. ואיהו יאקדונק״י לתתא. יאההויה״ה לעילא. (נ״א יהו ההו יהה).
ורזא דמלה אז ישיר משה תמניא אתוון בחיבורא לעילא א״ז תקרא ויי׳ יענה לתתא.
ומאן יכיל ברומחא דילך דאיהי רמ״ח תיבין דק״ש אנח קרבא לר״ש וחברוי נחזי מאי ניהו חילא ותקיפו דיליה. דהא איהו אתער עלאין ותתאין. ויזדעזעו כל עלמין עלאין ותתאין. ובאומאה לכל חיילין לעילא ותתא למהוי בעזריה אנח ליה.
קום רבי שמעון זריז גרמך במאני קרבא דילך נחזי מאי תקיפו וגבורה דילך.
קם רבי שמעון פתח ואמר זרק״א מק״ף שופ״ר הול״ך סגולת״א. קם ונטיל תלת אבנין דאינון יי״י. ואבנא עלאה דאיהי בקירטא תגא בחוטא הא ארבע דאנון ארבעין. וחוט דסיהרא (נ״א דסחרא) עלה היינו ב.
ורזא דמלה בראשית ב׳ ראשית האי נקודה

דף סב.

עלה אתמר בעשרה מאמרות נברא העולם.
מאי ב׳ ההוא חוט דאסחר עלה. והאי נקודה אית לה רישא ואמצעיתא וסופא ואתעבידת תלת יודי״ן יי״י דסלקין לתלתין וההוא חוט ב׳ תלתין ותרין.

תגא דעל חוט י׳. והא ארבעין ותרין. לקבל ל״ב אלקים ועשר אמירן דאתברי בהון שמיא וארעא וכל חיליהון. (*וירא אלקים את כל אשר עשה דאיהו רזא וירא מלאך ה׳ אליו בלבת אש בלבת דאורייתא. ודא איהו כי יום נקם בלב״י ובהון פועלים מ״ב אתוון דיקו״ק. ורזא דמלה פתחו לי שערי צדק אב״א ב״ם אודה יה. וכלהון אתכלילן בבאר שבע. דא אבגית״ץ וחברוי)

אמרו ליה מארי מתניתין ר׳ ר׳ כמה תקיפין אבנין דזריקת דאזדעזעו בהון שמיא וארעא וחיוון ובעירן ועופין כלהו ברחו. ומנהון נפלו לארעא. וכרסייא יקירא ומלאכין ואופני׳ כלהו אזדעזעו מאבנין דילך. ואלין אינון ארבעה טורי אבן דכלהו חד. זכאה איהו מאן דאפיק אבנין אלין שלמין בצלותיה בארבע צלותין עם צלות׳ דמוסף דעלייהו אתמר אבנים שלמות תבנה.

ואית אבן דאורייתא דאתמר בה והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. דאיהי מסטר׳ דעמודא דאמצעיתא דאתמר ביה וזאת התורה אשר שם משה דאיהו דיוקנא דיליה.

ואלין אבנין כלהו חד. מלכות קדישא איהי מסטרא דשמאלא אתמר בה אבן שלמה וצדק יהיה לך. והאי איהי אבנא די מחת לצלמא דהות לטור רב ומלאת כל ארעא. מאי ומלאת כל ארעא. אלא בגינה אתמר מלא כל הארץ כבודו.

ועלה אתמ׳ על אבן אחת שבעה עינים. דאינון ז׳ רועין קדישין. ואינון שבע דכורין ושבע נוקבין. כלהו כלילן בה. ורזא דמלה שבעה ושבעה מוצקות.

והאי אבן איהי חמשה אבנין דשוי דוד בקירטא ואתעבידו כלהו חד. ההי״ד ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל ואינון גדולה גבור׳ תפארת נצח הוד. דבהון שבח דוד לקב״ה ואמר לך יי׳ הגדולה והגבורה וגו׳.

ואלין חמשה חלוקי אבנים נטיל לון מן הנחל דאיהו יסוד ח״י עלמין. וכד שוי לון בקירטא דאיהי מלכות קדישא. אתעבידו בה חד

וטבע במצחא דפלשתאה וקטיל ליה. ואינון חמש אבנין דאינון שמע ישראל יי׳ אלקינו יי׳ וכד שוי לון בקירטא דאיהי שפה דפימ׳ צריך למעבד לון בה כלהו אחד.

דבזמני דינצח בה קב"ה כל אומין דעלמא. יתקיים בהון כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי' לעבדו שכם אחד. והא שפ"ה ודאי דא שכינ"ה. דהכי סליקת בחושבן שפ"ה.

בגין הכי כל אומין דעלמא עתידין לאשתעבדא תחות ידהא. ולאמלכא לה עלייהו ביומין דמלכא משיחא. לקיים מה דאתמר בה ומלכותו בכל משלה.

זכאה איהו מאן דנטיר האי אמונה בלביה ובפומיה. דודאי איהי אמונה דישראל ואיהי יחודא דקב"ה. ובה מיחדין ישראל לקב"ה תרין זמנין בכל יומא.

וזכאה איהו מאן דאיהי באמנה אתו בגלותא. דלא דחיל מעלאין ותתאין. דבגינה אתמר לאדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. לעבדה בפקודין דעשה. ולשמרה בפקודין דלא תעשה.

בגין דאיהי ג"ן סדרים דאורייתא. ואיהי עדונא דאורייתא. מאי אורייתא עמודא דאמצעיתא. איהי גן דיליה ועדן דיליה.

ר' ר' קום אסחר להאי קירטא ואקף ואסחר לה בשפה דילך. בהאי אבנא דאיהי כלילא (נ"א מוכלל ומעוטר) מכל אבנין דבניינא דאורייתא (וצלותא)

איהי אבן יקרה

דף סב:

מוכללת ומעוטרת באות ברית ובאות דשבת ובאות דימין טבין ובאות תפלין. וחוט דילה כרוכה באצבעא. ודא כריכו דרצועה דתפלה דיד.

דבה הוו קדמאין כורכין את שמע עם ואהבת ברחימו דאהבה דהיינו ואהבת את יי' אלקיך. בגין דתהא רחימא לגבי בעלה ולא מפסיקין.

ולבתר דאתא יעקב דאיהו כליל תלת אבהן. התיר ההוא כריכו דילה ואמר בשכמל"ו.

בגין דאיהי בעי למהוי איהי סגולי' מלכים בההוא זמנא אתמ' שופ"ר הול"ך סגולת"א. ואזל"א לשריא כתרא על ישראל דאיהו עמודא דאמצעיתא. דאיהו ס"ת כליל חמשה חומשי תורה ואתעבידת תגא על רישיה בכל את ואת דיליה מאלין אתוון ידיעאן דספר תורה כגוונא דא .

כלהו ז'יינין. אינון חד ועשרין. לקבל חד ועשרין אזכרות דתפלין דרישא. ולקבלייהו חד ועשרין אזכרות דתפלין דיד דסלקין כלהו ארבעין ותרין. לקבל שמא דמ"ב.

תגא איהי י' על רישא דז'. גופא דיליה ו' וספר תורה עמודא דאמצעיתא כליל שית ספירן מחסד עד יסוד.
מלכות י' זעירא. בה אתעבידת שביעי יום שבת. ואיהי אות תפלין אות שבת אות ברית.
ואיהי כתר כהונה וכתר מלכות. מסטרא דימינא דאתייהבית אורייתא אתקריאת כתר תורה.
וימינא איהו כהנא מסטריה איהו כתר כהונה. ועמודא דאמצעיתא איהו מלך. ומסטרא דגבורה ב"ד הגדול. נפיק מתמן אשא ואוקיד ליה. וכד כהנא נפיק בשלם מהיכלא. בההוא זמנא יתערון לויים בנגונא
(כאן חסר והוא בתקוני ז"ח כד ע"ג)
ועוד אית תקונא חמשאה בצלותא.
צלותא איהי כקרבנא. כמה דאוקמוהו קדמאין תפלות כנגד תמידין תקנום.
ת"ח קרבנין אינון מארבע מינין דאינון לקבל אריה שור נשר אדם דאנון מצויירים בכרסייא.
אית קרבנא דהוו מקרבין ישראל. וכהנא הוה קריב קרבנא דלהון.
קרבנא קדמאה קרבנא דהוה קריב לימינא. דא צלותא דשחרית. ואם הוו זכיין הוה נחית דיוקנא דארי"ה והוה מקבל קרבנא ודא מיכא"ל דדרגיה חס"ד דאיהו מקבל צלותא דשחרית
ואם לא זכו מה כתיב בקרבנא לכלב תשליכון אותו דחשיב ליה כטריפה. ובגין דא הוה נחית דיוקנא דכלב לקבל ההוא דורונא וקרבנא. ודא איהו כלב דאמר דוד ע"ה הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי.
וכל מלאכי חבלה דאינון כלבים צועקים במשמרה תניינא דליליא. אינון צווחין ונבחין ואמרין הב הב בגין דאינון מסטרא דגהינם סם המות דאתמר ביה לעלוקה שתי בנות הב הב.
קרבנא תניינא לקבל שו"ר דאתמר ביה שור או כשב או עז וגו'. ולקבליה צלותא דמנחה דאמר דוד עלה מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם.

מאי עשב ע"ב ש'. ואנון ע"ב שמהן דאינון לבושין לע"ב שמהן עלאין. כגוונא דעשב דאיהו לבושא דחטה. ובגין דא להוציא לחם מן הארץ. והיינו לחם אבירים אכל איש ודא נהמא דאורייתא.

ולעולם כל קרבנין שחיטתן בצפון בגין דמצפון תפתח הרעה.

((ס"א ודא יצר הרע ובגין דלא יהא צריך מנשמתא דילך (ס"א דלא יסריך נשמתא דילך) האכילהו קרבנא לקיימא ביה אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. ולבתר דאיהו נטיל דמא דקרבנא לא יטול מדילך כו'))

דמתמן ההוא דאושיד דמא. מלחך ההוא דמא דבעירן. ובגין דא לא צריך לכסאה לה מניה לקיימא ביה אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. ולבתר דאיהו

דף סג.

נטיל דמא. קרבין קרבנא לעילא דאתמר בה את קרבני לחמי לאשי.

ולקבליה דשור איהו חמור נוער. אם זכו הא שו"ר מקבל קרבנא ואם לאו הא חמור נוער. ובג"ד אתמר לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. יחדו כלומר. לא תגרום דיאכול חמור קרבני דשור.

קרבנא תליתאה דערבית. קרבנא דעופין דאתמר בהון שתי תורים או שני בני יונה וגו' דאי זכו נשר"א דיעקב נחית לקבלא לון. ואם לאו נשרא דסטרי דמסאבו נץ לגבי יונה. וכפום קרבנא הכי יתרבי או יתזער.

קרבנא רביעאה אדם האי איהו דמקבל קרבנא דאד"ם דאיהו מחשבה דקריב ומיחד כלא ועליה אתמר אדם כי יקריב מכם וגו'. האי איהו דמקרב קרבן ליי' ודא אורייתא. ובגין דא תקינו בצלותא למשמע בה ס"ת למהוי ביה קרבנא שלים באדם דאתמ' ביה זאת התורה אדם. ובג"ד מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה.

וכל קרבנין אלין רמיזין בגופא דבר נש. מוח"א וליב"א וריא"ה. אינון ארי"ה שו"ר נש"ר. קטרוגא דלהון כלב חמור נץ טחו"ל מר"ה וכב"ד. דאינון משחי"ת א"ף וחימ"ה.

מחשבה דא אדם. אית מחשבה טבא דחיוון טבין. ואית מחשבה בישא דחיון בישין. ומחשבא טבא איהו אדם טוב. ומחשבה בישא דא אדם רע בליעל. אדם להבל דמה.

לקבל מוח"א איהו אריי"ה דנחית למיכל קרבנין. ועליה אתמר ופני אריה אל הימין לארבעתם. לבי"א לשמאלא ועליה אתמ' ופני שוי"ר מהשמאל לארבעתם. ריא"ה דא נשי"ר דאית לה גדפין דפרח בהון. ועלה אתמר ופני נשר לארבעתם.

מחשבה דאיהו אדם רכיב על כלהון ואינון מרכבה דיליה כסוסוון לבני נשא. חיילין דמוחא גרמי"ן בקרבנא. ותקרבו עצמות עצם אל עצמו. חיילין דריאה ודלבא ערקין. קשירו וחבורא ותנועה דלהון רוחא דכנפי ריאה. ואיהו רוח אלקים מרחפת על פני המים (נ"א דאיהו מוחא) בגין דריאה (נ"א דרישא) כלילא מתרוייהו. כגוונא דעופא ממיא וארעא ואינון כלילן מתרוייהו.

על מוחא שריא ברכה. על לבא שריא קדושה. על ריאה שריא יחוד. מחשבה כלילא מכלהו. ואינון יברכך יי'. יאר יי'. ישא יי'. יברכך במוחא. יאר בלבא דתמן נהורא דעיינין כמה דאוקמוה הלב רואה. ישא בריאה דאיהו שלום ההי"ד וישם לך שלום. ואינון שמיע"ה ראי"ה ריח"א.

שמיע"ה במוח ואיהו בהפוכא חו"ם דשריא בלחותא וקרירותא דמוחא לחממא ליה מסטר' דגבורה. ואיהו אריה מסטר' דגופא. שור מסטרא דנפשא דאינון אש ומים. אש שכלית. מים יסודית.

ראי"ה בלבי"א דאיהו אש. ראי"ה אריי"ה מים שכלית. לקררא אש יסודי דלבא. דלא יוקיד כל גופא.

ריחא בריאה דנפיק לחוטמא עליה אתמר ויפח באפיו נשמת חיים.

וריאה. איהי מסטרא דמוחא קרירא. ומסטרא דלבא יבישה. ואיהו חציו מים יסודית וחציו יבשה יסודית. בגין דא שריא עלה רוחא שכלית דאיהו חם ולח. חם לחממא קרירותא. לח לרטבא יבשותא. דא שכלי. ודא יסודיי.

דבור דא אדם דכליל מכלהו. ומאן אפיק ליה. מחשבה.

ובגין אלין שכליים. הוו נחתין בקרבנא לקרבא קרבנא וליחדא כלא. ואלין אינון בתחיית המתים דבהון יהא קבי"ה מקרב עצם אל עצמו וגידין וערקין כלהון לחברא דא בדא ויקבלון אלין באלין ומשלבין אלין באלין ההי"ד מקבילות הלולאות וגו' בההוא זמנא יהא חדוה ונגונא בקריבו דלהון:

דף סג:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית חַד אִיהוּ דְלָא אִתְגַּלְיָיא, וּבָרָא תְּרֵין, תְּרֵין אינוּן, וְאִינוּן ב', וְאִינוּן תְּרֵין עָלְמִין סְתִימִין, וּבַמֶּה בָּרָא לוֹן בִּנְקוּדָא חֲדָא סְתִימָא, רֵאשִׁית אִתְקְרֵי, וַעֲלָה אִתְּמַר (תהלים קד כד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, וּתְרֵין עָלְמִין סְתִימִין לָא הֲווֹ אִתְגַּלְיָין, עַד דְּעָבִיד לוֹן תְּרֵין לְבוּשִׁין, וּמַאי נִינְהוּ אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֵת הַשָּׁמַיִם לְבוּשָׁא לְעָלְמָא עִלָּאָה דְאִתְבְּרִי בִּנְקוּדָה עִלָּאָה, וְאֵת הָאָרֶץ לְבוּשָׁא לְעָלְמָא תַּתָּאָה דְאִתְבְּרִי בֵּאלֹהִי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה. י' רֵאשִׁית אִתְקְרֵי וְאִיהוּ אַבָּא דְכֹלָּא, ה' אלהי"ם וְאִיהִי אִמָּא דְכֹלָּא אֵם כָּל חָי, וְחָכְמָה דְאִיהוּ אַבָּא לָא אִשְׁתְּמוֹדָע אֶלָּא בְּבִינָה דְאִיהִי אלהי"ם, וְתַמָּן י"ה אַבָּא וְאִימָּא כַּחֲדָא, תְּרֵין עָלְמִין סְתִימִין, ו"ה אינוּן תְּרֵין בְּנִין, וְאִינוּן עָלְמָא דֵין וְעָלְמָא דְאָתֵי, ו' עָלְמָא דְאָתֵי דְאִיהוּ עָלְמָא אֲרִיכָא, ה' עָלְמָא דֵין דְּלַאו אִיהוּ אֲרִיךְ.

ב' תְּרֵין הֵיכָלִין לְתְרֵין אַתָּוון דְּאינוּן י"ה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (איוב כח כג) אלהי"ם הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, וּמַאי נִיהוּ ב' הֵיכָלִין אִלֵּין, אֶלָּא חַד אִיהוּ אהי"ה, וְתִנְיָינָא אדנ"י, וְתַרְוַיְיהוּ אינוּן כְּנוּיִין לְתְרֵין אַתָּוון י"ה אַבָּא וְאִימָּא, וְהָכִי סְלִיק חוּשְׁבַּן אהי"ה אדנ"י (ס"א וחושבן אלהי"ם) לְחוּשְׁבַּן כְּנוּ"י, וּבָהּ גְּנִיזִין אַבָּא וְאִימָּא, וְדָא אִיהוּ הַנִּסְתָּרוֹת לַיהו"ה אלהינ"ו (דברים כט כח) י"ה, וְדָא אינוּן סְתִירִין וּגְנִיזִין, וְאינוּן סְתָרֵי דְאוֹרַיְיתָא מַמָּשׁ, וּבְגִין דְּאינוּן סְתִירִין, צָרִיךְ דְּלָא לְגַלָּאָה לוֹן, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְעֶרְיָין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (ויקרא יח ז) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה, לֹא תְגַלֶּה וַדַּאי מִן כְּסוּיָא דִלְהוֹן.

קָם סָבָא פָּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי נְחֵית הָכָא, דְּאַתְּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא קָא נְטִירַת לָךְ וּלְחַבְרָךְ, בְּאוֹמָאָה עֲלַיְיכוּ לָא תִּתְעַכְּבוּן הָתָם לְנַחֲתָא הָכָא אַתּוּן, וְהָכִי אוֹמִינָא לְכָל אינוּן מָארֵי מְתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְיְהוֹן כֻּלְּהוֹן נָחֲתִין עִמְכוֹן, וְכֵן אֲנָא אוֹמִינָא לְאִינוּן מַלְאָכִין וַחֲיָילִין קַדִּישִׁין דִּי מְמַנָּן לְנַטְרָא לְכוּ, וְלַאו לְיקָרָא דִידִי עֲבִידְנָא וְלַאו לְיקָרָא דַאֲבָא וְאִמָּא, אֶלָּא לְיקָרָא דִשְׁכִינְתָּא.

מִיָּד קָלָא אִתְעַר בְּעַנְפֵּי אִלָּנִין דְּגִנְּתָא דְעֵדֶן, עִלָּאִין נָחְתוּ, (מלאכין) (נ"א תתאין) אִתְכַּנְּשׁוּ לְנַחֲתָא, בְּאִלֵּין מָארֵי מְתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְּהָא רְשׁוּתָא אִתְיְיהִיב לְכוּ

מִלְּעֵילָא, מִיָּד כֻּלְּהוּ אִתְפַּשְׁטוּ מִדְּיוֹקְנֵיהוֹן, וְאִתְלַבְּשׁוּ בְּאַוִּירִין דְּהַאי עָלְמָא דְּאִיהוּ כִּנּוּי וְסִתִּירָה לְאַתָּוון קַדִּישִׁין.

אַדְּהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא אַקְדִּים לְתַקָּנָא לוֹן מוֹתְבֵיְיהוּ, פָּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, דְּפוּמָא דִילָךְ אִיהוּ מְמַלֵּל רַבְרְבָן בְּאוֹרַיְיתָא, מִנַּיְהּ מִזְדַּעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּפוּמָא דִילָךְ אִתְמַר בָּהּ (שמות יט יח) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ וכו', בְּגִין דְּאָת י' שַׁרְיָא בְּמוֹחָא דִילָךְ, ה' בְּלִבָּךְ דְּאִיהִי בִּינָה, וּבָהּ לֵב מֵבִין, ו' בְּפוּמָא דִילָךְ, וּמִנַּיְהּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת (שם כ יח), דְּאִיהוּ בְּאִינּוּן הֲבָלִים דְּנָפְקִין מִפּוּמָךְ, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (תהלים כט ז) קוֹל יהו"ה חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ.

שִׁית עִזְקָאן אִינּוּן בַּקָּנָה, דִּבְהוֹן סָלִיק ו', וְאִינּוּן ו' דַּרְגִּין לְכָרְסַיָּא, ה' בְּלִבָּא אִיהִי הֲבַ"ל ה' ל"ב, דְּוַדַּאי אִיהִי ה' בְּלִבָּא, ו' (קול) בְּקוֹל דְּנָפִיק מִנַּיְהּ, וְהַאי אִיהוּ קוֹל דְּנָפַק מֵהֲבַל.

וּתְרִין בָּתִּין אִית בְּלִבָּא, חַד אַפִּיק הֲבַל, וְחַד אַפִּיק הֲבַל וְאִינּוּן ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, בְּתְרֵי בָּתֵּי לִבָּא, דְּאִנּוּן לָקֳבֵל בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, ו' קוֹל דְּנָפִיק מִתַּרְוַיְיהוּ, י' דְּבוּר דְּשַׁרְיָא בְּפוּמָא, וַעֲלֵיְהּ אִתְמַר (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וְאִיהוּ דִבּוּר חַד דְּכְלִיל עֶשֶׂר אֲמִירָן, וְרָזָא דְמִלָּה אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי (שם סב יב), לְאַחֲזָאָה בָּהּ דַּעֲשַׂר דִּבְּרָן בְּדִבּוּר חַד אִתְאֲמָרוּ, שְׁתַּיִם זוּ אֵלַיִן אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ, וְאִיהוּ אֶחָד חַד בֵּינַיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ דְאַמְרָן דְּתַרְוַיְיהוּ

דף סד.

תַּלְיָין פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתַרְוַיְיהוּ מַלִּיל לְמֵיהַב יְקָרָא לְאוֹרַיְיתָא, דְּהָא אִיהוּ בְּדִבּוּרָא חַד אָמַר כֹּלָּא, וְלָמָּה אָמַר שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, ז"ו אֶחָ"ד, הֲוֵי בְּחוּשְׁבַּן, דְּתֵרֵי תּוֹרוֹת הֲווֹ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד בֵּינַיְיהוּ וּשְׁמֵיהּ חָד, וּמִתְּרִין דִּבּוּרִין נָפַק קָלָא וְאִתְפַּלֵּג לְשַׁבְעִין קָלִין, לְקֳבֵל שַׁבְעִין אַנְפִּין, וְקַטַל בְּהוֹן שַׁבְעִין אוּמִין עַל דְּלָא קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, וּבְתֵרִין דִּבּוּרִין קָטִיל לְתֵרִין אוּמִין, דְּאִינּוּן עֹשֶׂו וְיִשְׁמָעֵאל דְּלָא בָּעוּ לְקַבָּלָא אוֹרַיְיתָא.

דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד אִיהוּ, וְאִיהוּ לָא הֲוָה מְמַלֵּל בְּאִלֵּין קָלִין וְדִבּוּרִין דְּאָנֹכִי, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה דִּשְׁמֵיהּ וְיִקָּרֵיהּ הֲוָה בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל מִינָּהּ (נ"א בדינא), בְּגִין דְּיִתְזַעְזְעוּן כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא מֵאִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְלִין בָּהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדוֹר דּוֹר, שְׁמִי עִם י"ה שְׂסָ"ה פִּקּוּדִין דְּלָא תַעֲשֶׂה, זִכְרִי עִם ו"ה רְמַ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, לְאַחְזָאָה דְּאוֹרַיְיתָא בִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְבְּרִיאַת, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיהו מג ז) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וכו', וּבָהּ שַׁרְיָיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִינָהּ מַלִּיל בְּסִינַי.

וְאִית אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה דְּלָא אִתְקְרֵי בָּהּ בְּרִיאָה אֶלָּא אֲצִילוּתָא דִילֵיהּ, וְהִיא וְהוּא כֹּלָּא חָד, וְכָל בַּר נַשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּמָּן, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּבוֹצִינָא קַדִּישָׁא, וּבוֹצִינָא קַדִּישָׁא וַדַּאי פִּימָךְ אִיהִי סִינַי, שֶׁבַע הֲבָלִים דְּנָפְקִין מִפּוּמָךְ שְׁכִינְתָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע, דְּאִינּוּן שֶׁבַע שְׁמָהָן דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, דְּאִיהוּ שְׁמָא דְאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון.

וּמִנַּיְיהּ סָלִיק קוֹל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְאִסְתַּלַּק לְשַׁבְעִין קָלִין, דְּאִיהִי בַּיְיהּ סָלְקָא לְשֶׁבַע, דְּאִיהִי ה' עִלָּאָה, אֲוִירָא דַכְיָא, אֲוִירָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי מַחְכִּים, מִסְטָרָא דְחָכְמָה דְּאִיהִי י', וּבָהּ סָלִיק ו' לְעֻשָּׂר ו' זְמִנִין, וּב' הֵהִי"ן אִינּוּן ה' הֲבַל מִלְּגָאו ה' הֲבַל מִלָּבָר, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן בְּלִבָּא וּבְפוּמָא, אִינּוּן עֲשַׂר דִּבְרַן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְהוֹן אִינּוּן לִבָּא וּפוּמָא שָׁוִין, וּמָאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא כְּדֵין צָרִיךְ דִּיהֵא פּוּמָא וְלִבָּא שָׁוִין, וְלָאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ.

תְּרֵין הֵהִי"ן וַדַּאי אִינּוּן תְּרֵין דִּבּוּרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים סב יב) שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, ו' קַלָּא דְנָפִיק מִנַּיְיהוּ, וַעֲלַיְיהּ אִתְמַר (דברים ד יב) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים, וְהַאי קוֹל נָפִיק מִתְּרֵין דִּבּוּרִין דְּאִיהוּ ה"ה, דְּכָלִילָן עֲשַׂר דִּבְּרַן, ה' בְּלוּחָא חֲדָא, וַהֲווֹ מְסַדְּרִין לְגַבַּיְיהוּ (דברים כט ט) רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הָא חֲמֵשׁ בְּלוּחָא קַדְמָאָה, בְּלוּחָא תִנְיָינָא הֲווֹ מְסַדְּרִין לְגַבַּיְיהוּ חֲמֵשׁ תִּקּוּנִין אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ מֵחֹטֵב עִצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ, דָּא אִינּוּן ה', הָא תְּרֵין דִּבּוּרִין דִּכְלִילָן בְּהוֹן עֶשֶׂר, וְקָלָא דַהֲוָה נָפִיק מִנַּיְיהוּ הֲוָה כְּלִיל לוֹן וְדָא ו', כְּלִיל ו' זְמִנִין דִּכְתִיב טוֹב בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, (כאן חסר) וְאִיהִי הֲוָה סָלְקָא מִנַּיְיהוּ בְּאַת י', ו' זְמִנִין י' אִינּוּן שִׁתִּין, אִשְׁתַּכַּח דְּאִיהִי י' אֲמִירָן, (דלא הוה סליק לע"ב שמהן).

ה' ה' תְּרֵין דִּבּוּרִין וּבְהוֹן עֶשֶׂר הָא תְּרֵיסַר, ו' הוּא סְלִיק בְּאַת י', ו' זְמִנִין י' דְּאִינּוּן שִׁתִּין הָא ע"ב, וְאִי תֵּימָא דְּבְאוֹרַיְיתָא מַלִּיל וְלָא יַתִּיר, לָא אִשְׁתַּכַּח אֲתַר לְעֵילָא וְתַתָּא

דְלָא מַלִּיל מִנַּיהּ, אֲפִילּוּ בְּמַלְאָכִין, דְּלָא אִשְׁתַּכַּח דֶּאל"ה אָחֳרָא אִית בְּעָלְמָא, וּמַלִּיל בַּכָּרְסַיָּיא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב אָנֹכִי, וְהָכִי סְלִיק אָנֹכִ"י לְחֻשְׁבַּן כִּסֵּ"א, וּלְבָתַר מַלִּיל בְּמַלְאָכִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל כו'.

בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְמַלְּלָא בְּמַלְאָכַיָּא נָחַת שְׁמֵיהּ עֲלַיְיהוּ, כְּגַוְונָא דָא יהו"ה, י' בְּחָיָה חֲדָא דְּאִיהִי אַרְיֵ"ה, וּבֵיהּ אִתְּמַר (עמוס ג ח) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא, וּבְאָן אֲתַר י' בְּרִישָׁא ה' עַל גַּדְפּוֹי ו' בְּפוּמֵיהּ ה' בִּזְנָבֵיהּ, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר הֱוִי זָנָב לַאֲרָיוֹת

דף סד:

וכו', וְדָא הוּא וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם (יחזקאל א י), וּלְבָתַר הֲוָה נָחִית בְּחָיָה דְּשִׁמָּהּ שׁוֹר, כְּגַוְונָא דָא הוה"י, ה' בְּרִישֵׁיהּ ו' בְּפוּמּוֹי ה' בְּגַדְפּוֹי י' בִּזְנָבֵיהּ, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְׁמֹאל, וּלְבָתַר הֲוָה נָחִית עַל חַיָּה שֶׁשְּׁמָהּ נֶשֶׁר, כְּגַוְונָא דָא והי"ה, ו' בְּרִישֵׁיהּ ה' בְּפוּמֵיהּ י' בְּגַדְפּוֹי ה' עַל זְנָבֵיהּ, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּם, וְאִינּוּן תְּרֵי עֲשַׂר אַנְפִּין, לְכָל חַד שִׁית, סָלְקִין לְע"ב, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת (שמות כ יח).

וְאָדָם רָכִיב עַל גַּבַּיְיהוּ דָא מטטרו"ן, דְּאִיהוּ כְּלִיל שְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, וְאִינּוּן (שית אתוון, ולכל את סלקין שית), ז' תֵּיבִין וּבְכָל תֵּיבָה שִׁית אַתְוָון וְסָלְקִין לְמ"ב, וְדָא אִיהוּ שְׁרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף (ישעיהו ו ב).

דִּכְמָה דְּאִיהוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דמ"ב וע"ב לְעֵילָּא, כַּךְ אִיהוּ שְׁמָא דמ"ב וע"ב לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים מח יא) כְּשִׁמְךָ אלהי"ם כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת, וְאִינּוּן הֲווֹ מַלְאָכִין, דְּכָל חַד הֲוָה אִתְעֲבִיד קוֹל וּפָרַח בַּאֲוִירָא, וְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל דַּהֲוָה אָמַר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע הֲוָה שַׁרְיָא בְּפוּמֵיהּ, וַהֲוָה אוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ.

וּלְבָתַר מַלִּיל עִמְּהוֹן מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ד לו) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְּרֶךָּ, וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וכו', בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע מִיָּד יְ שְׁמָחוּ הַ שָּׁמַיִם וְ תָגֵל הָ אָרֶץ (ד"ה א טז), לְבָתַר הֲוָה מְמַלֵּל

עִמְּהוֹן מֵאַרְבַּע סִטְרִין, וַהֲווֹ מִסְתַּכְּלִין לְגַבֵּי מִזְרָח וַהֲווֹ שָׁמְעִין יָת קָלָא, וּלְגַבֵּי מַעֲרָב וְדָרוֹם וְצָפוֹן הֲווֹ שָׁמְעִין יָת קָלָא, לְאַחְזָאָה דְמִכָּל אֲתַר מַלֵּיל עִמְּהוֹן, וְלָא הֲוָה אֲתַר לְעֵילָא וְתַתָּא דְלָא מַלֵּיל עִמְּהוֹן, לְאַחְזָאָה דְמָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ סָבִיל עָלְאִין וְתַתָּאִין, וְאִיהוּ סָמִיךְ עִילָּא וְתַתָּא וְכָרְסַיָּא יְקָרָא, וּמַלְאָכִין וְנִשְׁמָתִין, אִיהוּ סָבִיל כֹּלָּא, וְקִשְׁיר כֹּלָּא, וּמְיַחֵד כֹּלָּא, וְלֵית מָאן דְּסָמִיךְ לֵיהּ.

וְאִיהוּ אִתְקְרֵי בְּכָל שְׁמָהָן, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא תּוּקְפֵּיהּ בְּכָל שְׁמָא וּשְׁמָא, מֵהַהוּא דַרְגָּא וּמְמַנָּא דְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וְלֵיהּ לֵית שְׁמָא יְדִיעָא, וְאִיהוּ אִתְקְרֵי חַד בְּחוּשְׁבָּן כַּד שַׁרְיָא בְּדַרְגָּא דְאִינּוּן (אחרנין) (נ"א אחדין) מִשְׁאָר דַּרְגִּין, וְאִיהוּ לֵית לֵיהּ חוּשְׁבָּן, כַּד שַׁרְיָא עַל כָּל עָלְמִין (ס"א עלאין) וְעַל כָּל מְמַנָּא דִלְהוֹן, אִתְקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ, לְאַחְזָאָה לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל מֵאֲתַר דְּקָרָאן לֵיהּ לְפוּם צָרְכַיְיהוּ, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין לְהַחְכִּים יַדְרִים.

קָם בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן, וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּי סָבָא, וּבְרִיכוּ לֵיהּ, אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וַדַּאי הַאי סָבָא מֵאֲתַר דְּעַתִּיק יוֹמִין קָא אָתֵי, וְתַמָּן אִתְרַבֵּי, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין עַתִּיקִין, מֵאֲתַר דְּעַתִּיק יוֹמִין, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא לְהַאי.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁי"ת בְּרִי"ת אֱ"שׁ, דְּאִיהוּ אוֹת וּרְשִׁימוּ דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין בֵּיהּ קַיְימִין, אִיהוּ אוֹת דְּצָבָא דִלְעֵילָּא, דִּבְהוֹן אִתְקְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה צבאו"ת, וְאִיהוּ אוֹת דְּצָבָא דִלְתַתָּא, אִיהוּ אוֹת וּבְרִית דְּבֵיהּ קַיְימִין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ירמיה לג כה) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חוּקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי, אִיהוּ אוֹת וַדַּאי, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא דְמַלְכָּא.

אַדְהָכִי הָא סָבָא קָא נָחִית לְגַבֵּיהּ כְּמִלְקַדְמִין פָּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי (י') בְּרִית אִיהוּ וַדַּאי צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ י' זְעִירָא מִסִּטְרָא דְחָכְמָה דִלְעֵילָּא, דְּכַד נָחֲתָא י' לְגַבֵּיהּ, אַף עַל גַּב דְּבַאֲתַרֵיהּ י' עִלָּאָה אִתְקְרֵי, כַּד נָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק י' זְעִירָא אִתְקְרֵי, וְאָת ו' אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ ו' עִלָּאָה בְּאַתְרֵיהּ בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, כַּד נָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק לְאִתְחַבְּרָא בָּהּ, ו' זְעִירָא אִתְקְרֵי, אַלְפָּא בֵּיתָא דְאַתְוָון זְעִירָן

דף סה.

בֵּיהּ אינוּן, וְהֹ' עִלָּאָה כַּד נָחֲתָא לְגַבֵּי צַדִּיק, זְעִירָא אִתְקְרִיאַת, וְאַף עַל גַּב דְּאַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בֵּיהּ כְּלִילָן, סְתִימִין אינוּן בֵּיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (תהלים כה יד) סוֹד יהו"ה לִירֵיאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם, וְאִי סְתִימִין אינוּן בֵּיהּ, בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדָעָן, בְּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא כַּד נָחִית יהו"ה לְגַבֵּי צַדִּיק לְנַהֲרָא בָּהּ וַדַּאי, וּמִנָּהּ אִשְׁתְּמוֹדָעָן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה ט כב) כֹּה אָמַר יהו"ה אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ, אִי אִיהוּ תַּמָּן אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא כִּי אִם בְּזֹאת יִ תְהַלֵּל הַ מִּתְהַלֵּל הַ שְׂכֵל וְ יָדוֹעַ (שם כג), וְאִם יִסְתַּלַּק מִצַּדִּיק וְאִשְׁתָּאַר אִיהוּ חָרֵב וְיָבֵשׁ, מִיָּד אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ.

וּמָאן גָּרִים לְאַנְהָרָא לָהּ, וּלְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּנַטִּיר בְּרִית, וְרָזָא דְמִלָּה זֶה הַשַּׁעַר לַיהו"ה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ (תהלים קיח כ), דָּא אִיהִי תַּרְעָא דְצַדִּיקַיָּיא, וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְאַעָלָא תַּמָּן, וְדָא אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק, וּבֵיהּ יהו"ה, אִיהוּ זָכֵי בִּשְׁכִינְתָּא וְיָרִית לָהּ, וְסָלִיק בָּהּ לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, וְאִיהִי מַלְכוּת דִּילֵיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ (ישעיה ס כא), וְדָא אִיהוּ שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שם סו א) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.

וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי צִיּוּרָא דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין, כָּל דִּיוּקְנִין דִּסְפִירָן וְכָל שְׁמָהָן דִּלְהוֹן בָּהּ אִינוּן מְצוּיָרִים, וּבָהּ אִינוּן גְּלִיפִין נְשָׁמָתִין וּמַלְאָכִין וְחֵיוָון קַדִּישִׁין, וּבָהּ גְּלִיפִין מַה דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וכו'.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, וְהָא שְׁכִינְתָּא אִיהִי יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵיךְ גְּלִיפִין בָּהּ דִּיוּקְנִין דִּלְתַתָּא דְּלָאו אִינוּן מְצִיאוּתָהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי, לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ יָתִיב בְּהֵיכָלֵיהּ, וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׁא עָאלִין לְמֶחְזֵייהּ, מִנְּהוֹן מִסְתַּכְּלִין בִּלְבוּשׁוֹי, וּמִנְּהוֹן בְּגוּפּוֹי, וּמִנְּהוֹן מִסְתַּכְּלִין בְּעוֹבָדוֹי, וּבְוַדַּאי בְּעוֹבָדוֹי אִשְׁתְּמוֹדָע מַאי נִיהוּ מַלְכָּא, דִּלְבוּשִׁין אִיהוּ מִשְׁתַּנֵּי בְּהוֹן לְכַמָּה שִׁנּוּיִין, וּלְבוּשִׁין דְּאִיהוּ לָבוּשׁ בְּצַפְרָא לָא לָבִישׁ בְּרַמְשָׁא, וּלְבוּשִׁין דְּלָבִישׁ יוֹמָא חָדָא לָא לָבִישׁ יוֹמָא תִּנְיָנָא, וְהָכִי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא וְשַׁתָּא וְשַׁבַּתָּא וְיוֹמִין טָבִין אִשְׁתַּנֵּי בִּלְבוּשִׁין.

כְּגַוְונָא דָא שְׁכִינְתָּא כַּמָּה לְבושִׁין אִית לָהּ, דְּמִנְּהוֹן בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּרְסַיָּין (נ"א כרסיא), וּמַלְאָכִין וְחֵיוָון וּשְׂרָפִים, וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְכָל מַה דְּבָרָא בְהוֹן, וְכָל בְּרָיָין דְּבָרָא מֵאִלֵּין לְבושִׁין דִּילָהּ, רָשִׁים לוֹן כֻּלְּהוּ וְגָלִיף לוֹן בִּלְבושָׁהָא, בְּגִין לְאִסְתַּכְּלָא מִינָהּ בְּכָל בְּרָיָין לְרַחֲמָא עֲלַיְיהוּ, וְרָזָא דְמִלָּה וּרְאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וּרְאִיתִיהָ בְּאִלֵּין לְבושִׁין דְּאִינּוּן נְהִירִין בְּכָל (בריין) זִמְנִין דְּיִשְׂרָאֵל נַהֲרִין לוֹן בְּעוֹבָדִין טָבִין, וּבְגִינַיְיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים עֲלַיְיהוּ.

וְאִי עָבְדִין עוֹבְדִין בִּישִׁין, אִיהִי אִתְלַבְּשַׁת לְבושִׁין אָחֳרָנִין אוּכְמִין, דְּבְהוֹן רָשִׁימִין כָּל אִינּוּן מָארֵי דְּדִינִין דְּאִתְקְרִיאוּ לֵילוֹת, לְמֵידָן בְּהוּ לְעָלְמָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי אָמְרַת (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, וּבְגִין דָּא אִלֵּין מִסְטָרָא דִלְבושִׁין אִינּוּן גְּלִיפִין בָּהּ, עִלָּאִין דְּאִינּוּן מַלְכִין וְשַׁלְטִין עַל תַּתָּאִין, וּמַלְאָכִין (נ"א ומלכין) אִתְקְרִיאוּ מִסְטָרָא דְמַלְכוּת, וּמִסְטָרָא דְגוּפָּא אִתְקְרֵי חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְרוֹעָא שְׂמָאלָא, גּוּפָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, נָצַח וְהוֹד תְּרֵין שׁוֹקִין, צַדִּיק אוֹת בְּרִית, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִיהִי צִיּוּרָא דְכֻלְּהוּ, וּמִלָּגָאו מִינָהּ דְּאִיהוּ תִּקּוּנָא דְגוּפָּא נַהִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ יהו"ה, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָּא, לְגוֹ מִכֹּלָּא הַהוּא דַּאֲחִיד כֹּלָּא וְקָשִׁיר כֹּלָּא, דְּלָא אִתְרְמִיז בְּשׁוּם רְמִיזוּ, וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְלַבִּישַׁת בִּלְבושִׁין דִּבְהוֹן מְצוּיָירִין כָּל בְּרָיָין, אִיהִי אִתְקְרִיאַת בְּכָל שְׁמָהָן, וְאִיהִי דְמוּת אַרְבַּע חֵיוָון בִּלְבושָׁהָא, דִּבְכָל חַד וְחַד רָשִׁים אַרְבַּע אַתְוָון, וּדְמוּת אָדָם לָהֵנָה, דָּא רְשִׁימוּ

דף סה:

דַּעֲשַׂר אַתְוָון, דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּסָלִיק לְחוּשְׁבָּן אָדָם, דְּמוּת אָדָם וַדַּאי דָּא שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי דְיוֹקְנֵיהּ (נ"א דיוקנא דאדם) וַעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט, וְהַאי מִסְטָרָא דִלְבושָׁא, אֲבָל מִסְטָרָא דְגוּפָּא אִיהִי יְחוּדָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ (נ"א איהי) חוֹתָמָא מִסְטָרָא דְגוּפָּא, וּבְגִין דְּאִיהוּ חוֹתָמָא, אָמְרַת שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי יהו"ה דְּאִיהוּ מִלָּגָאו, (שיר ח ו) שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, דְּאַף עַל גַּב דְּאַנְתְּ תִּסְתַּלַּק מִנִּי בְּגָלוּתָא, חוֹתָמָא דִילָךְ אִשְׁתָּאַר עִמִּי, וְלָא אִתְעַדֵּי מִנִּי לְעָלַם.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אֵימָא לָךְ קְרָא דְאוֹלִיפְנָא כְּגַוְונָא דָא שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, שִׂימֵנִי חוֹתָם לָא כְּתִיב אֶלָּא כַחוֹתָם, אָמְרַת שְׁכִינְתָּא רִבּוֹן עָלְמִין, שִׂימֵנִי

כַּחוֹתָם, כְּהַהִיא רְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא דִּילָךְ, דְּאַף עַל גַּב דְּחוֹתָמָא אִשְׁתְּאַר בְּיָדָךְ, רְשִׁימוּ דִּילֵיהּ בְּפִתְקָא אִיהוּ, וּמַהַהוּא רְשִׁימוּ מִזְדַעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כְּגַוְונָא דְמַלְכָּא דְאִיהוּ בְּשָׁרָא וּדְמָא, מַאי דְּרָשִׁים בְּפִתְקָא, רְשִׁימוּ דִילֵיהּ דְּחוֹתָמָא בִּידֵיהּ הוּא, וְאַף עַל גַּב דְּחוֹתָמָא בִּידֵיהּ אִשְׁתְּאַר, הָכִי דְּחִילִין מֵרְשִׁימוּ דְחוֹתָמָא, כְּאִלּוּ הֲוָה מַלְכָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אִי הֲוָה חוֹתָמָא.

שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, וְכִי מָאן חָמָא (נ"א שוי) חוֹתָמָא עַל לִבָּא, אֶלָּא אִלֵּין תְּפִלִּין, דְּאִינּוּן רְצוּעִין דִּלְהוֹן תַּלְיָין עַל לִבָּא, וְאִלֵּין תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּתְפִלָּה דְיָד דְּאִיהוּ בְּשָׂמָאלָא לָקֳבֵל לִבָּא, וְדָא אִיהוּ כַּחוֹתָם עַל לִבֶּךָ, וְכַחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ, תְּפִלָּה דְיָד, דְּאִינּוּן רְשִׁימוּ דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ י' קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה' וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, וּמֵהַהוּא רְשִׁימוּ מִזְדַעְזְעִין אוּמִּין דְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ שֵׁם יהו"ה אִלֵּין תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא.

שִׂימֵנִי כַחוֹתָם דָּא אוֹת בְּרִית מִילָה, וְאוֹת דִּימִין טָבִין, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּגַוְונָא דָא (שם ל יב), מִ י יִ עֲלֶה לָ נוּ הַ שָּׁמָיְמָה, רֵישֵׁי אַתְוָון (נ"א תיבין) מִילָה, וְסוֹפֵי אַתְוָון יהו"ה, מָאן דְּנָטִיר הַאי רְשִׁימוּ, כְּאִלּוּ נָטִיר שְׁמָא קַדִּישָׁא, וּמָאן דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי רְשִׁימוּ, כְּאִלּוּ מְשַׁקַּר בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּהַאי אִתְקְרֵי חוֹתָמָא דְגוּשְׁפַּנְקָא דְמַלְכָּא.

דְּכָל בַּר נַשׁ דְּנָטִיר הַאי רְשִׁימוּ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, אוֹת שַׁבָּת, אוֹת תְּפִלִּין, אוֹת דִּימִין טָבִין, אִיהוּ רָשִׁים וְחָקִיק לְעֵילָּא, וְנָהִיר לְעֵילָּא, וּמִנֵּיהּ מִזְדַעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שם כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ שֵׁם יהו"ה וַדַּאי, דָּא הַהוּא רְשִׁימוּ דְאוֹת בְּרִית מִילָה, וְאוֹת דִּתְפִלִּין, וְאוֹת דְּשַׁבָּת וְיִמִּין טָבִין, וּמָאן דִּמְשַׁקַּר לְתַתָּא בֵּיהּ, אִתְעֲבַר גְּלִיפוּ דִילֵיהּ מִלְּעֵילָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ כָּל מְקַטְרְגִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין.

שִׂימֵנִי כַחוֹתָם דָּא נִשְׁמָתָא, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דִילֵהּ גְּלִיפָא לְעֵילָּא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ בְּיַעֲקֹב, דִּיוֹקְנוֹ שֶׁל יַעֲקֹב חֲקוּקָה בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד, דְּכָל נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן גְּזִירִין מִתַּמָּן, גְּלִיפוּ דִּלְהוֹן אִיהוּ חָקוּק לְעֵילָּא, וּרְשִׁימוּ דִלְהוֹן לְתַתָּא, וְהַהוּא גְּלִיפוּ דִלְעֵילָּא אִיהוּ חוֹתָם, וּרְשִׁימוּ דִלְתַתָּא רְשִׁימוּ דְחוֹתָם, וּמִיָּד דִּרְשִׁימוּ דִגְלִיפוּ דְנִשְׁמָתָא אִיהוּ לְעֵילָּא, וּרְשִׁימוּ

דִּילָהּ לְתַתָּא, אִתְּמַר בָּהּ (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, סָלְקִין לְעֵילָא וּמַסְתַּכְּלִין בְּדִיוּקְנָא דְּנַהֲרָא בְּהַהוּא גְּלִיפוּ וּמְזַדְעְזְעִין מִנַּיְהּ, נָחֲתִין לְתַתָּא וּמְסְתַּכְּלִין בִּרְשִׁימוּ דְּהַהוּא דִּיוּקְנָא דִּלְתַתָּא, וְחָזָאן דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי מִדִּיוּקְנָא דִּלְעֵילָא וְדָחֲלִין מִנַּיְהּ.

שִׁמֵּנִי כַּחוֹתָם דָּא צְלוֹתָא, דְּבָהּ אִיהוּ חָקִיק וְרָשִׁים חַ"י עָלְמִין, בְּתַמְנֵי סְרֵי בְּרָכָאן דִּצְלוֹתָא, וְדָא אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא בְּפִתְקָא, דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא, גְּלִיפוּ דְּאַתְוָון דְּחוֹתָמָא דָּא צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, חוֹתָמָא דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ זוֹקֵף בְּשֵׁם סָלְקִין עִמַּיְהּ.

דף סו.

בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ מָאִיךְ וְכוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ נָחֲתִין עִמַּיְהּ, וְדַאי אִיהוּ וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ קָאִים בְּדִינָא קַיְימִין כֻּלְּהוּ וּמוֹלִיפִין עֲלֵיְהּ זְכוּת, וְיוֹרְדִים בְּזִמְנָא דְּנָצָחִין לֵיהּ בְּדִינָא וְנָחִית לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ נָחֲתִין עִמַּיְהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ בְּיַעֲקֹב (בראשית כו ד) אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה.

שִׁמֵּנִי כַּחוֹתָם דָּא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי חֲקוּקָה בְּכוּרְסַיָּיא, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִתְעָרָא לְתַתָּא בְּצִלּוֹתָא, כָּרְסַיָּיא אִתְעַר לְעֵילָא, כַּחוֹתָם דָּא רוּחַ, דְּאִיהוּ צִיּוּרָא (דיש) (נ"א דש) חֲקִיקָא בְּמַלְאָכַיָּא, בְּזִמְנָא דְּאִיהִי אִתְעָרָא לְתַתָּא בִּצְלוֹתָא, מַלְאָכַיָּא אִתְעָרוּן עִמַּיְהּ לְעֵילָא, עַל זְרוֹעֵךְ דָּא נַפְשָׁא, דְּאִיהִי חֲקִיקָא בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא, בְּזִמְנָא דְּאִתְעָרָא אִיהִי בִּצְלוֹתָא לְתַתָּא, אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא מִתְעָרִין עִמַּיְהּ.

נִשְׁמָה אִיהִי חוֹתָמָא, רוּחָא צִיּוּרָא דְּאַתְוָון דְּאִנּוּן חֲקוּקִין בְּחוֹתָמָא, נַפְשָׁא רְשִׁימוּ דְּאַתְוָון בְּחוֹתָמָא, דְּאִינּוּן רְשִׁימִין בְּצִיּוּרִין דְּבַר נַשׁ, כִּרְשִׁימוּ דְּחוֹתָמָא בְּפִתְקָא, וּבְהַהוּא רְשׁוּמָא דְּנַפְשָׁא אִשְׁתְּמוֹדָע פַּרְצוּפָא בְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ, מַאן אֲתַר אִיהוּ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ, בְּהַאי חוֹתָמָא כַּמָּה רְשִׁימִין אִית בֵּיהּ, אַרְבַּע, רְשִׁימוּ דְּאַרְיֵה תַּמָּן, רְשִׁימוּ דְּשׁוֹר תַּמָּן, רְשִׁימוּ דְּנֶשֶׁר תַּמָּן, רְשִׁימוּ דִּדְמוּת אָדָם תַּמָּן, וּמָאן אִיהוּ דְּרָשִׁים לוֹן בְּחוֹתָמָא, יהו"ה אֱמֶת, דִּבְהַאי אַרְבַּע רְשִׁימִין אִינּוּן כָּל בְּרִיְין דְּעָלְמָא.

אֲבָל אוּמִין דְּעָלְמָא דְּשַׁקְרוּ בֵּיהּ, לַאו אִינּוּן רְשִׁימִין בֵּיהּ, אֶלָּא בְּחוֹתָמָא דְּשִׁקְרָא, וְאִיהוּ נָחֹשׁ דְּמַלֵּיל שִׁקְרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר בְּאַרַח מַתְלָא, שִׁקְרָא לֵית

לָהּ רַגְלִין, וְכַךְ חִוְיָא לֵית לֵיהּ רַגְלִין, עַל גְּחֹנְךָ תֵּלֵךְ, וְעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחְאָה שִׁקְרָא מֵעָלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה כה ח) וּמָחָה יהו"ה אלהי"ם דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וכו', דְּוַדַּאי הַאי חִוְיָא אִיהוּ מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּקָטִיל לִבְנֵי נָשָׁא, וְגָרִים דִּמְעָה, דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, וּבְמַאי קָטִיל בְּסַם הַמָּוֶת דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי גֵּיהִנֹּם, וְדָא אִיהוּ סמא"ל.

וּבְאִלֵּין פַּרְצוּפִין דְּחִוְיָין, אִתְגַּלְיָיא אִיהוּ לִבְנֵי נָשָׁא בְּאַרַח שִׁקְרָא לְפַתָּאָה לוֹן, וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים קכז א) אִם יהו"ה לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, וְלֵית לוֹן קִיּוּמָא, אֲבָל צִיּוּרִין דְּחַיָּון אינוּן רְשִׁימִין בִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַאי רְשִׁימוּ דְמָזוּזָה, דְּאִיהוּ שד"י מִלְּבָר יהו"ה מִלְּגָאו, וְהַאי אִיהוּ רְשִׁימוּ דִּבְרִית מִילָה, שד"י מִלְּבָר יהו"ה מִלְּגָאו, שד"י הָא אוּקְמוּהָא ש תְּלַת אֲבָהָן, דְּאִינוּן תְּרִין דְּרוֹעִין וְגוּפָא, אִלֵּין אִינוּן תְּלַת עַנְפִּין דְּש', ד שְׁכִינְתָּא, י צַדִּיק אוֹת בְּרִית מִילָה, וְעַל הַאי שד"י אִתְּמַר (שמות ו ג) וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵ"ל שַׁד"י, בְּהַאי שד"י, דְּאִיהוּ מִלְּבָר בִּמְזוּזָה, אֲבָל וּשְׁמִי יהו"ה דְּאִיהוּ מִלְּגָאו בַּמְּזוּזָה, דְּאִיהִי תַּרְעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהו"ה, (שמות ו ג) לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, (דברים ו ח).

וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ, אִלֵּין תְּרִין סַמְכֵי קְשׁוֹט, זָז מָוֶת מִן בֵּיתָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְלָא אִתְקָרִיב לְגַבָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר א יח) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, וְאַתְוָון דְּמְזוּזוֹ"ת אִינוּן מַמָּשׁ זָ"ז מָוֶ"ת, וּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית מִילָה דְּאִיהוּ חוֹתָמָא דִילֵיהּ, זָז מָוֶת מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ שָׂטָן, יֵצֶר הָרָע, רָע, טָמֵא, צָפוֹנִי, מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְלָא יִתְקָרִיב לְגַבֵּיהּ, וְלָא יְמוּת עַל יְדֵיהּ.

וּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית מִילָה, הוּא מְשַׁקֵּר בְּחוֹתָמָא דְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ רָשִׁים בֵּיהּ שד"י מִלְּבָר יהו"ה מִלְּגָאו, מְנָא לָן מֵהַאי קְרָא מַשְׁמַע (דברים ל יב) מִ"י יַעֲלֶ"ה לָנ"וּ הַשָּׁמַיְמָ"ה, רֵישֵׁי תֵּיבוֹת מִילָ"ה, סוֹפֵי תֵּיבוֹת יהו"ה, וּבְוַדַּאי מָאן דְּמְשַׁקֵּר בִּבְרִית מִילָה, אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ יהו"ה ושד"י, וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ שָׂטָן דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, חִוְיָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר דְּיהו"ה מִלְּגָאו, וְסַם מָוֶת שַׁרְיָא בַּאֲתַר דְּשד"י מִלְּבָר, וְדָא אִיהוּ דְאָמַר קְרָא (במדבר יט כ) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וכו', אִם לָא תָּב בִּתְיוּבְתָּא, וְסָבִיל כַּמָּה יִסּוּרִין

דף סו:

לְאַעֲבָרָא הַהוּא חִוְיָא מִתַּמָּן, וּלְסַם הַמָּוֶת דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי צָרַעַת מַמְאֶרֶת, בְּכַמָּה מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּשָׂרָא דְּאִיהִי עַפְרָא, וְרָזָא דְמִלָּה (ויקרא יד מב) וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבָּיִת, בְּגִין דְּנָחֲשׁ עָפָר לַחְמוֹ, עַד דְּיִתְפַּרְנֵס מֵהַהוּא בְּשָׂרָא לָא יָזוּז מִנֵּיהּ, וְעָנֵי חָשׁוּב כַּמֵּת, מַה מִּיתָה אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָין, כְּגַוְונָא דָא עָנִי אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָן, וְהָא אוּקְמוּהוּ (תהלים יב ט) כְּרוּם זְלוּת לִבְנֵי אָדָם, מַאי כְּרוּם זְלוּת, אֶלָּא מָאן דְּאִצְטְרִיךְ לְבַרְיָיתָא אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנְיָין כַּכְּרוּם, וְכַמָּה נְשׁוּכִין דְּיִסּוּרִין נָשְׁיךְ לֵיהּ הַהוּא חִוְיָא.

וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּעָנִי חָשִׁיב כַּמְצוֹרָע, מַה מְצוֹרָע (ויקרא יג מה) וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָּרוּעַ וכו', כַּךְ עָנִי, מַה מְצוֹרָע מְחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ, כַּךְ עָנִי עָרוֹם וְיָחֵף, וַעֲנִיוּתָא אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל בַּאֲתַר דְּצָרַעְתָּא, וְאַרְבַּע דְּיוֹקְנִין אִינּוּן (ס"א גונין), כְּאַרְבַּע גַּוְונִין דְּצָרַעַת, וְאִינּוּן נֶגַע לָבָן אֲדַמְדָּם יְרַקְרַק בַּהֶרֶת שְׁחוֹרָה, הָא אַרְבַּע, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן אַתְרִין יְדִיעָאן בְּגוּפָא, וּמִנְּהוֹן אַתְיָין לִבְנֵי נָשָׁא כַּמָּה מַרְעִין, לָבָן וַאֲדַמְדָּם חֶלֶב טָמֵא וְכָבֵד, יְרַקְרַק מָרָה, בַּהֶרֶת שְׁחוֹרָה טְחוֹל, וּמִנְּהוֹן נִבְעִין אַרְבַּע מִינֵי מַרְעִין, וְאִינּוּן מָרָה חִוָּורָא, מָרָה סוּמָקָא, מָרָה יְרוֹקָא, מָרָה אוּכְמָא.

וְאִם תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, נָחִית עֲלֵיהּ סַם חַיִּים דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִתְמַר בָּהּ (ישעיה ו י) וְשָׁב וְרָפָא לוֹ מֵאֵלַיִן מִינֵי מַרְעִין, וּמְחַיֶּה לֵיהּ מִמִּיתָה דַּעֲנִיוּתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יחזקאל יא לב) וְהָשִׁיבוּ וְחָיוּ, דְּיִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּאִינּוּן עֲנִיִּים קְרוּיִים מֵתִים, וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר שׁוּבוּ וְחָיוּ, וְלֵית עֲנִיוּתָא כַּעֲנִיוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּמָאן דְּלָא אִית בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא אִתְקְרֵי מֵת, אַסְוָותָא דִּילֵיהּ מַאי הוּא לְהַהוּא עָלְמָא, אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא וְגוֹמֵר, וְאִיהִי אַסְוָותָא לְכָל מַרְעִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ח) רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וכו'.

שִׂימֵנִי כַחוֹתָם (שיר ח ו), מַאי חוֹתָם בְּהַאי אֲתַר, דָּא אוֹת שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, דְּאִיהוּ שָׁקִיל לִבְרִית מִילָה, כְּגַוְונָא דָא שַׁבָּ"ת, ש' לָקֵבֵל שִׁי"ן דְּשֵׁם שד"י, כְּלִילָא מִתְּלַת חֵיוָון עִלָּאִין, מִתְּלַת אֲבָהָן, ב' דָּא ד', דְּאִיהִי רְבִיעָאָה לַאֲבָהָן, וּרְבִיעָאָה לִתְלַת חֵיוָון, וְאִיהִי דְמוּת אָדָם, וְלַאו אָדָם, הָדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, אֶלָּא מַאי אָדָם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שַׁבָּת בֵּיהּ שד"י, יהו"ה הוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד רָחְבּוֹ אַרְבָּעָה וְגָבְהוֹ

עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, י' דְּשַׁד"י לָקֳבֵל אוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, י' בֵּיהּ אִתְרְמִיזוּ עֲשַׂר סְפִירָן.

הַאי רְשִׁימוּ אִיהוּ לִבְרָא דְּמַלְכָּא, אֲבָל לְעַבְדָּא דְּמַלְכָּא רְשִׁימוּ דִּילֵיהּ שד"י, מִסְטָרָא דְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה מג ז) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וכו', וּמַאי נִיהוּ מטטרו"ן, דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן שד"י, וְאִיהוּ אָדָם זְעִירָא בְּדִיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ אִם כַּבָּנִים אִם כַּעֲבָדִים וכו'.

מָאן דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְּאַרְיֵה בְּחוֹתָמָא דִּילֵיהּ אִיהוּ חִוָּור בְּאַנְפּוֹי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְּשׁוֹר אִיהוּ סוּמָקָא בְּאַנְפּוֹי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְּנֶשֶׁר אִיהוּ יְרוֹקָא בְּאַנְפּוֹי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְּדִמּוּת אָדָם אִיהוּ אוּכָם בְּאַנְפּוֹי, כְּגַוְונָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְּמַר (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה.

שִׁימֵנִי כַחוֹתָם, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, וְאִיהִי כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִנּוּן י', וּמֵעֲשַׂר דִּבְּרָן דְּאִינּוּן ה"ה, וּמַאי תּוֹרָה ו' כְּלִיל שִׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עַל לִבֶּךָ דָּא ל"ב אלהי"ם בְּחוּשְׁבַּן ל"ב, דְּתַלְיָין מִן ו', דְּאִיהוּ ו' זִמְנִין טוֹב, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים (נ"א ו') שְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון, דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל מַה דְּאִית בְּהוֹן, וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי (ישעיה סג ד), לִבִּ"י סָלִיק מ"ב, וַיְכַל"ו ע"ב שְׁמָהָן דִּשְׁמָא מְפָרֵשׁ, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר לְלִבִּי גִּלִּיתִי, וּלְאֲבָרַי דְּאִנּוּן רְמַ"ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא לֹא גִּלִּיתִי, וּבְהַאי וַיְכֻלּוּ (ה' בששי דאיהו בו', ודא איהי ויהי

דף סז.

עֶרֶב וַיְהִי בְּקֹר יוֹם הַשִּׁשִּׁי, דְּהַאי) ה' דְּהַשִּׁשִּׁי אִיהוּ מַלְכוּת שְׁבִיעָאָה, וְאִיהִי אִתְקְרִיאַת ע"ב, וּבָהּ רְכִיב ו' לְמִפְרַק לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יהו"ה רוֹכֵב עַל עָ"ב קַל, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּתַלַּת אֲבָהָן, דְּתַלְיָין מִנְּהוֹן ע"ב שְׁמָהָן, וְאִתְכְּלִילָן בָּהּ, וְלָקֵבֵל תְּלַת אֲבָהָן אִתְּמַר בְּוַיְכֻלּוּ תְּלַת זִמְנִין שְׁבִיעִי, וְדָא אִיהִי רָזָא דְּשַׁבָּ"ת, בַּ"ת ש, דְּאִינּוּן וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט דְּאִתְכְּלִילָן בְּבַ"ת, בְּהַהִיא זִמְנָא חֶלָּה זְכוּת אֲבָהָן, דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא עָלְמָא אִתְקְרִי תֹּהוּ וָבֹהוּ, מִתַּמָּן וְאֵילָךְ אִתְקַיַּים קְרָא (תהלים פט ג) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, חֶסֶ"ד סָלִיק לְחוּשְׁבַּן ע"ב שְׁמָהָן.

וְדָא רָזָא דְאִתְקַשַּׁר שְׁבִיעִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וּמָאן שְׁבִיעִי דָּא צַדִּיק אוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, וְרָזָא דְמִלָּה חַי יהו"ה שְׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר (רות ג יג), וְדָא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, וְאִיהוּ חֶסֶד דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּבְהַאי חֶסֶד אִתְתַּקַּן כָּרְסַיָּיא דְאִיהִי נְפִילָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה טז ה) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא, וּבֵיהּ תָּקוּם, וְרָזָא דְמִלָּה וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ (שם נד ח), וְכָל סְפִירָן מִתְקַשְּׁרִין בִּימִינָא, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, מִימִינָא אִתְיַיהִיב אוֹרַיְיתָא, בְּגִין דָּא מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ, וּבוֹקֵעַ מַיִם (ישעיהו סג יב) דְּאוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן, מה' דְאַבְרָהָם, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ בָּהּ שֵׁם עוֹלָם, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים ה' דְמֹשֶׁה, דְּאִיהִי בְּמַשְׁכּוֹנָא לְגַבֵּיהּ דְאַבְרָהָם בְּמֹשֶׁה, דְאַיְיתֵי אוֹרַיְיתָא, עַד דְּיִפְרוֹק לְבָנוֹי, וְרָזָא דְמִלָּה כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת (מיכה ז טו).

וְרָזָא דְּפוּרְקָנָא בְּהַאי חוֹתָמָא אִיהוּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיהו נה יב) כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן, בְּשִׂמְחָה סָלִיק לְחוּשְׁבַּן אֶדֶ"ן דְּאִיהוּ אדנ"י, אֲרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ אִתְקְרֵי, בַּר מֵאָת ש' דְּאִיהוּ תִּלַת מֵאָה, וְאִינוּן תִּלַת אֲבָהָן דְּאִתְחַבְּרוּ בָּהּ, וְאַתָּוון בְּשִׂמְחָ"ה אִיהִי מַחֲשָׁבָ"ה, ש תִּלַת אֲבָהָן בְּחַמָּה ה"ן, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְלֵית לָהּ יְחוּדָא אֶלָּא בְּמִינָהּ, כְּמָה דְאַתְוָותָא דְהָ"ן, וְאִתְעֲבִידוּ עֲשָׂרָה וְאִתְעֲבִידוּ מֵאָה, כְּמָה דִשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא כֻּלְּהוּ עֲשָׂרָה וְכֻלְּהוּ מֵאָה, וְהַיְינוּ דִכְתִיב (דברים י יד) הֵן לַיהו"ה אלהי"ך הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְמִלָּה הֵן אדנ"י.

וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן (ישעיהו נה יב), ש תִּלַת אֲבָהָן, ו"ו תְּרֵין מְשִׁיחִין, מ' ל"ב דְּוּבְשָׁלוֹ"ם סָלִיק ע"ב, וְדָא אִיהוּ דְאִתְמַר (בראשית כח כא) וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, שִׂמְחָה אִיהוּ דְאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֵב טוֹב יֵינֶךָ, דָּא יַיִן הַמְשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים כה יד) סוֹד יהו"ה לִירֵיאָיו, יַיִן טוֹב דָּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אָבָד, וּמַאי אָבָד אָבַד הַהוּא נְבִיעוּ, וְאִשְׁתְּאַר נָחַרַב וְיָבֵשׁ בְּבֵית רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי.

קָם סָבָא וְאָמַר אדנ"י בְּמַחֲשָׁבָה סָלְקָא, וְלַאו בְּחֻשְׁבַּן, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (זכריה ב יז) הַ"ס כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יהו"ה כִּי נֵעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ, יִתְעַר בֵּיהּ כְּמָה דְאִתְעַר מִשְּׁנָתֵיהּ וְחָזַר לְשִׁנְתֵיהּ, עַד דְּיִתְעַר יהו"ה דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, לְקַיְימָא בֵּיהּ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ

(ישעיה נד ז), גְּדוֹלִים אִתְקְרִיאַת מִסְטָרָא דְהָאֵ"ל הַגָּדוֹל דְּאִיהוּ חֶסֶד, וּשְׁכִינְתָּא בֵּיהּ סָלְקָא לְאִתְקְרֵי גְּדוֹלָה, וּבֵיהּ וַדַּאי רָזָא דְפוּרְקָנָא, כְּגַוְונָא דָא יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, וָא"ו בֵּיהּ רָזָא דְפוּרְקָנָא, דְּאִיהוּ רָשִׁים בִּשְׁמָא דְע"ב, דְּאִינּוּן וָה"ו אֲנ"י וָה"ו רֵישֵׁי תֵּיבִין וָא"ו, תְּלַת עֲשַׂר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְיהִיבַת מִימִינָא.

אִשְׁתְּאַר יו"ד ה"א ה"א דְּסָלִיק לְחֶשְׁבַּן ל"ב, וְאִיהוּ ב' מִן בְּרֵאשִׁית ל' לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד אִיהוּ ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו סג ד) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלַי בָּאָה, וּשְׁמָא דְע"ב אִיהוּ וַיְכֻל"ו, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּים רָזָא דְפוּרְקָנָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר לְלִבִּ"י גְּלִיתִי דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן וַיְכֻל"ו, וּבֵיהּ אִתְקְיַים קְרָא (תהלים פט ג) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, וּכְמָה דְנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם בְּרָזָא דְע"ב שְׁמָהָן, כַּךְ יִפָּקְדוּן בְּהוֹן כַּד יִפְרְקוּן בְּבַתְרַיְיתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא חֶסֶד יהו"ה מָלְאָה הָאָרֶץ (שם לג ה), וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיהו נד ח) וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ, וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ, וּבְגִין דָּא שַׁבַּח דָּוִד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא דְאִיהִי שְׁאוֹל בְּהַאי חֶסֶד, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים פו יג) כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה.

וְאִי אוּמִין

דף סז:

דְּעָלְמָא דָּחֲקִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִדַּאי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל ד' מִן חֶסֶד דְּאִיהִי דָּלֵי"ת בְּגָלוּתָא, וְאִתְקְיַים קְרָא בֵּיהּ (ישעיה סו ז) בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלָדָה, וְשַׁבְעִין תֵּיבִין דְּמִזְמוֹר יַעַנְךָ יהו"ה בְּיוֹם צָרָה (תהלים כ ב) אִינּוּן לָקֳבֵל שִׁבְעִים שָׂרִים, דְּאִינּוּן צִירִים וַחֲבָלִים דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, דְּאַתְוָון ב' בֵּיהּ אִתְקְרִיאָן פַּלְטְרִין גְּדוֹלִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קיא ב) גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יהו"ה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִתְקְרֵי גָּדוֹל, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שם קמז ה) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ, וּבֵיהּ סָלְקִין יִשְׂרָאֵל לְגִדוּלָה.

וּשְׁכִינְתָּא בָּהּ אִתְּמַר (שמות לג כא) הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְקְיַים בָּהּ קְרָא (תהלים לד ד) גַּדְּלוּ לַיהו"ה אִתִּי, וּבָהּ (נ"א וביה) אִתְּמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא זִמְנָא כִּי גָדוֹל אַתָּה וְגוֹמֵר (שם פו י), וּבֵיהּ עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר (איוב ט י), וְדָא אִיהוּ חֶסֶ"ד, בֵּיהּ וַיְכֻלּוּ, ה' בַּשִּׁשִּׁי (נ"א וביה ויכלו בהששי), בְּגִין דְּבֵיהּ ה' דְאַבְרָהָם אָזִיל ו' לְגַבָּהּ, מִיָּד יִתְעַר י"ה לְקָרְבָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה,

וְשִׁשִּׁי אִיהוּ אֱלֹף שְׁתִיתָאָה, שְׁבִיעִי יְסוֹד, בֵּיהּ אִתְכְּלִילוּ וְאִתְיַיחֲדוּ שִׁית סְפִירָן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב א) וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּא, דְאִינּוּן ו"ה, יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ד"ה א כט יא) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתַרְגּוּמוֹ דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, וְדָא אִיהוּ כ"ל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית ב א) וְכָל צְבָאָם, מַאי צְבָאָם תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט.

וּבֵיהּ אִתְקְרִיאוּ תְּלַת אֲבָהָן שְׁבִיעָיוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שם) וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ מִסִּטְרָא דִבְרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ מִסִּטְרָא דִקְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוֹת בּוֹ מִסִּטְרָא דְיִחוּד, וְדָא אִיהוּ וַיְכֻלּוּ, דְאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ תְּלַת אֲבָהָן, דְּאִינּוּן בָּרָזָא דִשְׁמָא דְע"ב, כְּגַוְונָא דְע"ב תֵּיבִין, גְּבוּרָ"ה כְּלָלָא דְרִי"ו אַתָּוָון דְּאִית בִּשְׁמָא דְע"ב, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ ו' כְּלִיל כֻּלָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא (שמות לד ו) וַיַּעֲבֹר יהו"ה עַל פָּנָיו, ע"ב רי"ו יהו"ה, עַל פָּנָיו מַאי פָּנָיו, אַנְפּוֹי דָּא וְא"ו י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (ישעיהו נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ, גְּדוֹלִים וַדַּאי מִסִּטְרָא דְחֶסֶד, דְּאִיהוּ הָאֵ"ל הַגָּדוֹל.

וְכֻלָּא אִתְכְּלִיל בַּשְּׁבִיעִית דְּאִיהִי מַלְכוּת, הַ שְׁבִיעִי ה' וַדַּאי בְּכָל שְׁבִיעָיוֹת כְּלִילָא, וְאִיהִי ה' דְיוֹם הַשִּׁשִּׁי, יוֹם דָּא צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (זכריה יד ט) וְהָיָה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר, אִיהוּ יוֹם הַשִּׁשִּׁי, וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי יוֹם דְּכֻלְּהוּ יוֹמִין, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (רות ג יג) שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר, וְדָא הוּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, וַיַּשְׁכֵּם לְפוּרְקָנָא, וּבֵיהּ הַבֹּקֶר אוֹר, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (משלי ו כג) וְתוֹרָה אוֹר, וְהַאי אִיהוּ אוֹר דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות י כג) וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר, וְאִיהוּ פֶּסַח דְּרוֹעָא יְמִינָא, וּבֵיהּ עֲתִידִין לְיַגָּאֵל.

דָּבָר אַחֵר שִׁימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ (שיר ח ו), הַאי קְרָא עַל שְׁכִינְתָּא אִתְּמַר דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, חוֹתָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא כַּחוֹתָם, כְּהַהוּא חוֹתָם דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְאִיהִי חוֹתָם אֱמֶת, וּבָהּ (נ"א ודא) חָתְמֵנוּ לְחַיִּים, וּמַאי נִיהוּ הַאי חוֹתָם דְּבָהּ חַיִּים, אֶלָּא דָּא עֵץ הַחַיִּים, דְּבֵיהּ בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי נָפְקִין, עֵץ וַדַּאי הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ עֵץ הַחַיִּים מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְהַאי עֵץ אִיהוּ ו', מַהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׁנִין דָּא ה', הַחַיִּים אִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא דְאִינּוּן י"ה, י' אִיהוּ חָכְמָה, וּמִנָּלָן דְּאִתְקְרֵי חַיִּים, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (קהלת ז יב) וְהַחָכְמָה תְּחַיֶּה

בְּעָלְיָה, ה' בֵּיהּ אִימָא עִלָּאָה, מְנָא לָן דְּאִתְקְרֵי חַיִּים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי ג יא) עֵץ חַיִּים הִיא וַדַּאי, וְתַרְוַיְיהוּ (שם ד כב) כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהוּ רִישׁוּמָא בְּהַאי חוֹתָמָא דְּאִיהוּ חוֹתָם אֱמֶת, וְכָל צִיּוּרִין דְּהַאי חוֹתָמָא אִינוּן רְשִׁימִין בָּהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא דְּאִיהִי צִיּוּרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ אֱמֶת, אָדָם (ס"א דא איהו) חוֹתָם דִּילֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִיהוּ חָתִים בֵּיהּ לְחַיִּים, וּמְנַיְיהּ יָרְתִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, חַיֵּי מִסְטָרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא דְּאִינוּן י"ה, בָּנֵי מִסְטָרָא

דף סח.

דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּעַל (נ"א ועל) שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנֵי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ ו', מְזוֹנֵי, מִסְטָרָא דְּה' דְּאִיהִי הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, וּבְזִמְנָא דְּיָרְתִין מְנַיְיהּ אִלֵּין תְּלַת (נ"א תרין) דַּרְגִּין דִּכְלִילָן בִּשְׁמֵיהּ, אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים יד א) בָּנִים אַתֶּם לַיהוה"ה אלהיכ"ם, וּבְזִמְנָא דְּיָרְתִין יִשְׂרָאֵל מִשְּׁמוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִלֵּין תְּלַת בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, אִתְמַר בְּהוֹן (שיר ח ו) כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, תַּקִּיפָא אִיהִי מִמִּיתָה אַפְרָשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִבְּנוֹי, וּמְנָלָן דְּאַפְרָשׁוּתָא אִית בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנוֹי, הָכָא אוֹכַח, (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים וכו', וְקָשֶׁה אִיהִי מִמִּיתָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (רות א יז) כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינָךְ.

וּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מְקַיְּימִין פִּקּוּדַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא בִּרְחִימוּ, קָשֶׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה (שיר ח ו), דִּמְקַנֵּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל סמא"ל וְעַל נוּקְבֵיהּ, דְּאִינוּן גָּרְמִין לְבַר נַשׁ מִיתָה בְּחוֹבַיְיהוּ, וְגָרְמִין לוֹן לְמֶחטֵי, וּבְגִין דָּא עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְלָא נוּקְמָא מִנַּיְיהוּ, וּלְאַעֲבָרָא לוֹן מִן עָלְמָא, דְּסמא"ל וְנוּקְבָא דִּילֵיהּ אִיהִי מִיתָה, דְּאִיהִי לִילִי"ת מַלְאַךְ הַמָּוֶת יֵצֶר הָרָע, דְּנוּקְבָא אִיהִי עִם דְּכוּרָא, וּדְכוּרָא עִם נוּקְבָא, וְהַאי מְנָלָן, קְרָא אוֹכַח דִּכְתִיב (בראשית ג יז) בְּעִצָּבוֹן תֹּאכֲלֶנָּה, אָדָם חָאב בְּנוּקְבָא אִתְיַיהִיב לֵיהּ יֵצֶר הָרָע נוּקְבָא, חַוָּה חָבַת בִּדְכוּרָא אִתְיַיהִיב לָהּ יֵצֶר הָרָע מִדְּכוּרָא, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שם טז) בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים, וְדָא אִיהוּ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה וכו' (שיר ח ו).

וְעוֹד כִּי עַזָּה כַּמָּוֶת אַהֲבָה, אִם יִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן לָהּ לְהַאי אַהֲבָה קַדָּם זִמְנָא, צְרִיכִין לְאִתְעָרָא לָהּ כִּדְקָא יָאוּת, וְאִי לָאו לָא יִתְעָרוּן לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ג ה) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹ"ת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה וְגוֹמֵר, דְּאוֹמָאָה אִיהִי דְלָא שַׁרְיָא עַל כָּרְסַיָּיא עַד דְּנָטִיל נוּקְמָא מֵעֲמָלֵק, דְּחִלֵּל תְּרֵין אַתְוָון דְּאִינּוּן י"ה, דְּנָפִיק מִן מִילֹ"ה מָ"ל י"ה, וּבְגִין דָּא (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה וְדָא א.

וְכַד מָטָא זִמְנָא לְנַקְמָא מִנַּיְיהּ, וְשַׁלְהוֹבִין דְּאֶשָּׁא נָפְקִין מֵהַאי י"ה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר ח ו) רִשְׁפֶּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת י"ה, וְאִינּוּן שַׁלְהוֹבִין דְּאִישׁ וְאִשָּׁה, דְּתַמָּן אֵ"שׁ אֵ"שׁ, וְתַמָּן י"ה, אִישׁ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות טו ג) יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, דְּנָטִיל נוּקְמִין מִפַּרְעֹה וּמֵעַמֵּיהּ, אִשָּׁה דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי יח כב) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וְגוֹמֵר.

דָּבָר אַחֵר שִׂימֵנִי כַחוֹתָם, כ"ח תָּ"ם, כ"ח דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, כ"ח מָ"ה מִן חָכְמָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, תָּ"ם דָּא יִשְׂרָאֵל דְּלְעֵילָּא, דְּעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי יַעֲקֹב תָּם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וּבְגִין דְּאִיהוּ דְיוֹקְנָא דְחוֹתָם אֶמֶת דִּלְעֵילָּא, אִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּמָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרֵי תּוֹרַת אֱמֶת, דְּיוֹקְנֵיהּ חֲקִיקָא לְעֵילָּא בְּהַהוּא חוֹתָם אֱמֶת, וּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בָּהּ כְּאִלּוּ אַפִּיל אוֹרַיְיתָא לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דניאל ח יב) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא נָפִיל דְּיוֹקְנֵיהּ וְחוֹתָמֵיהּ לְתַתָּא, וְנָפִיל מַזָּלֵיהּ, וְאִסְתַּלַּק הַהוּא כֹּחַ מִנַּיְיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא סמא"ל וְחֵילֵיהּ דְּאִינּוּן חֵיוָון וּבְעִירָן וְעוֹפִין מְסָאֲבִין רָדְפִין אַבַּתְרֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

אִם תָּב בְּתִיּוּבְתָּא תָּב הַהוּא כֹּחַ לְגַבֵּיהּ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְקַיַּים בֵּיהּ (ישעיה מג ד) וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ, מַאי אָדָם הָא אוּקְמוּהוּ אַל תִּקְרֵי אָדָם אֶלָּא אֱדוֹם, וּלְאוּמִּים וּלְאֹם מִלְאוֹם יֶאֱמָץ (בראשית כה כג), בְּהַהוּא זִמְנָא אוּמָה דְיִשְׂרָאֵל יִתְקַפּוּן (נ"א יתגברון) עַל אוּמָה דְעִשָּׂו, בְּחֵילָא דְהַאי כֹּחַ דְאִתְלַבַּשׁ בְּשָׁבַע תֵּיבִין דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, כ"ח אַתְוָון שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, שָׁבַע תֵּיבִין כְּלִילָן בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

וְהַאי כ"ַח אִיהוּ רָזָא דְכ"ח פִּרְקִין דְּעִשָּׂר אֶצְבָּעוֹת, דִּבְהוֹן וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל (שמות יז יא), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ זְכִרוֹנָם לִבְרָכָה לְמִי נוֹשְׂאִים כַּפַּיִם לְרוּם הַשָּׁמַיִם, דְּצָרִיךְ הַאי כ"ַח לְסַלְקָא לֵיהּ לְגַבֵּי חָכְמָה, וְדָא אִיהוּ רוּם שָׁמַיִם, וְאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּשָׁאֲרֵי בְּעִשָּׂר אֶצְבָּעָן, עַל הַאי כ"ַח, וְאִיהוּ חָכְמָה כ"ַח מָ"ה, וְהַאי כ"ַח עֲלֵיהּ אִתְּמַר (דניאל א ד) וַאֲשֶׁר כֹּ"ַח בָּהֶם לַעֲמוֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, לַעֲמוֹד בְּצִלּוֹתָא דַּעֲמִידָה, בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ סְתָם דָּא אדנ"י דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַּן הֵיכָ"ל, וְהַאי כ"ַח אִיהוּ רָזָא (דברים ו ד) דְּיהו"ה אלהינ"ו

דף סח:

יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר כָּל הָעוֹנָה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כֹּ"ַחוֹ, דְּאִיהוּ כֹּ"ַח דְּאִתְלַבַּשׁ בִּתְרֵין דְּרוֹעִין דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְצָרִיךְ לְסַלְקָא לֵיהּ לְגַבֵּי י' דְּאִיהוּ רוּם שָׁמַיִם, וּלְנַחְתָּא לֵיהּ לְגַבֵּי ו' דְּאִיהוּ שָׁמַיִם, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (מלכים א א לב) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, כַּד נָחֲתָא לֵיהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְמִפְרַק בֵּהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּנוֹי, וְכַד סָלִיק לֵהּ לְגַבֵּי רוּם הַשָּׁמַיִם דְּאִיהִי י', לְמִיטַל נוּקְמָא מֵעָמָלֵק.

וְדָא אִיהוּ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָד"וֹ (שמות יז יא), וְאִיהוּ יַד ו', וְאִיהוּ יו"ד, וְאִיהוּ י"ה, וּלְבָתַר נָחִית הַאי כ"ַח לְגַבֵּי וָא"ו, דְּאִיהוּ י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, לְמִפְרַק לִבְנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ, וְכ"ח בְּהַאי וָא"ו אִשְׁתַּתְּלִים וְאִתְעֲבִיד אֵ"ם, בְּהַהוּא זִמְנָא (בראשית ג כ) כִּי הִיא הָיְתָה אֵ"ם כָּל חָ"י, וְדָא חַ"י עָלְמִין, דְּבֵהּ אִתְּמַלֵּי וְאִשְׁתַּתְּלִים בְּחַ"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

הֵ"א הֵ"א תַּלְיָין מִן תְּרֵין ה"ה, דְּאִינּוּן הֵ"א הֵ"א בְּחוּשְׁבָּנָא י"ב, וּמִנַּיְיהוּ תַּלְיָין אַתְוָון כְּפוּלִים, וְאִינּוּן תַּלְיָין מִן תְּרֵין ה"ה פְּשׁוּטוֹת, וּבְהוֹן סָלְקִין לְחוּשְׁבַּן יָ"ד, וְדָא אִיהִי כִּי יָ"ד עַל כֵּס י"ה (שמות יז טז), וְכֵן וָא"ו י"ג מְכִילִין דְּתַלְיָין מִן ו"ו פְּשׁוּטָה, וּבָהּ אִשְׁתַּתְּלִים י"ד, וְדָא אִיהוּ יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע (משלי יא כא), דָּא עֲמָלֵק, לְעֵילָא וְתַתָּא נָטִיל נוּקְמָא מִינַּיהּ, נָטִיל נוּקְמָא לְעֵילָא בְּיָ"ד, וּלְתַתָּא בְּיָ"ד, וְדָא אִיהוּ הִנֵּה יַ"ד יהו"ה הוֹיָה (שמות ט ג), ו' ו' הֵ"א (נ"א ו' וה"א עם ו') וְה"ה אִינּוּן כ"ח, יו"ד כ' וְתַלְיָין מִן י' פְּשׁוּטָה הֲרֵי כ"א, כְּחוּשְׁבַּן אהי"ה, וְסָלִיק כֹּלָּא מ"ט אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּגַוְונָא דָּא כ"ַח דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא

וְעֶשְׂרִין, אהי"ה דְּאִיהוּ כ"א, הֲרֵי מ"ט, וְכֹלָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה, יהו"ה ד', סְלִיק מ"ט.

לְבוּשָׁא דְיוּ"ד חֶסֶד, לְבוּשָׁא דְהֵ"א גְבוּרָה, לְבוּשָׁא דְוָא"ו תִּפְאֶרֶת, לְבוּשָׁא דְהֵ"א מַלְכוּת, נָצַח קְשׁוּרָא דִילֵיהּ חֶסֶד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, הוֹד קְשׁוּרָא דִילֵיהּ גְבוּרָה, צַדִּיק קְשׁוּרָא דִילֵיהּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּגוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חָד, מַלְכוּת שְׁלִימוּ דִלְהוֹן, אִיהִי שְׁלִימוּ דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין.

כֶּתֶר עִלָּיוֹן דָּא אִיהוּ שְׁלִימוּ דְחַמְשִׁין שַׁעֲרֵי בִינָה, וְדָא אִיהוּ דְלָא אִתְיַיהִיב לְמֹשֶׁה, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (איוב כא ז) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עַיִט, וַעֲלֵיהּ אָמְרוּ זְכְרוֹנָם לִבְרָכָה בְּמוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרוֹשׁ וכו', בְּגִין דְּאִיהוּ מָקוֹר דְּלֵית לֵיהּ סוֹף, וּבְמָקוֹרָא דְלֵית לֵיהּ סוֹף מָאן יְכִיל לְאַשְׁגָּא וּלְאַשְׁכָּחָא לֵיהּ (סיפא).

קָם סָבָא וְשָׁאִיל וְאַמַּאי אִתְקַשַּׁר נֶצַח עִם חֶסֶד כְּמָה דְאוּקִימְנָא נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח (תהלים טז יא), וְכֵן הוֹד עִם גְּבוּרָה, אֶלָּא בְּגִין דְּדְרוֹעָא יְמִינָא לָא אִית בֵּיהּ אֶלָּא תְּלַת פְּרָקִין, וְכֵן בְּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דָּא אִתְקַשַּׁר שׁוֹקָא יְמִינָא דְאִית בָּהּ תְּלַת פְּרָקִין עִם דְּרוֹעָא יְמִינָא לְשַׁרְיָא בֵּיהּ הֵ"א, וְכֵן דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא עִם שׁוֹקָא שְׂמָאלָא לְשַׁרְיָא בֵּיהּ הֵ"א, וְכֵן גּוּף וּבְרִית אינוּן ו', וְשַׁרְיָא בְהוֹן א דְּאִיהִי אִימָּא, וְאִתְעֲבִידוּ י"ג וָא"ו, יו"ד שַׁרְיָין בְּעֶשֶׂר אֶצְבְּעָאן דִּידִין וּבְעֶשֶׂר אֶצְבְּעָאן דְּרַגְלִין, מִשּׁוּם דְּאִתְחַלְּקָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא מֵחָכְמָה שַׁרְיָא דְאִיהִי בְּאֶצְבְּעָן.

כֶּתֶר עִלָּאָה שַׁרְיָא בְּרֵישָׁא דְּבַר נַשׁ, דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה סְתִימָאָה, וּכְמָה דְמַחֲשָׁבָה אִיהִי סְתִימָא, כַּךְ אִיהוּ סָתִים, אֵין סוֹף אִתְקְרֵי מִלְּגָאו, כֶּתֶר עִלָּאָה מִלְּבָר, כִּתְרָא דְרֵישָׁא עִלָּאָה, אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּגוּפָא בְּהוֹן שַׁרְיָא יהו"ה, וְדָא אִיהוּ כֹּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו (ישעיה מג ז), בְּרָאתִיו דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְאִיהִי עוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה, יְצַרְתִּיו דָּא רוּחַ מְמַלְּלָא דְמִינֵיהּ חֵיָוון (נ"א חיין) מְמַלְּלִין, עָשִׂיתִיו דָּא נֶפֶשׁ דְּתַמָּן עֲשִׂיָיה, דְשַׁרְיָא בְּרַמַּ"ח פִּקּוּדִין.

דף סט.

בְּרֵאשִׁית בְּרִי"ת אֵ"שׁ, בְּרִית דָּא צַדִּיק, כָּל אִתְקְרֵי, קְשׁוּרָא דְכָל אֲבָרִין דְּגוּפָא, ח' דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא יוֹמִין, אינוּן שְׁעוּרָא דְשַׁבָּת, דְּאִיהוּ תְּרִין אַלְפִין אַמִּין לְכָל סְטַר, לְנַטְרָא בְּהוֹן

אוֹת שַׁבָּת, כְּגַוְונָא דָא אִינוּן תְּמַנְיָא יוֹמִין תְּחוּם לְקַבָּלָא בְּהוֹן אוֹת בְּרִית, וּלְנַטָרָא לֵיהּ בְּהוֹן, דְּלָא אִתְעֲבִיד בְּאוֹת בְּרִית חִלּוּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא יוֹמָא חַד הֲוִינָא אָזְלֵי אֲנָא וְרַבִּי יוֹסֵי, וַאֲתָא בְּרֵיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא מֵהַהוּא עָלְמָא, בְּדִיוֹקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְאִזְדַּמַּן לָן בְּאָרְחָא כְּגַוְונָא דְּמִתַּמֵּר בְּתְרִין חַמָּרִין, וְשָׁאִילְנָא (נ"א ושאיל לן) מַאי אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ (ויקרא יט ג), וְאָמַר אִיהוּ מִילִּין שַׁפִּירִין, אֲבָל עִם כָּל דָּא בָּעִינָא לְמִשְׁמַע מִפּוּמָךְ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בְּוַדַּאי בְּרִית אִיהוּ שָׁקִיל לְשַׁבָּת, וּבְגִין דָּא (בראשית ירא שבת וכו').

בְּרֵאשִׁית יֵ"א שַׁבָּ"ת, (ובה) שַׁבְּתוֹתַי תְּהֵא דָחִיל, יֵ"א תּוֹרָ"ה, יֵ"א בְּרִי"ת, כְּמָה דְצָרִיךְ נְטִירוּ דִבְּרִית, דְּלָא יֵעוּל לֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, כְּגַוְונָא דָא צָרִיךְ בַּר נַשׁ נְטִירוּ דְשַׁבָּת, דְּלָא לְאַפָּקָא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְיֵעוּל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, רְשׁוּת הַיָּחִיד אִיהִי שְׁכִינְתָּא, רָחְבוֹ ד' וְאִינוּן יהו"ה, וְגָבְהוֹ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, רְשׁוּת הָרַבִּים נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, סַם דְּאֵל אַחֵר דְּאִיהוּ סמא"ל, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְּשַׁבְעִין אוּמִין, וְאִיהִי חֲלָלָה זוֹנָה, וּבַעְלָהּ חִלּוּל שַׁבָּת אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מָאן דְּאַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב סְקִילָה.

עֲרוּב אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵיהּ מְטַלְטְלִין מִבַּיִת לְבַיִת, דְּאִנּוּן שְׁכִינָה עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר אֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ, דָּא מִקְדָּשׁ יו"ד, אוֹת שַׁבָּת (דא ברית) דְּצָרִיךְ לְנַטָרָא לֵיהּ בִּבְבַת זוּגֵיהּ, דְּאִיהִי קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ, בְּרָכָה דִּילֵיהּ, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ב ג) וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וַיְבָרֶךְ דָּא בְּרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ דָּא קְדוּשָׁה, וּלְגַבֵּי תַּרְוַיְיהוּ הֲווֹ נָפְקֵי קַדְמָאֵי לְקֶדֶמוּת כַּלָּה, וַהֲווֹ אָמְרֵי תְּרֵי זְמְנֵי בֹּאִי כַלָּה בֹּאִי כַלָּה, בְּהַהוּא זִמְנָא קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

וְעוֹד מִקְדָּשִׁי בְּאָת יו"ד, בְּגִין דְּלֵית קְדוּשָׁה פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לוֹן וּלְקַדְּשׁ לוֹן בְּקִדּוּשׁ עַל הַיַּיִן, בְּשַׁבְעִין תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וּוַיְכֻ"ל וּכְחוּשְׁבַּן בַּיַּי"ן, וְצָרִיךְ לְמֵימַר סַבְרִי מָרָנָן, וְאִינוּן דְּאָמְרִין וְעָנוּ לְחַיֵּי, בְּגִין דְּאִתְקַשְּׁרוּ בְּאִילָנָא דְחַיֵּי, וְלָא בְּאִילָנָא דְמוֹתָא, דְּאִיהוּ גֶּפֶן דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, דְּחַד אָמַר חִטָּה הָיָה, וְחַד אָמַר גֶּפֶן, וְכֹלָּא קְשׁוֹט.

שֶׁבַע מִינִין אִינוּן חִטָּה וּשְׂעוֹרָה גֶּפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ, חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְהָא אִתְּמַר, וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עֲלַיְיהוּ, חִטָּה הָא אִתְּמַר, שְׂעוֹר"ה דְּאַפִּיק ה' מִשְׁעוּר דִּילֵהּ, גֶּפֶן סָחֲטָה עֲנָבִים בִּרְשׁוּ אָחֳרָא, וְעָבַד יַיִן נָסֶךְ, וְאִתְעֲבִיד אִילָנָא דְטוֹב וָרַע, תְּאֵנָה לָקִיט

תְּאֵינֵי קֶדֶם זְמַנַּיְיהוּ קֶדֶם דְּאִתְבַּשְׁלוּ, כַּד לָקִיט הוּא מֵעָלְמָא קוֹדֶם זְמַנֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא מָאן דְּגָרִים דִּי יְמוּתוּן בְּנוֹי קֶדֶם זְמַנַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת ה ה) לָמָּה יִקְצוֹף הָאלהי"ם עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְרָזָא דְמִלָּה (ירמיהו ב ל) לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא. רִמּוֹן, בֶּן זוֹמָא בֵּיהּ חָב, אֲבָל רַבִּי מֵאִיר תּוֹכוֹ אָכַל קְלִיפְתּוֹ זָרַק, דִּקְלִיפִין אִינוּן אוּמּוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל מוֹחָא בֵּינַיְיהוּ, כֵּן כְּגַוְונָא דָא שְׁכִינְתָּא אִיהִי פַּרְדֵּס

דף סט:

בְּגָלוּתָא, וְאִיהִי מוֹחָא מִלָּגָּו, אֱגוֹז קָרִינָן לֵיהּ, כְּמָה דְאָמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי (שיר ו יא), וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא אִיבָּא מִלָּגָּאו, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וּקְלִיפִין הֵן כַּמָּה רְשׁוּיוֹת נוּכְרָאִין, וּבְשַׁבָּת מִכֹּלָּא אִתְפַּשְׁטַת, וְאִתְלַבְּשַׁת בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירָאן, וְכֵן צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְאִתְחַדְּשָׁא בְּשַׁבָּת בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירָאן, וְכֵן לְאַטְעָמָא בְּשַׁבָּת מִכָּל מַאֲכָלִין טָבִין, בְּגִין לְקַשְׁרָא וּלְאַרְקָא בִּרְכָאן לְגַבֵּהּ מִכָּל סְפִירָן, וּלְמֶהֱוֵי אִשְׁתַּקְיָא מִכֻּלְּהוּ.

וְצָרִיךְ לְקַיְימָא בָּהּ עֹנֶג, דְּאִיהוּ צַדִּיק דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאִיהִי בִּינָה עָלְמָא דְאָתֵי, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְנַהֲרָא אִיהוּ ו' דְּנָפִיק מִן י"ה, וְאָזִיל חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין, דְּאִינוּן חֲמֵשׁ סְפִירָאן, וּמָטֵי לַצַּדִּיק, לְאַשְׁקָאָה מִנֵּיהּ גִּנְתָּא דְאִיהִי ה', וְעַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְגוֹמֵר (בראשית ב כד).

וְכֵן בְּרִית מִילָה אִיהִי כְּגַוְונָא דֶּאֱגוֹז, צָרִיךְ לְתַתְּרָא קְלִיפִין דְּעָרְלָה וּפְרִיעָה, וּלְאַעֲטָרָא לוֹן מִתַּמָּן, וּלְאִתְגַּלְיָיא מוֹחָא מִלָּגָּו, וְדָא אוֹת בְּרִית, וְדָא עֵץ חַיִּים, אֲבָל בְּרִית דְּאִיהוּ בְּעָרְלָתֵיהּ וְלָא אִית בֵּיהּ פְּרִיעָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (שם יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה, תָּמוּת בָּעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד לְבָא הוּא אֱגוֹז, וּמָאן דְּתַבַּר קְלִיפָּה דִילֵיהּ דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אלהי"ם לֹא תִבְזֶה וְגַסּוּת לְבָא דְּהוּא שְׁלִים בְּקְלִיפִין דִּילֵיהּ וְלָא אִתְבַר, עֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי טז ה) תּוֹעֲבַת יהו"ה כָּל גְּבַהּ לֵב, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עֲלֵיהּ, וּמִסְטָרָא דְּקְלִיפִין אִתְקְרִיאוּ בְּנֵי נָשָׁא עַרְלֵי לֵב.

וּבְשַׁבָּת גֵּיהִנֹּם לָא שָׁלְטָא בְּעָלְמָא, וְלָא מְמַנָּן דִּילֵיהּ, בְּגִין דָּא מַנִּי לְיִשְׂרָאֵל לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (שמות לה ג), וְאִי בַּר נַשׁ אוֹקִיד בְּשַׁבָּת, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא הֲוִיתִי מְכַבֶּה לְנוּרָא דְלָא אוֹקִיד, וְאַתּוּן מוֹקְדִין לֵיהּ, אַתּוּן תִּתּוֹקְדוּן בְּגֵיהִנֹּם, בְּגִין דָּא לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וַאֲפִילּוּ בְּגוּפָא, וּמַאי נִיהוּ גֵּיהִנֹּם בְּגוּפָא, כָּבֵד דְּבֵיהּ מָרָה דְּאִיהוּ גֵּיהִנֹּם, סַם הַמָּוֶת סַם דְּאַל אַחֵר, חַרְבָּא דְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה, חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת.

וְצָרִיךְ דְּלָא יַתְעַר (נ"א לאתערא) עֲצִיבוּ וּקְטָטָה מִסְּטָרָא דְטָחוֹל, אֶלָּא דִּתְהֵא לֵב נָטִיר מִכֻּלְּהוּ, דְּאִיהוּ שַׁבָּת שָׁמוֹר, וּמוֹחָא זָכוֹר, וְצָרִיךְ לְקַבָּלָא אוֹשְׁפִּיזִין דְּאִינּוּן מַלְאָכִין, עוּלֵימָן דִּנְשָׁמָה יְתֵירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאוֹשְׁפִּיזִין דְּנָחֲתִין עִמָּהּ.

וְצָרִיךְ אִתְּתָא לְתַקָּנָא שְׁרָגָא בְּלֵיל שַׁבָּת לִימִינָא, וְאִתְחֲשִׁיב לָהּ כְּאִלּוּ תִּקָּנָהּ מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם, וּפָתוֹרָא בְּצָפוֹן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וְאִינּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה מְנַרְתָּא לְדָרוֹם, צְרִיכָא לְאַתְקָנָא לָהּ, בְּגִין דְּתַמָּן חָכְמָה, וּבְגִין דָּא הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים,

וּבְהַהוּא בֵּיתָא דְאַשְׁכְּחִין דִּירָה דָּא מְתַקְּנָא בְּהַאי סִדּוּרָא, מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם וְשֻׁלְחָן בְּצָפוֹן וּמִטָּה בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, אָמְרִין אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקָא נָחֲתִין עִם שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי נְשָׁמָה יְתֵירָה, לֵית דִּין אֲתַר הֲדְיוֹט דְּעִם הָאָרֶץ, אֱלֹהֵיהֶן אֲתַר דְּרַעֲוָא בֵּיהּ מִן קֶדֶם יהו"ה.

פָּתוֹרָא צְרִיכָא לְתַקָּנָא לָהּ לְגַבֵּי צָפוֹן, וּפָתוֹרָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים מה ד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, מַאי זָהָב דָּא גְּבוּרָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, מִטָּה לְמַעֲרַב בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם, לְתַקָּנָא לֵיהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ד כב) בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וּבְבֵיתָא דְּלָאו אִינּוּן מִתְתַּקְּנִין אִלֵּין תִּקּוּנִין בְּלֵיל שַׁבָּת, אוֹשְׁפִּיזִין אָמְרִין לַאו אִיהִי דָּא דִּירָה דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם לא טז) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

דף ע.

הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, לְדוֹרוֹתָם, לְדוֹרוֹתָם כְּתִיב חָסֵר, מִלְּשׁוֹן דִּירָה, וְכָל אִלֵּין תִּקּוּנִין צְרִיכִין לְתַקָּנָא בְּלֵיל שַׁבָּת דְּאִיהִי מַמָּשׁ אוֹת בְּרִית מִילָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי בְּרִית מִילָה לְכָל בְּנֵי נָשָׁא אִיהוּ שָׁוָה, אָמַר לֵיהּ, לָא, דִּבְרִית מִילָה לְחַיָּיבַיָּא, עַפְרָא דְתַקִּין בְּמָנָא אִיהוּ מְזוֹנָא לְחִוְיָא, דְאַפְרִישׁ מִנַּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיהו סה כה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְדָם בְּרִית אִיהוּ מְזוֹנָא לְסמא"ל דְאִיהוּ רוֹצֵחַ, דְאַפְרִישׁ מִנַּיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם (משלי כה כא).

לְבֵינוֹנִיִּים אִתְחֲשִׁיב בְּרִית מִילָה אַעַבְרוּ דְדָמָא וּבְשָׂרָא כְּקֻרְבָּנָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כ כד) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ, לְצַדִּיקַיָּא וַדַּאי בַּאֲתַר דְמִילָה וּפְרִיעָה שַׁרְיָא יהו"ה, וְדָא אִיהוּ וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹ"הַּ (איוב יט כב), וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (יחזקאל טז ו) וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי לַצַּדִּיקַיָּא, (וכתיב (זכריה ט יא), גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור, דאיהו גיהנם).

בְּרֵאשִׁית דָּא אוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ח כב) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז, מֵהַהוּא אֲתַר דְאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צג ב) נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, וְאוֹרַיְיתָא תְּרֵין פִּקּוּדִין אִית בָּהּ, חַד וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה (יהושע א ח), תְּנַיְינָא לְמֶהֱוֵי לְמַלְכָּא סֵפֶר תּוֹרָה, דְאָזִיל עִמֵּיהּ בְּכָל אֲתַר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים יז יט) וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, סֵפֶר תּוֹרָה אַמַּאי לַמֶּלֶךְ, בְּגִין דְאִיהוּ לַאו אִיהוּ מַלְכָּא אֶלָּא מִסְטָרָא דְמַלְכוּת, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ עִמֵּהּ בְּכָל אֲתַר סֵפֶר תּוֹרָה דְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, לְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, וְסֵפֶר תּוֹרָה הִיא דַרְגָּא דְיַעֲקֹב, דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְסֵפֶר תּוֹרָה כַּךְ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי תָּם בְּלָא פְּסוֹלֶת, וְאִם סֵפֶר תּוֹרָה אִיהוּ חָסֵר בַּאֲתַר דְמָלֵא, אוֹ מָלֵא בַּאֲתַר דְחָסֵר, אוֹ אוֹת חַד חַסִּיר, אוֹ יַתִּיר, אוֹ חֲלִיף, סֵפֶר תּוֹרָה פָּסוּל, לַאו אִיהוּ כְּדִיוֹקְנָא דְסֵפֶר תּוֹרָה דִלְעֵילָּא.

כְּגַוְונָא דָּא אִינּוּן חָמֵשׁ כַּנְפֵי רֵיאָה, כְּגַוְונָא דַחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וּוַרְדָּא כְּגַוְונָא דְּזֶה סֵפֶר דְּאִיהוּ סֵפֶר יְשָׁרִים, אִי אוּנֵי חַסִּיר אוֹ יַתִּיר אוֹ חֲלִיף, אִיהוּ אִתְמָרָא פָּסוּל, וּמָאן דְּעָבַר עֲלַייהוּ כְּאִלּוּ עָבַר עַל אוֹרַיְיתָא וַחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי דִילֵהּ, דַּחֲמִשָּׁה כַּנְפֵי רֵיאָה וּוַרְדָּא אִינּוּן שִׁית, דָּא ו', כָּל מָאן דְּעָבַר (על דא, כאלו עבר) עַל דָּא.

וַחֲמִשָּׁה דְּבָרִים הַמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה, (כל מאן דאעבר עלייהו) כְּאִלּוּ אַעֲבַר בְּהּ' מִן יהו"ה, כַּנְפֵי רֵיאָה צָרִיךְ דְּלָא יְהֵא בְּהוֹן סְרָכוֹת, תַּמְנֵי סְרֵי סִרְכוֹת אִינּוּן, מָאן דְּאַעֲבַר

עֲלַיְיהוּ כְּאִלּוּ אַעֲבַר בְּרִית דְּאִיהוּ חַ"י עָלְמִין, וְסִירְכָא אִיהוּ סַם הַמָּוֶת, סַם דְּאֵל אַחֵר, דְּאִיהוּ סמא"ל, עָלָּהּ אִתְּמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, בְּכָל אֲתַר דְּאִסְתַּרִיךְ קְטִילַת, וְכַנְפֵי רֵיאָה אִינּוּן כַּנְפֵי חֵיוָון, וּצְרִיכִין לְמֶהֱוֵי פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א יא) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה, אִם אִינּוּן בְּחִבּוּר טְרֵיפָה, וּתְרֵי אוּמּוֹת אִינּוּן בְּרֵיאָה, וּבְהוֹן שִׁית גַּדְפִין, חֲמֵשׁ אוּנּוֹת וּוְרָדָא, וַעֲלַיְיהוּ נֶאֱמַר (ישעיהו ו ב) שְׁרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד, שִׁיתָּא אִינּוּן מִסְטָרָא דְאֵת ו', דְּאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה.

אֲרוֹנָא דְסֵפֶר תּוֹרָה דָא כֵּיסָא דְלִבָּא, וְאִיהוּ נוּר דַּלִּיק, וְאִי לָא כַּנְפֵי רֵיאָה דְאִינּוּן נָשְׁבִין עֲלֵיהּ, הֲוָה לִבָּא אוֹקִיד כָּל גּוּפָא, וְהַהוּא נוּרָא דְאִיהוּ דְּדָם דְּעַרְקִין דְּלִבָּא, רוּחָא נָשִׁיב אַבַּתְרֵיהּ בְּעַרְקִין דְּדָמָא, וְכֻלְּהוּ מִתְנַהֲגִין אַבַּתְרֵיהּ, וְדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁמָּה הָרוּחַ

דף ע:

לְלֶכֶת יֵלְכוּ וְגוֹמֵר, וְלִבָּא כַּד סָלִיק מְנַיְּהּ רוּחָא (ואתפרש מן נפשא דאיהו ו') עַל דְּמָא נוּר דָּלִיק, אִתְּמַר בְּנַפְשָׁא (שיר ה ב), אֲנִי יְשֵׁנָה, וְכַד יֵיתֵי רוּחָא לְגַבֵּיהּ אִתְּמַר וְלִבִּי עֵר, וְדָא אִיהוּ (ישעיהו כו ט) נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה, אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ, וְכַד יֵיתֵי רוּחָא לְגַבֵּי לִבָּא דְתַמָּן נַפְשָׁא, אִתְּמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דָּפִיק לְתַרְעָא דְלִבָּא שִׁית דְּפִיקִין, לְאִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִיהוּ ו' דְּיֵיתֵי לְגַבֵּי ה' (נ"א ד'), דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, וּבָהּ אִינּוּן עֶשְׂרָה, וְכֻלְּהוּ בְּפִיּוּסָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ה ב) פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל.

וּבְתִקּוּנָא תַּמְנֵי סָרֵי, (נ"א ובתקונא דא שית אתוון), דְּאִיהוּ בָּרָ"א שִׁי"ת, אִינּוּן רְמִיזִין כְּגַוְונָא דָא, פִּתְחִי לִי בְּאָת ב' דְּאִיהִי תַּרְעָא, אֲחוֹתִי בְּאָת א', רַעְיָתִי בְּאָת ר', יוֹנָתִי בְּאָת י', תַּמָּתִי בְּאָת ת', שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל דָּא יו"ד נְקוּדָה דְאָת ב', קֻוְצוֹתָיו אִלֵּין שִׁית סְטָרִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שם טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְאִינּוּן דְּפִיקִין בְּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע סְטָרִין דִּילֵיהּ, וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמָאן דְּשָׁמַיָּא וְאַרְעָא דִילֵיהּ, וְשִׁית סְטָרִין אִינּוּן שִׁית סְפִירָן, וּדְפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית בְּהוּ, בַּאֲרִיכוּ דְחֶסֶד כְּגַוְונָא דָא תְּקִיעוֹת, בְּתְּבִירוּ דְגְבוּרָה

דְאִינוּן שְׁבָרִים, בִּמְהֵירוּ דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ תְּרוּעָה, בְּחֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת סָלְקִין, בְּנָצַח וְהוֹד יְסוֹד נָחֲתִין.

וְכֻלְּהוּ דָּפְקִין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סֵלָם, דְּבֵיהּ שִׁית דַּרְגִּין, וְדָא לִבָּא, וּבֵיהּ מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין וְנָחֲתִין, דְּאִינוּן דָּפְקִין דְּרוּחָא, וְאִינוּן שִׁית סָלְקִין לְעֵשֶׂר, וְדָא י', וְאִינוּן קַשְׁרַ"ק קְשַׁ"ק קְרַ"ק, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ בַּעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּבְעֵשֶׂר מַלְכִיּוֹת וּבְעֵשֶׂר שׁוֹפָרוֹת, תְּלָתִין סָלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּתְלָתִין נָחֲתִין מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ לְשִׁתִּין, שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר, כַּד סָלִיק דָּפִיקוּ בְּתִקִיפוּ דִּגְבוּרָה בִּגְבִירוּ אִיהוּ דִינָא תַּקִיפָא, כַּד סָלִיק דָּפִיקוּ וְאִתְאָרַךְ, מַרְעָא אִתְאָרַךְ דְּהָא מַטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד.

קָם סָבָא מֵאִינוּן מָארֵי מְתִיבְתָּא, וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, הָא סְמָנִין אִלֵּין אִינוּן דְּמַרְעָא בְּגָלוּתָא, כַּד דָּפִיקוּ אִתְקַצַּר וְגָלוּתָא אִתְקַצַּר, הָא מַטָּה כְּלַפֵּי גְבוּרָה בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, וּמוֹתָנָא קָא אַחֲזֵי לְמָשִׁיחַ וּשְׁבָטִין, וּבְגִין דָּא אוֹמְיאַת הַהִיא חוֹלָה בְּגָלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל (שם ב ז), אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ, דְּלָא יְהֵא בְּמְהֵירוּ, אֶלָּא עַד שֶׁתֶּחְפָּץ.

וְאִם דָּפִיקוּ אִתְאָרַךְ, הָא מַטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְעִם כָּל דָּא מַרְעָא בְּגָלוּתָא אִתְאָרַךְ, וְאִי דָּפִיקוּ אִיהוּ לָא אָרִיךְ וְלָא קָצַר, הָא אִתְעַר רַחֲמֵי לְגַבֵּי חוֹלָה בְּגָלוּתָא דְאִיהִי לִבָּא, וּלְגַבֵּי עַרְקִין דִּילָהּ דְּאִינוּן בְּנָהָא יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיהו נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ.

וְעוֹד כַּד דָּפִיקוּ אִיהוּ בִּתְרוּעָה בִּמְהֵירוּ, דּוֹחֲקָא בָּתַר דּוֹחֲקָא, יֵיתֵי פּוּרְקָנָא, וְעוֹד הַהִיא חוֹלָה דְּאִיהוּ לִבָּא, כַּד רוּחָא לָא נָשִׁיב לְגַבָּהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, אִיהִי לָא דָּפִיקַת בְּעַרְקִין דִּילָהּ, וְכֻלְּהוּ חֲשִׁיבִין בְּגָלוּתָא כַּמֵּתִים, וְאִתְמַר בָּהּ (איכה ג ו) בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם, וּבְגִין דָּא בְּגָלוּתָא אֲנִי יְשֵׁנָה, וְאִיהִי חוֹלָה בְּגָלוּתָא, וְכַמָּה אַסְיָין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים קָא מְשַׁתְּדְלָן לְגַבָּהּ, בְּכַמָּה בּוּסְמִין וְרֵיחִין דְּשׁוֹשַׁנִּים תַּפּוּחִים וְאֲגוֹזִים וְרִמּוֹנִים, וְלָא אִתְחֲזָרַת רוּחָא לְגַבָּהּ בְּהוֹן בְּגָלוּתָא בְּמַרְעָא דִילָהּ, וְלָא דָּפִיקוּ אִתְחֲזָרַת לְגַבָּהּ, עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא רְחִימוּ דִילָהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שיר ב טז) הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, וְאַיְתֵי לָהּ תַּפּוּחַ, וְשַׁוִּי לְחוֹטָמָא, וְאַרְחָא בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדְעַת לְגַבֵּיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איכה א טז) מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי, מִיָּד חָזְרַת רוּחָא וּדְפִיקוּ לְגַבָּהּ.

בְּהַהוּא זִמְנָא שַׁבַּחַת לֵיהּ (שיר ב ג) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים וכו', וּלְבָתַר יֵעוּל לְגִנְּתָא וְאַפִּיק מִתַּמָּן רִמּוֹנִים, וְיָהִיב לָהּ מֵעָסִיס רִמּוֹנִים, וְלָקִיט אֱגוֹז וְתַבֵּר

דף עא.

קְלִיפִין, וְיָהִיב לָהּ מוֹחָא מִלְּגָאו, וְאִיהִי אָכְלָה, וְשָׁתִית מֵעָסִיס הָרִמּוֹנִים, וְאִתְסִיאַת, וְדָא הוּא דְּאָמַר קְרָא (שיר ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, אַדְּהָכִי הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא, הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל בַּעַל הַכְּנָפַיִם, וִיהִיבַת תְּלַת קָלִין, וּסְלִיקַת לְטוּרִין, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרוֹי בְּוַדַּאי רַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח לְעֵילָא, וְרַחֲמִים אִשְׁתַּכְּחוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דְּוַדַּאי תְּלַת חֵיוָון אינוּן בְּמֶרְכַּבְתָּא, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, וּבְכֻלְּהוּ לֵית רַחֲמִים כַּנִּשְׁרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי (שמות יט ד), אַדְהָכִי הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא לְגַבַּיְיהוּ זִמְנָא אָחֳרָא, וּבָטְשַׁת בְּגַוַּדְפָּהָא עֲלַיְיהוּ, וְרָמַת קָלִין וְסָלִיק לְטוּרָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּוַדַּאי אִיהִי דְקָא בָטְשַׁת בְּגַוַּדְפָּהָא עֲלָנָא וְסָלִיק הָתָם, אָמְרוּ לֵיהּ סְלִיק וְהָא אֲנָן אַבַּתְרָךְ, סְלִיקוּ כֻּלְּהוּ אַבַּתְרֵיהּ לְטוּרָא, וְאִיהִי סְלִיקַת לְעֵילָא, עַד דְּלָא אִתְחֲזַיאַת.

לְפוּם שַׁעְתָּא הָא נִשְׁרָא קָא אַתְיָא, וּתְרֵין שׁוֹשַׁנִּים בְּפוּמָהָא, וְזָרִיק לוֹן עַל (ידהא) רֵישַׁיְיהוּ (נ"א על ידוי) מִיָּד חָדָא רַבִּי שִׁמְעוֹן חֶדְוָה סַגִּיא, אָמַר לוֹן חַבְרַיָּא בְּוַדַּאי חֶדְוָה אִזְדַּמְנַת לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי חוֹלָה, דְּהָא אִם שׁוֹשַׁנָּה חֲדָא יְהִיב בֵּינָא לָא הֲוָה אַסְוָותָא, בְּגִין דְּשׁוֹשַׁנִּים אינוּן רְמִיזִין לָקֳבֵל בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, דְּאוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא יֵעוּל דָּא בְּלָא דָא, וּבְגִין דִּזְרִיקַת תְּרֵין, רְמִיזַת דָּא תְּרֵי שׁוֹשַׁנִּים, כְּעַן אִיהִי אַסְוָותָא שְׁלֵימָתָא, וּכְדֵין צָרִיךְ לְמִפְתַּח עֲלַיְיהוּ כְּמָה דַהֲווינָן.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים (שיר ו ג), מַאי שׁוֹשַׁנִּים אֶלָּא שׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית, וְשׁוֹשַׁנָּה תִּנְיָינָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דָּא לִימִינָא, וְדָא לִשְׂמָאלָא, הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְשׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה דִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחֲרִית, דְּאִיהוּ בֹּקֶר יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, אית לֵיהּ חָמֵשׁ טַרְפִין, וְאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה (דברים ו ד), וּתְלַת עֲשַׂר עַלִּין מִלְּגָו אֶחַ"ד, שִׁית סוּמְקֵי, וְשִׁית חִוּורֵי, וְשׁוֹשַׁנָּה דְּאִתְכְּלִילַת בְּהוֹן הָא תְּלַת עֶשֶׂר כְּחוּשְׁבַּן אֶחַ"ד, וְכֵן שׁוֹשַׁנָּה בָּהּ כ"ה גַּרְעִינִין כְּתַפּוּחַ דְּיֵלְהּ, כְּחֻשְׁבַּן כ"ה

אַתְוָון דְּיִחוּדָא, וְכֵן בַּשּׁוֹשַׁנָּה תִּנְיָינָא כ"ה גַּרְעִינִין, וְסָלְקִין כֻּלְּהוּ לַחֲמִשִּׁים, שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא, וְדָא (בראשית ב' שושנה י').

בְּרֵאשִׁית ב' שׁוֹשַׁנָּה, חָמֵשׁ עַלִּין דִּילָהּ רֵאשִׁי"ת, בְּרֵאשִׁית לְחֶשְׁבָּן זְעֵיר דַּחֲנוֹךְ תְּלַת עֶשֶׂר, חוֹחִים דִּילָהּ תְּלַת עֶשֶׂר תֵּיבִין מִן אלהי"ם וְעַד אלהי"ם, וְאִלֵּין אִינוּן. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אלהי"ם (בראשית א א), חָמֵשׁ חוֹחִים אֲחֲרָנִין, מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם וַיֹּאמֶר.

מַאי אִיהִי בֵּין הַחוֹחִים, אֶלָּא מִדְּחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, וְנָפְלַת שׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, כַּד יֵיתֵי פּוּרְקָנָא תִּהְיֶה כַּשּׁוֹשַׁנָּה דְּשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית מד ג) הַבֹּקֶר אוֹר (והאנשים שלחו), וְאִינוּן חָמֵשׁ אוֹר חָמֵשׁ עַלִּין דְּשׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה, חַד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, תִּנְיָינָא וַיְהִי אוֹר, תְּלַת וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר, אַרְבַּע וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר, חֲמֵשׁ וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם, תְּלַת עֶשֶׂר עַלִּין מִלְּגָו, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד, אֶחָד אֶחָד בַּתְרִין שׁוֹשַׁנִּים, דָּא יהו"ה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (זכריה יד ט) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִיהוּ עַמּוּדָא

דף עא:

דְּאֶמְצָעִיתָא הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים, וְחוּשְׁבָּנֵיהּ אֶחָ"ד, שׁוֹשַׁנָּה תַּתָּאָה בָּהּ דְּחִילוּ וְאִיהוּ יִרְאָה, שׁוֹשַׁנָּה עִלָּאָה רְחִימוּ דְּאַהֲבָה, וּבָהּ אִתְמַר (שיר ג ה) אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ.

בַּמֶּה יֵתוּן לְאִתְעָרָא לָהּ בִּימִינָא, וְאִיהִי לָא רְעִית בְּהוּ, עַד דְּיֵיתֵי רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּמָשִׁיחַ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה, בְּרוּחָא דָּא אָרְחַת הַהִיא חוֹלָה וְאִתְסְיָאת, וּבְגִין דָּא הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַ‍ִם בִּצְבָאוֹ"ת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ (שיר ג ה), וְאִיהוּ אָרַח רֵיחַ בְּתַרִין תַּפּוּחִין (נ"א ואיהו ריח דתרין תפוחין), דְּאִתְמַר (ביה) בְּהוּ (שם ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וּמַאי נִינְהוּ תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט וְאִינוּן תְּרֵי רְמוֹנִים, אֲגוֹז דָּא צַדִּיק גִּנַּת אֱגוֹז דָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר שְׁלֹמֹה (שם ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי.

גִּנַּ"ת ג' גִּימַטְרִיָּאוֹת (אדנ"י ביהו"ה), דְּאִינּוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה, נ' נוֹטָרִיקוֹן, ת' תְּמוּרָה, גִּימַטְרִיָּאוֹת דָּא אדנ"י יהו"ה, סָלִיק בְּחֶשְׁבַּן אָמֵ"ן, אהי"ה אדנ"י סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן פ"ו אלהי"ם, דְּאִיהוּ כְּנוּ"י, מ"ה מֵ"ם ה"א, מֵ"ם הֵ"א בְּגִימַטְרִיָּא אלהי"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א בְּגִימַטְרִיָּא מ"ה, וְדָא אִיהוּ עִשָּׂר סְפִירוֹת בְּלִימָ"ה, וְאִיהוּ מֵעִיד עַל יְחוּדָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין דָּא מָ"ה אָעִידֵךְ (איכה ב יג).

דָּבָר אַחֵר א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י בְּגִימַטְרִיָּא שְׁכִינָ"ה, כְּגַוְונָא דָּא, א' זְמָנָא חֲדָא, ב' תְּרֵי זְמְנִין, ג' תְּלַת זְמְנִין, ד' אַרְבָּעָה זְמְנִין, ה' חֲמֵשׁ זְמְנִין, ו' שִׁית זְמְנִין, ז' שִׁבְעָה זְמְנִין, ח' תְּמַנְיָא זְמְנִין, ט' תִּשְׁעָה זְמְנִין, י' עֶשֶׂר זְמְנִין, כֻּלְּהוּ סָלְקִין לְחוּשְׁבַּן שְׁכִינָ"ה. וְרָזָא דְּחוּשְׁבָּנָא, לְקַיְימָא דְּלֵית שְׁכִינָה נָחָתָא פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְלָא סָלְקָא לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר.

וְעוֹד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אַתְרֵיהּ דְּעָלְמָא, וּמַלְאָכִין לָא יָדְעִין וְשָׁאֲלִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ וְאַשְׁכַּחְינָן לֵיהּ בְּגִימַטְרִיָּא מָקוֹם נוֹטָרִיקוֹ"ן כְּגַוְונָא דָּא, י' עֶשֶׂר זְמְנִין מֵאָה, ה' חֲמֵשׁ זְמְנִין עֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ, ו' שִׁית זְמְנִין תְּלָתִין וְשִׁית ה' חֲמֵשׁ זְמְנִין עֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ, בְּגִימַטְרִיָּא מָקוֹם, וַעֲלֵיהּ אָמְרוּ מַלְאָכַיָּא בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב), אִית אָחֳרָנִין בְּגִימַטְרִיָּאוֹת דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן, בְּגִין דְּאִינּוּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה דְּלֵית לָהּ סוֹף, תְּמוּרוֹת אִלֵּין אַלְפָּא בֵּיתוֹת כְּגוֹן כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, דְּאִינּוּן תְּמוּרוֹת (דברים ו ד) יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, וְאִית תְּמוּרוֹת אָחֳרָנִין מִכַּמָּה מִינִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא כְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, וַוי לִבְנֵי עָלְמָא דְּאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, דְּחָשְׁבִין דְּיָדְעִין וְלָא יָדְעִין, וַדַּאי אֲנִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כו כא) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי, אִיהִי לָא אִשְׁתַּנִּי וְלָא אִיהִי תְּמוּרָה מִינֵיהּ בְּאָחֳרָא, וְאִיהוּ לָא אִשְׁתַּנִּי וְלָא אִסְתַּתַּר מִינָהּ, אֶבָל לְגַבֵּי חַיָּיבַיָּא אִשְׁתַּנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִסְתַּתַּר מִנַּיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים לב כ) אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם, וְאַמַּאי בְּגִין כִּי דוֹר תַּהְפֻּכוֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם.

מֵיָד קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא דְּשָׁמְעוּ מִלִּין אִלֵּין, וְנָשְׁקוּ לֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּינוּ, דְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא אִשְׁתַּנִּי דָּא מִן דָּא, אֲבָל לְגַבֵּי אָחֳרָנִין אִשְׁתַּנִּי וְאִסְתַּתַּר, בְּכַמָּה לְבוּשִׁין, וּבְכַמָּה כִּסּוּיִין, וּבְכַמָּה קְלִיפִין, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שיר ו יא) אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי, דְּאִיהוּ הֲוָה

יָדַע בְּקִלִּיפִין כֻּלְּהוּ, וּבְגִין דָּא לָא שְׁבִיק אֲפִילוּ מִינֵי דְכִשּׁוּף דְּלָא יָדַע, בְּגִין דְּיִדַּע (נ"א למנדע) בְּקִלִּיפִין. וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִיהוּ תַּבַּר כָּל קְלִיפִין, וְנָפִיק מִתַּמָּן מוֹחָא דְאִיהוּ יהו"ה לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְאֲגוֹזָא, (דאינון תהו ובהו וחשך ותהום), וּמְפָרְנֵס מִנֵּיהּ לְהַהִיא חוֹלָה דְּאִיהִי אדנ"י, דִּבְאִלֵּין קְלִיפִין דִּי בֶאֱגוֹז דְּאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם אָמַר (דברים לב כ) אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם, וְאִית שְׁנוּיִין אוֹחֲרָנִין לְטַב לְכָל חַד כְּפוּם עוֹבָדֵיהּ.

דף עב.

זִמְנִין אִתְגַּלְיָא לוֹן בִּדְמוּת אַרְיֵה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (עמוס ג ח) אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא, זִמְנִין בְּדִיוּקְנָא דְשׁוֹר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים לג יז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, וְזִמְנִין בְּדִיוּקְנָא דְנָשֶׁר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם לב יא) כְּנָשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ, וְזִמְנִין בְּדִיוּקְנָא דְאָדָם סָבָא, כְּמָה דְּאִתְּדַמְיָא לְאִלֵּין דְּאָמְרֵי זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ (שמות טו ב), דְּאִיהוּ הֲוָה אִתְּדַמְיָין לוֹן בִּדְמוּת סָבָא, וְאִתְּמַר בֵּהּ (נ"א ביה) (דברים לב יג) וַיֵּנִיקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר, אֲבָל לְאִלֵּין דְּתַלְיִין מִנֵּיהּ וּמִשְּׁכִינְתֵּיהּ לָא אִשְׁתַּנֵּי לְעוֹלָם.

וְאִינּוּן תְּמוּרוֹת אִינּוּן רָזָא דְיִבּוּם, דְּאִתְּמַר בָּהּ בַּיְבָמָה (רות ד ז) עַל הַגְּאוּלָה וְעַל הַתְּמוּרָה, לְקַיֵּים כָּל דָּבָר שְׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, בְּהַהוּא נַעַל דְּנָתַן לְרֵעֵהוּ אִית תְּמוּרָה, וְשִׁנּוּי רָצוֹן, וְתַמָּן צָרִיךְ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה לְקַיֵּים כָּל דָּבָר, נַעַל אִיהוּ גּוּפָא.

וְאַמַּאי בַּחֲלִיצַת נַעַל דְּנָתַן לְרֵעֵהוּ אִית תְּמוּרָה וְשִׁנּוּי, אָמַר סָבָא חֲדָא, רַבִּי רַבִּי, לָא תֵּימָא הָכִי, אֶלָּא אַמַּאי חֲלִיצָה בַּנַּעַל, אֶלָּא אִיהוּ קְלִיפָּה לְאִתְטַמְּרָא בָּהּ לְאִשְׁתֵּזָבָא מִנֵּיהּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְגַבֵּי מְקַטְרְגִין דִּילֵיהּ, וּבַחֲלִיצָה דְנַעַל חָלַץ לֵיהּ י"ה, וּבְגִין דָּא שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ, נַעַל ו', גַּן נָעֻל, דְּאִיהוּ בֶּן י"ה, לְאַעְלָא בֵּין ו"ה, וְדָא אִיהוּ חָלַץ י"ה.

וּמֹשֶׁה אִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, דָּא בְּהִפּוּכָא דְאָחֳרָנִין, דְּלָא צָרִיךְ לְאִתְחַזְיָא קֳדָם שְׁכִינְתָּא בִּקְלִיפָּה, וְרָזָא דְמִלָּה כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק (אסתר ד ב), וּלְגַבֵּי אֲבָהָן לָא אִתְחַזְיָא אֶלָּא בַּנְּעָלִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, אֲבָל לְגַבֵּי מֹשֶׁה בְּלָא כִּסּוּיָא כְּלָל, וְרָזָא דְמִלָּה וָאֵרָא אֶל

אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵ"ל שד"י, וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם (שמות ו ג), וּמֹשֶׁה אִתְמַר בֵּיהּ (שם ג יג) וְאָמְרוּ לִ"י מַ"ה שְׁמ"וֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם.

וְעוֹד אַמַּאי צָרִיךְ חֻלִּיצָה בַּנַּעַל בְּאִשָּׁה, בְּגִין דְּמָאן דְּיָמוּת בְּלָא בַּר אִיהוּ קָשִׁיר בְּרַגְלֵיהּ דְּיָבָם, וְרָזָא דְּמִלָּה הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב (בראשית ג יד), וּבְגִין דְּלָא יְמִית לֵיהּ חִוְיָא דְּאִיהוּ כָּרוּךְ עַל עָקְבוֹ, צָרִיךְ לַחֲלוֹץ לְגַבֵּי נַעַל דְּאִתְתָּא, וְאִתְפַּטַּר הַהוּא חִוְיָא מִנֵּיהּ.

וְכֹלָּא עַל הַהִיא טִפָּה דְּאִיהִי י' דְּפָרַח מִן יַעֲקֹב לְאַתְרֵיהּ, וְיַעֲקֹב בְּגִין דְּא קָנָה מִנֵּיהּ בְּכֹרוּתָא, לְאַחְזָרָא י' לְאַתְרֵיהּ, דְּאִיהִי טִפָּה בּוּכְרָא, דְּבֵהּ חָאב אָדָם, וּפָרַח מִנֵּיהּ וְאִשְׁתְּאַר יָחִיד בְּלָא עִזָּר, וּבְגִין דָּא אָמַר (תהלים מט ו) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עָוֹן עֲקֵבַי יְסוֹבֵנִי, וּבְגִין דָּא אַיְתִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלַת זִמְנִין לְאָדָם קַדְמָאָה בְּגִלְגּוֹלָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה.

וְעַל הַהִיא טִפָּה אִתְמַר בָּהּ (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, וְאִתְדַּבְּקַת בְּיַעֲקֹב, וְאַפִּיקַת מִנֵּיהּ י"ב שִׁבְטִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קכב ד) שִׁבְטֵי י"ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָדָם יִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זִמְנָא רָווח יַעֲקֹב מַה דְּאָבִיד דְּאִיהוּ י' מִיַּעֲקֹב, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית לב כט) לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

בְּאַבְרָהָם שֵׁזִיב מִסַּם הַמָּוֶת, חוֹבָא דְּאָדָם, גֵּיהִנָּם, נָחָשׁ, אֵשֶׁת זְנוּנִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כ יד) לֹא תִנְאָף. בְּיִצְחָק שֵׁזִיב מֵאֵל אַחֵר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם יג) לֹא תִרְצַח. בְּיַעֲקֹב אַשְׁכַּח אֲתַר לְיַנְקָא (נ"א לנקאה) בְּנוֹי, וְדָא שִׁנּוּי מָקוֹם, וְלֵית חַד מִנַּיְהוּ דְּלָא אִתְכְּלִיל בְּתְלָתָא, לְקַיְּימָא הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט).

קָם סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בְּמַאי אוּקִימְתָּא סוֹד יִבּוּם וַחֲלִיצָה, דְּהָא בְּרִירָא דְּמִלָּה שְׁמַעְנָא, אָמַר לֵיהּ מַה דִּשְׁמַעְתְּ אֵימָא, אָמַר וַדַּאי בְּרָזָא דְּיִבּוּם אַשְׁכַּח אַתְרָא הַהִיא נִשְׁמְתָא עַרְטִילָאָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פד ד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וְדָא נֶפֶשׁ דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּל זִמְנָא קַדְמָאָה, וּדְרוֹר קֵן לָהּ (שם), דָּא רוּחָא דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא זִמְנָא תִּנְיָינָא, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ (שם), דָּא נִשְׁמָתָא דְּאַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא זִמְנָא תְּלִיתָאָה, וּמִינָהּ נָפְקִין אֶפְרוֹחִין דְּאִינּוּן בְּנִין, וּבְרָזָא דְּיִבּוּם כֻּלְּהוּ תְּלַת נָחֲתִין בְּבַת אַחַת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לד יד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ

דף עב:

אֵלִיּוּ יֶאֱסוֹף, לִבּוֹ דְתַמָּן נָפֵשׁ, רוּחַ בְּכַנְפֵי רֵיאָה, נִשְׁמָתָא בְמוֹחָא, וְכֻלְּהוּ חַד בְּקִשׁוּרָא חָדָא, אֲבָל חֲלִיצָה אִיהִי שֵׁזְבַת הַהִיא נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דְּאִינּוּן קְטִירִין בִּתְלַת קִשׁוּרִין דְּחִוְיָא, וְרָזָא דְּמִלָּה נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבַּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ (תהלים קכד ז), קֻם רַבִּי שִׁמְעוֹן כְּדֵי לְנַשְׁקָא לֵיהּ, פָּרַח מִיָּד וְלָא אִתְחֲזִי. (תקון כ"ז נדפס בהקדמה כי שם ביתו)

בְּרֵאשִׁית בֵּיהּ תְּלַת פְּקוּדִין, חַד יְרֵאַת יהו"ה כְּגַוְונָא דָא בְּרֵאשִׁי"ת יְרֵ"א בֵּשֵׁ"ת וְהָא אוּקְמוּהוּ, תִּנְיָינָא בְּרִית כְּגַוְונָא דָא בְּרֵאשִׁי"ת בְּרִי"ת אֵ"שׁ, תְּלִיתָאָה שַׁבָּת כְּגַוְונָא דָא שַׁבָּ"ת יְרֵ"א.

פְּקוּדָא קַדְמָאָה יְרֵאַת יהו"ה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה לג ו) יִרְאַת יהו"ה הִיא אוֹצָרוֹ, וְעוֹד אִתְמַר בָּהּ (משלי א ז) יִרְאַת יהו"ה רֵאשִׁית דָּעַת, רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יהו"ה (תהלים קיא י), וּבְוַדַּאי מָאן דְּלֵית בֵּיהּ דְּחִילוּ דְּאִיהוּ אוֹצָר, לֵית תַּמָּן חָכְמָה, אוֹצָרָא דְהַאי חָכְמָה אִיהִי ב', וּבְתִקוּנָא אָחֳרָא בְּרֵאשִׁית בּ' רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהֵכָלֵיהּ, עֲלֵיהּ אִתְמַר (שיר ד יב) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַּלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם, גַּן אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, דְּאִיהוּ גַּ"ן סְדָרִים דְּאוֹרַיְיתָא, גַּל אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וְתַרְוַיְהוּ ב' מִבְּרֵאשִׁית, מַעְיָן חָתוּם דָּא רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּהֵיכָלֵיהּ.

וּבְמַאי אִיהוּ חָתוּם, בְּאוֹת ו', וְאִתְעֲבִידַת ב' עִם חֲתִימוּ דְּוֹ' ם, מַה דַּהֲוָה ב' אִתְעֲבִידַת ם, יַיִן סָתוּם וְחָתוּם, יֵינָא דְאוֹרַיְיתָא סָתִים וְחָתִים דְּלָא יֵעוּל נוּכְרָאָה תַּמָּן, וְדָא יַיִן הַמְּשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית, וְלָאו לְמַגָּנָא תַּקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, חֲתִימַת יַיִן דְּלָא יִתְנַסֵּךְ וְיִתְעָרֵב בְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְעַל הַאי יַיִן אִתְמַר (תהלים קמז יב) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם, כֵּ"ן וַדַּאי יֵי"ן שַׁבְעִין אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם כה יד) סוֹד יהו"ה לִירֵאָיו.

קַנְקַן דְּהַאי יֵי"ן דָּא לִבָּא דְבַר נַשׁ, אִם הוּא קַנְקַנָּא חַדְתָּא וְאִתְנַסַּךְ בְּיַיִן נֶסֶךְ דְּאִיהוּ יִצְרָא בִישָׁא, צָרִיךְ תְּלָתָא זִמְנִין הֲדָחָה, וְהֵן כָּל אֱלֶה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט), וְלָאו לְמַגָּנָא תַּקִּינוּ בְּכוֹס דְּבִרְכָה אוּף הָכִי הֲדָחָה וּשְׁטִיפָה, הֲדָחָה מִבִּפְנִים שְׁטִיפָה מִבַּחוּץ, לְמֶהֱוֵי תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, וְרָזָא דְמִלָּה וְטַהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ (ויקרא טז יט), וְכַד

אִיהוּ קַנְקַן דְּאִיהוּ לְבָּא דַּכְיָא מִלְּגָאו וּמִלְּבָר, שַׁרְיָא תַּמָּן חָכְמָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ח כב) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קָנָנִי אִיהוּ קַנְקַן וַדַּאי, וְאִם הַאי קַנְקַן אִיהוּ דַּכְיָא, אִתְּמַר בֵּיהּ וְנַקֵּה, וְאִם לַאו לֹא יְנַקֶּה כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ (שם ו כט).

וְקַנְקַן דְּבַר נַשׁ דָּא אִתְּתָא, וְאִיהוּ כּוֹס, לְהָכִי צְרִיכָה שְׁטִיפָה וַהֲדָחָה, אִם הִיא כּוֹס דִּבְרָכָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (יחזקאל מד ל) לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ, וְאִם לַאו אִתְקְרִיאַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה, וְיַיִן דִּילָהּ עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי לא ו) תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ וכו', שָׁדַיִם דִּילָהּ אינוּן אַשְׁכּוֹלוֹת מְרוֹרוֹת, אֲבָל יַיִן דְּכוֹס דִּבְרָכָה עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד טו) וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ דְּתַמָּן פִּקּוּדֵי יהו"ה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב (שם יט טו), דְּאינוּן אֶשְׁכּוֹלוֹת דִּילָהּ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, ב' נְקוּדָה בְּהֵיכָלֵיהּ, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ד יב) גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם, מָאן מַעְיָן חָתוּם דָּא נְקוּדָה, מָאן נִיהוּ נָעוּל

דף עג.

דִּילָהּ, דָּא ו' דְּסָתִים לְהֵיכָלָא וּבָהּ אִתְעֲבִיד ם סְתִימָא, אִיהִי ם רַבְּתָא מִלְּסַרְבָּה הַמַּשְׁרָה (ישעיה ט ו), וְהַאי נְקוּדָה עֲלָהּ אִתְּמַר (איוב כח כא) וְנֶעְלָמָה מֵעֵינֵי כָל חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה, וְהַאי נְקוּדָה מִסְטָרָא דִּימִינָא אִתְקְרִיאַת אַהֲבָה, וּמִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא אִתְקְרִיאַת יִרְאָה, וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרִיאַת תּוֹרָה, וְאִיהִי מְצָוָה, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל י"ה דְּאינוּן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ ו' בְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מְצָוָה כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון, אִיהִי אִתְקְרִיאַת י' מִסְטָרָא דְּחָכְמָה, ה' מִסְטָרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, וְאִתְקְרִיאַת תּוֹרָה מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ח כב) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ, דַּרְכּוֹ דֶּרֶךְ ו', קָנָנִי דְּאִיהוּ קֶן דִּילָהּ, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ אַרְבַּע אִתְקְרִיאַת מְצָוָה, מ"ץ בְּאוֹתִיּוֹת אַ"ת בַּ"שׁ אִיהוּ י"ה, י"ם ה"ץ, וּבָהּ כְּלִילָן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה מִסְטָרָא דְּדִין דְּאִיהוּ אלהי"ם דְּתַמָּן י"ה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות ג טו) זֶה שְׁמִ"י וְהָא אוּקְמוּהוּ, פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה מִסְטָרָא דִּימִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי דִּכְלִילָן בְּאַבְרָהָם, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (חבקוק ג ב) בְּרוֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר

קָם סָבָא חַד מִבָּתַר טוּלָא (כותלא), וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בוֹצִינָא קַדִּישָׁא, קוּם אַדְלֵיק שְׁרָגָא דְּאִיהִי מְצָוָה, שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (ויקרא ו ו) אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות כז כ) לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד, נֵר יהו"ה אִתְקְרִיאַת וַדַּאי, אוֹר דְּנָהִיר בֵּיהּ נִשְׁמַת אָדָם, קוּם אַדְלֵיק בָּהּ.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל רַגְלוֹי וְיָתִיב רְגָעָא חָדָא וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ אִיהוּ מָארֵי מַלְכִין וְגָלֵי רָזִין, יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ לְסַדְּרָא מִלִּין בְּפִימָאי, לְקַיְּימָא בִּי הַאי קְרָא (שם ד יב) וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, דְּלָא אֵעוּל בְּכִסּוּפָא קֳדָמָךְ, פָּתַח וְאָמַר.

בְּרֵאשִׁית מָאן רֵאשִׁית דָּא חָכְמָה, דָּא נְקוּדָה דִּלְגַאו, דְּאִתְּמַר בָּהּ (תהלים מה יד) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה, וְדָא יִרְאָה דְּאִיהִי פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (משלי א ז) יִרְאַת יהו"ה רֵאשִׁית דָּעַת, וְאִיהִי רְמִיזָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, וְאִית יִרְאָה רָעָה רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְחַיָּיבַיָּא, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת שַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין וְאוֹת דִּתְפִלִּין וְאוֹת דִּבְרִית מִילָה, הַהִיא רְצוּעָה אִיהִי יִרְאָה רָעָה אִיהִי עָרְלָה, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַעֲבַר לָהּ מִנַּיְיהוּ, דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְרְצוּעָה לְאַלְקָאָה לֵיהּ, וְהַאי נְקוּדָה עֲלָהּ אִתְּמַר (שמות לא יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת, מַאי מְחַלְלֶיהָ אֶלָּא מָאן דְּאַעֵיל רְשׁוּ נוּכְרָאָה בְּחָלָל דִּילָהּ דְּאִיהִי רְשׁוּת הַיָּחִיד, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר יט כ) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא.

וְכֹלָּא אִתְּרְמִיז בְּהַאי תֵּיבָה יִרְאָ"ה בְּרִי"ת שַׁבָּ"ת, כְּגַוְונָא דָּא יִרְאַ"ת בְּרֵאשִׁי"ת, בְּרִי"ת בְּרֵאשִׁי"ת, שַׁבָּ"ת בְּרֵאשִׁי"ת, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי רֵאשִׁית, יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (משלי א כב), כְּגַוְונָא דָּא בְּרֵאשִׁית, כֹּלָּא אִיהִי נְקוּדָה חָדָא, אִיהִי רֵאשִׁית, וְאִיהִי אוֹת בְּרִית, וְאִיהִי אוֹת שַׁבָּת, וְאִיהִי יִרְאַת יהו"ה.

מָאן חָלָל דִּילָהּ ב, ו' אִיהוּ בַּעֲלָהּ, בֵּיהּ אִיהִי נְטִירָא וּסְתִימָא בְּגַלּוּתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כְּגַוְונָא דָּא ם סְתִימָא, וְהָא אִתְּמַר, וּנְקוּדָה אִיהִי שְׁבִיעָאָה תַּגָּא עַל רֵישֵׁיהּ, תַּגָּא דְּסֵפֶר תּוֹרָה, עֲטָרָה עַל בְּרִית, ז' דְּאִיהִי יוֹם שְׁבִיעִי יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁבִיעִי וַדַּאי, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ, אֲבָל בְּיוֹמִין דְּחוֹל גַּן נָעוּל אֲחוֹתִי כַלָּה (שיר ד יב).

דף עג:

אִתְקְרִיאַת סְתִימָא בְּאוֹת ו'.
וְהַאי עָרְלָה וּפְרִיעָה אינון כַּמּוֹץ וְתֶבֶן דְּחוֹטָה, בְּיוֹמִין דְּחוֹל אִתְקְרִיאַת ה"א, דְּאִיהוּ הֶבֶ"ל לַהַ"ב הַמְזַבֵּחַ, לְאַדְלָקָא מוֹץ וְתֶבֶן, וְאִשְׁתְּאַרַת אִיהִי סֹלֶת נְקִיָּה, אֲבָל בְּיוֹמִין דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין אִתְקְרִיאַת י' עֲטָרָה עַל כֻּלָּא, וּבֵיתָא, (נ"א וכסא) דִּילָהּ, ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְאִיהִי ב' כְּלִילָא מֵעֲשַׂר אֲמִירָן בְּכָל סִטְרָא, הַאי י' אִתְקְרִיאַת יְרָאָה, בֵּין בְּשַׁבָּת בֵּין בִּבְרִית מִילָה בֵּין בְּדִינָא וְהָכִי בְּכָל פִּקּוּדָא.
אלהי"ם דָּא נָתִיב קַדְמָאָה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (איוב כח ז) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט וְלֹא שְׁזָפַתּוּ עֵין אַיָּה, מַאי עֵין אַיָּה, אֶלָּא מֵאינוּן מַלְאָכִין דְּאָמְרִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, כַּד אִיהִי בְּהַאי נָתִיב לֵית לוֹן יְדִיעָה בָּהּ, דְּאִיהִי סְתִירָא מֵחֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא.
וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ (בראשית א ב), מַאי וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, אֶלָּא מָאן דְּאַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים גָּרִים לִשְׁכִינְתָּא, לְמֶהֱוֵי תֹהוּ וָבֹהוּ חֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּאינוּן קְלִיפִין, דְּאִינוּן אַרְבַּע גְּלֵיוֹת, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּגָרִים לָהּ לְמֶהֱוֵי יַבָּשָׁה תֹהוּ, דְּאִסְתַּלְּקַת נְקוּדָה מֵחָלָל דִּילָהּ דְּאִיהִי ב', וְאִשְׁתְּאָרַת יְבֵישָׁה.
נָתִיב תִּנְיָינָא, וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם (שם), מַאי וְרוּחַ, אֶלָּא בְּוַדַּאי בְּזִמְנָא דִּשְׁכִינְתָּא נָחֲתַת בְּגָלוּתָא, הַאי רוּחַ נָשִׁיב עַל אינוּן דְּמִתְעַסְקֵי בְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּאִשְׁתַּכְּחַת בֵּינַיְיהוּ, וְהַאי רוּחַ אִתְעֲבִיד קָלָא, וְיֵימָא הָכִי אינוּן דְּמִיכִין דְּשִׁינְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן, סְתִימִין עַיְינִין אֲטִימִין דְּלִבָּא, קוּמוּ וְאִתְעָרוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּאִית לְכוֹן לְבָא בְּלָא סֻכְלְתָנוּ לְמִנְדַּע בָּהּ, וְאִיהוּ בֵּינַיְכוּ.
וְרָזָא דְּמִלָּה קוֹל אוֹמֵר קְרָא (ישעיה מ ו), כְּגוֹן קְרָא נָא הֲיֵשׁ עוֹנֶךָּ וְאֶל מִי מִקְּדוֹשִׁים תִּפְנֶה (איוב ה א), וְהִיא אָמְרַת מָה אֶקְרָא, כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר, כֹּלָּא אינוּן כִּבְעִירָן דְּאָכְלִין חָצִיר, וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה (שם), כָּל חֶסֶד דְּעָבְדִין לְגַרְמַיְיהוּ עָבְדִין, וַאֲפִילּוּ כָּל אינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל חֶסֶד דְּעָבְדִין לְגַרְמַיְיהוּ עָבְדִין, בְּהַהוּא זִמְנָא וַיִּזְכּוֹר כִּי בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב (תהלים עח לט) לְעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְּמָשִׁיחַ, וַי לוֹן מָאן דְּגָרְמִין דְּיֵיזִיל לֵיהּ מִן עָלְמָא וְלָא יְתוּב לְעָלְמָא, דְּאִלֵּין אינוּן דְּעָבְדִין לְאוֹרַיְיתָא יַבָּשָׁה, וְלָא בָּעָאן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּחָכְמָה דְּקַבָּלָה, דְּגָרְמִין דְּאִסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְּחָכְמָה דְּאִיהִי

י' מִינָהּ, וְאִשְׁתְּאַרַת ב' יְבֵישָׁה, וַי לוֹן דְּגָרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחַרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרֶג וַאֲבָדָן בְּעָלְמָא, וְהַאי רוּחַ דְּאִסְתַּלַּק אִיהוּ רוּחַ דְּמָשִׁיחַ כְּמָה דְאִתְּמַר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה (ישעיה יא ב).

פְּקוּדָא תִּנְיָינָא וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (בראשית א ג), וְדָא אַהֲבָה דְּאִיהוּ אַהֲבַת חֶסֶד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה לא ב) וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שיר ב ז) אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ, יְרָאָה אִתְקְרִיאַת מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא, וְאַהֲבָה אִתְקְרִיאַת מִסִּטְרָא דִימִינָא.

אִית יְרָאָה וְאִית יְרָאָה, אִית אַהֲבָה וְאִית אַהֲבָה, יְרָאָה דְּדָחִיל בַּר נַשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלָא נָחִית מִנֵּכְסוֹי, אוֹ בְּגִין דְּלָא יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּחַיֵּיהוֹי, אִשְׁתַּכַּח דְּאִם הֲוָה נָחִית מִנֵּכְסוֹי אוֹ אִם יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּחַיֵּיהוֹי דְּלָא הֲוָה דָחִיל לֵיהּ, וּבְגִין דָּא הֲוָה רָחִים לֵיהּ, הַאי יְרָאָה וְאַהֲבָה לָא שַׁוִּי לְיִרְאַת יהו"ה וּלְאַהֲבָה דִילֵיהּ לְעִקָּרָא, אֲבָל רְחִימוּ וּדְחִילוּ עִיקָּרָא דִילֵיהּ בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת הַאי יְרָאָה וְאַהֲבָה עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס.

וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם), הִשָּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹ"ת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה, אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ, דְּאִיהוּ רְחִימוּ (נ"א דאיהי רחמי) בְּלַאו פְּרָס, (עד דאיהו יחפץ), וְלָא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, דְּיִרְאָה וְאַהֲבָה עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס

דף עד.

אִיהִי שֶׁל שִׁפְחָה, וְתַחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹמֵר (משלי ל לא) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ.

אלהי"ם דָּא מִן וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, אִיהוּ נָתִיב תְּלִיתָאָה, יְהִי אוֹר י"ה אַוִּי"ר, אוֹ"ר י', וְכַד הַאי נְקוּדָה אִתְעַטְּפַת (נ"א אתפשטת) בְּהַאי אוֹר וְאִתְעֲבִידַת אַוִּיר, מֵהָכָא אִתְמַשְּׁכוּ כָּל הַהֲוָיוֹת.

קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, יְהִי אוֹר דָּא יְמִינָא, וַיְהִי אוֹר דָּא שְׂמָאלָא, דְּבָכָל אֲתַר וַיְהִי אִיהוּ לָשׁוֹן צַעַר, וּבְגִין דָּא וַיְהִי הַיּוֹם דְּדָא אִיהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ דָן דִּינָא דְכָל עָלְמָא, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (בראשית א ג) וַיְהִי אוֹר, וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ טוֹב, וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר

וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (שם), בֵּין הָאוֹר דָּא אַהֲרֹן כַּהֲנָא, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ דָּא קֹרַח, אָמַר מֹשֶׁה לִי אִתְחֲזֵי לְאַפְרָשָׁא מַחֲלֹקֶת, דַּאֲנָא אִיהוּ דִּיוֹקְנָא דְּטוֹב דִּלְעֵילָא, חָזָא דְּאִתְדַּבַּק קֹרַח בַּחֲשׁוֹכָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְאַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּלָא בָּעָא לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׁמָאלָא דְּאִיהוּ לֵוִי, אָמַר הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת (במדבר טז כא).

וְרָזָא דְמִלָּה וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה (שם ה), שׂוֹקָא דִימִינָא דְהוּא אוֹר, דְּאִתְמַר וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר אִיהוּ שׂוֹקָא יְמִינָא כַּהֲנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, וּכְמָה דְּנֶצַח אִתְקַשַּׁר בִּימִינָא, הָכִי הוֹד אִתְקַשַּׁר בִּשְׂמָאלָא, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד, עֶרֶב דָּא עֶרֶב דְּיִצְחָק, בֹּקֶר דָּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, יוֹם אֶחָד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק דְּחַשְׁבִינָן חַד, וְלֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

אַדְהָכִי הָא קָלָא סָלִיק וּמִתְפּוֹצֵץ בְּרוּמֵי רְקִיעִין, וַהֲוָה אָמַר, מַשְׁרְיָין קַדִּישָׁאן דְּמִתִיבְתָּא דְּרָקִיעָא דִּלְעֵילָא וְתַתָּא, אִזְדָּרְזוּ וְאִתַּקְנוּ לְקַדְמוּת מַטְרוֹנִיתָא, דְּקָא אַתְיָא לְמֵיעָאל קֳדָם מַלְכָּא, בְּכַמָּה קְשׁוּטִין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֶׂה, קוּמוּ מַשְׁרְיָין לְקַדְמוּתָהּ, אַדְהָכִי הָא קָלָא תִּנְיָנָא הֲוָה מִתְעָרָא לְגַבֵּי מָארֵי מַפְתְּחָן, הָא שְׁכִינְתָּא קָא אַתְיָא לְמֵיעָאל לְהֵיכָלָא דִּילָהּ, אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

בְּהַהוּא זִמְנָא מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה קָא נָחֲתַת לְגַבָּהּ, לְקַבְּלָא לָהּ בְּפִקּוּדָא קַדְמָאָה, בְּכַמָּה קְלִין וְשׁוֹפָרוֹת, וְסָלְקִין תַּרְוַיְיהוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ שָׁאֲלִין (שיר ה ה) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מ"י דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, בְּזֹא"ת עוֹלָה, וְכַד סָלִיקַת לְעֵילָא אִתְעֲבִידַת כִּסֵּא לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וּבָהּ פָּתַח אָנֹכִ"י, דְּהָכִי סָלִיק לְחֹשְׁבַּן כִּסֵּ"א, וְכַד אִתְחַבְּרוּ תַּרְוַיְיהוּ אִתְמַר בָּהּ (שמות כ ב) אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אֲשֶׁר אִיהוּ רְמִיז בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, אֲשֶׁר דָּא אִימָּא, דְּאִיהִי אֲשֶׁר אֶהְיֶ"ה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, דְּאִיהִי בֶּטֶן דְּאִתְמַר בֵּיהּ (איוב לט כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח, הַקֶּרַח הַנּוֹרָא (יחזקאל א כב), מַאי נוֹרָא דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מַאי קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, בֶּטֶן דְּאִתְמַר בֵּיהּ דָּא צַדִּיק, אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, קִדְּשָׁנוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְצִוָּנוּ בְּצַדִּיק, עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, בְּגִין דְּחַד אִיהוּ מְצַוֶּה וְחַד עוֹשֶׂה, חַד מְצַוֶּה עַל הַמִּצְוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, מִצְוַת יהו"ה בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם (תהלים יט ט), וְחַד

עוֹשֶׂה עֲשִׂיָיתָהּ דְּאִיהוּ מַעֲשֶׂה דְּפִקּוּדָא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין גָּדוֹל הַמְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה מִמִּי שֶׁאֵינוֹ מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה
וְעוֹד מְצַוֶּה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ מְצַוֶּה מִסִּטְרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ רא"ש, וּמִסִּטְרָא דְּאִמָּא דְּאִיהִי אֵשֶׁ"ר, וְהָכִי צַדִּיק מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה מִתַּרְוַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עַל תַּרְוַיְיהוּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ, אִמָּא קִדְּשָׁנוּ וְאַבָּא צִוָּנוּ, עַל מָאן עַל שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי פֻּטָּר כָּל רֶחֶם, פְּתִיחוּ דְּרֶחֶם, דְּאִיהוּ רמ"ח פְּקוּדִין, אִיהִי מִצְוֹת יהו"ה בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּמַלְכָּא, אִיהִי מִצְוָה, וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ מִסִּטְרָא דְּאַבָּא

דף עד:

וְאִימָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, וַיֹּאמֶר מִסִּטְרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ י', יְהִי מִסִּטְרָא דְּאִימָּא דְּאִיהִי ה', חַד אֲמִירָה וְחַד הֲוָיָה, עֲשִׂיָיתָהּ דְּתַרְוַיְיהוּ יְהִי אוֹר.
וְעוֹד אֲשֶׁר עַל שֵׁם בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת (בראשית ל יג), אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ב), וְכִי עֶבֶד דְּאִיהוּ בְּבֵי אֲסִירֵי דְמַלְכָּא, וְאַבְטַח לֵיהּ מַלְכָּא לְאַפָּקָא לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי, אִית לֵיהּ לְמַלְכָּא לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּמָּה זִמְנִין, אֶלָּא חַמְשִׁין זִמְנִין אַדְכִּיר בְּאוֹרַיְיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם, לְקֶבֶל חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא לוֹן מֵאָן אֲתַר אַפִּיק לוֹן מִן גָּלוּתָא.
וְכַד נָחֲתַת לְגַבַּיְיהוּ נָחֲתַת לְמִפְרַק לוֹן בְּכַמָּה קָלִין וּבְרָקִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות יט טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְגוֹמֵר, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, אֶת דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דַּהֲוַת סָלְקָא בְּכָל קָלָא וְקָלָא מֵאִינּוּן שֶׁבַע קָלִין, וְאִיהִי הֲוַת בַּת קוֹל דְּכָל חַד וְחַד, קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים (דברים ד יב), דָּא קָלָא עִלָּאָה כְּלִילָא מִתְּלַת קָלִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן תְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין, וְעַל אִימָּא עִלָּאָה אִתְּמַר (שם) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוּלָתִי קוֹל, אֲבָל בַּת קוֹל עֲלָהּ אִתְּמַר וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, וְאֶת, וְאֶת דַּאי, דְּאִתְּמַר בָּהּ (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט, קוֹלוֹת אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר שְׁבִיעָאָה בְּאִימָּא עִלָּאָה, וּלְתַתָּא שִׁית קָלִין.

בְּרָקִים מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (זכריה ט יד) וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ, עָנָן דָּא שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִשִּׁבְעָה עֲנָנֵי כָּבוֹד, דְּבָהּ מִתְכַּסִּין קַלִּין וּבְרָקִין, וּמִסְטָרָא דִּימִינָא אִתְקְרִיאַת עֲנָנָא, וּמִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא עֲרָפֶל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כ כא) וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאלהי"ם. וְעוֹד אָנֹכִי דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְרָזָא דְמִלָּה אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם (ישעיה נא יב), אִימָּא עִלָּאָה אָנֹכִי לְעֵילָא, אָנֹכִי אִימָּא תַּתָּאָה לְתַתָּא וְעַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְמַר (דברים לב לט) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, כְּשִׁמְךָ אלהי"ם כֵּן תְּהִלָּתֶךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ (תהלים מח כא).

הָא הָכָא פִּקּוּדָא קַדָּמָאָה, וְלֵית פִּקּוּדָא דְלָא אִתְיְיהִיב בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְאִיהוּ ב', וְדָא ב' מִן בְּרֵאשִׁית דְּחִילוּ דְּיִרְאָה וּרְחִימוּ, דְּאִינּוּן ב' עִלָּאָה ב' תַּתָּאָה, ב' עִלָּאָה הָא אִתְמַר דְּאִיהוּ דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, ב' בַּתְרָאָה (נ"א תתאה) תּוֹרָה וּמִצְוָה, וְאִיהִי ב' מִבָּרָ"א, בְּהִפּוּךְ אַתְוָון אֵבֶ"ר, אִיהִי מִצְוָה בְכָל (נ"א דכל) אֵבֶר וְאֵבֶר, פִּקּוּדָא קַדָּמָאָה אִיהוּ אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך (שמות כ ב), וְאִיהוּ ב', דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט ג) מִסְטָרָא דְּדְחִילוּ, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ (שמות כ יב) מִסְטָרָא דְּרְחִימוּ, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן זָכוֹר וְשָׁמוֹר.

תְּפִלִּין דְּרֹאשׁ וּתְפִלִּין דְּיָד, אַבָּא תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא (נ"א על רישא) דְּאִיהוּ רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת (תהלים קיט קס) עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִימָּא תְּפִלִּין דְּיָד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אַבָּא וְאִימָּא תְּפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ דְּאִינּוּן בְּרָא וּבְרָתָא אִינּוּן תְּפִלִּין דִּילָן.

וְעוֹד נָתִי"ב תְּלִיתָאָ"ה, בֵּיהּ פִּקּוּדָא תְּלִיתָאָה דְּאִיהוּ נְבוּאָ"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, חֲמֵשׁ אוֹר אִינּוּן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (יחזקאל א א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלהי"ם, אִימָּא עִלָּאָה מַרְאֶה סְתִימָא דְּלֵית בָּהּ דְּמְיוֹן, אִימָּא תַּתָּאָה מַרְאֶה בְּאִתְגַּלְיָיא דְּאִית בָּהּ דְּמְיוֹן, וַעֲלָה אִתְמַר (הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, אֲדַמֶּה אִיהִי דְּמְיוֹן לְכָל נְבִיאַיָּא, וּלְכָל חַד כְּפוּם חֵילֵיהּ, וּבְגִין דְּאִיהִי שְׁלִטָּא עַל כָּל מָרְכָּבוֹת דִּלְתַתָּא, וְעַל כָּל כֻּרְסְיָא וּמַזָּלֵי, וְאַלְנִין וּדְשָׁאִין, וְעַל כָּל עוֹפֵי שְׁמַיָּא וְחֵיוָן וְאַרְעָא, וְנוּנֵי יַמָּא, בְּגִין דְּא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמָא דְּכֻלְּהוּ, מִסְטָרָא דְּחֵיוָון

אִתְקְרִיאַת חַיָּה, וּמִסְטְרָא דְעוֹפִין נָשֵׁר יוֹנָה צִפּוֹר, וּמִסְטְרָא דְנוּנִין הַדָּג, סְטְרָא (נ"א שפחה) בִּישָׁא בְּהִפּוּכָא דָּגָה, וּמִסְטְרָא דְעִשְׂבִּין אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שׁוֹשַׁנָּה.

דף עה.

נָתִיב רְבִיעָאָה וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), דְּכַר וְנוּקְבָא אִינּוּן, חֹשֶׁךְ לַיְלָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ה) וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, וְאִית חֹשֶׁךְ מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ וְלֵילָה מִסְטְרָא דְּדַכְיוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קלט יב) גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחֲשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כָּאוֹרָה, וְחֹשֶׁךְ אִיהִי נוּקְבָא דְמְקַבֵּל מִנְּהוֹרָא דְאִיהוּ אוֹר דְּכַר, כְּגַוְונָא דְסִיהֲרָא דְמְקַבְּלַת מִן שִׁמְשָׁא, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְנַהֲרָא וְאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְלָא נַהֲרָא, וְאִית חֹשֶׁךְ דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְאִית בֵּהּ הַבְדָּלָה וְלַאו חִבּוּרָא, וְהַהוּא אוֹר אִיהוּ כְּמוֹחָא בְּאֶגוֹזָא.

אַדְהָכִי הָא קָלָא אִשְׁתְּמַע בְּרוּמֵי רְקִיעִין, מָארֵי דְאוֹצָרִין מָארֵי דְהֵיכָלִין, אַפְתְּחוּ הֵיכָלִין הָא מַטְרוֹנִיתָא קָא בַּעְיָא לְאַעָלָא בְּהֵיכָלֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, הֵיכָלָא כְּלִילָא מִשְּׁבָעָה הֵיכָלִין, בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה נְבִיאִים סָלְקִין עִמָּהּ וּמִתְכַּנְסִים עִמָּהּ, דְּאִית נְבִיאִים וְאִית נְבִיאִים, אִית נְבִיאִים דְּאִינּוּן מָארֵי דְבֵיתָא דְמַטְרוֹנִיתָא, וְאִית נְבִיאִים דְּאִינּוּן מָארֵי דְבֵיתָא דְמַלְכָּא, אִלֵּין מַאַסְפַּקְלַרְיָא דְנַהֲרָא וְאִלֵּין מַאַסְפַּקְלַרְיָא דְלָא נַהֲרָא, נְבִיאִים דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְנַהֲרָא אִינּוּן מִסְטְרָא דְיהו"ה, וּנְבִיאִים דְּאַסְפַּקְלַרְיָא דְלָא נַהֲרָא אִינּוּן מִסְטְרָא דְאדנ"י, וְאִינּוּן שְׁקִילִין לְאוֹרַיְיתָא דְבִכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דְבְעַל פֶּה, נְבִיאִים מִסְטְרָא דְאדנ"י מִסְטְרָא דְיִרְאָה, וּנְבִיאִים דְּאִינּוּן מִסְטְרָא דְיהוֹ"ה אִינּוּן מִסְטְרָא דְאַהֲבָה.

בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה מָארֵי תַּרְעִין מְזַדְּעְזְעִין וּמְזַדְּמְנִין לְהֵיכָלָא, וְכַמָּה מָארֵי חוֹתָמוֹת, וְכַמָּה מָארֵי שְׁאֵלְתִּין, וְכַמָּה מָארֵי תְּשׁוּבוֹת, דְּבְהוֹן נָבִיא שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב, וְכַמָּה מָארֵי עָתִידוֹת, מַה דַּהֲוָה וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי, וְכַמָּה מָארֵי דְעַיְינִין דְּאִינּוּן מַרְאוֹת וְחוֹזִין דִּנְבִיאִים, וְכַמָּה מָארֵי דְאוּדְנִין דְּאִינּוּן מָארֵי דְנַדְפִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כד) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, וְכַמָּה מָארֵי דְחוֹטָמָא דְתַמָּן רֵיחַ, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (ויקרא א יג) אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ, וְכַמָּה מָארֵי דְאַנְפִּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, וְכַמָּה מָארֵי דְקִלִּין וּמָארֵי דְּדִבּוּרִין, וּמָארֵי דַהֲבָלִים דְּאִינּוּן לַהֲבוֹת אֵשׁ, הֲדָא

הוּא דְּכְתִיב (תהלים כט ז) קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, וְכַמָּה מָארֵי דְּיָדִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ח) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, וְכַמָּה מָארֵי דְּקוֹמָה וְאֵינוּן שִׁעוּר קוֹמָה דְּכָרְסַיָּיא, וְכַמָּה מָארֵי דְּאוֹת בְּרִית דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות ג יב) וְזֶה לְּךָ הָאוֹת, וְכַמָּה מָארֵי דְּרַגְלִין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב.

כָּל תִּקּוּנִין דִּנְבִיאַיָּא מִלְּבָר (נ"א מלגאו) בְּגוּפָא, בְּאֵבָרִים דְּגוּפָא, מָארֵי דְּחָכְמָה אִינוּן מִלָּגָאו בְּמוֹחָא, וּבְגִין דְּא חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא, וּמְמוֹחָא תַּלְיִין ל"ב נְתִיבוֹת, וְדָא ל"ב דְּאִתְּמַר לֵב מֵבִין, וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), הָכָא רָזָא דְּנָתִיב רְבִיעָאָה, מַאי הַבְדָּלָה הָכָא בִּנְבוּאָה, אֶלָּא כַּמָּה נְבִיאֵי שִׁקְרָא אִינוּן מִסִּטְרָא דְּחֹשֶׁךְ, דְּאָזְלִין בָּאוִירָא לְאַטְעָאָה בְּנֵי נָשָׁא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּיֵהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

נָתִיב חֲמִשָּׁאָה, וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם (שם ה), אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא, דְּמָארֵי מִקְרָא אִינוּן פִּתְילָה, וּמָארֵי מִשְׁנָה זַיִת, וּמָארֵי תַּלְמוּד דְּאִיהוּ קַבָּלָה לְמִשֶּׁה מִסִּינַי נֵר.

פִּקּוּדָא רְבִיעָאָה לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וּלְאַפָּרָשָׁא בָּהּ בְּשִׁית דַּרְגִּין, בְּאַסּוּר וְהֶתֵּר טוּמְאָה וְטַהֲרָה כָּשֵׁר וּפָסוּל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ו) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם, בֵּין מַיִם דְּדַכְיוּ דְּטַהֲרָה הֶתֵּר כָּשֵׁר, וּבֵין מַיִם דְּמָסָאֲבוּ דְּאִינוּן אִסּוּר טָמֵא פָּסוּל, דְּאִינוּן מֵי בוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים מַיִם סְרוּחִים מַיִם מְטוּנָּפִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְהַאי רָקִיעַ דְּאַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ דָּא רָקִיעַ דְּעַל רֵישֵׁי חֵיוָון, וְדָא מטטרו"ן, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי

דף עה:

הַחַיָּה רָקִיעַ, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית א ז) וַיַּעַשׂ אלהי"ם וְגוֹמֵר, וְדָא נָתִיב שְׁתִיתָאָה, וְאִית רָקִיעַ לְעֵילָּא מֵרָקִיעַ, וְדָא צַדִּיק דְּאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין נוּקְבִין לְמַיִין דְּכוּרִין, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בֵּיהּ, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) וַיַּעַשׂ אלהי"ם אֶת הָרָקִיעַ, וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ, וְדָא נָתִיב שְׁבִיעָאָה צַדִּיק.

נָתִיב תְּמִינָאָה וַיִּקְרָא אלהי"ם לָרָקִיעַ שָׁמָיִם (שם), וַיִּקְרָא אלהי"ם דָּא אִימָּא עִלָּאָה, לָרָקִיעַ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וּכְלִיל תַּרְוַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד, וְאִינּוּן עֶרֶב דְּיִצְחָק וּבֹקֶר דְּאַבְרָהָם.

בְּרֵאשִׁית בָּרָ"א שִׁתֵּ"י, וְעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (רות א יט) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם וְגוֹמֵר, וְאִינּוּן תְּרֵי תּוֹרוֹת אוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, וְעוֹד תְּרֵי לוּחוֹת אָזְלוּ לְטוּרָא דְסִינַי, מִיָּד וַתֵּהֹם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן (שם) אִזְדַּעְזַע כָּל עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקֹּלֹת וכו' וַיַּרְא הָעָם וַיָּנוּעוּ, וְאָמְרוּ הֲזֹאת נָעֳמִי, דָּא אִיהוּ נְעִימוּ דְאוֹרַיְיתָא, מִיָּד אִתְּמַר (שם לב יט) וַיְשַׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הָהָר, פָּרְחַת אוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן, וְאָמְרַת (רות א כא) אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי לְטוּרָא דְסִינַי, וּכְעַן וֵרִיקָם הֱשִׁיבַנִי יהו"ה, מְלֵיאָ"ה מָלֵ"א י"ה, וּכְעַן פָּרַח מִנִּי מָלֵ"א י"ה דְּאִיהוּ יה"ו, וְאִשְׁתְּאָרַת ה' יְחִידָה אלֵ"ם, נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּ"ה (תהלים לט ג), דוּ"ם י"ה, הֶחשֵׁתִי מִטּוֹב דְּאִיהוּ ו'.

דְּבָר אַחֵר וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן גּוּף וְנֶפֶשׁ, לְאָן אֲתַר אָזְלִי, לְבֵי קִבְרָא, גּוּף אִתְּדַּן וְאִתְרַקַּב, נֶפֶשׁ אִתְּמַר בָּהּ (רות ג ז) וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב.

קָם סָבָא חַד וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא חֲזוֹר בָּךְ, עָרְפָּה אִיהִי גּוּף, רוּת אִיהִי נֶפֶשׁ, שׁוּתְּפוּ דִּילָהּ נָעֳמִי נִשְׁמַת חַיִּים, מַחְלוֹן רוּחָא, גּוּפָא דְּאִיהִי עָרְפָּה חָזְרָה עוֹרֶף לְגַבֵּי נְשָׁמָה (נ"א שכינתא), נֶפֶשׁ אִתְּדַּבַּק בָּהּ בְּנִשְׁמָתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (רות א טז) בַּאֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין בְּפִקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה.

דָּבָר אַחֵר בַּאֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ בְּגָלוּתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין דְּמִשְׁכָּבָא דִּילֵךְ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר ג א) עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת, עַמֵּךְ עַמִּי אֵלִין יִשְׂרָאֵל, וְאלהי"ך אלה"י דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֱלֹהַיִךְ דָּא י', נָעֳמִי דָּא ה', מַחְלוֹן ו', רוּת בָּהּ אִתְּדַּבְּקַת ה' וְאִתְעֲבִידַת תּוֹרָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שיר ב יב) וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ.

עָרְפָּה אִימָּא דְּעֶרֶב רַב, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות לד ט) כִּי עַם קְשֵׁה עוֹרֶף הוּא, דְּחָזְרַת לְסָרְחָנָה, וְחָזְרַת עֹרֶף לְגַבֵּי חֲמוֹתָהּ, כִּלְיוֹן בַּעֲלָהּ דְּעָרְפָּה, יֵצֶר הָרַע דְּאִתְיָא כְּלָיָיה מִנַּיהּ לְעָלְמָא, וְאִיהוּ כִּלְיוֹן, וְאִתְּתֵיהּ לִילִית כְּלָיָיה.

נְשָׁמָה וְנֶפֶשׁ כַּד בַּר נַשׁ אִיהוּ מְחוּיָיב בְּחוֹבִין וּמִתְגַּבְּרִין עַל אֲבָרִים, נִשְׁמַת חַיִּים אִסְתַּלְּקַת מִן גּוּפָא, וְנֶפֶשׁ אִשְׁתְּאַרַת תַּמָּן, וְאִתְּמַר בָּהּ (רות ג ז) וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתָיו, לְגַבֵּי

מָאן לְגַבֵּי צַדִּיק וְדָא בְּרִית מִילָה, דְּאִיהוּ בּוֹעֵז ב"ו עַ"ז תַּקִּיף עַל יְצֶרֵיהּ, וַיָּמָד שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ (שם טז), שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טז), שַׁוְאַיִת לוֹן עֲלָהָא לְאַגָּנָא עֲלָהּ, וְאוּקְמוּהָ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם בִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (רות ד יז) וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם, לֵאמֹר יֶלֶד בֵּן לְנָעֳמִי, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ד כב) בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל, כַּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְגָרְמוּ לְאִסְתַּלְּקָא שְׁכִינְתָּא, עֲלָהּ אִתְּמַר בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתֶיהָ (רות ג ז).

דָּבָר אַחֵר וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם, אִיהוּ מְמַלֵּל בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא, וּמֵרְחִימוּ דְּגוּפָא כַּד אִיהוּ בַּעַל תְּשׁוּבָה, יֵימָא נַפְשָׁא לְגַבָּהּ בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר (שם א יז), וְלָא תָזוּז נַפְשָׁא בְּקִבְרָא מִנֵּיהּ, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ו כב) בְּהִתְהַלֶּכְךָ

דף עו.

תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּעָלְמָא דֵּין, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ בְּקִבְרָא, וַהֲקִיצוֹתָ לְתְחַיֵּית הַמֵּתִים (נ"א לעולם הבא) הֵיא תְּשִׂיחֶךָ, דָּא נַפְשָׁא לְגַבֵּי גוּפָא, וּבוֹצִינָא קַדִּישָׁא אִם גּוּפָא לָא חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, וְחָזַר עוֹרֵף לְגַבֵּי תְּיוּבְתָּא, נֶפֶשׁ אִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהּ וְאִתְקְרֵי עֶרְפּ"ה, וְגוּפָא דָּא אִתְאֲבִיד מִתְּרִין עָלְמִין.

אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, וְהָא כַּמָּה קִבְרִין לְמַגָּנָא, וְהָא אִם גּוּפָא אִתְאֲבִיד עַל מַה תָּקוּם נַפְשָׁא לִתְחַיֵּית הַמֵּתִים, דְּהָא וַדַּאי גּוּפָא אִתְאֲבִיד, וְאִתְּמַר דְּאִתְאֲבִיד מִתְּרִין עָלְמִין, וְהָא נָחִית לִנְשַׁיְיהּ דְּתַמָּן אִתְנַשֵּׁי לְדָרֵי דָּרִין, אִם כֵּן כַּמָּה קִבְרִין לְמַגָּנָא.

אֶלָּא וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יְשַׁנֵּי עוֹבָדֵי יְדוֹי, דְּוַדַּאי עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי דְּאִינּוּן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר דָּוִד (תהלים קטו טז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוה"ה, אַרְעָא אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יהו"ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (שם קטז ט), עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי בִּשְׁמָא דְּיהו"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם צו יא) יְ שְׁמְחוּ הַ שָּׁמַיִם וְ תָגֶל הָ אָרֶץ, אֵימָתַי בִּזְמָנָא דְּאִתְּמַר לְגַבֵּי שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ דְּסמא"ל וְנָחַשׁ, כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה (ישעיה נא ו), וּלְבָתַר דְּיִמְחֵי לוֹן וְיִשֵּׁצֵי לְאִלֵּין מְמַנָּן דַּעֲלַיְיהוּ, מִיָּד יְחַדֵּשׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּיִתְמַחוּן בְּגִין אִלֵּין מְמַנָּן בִּישִׁין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם סו כב) כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר

אֲנִי עֹשֶׂה וְגוֹמֵר, וְכֹלָּא בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּצּוּן עוֹבְדֵי יְדוֹי, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין וְגוּפִין דְּאִתְאֲבִידוּ מִתְּרִין עָלְמִין, וְאִלֵּין עָתִירִין דִּבְנָלוּתָא, בְּגִין דְּהַאי עָלְמָא אִיהוּ דִּלְהוֹן.

אֲבָל מִסְכְּנֵי דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּא, טוּבָא דִּלְהוֹן לְאִינּוּן עָלְמִין טָבִין, דִּי בְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ תְּרֵי תּוֹרוֹת אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאַגְרָא דִּלְהוֹן תַּמָּן וּבְגִין דִּלְתַתָּא דְּאֶרֶץ הַחַיִּים, תַּמָּן גּוּפִין לְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין דְּאִתְבְּרִיאוּ בִּשְׁמָא דַיְיהו"ה, וְגוּפָא דְמשֶׁה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לד ז) לֹא כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחֹה מִתַּמָּן הֲוָה, וּבְגִינֵיהּ הֲוָה אִיהוּ בָּעָא רַחֲמֵי דְּלָא יְמוּת וְיִפּוֹק מִנֵּיהּ, וְלָא עַל גּוּפָא דְּהַאי עָלְמָא דְּאִתְקְרֵי סַנְדָּל לְגַבֵּיהּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר לֵיהּ (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ.

וְאָדָם וְחַיְּון וּבְעִירָן וְעוֹפִין דְּתַמָּן אִינּוּן עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְאִינּוּן בְּדִיּוֹקְנָא עִלָּאָה דְּאִלֵּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בְּמֶרְכַּבְתָּא (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמֵר, דְּאִינּוּן בְּעִירִין עִלָּאִין עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה סד ג) יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ, וְתַמָּן עֵץ חַיִּים דְּמָאן דְּאָכִיל מִנֵּיהּ אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג יב) וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם.

וְתַמָּן כָּרְסְיָין דִּי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא וְאַבְנִין יַקִּירִין, וְעַרְשִׁין דְּכַסְפָּא וְדַהֲבָא, וְרַמַּ"ח פִּקּוּדִין דְּמַנִּי לוֹן מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא, לְדַכָּאָה רְמַ"ח אֵבָרִים דְּהַהוּא גּוּפָא, וְגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא שְׁפֵלָא אִיהוּ סַנְדָּל לְנִשְׁמָתָא, דְּאִתְטַנַּף (נ"א ואתטנפת) בְּזוּהֲמָא דְּהַאי עָלְמָא.

הָא הָכָא תְּלָתִין וְחַד זְמִנִין דְּאִתְפַּרַשׁ בְּרֵאשִׁית, וַעֲשַׂר אֲמִירָן וּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין הָא שַׁבְעִין וּתְרֵין, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לוֹן. פְּתַח וְאָמַר בְּרֵאשִׁית

בְּרֵאשִׁית מַאֲמַר קַדְמָאָה לְכֹלָּא, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרִין דִּבּוּרִין אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ (שמות כ ב) דְּאִתְמְרוּ בְּדִבּוּרָא חָדָא, וְתַרְוַיְיהוּ אִינּוּן רְמִיזִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דָּא בְּרֵאשִׁי"ת א"ב רֵשִׁי"ת, א"ב א' אָנֹכִי ב' לֹא יִהְיֶה לְךָ, וְכֹלָּא בְּאַת אֶחָד ב', וְאִיהִי ב' מְבָרֵאשִׁית.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי מָאן דְּאִית לֵיהּ עַבְדָּא וְאַפִּיק לֵיהּ לְחֵירוּ מִשְׁעִבּוּדֵיהּ, אִית לֵיהּ לְרִבּוֹנֵיהּ לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ בְּמַפְקָנוּתָא לְחֵירוּ לְעַבְדֵּיהּ, וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאָמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו יג) כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ וכו' אִית לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ כַּמָּה

דף עו:

זְמִנִין אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ג), אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן הָכִי הוּא וַדַּאי, אֲבָל הָכָא לָא מְשַׁבַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּרְמֵיהּ דְּאַפִּיק לוֹן מִן גָּלוּתָא, אֶלָּא חַמְשִׁין

זְמְנִין אַדְכִּיר בְּאוֹרַיְיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּדַרְגָּא דְאַפִּיק לוֹן דְּאִיהוּ יוֹבְלָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא כה יא) יוֹבֵל הִיא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְאִינוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה דְּאִתְמַסְרוּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי בַּר חַד דְּלָא אִתְמַסַּר לֵיהּ, וּבְגִין דָּא אַדְכִּיר חַמְשִׁין זְמְנִין בְּאוֹרַיְיתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם. אָמַר הָא וַדַּאי אִתְיַשֵּׁב דַּעְתָּאי.

מָאן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אִלֵּין מְמַנָּן דְּשַׁבְעִין אוּמִין, וְסמא"ל וְנָחָ"שׁ הָא ע"ב, בְּגִין דָּא יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא מִימִינָא דְּאִיהוּ חֶסֶד וּמִשְּׂמָאלָא דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, דְּאִית בָּהּ שַׁבְעִין אַנְפִּין לְשֵׁזָבָא מִשַּׁבְעִין אוּמִין, וְאוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת מִמַּיָּא וְאֶשָּׁא דְּאִינוּן תְּרֵין, לְשֵׁזָבָא לְיִשְׂרָאֵל מִסמא"ל וְנָחָשׁ דְּאִינוּן מִמַּיָּא וְאֶשָּׁא, וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְלְקֳבֵל שַׁבְעִין אוּמִין שַׁבְעִין נֶפֶשׁ, וּמָאן דְּעָבַר עַל שַׁבְעִין אַנְפִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמַר לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, שָׁלְטִין שַׁבְעִין מְמַנָּן וְאוּמִין דְּיֵצֶר הָרַע עַל שַׁבְעִין נֶפֶשׁ.

וְכַמָּה גִּלְגּוּלִין יֵתוּן לְבַר נַשׁ עַל חוֹבִין אִלֵּין, וְאִם לָא חָזַר בַּר נַשׁ בִּתְיוּבְתָּא בְּאִלֵּין גִּלְגּוּלִין, הַהוּא גּוּפָא נָחִית בַּאֲבַדּוֹן, גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה אִצְטַבַּע בְּגַוָּון חִוָּור, וְרָכִיב נַפְשָׁא בְּסוּסְיָא חִוָּורָא דְּאִיהוּ גּוּפָא, אִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא אִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה א יח) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ, וְאִם לַאו יֵתֵי בְּגִלְגּוּלָא תִּנְיִינָא, וְרָכִיב בְּסוּסְיָא סוּמְקָא, וְאִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא אִתְמַר בְּחוֹבָא דִּילֵיהּ (שם) אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ, וְאִם לָא, אִתְחַזַּר אִתְגַּלְגַּל בְּגִלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה, וְרָכִיב בְּסוּסְיָא יְרוֹקָא וְדָא גּוּפָא.

וְאִינוּן מַזָּל אַרְיֵה מַזָּל שׁוֹר מַזָּל נֶשֶׁר, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (איוב לג כט) הֶן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר, וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ (שמות כא יא) לְנַפְשָׁא בִּתְלַת גִּלְגּוּלִין, דְּעָבִיד לָהּ שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כֶּסֶף (שם), וְעַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ (עמוס ב א), וְעַל אַרְבָּעָה דְּאִיהוּ מַזָּל אָדָם לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּלָא יְקַלְקְלוּ לֵיהּ.

אֲבָל לְצַדִּיקַיָּא וְעִשָּׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים (שמות כ ה), אֲלָפִים וַדַּאי, תְּלַת גִּלְגּוּלִין בְּהוֹן אִיהוּ רָווּח תְּלַת אַלְפִּין דְּאִינוּן עָלְמִין דִּכְסוּפִין, וּלְמָאן לְאוֹהֲבָיו וּלְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו (שם ו), לְחַיָּיבַיָּא דְּאִינְהוּ לָא יַחְזְרוּן בִּתְיוּבְתָּא בִּתְלַת גִּלְגּוּלִין אִלֵּין, אִתְמַר בְּהוֹן (ויקרא כג לא) וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקֶּרֶב עַמָּהּ, אָמַר רַבִּי אִם כֵּן אָנָה נָחִית, אֶלָּא שֶׁבַע אַרְעִין

אינון, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִין לָקֳבֵל שִׁבְעִים נָפֶשׁ, וְשֶׁבַע אַרְעִין אינון אֶרֶץ אֲדָמָה אַרְקָא גֵּיא צִיָּה נְשִׁיָּה תֵּבֵל, וְאינון שֶׁבַע מְדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם, הַהִיא נַפְשָׁא דְלָא חָזְרָה בִּתְיוּבְתָּא בְּאִלֵּין תְּלַת, נָחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמָדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם אִלֵּין, וְתַמָּן אִתְנַשֵּׁי לְדָרֵי דָרִין.

וְאִם הוּא צַדִּיק אִתְמַר בֵּיהּ (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִם הוּא צַדִּיק אַמַּאי נָחִית תַּמָּן, אֶלָּא בְּגִין לְאַפָּקָא מִתַּמָּן כָּל נַפְשָׁא וְנַפְשָׁא מֵאִלֵּין דְּהִרְהֲרוּ בִּתְיוּבְתָּא וּמֵתוּ בְּקַצְרוּת שְׁנִין, וְאִיהוּ טָרַח בְּגִינֵיהּ, דְּא אִיהוּ מַאֲמַר קַדְמָאָה דְּאִיהוּ בְּרֵאשִׁית.

בְּרֵאשִׁית דָּא פִּקּוּדָא קַדְמָאָה, דְּאִתְרְמִיז בְּל"ב שְׁבִילִין, דְּאינון ל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, כ"ב אַתְוָון וַעֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִתְכְּלִילָן בֵּהּ, תִּקוּנָא קַדְמָאָה יְרָאָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר (תהלים קיא י) רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יהו"ה, דְּאִית דְּחִילוּ וְאִית דְּחִילוּ,

דף עז.

יִרְאַת יהו"ה דָּא שְׁכִינְתָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, יִרְאָה רָעָה דָּא רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְחַיָּיבַיָּא, וּמַאי נִיהוּ סַם הַמָּוֶת דְּסמא"ל, נוּקְבָא דִילֵיהּ, יִרְאַת יהו"ה אִיהִי אַגְרָא לְמָאן דְּנָטִיר פִּקּוּדִין דְּלָא תַעֲשֶׂה, יִרְאָה רָעָה אִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְמָאן דְּאַעֲבַר עֲלַיְיהוּ.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אֶלְעָזָר בְּרִי, אִית מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּיֵיחוּן בְּנוֹי וְיִסְגֵּי עוּתְרֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִי חָסֵר מֵהַאי לָא דָחִיל לֵיהּ, הַאי לָא שַׁוִּי לֵיהּ יִרְאַת יהו"ה לְעִקָּרָא, אֲבָל מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין בְּטִיבוּ בֵּין בְּעָאקוּ, הָא דָא שַׁוִּי יִרְאַת יהו"ה בֵּיהּ לְעִקָּרָא, דְּתְלַת דַּרְגִּין אינון דְּיִרְאָה, אִית יִרְאָה בֵּין בְּטִיבוּ בֵּין בְּעָאקוּ, וְאִית יִרְאָה דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּטִיבוּ וְלָא בְּעָאקוּ, וְאִית יִרְאָה דְּלָא שַׁוִּי לָהּ עֲלֵיהּ לְעִקָּרָא בֵּין לְטִיבוּ בֵּין לְעָאקוּ, צַדִּיק גָּמוּר שַׁוִּי לָהּ עֲלֵיהּ לְעִקָּרָא בֵּין לְטִיבוּ בֵּין לְדִינָא, בֵּינוֹנִי שַׁוִּי לֵיהּ עֲלֵיהּ לְטִיבוּ וְלָא לְדִינָא, רָשָׁע גָּמוּר לָא שַׁוִּי לֵיהּ עִקָּרָא לָא בְּטִיבוּ וְלָא בְּדִינָא.

וּשְׁכִינְתָּא אַמַּאי אִתְקְרִיאַת יִרְאָה, דְּהָא הִיא מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִתְנְטִילַת, אֶלָּא כְּמָה דְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא נָטִיל מֵרַחֲמֵי וְדִינָא דְאינון יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, הָכִי אִיהִי נָטְלָא מִתַּרְוַיְיהוּ, מִסְטָרָא דְשִׂמָאלָא דָּא אִתְקְרִיאַת יִרְאָה פַּחַד יִצְחָק, דְּמִסְטָרָא דִימִינָא

אַהֲבָ"ה אִתְקְרֵי, וְדָא פִּקּוּדָא תִנְיָנָא דְּאִתְּמַר בָּהּ (ירמיה לא ב) וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד.

וּמִתְּרִין סִטְרִין אִלֵּין אִתְקְרֵי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אוֹר וְנֵר, וּשְׁכִינְתָּא אוֹרָה אֲבוּקָה, אוֹרָה, לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה (אסתר ח טז), אֲבוּקָה הָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּצַדִּיקִים קַיְימִין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא כְּנֵר לִפְנֵי הָאֲבוּקָה. מִסִּטְרָא דִימִינָא יהו"ה, וּמִסִּטְרָא דְשְׂמָאלָא אדנ"י דְּתַמָּן דִּין, וּבְגִין דָּא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר (בראשית א ג), בְּגִין דְּחָמֵשׁ אוֹר אִינוּן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְאִינוּן ה' עִלָּאָה וּמִתַּמָּן נַהֲרִין, י' בְּשְׂמָאלָא וְדָא נֵר, וְדָא ה"י מִן אלהי"ם ה' לִימִינָא י' לְשְׂמָאלָא, (ו' מל"א מתרוייהו עמודא דאמצעיתא, בן י"ה, ודא איהו רזא אלהי"ם מל"א ה"י, דא כתיבת קדמאה. ורזא דמלה ה"א, אלהי"ם דא מליא"ה בהפוך אתוון, ודא ה' זעירא, דאיהי מליא מתלת אתוון, ואתעבידת היו"ה, לעילא איהו הוי"ה, ובה מתחילין אתוון דאורייתא ה"ו ולבתר ט"י, ואנה אשתכח ה' בתראה, אלא ד' הות למהוי ה', אלא מאן גרם דפרח מינה ו' דאיהו ירך דילה, אלא נתנני שוממה כל היום דוה (איכה א יג), דא הוד דאיהו ירך דילה דאתחזרת איהו דוה באלף חמשאה, בגין דפרח מניה ירך, דעליה אתמר (בראשית לב כג) ותקע כף ירך יעקב, אשתמודע דמימינא קא מתחלת למממני את ד' עד נצח, והוד איהו ירך שלימו דילה, ודא איהו דאתיהיב למשה, הדא הוא דאתמר ונתן הוד למשה).

בְּרֵאשִׁית, ב' נוּקְבָא פְּתִיחָא לְקַבָּלָא מִימִינָא, לְהַהוּא (נ"א מההוא) דְּגָמִיל חֶסֶד עִמָּהּ, וְאַמַּאי דְּאָת י' עַל רֵישֵׁיהּ כְּגַוְונָא דָא ג', וּבְגִין דָּא הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, אִם כֵּן אַמַּאי ג' אָחוֹר לְב', אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא (ויקרא כ יז), ב' חָזְרַת אַנְפִּוי מִא', ג' אַחְזַרַת אַנְפִּוי מִב', ד' חָזְרַת אַנְפִּוי מִג', ה' חָזְרַת אַנְפִּוי מִד', כָּל אַתְוָון חָזְרִין אַנְפִּין

דף עז:

דָּא מִן דָּא, וְלָאו אִינוּן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְאַמַּאי אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי וכו' (שמות לג כג), וְאַמַּאי חָזְרִין אַנְפִּין דָּא מִן דָּא, בְּגִין עֶרְיָין דְּאִינוּן לְקַבְלַיְיהוּ, א' לְקַבְלֵיהּ אָרוּר דְּאִיהוּ עֶרְוָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (דברים כז כב) אָרוּר שֹׁכֵב עִם אֲחֹתוֹ, דְּאִלֵּין עֶרְיָין כָּל חַד שָׁכִיב עִם אִמֵּיהּ וְעִם אֲחָתֵיהּ וְעִם בְּרַתֵּיהּ, וְחָזְרִין אַנְפִּין לְגַבַּיְיהוּ דְּלֵית

לוֹן בּשֶׁת פָּנִים, אֲבָל אַתְוָון קַדִּישִׁין חָזְרִין אַנְפִּיְיהוּ בְּבשֶׁת בַּעֲנָוָה, עִרְיָה תֵּעוֹר, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (ויקרא יט יד) וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, עִוֵּר דְּאִיהוּ עוֹר, וְרָזָא דְמִלָּה עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר (משלי כב ג).

וּלְבָתַר דְּמִתְפַּשְׁטִין מִנַּיְיהוּ מִתְיַחֲדִין כֻּלְּהוּ וְלָא יִתְבַּשְׁשׁוּ, וּמִתְיַחֲדִין אַבָּא עִם אִימָּא, אָח עִם אֲחָתֵיהּ, כְּעַן דְּעִרְוָה בֵּינַיְיהוּ אִית פְּרוּדָא בְּאַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (רות א יז) כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד (בין אחים) בֵּיני וּבֵינָךְ, לְבָתַר דְּאִתְעַבַּר עֶרְיוֹת מִנַּיְיהוּ, יְהֵא יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְרָזָא דְּאֶחָד אָח ד', עֶרְוָה דְתַרְוַיְיהוּ אַחֵר, בְּזִמְנָא דְאִסְתַּלַק קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד אִשְׁתְּאַר אַחֵר, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי כה ט) וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל.

בְּרֵאשִׁית, בְּתִשְׁרֵ"י אִתְבְּרֵי עָלְמָא, חָסֵר א' לְמֶהֱוֵי בְּרֵאשִׁית, דָּא אָדָם דְּאִתְבְּרֵי בְּתִשְׁרֵי, וּבְגִין דַּעֲתִידָה אַרְעָא לְאִתְלַטְיָא בְּגִינֵיהּ, דָּא הוּא אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ (בראשית ג יז), אִסְתַּלַק מִן תִּשְׁרֵי, וּפָתַח בְּבֵ' דְּאִיהִי בְּרָכָה לְאִתְבָּרְכָא אַרְעָא, וּלְאַפָּקָא לָהּ מִן לְוָטַיָּא, וְלָא עוֹד אֶלָּא בְּגִין דְּתִשְׁרֵי אִיהוּ דִּין, לָא אִדְכַּר תַּמָּן בְּתִשְׁרֵי, דְּלָא יִתְכֵּן בֵּיהּ זִמְנָא אָחֳרָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי כ כז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם. (כך מצאתי)

בְּרֵאשִׁית, דְּאִיהוּ שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית, דְּהָא שָׁבַע שַׁבָּתוֹת אִינּוּן, וּלְכָל חַד אִית לֵיהּ שִׁית יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְכָל יוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אֶלֶף שָׁנִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים צ ד) כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ וכו', וְשַׁבָּת בְּרֵאשִׁית שִׁית יוֹמִין דִּילֵיהּ אִינּוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹהוּ, שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֲלָפִים יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ.

שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹהוּ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ, שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם (בראשית א ב), וְלֵית מַיִם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, פְּנֵי הַמָּיִם תְּרֵין אַנְפִּין דִּילָהּ, דְּאִינּוּן מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, חִוִּוּר וְסוּמָק, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִלֵּין אִינּוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֲלָפִים יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (שם ג), עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יהו"ה, עַל כֵּן וַדַּאי דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיְהִי כֵּ"ן, וְאִינּוּן שַׁבְעִין, וְעַל תְּרֵין מְאוֹרוֹת אִלֵּין אִתְמַר דּוּ פַּרְצוּפִין דְּכַר וְנוּקְבָא, יְהִי אוֹר דָּא פֶּסַח, אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר, וַיְהִי אוֹר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיְהִי הַיּוֹם, הָכָא וַיְהִי וְהָתָם וַיְהִי, וּבְכָל אֲתַר וַיְהִי לִישָׁנָא דְצַעֲרָא

שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה בְּחֶלֶק דִּילָהּ, (דאיהי שבת ברית), י' שַׁבָּת חִלֵּל, חִלֵּל לְמָאן, לְהַהִיא נְקוּדָה, מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת (שמות לא יד), לְמָאן דְּעָאל נוּכְרָאָה בֶּחֱלֶק דִּילָהּ,

דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים יַיִן נָסֵךְ זוֹנָה, וּבְגִין דָּא הָכָא צָרִיךְ דְּחִילוּ, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית יְרֵ"א שַׁבָּ"ת, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא יט ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמוֹרוּ, וּמָאן דְּעָאל רְשׁוּ נוּכְרָאָה בֶּחָלָל

דף עח.

דְּיִלָּהּ, דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים יַיִן נָסֵךְ זוֹנָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר יט יג) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וְנִכְרְתָה וכו', וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת דְּשַׁבָּת אוֹת דְּיוֹמִין טָבִין אוֹת דִּתְפִלִּין אוֹת דִּבְרִית מִילָה, עֲטָרֶת דִּבְרִית, תַּגָּא דְּסֵפֶר תּוֹרָה קָרִינָן לֵיהּ, כִּתְרָא בְּרֵישׁ כָּל צַדִּיק, נְקוּדָה דַּעֲלָהּ אִתְמַר אָדָם וְחַוָּה דַּהֲווֹ דּוּ פַּרְצוּפִים, וַעֲלָהּ אָמְרָה סִיהֲרָא אִי אֶפְשַׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד.

רָזָא דָּא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר, (דא) (נ"א ד' ו') אִיהוּ ה' בַּתְרָאָה, דְּתַרְוַיְיהוּ י', וּבָהּ אִתְעֲבִידוּ חַד, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי סְתִימָא וַחֲתוּמָה בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּמַאי בְּאָת ו', (ב') סְתִים בְּאָת ו' בְּו' יוֹמֵי דְּחוֹל, וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִתְפַּתְּחַת לְקַבָּלָא לְבַעְלָהּ, וּבְגִין דָּא זוּגָא דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְשַׁבָּת לְשַׁבָּת, וְיָרְתִין נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין חַדְתִּין לִבְנַיְיהוּ.

וּבְגִין דָּא אִיהִי נְקוּדָה אִתְקְרִיאַת בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ (בראשית כד טז), כַּד אִיהִי גַּל (נ"א גן) נָעוּל מַעְיָן חָתוּם (שיר ד יב), עַד דְּאִתְפַּתְּחַת לְבַעְלָהּ, וְכַד אִיהִי סְתִימָא אִתְקְרִיאַת יְרָאָה, בְּכָל ו' יוֹמֵי דְּחוֹל דְּאִיהִי סְגִירָא וּנְטִירָא, בַּעֲשַׂר אֲמִירָן וְל"ב אלהי"ם דְּאִינּוּן מ"ב אַתְוָון דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה, בְּשַׁבָּת וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם, וַיְכֻל"ו חֶסֶ"ד דִּימִינָא כְּלִיל ע"ב שְׁמָהָן, דְּתַמָּן חָכְמָה, כְּמָה דְּאַמְרָן הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, דְּחִילוּ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוֹל אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט ג), רְחִימוּ בְּשַׁבָּת כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ (שמות כ יב), כַּד אִתְפַּתְּחַת לְגַבֵּי בַּעְלָהּ אִתְקְרִיאַת אַהֲבָה, וּמִדְּחִילוּ וּרְחִימוּ אִתְיְיהִיבוּ פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

בְּרֵאשִׁית אִיהוּ בְּרִי"ת, וַדַּאי כַּד אִיהוּ בִּלְבוּשִׁין דְּאִלֵּין קְלִיפִּין דְּאִינּוּן עָרְלָה וּפְרִיעָה, צָרִיךְ תַּמָּן דְּחִילוּ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְהַאי אוֹת לָא יָרְתִין לֵיהּ אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, דְּלֵית אוֹת בְּרִית עַד דְּעָבְרִין מִנַּיְיהוּ אִלֵּין קְלִיפִּין, דְּאִינּוּן עָרְלָה וּפְרִיעָה בְּאַטִּיפוּ דְּדָמָא.

תְּלַת קְלִיפִּין אינון בְּעָרְלָה לָקֶבֶל תְּלַת קְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ, תֹּהוּ קַו יָרוֹק קְלִיפָּה קַדְמָאָה, בֹּהוּ קְלִיפָּה תִּנְיָינָא, חֹשֶׁךְ קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה, וּתְלַת אִלֵּין דָּא עַל גַּב דָּא, לָקֶבֶל תְּלַת גַּוְונִין דְּעִינָא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (במדבר טו לט) וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם וכו', לְקַבְלַיְיהוּ תְּלַת גַּוְונִין דְּקֶשֶׁת, דִּבְהוֹן נְקֵרָא בַּת עַיִן דְּאִיהִי נְקוּדָה אוֹת בְּרִית, עֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ט טז) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר תְּלַת זִמְנִין כָּל גּוֹיִם וכו' כִּי אֱמִילַם (תהלים קיח יט), וְאֵימָתַי יַעֲבוֹר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַנֵּי קְלִיפִּין מֵעָלְמָא וַיְזַכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, בְּזִמְנָא דְּפוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, אֵימָתַי לְבָתַר דְּמִתְעַבְּרִין תְּלַת קְלִיפִּין בִּישִׁין מִינָהּ, וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי מִתְתַּבְּשָׁא בְּאִלֵּין קְלִיפִּין אִיהִי אָמְרַת אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת (שיר א ו), דִּבְאִלֵּין קְלִיפִּין אִיהִי מִתְחַלְּלַת, וּבְגִין דָּא מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת (שמות לא יד).

תְּהוֹ"ם אִיהוּ הַמָּוֹ"ת, לְגַבֵּיהּ צָרִיךְ פְּרִיעָה בְּאַטִּיפוּ דְּדָמָא, וְעַד דְּאִתְפַּרַע הַאי פְּרִיעָה אִיהִי לָא אִתְגַּלְיָיא בְּעָלְמָא, וְלָא יְהֵא אוֹת בְּעָלְמָא, וְרָזָא דְמִלָּה כַּד אִתְעַבַּר מִינָהּ עָרְלָה וּפְרִיעָה רוֹמִי וְקוּשְׁטָאנְדִינָא, מִיָּד אִתְגַּלְיָיא אוֹת בְּעָלְמָא, לְהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שֹׁלֵחַתִּיךָ, לְקַיְימָא בֵּיהּ קְרָא (מיכה ז טו) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת.

וּבְגִין דָּא אֶלְעָזָר בְּרִי לָא תִצְפֵּי לְרַגְלָא דִמְשִׁיחָא עַד דְּתֶחֱזֵי קֶשֶׁת בְּגַוְונוֹי נְהִירִין, אוֹ עַד דְּאִתְגַּלְיָיא אוֹת בְּעָלְמָא, מַאי אוֹת. אֶלָּא דַּרְךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב (במדבר כד יז), דָּא אָת י' אוֹת בְּרִית, וּמִיָּד וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל לְגַבָּהּ, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים לג ה) וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ (חסר),

תָּא חֲזִי יוֹמָא חֲדָא שְׁאִילְנָא

דף עח:

לְאֵלְיָהוּ, עָרְלָה אַמַּאי שַׁוִּינָן בְּמָאנָא בְּעַפְרָא, אָמַר לִי שְׁמַעְנָא בִּמְתִיבְתָּא, דְּעָרְלָה אִיהוּ נָחָשׁ, וְכֵיוָן דְּאַעְבְּרִינָן לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ צָרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ מְזוֹנֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה סה לה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וּבְוַדַּאי בְּרִי בְּדָא אִשְׁתְּזִיב בַּר נַשׁ מִדִּינָא דְחִבּוּט הַקֶּבֶר,

וּדְמָא דְאַטִּיפִין מִפְּרִיעָה לְמֵיהַב מְזוֹנָא לְהַהוּא כַּלְבָּא דְאִיהוּ רוֹצֵחַ, וּבְדָא אִשְׁתְּזִיב בַּר נַשׁ מֵחַרְבָּא דְמַלְאַךְ הַמָּוֶת.

וְעַל דָּא אָמַר אָדָם קַדְמָאָה קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי מַצִּיל בָּנַי מֵחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, אָמַר לֵיהּ חַרְבָּא דְמִילָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (יהושע ה ב) עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צוּרִים, וְחַרְבָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא י"ו פִּיפִיּוֹת, לָקֶבֶל מִילָה וּפְרִיעָה וּמְצִיצָה וְי"ג בְּרִיתוֹת שֶׁנִּכְרְתוּ עָלֶיהָ, וְכֵן אוֹרַיְיתָא שֵׁזִיב לְבַר נַשׁ מִי"ו פִּיּוֹת דְּחַרְבָּא, כְּמָה דְאָמַר שְׁלֹמֹה (משלי ג יב) עֵץ חַיִּים הִי"א דְסָלִיק לְי"ו.

וְלָקֶבֶל אִלֵּין תְּרֵין אָמְרַת אוֹרַיְיתָא לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאָף (שמות כ יג יד), לֹא תִנְאָף לָקֶבֶל נָחָשׁ אֵשֶׁת זְנוּנִים, לֹא תִרְצַח לָקֶבֶל סמא"ל, וְאָמַר דָּוִד עָלֶיהָ (תהלים כב כא) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי, תְּלַת קְלִיפִין דְּעָרְלָה אינוּן מַשְׁחִי"ת אַ"ף וְחֵימָ"ה, לָקֶבֶל עָרְלָה אִיהוּ עָוֹן, וְהַיְינוּ דְּתַקִּינוּ בִּצְלוֹתָא לְגַבַּייהוּ, (שם עח לח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן דָּא עָוֹן, וְלֹא יַשְׁחִית דָּא מַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ דָּא אַף, וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ דָּא חֵמָה, וּמָאן דְּאַעִיל אוֹת בְּרִית בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה אִלֵּין אַרְבָּעָה שָׁלְטִין עֲלֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ז יט) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, עַל הָאָרֶץ דָּא גּוּפָא דִילֵיהּ, וְאַרְבַּע זְמָנִין אִתְּמַר בְּפָרְשָׁתָא נֹחַ (שם יח) וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם, גָּבְרוּ, לְקִבְלַיְיהוּ, וְהָא אוּקְמוּהוּ.

עָרְלָה וּפְרִיעָה שְׁמַעְנָא דְאִינוּן רוֹמִי רַבְּתָא וְרוֹמִי זְעִירְתָא, בְּזִמְנָא דְמִתְעַבְּרִין מֵעָלְמָא אִתְגַּלְיָא אוֹת הַבְּרִית, דְּאִיהוּ בַּת עַיִן צִיּוֹן דְּאִיהִי נְקוּדַת עָלְמָא, דִּבְזִמְנָא דְאִלֵּין קְלִיפִין שָׁלְטִין בְּעָלְמָא אִתְחַזַּר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ, בְּזִמְנָא דְיֵתֵי פּוּרְקָנָא מֵיָּד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (שם ג) הָיָה אוֹר לָא כְּתִיב אֶלָּא יְהִי (ויהי אור) אוֹר, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד (שם ה), בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד (זכריה יד ט).

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, פָּתַח וְאָמַר כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים וכו' (שיר ב ב), שׁוֹשַׁנָּה אִית בָּהּ חֲמֵשׁ עַלִּין מִלְּגָו וְחֲמֵשׁ עַלִּין מִלְּבָר, וְאִינוּן ה"ה, שַׁרְבִיט דִּילֵהּ ו', תַּפּוּחַ דִּילֵהּ י', וְכֹלָּא אלהי"ם, חֲמֵשׁ אַתְוָון דִּילֵיהּ ה' חֲמֵשׁ עַלִּין מִלְּבָר, ה' חֲמֵשׁ עַלִּין מִלְּגָאו, י' תַּפּוּחַ, ו' מָלֵ"א שַׁרְבִיט.

בְּזִמְנָא דְהַאי שׁוֹשַׁנָּה אִיהִי בְּגָלוּתָא אִיהִי אַטּוּמָא, בְּזִמְנָא דְיֵהֵא פּוּרְקָנָא בְּעָלְמָא אִתְפַּתְּחַת בְּחֲמֵשׁ אוֹר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר,

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפַּתְּחַת אִתְלַבְּשַׁת בְּכַמָּה לְבוּשִׁין דְּנְהוֹרִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִתְקַשְּׁטַת בְּכַמָּה קִשׁוּטִין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וּבְזִמְנָא דְּאִתְפַּתְּחַת וְאִתְקַשְּׁטַת בְּקִשׁוּטָהָא, בְּאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן דְּאִינּוּן יהו"ה, וּבְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב דְּאִינּוּן אדנ"י, בְּאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּיָד, וּבְאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דֵּרֵישָׁא, דְּאִינּוּן לְקַבְלַיְיהוּ, אַרְבַּע לְבוּשִׁין דְּכוֹהֲנִין הֲדִיוֹט אִינּוּן לְקֻבֵּל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ (דברים כב יב).

וְכַד אִתְתַּקְנַת בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין, מִיָּד אִתְפַּתַּח הֵיכָלָא לְגַבָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּלְקוֹל נְעִימוּ דְּרִמּוֹנִים וְזוּגִין דִּלְבוּשָׁא דִילָהּ, אִתְמַר בְּחֵיוָון (יחזקאל א כד) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, וְכַד אָמְרִין יִשְׂרָאֵל קְרִיאַת שְׁמַע, מַה כְּתִיב בָּהּ (במדבר ז פט) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו, קָלָא אִשְׁתַּמַּע לְגַבָּהּ מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא דְּאִינּוּן דּוּ פַּרְצוּפִין, וְכַד מִתְיַחֲדָא דִבּוּר בְּקָלָא אִתְעֲבִידוּ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, וְדָא צְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי, וּבְהַהוּא זִמְנָא מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאֵלְתּוֹי יִשְׁאַל, דִּבְהַהִיא זִמְנָא יְהֵא עִת רָצוֹן, דְּהָא תְּרֵין שְׁמָהָן כַּחֲדָא יאהדונה"י, אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה (ישעיה נח ט), מִיָּד אָ"ז יאהדונה"י, תְּרֵין שְׁמָהָן וּתְמַנְיָא אַתְוָון דִּבְהוֹן הָא עֶשֶׂר, (ודא רזא ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת וכו' (דברים כז כו), דא חבורא דחתן

דף עט.

וכלה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וכו' (צפניה ג ט), ודא רזא ואמר כל העם אמ"ן (דברים כז כו).

וְעַד דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא לָא יְהוֹן בְּזִוּוגָא חָדָא, וּבְזִמְנָא דְּיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא יִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אָ"ז יָשִׁיר מֹשֶׁה (שמות טו א), וּמִיָּד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר דְּאִיהוּ מַפְקָנוּ דְּגָלוּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא בָּעֵאת לְאַעָלָא בְּהֵיכָלָא דִילָהּ, קָלָא סָלִיק בְּרוּמֵי רְקִיעִין וְיֵימָא הָכִי, מַשְׁרְיָין סַגִּיאִין דִּמְתִיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה דְּנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, אִתְתַּקְנוּ לְקַדְמוּת מַטְרוֹנִיתָא דְּקָא אַתְיָא לְאִתְתַּקְנָא, לְמִפְרַק בָּנָהָא מִן גָּלוּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא כַּמָּה מָארֵי שׁוֹפָרוֹת וּמָארֵי דְּקָלִין וּמָארֵי דְּבָרָקִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות יט טז) וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד וכו', מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאלהי"ם יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל, בְּהַהוּא זִמְנָא מֹשֶׁה יְמַלֵּל בִּשְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר

יב ח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ, וְהָאלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.

וּבְהַהוּא זִמְנָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה סָלְקִין דָּא עַל גַּב דָּא, כְּגַוְונָא דְּאִתְמַר בְּטוּרָא דְסִינַי, דְּאִתְמַר תַּמָּן (שיר ג ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מִי בְזֹאת עוֹלָה, מ"י אִימָּא עִלָּאָה דְּבָהּ פָּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּטוּרָא דְסִינַי אָנֹכִ"י.

קָם סָבָא חָדָא מִבָּתַר טוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזֵינָא דְּאִתְמַר (דברים ד לו) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיַסְּרֶךָּ וכו', וּבַאֲתַר אָחֳרָא שְׁמַעְנָא דְּמַלִּיל עִם יִשְׂרָאֵל מִסְּטָרָא דְּמַלְאָכַיָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ דְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר דְּנָפִיק מִפּוּמוֹי אִתְעֲבִיד מַלְאָךְ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים (שמות כ יח), וּבַאֲתַר אָחֳרָא אָמַר קְרָא (תהלים סב יב) אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, מַאי הַאי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבָא סָבָא, שְׁמַעְנָא דְּבַר נַשׁ יְהֵיב בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלַת קְטִירִין, נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, נִשְׁמָתָא מִכּוּרְסַיָּא יְקָרָא, תַּמָּן נְחִיתַת שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה כְּלִילָא מִתְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, אַחַת וְאַחַת, תְּלַת אֲחָדִין, וְדָא אִיהוּ אַחַת דִּבֶּר אלהי"ם שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי, ז"ו בֵּיהּ עָבִיד לוֹן אֶח"ד.

וּלְבָתַר מַלִּיל עִמֵּיהּ מֵרוּחָא דְּאִיהוּ מטטרו"ן, כְּלִיל כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם דְּלְתַתָּא, בְּגִין דְּאִתְלַבַּשׁ בֵּיהּ וְרָכִיב בֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וּבְגִין דָּא בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר דְּנָפַק מִנֵּיהּ הֲוָה נָפִיק מִנֵּיהּ מַלְאָךְ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. לְבָתַר נָחִית שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עֲשִׂירִית בְּאוֹפַן, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבַר נַשׁ מִתַּמָּן, וְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים ד לו) וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (יחזקאל א טו) וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּמַּע קָלֵיהּ וְדִבּוּרֵיהּ מִן כָּרְסַיָּא וּמַלְאָכַיָּא וּשְׁמַיָּא וַאֲרָעָא, דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ בְּכֹלָּא עִילָּא וְתַתָּא, כְּנִשְׁמָתָא דְּשָׁלְטָנוּתָהּ בְּכָל גּוּפָא אַפִּילּוּ בְּאֵבֶר זְעִירָא וְלֵית אֵבֶר פָּנוּי מִינָּהּ.

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אֲשֶׁ"ר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כ ב) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וכו', אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר בְּאֲשְׁרֵי כִּי אִשְׁרוּנִי בָּנוֹת (בראשית ל יג), וְדָא אִימָּא עִלָּאָה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, דְּאִינּוּן פֶּטֶר כָּל רֶחֶם דְּאִינּוּן רְמַ"ח, דְּכֻלְּהוּ קְטִירִין בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כֹּל דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּאַפְּתַח (פטר כל) רֶחֶם דְּאִינּוּן רְמַ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה,

וַעֲלֵיהּ אִתְמַר אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, וְדָא אִימָּא דְאִתְמַר בָּהּ (איוב לח כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח, (ודא איהו הקרח הנורא) (יחזקאל א כב), אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה,

דף עט:

קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן. וְצִוָּנוּ עֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְצוּוָה וְעוֹשֶׂה, וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה ב ג) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה, וְצִוָּנוּ דְּאִיהוּ הָכִי מְצוּוָה וְעוֹשֶׂה, וְעוֹד קִדְּשָׁנוּ מִסִּטְרָא דְּשָׂמְאלָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, וְלֵית קְדוּשָׁה פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְאִלֵּין עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, (דאיהי קדש לי כל בכור (שמות יג ב) דאיהו כתר עלאה וחכמה דאיהי ישראל עלה במחשבה) דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר.

וְצִוָּנוּ עַל, מִסִּטְרָא דִּימִינָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג א) הוּקַם עָל, דְּתַמָּן כָּל בִּרְכָאן לִימִינָא, דְּאִינּוּן מֵאָה בִּרְכָאן כְּחוּשְׁבַּן ע"ל, דְּאַת י' בְּק' אִסְתַּלִּיק לְמֵאָה, דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דְּכֹלָּא, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא רֹאשׁ, מִסִּטְרָא דְּאִימָּא אֲשֶׁר, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא מְצוּוָה, וּמִסִּטְרָא דְּאִימָּא עוֹשֶׂה, וּמְצוּוָה דָּא עֵץ פְּרִי, וְעוֹשֶׂה דָּא עוֹשֶׂה פְּרִי, וְשַׁמְעִינָן דְּאִינּוּן גּוּף וּבְרִית דְּחַשְׁבִינָן חָד, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כח ז) שְׁתֵּי כְתֵפֹת חֹבְרֹת, כְּמָה דְּאִינּוּן חוֹבְרוֹת, הָכִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ.

עוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, וְלָא אָמַר קִדַּשְׁתָּנוּ וְצִוִּיתָנוּ, אֲשֶׁר אִיהוּ אֲשֶׁר אהי"ה וַדַּאי, וְדָא כֶּתֶר עִלָּאָה, מִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא אִתְקְרֵי אֲשֶׁר, וּמִסִּטְרָא דִּדְכוּרָא אִתְקְרֵי רֹאשׁ, רֵישָׁא דְּכָל רֵישִׁין, קִדְּשָׁנוּ דָּא אַבָּא (סבא), דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר, וְצִוָּנוּ דָּא אִימָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ וַיְהִי אוֹר, וְלֵית הֲוִיָּה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָּה, וְתַרְוַיְיהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא,

וּמָאן מְצוּוָה וְעוֹשֶׂה עַל הַמִּצְוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהָכִי צַדִּיק בְּצַלְמֵיהּ וּכְדְמוּתֵיהּ, וְעַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שֵׁם צַדִּיק אִתְקְרוּן צַדִּיקִים, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה ס כא) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ.

וְעוֹד אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ב), אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְכִי מָאן דְּאִיהוּ תְּחוֹת שִׁעְבּוּדָא דְּרִבּוֹנֵיהּ, וְרִבּוֹנֵיהּ אַבְטַח לֵיהּ לְאַפָּקָא לֵיהּ לְחֵירוּ וְאַפִּיק לֵיהּ, אִית לֵיהּ לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ דְּאַפִּיק לֵיהּ מִגּוֹ שִׁעְבּוּדָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אָמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו יג) כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְהָא אִיהוּ אַבְטַח לְאַפָּקָא לִבְנוֹי מִגָּלוּתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם יד) וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל, וְאִיהוּ מְשַׁבַּח גַּרְמֵיהּ כַּמָּה זִמְנִין אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ אֲבָל לַאו אִיהוּ דָא לְשַׁבְּחָא גַּרְמֵיהּ, אֶלָּא כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה אִתְקְרִיאַת רֹאשׁ לַחֲבָרְתָּהּ, וּבְגִין לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לוֹן מֵאָן אֲתַר אַפִּיק לוֹן מִגּוֹ שִׁעְבּוּדָא, פָּתַח בְּאָנֹכִי, וְאַדְכִּיר בֵּיהּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, חַמְשִׁין זִמְנִין לְקֶבֶל חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה.

וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, הָא אִם עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מְצוּוֶה וְעוֹשֶׂה, הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר בְּגִינֵיהּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנִי וְצִוָּנִי, מַאי אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְצִוָּנוּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ, בְּוַדַּאי עַל עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק אִתְמַר עַל תַּרְוַיְיהוּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, אֲשֶׁר וַדַּאי דְאִיהִי דְאִיהִי אֲשֶׁר אהי"ה אִימָא עִלָּאָה, מַנִּי לוֹן עַל שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי מִצְוָה, לְכָל חַד מִנַּיְיהוּ, וְאִינּוּן לְעִילָּא תְּרִין כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא דְאִתְפָּרְשׁוּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, וּלְתַתָּא אִתְעָבִידוּ בָּהּ אֲגוּדָה חֲדָא, וּבְגִין דְּא אִינּוּן לְעִילָּא תְּרֵין, וּלְתַתָּא חָד, דְּיִחוּדָא לָא אִית בְּכָל עַנְפִּין דְּאִילָנָא אֶלָּא בָּהּ, דְּאִיהִי אֲגַד דְּכֻלְּהוּ, אִיהִי אֲגוּדָה דְכָל אִבָּר וְאִבָּר, וּבָהּ אִתְעָבִידוּ כֻּלְּהוּ חָד.

וְעוֹד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר דָּא נְבוּאָה בַּמַּרְאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יב ו) בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, וְאִיהִי חָזוֹן דִּנְבִיאַיָּא, אִיהִי חָזוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חוֹזֶה, דְּאִיהוּ יהו"ה אדנ"י, דְּהָכִי סָלִיק חָזוֹן חָסֵר ו' חָמֵשׁ וְשִׁתִּין כְּחֻשְׁבַּן אדנ"י, בִּנְבוּאָ"ה ס"ו, ס"ה כְּחֻשְׁבַּן אדנ"י, וְתֵיבָה הָא ס"ו,

דף פ.

וּבְמַאי הִיא חָזוֹן בְּאָת ו', בֵּיהּ אִתְעָבִידַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְנַהֲרָא אָדוֹן דִּילָהּ.

בְּרֵאשִׁית, שִׁמְעִי בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ וְגוֹמֵר (תהלים מה יא), בְּרֵאשִׁית תַּמָּן שִׁמְעִ"י, תַּמָּן בַּ"ת, תַּמָּן רְאִ"י, שִׁמְעִ"י ש' מִן בְּרֵאשִׁית, בַּ"ת תַּמָּן אִשְׁתְּמוֹדָע בְּרֵישָׁא וְסוֹפָא דְתֵיבָה, רְאִ"י תַּמָּן אִשְׁתְּמוֹדָע בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דָא בְּרֵ"אשִׁי"ת, וְכַד תְּהֵא בְּחִבּוּרָא עִמֵּיהּ כְּגַוְונָא דָא יאהדונה"י, אִיהוּ אָמַר לְגַבָּהּ וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ (שם), דְּעַל כֵּן יַעֲזֹב

אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד (בראשית ב כד), כִּי הוּא אֲדוֹנַיְךָ וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ (תהלים מה יב), אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ וַדַּאי.

וּבְגִין דָּא מִסְטְרָא דְיהו"ה אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְנַהֲרָא, וְכַד אִיהִי אדנ"י בְּלָא בַּעְלָה אִתְקְרִיאַת אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְלָא נַהֲרָא, וּנְבִיאַיָּא מִסְטְרָא דְיהו"ה אִינּוּן מֵאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְנַהֲרָא, וּנְבִיאַיָּא מִסְטְרָא דְאדנ"י אִינּוּן מֵאַסְפַּקְלַרְיָאָה דְלָא נַהֲרָא, דְּאִלֵּין מִתְנַבְּאִין רַחֲמֵי, וְאִלֵּין מִתְנַבְּאִין דִּינָא, דִּנְבוּאָה אִיהִי שְׁקִילָא לְאוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב וּלְאוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְפַּתְּחִין הֵיכָלִין דִּנְבוּאָה, כַּמָּה מָארֵי דַּעֲתִידוֹת יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יואל ג א) וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וכו', וְכַמָּה מָארֵי דְאוֹתוֹת, וּמָארֵי דַּעֲתִידוֹת, מִמַּה דַּהֲווֹ וַעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי, מִמַּה דַּהֲווֹ מִסְטְרָא דְמַחֲשָׁבָה דְאִתְמַר בָּהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, וּמַה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי מִסְטְרָא דְאִימָּא עִלָּאָה, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת ג טו) מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא, וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה.

וְכַמָּה מָארֵי דַּעֲיְינִין דְּאִינּוּן חוֹזִים וּנְבִיאַיָּא יִתְעָרוּן בְּעָלְמָא דְאִינּוּן עֵינֵי יהו"ה, וְכַמָּה מָארֵי דְאוּדְנִין דְּתַמָּן שְׁמִיעָה דְאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א כד) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, וּמָארֵי דְּאַנְפִּין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים וְגוֹמֵר, וּמָארֵי דְקָלִין, וּמָארֵי דְּדִבּוּרִין, וּמָארֵי דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא, וּמָארֵי דְיָדִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ח) וְיַד אָדָם וְגוֹמֵר, וּמָארֵי דְקוֹמָה, וּמָארֵי דְאוֹת, וּמָארֵי דְרַגְלִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, בְּהַהוּא זִמְנָא וַיִּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), אִלֵּין אִינּוּן נְבִיאֵי דְשִׁקְרָא, דְאִתְמַר בְּהוֹן (שמות ז יא) וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, דְּאַפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנְּבִיאֵי קְשׁוֹט.

וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם (בראשית א ז), הָכָא רָזָא לְאִתְעַסָּקָא בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וּלְאַפְרָשָׁא בֵּין אִסּוּר וְהֶתֵּר, דְּאִינּוּן מַיִן מְתִיקָן, וּמַיִן מְרִירָן מִסְטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם (שמות טו כג), וּמִסְטְרָא דִימִינָא וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם (שם כה), וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּדָם טָהוֹר וְדָם נִדָּה דְצָרִיךְ לְאַפְרָשָׁא בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין דְּהַהוּא זוּהֲמָא דְהַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה גָּרִים לְעָרְבָא מַיִן דְּדַכְיוּ עִם מַיִן דְּמָסָאֲבוּ, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ תַּקָּנָה דָא לְחוֹבָה לְאַפְרָשָׁא בֵּינַיְיהוּ, וְהַהוּא

דְאַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ דָּא רָקִיעַ דְעַל רָאשֵׁי חֵיוָון, דְאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ דָּא מטטרו"ן.
וַיַּעַשׂ אלהי"ם אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל וכו' (בראשית א ז), הָכָא לֵית מַיָּא מִסְּטָרָא דְמָסָאֲבוּ, אֶלָּא מַיִין מִסְּטָרָא דִשְׁמָאלָא הֲווֹ בָּעָאן לְאִתְגַּבְּרָא, וּמַיִין מִסְּטָרָא דִימִינָא הֲווֹ בָּעָאן לְאִסְתַּלְקָא עֲלַיְיהוּ, עַד דְּאִלֵּין אָמְרִין אֲנַן בָּעִינָן לְמֶהֱוֵי קֳדָם מַלְכָּא, וְאִלֵּין אָמְרִין אֲנַן בָּעִינָן לְמֶהֱוֵי קֳדָם מַלְכָּא, עַד דְּאָתָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וְאַעִיל שְׁלָם בֵּינַיְיהוּ, וְקַשִּׁיר לוֹן וְאִתְעֲבִיד שֻׁקֶל (נ"א שלום) בֵּינַיְיהוּ, וְדָא מַחֲלוֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, כְּגוֹן לֵאָה וְרָחֵל, דְּדָא בָעָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, וְדָא בָעָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, וְנָטִיל לוֹן יַעֲקֹב וְקַשִּׁיר לוֹן בֵּיהּ

דף פ:

לְתַרְוַיְיהוּ, בְּגִין דַּהֲוָה קָא מַחֲשֶׁבֶת לֵאָה בְּלִבָּהּ אִם יַעֲקֹב נָטִיל לַאֲחָתִי נָטִיל לִי עִשָּׂו חַיְיָבָא, וְהָכִי קָא חֲשִׁיבַת רָחֵל כְּגַוְונָא דָּא, בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לוֹן לְיַעֲקֹב תַּרְוַיְיהוּ, וְשֵׁזִיב לוֹן מֵהַהוּא חַיְיָבָא, וְאִתְחַבְּרוּ בְּצַדִּיקָא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, יוֹמָא חָדָא הֲוִינָן בְּבֵי מָדְרָשָׁא, וְשָׁאֵילוּ חַבְרַיָּא מַאי נִיהוּ דְאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם שֶׁמָּא תְּסַכְּנוּ עַצְמְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קא ז) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי, (נ"א קם סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר רבי רבי מאי ניהו דאמר רבי עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסכנו בעצמכם, הדא הוא דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, הא כתיב (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ועוד מים עליונים ומים תחתונים אית תמן, למה אמר אל תאמרו מים מים, אמר ליה בוצינא קדישא, סבא דסבין לך יאות לגלאה רזא דא, דלית חבריא יכלין לקיימא ביה על בורייה, אמר ליה סבא דסבין, רבי רבי בוצינא קדישא, בודאי אבני שיש טהור אינון י' י', דאינון חד יו"ד עלאה מן א, ותנינא יו"ד תתאה מינה, והכא לית טומאה אלא אבני שיש טהור, ולית הפרשה בין מים למים, דכלא יחודא חדא, דאלין אינון מסטרא דאילנא דחיי דאיהו ו באמצעיתא דא, דאתמר ביה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל אילנא דעץ הדעת לתתא). אַדְהָכִי הָא סָבָא דְסָבִין עַתִּיקָא דְעַתִּיקִין קָא נָחִית וְאָמַר לוֹן, רַבָּנָן בְּמַאי עַסְקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיהּ וַדַּאי בְּהַאי דְאָמַר

רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, וְאָמַר לוֹן וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִית הָכָא, וְהָא אוּקְמוּהָ בִּמְתִיבְתָּא עִלָּאָה, וּבְגִין דְּלָא תִּטְעוּן נְחִיתְנָא לְכוֹן, בְּגִין דְּיִתְגַּלֵּי רָזָא דָא בֵּינַיְיכוּ דְּאִיהוּ רָזָא עִלָּאָה טְמִירָא מִבְּנֵי נָשָׁא (נ"א דרא).
בְּוַדַּאי אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אִינּוּן י' י', דְּמִנְּהוֹן מַיִין דַּכְיִין נָפְקִין, וְאִינּוּן רְמִיזִין בְּאָת א רֵישָׁא וְסוֹפָא י' י', ו' דְּאִיהוּ נָטוּי בֵּינַיְיהוּ אִיהוּ עֵץ חַיִּים, מָאן דְּאָכַל מִנַּיְיהּ וָחַי לְעוֹלָם.
וְאִלֵּין תְּרֵין יוּדִי"ן אִינּוּן רְמִיזִין בְּוַיְיצֶר, וְאִינּוּן תְּרֵין יְצִירוֹת יְצִירָה דְּעִלָּאִין וְיִצִירָה דְּתַתָּאִין, וְאִינּוּן חָכְמָה בְּרֹאשׁ וְחָכְמָה בְּסוֹף, תַּעֲלוּמוֹת חָכְמָה, וַדַּאי אִינּוּן תַּעֲלוּמוֹת מֵחָכְמָה עִלָּאָה (דאיהו) דִּתְחוֹת כֶּתֶר עִלָּאָה.
וְאִינּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין עַיְינִין, דִּבְהוֹן תְּרֵין דִּמְעִין נָחֲתִין בְּיַמָּא רַבָּא וְאַמַּאי נָחְתוּ, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא מִתְּרֵין לוּחִין אִלֵּין הֲוָה מֹשֶׁה נָחִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְלָא זָכוּ וְאִתְּבַרוּ וְנָפְלוּ, וְדָא גְּרִים אִבּוּדָא דְּבֵית רִאשׁוֹן וּבֵית שֵׁנִי, וְאַמַּאי נָפְלוּ, בְּגִין דְּפָרַח ו' מִנַּיְיהוּ דְּאִיהוּ ו' מִן וַיְיצֶר.
וְיָהִיב לוֹן אָחֳרָנִין מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּמִתַּמָּן אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר, מִימִינָא חַיֵּי וּמִשְּׂמָאלָא מִיתָה, וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, וְלָא תֶּהֱוֹון שְׁקִילִין אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר לַאֲבָנִים אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן חַיֵּי וּמִיתָה, דְּתַמָּן לֵב חָכָם לִימִינוֹ (קהלת י ב) דְּבַר נַשׁ, וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ (שם), וְלָא עוֹד אֶלָּא אַתֶּם תִּסְכְּנוּ עַצְמְכֶם, בְּגִין דְּאִלֵּין אַבְנִין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִינּוּן בְּפִרוּדָא, וְאִלֵּין אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אִינּוּן בְּיִחוּדָא בְּלָא פִּרוּדָא כְּלָל, וְאִם תֹּאמְרוּ דְּהָא אִסְתַּלַק עֵץ הַחַיִּים מִנַּיְיהוּ וְנָפְלוּ וְאִית פִּרוּדָא בֵּינַיְיהוּ, דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי (תהלים קא ז), דְּהָא לֵית תַּמָּן פִּרוּדָא לְעֵילָּא, וְאִלֵּין דְּאִתְּבַרוּ מֵאִינּוּן (מאנין) הֲווֹ, אָתוּ לְנַשְּׁקָא לֵיהּ פָּרַח וְאִסְתַּלַק מִנַּיְיהוּ. אָמַר

דף פא.

רַבִּי יִצְחָק כָּל אִינּוּן מֵתִים דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, יְחָיוּן וְיקוּמוּן בְּקַדְמֵיתָא לְעִידָּן דְּיִחֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵיתַיָּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתְעַר עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה כו יט) יְחָיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, יְחִיוּ מֵתֶיךָ אִלֵּין אִינּוּן דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, נְבֵלָתִי יְקוּמוּן אִלֵּין אִינּוּן דִּבְאַרְעָא נוּכְרָאָה, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ תְּחִיָּה אֶלָּא קִימָה, דְּהָא

רוּחָא דְחַיֵּי לָא תִּשְׁרֵי עֲלַיְהוּ אֶלָּא בְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בְּהוּ יִחְיוּ, נְבֵלָתִי יְקוּמוּן אֵלֵּין דְּלְבָר, יִתְבְּרֵי גוּפָא דְלְהוֹן וְיקוּמוּן גוּפָא בְּלָא רוּחָא, וּלְבָתַר יִתְגַּלְגְּלוּן מִתְּחוֹת עַפְרָא עַד דְּמָטוּ לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְתַמָּן יְקַבְּלוּן נִשְׁמָתָא וְלָא בִּרְשׁוּ אָחֳרָא, בְּגִין דְּיִתְקַיְּימוּן בְּעָלְמָא כְּדְקָא חָזֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא מֵיתַיָּא, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּיִתְעָרוּן, כֻּלְּהוֹן יְקוּמוּן בְּהַהוּא דְיוֹקְנָא מַמָּשׁ דַּהֲווֹ בְּהַאי עָלְמָא, וְנָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקָרָא לוֹן בִּשְׁמָהָן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מ כו) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, וְכָל נִשְׁמָתָא תֵּיעוּל לְדוּכְתָּהָא, וִיקוּמוּן בְּקִיּוּמָא בְּעָלְמָא כְּדְקָא חָזֵי, וּכְדֵין יְהֵא עָלְמָא שְׁלִים, וְעַל הַהוּא זִמְנָא כְּתִיב (שם כה ח) וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר, דָּא יֵצֶר הָרָע דְּאַחְשִׁיךְ אַפֵּי דְבַר נַשׁ וְשַׁלִּיט בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, אִי תֵּימָא דְכָל גּוּפִין דְּעָלְמָא יְקוּמוּן וְיִתְעָרוּן מֵעַפְרָא, אִינּוּן גּוּפִין דְּאִתְנַטְעוּ בְּנִשְׁמָתָא חֲדָא מַה תְּהֵא מִנַּיְיהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אִינּוּן גּוּפִין דְּלָא זָכוּ וְלָא אַצְלָחוּ הֲרֵי אִינּוּן כְּלָא הֲווֹ, כְּמָה דַהֲווֹ עֵץ יָבֵשׁ בְּהַאי עָלְמָא, הֲכִי נַמִּי בְּהַהוּא זִמְנָא, וְגוּפָא בַּתְרָאָה יְקוּם, הַהוּא דְאִתְנַטַּע וְאַצְלַח שָׁרְשׁוֹי כִּדְקָא יָאוּת, וְעַל הַהוּא גוּפָא בַּתְרָאָה כְּתִיב (תהלים א ג) וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם, דְּעָבַד אִבִּין וְנָטַע שָׁרְשִׁין וְאַצְלַח כְּדְקָא יָאוּת, וְעַל הַהוּא גוּפָא קַדְמָאָה כְּתִיב (ירמיה יז ו) וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב, כִּי יָבֹא טוֹב דָּא תְּחִיַּית הַמֵּתִים.

וְאִתְנְהִיר הַהוּא נְהוֹרָא דְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקַיָּא, דַּהֲוָה קַמֵּיהּ גָּנִיז מִיּוֹמָא דְאִתְבְּרִי עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א ד) וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, בֵּיהּ זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחָיָא מֵיתַיָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מלאכי ג כ) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא, וּכְדֵין יִתְגַּבַּר טוֹב בְּעָלְמָא, וְהַהוּא דְאִתְקְרֵי רָע יִתְעֲבַר מֵעָלְמָא, וּכְדֵין אִינּוּן גּוּפִין קַדְמָאִין לִיהוּוּ כְּלָא הֲווֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרָקָא עַל אִינּוּן גּוּפִין רוּחִין, אִי זָכוּ בְּהוּ יְקוּמוּן לְעָלְמָא כְּדְקָא יָאוּת, וְאִם לַאו יְהוֹן קְטָמָא תְּחוֹת רַגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דניאל יב ב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַאי מָאן דְּאִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי לְעֶשְׂרִין שְׁנִין, מַאָן אֲתַר אִתְעֲנַשׁ, בְּגִין (דהוי מתליסר שנין ולעילא) דְּהָא מִתְּלִיסַר וּלְתַתָּא לַאו בַּר עָנְשָׁא

הוּא אֶלָּא בְּחֶטְאָה דַּאֲבוֹי, אֲבָל מִתְּלִיסַר וּלְעֵילָּא מַהוּ, אָמַר לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהּ דְּלִימוּת זַכָּאָה, וְיָהִיב לֵיהּ אֲגַר טַב בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא יָמוּת חַיָּיב דְּיִתְעָנַשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לֵיהּ אִי חַיָּיבָא הוּא וְלָא מָטוּן יוֹמוֹי לְעַשְׂרִין שְׁנִין מַהוּ, כֵּיוָן דְּאִסְתַּלַּק מֵעָלְמָא בְּמַאי הוּא עוֹנְשֵׁיהּ, אָמַר לֵיהּ בְּדָא אִתְקַיַּים וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט (משלי יג כג), דְּכַד עָנְשָׁא נָחִית לְעָלְמָא אִיהוּ דְּאַעְרַע בְּהַהוּא מְחַבְּלָא אִתְעָנַשׁ, דְּלָא אַשְׁגַּחוּ עֲלֵיהּ מִלְּעֵילָּא, וַעֲלֵיהּ כְּתִיב (משלי ה כב) עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוֹ אֶת הָרָשָׁע, אֶת לְאַסְגָּאָה מָאן דְּלָא מָטוּן יוֹמוֹי לְאִתְעַנְשָׁא, עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוֹ וְלָא בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָּא, וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ (שם) וְלָא בֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא.

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תִּשְׁרֵ"י, וְדָא דְּרוֹעָא תִּנְיָינָא יוֹם תִּנְיָינָא, יְשֵׁ"ת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח יב).

דף פא:

אִשְׁתָּאַר ר' אִיהִי רֹא"שׁ הַשָּׁנָה וְתַמָּן הַבְדָּלָה בֵּין טוֹב לְרָע, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מַלְכָּא אִיהוּ דִּין, וְכָל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ דִּינִין וּמִשְׁפָּטִין מִסִּטְרֵיהּ, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם קַיְימִין עֲלֵיהּ מִימִינֵיהּ וּמִשְּׂמָאלֵיהּ, אִלֵּין מַיְמִינִין לְכַף זְכוּת, וְאִלֵּין מַשְׂמְאִילִין לְכַף חוֹבָה, וְכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן בְּשׁוֹפָרוֹת, וְסָלְקִין תַּמָּן לִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּרוּעַת מֶלֶךְ בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, בְּגִין דְּאִיהִי לָא סָלְקָא פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, בְּהַהוּא זִמְנָא וְיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמַיִם (בראשית א ו), אַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אִלֵּין דְּמַיְמִינִים לְכַף זְכוּת, וּבֵין אִלֵּין דְּמַשְׂמְאִילִים לְכַף חוֹבָה, וְאִתְּמַר (במדבר יז כב) הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אוֹתָם כְּרָגַע.

וְעַל הַאי תִּשְׁרֵי אִתְּמַר בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, וְתַמָּן שַׁבָּת תִּנְיָינָא מֵאִלֵּין שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, (נ"א ותמן בת שית בת מאלין שית), וַחֲמִשָּׁה רְקִיעִין, וּשְׁתֵּיתְאָה שָׁמַיִם, אִינּוּן לָקֳבֵל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וּבְכֻלְּהוּ אָמַר טוֹב, בַּר מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא, בְּגִין דְּלֵית בְּתִשְׁרֵי א' לְאַשְׁלָמָא בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק בְּחוֹבָה דְּאָדָם, וּבְגִין דָּא צָפוֹן אִיהוּ פָּגִים, וּבְגִין דָּא מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה (ירמיה א יד), עַד דְּאִשְׁתַּלִּים, וּכְמָה דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא יוֹמָא קַדְמָאָה בֵּיהּ כְּלִילָן וְתַלְיָין מָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, הֲכִי נַמִּי מִיִּצְחָק

דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּיוֹמָא תִּנְיָינָא תַּלְיָין בֵּיהּ שְׂסָ"ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, יוֹמָא תְּלִיתָאָה בֵּיהּ כְּלִיל כֹּלָּא, מִנַּיְהּ תַּלְיָין פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּעֻנְבִין בְּאַתְכְּלָא.

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדָא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּהָא תְּלַת אוּמָנִין הֲווֹ עַד הָכָא, יוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תִּנְיָינָא וְיוֹמָא תְּלִיתָאָה, כָּל חַד אַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ, יוֹמָא קַדְמָאָה אָמַר לֵיהּ הַהוּא אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה דְּאִיהוּ אַיִ"ן, כְּלִיל תְּלַת סְפִירָן א' כֶּתֶר י' חָכְמָה ן' בִּינָה, וְה' אַתְוָון מנצפ"ך מֵעָלְמָא דְּאָתֵי אִינּוּן לְקֶבֶל ה' עִלָּאָה,

אָמַר לְכָל אֶחָד מִתְּלַת יוֹמִין דְּאַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ, אָמַר לְיוֹמָא קַדְמָאָה יְהִי אוֹר מִיָּד אַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם א ג) וַיְהִי אוֹר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּלֵית הָוְיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָּה, א' מִן אַי"ן דַּהֲוָה פָּרַח בְּאַוִּיר אַפִּיק אוֹר, י' אַפִּיק רָקִיעַ, ן' מִן אַיִן אַפִּיק יַבָּשָׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם, הָכָא כַּמָּה פִּקּוּדִין, פִּקּוּדָא דְּיִחוּדָא וּפִקּוּדָא דְּפִרְיָה וְרִבְיָה, פִּקּוּדָא דְּיִחוּדָא דְּאִיהוּ יִקָּווּ הַמַּיִם, מִתְכַּנְּשִׁין יְחוּדָא דְּכָל סְפִירָא וּסְפִירָא לַאֲתַר חַד דְּאִיהוּ כְּנִישׁוּ דְּכֹלָּא, אֶל מָקוֹם אֶחָד, דְּאִיהוּ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יהו"ה.

יוֹמָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד (דברים ו ד), וְאִיהוּ יהו"ה מָקוֹם אִתְקְרֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרֵי מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, כְּגַוְונָא דָּא י' עֶשֶׂר זְמִנִּין אִיהוּ ק' מִן מָקוֹם, ה"ה חָמֵשׁ זְמִנִּין כָּל חַד וְחַד סָלְקָן כ"ה כ"ה, כְּחוּשְׁבַּן אַתְוָון דְּיִחוּדָא תְּרִין זְמִנִּין דְּמַיַּחֲדִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן שִׁית תֵּיבִין, דִּבְהוֹן כ"ה כ"ה אַתְוָון, אִם כֵּן מַאי ק', מְאָה בִּרְכָאן דְּחַיָּיב בַּר נַשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, אִשְׁתַּאַר ו', שִׁית זְמִנִּין שִׁית סָלְקִין תְּלָתִין וְשִׁית, כְּחוּשְׁבַּן גַּדְפִּין דִּשְׂרָפִים דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל ל"ו, וְאִלֵּין גַּדְפִּין תַּלְיָין מִן ו' דְּאִיהוּ שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וּבָהּ סָלְקִין אַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוָון, דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, תִּשְׁכַּח

דף פב.

מָקוֹ"ם דְּסָלִיק יהו"ה בְּחֵשְׁבָּנָא כְּגַוְונָא דָא, י' ק', ה"ה כ"ה כ"ה, ו' ל"ו, סָלִיק כֹּלָּא קפ"ו כְּחוּשְׁבַּן מָקוֹ"ם, וּבֵיהּ (ישעיה כח ז) פָּק"וּ פְּלִילְיָה, וּבֵיהּ קָפ"וּ תְּהוֹמֵי בְּלְבָּא דְיַמָּא.
בְּהַאי שְׁמָא דְּאִיהוּ יהו"ה צָרִיךְ לְאִתְכַּנְּשָׁא דַּרְגִּין דְּיִחוּדָא, וּלְאַכְלָלָא בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָן כְּגַוְונָא דָא, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, יהו"ה מָקוֹם לְיו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ סָתִים וְנֶעְלָם, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי עוֹלָם עֶלֶם, דְּצָרִיךְ לְאַעְלָמָא לֵיהּ מִכּוּלֵּי עָלְמָא, דְּאִיהוּ עֹלֶם, וּשְׁכִינְתָּא נֶעֱלָמָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב כח כא) וְנֶעְלָמָה מֵעֵינֵי כָל חָי.
לַאו סְפִירָה דְּלֵית תַּמָּן יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְהָכִי צָרִיךְ לְאִתְכַּנְּשָׁא כֹּלָּא בֵּיהּ בְּכָל אֲתַר, דְּכָל שְׁמָהָן אִינּוּן כִּנּוּיִין לֵיהּ, וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִיהִי יהו"ה אִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון, וְלָא אִתְקְרֵי אִיהוּ מָקוֹם אֶלָּא בָּהּ, מָקוֹם אֶחָד וַדַּאי, אִיהוּ לָא אִתְקְרֵי אָדָם (נ"א אחד) אֶלָּא בָּהּ, כְּגַוְונָא דְּאָדָם דִּלְתַתָּא דְּבָרָא בְּדִיוּקְנֵיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם.
וְעוֹד כִּי אֶחָד קְרָאתִיו (ישעיה נא ב), כְּגַוְונָא דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִינּוּן א' כֶּתֶר עֶלְאָה, ח' תְּמַנְיָא סְפִירָן מֻחְכְּמָה עַד צַדִּיק, ד' מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, עֶלְהּ אִתְמַר (דברים יז כ) לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ, וְאִם חַס וְשָׁלוֹם פָּחִית בַּר נַשׁ מֵעֶשֶׂר לְיַחֲדָא בָּהּ, אִסְתַּלַּק קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד וְאִשְׁתְּאָרַת יַבָּשָׁה, וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית א ט) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהִי תַּחַת הַשָּׁמַיִם דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א ב לב) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, דְּנוּקְבָא אִיהִי תְּחוֹת בַּעְלָהּ.
וְהָכִי כָּל מָאן דְּפָגִים אוֹת בְּרִית, בְּהַהִיא טִפָּה דְּאִיהִי יְחוּדָא, וְזָרִיק לָהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, גָּרִים לָהּ לְמֶהֱוֵי יַבָּשָׁה מִסִּטְרֵיהּ, דְּאִסְתַּלַּק נְבִיעוּ וְיִחוּדָא מִינָהּ, וְאִשְׁתְּאָרַת אִיהִי יַבָּשָׁה, וְדָא גָּרִים חָרְבַּן עָלְמָא, וּמִיָּד אִתְמַר (ישעיה יט ה) וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, דְּאִיהוּ נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאַשְׁקֵי לֵיהּ לְגַן דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא שְׁבְּעַל פֶּה, דְּאִיהִי מִתְשַׁקְיָא מֵאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, דִּכְלִילָא גַּ"ן סָדְרִים דְּאוֹרַיְיתָא.

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אַתְ"ר יָבֵ"ש, וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יֵחָרֵב וְיָבֵשׁ (שם ה), בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִיהוּ יָבֵשׁ וְאִיהִי יַבָּשָׁה, צָוְוחִין בְּנִין לְתַתָּא בִּיחוּדָא וְאָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי א כח) אָז יִקְרָאוּנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וְהָכִי מָאן דְּגָרִים דְּאִסְתַּלַּק קַבָּלָה וְחָכְמָתָא מֵאוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה וּמֵאוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב, וְגָרִים דְּלָא יִשְׁתַּדְּלוּן בָּהוֹן, וְאָמְרִין דְּלָא אִית אֶלָּא פְּשָׁט בְּאוֹרַיְיתָא וּבְתַלְמוּדָא, בְּוַדַּאי כְּאִלּוּ הוּא יְסַלֵּק נְבִיעוּ מֵהַהוּא נָהָר וּמֵהַהוּא גַּן, וַוי לֵיהּ טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרִי בְּעָלְמָא וְלָא יוֹלִיף הַהִיא אוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה, דְּאִתְחַשַּׁב לֵיהּ כְּאִלּוּ אַחְזַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וְגָרִים עֲנִיוּתָא בְּעָלְמָא וְאוֹרֶךְ גָּלוּתָא.

וַיֹּאמֶר אלהי"ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וכו' (בראשית א יא), אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא קְרָא לֵיהּ יַבָּשָׁה, מֵאָן תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הָכִי אוֹלִיף תְּיוּבְתָּא לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, דְּאִם בַּר נַשׁ יַחֲזוֹר בִּתְיוּבְתָּא, נָחִית לָהּ נְבִיעוּ דְּאִסְתַּלַּק, וּמַה דַּהֲוָה יַבָּשָׁה קְרָא לָהּ אֶרֶץ, וְנָהָר דַּהֲוָה חָרֵב וְיָבֵשׁ קְרָא לֵיהּ מִקְוֵה הַמַּיִם וַיַּמִּים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם י) וַיִּקְרָא אלהי"ם לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְקְרֵי אֶרֶץ מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שם יא) וַיֹּאמֶר אלהי"ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ, לְאַפָּקָא זַרְעִין וְאִיבִּין דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין

דף פב:

כָּל חַד לְזַנְיֵהוּ, אִלֵּין נִשְׁמָתִין דְּאִתְגַּזְרוּ מִכּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְאִלֵּין רוּחִין דְּאִתְגַּזְרוּ מִמַּלְאָכִים, וְאִלֵּין נַפְשִׁין דְּאִתְגַּזְרוּ מֵאוֹפַנִּים, כָּל חַד אַפִּיק לְזַנְיֵהוּ לְכָל חַד כִּדְקָא יָאוּת, עֵץ פְּרִי דָּא תַּלְמִיד חָכָם, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בַּת זוּגֵיהּ, לְכָל חַד כִּדְקָא יָאוּת, (כל חד אפיק לזנוי).

וְעוֹד עֵץ פְּרִי דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא צַדִּיק, אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּכָל זַרְעִין אִתְכְּלִילָן בָּהּ, וְהָכָא פִּקּוּדָא דְּפִרְיָה וְרִבְיָה לְמֶעֱבַד אִבִּין וְזַרְעִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מה יח) לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ, וּמָאן דְּאִתְבַּטַּל מִפִּרְיָה וְרִבְיָה, כְּאִלּוּ אַחְזַר לְהַהִיא אֶרֶץ יַבָּשָׁה, וּמָנַע בִּרְכָאן מִינָהּ, כָּל חַד לְפוּם דַּרְגֵּיהּ, מָאן דְּפָגִים לְתַתָּא פָּגִים לְעֵילָּא, לַאֲתַר דְּאִתְגַּזַּר נִשְׁמָתֵיהּ.

בְּרֵאשִׁית, תַּמָּן תְּרֵ"י תַּמָּן אֵ"שׁ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית א יד) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי מְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, מְאוֹרֹת כְּתִיב חָסֵר ו' דָּא אוֹרַיְיתָא דִבְכְתָב, מַאי מְאוֹרֹת דָּא אוֹרַיְיתָא דִבְעַל פֶּה, וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ מְאוֹרֹת חָסֵר דָּא לְיִלְיִת, שַׁבְעִין אַנְפִּין

לְאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא מְאוֹרֹת בְּהַאי אֲתַר, הַהִיא דְאִתְמַר בָּהּ (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה, וְתוֹרָה אוֹר עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (בראשית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה.

הָכָא פִּקּוּדָא לְמֶעֱבַד צְדָקָה, אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל רָזָא דַעֲתִירִין, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן רָזָא דְמִסְכְּנִין, וּכְמָה דְסִיהֲרָא לוֹוָה מִן שִׁמְשָׁא, וְלָא אִית לָהּ נְהוֹרָא אֶלָּא מִמַּה דְיָהִיב לָהּ שִׁמְשָׁא, הָכִי שְׁכִינְתָּא אָמְרַת לְוּוּ עָלַי וַאֲנִי פּוֹרַעַ, דְּהָכִי צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְמֶהֱוֵי מַלְוֶה לְמִסְכְּנָא, וּכְגַוְונָא דָא לוֹוִין כֹּכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דָא מִן דָּא, וּמַלְאָכַיָּא דָא מִן דָּא, וְרָזָא דְמִלָּה וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין, הָכִי לוֹוָה שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סִיהֲרָא קַדִּישָׁא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַבֶּלֶת מִנַּיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אלהי"ם, וְהָכִי הֲוָה מְקַבֶּלֶת יְהוֹשֻׁעַ מִן מֹשֶׁה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה, וְהָכִי הֲווֹ כָּל נְבִיאַיָּיא קַדָּם מֹשֶׁה כְּגוֹן סִיהֲרָא וְכֹכְבַיָּא קֳדָם שִׁמְשָׁא, דְּלָא אִית לוֹן נְהוֹרָא אֶלָּא מִשִּׁמְשָׁא.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אַ"ל הַיְ"ם, יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, וַעֲלַיהּ אִתְמַר (בראשית א כ) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָכָא פִּקּוּדָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נה א) הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם, וְאֵלֵּין דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְיתָא יָרְתִין נֶפֶשׁ חַיָּה מִשְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף יְעוֹפֵף דָּא רוּחַ דְאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְהַאי אִיהוּ יהו"ה עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא.

לְקַבְלֵיהּ מטטרו"ן דְּשַׁמַּיהּ כְּשֵׁם רַבֵּיהּ, י' רֵישָׁא דְעוֹפָא, ו' גּוּפָא דִילֵיהּ, ה"ה תְּרֵי גַּדְפּוֹי דִבְהוֹן פָּרַח לְעֵילָא וְנָחִית לְתַתָּא, וְאִלֵּין תְּרֵין גַּדְפִּין אִינּוּן תְּרֵין הֲבָלִים ה"ה, דִּבְהוֹן אִתְמַר (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, דְּאִינּוּן י"ו, הֶבֶל סָלִיק בְּי' הֶבֶל נָחִית בְּו', כְּהֶבֶל דְּנָפִיק מִפִּימָא דְכִבְשָׁן, וְהָכִי יַמָּא סָלִיק וְנָחִית, וְגַלְגַּלּוֹי רָצִים וְשָׁבִים.

דף פג.

וּבָעָאן לְאַחְזָרָא עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, וּבְזִמְנָא דְמִסְתַּכְּלִין בִּשְׁכִינְתָּא דְאִיהִי תְּחוֹם יַמָּא חָזְרִין לְאַתְרַייהוּ, תָּא חֲזִי י' אִיהִי אֲמִירָה וְדִבּוּר וּקְרִיאָה, ו' קוֹל, ה"ה הֶבֶל נָחִית בְּדִבּוּר, הֶבֶל סָלִיק בְּקוֹל, קוֹל סָלִיק, דִּבּוּר נָחִית, וְכַד אִיהוּ סָלִיק וְנָחִית מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין

וְנָחֲתִין בֵּיהּ, דְּאִינּוּן מַשְׁרְיָין וְחַיָּלִין דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד (משלי ל ד), זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק צְלוֹתִין בֵּיהּ, דְּהָא צְלוֹתָא אִיהִי סֻלָּם, דְּבָהּ מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין וְנָחֲתִין לָהּ.

אִית לְמָאן דְּסָלְקִין לָהּ לְעֵילָא, וְאִית לְמָאן דְּנָחֲתִין לָהּ לְתַתָּא, כַּד סָלְקִין לָהּ לְעֵילָא סָלְקִין לָהּ בְּזַכְוָון, וְכַד נָחֲתַת נָחְתַת בְּזַכְוָון, הַאי לְצַדִּיק גְּמוּר סְלִיקַת מִנֵּיהּ בְּזַכְוָון וּנְחִיתַת בֵּיהּ בְּזַכְוָון, לְבֵינוֹנִי דְּזַכְוָון דִּילֵיהּ שְׁקִילִין לְחוֹבִין, אִיהִי תַּלְיָא בְאַוִּירָא, אִם חוֹבִין מִתְרַבִּין עַל זַכְוָון (כחוט השערה), אִיהִי סָלְקָא לֵיהּ בְּחוֹבִין וְנָחְתָא לֵיהּ בְּזַכְוָון, וְנָטִיל בָּהּ אַגְרֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, לָרְשָׁע גְּמוּר דִּלֵית לֵיהּ זְכוּ בְּעָלְמָא לָא לְעֵילָא וְלָא לְתַתָּא, סָלְקָא מִנֵּיהּ בְּחוֹבִין וְנָחִית עֲלֵיהּ בְּחוֹבִין.

הָא הָכָא כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל (קהלת י כ), דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְעוֹף יְעוֹפֵף, כְּגוֹן מוּעָף בִּיעָף (דניאל ט כא), עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דָּא נְשָׁמָה, דְּאִלֵּין דְּזַכָּאן בְּאוֹרַיְיתָא אִתְמַר בְּהוֹן יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, דְּיָרְתִין נִשְׁמָתִין מֵאוֹרַיְיתָא, לְאָחֳרָנִין כָּל חַד לְזָנוֹי כְּפוּם עוֹבָדוֹי, הָדָא הוּא דִכְתִיב בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה (בראשית א כד) וַיֹּאמֶר אלהי"ם תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְגוֹמֵר, בְּהֵמָה אֵלּוּ עַמֵּי הָאָרֶץ דְּעוֹבָדֵיהוֹן כִּבְעִירָן, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְאִינּוּן שִׁית גַּדְפִּין דְּחַיָּה, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם כ) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם, אִינּוּן שִׁית סְפִירָן דְּכָלִיל הַאי עוֹף דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִית מָאן דְּיָרִית רוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּאַרַח אֲצִילוּת מֵהַאי עוֹף, וְאִית מָאן דְּיָרִית רוּחָא מֵהַהוּא עוֹף דְּאִיהוּ נַעַר, שְׁמֵיהּ כְּשֵׁם רַבֵּיהּ, וְאִית מָאן דְּיָרִית רוּחָא מִלְּתַתָּא דְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאָמַר קֹהֶלֶת (קהלת ג כא) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמָעְלָה, וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְדָא יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א לא) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי, הָכָא תְּלַת אוּמָנִין תִּנְיְינִין, אוּמָן חַד אַפִּיק נְהוֹרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, דַּהֲווֹ תַלְיָין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ אוֹר, אוּמָנָא תִּנְיָינָא אַפִּיק רִיחֲשָׁא מִמַּיָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם כ) יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, וְדָא הֲוָה תַלְיָא בְּיוֹמָא תִנְיָינָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ מַיִם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, הָכָא מַיָּא וְהָכָא מַיָּא, אוּמָנָא תְּלִיתָאָה

(אפיק עשבין וזרעין) לְקֶבֶל יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם יא) תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ, וְאִתְמַר בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה (שם כח) פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ, מַאי וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֶלָּא הַהִיא דַּהֲוַת יַבָּשָׁה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, אִתְמַר הָכָא וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיהו ו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ

דף פג:

כְּבוֹדוֹ, וְדָא בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהו"ה צבאו"ת (ישעיהו ו ג), לְקֶבֶל יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד (בראשית א ט) וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, לְקֶבֶל מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה אִתַּקְנוּ שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסַיָּיא, וּבֵיהּ אִתְבְּרִי אָדָם בְּצַלְמוֹ, דְּאִיהוּ מוּכָן לְשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, וְהָכָא תְּרֵין פְּקוּדִין, חַד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (שם כו), וְתִנְיָינָא וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא פְּקוּדָא לְמִגְזַר יָת גִּיוָרָא, לְמֶהֱוֵי בְּצַלְמֵנוּ בִּגְזִירוּ דְעָרְלָה, כִּדְמוּתֵנוּ בְּפְרִיעָה, וְאִם נָטִיר אוֹת בְּרִית בְּתַרְוַיְיהוּ אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְאִי מְקַיֵּים זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּשַׁבָּת אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְלָא אִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּזַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאִם מְיַחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרֵין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא בִּקְרִיאַת שְׁמַע בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְאִם הוּא מָנַח תְּפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא בְּכָל יוֹמָא דְאִינּוּן לָקֶבֶל זָכוֹר וְשָׁמוֹר אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִם לַאו לַאו, וְאִי אִיהוּ מְקַיֵּים יְבוּם וַחֲלִיצָה אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְאִי לַאו לַאו, וְכֹלָּא בִּרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, לְמָאן אָמַר דָּא (לעילא), לְאִינּוּן מַלְאָכַיָּא דִמְבָרְכִין וּמְקַדְּשִׁין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא בְּכָל יוֹמָא בְּבָרוּךְ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ו ג) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּמְנָלָן דִּמְבָרְכִין לֵיהּ, אֶלָּא כַּד שָׁאֲלִין אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, אָמְרִין בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב), וַאֲנַן לְקַבְלֵיהוֹן מְקַדְּשִׁין לֵיהּ בְּקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּמְבָרְכִין לֵיהּ בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ.

וְאִינוּן אָמְרִין עַל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (בראשית א כו) בְּצַלְמֵנוּ דְמַקְדְּשִׁין לְקִבָּ"ה כְּמָה דְאוֹקִימְנָא, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, כִּדְמוּתֵנוּ לְעוּמָתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ, וְעוֹד לְעֵילָּא נַעֲשֶׂה אָדָם, הָכָא אִתְכְּלִילוּ כָּל סְפִירָן, דְּאִינוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א דְאִינוּן עֶשֶׂר, וְסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן אָדָם, וְאָמְרוּ בְּגִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, וְיִרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם (שם) אִלֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבְּין בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, דְּיָרְתִין מִתַּמָּן נֶפֶשׁ חַיָּה, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אִלֵּין מָארֵי דְזַכְוָון, דְּבִזְכוּתְהוֹן (דזכותהון) פָּרְחִין לְעֵילָּא וְיָרְתִין מִתַּמָּן רוּחָא, דְּאִיהוּ עוֹף יְעוֹפֵף בְּגַוְונִין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשֶׂה, וּבַבְּהֵמָה אִלֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יד ט) אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה נְטִילַת עִצָּה מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, דְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם, וְאִתְקְרִיאוּ אָדָם, וּכְגַוְונָא דִילֵיהּ אָמַר לְתַתָּא בָּאָדָם וְחַוָּה, זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם, וּכְמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְקְרֵי אֶחָד, הָכִי קָרָא לוֹן אֶחָד לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נא ב) כִּי אֶחָד קְרָאתִיו, דְּתִפְאֶרֶת אִיהוּ א"ח כְּלִיל תִּשַׁע סְפִירָן, מַלְכוּת ד' עֲשִׂירִית לֵיהּ, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר דְּאִינוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִיהִי ד' כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינוּן יהו"ה, קוֹצָא דְּאַת ד' מוֹרֶה עַל עֶשֶׂר, וְד' עַל אַרְבָּעָה, דְּהָכִי רְשׁוּת הַיָּחִיד רָחְבּוֹ אַרְבָּעָה וְגָבְהוֹ עֲשָׂרָה וְהָא אוּקְמוּהָ.

וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ (בראשית ה ב), הָכָא פִּקּוּדָא דִּתְפִלִּין, תָּא חֲזֵי כָּל מָאן דְּאַנַּח תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ וְעַל דְּרוֹעֵיהּ, קַלָּא סָלִיק בְּכָל יוֹמָא לְכָל חֵיוָון מֶרְכָּבוֹת, וְאוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וּמַלְאָכִים דְּמְמַנָּן עַל צְלוֹתִין, הָבוּ יְקָר לְדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא דְאִיהוּ מָאן דְּאַנַּח תְּפִלִּין, דְּעֲלֵיהּ אִתְמַר (שם) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ.

דף פד.

בְּצַלְמוֹ בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, כְּגַוְונָא דִּתְפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, דְּאִינוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה תְּפִלִּין עַל רֵישָׁא (דאיהו) דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא דִּתְלַת סְפִירָן קַדְמָאִין, וְעַמּוּדָא

דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וְאִימָּא עִלָּאָה תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ, אִיהוּ תְּפִלִּין דְּאַנַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, בְּצֶלֶם אלהי"ם תְּפִלִּין דְּיָד, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִיהִי קְשִׁירָא לֵיהּ, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית מד ל) וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ, תַּרְוַיְהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, רְצוּעָה כְּרִיכָא בְּאֶצְבָּעָא שְׁמָאלָא דָּא קִדּוּשִׁין דִּילָהּ, דְּאִיהִי טַבַּעַת כְּרִיכָא בְּאֶצְבָּעָא דִילָהּ, וּבָהּ אִיהִי קְשִׁירָא עִמֵּיהּ וְאִיהוּ עִמָּהּ, הָא קִדּוּשָׁה.

בְּרָכָה כְּלָלָא דְּשַׁבַּע סְפִירָן, וְאִינּוּן שַׁבַּע בִּרְכָאן דְּחָתָן, דְּאִינּוּן ז' יוֹם הַשְּׁבִיעִי צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, דְּיָרִית מֵאִימָּא עִלָּאָה, וְאָת י' עַל רֵישֵׁיהּ אִיהוּ חָכְמָה י', בָּהּ אִתְעֲבִיד ז', שַׁבַּע בִּרְכָאן דְּיָרִית חָתָן וְכַלָּה, וּכְלִילָן בְּצַדִּיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי, דְּבֵיהּ מִתְיַחֲדִין חָתָן וְכַלָּה, דְּאִיהוּ יאהדונה"י, וְהָא אוּקְמוּהוּ כִּי כֹל בַּשָּׂמַיִם וּבָאָרֶץ (ד"ה א כט יא) וְתַרְגּוּם דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, וְאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּלֵית יְחוּדָא לְחָתָן וְכַלָּה בַּר מִנֵּיהּ.

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם (בראשית ב א), וַיְכֻלּוּ בַּצַּדִּיק אִתְכְּלִילָן כָּל אֲבָרִין וְכָל סְפִירָן, כָּל אֲבָרִין דְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּבֵיהּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְמֶעֱבַד כָּל פִּקּוּדִין, דְּאִיהוּ כָּ"ל כְּלִיל כֹּלָּא וְאִיהוּ כֹּלָּא וּמִנֵּיהּ תְּלוּי כֹּלָּא, עַמּוּדָא דְּאִיהוּ סָבִיל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא עֲלֵיהּ, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידוּ כָּלָּ וּפָרָט וּכְלָל, וּבְגִין דָּא וַיְכֻלּוּ כְּלִיל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, שָׁמַיִם אֵשׁ וּמַיִם וְדָא שְׁמָאלָא וִימִינָא, שָׁמַיִם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְהוּ, הָאָרֶץ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְכָל צְבָאָם נֶצַח וְהוֹד דְּאִינּוּן צְבָא הַשָּׁמַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל שַׁבַּע סְפִירָן דְּשַׁבַּח דָּוִד בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲדָא הוּא, דִּכְתִיב (ד"ה א כט יא) לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֶר, בְּגִין דָּא אִתְקְרֵי יוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּלָל שַׁבַּע, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִין דְּחֵשְׁבַּן תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּוּ.

וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי (בראשית ב ב), דָּא אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי אלהי"ם בָּתַר דְּכְלִיל בֵּיהּ שַׁבַּע סְפִירָן, אִתְקְרִיאוּ עַל שְׁמֵיהּ כֻּלְּהוּ שַׁבָּתוֹת שְׁבַע שַׁבָּתוֹת, לְבָתַר כְּלִיל בֵּיהּ תְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין דְּכָלִיל בְּאִימָּא עִלָּאָה, וְקָרָא לוֹן שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי עַל שְׁמֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא חַד דְּכָלִיל בֵּיהּ, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא תִּנְיָנָא, וַיְבָרֶךְ אלהי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא תְּלַת לְאִתְכַּלְלָא בְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּלֵית סְפִירָה דְּלָא אִתְכְּלִילַת בְּעֶשֶׂר, כָּל חֲדָא בְּמֶמְשָׁלָה דִּילָהּ, אֲבָל מֶמְשָׁלָה דְּצַדִּיק

יוֹם הַשַּׁבִּיעִי בֵּיהּ אִתְקְרִיאוּ כָּל סְפִירָן שְׁבִיעִיּוֹת, שַׁבְעִין תִּיבִין אִינּוּן בְּקִדּוּשׁ וּוַיְכֻלּוּ, וְזָכוֹר וְשָׁמוֹר הָא שַׁבְעִין וּתְרִין כְּחֻשְׁבַּן וַיְכֻלּוּ

וְשַׁבָּת צָרִיךְ לְתַקָּנָא בֵּיהּ פָּתוֹרָא בְּאַרְבַּע רַגְלִין, כְּגַוְונָא דְּפָתוֹרָא דִּלְעֵילָּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (יחזקאל מא כב) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יהוה, וְעָלֵהּ אִתְּמַר (תהלים כג ה) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן, פָּתוֹרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּא שְׁכִינְתָּא, אִיהִי מִסְטָרָא דְּצָפוֹן דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וְנֵר דָּלִיק לִימִינָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ מְנוֹרָה בַּדָּרוֹם, מִטָּה בְּאֶמְצָעִיתָא מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

תָּא חֲזֵי שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת פָּתוֹרָא מִסְטָרָא דְּשָׂמְאלָא, וּמְנָרְתָּא מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּמִטָּה מְמוּצַעַת מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין דָּא זַווּגָא דִּילֵּיהּ בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם, וְהָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן כָּל הַנּוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם הַוְיָין לֵיהּ בָּנִים זְכָרִים וכו', פָּתוֹרָא אִיהִי סְמִיכָא עַל אַרְבָּעָה סָמְכִין, דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּגוּפָא דְּסָמְכִין לֵיהּ דְּרוֹעִין וְשׁוֹקִין דְּאִינּוּן אַרְבַּע, וְצָרִיךְ שִׁית נַהֲמִין מֵהַאי סִטְרָא וְשִׁית נַהֲמִין מֵהַאי סִטְרָא.

דף פד:

וְרָזָא דְּמִלָּה זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יהוה (יחזקאל מא כב), זֶ"ה בְּחֻשְׁבַּן ו' ו', דְּאִינּוּן שִׁית פִּרְקִין דִּתְרִין דְּרוֹעִין וְשִׁית פִּרְקִין דִּתְרִין שׁוֹקִין, דְּהָא שְׁכִינְתָּא אִתְעֲבִידַת גּוּפָא לְמַלְכָּא בְּכָל תִּקּוּנָא דִּילָהּ, וּבְאִלֵּין תְּרִין עֲשַׂר פִּרְקִין דְּנוּקְבָא, וּתְרִין עֲשַׂר פִּרְקִין דִּדְכוּרָא, מַלְאָכַיָּא אָמְרֵי וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ וְגוֹמֵר, זֶ"ה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָ"ד, זֶ"ה עִם שְׁכִינְתָּא אֶחָ"ד, וְכֹלָּא יהוה"ה אֶחָד, מְיַחֵד תַּרְוַיְיהוּ, וְלָקֳבֵל זֶה אֵל זֶה אָמַר דָּוִד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע רְנָנוֹת, וְאִינּוּן לָקֳבֵל עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע סִפְרֵי אוֹרַיְיתָא.

זֶה אִיהוּ לָקֳבֵל אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חַיָּה לְתַלַּת חֵיוָון, זֶה תִּנְיָינָא לָקֳבֵל אַרְבַּע גַּדְפִּין לְכָל חֵיוָא לְתַלַּת חֵיוָון, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּמִלָּה וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָת וְאַרְבָּעָה כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם (יחזקאל א ו), דְּכֻלְּהוּ פָּרְחִין בְּפָתוֹרָא קֶדֶם יהוה"ה בְּכַמָּה רְנָנוֹת, וְצָרִיךְ לְחַבְּרָא לְהַאי פָּתוֹרָא אוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, שְׁנַיִם שֶׁאוֹכְלִין עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וכו', וְאִם הוּא חַד אוֹרַח וְחַד בַּעַל הַבַּיִת, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח מְבָרֵךְ, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְעֵילָּא, וְאוֹרַח מְבָרֵךְ דָּא

צַדִּיק דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ד יח) וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ וְגוֹמֵר, וְצַדִּיק אִיהוּ בְּשַׁבָּת כְּאוֹרַח דְּאִתֵּי וְאָזִיל בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת.

שַׁבָּת שְׁכִינְתָּא, בַּעַל הַבַּיִת דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ בּוֹצֵעַ וּפָרִיס פְּרוּסָא דְּנַהֲמָא דְּאִיהִי טְפָּה, וְיָהִיב לְאוֹרֵחַ דְּאִיהוּ צַדִּיק וְעָנִי, וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ לְבַעַל הַבַּיִת בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל דְּאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן, בְּבִרְכָן דְּאִתְבָּרְכוּ אִינּוּן, דְּבִרְכָאן עַל יְדֵי דְּצַדִּיק נָחֲתִין לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, מָאן רֹאשׁ צַדִּיק דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תֵּשַׁע בִּרְכָאן אִינּוּן מֵעִילָּא לְתַתָּא מִכֶּתֶר עַד צַדִּיק, וְתֵשַׁע אִינּוּן מִתַּתָּא לְעִילָּא מִצַּדִּיק עַד כֶּתֶר עִלָּאָה, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין חַ"י, וְכַלָּה כְּלִילָא מִנַּיְיהוּ.

תְּפִלָּה לְמשֶׁה תְּפִלָּה לְדָוִד, בֵּית הַכְּנֶסֶת אִיהוּ כְּנוּסְיָא דְּכֻלְּהוּ בִּרְכָאן, תְּפִלָּה אִיהִי בְּגִין דְּאִיהוּ סוּס לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהִי אִתְעֲבִידַת טְפֵלָה לְרוֹכֵב, הָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין הָרוֹכֵב טָפֵל לַסּוּס אֶלָּא הַסּוּס טְפֵלָה לָרוֹכֵב, אִית טָפֵל בְּט' וְאִית תָּפֵל בְּת', כְּגוֹן הֱיֵאכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח (איוב ו ו), וְהַאי תְּפִלָּה הָכִי אִיהִי בְּת'.

וְאִיהִי כּוֹס דְּיַיִן, דְּאִיהוּ יַי"ן חוּשְׁבַּן סו"ד מִן יְסוֹד, וְצָרִיךְ בֵּיהּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, וְאִינּוּן כְּחֶשְׁבַּן י' מִן יְסוֹד, וְאִינּוּן עִטּוּר וְעִטּוּף הֲדָחָה וּשְׁטִיפָּה חַ"י וּמָלֵא, מְקַבְּלוֹ בִּתְרֵי יְדוֹי וְנוֹתְנוֹ בִּימִין, וְיָהֵיב עִינּוֹי בֵּיהּ, וּמְסַלְּקוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח, וּמְשַׁגְּרֵיהּ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתֵיהּ, עִטּוּר מִסְטָרָא דַּעֲטָרָה דִּבְרִית מִילָה, עִטּוּף עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה (תהלים קד ב), וְאִם הוּא עָנִי דְּלֵית בֵּיהּ אֶלָּא רְבִיעִית לוֹג דְּאִיהִי שִׁעוּרָא דְּאָת ד', אִתְמַר (שם קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף, הֲדָחָה וּשְׁטִיפָּה, הֲדָחָה מִלְּגָאו וּשְׁטִיפָּה מִלְּבָר, וְרָזָא דְּמִלָּה וְטַהֲרוֹ וְקַדְּשׁוֹ (ויקרא טז יט).

קָם סָבָא חֲדָא מִבָּתַר טוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֲבָל הַאי כּוֹס צָרִיךְ לְסַלְקָא לֵיהּ בְּדַרְגּוֹי, עִטּוּר מִסְטָרָא דַּעֲטָרָה דְּאִיהִי כֶּתֶר עִלָּיוֹן עַל רֵישָׁא דְּצַדִּיק, עִטּוּף כְּגוֹן עוֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה, מַאי עוֹטֶה דָּא י' דְּאִתְעַטַּף בְּאוֹר וְאִתְעֲבִיד אַוִּיר, וְהַאי דְּאִתְעַטַּף אִיהוּ חָכְמָה, הֲדָחָה וּשְׁטִיפָּה דְּאִיהוּ וְטַהֲרוֹ וְקַדְּשׁוֹ, טַהֲרָה מִסְטָרָא דְּכַהֲנָא, דְּאִתְמַר בְּכַהֲנָא טָבַל וְעָלָה אִתְדַּכֵּי לְמֵיכַל בִּתְרוּמָה, וְקַדְּשׁוֹ מִסְטָרָא דְּשָׁמְאָלָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, חַ"י מִסְטָרָא דְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין כְּלִיל חַ"י בְּרָכָאן דְּצִלּוֹתָא, וּמָלֵא מִסְטָרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּמְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו וְנוֹתְנוֹ בִּימִין, דָּא

הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, וְאִיהוּ יְמִינְךָ יהו"ה

דף פה.

נָאְדְּרִי בַּכֹּחַ (שמות טו ו), תְּרֵין יְדִין אִינּוּן ה"ה, חַד שְׂמָאלָא וְחַד יְמִינָא, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְאִתְיַיהֲבָא בְּחֶמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, מִשּׁוּם כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא (תהלים קיז יג), וְנוֹתֵן עִינָיו בּוֹ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם קמה טו) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט דְּאִינּוּן י' י', דְּאִינּוּן בַּת עִינָא יְמִינָא וּבַת עִינָא שְׂמָאלָא, וּבֵינַיְיהוּ ו' זְעִירָא זְעִיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טו).

וּמְסַלְּקוֹ מִן הַקַּרְקַע טָפַח מִסְּטָרָא דִּי' זְעִירָא חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וּמְשַׁגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, וּבְגָלוּתָא לֵית לָן אֶלָּא אַרְבָּעָה, חַ"י מָ"לֵא שְׁ"טִיפָה הֲ"דָחָה, וְסִימָנִיךְ חֲמִשָּׁה, וְאִינּוּן מִסְּטָרָא דְּאֵת ה' דְּאִיהִי רְבִיעִית לְחֶשְׁבָּנָא, וְאִיהִי דָּלֶ"ת עֲנִיָּה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִינָהּ ו' דְּאִיהוּ שִׁית דַּרְגִּין, הַכּוֹס אִיהוּ בְּרָזָא דִּיאֲהדוֹנה"י דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס, כּוֹס בְּחֶשְׁבָּנָא אלהי"ם.

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תְּרֵי"ת תַּמָּן שַׁבָּ"ת, כְּגַוְונָא דָּא בְּ' רֵאשִׁי"ת בָּ"רָא שִׁי"ת, וְאִינּוּן תְּרֵי שַׁבָּתוֹת, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות לא טז) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹמֵר, תְּרֵין זְמָנִין אַדְכִּיר הָכָא שַׁבָּת, לָקֳבֵל שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, לְדוֹרֹתָם מַאי לְדוֹרֹתָם, אֶלָּא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבִיד לוֹן דִּירָה בְּשַׁבָּת בִּתְרֵי בָתֵּי לְבָא, וְאִתְפְּנֵי מִתַּמָּן יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ חִלּוּל שַׁבָּת, בְּרִית עוֹלָם דָּא צַדִּיק, דְּשַׁרְיָין תַּרְוַיְיהוּ עֲלֵיהּ, חַד לְאַמְלָאָה לֵיהּ וְחַד לְאִתְמַלְיָא מִינֵיהּ.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן תְּרֵין כְּלָיִין נֶצַח וְהוֹד, בְּנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל סָבָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּלַת שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אִלֵּין תְּלַת אֲבָהָן, עִנְּג שַׁבָּת וְנָ"הָר יוֹצֵא מֵעֵדֶ"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּ"ן (בראשית ב י), וְנָהָר, אִית נָהָר וְאִית נָהָר, אִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים, עִדֶּן עִלָּאָה עֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה סד ג) עַיִן לֹא רָאֲתָה אלהי"ם זוּלָתֶךָ, הַאי נָהָר אִיהוּ ו', דְּנָפִיק מֵעִדֶּן עִלָּאָה דְּאִיהוּ א', וְאַעֲבַר בֵּין אַבָּא וְאִימָּא, וְאָזִיל חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וּמְטֵי עַד צַדִּיק שְׁבִיעִי, וּמִתַּמָּן אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּיָּרָה לְשַׁבָּת דְּאִיהוּ לִבָּא, דְּלָא אִתְקְרִיב תַּמָּן עֲצִיבוּ דְטָחוֹל, וְכַעַס דְּמָרָה דְּאִיהוּ נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות לה ג) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְהָכִי הוּא וַדַּאי דְּכָל מָאן דְּכָעֵיס כְּאִלּוּ אוֹקִיד נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חַד אִינּוּן לְקֶבֶל אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר חַד בְּשַׁבָּת, וְאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּלָקֶה אָדָם וַעֲשָׂרָה לְחַוָּה וַעֲשָׂרָה לְנָחָשׁ וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת, דְּאִלֵּין מְלָאכוֹת אִינּוּן חֲשִׁיבִין לְיִשְׂרָאֵל לָקֶבֶל מַלְקִיּוֹת.

יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם. אִינּוּן עֲקִירָה וְהַנָּחָה, דְּעָבִיד לוֹן בְּבַת אַחַת, מָאן דְּאַעֲקַר חֵפֶץ מֵאַתְרֵיהּ וְאַנַּח לֵיהּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ וּמֵרְשׁוּתֵיהּ, כְּאִלּוּ אַעֲקַר אִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְאַנַּח לֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, מָאן דְּעָבִיד דָּא גָּרִים דְּאַעֲקַר נִשְׁמָתֵיהּ מֵרְשׁוּת דִּילֵהּ, וְאַנַּח לָהּ בִּרְשׁוּ אָחֳרָא דְּאִיהִי מָרָה וּטְחוֹל, וְדָא גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְעַקְרוּ מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְגַּלְיָאוּ בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאַעְיל אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ דִּילֵיהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה, שַׁבְּתַא"י אִיהוּ טְחוֹל חַמָּ"ה, אִתְּתָא בִּישָׁא מָרָה, שַׁבְּתַא"י עָלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית לז כד) וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֶשׁ בּוֹ, וְאִיהוּ רָעָב וְצִמָּאוֹן וְקִינָה וְהֶסְפֵּד

דף פה:

וַחֲשׁוֹכָא וְקִבְלָא, וְאִיהִי גָּלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל. וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמֶעֱבַד לָהּ שִׁנּוּי בְּכֹלָּא וְהָא אוּקְמוּהָ, וְאִיהוּ דִּבּוּר דְּחוֹל דְּאִיהוּ אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכַד לָא אַשְׁכַּחַת אֲתַר לְשַׁרְיָא תַּמָּן, אִיהִי בָּרְחַת, כְּגַוְונָא דְּשִׁפְחָה דְּאַבְרָהָם דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית טז ח) מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת.

טְחוֹל עָלָהּ אִתְּמַר (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, נַעַל מְטוּנָף דְּטִפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, דָּא שַׁבָּת, וַעֲלֵיהּ אָמְרַת שְׁכִינְתָּא פָּשַׁטְתִּי אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה, רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם (שיר ה ג), וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוּיֵי בִּלְבוּשִׁין בִּשְׂרָנָא בְּמַאֲכָלִין, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי מוֹסִיף מֵחוֹל עַל הַקֹּדֶשׁ, וְכָל הַמּוֹסִיף מוֹסִיפִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְּשַׁבָּת, וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרְעִין לֵיהּ הַהִיא נֶפֶשׁ יְתֵירָה חַס וְשָׁלוֹם.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם. שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה (ישעיה מ לו), מִי אֱלֶה, הוּא אלהי"ם, מִי בָּרָא לְאֵלֶּה, שְׂ אוּ מָ רוֹם עֵ ינֵיכֶם דָּא קְרִיאַת שְׁמַ"ע, רָאשֵׁי תֵּיבִין שְׁמַע דְּמְיַחֲדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּעֲמַיִם, וְתִשְׁכְּחוּ תַּמָּן מ"י דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְחַמְשִׁין אַתְוָון, וּבְמַאי צָרִיךְ לְיַחֲדָא לֵיהּ בְּשַׁחֲרִין, בְּהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (חבקוק ג י) רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא, דְּאִיהוּ מָרוֹם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְרוֹמִים יִשְׁכּוֹן. וּרְא"וּ דְתַמָּן אוֹ"ר, וְדָא אוֹר הַכּוֹכָבִים, דִּבְהוֹן שְׁכִינְתָּא נָפְקַת הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מ כו) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, וּבְגִין דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֵילְיָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בִּיצִיאַת הַכּוֹכָבִים, עֶרֶב וָבֹקֶר צְרִיכִין לְיַחֲדָא לָהּ עִם מַלְכָּא, בְּגִין דִּבָעֶרֶב הִיא בָאָה עִמֵּיהּ, וּבְבֹקֶר הִיא שָׁבָה לְגַבֵּיהּ (אסתר ב יד), וְדָא עֶרֶב דְּיִצְחָק וּבֹקֶר דְּאַבְרָהָם, דְּתַמָּן בַּעְלָהּ בֵּינַיְיהוּ יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד הַמּוֹצִיא, דָּא הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, בְּגִינָהּ אִתְמַר (ישעיה לג טז) לַחְמוֹ נִתָּן וכו', וְעוֹד הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, אִלֵּין רְמַ"ח תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקָּרֵא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת וְגוֹמֵר, דָּא הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, דְּקָרָא שְׁמָהָן לְכָל חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ וּלְכָל שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וּצְבָא דִלְעֵילָא, לְכָל חַד קָרָא לֵיהּ בְּשֵׁם יְדִיעַ וּבְדַרְגָּא יְדִיעָא, לְאִשְׁתְּמוֹדָע לְכָל חַד מֵאָתַר דְּאִתְנְטִיל, כְּגַוְונֵי דְנַחֲלֵי יַמָּא דְאִתְחַזְרוּ לַאֲתַר דְּאִתְנְטִילוּ בְּשִׁלְיחוּתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמֵר, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, מֵאָתַר דְּאָזְלִין תַּמָּן חָזְרִין בְּשִׁלְיחוּתָא.

מֵרוֹב אוֹנִים (ישעיה מ כו) דָּא כָּתֵר עִלָּאָה, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא חָכְמָה, מַאי כֹּחַ דִּילֵיהּ אִימָּא עִלָּאָה, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר אִיהוּ כְּלָלָא דִתְלַת סְפִירָן, מַאי אִישׁ יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה יהו"ה שְׁמוֹ (שמות טו ג), אִישׁ א' כֶּתֶר עִלָּאָה י' חָכְמָה ש' שָׁרְשָׁא דְאִילָנָא דְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה תְּשׁוּבָה וַדַּאי, וְעוֹד מֵרוֹב אוֹנִים דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אוֹנִים דִּילֵיהּ נֶצַח וְהוֹד, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא צַדִּיק, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, וְהָא אִתְמַר.

קָם סָבָא בָּתַר טוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הַאי קְרָא הָכִי שְׁמַעְנָא לֵיהּ, שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם, שְׂאוּ כְּמוֹ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ (תהלים קלד ב), וְדָא קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה רֵאשִׁית (ירמיה ב ג), מָרוֹם דִּילֵיהּ כֶּתֶר עִלָּאָה, מִי אִימָּא עִלָּאָה דְּבָרָא עָלְמָא בְּאֵלֶּה, מָאן אֵלֶּה, אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם (שמות ו יד), וְאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן, הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר

צְבָאָם (ישעיה מ כו) אִלֵּין צְבָא הַשָּׁמַיִם דְּאִינּוּן נָצַח וְהוֹד, מַאי מִסְפָּר דִּלְהוֹן, אֶלָּא מִסְפָּר וְחֶשְׁבּוֹן דְּכֹלָּא דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא (שם) דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר לְמֹשֶׁה בְּגִינָהּ (שמות לג יז) וָאֵדָעֲךָ

דף פו.

בְּשֵׁם, מֵרוֹב אוֹנִים (ישעיה מ כו), הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מח טז) וְיִדְגּוּ לָרֹוב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְדָא צַדִּיק, וְאִיהוּ אַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ צַדִּיק, כֹּחַ דִּילֵיהּ אִיהִי כֹּחַ דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, לֹא נֶעְדָּר מִשְׁכִּינְתָּא לְעָלַם, וְהַאי וְהַאי כֹּלָּא קְשׁוֹט, שַׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא.

אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, מֵרוֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ תַּמָּן אָדָם קַדְמָאָה, תַּמָּן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, תַּמָּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, תַּמָּן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, וּתְרֵין עֲשַׂר שִׁבְטִין, וְכָל נִשְׁמָתִין דְּשִׁתִּין רִבּוֹא דְיִשְׂרָאֵל, וּדְכָל דָּרִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כט יד) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם וְגוֹמֵר, כֻּלְּהוּ תַּמָּן, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר לֹא חָסֵר מִנַּיְיהוּ חַד מֵחֶשְׁבָּנָא, כְּגַוְונָא דִצְבָא הַשָּׁמַיִם.

וְעוֹד מֵרוֹב אוֹנִים דָּא כַּהֲנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כֹּהֵן אוֹן, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא אלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְלַבְּשַׁת בִּגְבוּרָה וּבָרָא עָלְמָא בְּמִדַּת הַדִּין, וּבְגִין דָּא אִיהוּ גִּבּוֹר אַמִּיץ כֹּחַ, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר דָּא יַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, מַה דְּאִתְמַר בְּתִלַּת אִלֵּין, אִתְמַר בְּתִלַּת עִלָּאִין, וְאִתְמַר בְּתִלַּת תַּתָּאִין, מִסְפָּר דְּכֻלְּהוּ שְׁכִינְתָּא אִיהִי מִסְפַּר הַיָּמִים.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה (בראשית כה כז), רָאשֵׁי תֵּיבִין שְׁ אוּ מָ רוֹם עֵ ינֵיכֶם שַׁ חֲרִית מִ נְחָה עַ רְבִית, תְּלַת צְלוֹתִין, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, בְּגִין דְּאִינּוּן מֶרְכָּבָה דְּתִלַּת אָבָהָן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ב ד) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, אֵלֶּה פִּסֵּל אֶת הָרִאשׁוֹנִים, אֵלֶּה וַדַּאי פָּסִיל לְקַדְמָאִין דְּאָמְרוּ (שמות לב ד) אֵלֶּה אלהי"ך יִשְׂרָאֵל, דְּאִנּוּן תּוֹלְדִין דְּתוֹהוּ, דְּאִתְרְמִיז בְּרֵאשִׁי תֵּיבִין ת וֹלְדוֹת ה שָּׁמַיִם ו הָאָרֶץ תּה"ו, וְאִינּוּן חָמֵשׁ מִינִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בְּה' בָּרְאָם, וְאִינּוּן עֲמָלֵקִים גִּבּוֹרִים נְפִילִים עֲנָקִים רְפָאִים, וּבְגִין דָּא טָרְחַת ה' בְּגִינַיְיהוּ בְּגִין דִּבְה' בְּרָאָם

ה' דְּאַבְרָהָם, וַעֲלָה אִתְּמַר (ישעיה מה יח) לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לְמֵיתַב בֵּינַיְיהוּ, לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ לְמֶעֱבַד יִשּׁוּבָא מִנַּיְיהוּ.

וּבְגִין הַאי ה', אֱלֹה דְּאִינּוּן תִּלַּת אֲבָהָן תַּקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין, לְנַחְתָּא בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְסַלָּקָא לִשְׁכִינְתָּא בְּהוֹן דְּאִיהִי ה' זְעִירָא, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ גּוּפָא, וּתְרִין דְּרוֹעִין דִּילֵיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּבְהוֹן אֲחִיד בָּהּ, וְעַל גּוּפָא אִסְתַּלְקַת, וּמָאן סָלִיק לָהּ עַל גּוּפָא מ"י אִימָּא עִלָּאָה, מִי בָרָא אֵלֶּה, וְכַד סָלְקַת סָלְקִין עִמָּהּ כָּל צְבָא דִלְעֵילָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם מ כו) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם, וְכָל יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא מִתְיַחֲסִין בַּצְּבָא דִלְעֵילָא, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקָּרֵא, כֻּלְּהוּ אִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם צְבָא דִלְעֵילָא, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר מֵחוּשְׁבָּנָא.

וּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ מְרַחֲקָא בַּעֲלָהּ מִינָהּ, לְזִמְנִין אִתְפַּרְנָסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אֱבָהָן, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אִימָּא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אַבָּא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי בְּנִין, לְזִמְנִין עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וְכוּלָּא יָהֵיב בַּעֲלָהּ דְּאִיהוּ ו', אִיהוּ בֵּין אַבָּא וְאִימָּא בֶּן י"ה, וְכַד אִיהוּ בֵּין אַבָּא וְאִימָּא, נָחִית לָהּ פַּרְנָסָהָא עַל יְדֵי אַבָּא וְאִימָּא, וְכַד נָחִית בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין דְּאִית בְּהוֹן שִׁית פִּרְקִין, נָחִית לָהּ פַּרְנָסָה בִּתְרֵין דְּרוֹעִין, וְכַד נָחִית בְּגוּפָא דְּאִיהוּ יַעֲקֹב, נָחִית לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נָחִית בִּתְרֵין שׁוֹקִין דְּאִינּוּן (שיר ה טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ דְּאִית בְּהוֹן ו' פִּרְקִין, נָחִית לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדַיְהוּ, וְכַד נָחִית בְּצַדִּיק נָחִית לָהּ מְזוֹנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נָחִית בָּהּ

דף פו:

דְּאִתְחַבַּר ו' בָּהּ', לָא צָרִיךְ לְנַחְתָּא מְזוֹנָא לָהּ עַל יְדֵי שְׁלִיחָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נָפִיק בָּהּ, אִסְתַּלַּק עַד אֵין סוֹף דְּאִיהוּ א', מְזוֹנָא דִילָהּ לַאו בְּזִכּוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, וְלָא בְּחַיִּים דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, וְלָא בְּבָנֵי דְּאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא, וְכַד נְחִיתַת מֵאַתְרָהָא וְנָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַיְּירָא עִמָּהּ, אִתְמַר בֵּיהּ וּבְבָנָהָא אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָכִיב עַל כְּרוּ"ב דְּאִיהוּ מטטרו"ן וְאִיהוּ בָּרוּ"ךְ, וּמִתְפַּרְנָסָת עַל יְדֵיהּ, דְּאִיהוּ עֲבֵד עוֹלָם עֲבֵד דִּילָהּ, וּבַהֲהוּא זִמְנָא אִיהִי אִתְפַּרְנָסָת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְכָל דָּא כְּפוּם עוֹבָדַיְיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל הָכִי אִתְפַּרְנָסָת.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ לְאַתְרָהּ, וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְרֵיהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יט א) (הנה יהו"ה רוכב על עב קל), הִנֵּה יהו"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ (שם כו כא), אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, וְכִי יָכוֹל בַּר נַשׁ לְאַחְזָרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אִין, כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּדָוִד דְּאָמַר (תהלים קלב ד) אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהו"ה כו', בְּהַהוּא זִמְנָא דְּבַר נַשׁ אַחְזַר לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ מִמְּקוֹמוֹ יִפֶּן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ, וּבְמַאי חָזְרִין לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, אֶלָּא בִּשְׁלִימוּ דְּתִקּוּנָא דְּתַקִּינוּ בְּצִלּוֹתָא, וְאוֹכַח דְּבָתַר דְּאָמַר מִמְּקוֹמוֹ יִפֶּן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ, אָמַר הַמְיַחֲדִים אֶת שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר תָּמִיד בְּכָל יוֹם אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם, וְאינון ה"ה, דְּצָרִיךְ לְאַחְזָרָא י' לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ מָקוֹם דִּלְעֵילָא, וּלְאַחְזָרָא ו' לְגַבֵּי ה' דְּאִיהִי מָקוֹם דִּלְתַתָּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵי דְּלָא יַחֲזִיר לָהּ' דִּלְעֵילָא, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ' דִּלְתַתָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה לֹא אָבֹא בְּעִיר וְגוֹמֵר (הושע יא ט) וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, מַאי אֶת, אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ קַדְמָאִין, כָּל אֶתִּין לְרִבּוּיָא, וְדָא אֶ"ת אוֹרַיְיתָא כְּלִילָא מֵא' וְעַד ת', דְּבָהּ אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְעוֹד אֶת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (מלכים א ח:ל"ב) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְאֶת בַּת זוּגֵיהּ עִמֵּיהּ, וְאֶת דָּא צַדִּיק וּבַת זוּגֵיהּ, הָאָרֶץ מָאנָא דְּכֻלְּהוּ לְאַפָּקָא בָּהּ זַרְעִין וְאִבִּין, וְרָזָא דְּמִלָּה וְכָל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְגוֹמֵר (בראשית ב ה).

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה הָכָא, אַף עַל גַּב דְּכֹלָּא אִתְבְּרִי וְאִתַּקַּן בִּשְׁמָא דְיהו"ה, דְּאינון אֶת הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְּמִלָּה י"ה בַּשָּׁמַיִם, ו"ה בָּאָרֶץ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צו יא) יִשְׂמְחוּ הַ'שָּׁמַיִם וְ'תָגֵל הָ'אָרֶץ, עִם כָּל דָּא דְּכֹלָּא אִתַּקַּן בְּד' אַתְוָון, לָא נָחִית נְבִיעוּ מִלְּעֵילָא עַל זַרְעִין וְאִבִּין דְּאינון שִׂיחַ הַשָּׂדֶה דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְעִשֵּׂב הַשָּׂדֶה דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְלָמָּה בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, שִׂיחַ מְנָא לָן דְּאִיהוּ צַדִּיק, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בֵּיהּ תִּשְׁכַּח חַ"י ש', אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת עְדָרֵי צֹאן, דְּאינון שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא, וְדָא חַי עָלְמִין, דְּאִיהוּ אוֹת בַּצָּבָא דִּילֵיהּ, צבאו"ת אִיהוּ עִמְּהוֹן, כְּלִיל תְּלַת דַּרְגִּין לְקֶבֶל תְּלַת עַנְפִּין דְּש'.

וְהָא ש' דְּתָלַת אֲבָהָן אינון, אֶלָּא ש' עִלָּאָה עַנְפֵי אִילָנָא, ש' תַּתָּאָה שָׁרְשֵׁי אִילָנָא, וּבְגִין דָּא וְכָל שִׁיחַ דָּא צַדִּיק, וְכָל עִשָּׂב ע"ב ש' דָּא יַעֲקֹב כְּלִיל תְּלַת אֲבָהָן, דְּאינון עַנְפֵי אִילָנָא, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהָן דְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, דִּבְהַאי שְׁמָא אִתְבְּרִיאוּ עִשְׂבִּין וְאִילָנִין דְּאינון נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, וְהַאי עִשָּׂב עֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד יד) וְעִשֶּׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ (שם עח כו), וְאִיהוּ נַהֲמָא דְאוֹרַיְיתָא.

דף פז.

דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֵךְ אֱכוֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ, וְאִיהוּ לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, ה' דְּאָדָם דְּאִתְּמַר בָּהּ הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, מַאי לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, לֵית עֲבוֹדָה הָכָא אֶלָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהִי פּוּלְחָנָא דִשְׁכִינְתָּא, עֲבוֹדַת יהו"ה וַדַּאי, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (תהלים קד כג) יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבוֹדָתוֹ עֲדֵי עֶרֶב, יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית, וְלַעֲבוֹדָתוֹ עֲדֵי עֶרֶב דָּא צְלוֹתָא דְמִנְחָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם. חָמֵשׁ אַתְוָון כְּחוּשְׁבַּן ה', א"ד מִן אדנ"י הָכִי סְלִיק לְחַמֵּשׁ, וְרָזָא דְמִלָּה וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה (בראשית ב ו), תָּא חֲזֵי אִתְעָרוּתָא צְרִיכָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהִשְׁקָה ו' אִיהוּ שַׁקְיוּ מֵעִילָּא לְתַתָּא, דְּאִיהוּ נַחַל קְדוּמִים דְּאִתְמַשַּׁךְ מִן מוֹחָא, וְהָכִי צָרִיךְ לְאַתְעָרָא אִתְעָרוּתָא בְּקַדְמֵיתָא מֵאִתְּתָא, וְרָזָא דְמִלָּה אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ (ויקרא יב ב) וּמִיָּד וְיָלְדָה זָכָר, נוּקְבָא אדנ"י, דְּכַר יהו"ה, כַּד אַקְדִּימַת בְּרַתָּא שַׁלִּיט דְּכוּרָא וְאִתְעֲבִיד יאהדונה"י, וְרָזָא דְמִלָּה יְהוֹ"ה אדנ"י חֵילִי (חבקוק ג יט), וְעַל בָּמוֹתַי יְדַרְיכֵנִי (שם) אִלֵּין אֲבָהָן, לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתַי (שם) אַמָּה וּתְרֵין שׁוֹקִין, מַאי חֵילִי תּוּקְפָּא דְכוּלָּא מִלְעֵילָּא, חֵילִי חֵיל י' וְדָא אַבָּא, תּוּקְפָּא דִילֵיהּ נְבִיעוּ דְּלֵית לֵיהּ סוֹף.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּעַד אַרְבְּעִין יוֹמִין יָכִיל לְאַחֲזָרָא נוּקְבָא דְכוּרָא, וְאִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְאוּקְמוּהוּ בְּגִין דְּעַד כְּעַן לֵית תַּמָּן דִּיוֹקְנָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם, אִם כֵּן אַמַּאי נָטִיל שִׁעוּרָא בְּמ', בְּגִין דְּאִיהִי שִׁעוּרָא דְנוּקְבָּא דְאִיהִי י' טְפָּה, (שעורא) דְּבָהּ אִתְעֲבִיד יָ"ם מ"י, וַדַּאי נַחַל קְדוּמִים דָּא ו' דְּאִתְמַשַּׁךְ מִן י' (ס"א ים), וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מַאי פְּנֵי הָאֲדָמָה, אֶלָּא אִלֵּין אַנְפִּין דְּאינון סוּמָק וְחִוָּור וְיָרוֹק וְאוּכָם, בְּאִלֵּין גַּוְונִין נְהִירָא הַהִיא מַבּוּעָא,

דְּגַוְונִין אִינוּן מֵהַאי יַבָּשָׁה, נְבִיעוּ נְהוֹרָא דִילָהּ (ס"א דחילא), דְּהָכִי אִיהוּ נְבִיעוּ לְאַרְעָא כְּנִשְׁמָתָא לְגוּפָא, כְּמָה דְּאִילָנָא לָא מִתְרַבֵּי אֶלָּא בְּמַיָּא, הָכִי יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן עַנְפִין דְּאִילָנָא לָא מִתְרַבִּין אֶלָּא בִּנְבִיעוּ דְּאוֹרַיְיתָא.

וְרָזָא דְמִלָּה מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן (שיר ד טו), מַעְיַן דָּא חָכְמָה כֶּתֶר אִיהוּ אָמוֹן מוּפְלָא, דְּבָעָא לְנַטָּעָא אִילָנִין בְּגִנְתָּא, אִסְתַּכַּל בְּכָל גִּנְתָא וְלָא אַשְׁכַּח תַּמָּן מַבּוּעָא דְמַיָּא, מֶה עָבַד, אָמַר אַפִּיק מַעְיַן, וּלְבָתַר אֶשְׁתַּע גַּן, וְאִתְרַבֵּי אִילָנָא, וּבְגִין דָּא מַעְיַן גַּנִּים, בְּקַדְמֵיתָא אַדְכִּיר מַעְיַן וּלְבָתַר גַּנִּים, וְדָא ג"ן סְדָרִים דְּאוֹרַיְיתָא, וּכְמָה דְּאִית גַּן לְתַתָּא הָכִי אִית גַּ"ן לְעִילָּא, וְהַאי מַעְיַן אִיהוּ בְּמוֹחָא, אִילָנָא גוּפָא, עַנְפִין דִּילֵיהּ דְּרוֹעִין וְרַגְלִין, וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן דָּא לְבָא (נ"א לבנ"ה) דְּאִיהִי דָלֶ"ת דַּלָּה בְּגָלוּתָא, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (במדבר כד ז) יִזַּל מַיִם מִדָּלָיו.

וַי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְלָא מִשְׁתַּדְלִין בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְקְרִיאוּ עִצִּים יְבֵשִׁים דְּאִינוּן עֲתִידִין לְאִתּוֹקְדָא בְּנוּרָא דְּגֵיהִנֹּם, וְלַאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ מָאנֵי מַתְנִיתִין דְּאִינוּן עֲמֵלִין וְיָרְתִין גֵּיהִנֹּם, וְאַף עַל גַּב דְּמִתְרַבֵּי אִילָנָא דְּאִיהוּ גּוּפָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית לֵיהּ אִיבָּא דְּאִינוּן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (דברים פ כ) רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אוֹתוֹ תַּשְׁחִית וְכָרַתָּ, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָאנֵי מַתְנִיתִין דְּלֵית מֶדְרָשָׁא עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה אִיהוּ עִקָּר.

דף פז:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם תַּמָּן בַּ"ת, תַּמָּן אֵ"ם דְּהוּא א"ם מֵאלהי"ם, וְאִינוּן גַּן עֵלָאָה גַּן תַּתָּאָה. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (בראשית ב ל), וַיִּטַּע יהו"ה אלהי"ם גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר, וַיִּטַּע יהו"ה אלהי"ם גַּן דָּא שְׁכִינְתָּא, בְּעֵדֶן דָּא אִימָּא עִלָּאָה, מִקֶּדֶם אַבָּא עִלָּאָה, וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְגוֹמֵר, וַיִּיצֶר צַיֵּיר לֵיהּ בִּתְרִין עָלְמִין בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים דָּא נִשְׁמַת כָּל חַי, וַיְהִי הָאָדָם דָּא רוּחָא דְחַיֵּי, לְנֶפֶשׁ חַיָּה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

וְעוֹד וַיִּטַּע יהו"ה אלהי"ם גַּן דָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, עֵדֶן דָּא עִדּוּנָא דְאוֹרַיְיתָא, וְשָׁוִי תַּמָּן אֶת הָאָדָם דִּבְרִיאָה, וּמַה כְּתִיב בֵּיהּ (ישעיה יז יא) בְּיוֹם נְטִעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי. וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם וכו' (בראשית ב ט), יהו"ה אלהי"ם אַבָּא וְאִימָּא, כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה (שם) דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּכָל גַּוָּונִין שַׁפִּירִין בֵּיהּ אִתְחַזְיָין, וּבְגִין דָּא נֶחְמָד לְמַרְאֶה, תִּפְאֶרֶת שַׁפִּירוּ דְכָל גַּוָּונִין, וְטוֹב לְמַאֲכָל דָּא צַדִּיק.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל עֵץ כְּתִיב, אִי הָוָה אָמַר עֵץ שַׁפִּיר, אֲבָל כָּל עֵץ כְּתִיב, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, דִּבְכָל אֲתַר. כְּ"ל צַדִּיק אִיהוּ, אֲבָל כֹּלָּא חַד, כָּל דָּא צַדִּיק, עֵץ דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּגוּפָּא וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד, אֲבָל בְּהַאי קְרָא כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל דָּא צַדִּיק, לְמַרְאֶה דָּא שְׁכִינְתָּא דְאִתְמַר בָּהּ (במדבר יב ו) בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, וְעֵץ הַחַיִּים דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דִּלְעֵילָּא דְאִתְמַר בָּהּ (קהלת ז יב) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ.

אָמַר לֵיהּ הָא שְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה אִיהִי גַּן, דְּמִתַּמָּן עֵץ הַחַיִּים נָטוּעַ, כְּמָה דְאִתְמַר (בראשית ב ט) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, מַאי מִן הָאֲדָמָה, אֶלָּא דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּמִינָהּ אִתְנַטַּע כָּל עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, כְּ"ל אִיהוּ מִסְטְרָא דְמ"י, דְּהָכִי סְלִיק לְחֶשְׁבַּן כְּ"ל מ"י, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (איוב לח כט) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח וְגוֹמֶר, דְּאִיהוּ הַקֶּרַח הַנּוֹרָא.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִיהוּ לְתַתָּא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב דָּא מטטרו"ן, וָרָע דָּא סמא"ל וּבְגִין דָּא וְעֵץ הַדַּעַת ו' אִתָּא לְרִבּוּיָיא, דְּאִיהוּ אָתֵי מֵאֲתַר אָחֳרָא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְעוֹד וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ, דָּא אִיהוּ צֶמַח צַדִּיק (ירמיה כג ה) וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח (זכריה ו יב), תָּא חֲזִי כָּל מָאן דְּנָטִיר בְּרִית, הַהוּא בַר דְּיֵהֵיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ב ט) וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְטוֹב לְמַאֲכָל בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל בְּרָא אָחֳרָא דְלָא אִתְעֲבִיד בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שם) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְדָא עִרְבּוּבְיָא דְטוֹב וָרָע, מְעוּרָב מִמַּצָּה וּשְׁאוֹר.

וּבְגִין דָּא מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְנַטְרָא גַּרְמֵיהּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, טוֹב מִסְטְרָא דְדָם טָהוֹר, וָרָע מִסְטְרָא

דְּדָם נִדּוֹת, דְּהַאי בַּר גָּרִים אִבּוּדָא דְּתָרֵין עָלְמִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) כִּי בְּיוֹם אָכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעָלְמָא דֵּין, תָּמוּת בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אֶת הַשָּׁמַיִם עֵץ הַחַיִּים, וְאֶת הָאָרֶץ כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ דָּא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְדָא רָזָא תֹהוּ עִמֶּק רָע, בֹּהוּ עִמֶּק טוֹב, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כִּי שָׁם בָּלַל יהו"ה שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ (שם יא ט), וּמֵהָכָא נָפַק כָּל עִרְבּוּבְיָא דְּטוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ רָזָא דְּצַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ.

דף פח.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא בְּי"ת רֹא"שׁ, וְאִינוּן אַבָּא וְאִימָּא, בָּרָא תַּרְגּוּם בְּרָא. אִיהִי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית ב י) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, אִית עֵדֶן וְאִית עֵדֶן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים לו ט) וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם, עֲדָנֶיךָ וַדַּאי, דָּא עֵדֶן עִלָּאָה כֶּתֶר עִלָּאָה, עֵדֶן דִּלְתַתָּא דָּא י', וְאִית עֵדֶן דִּלְתַתָּא וְדָא אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי ד', אִיהִי עֵדֶן לְגַבֵּי נָהָר דִּלְתַתָּא מִינָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן.

תָּא חֲזֵי כַּמָּה נְהָרוֹת אִינוּן מְשַׁנְּיָין דָּא מִן דָּא, אִית נָהָר וְאִית נָהָר, אִית נָהָר מִנְּהוֹרָא דִּלְעֵילָּא דְּאִתְקְרֵי נַהֲרָא דְּמַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי יג יד) תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, דְּכַמָּה פַּלְגִין עָמִיקִין תַּלְיָין מִנַּיְהּ, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שם כא א) פַּלְגֵי מַיִם לֵב מֶלֶךְ וְגוֹמֵר, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים, דְּאִתְמַשַּׁךְ מֵעִלָּאִין, וּמִנַּיְהּ תַּלְיָין שִׁבְעָה נְהָרוֹת, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים צח ח) נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַהַר דִּינוּר מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דניאל ז י) נְהַר דִּינוּר נָגִיד וְנָפֵיק מִן וְגוֹמֵר, וְנָהָר בְּכָל אֲתַר אִיהוּ ו', מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִימָּא אִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים, וּמִסִּטְרָא דְּעֵדֶן עִלָּאָה אִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים לו ט) וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם.

וּמִסִּטְרָא דִּימִינָא אִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, וּמִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא אִתְקְרֵי נְהַר דִּינוּר, וּמִנַּיְהּ תַּלְיָין שִׁתִּין עַנְפִּין דְּנוּרָא דְּאִתְקְרִיאוּ שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים, וְאִינוּן שִׁתִּין פּוּלְסִין דְּנוּרָא דְּמַחְיוּהָ לְמטטרו"ן, וּמִסִּטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא אִתְּמַר בְּכָל נְחָלִין דְּתַלְיָין מִנַּיְהוּ, נַהֲרֵי נַחֲלֵי דְּבַשׁ וְחֶמְאָה, וְנַחַל עֲדָנֶיךָ דָּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ב י) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְהַאי אִיהוּ עֵדֶן דְּעַיִן לֹא רָאָתָה אלהי"ם וכו' (ישעיה סד ג), סָתִים וְגָנִיז, דְּאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה, וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים (א דאיהו ד' אתוון דשם בן ד'), אִלֵּין

יהו"ה דְּאִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא בְּרָא וּבְרַתָּא. תָּא חֲזִי קַרְקַפְתָּא דָּא אל"ף, כְּגַוְונָא דָּא אַרְבַּע סִטְרִין דִּילֵיהּ בְּהוֹן הֲוָה יהו"ה הוּא וּשְׁמֵיהּ חַד, (דברים ד לה) אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ בְּלָא פְּרוּד וּבְלָא שִׁתּוּף כְּלָל.

וְעוֹד וְנָהָר דָּא ו', יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא י', וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים דָּא ד', (אלין ארבע אתוון). וְעוֹד וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי א' תְּנָיְינָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין מַאי אַל"ף אַלּוּף בִּינָה, וּלְאָן אִתְמַשַּׁךְ בְּגוּפָא, וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים אִלֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין וּתְרֵין שׁוֹקִין, מָאן גַּן דְּאִתְשַׁקְיָיא מִנֵּיהּ לְתַתָּא דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּתְרֵין גַּנִּין אִינּוּן חַד לְעִילָּא וְחַד לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר ח יג) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִית נָהָר לְתַתָּא דְּאִיהוּ מטטרו"ן, דְּאִתְפְּרַשׁ לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּאִינּוּן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב (בראשית ב יא), וְזָהָב אִיהוּ לַצָּפוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וְרָזָא דְמִלָּה הוֹלֵךְ אֶל צָפוֹן דָּא גַּבְרִיאֵ"ל, וּלְבָתַר הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם (קהלת א ו) וְדָא גִּיחוֹן דְּתַמָּן מִיכָאֵ"ל, הִפּוּכָא מִלְעִילָּא, דְּאָמַר קְרָא עָלֶיהָ הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבָתַר סוֹבֵב אֶל צָפוֹן, סוֹבֵב סוֹבֵב לִתְרֵין סִטְרִין דְּאִינּוּן מִזְרָח וּמַעֲרָב, דְּאִינּוּן חֻדֶּקֶל וּפְרָת, דְּתַמָּן אוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל.

פִּישׁוֹן לָקֵבֶל אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, וּמִתַּמָּן פִּישׁוֹן, פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, גִּ"יחוֹ"ן ג' גִּ"וֹמֶל חֶסֶד, וְתַמָּן חֵיוָון דְּאִתְקְרִיאוּ חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ מִסִּטְרָא דְּאַרְיֵה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, מִסִּטְרָא דְּשְׁמָאלָא נָחָשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יא מב) כָּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן, לְאַעֲנָשָׁא בֵּיהּ לְמָאן דְּאַעֲבַר עַל אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא, פִּישׁוֹן

דף פח:

תַּמָּן שְׁפִיפוֹן, לְאַעֲנָשָׁא לְמָאן דְּאַעֲבַר עַל אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, חִדֶּקֶל חַ"ד קַ"ל, דָּא חֲרִיפָא בְּלִישָׁנֵיהּ וְחַד מִסִּטְרָא דִּימִינָא, קַ"ל מִסִּטְרָא דְּשְׁמָאלָא, לְאוֹלָפָא תַּרְוַיְיהוּ, חַ"ד בְּשִׁנַּיִם, וְקַ"ל בְּשִׂפְוָון, וּבְגִין דְּא פִּישׁוֹן פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת, גִּיחוֹן גַּיחוֹן הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לד ו) וַיִּקְבּוֹר אוֹתוֹ בגי, תמן שריא לסטרא דימינא, פרת כליל כלהו, האי

פריה ורביה, עליה אתמר (תהלים סח יד) אם תשכבון בין שפתים, אם ודאי למעבד תמן פריה ורביה.

ובאלין ארבעה עאלו לפרדס אלין ארבעה, אלין דעאלו בקליפין חד הציץ ומת, חד הציץ ונפגע, וחד אשתמד (נ"א נפק לתרבות רעה), רביעאה דעאל במוחא דאגוזא עאל בשלם ונפק בשלם, האי דאתמר ביה הציץ ונפגע, עאל בענג ולא עאל ביה כדקא יאות, אתהפך ליה לנגע, ודא נהר דיוצא מעדן, דאיהו סימן ענ"ג ע'דן נ'הר ג'ן, הכא אסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול.

ויקח יהו"ה אלהי"ם את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה (בראשית ב טו), תא חזי קודשא בריך הוא אוליף לאדם אורייתא, הדא הוא דכתיב (איוב כח כז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, ודא איהו ויניחהו בגן עדן, דא גן דאורייתא, לעבדה בפקודין דאורייתא דעשה דאיהו זכור דכר, ולשמרה בפקודין דלא תעשה דאיהו שמור נוקבא, את האדם דהוה בדיוקנא דאורייתא, דא"ת לרבות אורייתא דאתיהיבת לאדם מא' ועד ת', דאתיהיבת מימינא ומִשְׂמָאלָא, דְתַמָן פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה מִימִינָא לָקֳבֵל ו"ה זְכַר"י וְדָא זְכִרוֹנוֹת, פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה מִשְׂמָאלָא לָקֳבֵל י"ה שְׁמִ"י, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ יהו"ה שְׁמֵיהּ, וְאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר מִסִּטְרָא דְאִימָּא עִלָּאָה דְאִיהִי שׁוֹפָר, תְּקִיעָה אִיהִי מִסִּטְרָא דִימִינָא, וּשְׁבָרִים מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא, שַׁלְשֶׁל"ת דְּאִיהִי תְּרוּעָה מִסִּטְרָא דְתַרְוַיְיהוּ.

בְּרֵאשִׁית (בר"א שי"ת) בָּרָא אלהי"ם, הַאי אלהי"ם אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דִּרְכִיבַת וּסְלִיקַת בְּתְרוּעָה (דאיהי ראש השנה הדא הוא דכתיב (תהלים מז ו) עלה אלהי"ם בתרועה), דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כג כא) לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יהו"ה אֱלֹהָי"ו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, הֲרֵי לָךְ דִּתְרוּעָה אִיהִי בְּיַעֲקֹב, וְאִתְמַר בֵּיהּ עָלָה אלהי"ם בִּתְרוּעָה, יהו"ה בְּקוֹל שׁוֹפָר סָלִיק. תְּקָעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר (תהלים פא ד) דָּא תְּקִיעָה, וְדָא יַרְחָא דְסִיהֲרָא אִתְכַּסְיָיא, מַלְכִיּוֹת מִסִּטְרָא דְמַלְכוּת דְּאִיהוּ זֶה שְׁמִי (שמות ג טו), דְתַמָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדָע לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, וּבָהּ אִיהוּ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, וְדָא לְבָא לִשְׂמָאלָא מַלְכוּת, זִכְרוֹנוֹת זָכוֹר לַזָּכָר וְדָא מוֹחָא לִימִינָא וְתַמָן זִכְרוֹנוֹת, שׁוֹפָרוֹת דָּא קָנָה דְאִיהוּ

שׁוֹפָר, וּמִתַּמָּן נָפִיק קוֹל הַשׁוֹפָר דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ יהו"ה, בְּמוֹחָא בְּלִבָּא בְּגוּפָא.

וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלֵית פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת וּמֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּמֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י), מַלְכִיּוֹת וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יהו"ה אלהינ"ו, זִכְרוֹנוֹת אַתָּה זוֹכֵר זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, שׁוֹפָרוֹת תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל.

וְעוֹד תְּקָעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, מַאי בַּכֶּסֶה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּבָהּ כָּתְבֵנוּ לְחַיִּים, דְּאִיהִי כְּתִיבָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא וּמִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ אַדְכִּיר תְּרֵין זִמְנִין כְּתִיבָה (נ"א דאיהו יד עלאה יד תתאה), (נ"א אמא תתאה מסטרא דשמאלא איהי) בַּכֶּסֶה בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בַּמְכוּסֶה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר, כָּתְבֵנוּ לְחַיִּים אִיהוּ בַּקָּרָא דָּא (שמות לב) וְהַלֶּחוֹת מַעֲשֵׂה אלהי"ם הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא חָרוּת עַל הַלֶּחֹת (שמות לב טז), מַאי חָרוּת דָּא ה', דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כה י) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ, דְּרוֹר אִיהִי חֵרוּת, וְ"הַלֶּחוֹ"ת אִינוּן ו"ה בְּרָא וּבְרַתָּא, וְאִינוּן מַעֲשֵׂה אלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, מַעֲשֶׂה אִיהוּ בִּתְרֵין יְדִין דְּתַמָּן עֲשִׂיָּה, וּמִכְתַּב אלהי"ם בִּתְרֵין יְדִין

דף פט.

דְּתַמָּן כְּתִיבָה, וְאִיהִי חָרוּת עַל הַלֶּחֹת, יָד כּוֹתֶבֶת וְיָד חוֹתֶמֶת, וְאִיהִי חַד יָד הַגְּדוֹלָה דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות יד לא) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְתִנְיָינָא יָד הַחֲזָקָה הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים ד לד) וּבְיָד חֲזָקָה וכו', וְרָזָא דְמִלָּה יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה יָ"ד הַגְּדוֹלָה. כוז"ו במוכס"ז כוז"ו יָ"ד הַחֲזָקָה, וְאִינוּן, יָד עִלָּאָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, יָד תַּתָּאָה מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְכֻלָּא כ"ח פִּרְקִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְדָא כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ (תהלים קיא ו), כֹּחַ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

וְעוֹד אִית יָ"ד דְּאִתְקְרֵי יָד רָמָה, וְדָא יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִית יָד תִּנְיָינָא לְקַבָּלָה וְדָא אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, וְדָא כ"ח, בְּזִמְנָא דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל אִסְתַּלַּק הַאי כֹּחַ מִנַּיְיהוּ וְאִתְמַר בְּהוֹן (איכה א ו) וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

וּבְמַלְאָכִים כתב"י אֵל מְמַנָּא עַל הַכְּתִיבָה, חתמי"אל עַל הַחֲתִימָה, כתבי"אל כְּתָ"ב אֵל"י, אֵל"י אִיהוּ אֵ"ם בְּחוּשְׁבָּן, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ (שמות טו ב), כְּתָב כ' כֶּתֶר ת' תּוֹרָה ב' בְּרָכָה, וְכֻלָּא אִימָּא עִלָּאָה, אִיהִי כֶּתֶר בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק, וְאִיהִי תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה

(תהלים יט ח), וְאִיהִי בִּרְכַּת יהו"ה הִיא תַּעֲשִׁיר (משלי י כב), חתמי"אל מִסְטָרָא דְחָכְמָה, וְתַרְוַיְיהוּ חַיִּים, חָכְמָה דְכְתִיב (קהלת ז יב) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ, אִימָּא עִלָּאָה עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח), וְתַרְוַיְיהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא.

תְּלַת אֶצְבָּעִין מִתְיַיחֲדִין בְּקוֹלְמוֹס לַכְּתִיבָה, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר בֶּן זוֹמָא, אֵין בֵּין מַיִם הָעֶלְיוֹנִים לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים, אֶלָּא כְּשֶׁלֹּשׁ אֶצְבָּעוֹת, וּתְרֵין אֶצְבָּעָאן אִינּוּן דְּסָמְכִין לוֹן, וְאִינּוּן כִּתְרֵי גְלִימֵי דְסִחְיֵּי אַהֲדֵי, רזי"אל אִיהוּ אוּרִיאֵ"ל, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות ג טו) וְזֶה זִכְרִ"י עִם ו"ה רְמַ"ח, וְדָא רזיא"ל, שְׁמִי עִם י"ה שְׁסָ"ה ש מועא"ל מ טטרו"ן י הוא"ל רָאשֵׁי תֵּיבִין שְׁמִי, חסדיא"ל מִסְטָרָא דְחֶסֶד, גַּבְרִיאֵ"ל מִסְטָרָא דִגְבוּרָה, אוּרִיאֵ"ל מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, בְּכָל סִטְרָא אֵלֵי אִיהוּ מִסְטָרָא דְאֵם, וְאִינּוּן אֵל"י א' כֻּלֶּר י' חָכְמָה ה' אִימָּא עִלָּאָה, דְאִיהִי מְגַדֵּל עוֹז שֵׁם יהו"ה (משלי יח י).

וְעוֹד אָמַר הַהוּא סָבָא רַבִּי רַבִּי, וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא (שמות לב טז), תְּרֵין יַדִּין כּוֹתְבוֹת מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, אֲבָל חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, (נ"א בן י"ה איהו ודאי), כַּמָּה מַלְאָכַיָּא סַפְרַיָּא אִית לְעֵילָּא דְכָתְבִין זַכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מַלְאָכַיָּא דְחוֹתָמָא דְמַלְכָּא בִּידֵיהוֹן דְּחָתְמִין זַכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מַלְאָכַיָּא אִינּוּן שָׁקְלִין קַלִּין וַחֲמוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה לג יח) אַיֵּה סוֹפֵר אַיֵּה שׁוֹקֵל, וְכַד אִיהוּ חָתִים בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ דְּאִיהוּ ו' (נ"א י') אֵין לְהָשִׁיב, חוֹתָם אִיהוּ ו' חוֹתָם אֱמֶת, יָד כּוֹתֶב וְיָד חוֹתֵם ה' תַּתָּאָה כּוֹתֵב ה' עִלָּאָה חוֹתֵם, דְּאִינּוּן ה' אֶצְבָּעָאן דְּיָד יְמִינָא וְה' אֶצְבָּעָאן דְּיָד שְׂמָאלָא, ה' תַּתָּאָה כּוֹתֵב בְּאָת ו' דְּאִיהוּ קוֹלְמוֹס, קָנֶה דִדְרוֹעָא ה' עִלָּאָה חוֹתָם בְּאָת י' דְּאִיהוּ כַּף הַיָּד.

שֵׁ"ם הַדּוֹרֵ"שׁ אִיהוּ צַדִּיק, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה נ ד) יהו"ה אלהי"ם נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים, וְדָא (ז') יו"ד זְעִירָא, לָדַעַת לָעוּת אֶת יָעֵף דָּבָר (שם), אִינּוּן ה"ה, דִּבְהוֹן וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ (בראשית א כ), וּנְקוּדָה דְשֵׁם הַכּוֹתֵב, וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא דָא יְהֹוָה, שֵׁ"ם הַדּוֹרֵ"שׁ, יהו"ה אלהי"ם נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים, לָדַעַת לָעוּת אֶת יָעֵף דָּבָר וְדָא יָהֹוָה, יְדִיעַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּהַאי נְקוּדָה יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ (ירמיה ט כג), וְדָא יְהֹוָה.

כָּל אִלֵּין נְקוּדִין צָרִיךְ לְנַקְּדָא לוֹן מִקְּרָאִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְּאִינוּן כְּתִיבִין בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, וְכָל הֲוָיָ"ה אִית לָהּ מְשַׁמְּשָׁא דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, וְאִיהִי מֶרְכָּבָה לֵיהּ, וְהַהִיא הֲוָיָ"ה אִית לָהּ מַנְהִיגָא דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ, כְּגוֹן דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא, וְלֵית רְשׁוּ לְנוּקְבָא וְלָא לִשְׁלוּחָא דִּילָהּ לְמֶעֱבַד מִדַּעַם בְּלָא רְשׁוּת בַּעְלָהּ, דְּכָל מָאן דְּמְקַבֵּל

דף פט:

אִיהִי נוּקְבָא, מֵאֲתַר דְּאִיהוּ מְקַבֵּל, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת ה ז) כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר, וּכְגַוְונָא דָּא שְׁלִיחָא לְעִילָּא מטטרו"ן, וְכַמָּה מְמַנָּן דִּתְחוֹת יְדֵיהּ דְּאִינוּן שְׁלִיחָן דִּשְׁכִינְתָּא, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי נוּקְבָא, לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַזָּלָא לְשׁוּם אֲתַר בְּלָא רְשׁוּ בַּעְלָהּ, וְרָזָא דְמִלָּה וְיִקָּחוּ לִי תְּרוּמָה (שמות כה ב), אִם אַתּוּן בְּעִיתוּן דְּשַׁרְיָא שְׁכִנְתִּי בֵּינֵיכוֹן, וְיִקָּחוּ לִי, נְסִיבוּ מִנִּי רְשׁוּ בְּקַדְמֵיתָא לְאִתְגַּלְיָא.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, אלהי"ם הָא אוּקְמוּהָ תַּמָּן דְּחִילוּ מִסְּטָרָא דְּאֵת ה' (נ"א ה"י), דְּאִיהִי לִשְׁמָאלָא, דְּאַף עַל גַּב דְּאֵת י' אִיהוּ רַחֲמֵי, בַּאֲתַר דְּשַׁלְטָא ה' עֲלָהּ נוּקְבָא אִתְקְרִיאַת, כְּגַוְונָא דָּא ה"י, וְרָזָא דָּא אִתְגַּלְיָיא (בי"ה ה"א וא"ו ה"א) יו"ד ה"י וא"ו ה"י (ס"א ביו"ד ה"א וא"ו ה"א) דְּלֵית בְּרִיָה בְלָא דְכַר וְנוּקְבָא, דְּתֵרִין שׁוּתָּפִין אִינוּן בִּבְרָא וּבְרָתָא, אַבָּא וְאִימָּא, חַד יְהֵיב טִפָּה דְכוּרָא וְחַד נוּקְבָא, וְכַד שַׁלִּיט דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא אִיהוּ דְכַר, וְכַד שַׁלִּיט נוּקְבָא עַל דְּכוּרָא אִיהוּ נוּקְבָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ בְּרָזָא דְּאִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר (ויקרא יב ב).

וְרָזָא עִלָּאָה הָכָא, לְזִמְנִין אִזְדָּרִיקוּ תְּרֵין טִפִּין, לְזִמְנִין תְּלַת, לְזִמְנִין אַרְבַּע, לְזִמְנִין ה', לְזִמְנִין ו', לְזִמְנִין ז', וְדָא רָזָא דְסִלִּיקוּ לְמִטָּה תְּרֵין וְנָחְתוּ שִׁבְעָה, תְּרֵין טִפִּין אִינוּן לְזִמְנִין צֵר"י וּלְזִמְנִין שְׁבָ"א, תְּלַת לְזִמְנִין אִינוּן סָגו"ל וּלְזִמְנִין שׁוּרֵ"ק, לְזִמְנִין שֶׁבַע כְּגַוְונָא דָּא ז' מִן זֶרַע, וּתְלַת טִפִּין צָרִיכִין נְטִירוּ מִן כָּבֵ"ד טָחוֹ"ל מָרָ"ה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ב טז) וַיְצַו יהו"ה אלהי"ם עַל הָאָדָם, וְאוּקְמוּהוּ לֵית צַו אֶלָּא עֲבוֹדָה זָרָה, וְדָא כָּבֵד, דְּאִתְמַר בֵּהּ כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, וּבְגִין דָּא לָא צָרִיךְ לְאַרְקָא טִפִּין אֶלָּא בְּרַחֲימוּ, וְלָא בְּכַעֲסָא וּבְקָטָטָה, וְכַד זָרִיק בַּר נַשׁ אִלֵּין תְּלַת טִפִּין בִּרְחִימוּ אִתְקְרִיאוּ סָגוֹלְתָּ"א, וְרָזָא דְמִלָּה זַרְקָ"א מַקֵּ"ף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סָגוֹלְ"תָּא. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דָּמִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ט ו) בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ, דָּא אִתְעָרוּתָא דְטִפָּה דְנוּקְבָא דְאִיהִי מִלֵּיחָה

סוּמָקָא, וְאִי אִיהִי סָגוֹ"ל נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהִי נוּקְבָא, נְקוּדָה דִּלְעֵילָּא דְכַר, וְכַד זָרִיק לָהּ בְּמָ"ה דְאִיהִי גֵיהִנָּם קְטִילַת (לה).

לֵאמֹר (בראשית ב טז) דָּא גִלּוּי עֲרָיוֹת, וְדָא טְחוֹ"ל, מָאן דְּזָרִיק טִפָּה בְּאִתְּתֵיהּ בַּעֲצִיבוּ וּבְקָטָטָה, אִתְגְּלִיאַת בֵּיהּ עֶרְיָיתָא, וּבְגִין דָּא עֶרְוַת אָבִיךְ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה (ויקרא יח ז), אִיהִי טְחוֹל לִילִית, מָרָה אוּכְמָא עֶרְוָה דְכוֹלָּא (נ"א דכלה).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, שִׁעוּרָא דַּעֲרָיוֹת אינוּן בַּאֲתַר יְדִיעַ אוֹ לָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, יהו"ה אִיהוּ י' אָב ה' אֵם ו' בֵּן ה' בַּת, ה"ה אינוּן אִשָּׁה וּבְתָּהּ כַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ, כְּפוּם עַנְפִּין דְּאִילָנָא הָכִי אִתְקְרִיאוּ, עַנְפִּין דְּאִילָנָא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵילָּא בְּאִילָנָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה, וַעֲלֵיהֶן אִתְמַר (דברים כג א) וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו, וְאינוּן מִתְיַחֲדִין לְתַתָּא.

כְּגוֹן לוּלָב דְּאִיהוּ אֲגוּדָּה חֲדָא לְתַתָּא בְּכָל אִלֵּין מִינִין דַּהֲדַס וַעֲרָבָה, דְּאינוּן תְּלַת הֲדַסִּין, וּתְרֵין עֲרָבוֹת, וְאִיהוּ בְּפִרוּדָא לְעֵילָּא, דְּעַנְפִּין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דָּא נִפְרְצוּ עַלָּיו פָּסוּל, נִפְרְדוּ עַלָּיו כָּשֵׁר, וְהַאי פֶּרֶץ אִיהוּ פָּרוּץ בְּעֶרְוָה דְאִיהוּ בֵּין עַנָּפָא וְעַנָּפָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר תַּמָּן (ויקרא יח ו) לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה, לַאו צָרִיךְ לְקָרְבָא אַתְוָון דְּאינוּן יהו"ה בַּאֲתַר

דף צ.

דְּעֶרְוָה, וְרָזָא דְעֶרְוָה אִתְרְמִיז בְּתֹרִין (בהדי) אַתְוָון ע"ר וָ"ה ע"ר ר"ע בְּעֵינֵי יהו"ה (בראשית לח ז), וְאִלֵּין עַנְפִּין (לא) אִתְפָּרְשׁוּ דְּיֵהֵא עֶרְוָה בֵּינַיְיהוּ, לַאו אִיהוּ אֶלָּא בַּר מֵאַתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אדנ"י, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, דְּבִסְפִירָן תִּשְׁכַּח אָב וְאֵם וּבֵן כַּחֲדָא, בְּבִינָ"ה בָּ"ן י"ה, וְלֵית תַּמָּן עֶרְוָה, וְתִשְׁכַּח לוֹן לְתַתָּא אָח וְאָחוֹת תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא, אָח אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא ד' אָחוֹת דִּילֵיהּ, וְתַרְוַיְיהוּ אינוּן חַד בְּלָא פְרוּדָא, אַף עַל גַּב דְּצַדִּיק אִיהוּ יְחוּדָא דְכֻלְּהוּ.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא אָזְדַּמַּן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ רַבִּי רַבִּי, שִׁעוּרָא דְעֶרְיָין הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, בְּכָל סְפִירָן לֵית יְחוּדָא חַד בַּחֲבֵרְתָּה כְּגַוְונָא דְּדִכַר וְנוּקְבָא אֶלָּא בַּצַּדִּיק, דְּיִחוּדָא דְתַרְוַיְיהוּ לַאו אִיהוּ בְּכָל אֲבָרִין דִּלְהוֹן אֶלָּא בִּבְרִית מִילָה, בִּשְׁאַר אֲבָרִין קוּרְבָא דְאַחֲוָה אִית תַּמָּן וְלַאו דְּיִחוּדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאִילָנָא דְעַנְפּוֹי מִתְפָּרְשִׁין לְעֵילָּא בְּכָל

סְטָרָא, וְרָזָא דְמִלָּה וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפוֹזוּ זְרוֹעֵי יָדָיו (בראשית מט כד), אֲבָל לְתַתָּא כֻּלְּהוּ אֲגוּדָה אַחַת יְחוּדָא חָדָא, וּבְגִין דָּא לְתַתָּא בַּצַּדִּיק צָרִיךְ לְקָרְבָא אַתְוָון דְּיהו"ה עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי קוּרְבָא דִילָהּ קָרְבָּן לַיהו"ה.

וְהָכִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה עִם חָכְמָה צָרִיךְ לְקָרְבָא לוֹן בַּצַּדִּיק, וְכָל עַנְפִּין תַּמָּן מִתְיַחֲדִין וּמִתְקַשְּׁרִין וּמְשַׁלְבִין, וּמְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, וְכֹלָּא עַל יְדָא דְצַדִּיק, וּבְלָא צַדִּיק לֵית קוּרְבָא דְיִחוּדָא, אֶלָּא אַחֲוָה, וּבְגִין דָּא חֶסֶד תַּמָּן אִתְקְרֵי ו' אָח וְה' אֲחוֹת. מִסְטָרָא דִימִינָא, וּבְהַאי אֲתַר אִתְמַר (ויקרא כ יז) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְגוֹמֵר חֶסֶד הוּא, וְעִם כָּל דָּא דְחֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם, מָאן דְּמְחַבֵּר אַתְוָון בַּאֲתַר דְּפִרוּדָא כְּאִלּוּ אַפְרִישׁ בֵּינַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא וְנִכְרְתוּ מִדָּה לְקֶבֶל מִדָּה.

וְהָכִי י"ה בִּימִינָא אִינּוּן בְּאַחֲוָה, וְלֵית יְחוּדָא אֶלָּא עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וּבְגִין דָּא בְּהַאי אֲתַר לָא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה (שם יח ו), וְהָכִי בְּשׂוֹנְקָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא תַּמָּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְלָא צָרִיךְ לְקָרְבָא תַּמָּן אַתְוָון, בְּזִמְנָא דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים תַּמָּן דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְרָזָא דְמִלָּה וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יהו"ה אֵשׁ זָרָה (שם י א).

וְכָל אִינּוּן עֶרְיָין אִינּוּן סמא"ל וְנָחָשׁ, דְּתָבְעִין לְמֶעֱבַד דִּינִין וּמְגַלִּין לוֹן קֳדָם יהו"ה, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ עֲרָיוֹת, וְדָא אִיהוּ רָזָא וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל (משלי כה ט), דְּדָא גָּרִים גָּלוּת וְאִתְגְּלֵי בֵּין עַמְמַיָּא, מָאן דְּגָלֵי עֶרְיָתֵיהּ תַּמָּן הָכִי אִיהוּ אִתְגְּלֵי בֵּין עֶרְיָין דְּאִינּוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּמָאן דְּמְכַסֵּי עֲלַיְיהוּ הָכִי אִיהוּ אִתְכַּסֵּי בֵּינַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו, דָּא שְׁכִינְתָּא דְגָלַת בֵּין עַמְמַיָּא בְּגִין חוֹבָא דָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וְאַרְבַּע זְמָנִין גָּלַת שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּאַעְילוּ עֶרְוָה בֵּין אַרְבַּע אַתְוָון, וְאַף עַל גַּב דְּאִתְמַר כָּל אִלֵּין עֶרְיָין בִּסְפִירָן וּבִשְׁמָא דְיהוֹ"ה, לַאו בְּאַתְרֵיהּ דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא כַּד שְׁכִינְתָּא גָּלַת, כָּל סְפִירָן נָחֲתוּ עִמָּהּ, וְלֵית פְּרוּדָא בָהּ וּבֵין עֲשַׂר סְפִירָן, וְכַד נָחְתוּ אִתְלַבְּשׁוּ בְּשֵׁית יוֹמִין דְּחוֹל שֵׁית עַנְפִּין, חֶסֶד בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, גְּבוּרָה בְּיוֹמָא תִנְיָינָא, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, תִּלַּת סְפִירָן תִּנְיָינִין בִּתְלַת יוֹמִין אָחֳרָנִין, דְּאִינּוּן רְבִיעָאָה חֲמִשָּׁאָה וּשְׁתִיתָאָה.

וַעֲשַׂר אֲמִירָן דָּא י' אַבָּא, חָמֵשׁ אוֹר דָּא ה' אִימָּא, שֵׁית זְמָנִין טוֹב ו' דְּאִית בְּשֵׁית יוֹמֵי דְחוֹל, ה' דְּהַשְּׁשֵׁי ה' דְיהו"ה, רא"ש דִּבְרֵאשִׁי"ת דָּא כֶּתֶר רֵישָׁא דְכָל רֵישִׁין.

וְאַמַּאי אִית פְּרוּדָא, בְּגִין דְּלֵית צַדִּיק אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וְרָזָא דְמִלָּה אֵין אָדָם צַדִּיק בָּאָרֶץ דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וּבְשַׁבָּת דְּאִיהוּ יוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּמָּן קְרִיבוּ וְיִחוּדָא דְשְׁמָא דְיהו"ה וְכָל סְפִירָן, וּבְגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים זְווּגַיְיהוּ מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְלֵילֵי שַׁבָּת, הַאי עָרַיִן אִינּוּן וַדַּאי לְתַתָּא, אֲבָל לְעֵילָּא

דף צ:

אִתְּמַר (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, וְצַדִּיק דְּקָרִיב לְאִתְּתֵיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹלָא, הַהוּא בַּן דְּעָבִיד עֲלֵיהּ אִתְּמַר צַדִּיק וְרַע לוֹ, דְּגָרִים דְּאִתְעֲבִיד קֻדְּשׁ חוֹל דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ רָזָא דְצַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אֲבָל לְעֵילָּא לֵית עָרְוָה וְקִצּוּץ וּפְרוּד וּפְרוּץ, וּבְגִין דָּא לְעֵילָּא (לית לך לידמה ליוצרך, דתימא הכי דלעילא) אִית יְחוּדָא בְּאָח וְאָחוֹת וּבְבֵן וּבַת בְּאֵם עִם בֵּן, אִם כֵּן לֵית לָךְ לְיִדְמֵה לְיוֹצְרָךְ, דְּאַנְתְּ הָוִית גְּרִים דְּלָא תְהֵא בְּדִיּוּקְנָא דִילֵיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהיכ"ם.

וְתָא חֲזִי בְּשַׁעְתָּא דְבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אָדָם, הָכִי הֲוָה בָּעֵי לְמֶעֱבַד לֵיהּ כְּגַוְונָא דְּדִיּוּקְנָא דִילֵיהּ, בְּלָא עָרְוָה וּבְלָא פֶּרֶץ וּפִירוּד, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, לְמֶהֱוֵי כָּל סְפִירָן כְּלִילָן בֵּיהּ, בְּלָא פְרוּד וְקִצּוּץ, וּלְאִתְיַחֲדָא בַּן עִם בַּת דְּאִינּוּן אַחִים, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר אַחִים תְּאוֹמִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כו כד) וְיִהְיוּ תוֹאֲמִים מִלְמַטָּה וְיַחְדָּיו יִהְיוּ תַמִּים עַל רֹאשׁוֹ, בְּאֶן אֲתַר, אֶל הַטַּבַּעַת (שם), דָּא טַבַּעַת דְּאוֹת בְּרִית מִילָה, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר לְכָל עֲרָיַין לְתַתָּא, וְשִׁעוּר דְּיִחוּדָא לְעֵילָּא, וּלְעֵילָּא אִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, אֲבָל לְתַתָּא אִתְּמַר בֵּיהּ וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, לָא תֶעֱרֵב בְּיִחוּדָא טוֹב עִם רָע, וְאִם לַאו (שם ב יז) מוֹת תָּמוּת, אִתְּמַר הָכָא מוֹת תָּמוּת וְאִתְּמַר בְּשַׁבָּת (שמות לא יד) מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת.

וְאָדָם וַדַּאי אִתְעֲבִיד בְּדִיּוּקְנָא דִלְעֵילָּא, וְעָבַד תַּמָּן פְּרוּדָא, וְאִתְפְּרִישׁ מִתַּמָּן, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא אֵיךְ אִתְעֲבִיד בְּדִיּוּקְנָא דִלְעֵילָּא, דְּהָא שְׁמַעְנָא כַּמָּה דְעוֹת תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, כַּד אִתְעֲבִיד. כֻּלְּהוּ סְפִירָן אִתְכְּלִילוּ בְּדִיּוּקְנָא דְנִשְׁמָתֵיהּ, וְנִשְׁמָתֵיהּ הֲוָה מֶרְכָּבָה לוֹן כְּגַוְונָא דְנִשְׁמָתֵיהּ, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם

בְּצַלְמוֹ, כְּגַוְונָא דְעֹשֶׁר סְפִירוֹת בְּלִימָה, וְכֻלְּהוּ גַּוְונִין דְּנִשְׁמָתִין הֲווֹ נָהֲרִין בְּנִשְׁמָתֵיהּ, וַהֲווֹ נְהִירִין עַל אַנְפּוֹי, וּמִנֵּיהּ הֲווֹ מִזְדַּעְזְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וַהֲווֹ סָגְדִין לֵיהּ בְּגִין אִלֵּין נְהוֹרִין דַּהֲווֹ נְהִירִין בֵּיהּ, כְּגַוְונָא דְאָדָם דִּלְעֵילָּא דַּהֲווֹ סָגְדִין לֵיהּ, הָכִי הֲווֹ סָגְדִין לְאָדָם דִּלְתַתָּא, עַד דַּהֲוָה אָמַר אִיהוּ בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נְבָרְכָה לִפְנֵי יהו"ה עוֹשֵׂנוּ (תהלים צה ו), וּבְהַהוּא זִמְנָא הֲוָה אִיהוּ שַׁלִּיט עַל כָּל הֲמוֹנֵי עִילָּא וְתַתָּא.

גַּוְון אוּכָּם דְּעִינָא וְשַׂעֲרוֹי אוּכְמִין וְכָל גַּוְונִין אוּכְמִין שַׁפִּירִין, אִתְיְיהִיבָן בֵּיהּ מִסִּטְרָא דְאִימָּא, חִוּורוּ דְעִינָא וְחִוּורוּ דְאַנְפִּין וְחִוּורוּ דְמוֹחָא וְחִוּורוּ דְגַרְמִין, אִתְיְיהִיבַת בֵּיהּ מִסִּטְרָא דְאַבָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּלּוֹבֶן שֶׁבְּעַיִן וּמוֹחָא וַעֲצָמוֹת אִתְיְיהִיבוּ מֵאַבָּא, וְאוּכְמוּ דְעִינָא וְשַׂעֲרָא אִתְיְיהִיבוּ מֵאִימָּא, וְחִוּורוּ וְאוּכְמוּ תַּרְוַיְיהוּ אִשְׁתַּכְּחוּ מִכְּתָרָא עִלָּאָה, אוּכְמוּ מִלְּבָר וְחִוּורוּ מִלְּגָו, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (איוב לז כא) וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים, וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר (תהלים יח יב) יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ.

וְהָא אוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא, אוּכְמוּ נוּקְבָא לְחִוּורוּ, וְאוֹרַיְיתָא מִתַּמָּן אִיהִי חִוּורוּ מִלְּגָאוּ אוּכְמוּ מִלְּבָר, וּלְעֵילָּא אַבָּא וְאִימָּא אָמְרוּ עַל עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתֵּיהּ נַעֲשָׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (בראשית א כו), עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא בְּחִוּורוּ, וּשְׁכִינְתָּא בְּאוּכְמוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, וְתָא חֲזִי אִימָּא עִלָּאָה הֲוַת אוּכְמָא קֶדֶם הַהוּא נְהוֹרָא דִלְגָאוּ מִינָהּ, אֲבָל כַּד נָחְתָּא לְתַתָּא אִתְחֲזַיַּית גַּוְונָהָא בְּחַמֵּשׁ סְפִירָן, דְּאִינּוּן ה' עַנְפִּין דְּאִילָנָא, דְּרוֹעָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּף וּתְרֵין שׁוֹקִין, צַדִּיק נָטִיל כָּל גַּוְונִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ט טז) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וּרְאִיתִיהָ בְּגַוְונִין נְהִירִין, וְהָכִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְחֲזַיַּית בְּחַמֵּשׁ גַּוְונִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְאִלֵּין גַּוְונִין דְּשִׁית סְפִירָן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמות כה ד) וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי

דף צא.

וְשֵׁשׁ וְעִזִּים, וּכְמָה דְּאִתְכְּלִילָן כָּל גַּוְונִין מֵעֵילָּא לְתַתָּא בַּצַּדִּיק, הָכִי אִתְכְּלִילָן כָּל גַּוְונִין מִתַּתָּא לְעֵילָּא בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא.

תָּא חֲזִי אַרְבַּע עַנְפִּין רַבְרְבִין הֲווֹ בְּאִילָנָא, וְאִינּוּן הֲווֹ תְּרֵין דְּרוֹעִין וּתְרֵין שׁוֹקִין, וְכֻלְּהוּ בְּשִׁעוּרָא דְּאָת ו' עִלָּאָה, וּבְכָל אַמָּה ה' עַנְפִּין זְעִירִין דְּאִינּוּן זֶרֶת, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה מ ב) וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, וְאִינּוּן שִׁעוּרָא דְּה', וְעַל ה' עַנְפִּין הֲוָה י' דְּאִיהוּ כַּף הַיָּד,

וְדָא אִיבָּא דְאִילָנָא, וְכַמָּה שִׁרְטוּטִין מְרַקְמָן בְּכַף דְּיָד, דְּאִינוּן גַּוְונִין שַׁפִּירִין דְּאִיבָּא, דִּבְהוֹן אִתְפַּתְּחַת שׁוֹשַׁנָּה דְּאִתְעֲבִידַת מִינָהּ אִיבָּא, וְאִינוּן כַּפְתּוֹר וָפֶרַח, לְשִׁשָּׁת הַקָּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה (שמות כה לג), וְאִלֵּין תְּלַת גְּרָמִין בִּדְרוֹעָא יְמִינָא, וּתְלַת בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, מְנַרְתָּא גוּפָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

בְּרִי בְּכָל אִלֵּין תִּקּוּנִין בָּרָא לְאָדָם וּבַת זוּגֵיהּ, (ואי) וְאִיהוּ עָבַד פְּרוּדָא לְעֵילָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּגָרִים לְסַלָּקָא שְׁכִינְתָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק מִנֵּיהּ בַּת זוּגֵיהּ, וְאִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנֵּיהּ, דְּבַאֲתַר דְּלָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָא תַּמָּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא תַּמָּן, וּמְנָלָן דְּאִסְתַּלִּיק בַּת זוּגֵיהּ מִנֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב יח) וַיֹּאמֶר יהו"ה לֹא טוֹב היות הָאָדָם לְבַדּוֹ, וְדָא גָּרִים לְיַעֲקֹב דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם לב כה) וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, וּבְהַהוּא זִמְנָא נָצַח לֵיהּ סמא"ל, וַיִּגַּע בְּכַף יֶרֶכוֹ (שם כו), בְּאֵן אֲתַר פָּרַח בְּגִיד הַנָּשֶׁה, דְּפָרַח י' מִגִּיד הַנָּשֶׁה דְּאִיהִי י' דְּיַעֲקֹב, וְאִשְׁתְּאַר אִיהוּ עָקֵב, דְּאִיהוּ דָּשׁ בְּעָקֵב, וְדָא רָזָא וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו (שם כה כו) (דאיהו דש בעקב בגלותא ובעולא דמלכותא דשבעין אומין דהוא לזנב ולא לראש).

כְּמָה דְּגָרִים אָדָם דִּשְׁכִינְתָּא אִתְפָּרְשַׁת מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וְאִשְׁתְּאַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִידָאי בְּלָא מַטְרוֹנִיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אָבַד, מַאי אָבַד, אָבַד לְמַטְרוֹנִיתָא, וּבְגִין דָּא לֹא טוֹב היות אָדָם לְבַדּוֹ (בראשית ב יח) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ (שם), דָּא אָחֳרָא, דְּלֵית אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ, מִסִּטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, בְּאִסּוּר וְהֶיתֵּר טוּמְאָה וְטַהֲרָה כָּשֵׁר וּפָסוּל דַּם טָהוֹר וְדַם נִדָּה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר, לֹא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ, דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ אִתְּתָא דְאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, דְּאִתְּמַר בָּהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ (קהלת ט ט), דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, דְּאִיהוּ הֲוָה חָרוּת עַל הַלּוּחוֹת, חֵירוּ מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, חֵירוּ מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת, חֵירוּ מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין, מֵעֲנִיּוּתָא וְטִפְּשׁוּתָא וְצַעֲרָא וְדוֹחֲקָא וְכַפְנָא, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (דברים ח ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וכו'.

אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וְאִתְיַהֵב לֵיהּ אָחֳרָא מִסִּטְרָא דְסִיהֲרָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (קהלת ג ב) עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת וכו', דְּאִיהִי פַּלְגוּ דִילָהּ חַיִּים עוּתְרָא, וּפַלְגוּ דִילָהּ מָוֶת עֲנִיּוּתָא, כְּגַוְונָא

דְּלִבָּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם י ב) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, תְּרֵין בְּשׁוּתָפוּ, וּבְגִין דָּא אִם זָכָה עֶזֶר בְּמִלּוּיָא דְּסִיהֲרָא, וְאִם לָא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ בְּחֶסְרוֹנָהּ דְּסִיהֲרָא.

עֲרָיוֹת מִסְטְרָא דְּי"ה, עִ"ר יְ"ה תֵּעוֹר קַשְׁתֶּךָ (חבקוק ג ט), עֲרָיוֹת מִסְטְרָא דְּוי"ה לֹא תְקָרְבוּ לְגַלּוֹת עֶ"ר וָ"ה (ויקרא יח ו), וְדָא לִילִי"ת דְּאִיהִי עֶרְוַת אִשָּׁה וּבְתָהּ (שם יז), דְּאִינּוּן ה"ה, עֶרְוַת כַּלָּתְךָ (שם טו) דָּא י' זְעִירָא דְּאדנ"י, דְּאִיהִי כַּלָּה הָאֱמוּרָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. תָּא חֲזֵי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְקְרִיאַת בִּתָּהּ מִסְטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, כַּלָּה מִסְטְרָא דְּכָ"ל כָּ"ל ה', אָחוֹת מִסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ (שם ו) מִסְטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, מִסְטְרָא דְּדַרְגֵּיהּ.

דף צא:

בְּרֵאשִׁית תְּרֵי שְׁבָ"א, וְאִינּוּן תְּרֵין נְקוּדִין תְּרֵי יְצִירוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ב יט) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וכו'. תָּא חֲזֵי כַּמָּה נִשְׁמָתִין וְכַמָּה צִיּוּרִין צַיֵּיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִיּוֹקְנָא דְּמֶרְכָּבוֹת דִּלְעֵילָּא, דְּאִינּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּיָרְתִין בְּנֵי נָשָׁא נִשְׁמָתִין מִנַּיְיהוּ, וְאַיְיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם בְּגַלְגּוּלָא עַל כֻּלְּהוּ, לְרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ, וְלָא אַשְׁכַּח עֶזֶר בְּהוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם יח) וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, וְאִיהוּ קָרָא לוֹן לְכָל חַד שְׁמָהָן כְּפוּם חֵילָא דִלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה מ כו) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, לְכָל חַיָּה וּמַלְאָךְ וְאוֹפַן קָרָא לוֹן בְּשֵׁם יָדוּעַ, לְכָל חַד עַל מַתְכּוּנְתּוֹ בַּעֲבוֹדָתוֹ וּבְמִשְׁמַרְתּוֹ.

תָּא חֲזֵי אָדָם הֲוָה יָדַע כָּל מַלְאָךְ וְאוֹפַן וְחַיָּה וְשָׂרָף, כָּל חַד דַּהֲוָה מְמַנָּא עַל שְׁלִיחוּתֵיהּ, וַהֲוָה יָדַע כָּל שְׁמָא דְכָל חַד דַּהֲוָה כְּפוּם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהָכִי הֲוָה קָרֵי לֵיהּ, דְּהָכִי אַשְׁכַּחְנָא בְּסֵפֶר רזיא"ל דְּאִתְיְהֵיב לְאָדָם קַדְמָאָה, דְּמטטרו"ן קָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָהָן סַגִּיאִין, לְזִמְנִין אִתְקְרֵי מיטטו"ר (מי"מטור) בְּזִמְנָא דְּמְמַנָּא עַל מְטָרָא וּלְזִמְנִין אִתְקְרֵי פתחו"ן סגרו"ן (אטימו"ן) (נ"א אטמון), אטמו"ן בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ אוֹטֵם חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, סגרו"ן בְּזִמְנָא דְּסָגַר תַּרְעִין דִּצְלוֹתָא, פתחו"ן בְּזִמְנָא דְּפָתַח תַּרְעָא דִצְלוֹתָא, (פסקו"ן) (נ"א פיסקו"ן) בְּזִמְנָא דְּפוֹסֵק הֲלָכוֹת דְּמַתְנִיתִין בְּמִתִיבְתָּא תַּתָּאָה, וְהָכִי כָּל שְׁמָהָן כְּפוּם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהָכִי כָּל מַלְאָךְ אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ כְּפוּם שְׁלִיחוּתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב

(שופטים יג יח) לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא פֶּלְאִי, וּכְפוּם נִיסָא דְעָבְדִין הָכִי אִיהוּ שְׁמַיְיהוּ.

וּלְכָל שְׁלִיחוּתָא וּשְׁלִיחוּתָא דִלְהוֹן אִית רִגְעָא וְשַׁעְתָּא יְדִיעָא, וּמַזָּל יְדִיעַ, וְיוֹם יְדִיעַ, וְכֹכָב יְדִיעַ, וְתַמָּן אִשְׁתַּנִּי, הַאי מַלְאָךְ אִתְקְרֵי בַּשִּׁשִּׁים רִבּוֹא שְׁמָהָן דְּמַלְאָכַיָּא, הוּא אִתְקְרֵי חסדיא"ל בְּזִמְנָא דְעָבִיד חֶסֶד עִם עָלְמָא, גַּבְרִיאֵ"ל בְּזִמְנָא דְעָבִיד גְּבוּרָה בְעָלְמָא, סתוריא"ל בְּזִמְנָא דְסָתִיר בְּנֵי עָלְמָא בְגַוְדְפּוֹי מֵאִלֵּין מַלְאָכֵי חַבָּלָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים צא ד) וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה, וְאִתְקְרֵי חתמיא"ל בְּזִמְנָא דְחָתִים זַכְוָון וְחוֹבִין עַל בְּנֵי עָלְמָא, כתביא"ל בְּזִמְנָא דְכָתַב חוֹבִין וְזַכְוָון.

וְכָל מַלְאָכָא כְּפוּם שְׁמֵיהּ אִית לֵיהּ קְרָא בְאוֹרַיְיתָא, כתביא"ל עַל שֵׁם (שמות לב טז) וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא וְגוֹמֵר, זכריא"ל עַל שֵׁם זוֹכֵר בְּרִית אָבוֹת, וְאִית לֵיהּ קְרָא זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, וְאִתְכַּפְיָא בְּזָכוֹר, שמריא"ל בְּשָׁמוֹר, חסדיא"ל בְּחֶסֶד, גַּבְרִיאֵ"ל בִּגְבוּרָה, צדקיא"ל בְּצֶדֶק, רְפָאֵ"ל (ברפואה, יתוא"ל) בִּתְפְאֶרֶת, מלכיא"ל בַּמַּלְכוּת, לֵית מַלְאָךְ דְּלֵית לֵיהּ עִקָּרָא וְיסוֹדָא בִּסְפִירָן, וְכָל סְפִירָה אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ וַהֲוַיָ"ה יְדִיעָה, וְכָל שְׁמָהָן תַּמָּן אִית לוֹן עִקָּרָא וְיסוֹדָא.

וְהַאי כְּלָלָא נְקוֹט בִּידָךְ דְּכָל מְמַנָּן דִּלְעֵיל שְׁמָהָן דִּלְהוֹן תַּלְיָין בִּסְפִירָן וּשְׁמָהַתְהוֹן כָּל חַד אִית לֵיהּ קְרָא עַל שֵׁם שְׁמָא דִילֵיהּ.

וְכָל מַלְאָכַיָּא דְסוּסֵיהוֹן סוּסֵי אֶשָּׁא, וּמֶרְכָּבוֹתֵיהֶן אֶשָּׁא וְקַשְׁתּוֹתֵיהוֹן אֶשָּׁא וְרוֹמְחֵיהוֹן אֶשָּׁא, וְכָל מָאנֵי קְרָבָא דִלְהוֹן אֶשָּׁא, יְסוֹדֵיהוֹן בִּגְבוּרָה, וּמַלְאָכֵי חַבָּלָה דְאִנּוּן אֶשָּׁא, יְסוֹדָא דִלְהוֹן בְּגֵיהִנָּם, וְאִית מַלְאָכַיָּא דְאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, יְסוֹדָא דִלְהוֹן בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְאִית מַלְאָכַיָּא דְאִינּוּן מִמַּיָּא דְרָקִיעָא, דְאִתְמַר בְּהוֹן (שם קמח ד) וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם, מִסְטְרָא דִימִינָא, כֻּלְּהוֹן עִקָּרֵיהוֹן לְעֵילָּא, וְלֵית מַלְאָכָא דְלָא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה, דְּאִשְׁתַּכַּח בְּכָל אֲתַר, כְּגַוְונָא דְנִשְׁמָתָא דְאִשְׁתַּכְּחַת בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, וּבְגִין דָּא אִית לְבַר נַשׁ לְאַמְלָכָא יהו"ה בְּכָל סְפִירָן, וּבְכָל כָּרְסַיָּין, וּבְכָל מַלְאָכִין, וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּבַר נַשׁ, דְּלֵית אֲתַר פָּנוּי מִנֵּיהּ לָא בְּעִלָּאִין וְלָא בְתַתָּאִין, יהו"ה לָא אִתְקְרֵי בְּיִחוּדָא דְאַרְבַּע אַתְוָון אֶלָּא בְּעִלַּת הָעִלּוֹת דְּמִיַּחֵד לוֹן, וּבְגִין דְּאִיהוּ מְיַחֵד

דף צב.

אַרְבַּע אַתְוָון, בֵּיהּ אִתְקְרִיאוּ יהו"ה בְּיִחוּדָא חָדָא יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וּבְגִין דָּא שַׁוִּי אֱמוּנָה דְיִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע אַתְוָון אִלֵּין, וְכָל שְׁמָהָן שַׁוִּי כְּנוּיִין לְשָׁמָא דָא, לֵית שְׁמָא עַד אֵין סוֹף וְעַד אֵין תַּכְלִית רַבְרְבָא וְשַׁלְטָנָא מִן דָּא, לְעֵילָּא עַד אֵין סוֹף, וּלְתַתָּא עַד אֵין תַּכְלִית, וְכָל חֵיָילִין וּמַשְׁרְיָין מִנֵּיהּ דַּחֲלִין וּמְזַדַּעְזְעִין.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם (איהי) אֶת, בַּת יְחִידָה אִיהִי בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה, (איהי) אֶת אֲמָתָא דִילָהּ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (בראשית ב כא) וַיַּפֶּל יהו"ה אלהי"ם תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וכו', מַאי וַיִּסְגּוֹר, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וִירִיחוֹ סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶרֶת (יהושע ו טו), מַאי וִירִיחוֹ, דָּא אִיהִי יֵרֵחַ דְּאִיהִי גּוּפָא דִילָהּ, אֲמָתָא מְבָרַתָּא דְמַלְכָּא, דְּאִיהִי נְקוּדָּה דִילָהּ, סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶרֶת מִלְּגָאו, כְּגַוְונָא דָא כ.

וּבְגִינֵהּ אִתְמַר (שמות כה כז) לְעֻמַּת הַמְּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינָה הַטַּבָּעוֹת וְגוֹמֵר, מַאי הַטַּבָּעוֹת אִלֵּין תְּרֵין אוּדְנִין דְּלִבָּא דְּאִינּוּן עֲגוּלִין כַּטַּבָּעוֹת, וְלִבָּא אִיהוּ לְשִׁמְאלָא, הֲכִי פָּתוֹרָא צָרִיךְ לְשִׁמְאלָא, שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, לְבָתִּים לְבַדִּים (שם), מַאי לְבָתִּים אִינּוּן תְּרֵי בָתֵּי לִבָּא, מַאי לְבַדִּים אִינּוּן תְּרֵין כֻּלְיָין, תַּרְוַיְיהוּ לְבָר, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם כו כד) וְהָיוּ תוֹאֲמִים מִלְמַטָּה, תְּרֵי כַּנְפֵּי רֵיאָה, וַיְחַדָּיו יִהְיוּ תַמִּים עַל רֹאשׁוֹ, וּבְגִין דִּשְׁמִיעָה תַּלְיָא בְּלִבָּא, אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הַלֵּב שׁוֹמֵעַ.

תָּא חֲזִי, אִתְמַר בְּהַאי צֵלָע (בראשית ב כב) וַיִּקַּח, וּלְבָתַר וַיִּבֶן יהו"ה אלהי"ם אֶת הַצֵּלָע, מַאי וַיִּבֶן, אֶלָּא (מלכים א ח יג) בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבוּל לָךְ וְגוֹמֵר, וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה, תְּרֵי בָתֵּי לִבָּא אינּוּן תְּרֵי בִּנְיָנִין דְּהַאי קְרָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שם ו ז) וְהַבַּיִת בְּהִבָּנוֹתוֹ דָּא בַּיִת רִאשׁוֹן, אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה דָּא בַּיִת שֵׁנִי, וּלְקַבְלַיְיהוּ אָמַר בָּנֹה בָנִיתִי תְּרֵין בִּנְיָנִין, חַד אִתְקְרִיאַת בִּנְיָנָא דְאִימָּא עִלָּאָה, וְתִנְיָינָא בִּנְיָנָא דְאִימָּא תַּתָּאָה.

וְעוֹד וַיִּבֶן, לִישָׁנָא וְאִבָּנָה גַּם אָנֹכִי מִמֶּנָּה (בראשית ל ג), בִּנְיָנָא דְיִבּוּם, וּכְמָה דְהַאי נְקוּדָה אִיהִי סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶרֶת, הֲכִי צְרִיכָה בְּרַתָּא דְאִיהִי בְּתוּלָה, לְמֵיהֱוִי סְגוּרָה וּמְסוּגֶרֶת בְּבֵית אָבִיהָ, (שם כד) בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ (שם כד טז), וַתֵּרֶד הָעַיְנָה דָּא בַּת עֵינָא, סוֹגֶרֶת וּמְסוּגֶרֶת בְּעֵינָא, וּתְלַת גַּוְונִין סַחֲרִין לָהּ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (איוב

לג כד) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גֶּבֶר. וְכַד נָחִית לוֹן מֹשֶׁה אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל מִינָהּ, אָמַר הֱיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל תִּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה (שמות יט טו), שְׁלֹשֶׁת יָמִים לָקֶבֶל תְּלַת גַּוְונִין דְּעִינָא, וְאִיהִי טְמִירָא וּסְתִירָא בְּהוֹן, וְאִישׁ לֹא יָדָעָה בְּהוֹן, עַד דְּאִתְפַּשְׁטַת מִנַּיְיהוּ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפַּשְׁטַת מֵאִלֵּין לְבוּשִׁין, אִתְיַחֲדַת עִם בַּעְלָהּ בְּקִרוּב בְּשְׂרָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב כג) עַצְם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לוּקֳחָה זֹאת, עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, דְּכַד דַּרְכָּא לְאִתְיַחֲדָא דְכַר וְנוּקְבָא בְּקִרוּב בָּשָׂר, וְדָא דִבּוּקָא (נ"א קורבא) דְּיִחוּדָא דִלְעֵילָּא, דְּלָא יְהֵא דָבָר חוֹצֵץ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּכַד בַּר נַשׁ מְצַלֵּי וּמְיַיחֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ דְּלָא יְהֵא דָבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לְבֵין הַקִּיר, שְׁכִינְתֵּיהּ (קרקוריה דקיר קירות הלב), דְּלָא יַעֲבִיד פְּרוּד וְקִצּוּץ בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ (שם כה), עֲרוּמִים בְּקִרוּב בְּשְׂרָא בְּלָא לְבוּשָׁא כְּלָל, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ כַּחֲדָא בְּלָא לְבוּשָׁא כְּלָל, אִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מַאי סִיּוּמָא דִקְרָא (בראשית ב כה) וְלֹא

דף צב:

יִתְבּוֹשָׁשׁוּ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי בַּאֲתַר דְּאִית עֶרְוָה אִית בּוּשָׁת, וְדָא אִיהוּ יָרֵא בּוּשָׁת, וּמָאן דְּלֵית לֵיהּ בּוּשָׁת בְּוַדַּאי לָא עָמְדוּ רַגְלַי אֲבָהָתוֹי עַל טוּרָא דְסִינַי, וּבוּשָׁת אִיהוּ בְּתְלַת גַּוְונִין חִוָּור וְסוּמָק וְיָרוֹק בְּאַנְפִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה כט כב) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב בְּגַוְון סוּמָק וְיָרוֹק, וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחְוָורוּ (שם) בְּגַוְון חִוָּור, וְאִלֵּין תְּלַת גַּוְונִין דְּאִית בְּהוֹן בּוּשָׁת אִלֵּין אִינּוּן תְּלַת גַּוְונִין דְּתְלַת קְלִיפִין דֶּאֱגוֹזָא, דְּאִינּוּן עָרְיָין דִּבְהוֹן אִתְלַבְּשַׁת קֻשָּׁת וְאִתְחֲזְיָיא בְּהוֹן.

וּבְגִין דְּאִינּוּן עֲרָיוֹת תְּלַת קְלִיפִין, אִתְמַר בְּהוֹן אֵין דּוֹרְשִׁין בַּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה, וַאֲסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן, וּבְגִין דְּא אֲסִיר לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְאִסְתַּכְּלָא בְּגַוְונִין דְּקֻשָּׁת, וְדָא רָזָא דְעָרְלָה דְּאִית לָהּ תְּלַת קְלִיפִין, דְּצָרִיךְ לְאַעֲבָרָא לוֹן מֵאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וְעַל אִלֵּין תְּלַת קְלִיפִין אִתְמַר (שמות ג ה) שַׁל

נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ, וּבְזִמְנָא דְמִשָּׁה הֲוָה מִתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שם) אַל תִּקְרַב הֲלוֹם, מִיָּד דְּאִתְפַּשַּׁט מִנַּיְיהוּ אִתְקְרִיב תַּמָּן.

וְדָא רָזָא דְקְרִבָּנָא, דַּהֲוָה נָחִית אֶשָּׁא לְאַדְלָקָא אִלֵּין תְּלַת קְלִיפִּין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הָא תְּלַת גַּוְונִין דְּאֶשָּׁא, דַּהֲווֹ נָחֲתִין בִּתְלַת צְלוֹתִין לְאַדְלָקָא וּלְאוֹקָדָא אִלֵּין קְלִיפִּין, וּבְהַהוּא זִמְנָא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְקָרֵב בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, וַהֲווֹ מִתְקָרְבִין אַתְוָון דִּילֵיהּ י' בְּהּ' ו' בְּהּ', וּבְזִמְנָא דַּהֲווֹ מִתְלַבְּשִׁין בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, אִתְמַר בְּהוֹן (שם יג ו) לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה, וְלָא צָרִיךְ לְקָרְבָא אַתְוָון י' בְּהּ' ו' בְּהּ'.

וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְאַעֲבָרָא תְּלַת קְלִיפִּין אִלֵּין דְּעָרְלָה מֵאוֹת בְּרִית דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וּבְדָא שַׁרְיָא בִּתְלַת גַּוְונִין נְהִירִין, דְּאִינּוּן כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שיר ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, וְאִינּוּן נְעִילַת חַגִּין וּזְמַנִּין וּמוֹעֲדִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כג יד) שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה, תְּלַת קְלִיפִּין עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, בְּקַדְמֵיתָא כָּתְנוֹת אוֹר, וּלְבָתַר דְּחָאבוּ כָּתְנוֹת עוֹר, מֵעוֹר דְּאִיהוּ מִשְׁכָּא דְחִוְיָא, וּלְשַׁבְעִין שְׁנִין אִתְפַּשַּׁט הַהוּא (חויא) (נ"א משכא) מִנַּיְיהוּ.

דִּתְלַת גַּוְונִין דִּלְבוּשִׁין דִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן תְּלַת וָוִי"ן דְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, בְּזִמְנָא דְמִתְעַבְּרִין כָּתְנוֹת עוֹר דְּחִוְיָא, נַהֲרִין תְּלַת גַּוְונִין דִּנְהוֹרָא דִשְׁכִינְתָּא, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְאִינּוּן תְּלַת וָוִי"ן אִינּוּן תְּלַת גַּגִּין דְּאָת ב, חַד לִשְׁמַיָּא וְחַד לְאַרְעָא וְחַד לְיַמָּא, וּמֵהַאי ב' תַּלְיָין שִׁבְעִין גַּוְונִין, וְאִינּוּן שִׁבְעִין וּתְרֵין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה יט א) הִנֵּה יהו"ה רוֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם, עַל עָ"ב בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין גַּוְונִין נְהִירִין, וּמִיָּד (שם) וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו.

וְאִינּוּן תְּלַת גַּוְונִין רְמִיזִין בְּהּ', ה' תְּלַת גַּגִּין דִּילָהּ אִינּוּן לְבוּשִׁין נְהִירִין דִּבְרַתָּא דְמַלְכָּא, דְּאִיהִי י' בַּת עַיִן, וְאִיהִי חֲמֵשׁ אַלְפִּין שְׁנִין דִּבְרִיאַת עָלְמָא, וְאִיהִי ה' זְעִירָא דְאַבְרָהָם דְּדַרְגֵּיהּ חֶסֶ"ד, דְּסָלִיק לְשִׁבְעִין וּתְרֵין, ה' י' מִן אלהי"ם. ה"י מִן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י). ה' לְבוּשָׁא דְכַסְיָּא עַל י'.

בְּרֵאשִׁית כִּי בָאֵשׁ יהו"ה נִשְׁפָּט (שם כו טז), דְּאִינּוּן כָּתְנוֹת עוֹר דְּצָרִיךְ בְּהוֹן הַבָּדָלָה, כַּד אָמְרִין יִשְׂרָאֵל בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וְאָמְרִין הַמַּבְדִּיל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ.

דף צג.

. חשֶׁךְ אוּכַם, כָּתְנוֹת עוֹר דִּילֵיהּ אוּכְמִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ה יא) שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, (בראשית ג א) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִנַּיְיהוּ, דְּלְכָל חַיָּה בָּרָא לְבוּשִׁין, וּלְכָל בְּרְיָין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאִשְׁתְּאָרוּ גּוּפִין דְּמַזִּיקִין לְמֶעֱבַד וְלָא עָבִיד לוֹן, בְּגִין דַּהֲוָה עֵרֶב שַׁבָּת, וְדָא אִיהוּ (בראשית ב ג) אֲשֶׁר בָּרָא אלהי"ם לַעֲשׂוֹת, וּבְגִין דָּא וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יהו"ה אלהי"ם (בראשית ג א), דְּלְכֻלְּהוּ עֲבַד לְבוּשִׁין, וְלֵיהּ לָא עָבַד, בְּגִין דַּהֲווֹ מַזִּיקִין דְּעָלְמָא.

וְאַמַּאי לָא עָבִיד לוֹן, בְּגִין דַּהֲוָה לֵיהּ לְמִבְרֵי לְאָדָם עֶרֶב שַׁבָּת, וּבְגִינֵיהּ לָא בָּרָא לוֹן, וּבְגִין דָּא עָאל קִנְאָה בְּלִבֵּיהּ דְּחִוְיָא עִם אָדָם, בְּגִין דְּאִשְׁתָּאַר עָרוּם בְּגִינֵיהּ בְּלָא לְבוּשִׁין, וְאִיהוּ גָּרַם לְבַתַּר דְּאִתְפַּשַּׁט אָדָם מִלְּבוּשׁוֹי, וְיָרִית לוֹן נְמְרוֹד וְעִשָּׂו, דַּהֲוָה עִשָּׂו דִּיוֹקְנֵיהּ דְּחִוְיָא, וּבְגִין דָּא וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, עָרוּם לְבִישׁ, דְּגָרַם בְּעָרְמָה דִּילֵיהּ נוּקְבָא בִישָׁא סַם הַמָּוֶת מִיתָה לְאָדָם וּלְאִתְתֵּיהּ, וְעָרְמָה דִּילֵיהּ הֲוָה דְּפַתִּי לְחַוָּה, בְּגִין דְּדַעְתָּן שֶׁל נָשִׁים קַלָּה, וּמַה אָמַר לָהּ (שם) וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אלהי"ם לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר, אֶלָּא מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל, דְּאִיהוּ לָא מַנִּי לֵיהּ דְּלָא לְמֵיכַל אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ עִרְבּוּבְיָא דְטוֹב וָרָע, אִילָנָא דְשִׁקְרָא, חַד בְּלֵב וְחַד בַּפֶּה, לְבֵיהּ מָלֵי שִׁקְרָא, וּפַתְּי בְּפוּמֵיהּ בְּמִלִּין דְּקִשׁוֹט.

וְחִוְיָא בִּישָׁא אַעֲבַר הָכָא עַל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר (שמות כ יג), וְעַל לֹא תִרְצַח, וְעַל לֹא תִנְאָף, וְעַל לֹא תִגְנוֹב, וְלֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא, עַל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ דְּסָהִיד שִׁקְרָא דְּאָמַר (אף כי אמר אלהי"ם לא תאכלו מכל עץ הגן ועל לא תגנוב דגנב דעת חוה כגוונא דא דאמר אף כי אמר אלהי"ם וגומר) כִּי יוֹדֵעַ אלהי"ם כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע (בראשית ג ה), בְּגִין דְּלָא תֶהֱוֵון בְּדִיוֹקְנֵיהּ, וְעָבַר עַל לֹא תִנְאָף, דְּהִטִּיל זוּהֲמָא בְּחַוָּה, וְעָבַר עַל לֹא תִרְצַח, דְּקָטַל לְאָדָם וּלְחַוָּה, דְּהָכִי אָרְחָא דְיִצְרָא בִישָׁא מְפַתֵּי לִבְנֵי נָשָׁא, וּלְבָתַר סָלִיק וְאַלְשִׁין לֵיהּ, וְנָטִיל רְשׁוּ וְנָחִית וְנָטִיל נְשָׁמָה.

בְּרֵאשִׁית דָּא בְּרִי"ת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ עֵץ הַחַיִּים, וְהָא אוּקְמוּהָ, וּבְהִפּוּכָא תְּבִי"ר, דְּגָרַם תְּבִירוּ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, טוֹב אִיהוּ אִילָנָא, הַהוּא דְּכְתִיב

(בראשית ג ו) וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם, וְאִיבָּא דִילֵיהּ רָע, כְּפוּם חֵיזוּ דִילָהּ הָכִי הֲוָה (נ"א איהו) אִתְחַזְיָא לָהּ מִלְּבָר, כְּגַוְונָא דְפוּמָא מִלִּין שַׁפִּירִין מִלְּבָר, וְלִבָּא מַלְיָיא טִנּוּפִין מִלְּגָאו, וְדָא לָא הֲוַת יָדְעָא דְסַם הַמָּוֶת הֲוָה מִלְּגָאו דְאִיבָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַ"תִּקַּח מִ"פִּרְיוֹ וַ"תֹּאכַל, וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ וְגוֹמֵר (שם), הֲרֵי אִיבָּא דְאִילָנָא דְתַמָּן מָוֶ"ת (מלגאו גרם לה דאכלה).

וְאִית קְלִיפִּין דְאִיבָּא דְאִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, דִּקְלִיפִּין אִלֵּין אִינּוּן רָע, מוֹחָא מִלְּגָאו טוֹב, אִילָנָא דְחַיֵּי קְלִיפִּין דִילֵיהּ שַׁפִּירִין וּמוֹחָא דִילֵיהּ שַׁפִּיר, וְדָא אִיהוּ עָפְיֵיהּ שַׁפִּיר וְאַנְבֵּיהּ שַׁגְיָא (דניאל ד ט), וְאִית אִילָנָא דְכוּלֵיהּ בִּישׁ, מוֹחָא וּקְלִיפָּה כֻּלְּהוּ מְרִירָן, וּמַיִין דִּלְהוֹן מְרִירָן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות טו כג) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם וְגוֹמֵר, וַיּוֹרֵהוּ יהו"ה עֵץ וְגוֹמֵר, וּבֵיהּ וַיְמְתְּקוּ הַמָּיִם, עֵץ מָתוֹק דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין עַנְפִין וְשָׁרְשִׁין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים יט יא) וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת

דף צג:

צוּפִים, וּבְגִין דָּא אִית עֵץ דְּעַנְפִין דִילֵיהּ מְתִיקָן, וְעֵץ דְּעַנְפִין דִילֵיהּ מְרִירָן, וְאִית מַיִין מְתִיקָן וּמַיִין מְרִירָן, דְּדָא לָקֳבֵל דָּא עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִית דְאִיהוּ פַּלְגוּ דִילֵיהּ מְתִיקָא וּפַלְגוּ דִילֵיהּ מְרִירָא, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כְּגַוְונָא דְכַסְפָּא מְעוּרָב בְּעוֹפָרֶת, וְאִית אִילָנָא דְקְלִיפִּין דִילֵיהּ בִּישִׁין מִלְּבָר וּמוֹחָא מְתִיקָא מִלְּגָאו, הָכִי תִּשְׁכַּח בַּר נַשׁ בִּישׁ בְּמַלֵּי פּוּמוֹי (נ"א ובפומוי מפיק ביש מלבר) וְטַב בְּלִבֵּיהּ מִלְּגָאו, וְאִית מְפִימוֹי טַב וְלִבֵּיהּ בִּישׁ, הַאי אִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, הָכָא מְקַנְּנָן נָחָשׁ רַמַּאי.

הָכִי אִיהוּ בַּר נַשׁ דְּתִשְׁכַּח לֵיהּ גּוּפֵיהּ שַׁפִּיר, וְסִמָנִין דִילֵיהּ כֻּלְּהוּ שַׁפִּירָן, וְנִשְׁמָתֵיהּ נֶפֶשׁ חַיָּיבָא מִלְּגָאו, וְתִשְׁכַּח בַּר נַשׁ גּוּפֵיהּ בִּישׁ בְּכָל סִימָנִין דִילֵיהּ, וְנִשְׁמָתֵיהּ מִלְּגָאו שַׁפִּירָא, דָּא אִיהוּ צַדִּיק וְרַע לוֹ, אֲבָל מָאן דְּאִיהוּ טַב מִלְּבָר וְרַע מִלְּגָאו, אִיהוּ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, בְּגִין דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּעָלְמָא דְאָתֵי, טוֹב מִלְּבָר וּמִלְּגָאו צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, בִּישׁ מִלְּגָאו וּמִלְּבָר רָשָׁע וְרַע לוֹ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

טַב מִלְּגָאו וּלְבוּשָׁא דִילֵיהּ בִּישׁ, דָּא אִיהוּ עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר (זכריה ט ט), רַע מִלְּגָאו וּלְבוּשָׁא דִילֵיהּ שַׁפִּיר מִלְּבָר, עַל הַאי אִתְּמַר (קהלת י ז) רָאִיתִי עֲבָדִים עַל סוּסִים,

וְכֹלָּא אִשְׁתְּמוֹדָע בְּעוֹבָדוֹי דְּבַר נַשׁ, מָאן דְּאִיהוּ מִלְּגָאו, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּ קַדְמָאִין לֹא הַמֶּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִקָּר, דְּשַׁטְיָין מִסְתַּכְלִין בְּגוּפָא דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (איוב י יא) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי, וְצַדִּיקַיָּא בְּעוֹבָדִין טָבִין.

וְעוֹד (שמות טו כה) וַיּוֹרֵהוּ יהו"ה עֵץ, דָּא מַטֶּה דְמשֶׁה, דַּהֲוָה מִתְהַפֵּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה, כְּגוֹן לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת (בראשית ג כד), וְדָא מטטרו"ן, דְּבֵיהּ הֲוָה מִשְׁתַּמֵּשׁ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, כְּגַוְונָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ, וַהֲוָה מַנְהִיג תַּתָּאִין בֵּיהּ, אוֹף הָכִי מֹשֶׁה דַּהֲוָה כְּגַוְונָא דִילֵיהּ, הֲוָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַטֶּה, וְאַמַּאי אִתְקְרֵי מטטרו"ן מַטֶּה, דְּלְזִמְנִין מַטֶּה כְּלַפֵּי זְכוּ לַצַּדִּיקַיָּא, וּלְזִמְנִין מַטֶּה כְּלַפֵּי חוֹבָא לְרַשִּׁיעַיָּא, וּבְגִין דָּא אִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ לְרַשִּׁיעַיָּא לְאַלְקָאָה לוֹן בֵּיהּ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה לְצַדִּיקַיָּא לְמֵיהַב לוֹן בֵּיהּ אַגְרָא.

דְּהָכִי אִיהוּ עַל הַאי מַלְאָכָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגַוְונָא דְנִשְׁמָתָא דְּרָכִיב עַל גּוּפָא, וְצַדִּיק בְּהַאי אֲתַר אִתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כ״ג:ג׳) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אלהי"ם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְהַפֵּךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי, וּבְהַאי אֲתַר צָרִיךְ שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּיִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מָקוֹם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ מִלְּגָאו, אִתְמַר בֵּיהּ (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, דְּאִיהוּ רַחוּם וְחַנּוּן, לֵית בֵּיהּ דִּינָא כְּלָל וְלָא שִׁנּוּיִין.

וְכַד בַּר נַשׁ שַׁלִּיט עַל יְצֶרֵיהּ, נֶהְפַּךְ נָחָשׁ לַמַּטֶּה, וְאִם יִצְרֵיהּ שַׁלִּיט עָלֵיהּ, נֶהְפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ, וּמִיָּד וַיְנַס מֹשֶׁה מִפָּנָיו (שמות ד ג), מַאי וַיְנַס, אֶלָּא הָכָא רְמִיז שִׁנּוּי מָקוֹם, דְּבָרַח מֵאַתְרֵיהּ וּמִקַּמֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ רָזָא וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בראשית ג י), וּבְמַאי אִתְפַּקְחוּ, לְמִנְדַּע טוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ מַטֶּה כְּלִיל מִתַּרְוַיְיהוּ, כַּד אִתְהַפַּךְ מִנָּחָשׁ לַמַּטֶּה אִתְמַר בֵּיהּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וְכַד אִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ אִתְמַר בֵּיהּ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ.

בְּרֵאשִׁית דָּא מַחֲשָׁבָה, אלהי"ם דָּא אִימָּא עִלָּאָה עוֹבָדָא, דְּתַרְוַיְיהוּ דְּחִילוּ וּרְחִימוּ, אֶת הַשָּׁמַיִם דָּא קָלָא, וְאֶת הָאָרֶץ דָּא דִבּוּרָא, וּבְכֹלָּא חָאבוּ אָדָם וְחַוָּה, אַפְרִישׁוּ בֵּין אַבָּא וְאִימָּא דְּאִינּוּן מַחֲשָׁבָה וְעוֹבָדָא, וּבֵין קוֹל וְדִבּוּר דְּאִינּוּן בְּרָא וּבְרַתָּא, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יהו"ה אלהי"ם מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם (שם), אֶ"ת קו"ל דָּא

דף צד.

עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּשְׁכִינְתָּא עִמֵּיהּ, יהו"ה אלהי"ם אַבָּא וְאִימָּא, וְאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון יהו"ה, י' אַבָּא ה' אִימָּא ו' בְּרָא ה' בְּרַתָּא, דְּאִינּוּן מַחֲשָׁבָה וּמַעֲשֶׂה קָלָא וְדִבּוּרָא, (ורזא דמלה מחשבה מצטרפא למעשה ודא רזא יו"ד דהיא י' וקלא ודבור דאיהו שמים וארץ וכל צבאם), קוֹל דַּהֲוָה אָזִיל בַּגָּן דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, שָׁמַע קָלֵיהּ דַּהֲוָה אָזִיל בְּגִנְּתָא בְּעַנְפֵּי אִילָנָא, מֵהַהוּא אִילָנָא דְּחָאב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, דַּהֲוָה אָמַר אִילָנָא לְסמא"ל חַיָּיבָא נָחֵשׁ הַקַּדְמוֹנִי, רָשָׁע אַל תִּגַּע בִּי, וּבְאָן אֲתַר הֲוָה אָזִיל קָלָא בְּגִנְּתָא דְּאִיהִי אדנ"י דִּינָ"א, לְסִטְרָא דְּשַׂמְאלָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (איוב א ו) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאלהי"ם לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, וְדָא אִיהוּ לְרוּחַ הַיּוֹם, וּמַה הֲווֹ אָמְרִין בְּנֵי הָאלהי"ם, אֶלָּא אָתוּ לְהִתְיַצֵּב עַל מֵימְרָא דַּיהו"ה, דְּכַד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, אָמְרוּ אִינּוּן מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ (תהלים קמד ג), (ס"א אמרו אינון מה אנוש כי תזכרנו וגומר) (שם ח ה).

וְעוֹד וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יהו"ה אלהי"ם, הַהוּא קָלָא הֲוָה בְּגִנְּתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּתַמָּן עֵץ הַחַיִּים נָטוּעַ, חַוָּה גָּרְמַת דְּאִתְעַקַּר אִילָנָא מִגִּנְתָא, וְאָדָם גָּרִים בְּמַחֲשַׁבְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִסְתַּלִּיק נְבִיעוּ דְּאִילָנָא, דַּהֲוָה נָחִית לְגִנְּתָא, וְאִשְׁתְּאַרַת יַבָּשָׁה, יהו"ה דָּא אִילָנָא, ה"ה עַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי, ו' גּוּפָא דְּאִילָנָא, י' אִיבָּא דִּילֵיהּ, נְבִיעוּ דִּילֵיהּ, נְקוּדָה דִּילֵיהּ כְּנִוּונָא דָּא יהו"ה, דְּאִיהוּ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וּמְנָלָן דְּאִתְקְרֵי נְבִיעוּ אֶחָד, כְּמָה דְּאִתְמַר (בראשית א ט) יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה אדנ"י.

וּבְגִין דָּא וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יהו"ה אלהי"ם (שם ג ח), וְכִי יָכִיל בַּר נַשׁ לְאִתְכַּסְיָא מִנֵּיהּ, וְהָא כְּתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יהו"ה, אֶלָּא כָּסוּ פָּנָיו חֲרֵלִים (משלי כד לא), אִתְכַּסִּיאוּ אַנְפּוֹי מִבַּשְׁת, דְּאִתְפַּקְחוּ עֵינַיְיהוּ וְחָזוּ מַה דְּעָבְדוּ לְעִילָּא, דְּגָרִימוּ לְאַעְקָרָא אִילָנָא מֵאַתְרֵיהּ, וּנְבִיעוּ לְסַלְקָא מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְגוֹמֵר, תַּמָּן אִתְכַּסִּיאוּ אַנְפּוֹהִי, מִן בּשְׁת, דְּתַמָּן חָאבוּ, בַּמֶּה דַּהֲוָה בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן, תַּמָּן אִתְכַּסִּיאוּ אַנְפּוֹהִי, אִית מָאן דְּאָמַר בְּתוֹךְ עֵץ דָּא צַדִּיק, וּבַאֲתַר דָּא וַיַּסְּתֵר מֹשֶׁה פָּנָיו (שמות ג ו), דְּאִדְכַּר מַה דְּאִירַע לֵיהּ בְּקַדְמֵיתָא, אַדְכִּיר חוֹבֵיהּ וְאִתְכַּסֵּי מִבּשְׁת, וּבְגִין דָּא זָכָה וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט (במדבר יב ה), וְדָא י'

דְּאִיהוּ חָכְמָה תַּתָּאָה, וְאִיהוּ אִיבָּא דְּאִילָנָא, דַּהֲוָה בְּרֵישׁ צַדִּיק, ו' גּוּפָא דִּבְרִית, ה"ה דָּא אָתַר דְּעַרְלָה וּפְרִיעָה, אַרְבַּע אַתְוָון הֲווֹ עַל צַדִּיק דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אִיהוּ גָּרִים דְּאִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, וְאִתְעַקַּר אִיהוּ מִגִּנְתָּא, הָכִי אַעְקַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם מִגּוּפֵיהּ, וְתָרִיךְ לֵיהּ מִגִּנְתֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ג כד) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם.

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן בַּ"ת, תַּמָּן אֵ"שׁ (נ"א תמן אשרי), בְּהַהוּא זִמְנָא אִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁכִּינְתֵּיהּ, וְאִשְׁתְּאַרַת בַּת יְחִידָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (איכה א א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, וְרָזָא דְמִלָּה וַיִּקְרָא יהו"ה אלהי"ם אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה (בראשית ג ט), אַיֵּה כ"ה, אָמַר לֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּגָרְמַת כּוּלֵי הַאי, וְעָבְדַת פְּרוּדָא בְּאַתְוָון דְּאִסְתַּלַּק י' מִן ה' ו' מִן ה', וְאִשְׁתְּאַרַת שְׁכִינְתָּא לְעֵילָּא יְחִידָאָה, וּשְׁכִינְתָּא לְתַתָּא יְחִידָאָה, בְּגִין דָּא וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה, אַיֵּ"ה כ"ה, וַיֹּאמֶר אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן, בְּגִין דָּא וְאֵירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, וְעוֹד וָאֵחָבֵא, רָזָא דְמִלָּה, עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר (משלי כג ב), מַאי סְתִירָה דְּבַר נַשׁ, אֶלָּא תָּא חֲזִי בְּזִמְנָא דְּאִית רְשׁוּ לְמְחַבְּלָא לְחַבֵּל,

דף צד:

אִתְּמַר בֵּיהּ (שמות כב ה) כִּי תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קוֹצִים וכו', וּבְהַהוּא זִמְנָא וְהָיָה כַּצַּדִּיק כָּרָשָׁע (בראשית יח כה), וּבְגִין דָּא אִית לֵיהּ לְבַר נַשׁ בְּהַהוּא זִמְנָא לְאִתְטַמְּרָא וּלְאִתְכַּסְיָיא, דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, דִּבְהַהוּא זִמְנָא יֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וּבְגִין דָּא (שם) וָאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, וּבְמַאי נִסְתָּר בַּר נַשׁ מֵאִלֵּין דִּינִים וְקַטְרוּגִין דְּלָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ, בְּתִיּוּבְתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים צא א) יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, דָּא אִימָּא דְּאִיהִי סֵתֶר, עֶלְיוֹן מִנָּהּ דָּא חָכְמָה, דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע אֶלָּא בְּהּ', בְּצֵל שד"י יִתְלוֹנָן (שם) דָּא אִימָּא תַּתָּאָה, (נ"א עלאה) צֵל דְּשד"י דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם לט ז) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי צַלְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצַלְמוֹ מַמָּשׁ דָּא שְׁכִינְתָּא, צַלְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּמִדָּה דִּילֵיהּ בְּשִׁעוּר דִּילֵיהּ דְּלָא אוֹסִיף וְלָא גָּרַע, מַאי הָאָדָם דָּא שְׁכִינְתָּא, (נ"א דא עמודא דאמצעיתא).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא בִּשְׁכִינְתָּא לָא כְתִיב בָּהּ בְּרִיאָה אֶלָּא אֲצִילוּת, וְעוֹד דַּהֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וַיִּבְרָא יהו"ה אֶת הָאָדָם, מַאי אלהי"ם אֶלָּא שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי אלהי"ם, וְעַל

הַהִיא נְשְׁמָתָא דְּאִתְיְהִיבַת בְּבַר נַשׁ אִתְמַר וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּדִיוֹקְנָא דִשְׁכִינְתָּא, וְעַל הַהִיא נְשְׁמָתָא אִתְמַר אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאִסְתַּלִּיק מִבַּר נַשׁ נְשְׁמָתָא לָא יָכִיל לְאִתְנַעֲנָעָא. אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין, וּבְרִי כָּל מָאן דְּפָגִים הַאי דְּיוֹקְנָא, כְּאִלּוּ מְמַעֵט אֶת הַדְּמוּת, וּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא תַּמָּן, וּבְהַהוּא זִמְנָא שָׁלְטִין עֲלֵיהּ כָּל מְקַטְרְגִין מִסִּטְרָא דְּהַהוּא פְּגִימוּ, וְרָזָא דְמִלָּה (דברים לא יז) עַל כִּי אֵין אלה"י בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, הָרָעוֹת מְצָאוּנִי בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מִנִּי דְּאִיהִי אלה"י.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, מַאי אלהי"ם מִי אֱלֶּה, וְעַל הַאי מִי אִתְמַר (בראשית ג יא) מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירוֹם אָתָּה וְגוֹמֵר, אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ (שם), הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְהַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים א א) אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים, דְּהִיא רְשׁוּת הָרַבִּים אֵשֶׁת זְנוּנִים, מַאי רְשָׁעִים דָּא סמא"ל וְנָחָשׁ, הַהִיא דְּאָמַר עֲלָהּ פַּרְעֹה (שמות ה ב) מִי יהו"ה אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ, אֲשֶׁר דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ב ב) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִי וַדַּאי, דְּאִיהִי תְּיוּבְתָּא, אַסְוָותָא לְכָל מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איכה ב י) מִי יְרִפָּא לָךְ, וַעֲלָהּ אִתְמַר (ישעיה ו י) וְשָׁב וְרָפָא לוֹ, רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ (משלי ג ח), זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּתָב לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּיָדַהּ אִיהוּ רָזָא דִתְיוּבְתָּא, דְּיַחֲזִיר וְיֵתוּב הַהוּא דַּרְגָּא דְּרָחִיק לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאַתְרָהּ וְיִקָּרֵב לָהּ תַּמָּן, בְּהַהוּא זִמְנָא דִשְׁכִינְתָּא מְרַחֲקָא מִבַּעְלָהּ, אִתְמַר בְּבַר נַשׁ (דברים כח כ) וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלוּאִים לְךָ מִנֶּגֶד, חַיֶּיךָ אִתְקְרִיאַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב ז) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, מַאי (נ"א ומיד) קָרוֹב יהו"ה לְכָל קוֹרְאָיו וכו' (תהלים קמה יח), דְּמָאן דְּקָרָא לֵיהּ בְּשִׁקְרָא רָחוֹק הוּא מִנַּיְהּ.

אֱמֶת א' בְּרֵישָׁא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, מ' בְּאֶמְצָעִיתָא, ת' בְּסוֹפֵיהּ, (נ"א ד' אתוון) עִשּׂוּרָא דִילֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א אֱמֶת, דְּאִיהוּ עִישּׂוּר דְּאַרְבַּע מְאָה וְאַרְבְּעִין וְחַד, הָא רָזָא דְּחַמְשָׁא וְאַרְבְּעִין מ"ה, בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְשַׁקְּרִין בְּתוֹרַת אֱמֶת, בְּאוֹמָאָה דְשַׁקְּרָא, אִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ח יב) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, מַאי אַרְצָה דָּא שְׁכִינְתָּא, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקַיְּימִין תּוֹרַת אֱמֶת בְּאוֹמָאָה דְקִשׁוֹט, אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פה יב) אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח, וּבְגָלוּתָא אִתְמַר (ישעיה נט טו)

דף צה.

. וַתְּהִי הָאֵמֶת נֶעְדֶּרֶת, וְשִׁקְרָא שָׁלְטָא בְּעָלְמָא, (ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא, הדא הוא דכתיב (משלי יב יט) שפת אמת תכון לעד, כוננת לא כתיב אלא תכון לעד (אמת), ועד ארגיעה לשון שקר (שם), מאי אמת עמודא דאמצעיתא, שכינתא דיליה תורת אמת, היתה בפיהו (מלאכי ב ו)), ומָאן שֶׁקֶר דָּא סמא"ל, בְּזִמְנָא דְּאֵמֶת שָׁלְטָא אִתְעֲבַר שִׁקְרָא מֵעָלְמָא.

אֱמֶת אִיהוּ בְּסוֹף תֵּיבִין, וְאִינּוּן בָּרָ א אֱלֹהִי ם לַעֲשׂוֹ ת, בָּרָ א אֱלֹהִי ם אֶ ת, בֵּיהּ בָּרָא עָלְמָא, וַעֲלַיְהּ אִתְקְרֵי וְקַיְימָא כָּל עָלְמָא, וְכָל מָאן דְּאוֹמֵי בְּשִׁקְרָא כְּאִלּוּ וְתַשְׁלֵּךְ אֱמֶת אַרְצָה, וְשִׁקְרָא שָׁלְטָא כַּבְיָכוֹל בַּאֲתַר (נ"א אתרך מאתר) דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ יְרוּשָׁלַם, וְדָא גְּרִים דְּאִתְחָרַב בֵּיתָא, וְאִתְחַזַּר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ חָרַב בַּיִת רְאשׁוֹן וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, חָרַב בַּיִת שֵׁנִי וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, דֶּאֱמֶת הוּא סָבִיל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּבְזִמְנָא דְּאִתְעֲבִיד שִׁקְרָא יִתְהָרֵס הַבִּנְיָן, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בִּשְׁכִינְתָּא (עמוס ה ב) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה יד יב) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן שָׁחַר, נָפְלָה עֻטָּרֶת רֹאשֵׁנוּ (איכה ה טז), דְּאִינּוּן ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, ו' עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא סָבִיל תַּרְוַיְיהוּ, יְסוֹדָא דְכוֹלָּא י', דָּא בְּרִית, כָּל מָאן דְּמְשַׁקֵּר וְעָבַר בֵּיהּ, כְּאִלּוּ אַעְקַר כֹּלָּא וְאַפֵּיל לֵיהּ, וְהַאי י' הִיא אֶבֶן הַשְׁתִיָּה דְּמִינַּהּ הוּשְׁתַת עָלְמָא, וַעֲלַיְהּ אִתְּמַר (תהלים קיח כב) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים וכו', וְאִיהִי יְסוֹדָא דְכוֹלָּא, וַעֲלָהּ אִתְבְּנֵי, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּחָאב בְּאוֹת שַׁבָּת וּבְאוֹת תְּפִלִּין וּבְאוֹת יוֹמִין טָבִין וּבְאוֹת בְּרִית מִילָה, כְּאִלּוּ אַעְקַר לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, וְאַהֲדַר עָלְמָא לְתֹהוּ וָבֹהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא י' לְעֵילָּא אִיהִי, אַמַּאי אִיהִי לְתַתָּא הָכָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, דָּא רָזָא עִלָּאָה, מֵאַרְבַּע אַתְוָון תַּלְיָין אַרְבַּע שְׁמָהָן, מִן י' יהו"ה, מִן ה' הוי"ה (נ"א הוי"ה), מִן ו' והי"ה, מִן ה' הוה"י (נ"א והי"ה הוה"י), עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וַדַּאי וְרָאִיתָ אֶת אָחוֹרָי, (ופני לא יראו) (שמות לג כג), וּמִסִּטְרָא דַּאֲחוֹרַיִם אִיהִי י' לְתַתָּא, וּמִסִּטְרָא דְּפָנִים לְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאִתְהַפַּךְ שְׁמָא מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמֵרַחֲמֵי לְדִינָא, כַּד אִתְהַפַּךְ לְדִינָא אִיהוּ הוה"י י' לְתַתָּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, מָאֲסוּ יִסּוּרִין דִּילֵהּ, וְאִלֵּין דַּחֲבִיבִין יִסּוּרִין אִתְהַפַּךְ לוֹן מִדִּינָא לְרַחֲמֵי יהו"ה, וּבְהַהוּא זִמְנָא אֶבֶן מָאֲסוּ וכו', מַה דַּהֲוָת

י' לְתַתָּא אִתְחֲזַרַת לְעֵילָּא, וּמִסְטָרָא דְּוהי"ה אִיהִי י' בְּאֶמְצַע, בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתַּטַּח לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר זַכָּאָה חוּלְקֵי דְּזָכִינָא לְהַאי, דְּדָא עִיקָּרָא וְיסוֹדָא דְכוֹלָּא.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, תַּמָּן אִישׁ תַּמָּן אִשָּׁה עִם ה' דֶּאלהי"ם, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שיר ב ה) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמָאן גָּרִים דָּא, בְּגִין דְּאִתְפַּשְׁטוּ מִכָּתְנוֹת אוֹר אָדָם וְחַוָּה, וּבְגִין דָּא סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, בְּכָתְנוֹת עוֹר דְּאִינּוּן לָקֳבֵל וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאָדָּמִים וכו' (שמות כה ה).

וְכִי אָדָם גָּרִים, וְהָא כְּתִיב (בראשית ג ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְתָּא מֶה עָבְדַת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שם יג) וַיֹּאמֶר יהו"ה אלהי"ם אֶל הָאִשָּׁה מַה זֹּאת עָשִׂית, כָּל חוֹבָה דְעָבְדַת לְשָׁכְיְנְתָּא דְאִיהִי זֹאת עָבְדַת, וּבְגִין דָּא מַה זֹּאת עָשִׂית, דְּאִיהִי מַה שְׁמוֹ, מַה זֹּאת וַדַּאי, מָה יהו"ה אלהי"ך שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה (דברים י יב), וְאַל תִּקְרֵי אִם אֶלָּא אֵם (הדא הוא דכתיב (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו תיראו דאיהו י"ה אבא ואימא עלאה), וְאַנְתְּ לָא דְחֵילְתְּ מֵאִימָּא עִלָּאָה, לְזֹאת עָבְדַת כָּל דָּא וַדַּאי, דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית ט יב) זֹאת אוֹת הַבְּרִית. דְּאָדָם

דף צה:

וְאִתְּתֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ בְּדִיוּקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וּבְגִין דָּא חוֹבָא דְאָדָם הָוָה תַּלְיָא בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְחוֹבָה דְחַוָּה בִּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא מַה זֹּאת עָשִׂית, לְזֹאת עָשִׂית וַדַּאי, וְחוֹבָא דָא גָּרַם דְּנָחֲתַת שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל עָבְדִין מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כו מד) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים וכו', וּבָהּ אָמַר דָּוִד (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ וְגוֹמֵר, דָּא אִתְּמַר בְּמִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, וּמָאן גָּרִים לְמֶהֱוֵי אִיהוּ נָטִיר בָּהּ, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם קלב ד) אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהו"ה וְגוֹמֵר.

וְהַאי אִיהִי חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (קהלת ט טז) וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמואל א ב ל) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלּוּ, כַּד נָחִית שְׁלֹמֹה מִמַּלְכוּתֵיהּ הָוָה חָכְמָה דִילֵיהּ בְּזוּיָה בְּעֵינֵי שַׁטָּיִן, וְכַד אִסְתַּלַּק בְּמַלְכוּתֵיהּ אִתְּמַר בֵּיהּ (מלכים א ה

י) וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה, דְּאִתְרַבְּיַאת עַד דְּמָטָאת לְהַאי אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת מִתַּמָּן, לַאֲתַר דְּחָכְמָה עִלָּאָה, דְּאִיהִי חָכְמָה בְּרֵישָׁא, וְאִיהִי חָכְמָה בַּסּוֹף, וְאִיהִי תּוֹרָה בְּאֶמְצָעִיתָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא תּוֹרַת אֱמֶת, לְעֵילָּא תּוֹרַת חָכָם, לְתַתָּא חָכְמַת שְׁלֹמֹה, וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דִּשְׁלֹמֹה אִתְמַר וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה, דִּנְחִיתַת בֵּיהּ, וּסְלִיקַת בֵּיהּ, כְּמָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. אסל בְּחַיֵּיבַיָּא מַה כְּתִיב בְּהוּ, (איכה א יד) נָתְנַנִי יהו"ה בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם, (עמוס ה') נָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם (עמוס ה ב), וְאַף עַל פִּי דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְמֵיקַם מִגַּרְמָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ט יא) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת, וּמָאן גָּרִים דְּנָחְתַת לָהּ מֵאַתְרָהּ דָּא נָחָשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ג יד) וַיֹּאמֶר יהו"ה אלהי"ם אֶל הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּגָרְמַת דְּאִשְׁתַּכְּחַת יַבָּשָׁה וְנָפְלַת מֵאַתְרָהּ, אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹמֵר (שם), לַייט לֵיהּ דְּלָא יְהֵא לֵיהּ מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין עַל מַה דְּסָמִיךְ, דְּאִינּוּן רַגְלוֹי וִידוֹי דְּקָצִיץ לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ גָּרִים קְצוּץ וּפְרוּד לְעֵילָּא, וּבְגִין דָּא עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שם), וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו (שם כז לט) מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ.

עֵשֶׂר לְוָטַיָּא לַייט לְחִוָּיָא, בְּגִין דְּגָרִים דְּאִתְפַּרַשׁ שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה מִבַּעְלָהּ, וְעֵשֶׂר לְאָדָם, וְעֵשֶׂר לְחַוָּה, וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא, דְּחָבַאת לַצַּדִּיק דְּאִיהוּ תְּשִׁיעָאָה, כֻּלְּהוּ חָאבוּ לַעֲשִׂירָאָה, וְאַרְעָא לַצַּדִּיק, וּמַמַּאי (נ"א ואמאי) חָאבַת לַצַּדִּיק, דְּהָא בַּעֲבוּרֵךְ אָמַר לְאָדָם, וְעוֹד בְּגִין אָדָם לַייט לְאַרְעָא דְּאִתְנְטִיל מִינָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה, אִם כֵּן מַה חָבַאת לַצַּדִּיק דְּאִיהוּ תְּשִׁיעָאָה. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ט) וַיַּצְמַח יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וַהֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְמִמְחָא בִּידָא דְּאָדָם דְּלָא יֵכוּל מֵאִילָנָא דְמוֹתָא, וְלָא מָחַאת, בְּגִין דָּא אָמַר בַּעֲבוּרֵךְ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי אִית דַּעַת בְּאַרְעָא לְכוּלֵי הַאי, אָמַר לֵיהּ אִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, אָמַר לֵיהּ וְהָא בְּחָכְמָה עִלָּאָה וּבְאַרְעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר הַאי קְרָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי דָּא לָקֶבֶל דָּא עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית חָכְמָה וְאִית חָכְמָה, אִית אַרְעָא וְאִית אַרְעָא.

אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן מַה חָבַאת אַרְעָא לַצַּדִּיק דְּלָקְחָתָה תִּשְׁעָה, אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּבְרִית, אוֹת בְּרִית מִלְּגָאו טוֹב עָרְלָה רָע, דָּא מִלְּגָאו וְדָא מִלְּבָר, וּבְגִין דְּחוֹבָא דְעֵץ הַדַּעַת גָּרִים פְּרוּדָא בֵּין צַדִּיק וּשְׁכִינְתָּא, בְּגִין דָּא לָקַאת אַרְעָא תִּשְׁעָה, וְאִינּוּן דְּחָאבוּ בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲשִׂירִית לָקוּ עֶשֶׂר עֶשֶׂר. וְתָא חֲזִי שִׁבְעָה אַרְעִין אִינּוּן אֶרֶץ אֲדָמָה אַרְקָא גֵּיא נְשִׁיָּה צִיָּה תֵּבֵל, וְאָדָם חָאב

דף צו.

בְּבַת שֶׁבַע, וְאִתְמַר בֵּיהּ (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק, הִרְהֵר תְּיוּבְתָּא וְאִתְמַר בֵּיהּ (שם) וָקָם, וַהֲוָה סָלִיק, וְכַד נָחִית תַּמָּן הֲוָה עָבִיד עוֹבָדִין וְתוֹלְדִין בְּכָל אַרְעָא וְאַרְעָא, מִנְּהוֹן הֲווֹ צָמְחִין וּמִנְּהוֹן לָא הֲווֹ צָמְחִין, וְאִית תַּמָּן בְּרָיָין מִנְּהוֹן בִּתְרֵין רֵישִׁין וְאִית מִנְּהוֹן בִּתְלַת עַד שֶׁבַע, וְאִית תַּמָּן אֲתַר דְּנַהֲרָא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְאִית אֲתַר דְּלֵית בֵּיהּ נְהוֹרָא כְּלָל אֶלָּא חֲשׁוֹכָא וְקִבְלָא.

הָכִי אִינּוּן אִלֵּין דְּנָחֲתִין לְשִׁבְעָה מִינֵי עֲנִיּוּתָא, אִית מִנְּהוֹן דְּלֵית לוֹן נְהוֹרָא כְּלָל, דְּכָל יוֹמֵיהוֹן אִינּוּן בַּעֲנִיּוּתָא, וְאִית מִנְּהוֹן דְּאִית לְהוֹן נְהוֹרָא כָּל יוֹמֵיהוֹן וְאִינּוּן בְּעוּתְרָא, וְאִית מִנְּהוֹן דְּלִזְמְנִין אִית לוֹן נְהוֹרָא וּלְזִמְנִין חֲשׁוֹכָא, אִלֵּין אִינּוּן דְּאִתְיַלִּידוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּסִיהֲרָא בֵּינוֹנִיִּים, לְזִמְנִין אִית לוֹן עוּתְרָא וְסָלְקִין, וּלְזִמְנִין עֲנִיּוּתָא וְנָחֲתִין, וְאִית אָחֳרָנִין דְּעָבְדִין תּוֹלְדִין וּמַצְלִיחִין, וְאִית מִנְּהוֹן דְּלָא מַצְלִיחִין, וְאִית מִנְּהוֹן דְּמַצְלִיחִין (נ"א צמחין) עַד פַּלְגוּ יוֹמֵיהוֹן וּמַיְיתִין בְּקַצְרוּת יוֹמִין, אִלֵּין דְּאִתְיְלִידוּ בְּמִלּוּיָיא דְּסִיהֲרָא אִינּוּן צָמְחִין וְחַיִּין וּמַשְׁלִימִין כָּל יוֹמֵיהוֹן, וְאִינּוּן דְּאִתְיְלִידוּ בְּחֶסְרוֹנָא דְּסִיהֲרָא לָא צָמְחִין וּמַיְיתִין מְיָד, וְאִינּוּן דְּאִתְיְלִידוּ בְּאֶמְצָעִיתָא דְּסִיהֲרָא מִתְקַצְּרִין בְּפַלְגוּת יוֹמֵיהוֹן.

וְאִית אַרְעִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית לז כד) וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים אִית בֵּיהּ, אוּף הָכִי אִית בְּרָיָין דְּאִינּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּבָתֵּיהוֹן מַלְיָין מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, דְּאִינּוּן נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וְנָשְׁכִין לוֹן בְּכַמָּה נְשׁוּכִין דְּיִסּוּרִין, דְּאִינּוּן גָּרְמוּ קֳדָם דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא, (בגין דייתו) בְּגִלְגּוּלָא בְּאִלֵּין גּוּפִים וּבְאִלֵּין בָּתִּים, וְכַד נָשְׁכִין לוֹן אִינּוּן נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים בְּכַמָּה יִסּוּרִין אִינּוּן צָוְוחִין בְּאִלֵּין מָארֵי דְּגֵיהִנָּם דְּנִדּוֹנִין בּוֹ, וְאִית אָחֳרָנִין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן בְּחֶדְוָה בְּבֵיתָא, וְצָוְוחִין בְּאִלֵּין מָארֵי דְּגֵיהִנָּם דְּנִדּוֹנִין בּוֹ, וְאִית אָחֳרָנִין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן בְּחֶדְוָה

וּבְשַׁלְוָה בְּלָא עֲצִיבוּ כְּלָל, מִכָּל מַה דְּאִתְרַבֵּי בְּשִׁבְעָה אַרְעִין, וְאִתְדַּנּוּ בְּשִׁבְעָה מְדוֹרֵי גֵּיהִנָּם, וְאִית בִּבְנֵי נָשָׁא כְּגַוְונָא דָא, וְחַכִּימֵי דְרָזִין אִלֵּין לוֹן אִתְמַסַּר לְמִנְדַּע.

בְּרֵאשִׁית בָּ'רָ'א אֱ'לֹהִי'ם (רישי תיבין וסופי תיבין א"ב וא"ם תמן דאינון י"ה), תַּמָּן אֵם, וְרָזָא דְמִלָּה (שם ג ב) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הָיְתָה אֵם כָּל חָי, כְּגַוְונָא דְהַהִיא דְאִתְמַר בָּהּ (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא, הַאי אֵם כָּל חָי לַאו אִיהִי כְּאִתְּתָא קַדְמָאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, דְּגָרְמַת מִיתָה לְכָל עָלְמָא, דְּהָא אֵם כָּל חָי כְּתִיב בָּהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (קהלת ט ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תְּרֵין נְשִׁין הֲווֹ לֵיהּ, אָמַר לֵיהּ אִין, חַד יָצָר הַטּוֹב וְחַד יֵצֶר הָרָע, חָדָא מִסִּטְרָא דְעִצָּם תַּקִּיפָא דִינָא קַשְׁיָא, וַחֲדָא מִסִּטְרָא דְבִשְׂרָא, מִתַּמָּן אִינּוּן רַכִּיכֵי לִבָּא, וְאִינּוּן דְּגַרְמָא אִינּוּן קְשֵׁי קְדָל, וְעַל אִתְּתָא דְאִתְנְטִילַת מִגַּרְמָא אָמַר בֵּן סִירָא, גַּרְמָא דְנָפִיל בְּחוּלָקָךְ טַב אוֹ בִּישׁ גַּרֵרֵיהּ, וְעַל אִתְּתָא דְגַרְמָא אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, לָא קְרָא לָהּ אִתְּתֵיהּ, כְּגַוְונָא דְחַוָּה דְאִתְמַר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, דְּאָחֳרָא שִׁפְחָה הֲוַת דְּמִסִּטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, חָדָא רַע וַחֲדָא טוֹב, וּמִסִּטְרָא דְעֵץ הַחַיִּים תַּרְוַיְיהוּ חַיִּים.

וּבְסִתְרֵי תּוֹרָה חַוָּה ח' ו"ה ח' חָכְמָה כ"ח מָ"ה, כְּלָלָא דִשְׁמָא קַדִּישָׁא, ח' אִיהִי כְּגַוְונָא דְאִמָּא עִלָּאָה דְאִיהִי תְּמִינָאָה לְעֵשֶׂר סְפִירָן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וְחָכְמָה בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדָע, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ג ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וּמִסִּטְרָא דִילָהּ וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים (בראשית ב ז), וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שם כג) לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְּחָה זֹאת, וְלָא אָחֳרָא דְאִתְנְטִילַת מִגַּרְמָא, דְגַרִימַת לֵיהּ מִיתָה, דְּהָא שִׁפְחָה גָּרְמַת וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם (שם ג ז), וּבְגִין דָּא (שם כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם.

דף צו:

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַמַּאי אָמַר, בְּגִינָהּ כִּי מֵאִישׁ לֻקְּחָה זֹאת (בראשית ב כג), כִּי מֵאָדָם הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר, אַמַּאי מֵאִישׁ, אֶלָּא מֵאִישׁ תַּמָּן אֵ"ם וְתַמָּן יֵ"שׁ, תַּמָּן יֵ"שׁ הֲדָא

הוּא דִכְתִיב (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ, תַּמָּן אִם כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא (שם ב ג), וְאִינוּן אַבָּא וְאִמָּא חָכְמָה וּבִינָה, דְמִתַּמָּן אִתְנְטִילַת, וּבְגִין דָּא כִּי מֵאִישׁ לֻקָּחָה זֹאת.
וְאִית לֵיהּ אָחֳרָא דְאִתְקְרִיאַת בַּת זוּגֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם. תָּא חֲזֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּדִיוֹקְנָא דְיהו"ה אִתְבְּרִי, וּבְדִיוֹקְנָא דְעֹשֶׁר סְפִירָאן דְאִינוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מִסִּטְרָא דְיהו"ה, מִסִּטְרָא דְי' אִתְקְרֵי אִישׁ, וּמִסִּטְרָא דְה' עִלָּאָה אִתְּתֵיהּ אִתְקְרִיאַת אִשָּׁה אֵם כָּל חָי, וּמִסִּטְרָא דְו"ה חַוָּה אִתְּתֵיהּ, וּמִסִּטְרָא דְיו"ד ה"א וא"ו ה"א חַוָּה אִתְקְרֵי אָדָם, וּבְכָל מַה דַּהֲוָה בְּדִיוֹקְנֵיהּ לָקֳה.
בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, דָּא אָדָם דְּכָלִיל שִׁית, וְאִינוּן תְּרִין שְׁפָחוֹת מִסִּטְרָא דְאִילְנָא דְטוֹב וָרָע עִצָּם וּבָשָׂר, אִישׁ וְאִשָּׁה דְאִתְמַר בֵּהּ (בראשית ב כג) כִּי מֵאִישׁ לֻקָּחָה זֹאת, הָא אַרְבַּע, אָדָם זָכָר וּנְקֵבָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וְגוֹמֵר, הָא שִׁית, וּבְגִין דָּא (שם ג כב) וַיֹּאמֶר יהו"ה אלהי"ם הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְגוֹמֵר, וְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין כְּאַחַד מִמַּלְאָכֵי הַשָּׁרֵת.
אַדְהָכִי הָא אֱלִיָּהוּ אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ וְאָמַר רַבִּי כְּאַחַד מֵהֶם הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר אִם עַל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת הָוָה אָמַר, מַאי כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר, מַאי הָאָדָם בְּתוֹסֶפֶת ה', אֶלָּא ה' דְהָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, יְהֵא (נ"א הוא) לָא כְתִיב אֶלָּא הָיָה, חַד מֵאַרְבַּע אַתְוָון דְאִינוּן יהו"ה כְּחַד מִן אַרְבַּע אַתְוָון דְאִיהוּ ו'.
וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ (שם) דָּא י', אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים (שם) דָּא ו' (נ"א ה'), וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם (שם) דָּא ו', חַי וַדַּאי, כַּד ה' הַוַּת יְחִידָא מִנֵּיהּ עָאלַת בֵּין טוֹב לָרָע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם תְּרֵין יְצִירוֹת טוֹב וָרָע, לְמִנְדַּע (ואתמר בהון (שם) ויפח באפיו נשמת חיים ודא ה' לדעת טוב ורע למנדע) מַה דַּהֲווֹ גָּרְמִין לְמֶעֱבַד, וּבְגִין דָּא עָאלַת בֵּינַיְיהוּ.
בָּתַר דְּחָאב אָדָם דִּיצִירָה, אִתְפַּרְשַׁת ה' עִלָּאָה וְאִסְתַּלְקַת מִנֵּיהּ, וּבְגִין דְּלָא אִתְחַזְרַת לְגַבֵּיהּ, אָמַר אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, וְהַאי עֵץ הַחַיִּים הָוָה נָטוּעַ בְּעֵץ הַגָּן, וּבְגִין דְּלָא זָכָה לְמֵיכַל מִנֵּיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַיְשַׁלְּחֵהוּ יהו"ה אלהי"ם מִגַּן עֵדֶן (שם ג כג) לַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם, הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (שם ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה דְּלָא הָוָה כְּדַאי לְמֶהֱוֵי בְּגִנְתָא דְאוֹרַיְיתָא,

כֵּיוָן דְּלָא נָטִיר בָּהּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר, וְעָבַר עַל מֵימְרָא דְמָארֵיהּ, דְּאִם הֲוָה נָטִיר דְּלָא עָבַר עַל מֵימְרָא דְמָארֵיהּ, וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי יג יד) תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמּוֹקְשֵׁי מָוֶת, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ (שם ג יח), וְדָא אִיהוּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, גַּם לְרִבּוֹת נוּקְבָא, אִיבָּא דְאִילָנָא פְּרִי צַדִּיק.

וְעוֹד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מַלְאָכִין קַדִּישִׁין בְּגִין לְמֶהֱוֵי אִיהוּ כְּאַחַד מִינָּנָא כְּמָא דְאָמַר חִוְיָא (בראשית ג ה) וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע, וְדָא אִיהוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע, דָּא גְּרִים לֵיהּ מוֹתָא, דְּאִם זָכָה לְמֵיכַל מֵאִילָנָא דְחַיֵּי דְאִיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַוי לוֹן לְאִינּוּן דְּמַנִּיחִין לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא דְאִתְמַר בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים, וּבְפִקּוּדִין דִּילָהּ דְּאִינּוּן אִיבָּא דְאִילָנָא דְאִתְמַר בֵּיהּ וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, וְאָזְלִין בָּתַר אִלֵּין דְּמִפַּתֵּי לוֹן מִסְטְרָא דְנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, דְּאָמְרֵי לוֹן הִשְׁתַּדְּלוּן בְּמַלְאֲכַיָּא דְמַמָּנָן עַל כּוֹכְבַיָּא וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, וְעַל אִלֵּין דְּמַמָּנָן עַל רוּחִין וְשֵׁדִין, לְמֶהֱוֵי כֵּאלֹהִי"ם יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע, וַעֲלַיְיהוּ

דף צז.

אִתְמַר, (עי, מ"ב כג, וירמיה מד), כֹּה אָמַר יהו"ה לַמְזַבְּחִים וְלַמְקַטְּרִים לַכֹּכָבִים וְלַמַּזָּלוֹת וְלַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי, וְדָא אִיהוּ דְמַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגוֹמֵר, וּבְלָעֲם חַיָּיבָא בְהַאי הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל, וְדוֹר אֱנוֹשׁ וְדוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְקַר לוֹן מֵעָלְמָא דֵּין וּמֵעָלְמָא דְאָתֵי, וְדָא אִיהוּ (בראשית ב יז) כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעָלְמָא דֵּין וְתָמוּת בְּעָלְמָא דְאָתֵי, וְחוֹבָא דָּא גָּרִים חָרְבָּן בֵּי מַקְדְּשָׁא וְגָלוּת יִשְׂרָאֵל בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא וְאִתְקְטִילוּ מִנַּיְיהוּ.

דְּכָל חַד הֲוָה מְזַבַּח וּמְקַטֵּר, וַהֲווֹ נָחְתִין חֲיָילִין דִּלְעֵילָא, וְכַד הֲוָה נָבִיא מְיַסֵּר לוֹן, מַה כְּתִיב בְּהוֹן (עי, ירמיה מד ה) וְלֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל נָבִיא וְחוֹזֶה, וּבַמֶּה הֲוָה מְיַסֵּר לוֹן נָבִיא, הֲוָה אוֹמֵר לְהוֹן דִּיהוֹן חָזְרִין בִּתְיוּבְתָּא, וְאִי לַאו וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ (דברים יא יז), וְאִינּוּן הֲווֹ מְזַלְזְלִין בֵּיהּ, וַהֲווֹ אָמְרִין אֲנַן

אוֹמִינָן לְאִלֵּין דִּמְמַנָּן עַל מִטָּרָא, וְכָפִינָן לְהוֹן לְנַחְתָּא מִטָּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲלִיף לְהוֹן לְמְמַנָּן בִּשְׁלִיחוּתַיְיהוּ בְּגִינַיְיהוּ, וְקָטִיל לוֹן וְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּגִינַיְיהוּ, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין אוּמִין דְּעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ חוֹבָא דְּאָדָם דְּגָרִם לֵיהּ חִוְיָא מִיתָה לֵיהּ וּלְאִתְּתֵיהּ, דְּכַתִּי לוֹן בְּהַהוּא אִילָנָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ג ה) כִּי יוֹדֵעַ אלהי"ם וכו', וּבְגִין דָּא מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נַשׁ בַּמֶּה שֶׁהוֹרִשַׁתְ הִתְבּוֹנָן אֵין לָךְ עֵסֶק בַּנִּסְתָּרוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּמֶּה הֲווֹ נָחֲתִין אִלֵּין חֲיָילִין, אָמַר לֵיהּ בְּרִי מָה אַתְּ חָשִׁיב דַּהֲווֹ נָחֲתִין, וַדַּאי הָא רָזָא דְאִילָנָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּלָא עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּיָא לֵיהּ מְפוּרְסָם לְעָלְמָא אֶלָּא בֵּינֵי חַבְרַיָּא, עַד דְּיֵיתֵי דָּרָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, אָמַר לֵיהּ כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְגַּלְיָא בֵּינֵי חַבְרַיָּא מַאי נִיהוּ, אָמַר לֵיהּ בְּנִי, מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה הֲוָה טוֹב, מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה הֲוָה רָע, וְבוּכְדְנֶצַּר הֲוָה יָדַע בֵּיהּ, וְהָכִי עָבִיד צַלְמָא דְיֵלֵיהּ, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע אִילָנָא דְטוֹב וָרָע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דניאל ב לב) רֵישֵׁיהּ דִּי דְהַב טָב, חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כָסֶף, עַד הָכָא הֲוָה מִסְטָרָא דְטוֹב, וּבְגִין דָּא אָמַר דִּי דְהַב טָב, מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה רַע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) מֵעוֹהִי וְיַרְכָתֵיהּ דִּי נְחַשׁ מִסְטָרָא דְנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי.

וּמֵהַאי אִילָנָא נָחֲתִין נִשְׁמָתִין דְּעֶרֶב רַב דְּאִינּוּן דְּעַרְבוּבְיָא דְטוֹב וָרָע, וְכַמָּה נִימִין תַּלְיָין מֵהַאי אִילָנָא דְאִינּוּן צָבָא הַשָּׁמַיִם, דִּי מְמַנָּן עַל כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְכֻלְּהוּ מְעוּרְבִין טוֹב וָרָע, וַהֲווֹ עַנְפִין תַּלְיָין מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, אִלֵּין מְמִיתִין וְאִלֵּין מְחַיְיִין, אִלֵּין שֵׁדִים מִסִּטְרָא דְשִׂמְאלָא, וְאִלֵּין מַלְאָכִים מִסִּטְרָא דִימִינָא, וַהֲווֹ יָדְעִין כָּל גַּוְונִין דְּעַנְפִין דְּאִילָנָא דְאִינּוּן מַזָּלוֹת וְכוֹכָבִים, וַהֲווֹ לָקְטִין עִשְׂבִּין כְּגַוְונָא דְאִלֵּין גַּוְונִין, וַהֲווֹ עָבְדִין דְּיוֹקְנִין כְּפוּם הַהוּא מַזָּל דַּהֲווֹ בָּעָאן לְנַחְתָּא לֵיהּ, כְּגוֹן טָלֶה אוֹ שׁוֹר אוֹ בְּתוּלָה אוֹ תְּאוֹמִים דְּאִיהוּ צוּרַת אָדָם דּוּ פַּרְצוּפִין, דְּאִיהִי דְיוֹקְנָא דְנוּקְבָא, אוֹ סַרְטָן אוֹ אַרְיֵה אוֹ מֹאזְנַיִם אוֹ עַקְרָב אוֹ קֶשֶׁת אוֹ גְּדִי אוֹ דְלִי אוֹ דָּגִים, וַהֲווֹ מְקַטְּרִין לוֹן בְּאִלֵּין עִשְׂבִּין בְּכָל גַּוְון, לְכָל חַד כְּפוּם גַּוְון דִּילֵיהּ לְעִילָּא, וְהָכִי הֲווֹ עָבְדִין דְּיוֹקְנִין דְּצוּרַת חַמָּה וּלְבָנָה וְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וַהֲווֹ מְקַטְּרִין לְכָל צוּרָה דַּהֲווֹ בָּעָאן לְנַחְתָּא לְעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עֲלַיְיהוּ כֹּה אָמַר יהו"ה לַמְקַטְּרִים וְלַמְזַבְּחִים לַכּוֹכָבִים וְלַמַּזָּלוֹת וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי.

אָמַר לֵיהּ מַאי לְמִזְבְּחִים, אָמַר לֵיהּ לְכָל דִּיּוּקָנָא הֲווֹ עָבְדִין, דְּנָטְלִין בְּעִירָן אוֹ עוֹפִין כְּפוּם הַהוּא מַזָּל, וַהֲווֹ דָבְחִין עֲלַיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ לַמִּזְבְּחִים, וַהֲווֹ נָחֲתִין לוֹן וּמְמַלְּלִין עִמְּהוֹן וַהֲווֹ עָבְדֵי רְעוּתֵהוֹן, וְהַוּוּ סָגְדִין לוֹן וְהֵמָנִין בְּהוֹן, אָמַר לֵיהּ בְּמַאי הֲווֹ נָחֲתִין לוֹן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הֲווֹ יָדְעִין כָּל שְׁמָהָן דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, וַהֲווֹ מַשְׁבִּיעִין לוֹן, וּלְבָתַר עָאלִין שְׁמָא מְפָרַשׁ

דף צז:

בְּפוּמֵיהוֹן דְּאִלֵּין דִּיּוּקְנִין וַהֲווֹ מְמַלְּלָן, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּקְרָא (ירמיה נא מד) וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו, נָפַל שְׁמָא מְפָרַשׁ וּמִיָּד נָפְלַת צַלְמָא עַל אַנְפּוֹהִי, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי אֵיךְ הֲוָה שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלִּיל בְּהוֹן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי עַל הַאי אִתְּמַר (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה וכו', אָמַר לֵיהּ וְכִי יָכִיל בַּר נַשׁ לְאוֹלִיף שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַגָּנָא, אָמַר לֵיהּ אִין.

וּכְגַוְונָא דָּא מָאן דְּנָפִיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְאַעְיל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ דְּאַפִּיק זֶרַע מְנִיהּ מֵאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ וְאַעְיל בְּרְשׁוּת נוּכְרָאָה, כְּאִלּוּ הַאי נָטַע אִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, וּבְגִין הַאי בַּר דְּנָטַע בְּזוֹנָה אוֹ שִׁפְחָה אוֹ גּוֹיָה אוֹ נִדָּה, אִתְּמַר (שם ד) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, וְעַל בְּרָתָא דְּאִתְעֲבִידַת בְּגַוְונָא דָּא אִתְקְרִיאַת מַסֵּכָה, וְעָלַיְיהוּ אִתְּמַר (דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וְגוֹמֵר, וְשָׂם בַּסָּתֶר, מַאי בַּסָּתֶר בְּסִתְרוֹ דְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות כ כג) לֹא תַעֲשׂוּן (אתי) אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאלֹהֵי זָהָב, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי כְּדְמוּת שַׁמְּשַׁי שֶׁמְּשַׁמְּשִׁין אוֹתִי (נ"א לפני) בַּמָּרוֹם, לְצַיְירָא בַּסֵּתֶר דִּילִי שׁוּם צִיּוּר אוֹ דְּמְיוֹן, דְּכָל מָאן דְּצַיֵּיר לְעֵיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּסֵּתֶר (דאיהי שכינתיה, כלילא מעשר ספיראן), שׁוּם צִיּוּר וְצֶלֶם וּדְמוּת כְּגַוְונָא דְּמְצַיְירִין בְּשַׁמְּשִׁין דִּילֵיהּ, נִשְׁמָתֵיהּ אִתְלַבְּשַׁת בְּהַהוּא צַלְמָא, כַּד נָפְקַת מֵהַאי עָלְמָא, קַלָּא נָפְקַת לְגַבֵּהּ לְצַלְמָא תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מ כה) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ, וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵ"ל וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ (שם יח).

וּבְרִי וַדַּאי כָּל מָאן דְּנָפִיק מֵרְשׁוּת הָרַבִּים וְאַעְיל בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד אוֹ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְאַעְיל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, כְּאִלּוּ עָרַב שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְעָבִיד אִילָנָא דְּטוֹב

וָרָע, וְדָא הוּא רָזָא דַהֲוָה נָפִיק בְּלָעוֹ מִפִּיו, דְּבֵיהּ הֲוָה אָמַר צַלְמָא דִּנְבוּכַדְנֶצַּר אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא, וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַעֲקָרָא הַאי אִילָנָא מֵעָלְמָא וּלְאוֹקָדָא לֵיהּ בְּגֵיהִנָּם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם א לא) וְהָיָה הֶחָסֹן לִנְעֹרֶת וְגוֹמֵר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֵּן אֲסִיר לְעַמָּא לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּשׁוּם מַלְאָךְ וְלָא בִּשְׁמָא בְּעָלְמָא בָּתַר דְּאִית עִרְבּוּבְיָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי לַאו הָכִי, דְּהָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם (בראשית ב טז) מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכוֹל תֹּאכֵל, מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַאי הֲוָה קֶדֶם דְּחָאב, בָּתַר דְּחָב וְנָחִית מֵאַתְרֵיהּ וְאִתְעָרַב בְּאִילָנָא דְטוֹב וָרָע, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, כְּאִלּוּ הֲווֹ מְעוֹרְבִין בְּאִילָנָא דְטוֹב וָרָע, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא עוֹבְדִין עֲבוֹדָה זָרָה בְּטַהֲרָה הֵם.

אֲבָל אִלֵּין דְּיָדְעִין אִילָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, נָטוּעַ בְּגַן דִּילֵיהּ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דִילֵיהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, יָכְלִין לְנַחְתָּא חֵילָא מִתַּמָּן לְגַבֵּי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְלָל, בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֵׂה פְּרִי לְמִינוֹ (בראשית יא א), נָטוּעַ בְּגַן בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְּלָל, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמִינוֹ, אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לָא אִתְמַר בֵּיהּ לְמִינוֹ, אֲבָל מְעוֹרָב מִין דְּלָא בְמִינֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (ויקרא יט יט) שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וכו', שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק אֱמוּנָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּמַחֲשַׁבְתָּא חֲדָא בִּרְעוּתָא חֲדָא בְּלָא עִרְבּוּבְיָא כְּלָל, דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה נְטוּעָה בֵּיהּ, וְאִיהִי גַּן דְּכֻלְּהוּ סְפִירָן בָּהּ אִינּוּן חָד, וְכָל חַד עָבִיד בָּהּ פְּרִי לְמִינוֹ, אִיהִי מִין דְּכָל חַד וְחַד לָא נָפִיק מִנֵּיהּ זַרְעִין לְבָר, הָכִי צָרִיךְ בַּר נַשׁ דְּלָא אַפִּיק זַרְעָא לְבָר מִבַּת זוּגֵיהּ, דְּאִיהִי מִין דִּילֵיהּ יְחוּדָא דִילֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְצָרִיךְ בַּר נַשׁ לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מִנֵּיהּ כָּל מַחֲשָׁבִין דְּאִינּוּן קְלִיפִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (משלי יט כא) רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב אִישׁ, וּלְסַלְקָא שְׁכִינְתֵּיהּ לְגַבֵּיהּ בְּמַחֲשַׁבְתָּא חֲדָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וַעֲצַת יהו"ה הִיא תָקוּם, כְּגַוְונָא דְּבַר נַשׁ דִּמְתַיַּחֵד בְּבַת זוּגֵיהּ, וְאִתְפַּשַּׁט מִלְּבוּשׁוֹי לְמֶהֱוֵי עִמָּהּ חַד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב כא) וְהָיוּ לְבָשָׂר

אֶחָד, הָכִי צָרִיךְ לְאַפְשָׁטָא מִנַּיְהוּ כָּל מַחֲשָׁבִין אָחֳרָנִין, בְּזִמְנָא דְמִיַּחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא תְּרִין זִמְנִין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד.

דף צח.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם דָּא מטטרו"ן, דְּבָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַדְמוֹן וְרֵאשִׁית לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם דִּלְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ אָדָם הַקָּטֹן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לֵיהּ בְּדִיוּקְנָא וְצִיּוּרָא דִּלְעֵילָּא בְּלָא עַרְבוּבְיָא, וְעָלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, וְאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (שם יא ז), כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא וַי מָאן דְּעָבִיד עַרְבוּבְיָא לְעֵילָּא וּלְתַתָּא, דְּהַאי אִילָנָא דְּעַרְבוּבְיָא, עַרְבוּבְיָא מֵאִילָנָא דְמוֹתָא, בְּגִין דָּא אִתְקְרֵי מַטָּה, דְּאִתְהַפַּךְ לְנָחֵשׁ לְאַלְקָאָה בֵּיהּ לְחַיָּבַיָּא, וּמָאן אִיהוּ דְּאַפִּיךְ לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, כֵּיוָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה יָדַע דְּאִילָנָא דָא הֲוָה עָתִיד לְגָרְמָא מִיתָה לְאָדָם (ולכל בריין דעתידין למהוי אבתריה) אַמַּאי בָּרָא לֵיהּ לְאָדָם דְּעָתִיד לְמֶחטֵי קַמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי דִּיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא לָא הֲוָה שְׁלִים עַד דְּבָרָא לְאָדָם, דְּהָכִי הֲוָה אָדָם דִּלְעֵילָּא (כ"י לגבי אדם דלתתא), כְּגַוְונָא דְנִשְׁמָתָא לְגַבֵּי גּוּפָא, וּכְמָה דְּלָא אִית עוֹבָדָא לְנִשְׁמָתָא בְּלָא גּוּפָא, הָכִי הֲוָה צָרִיךְ לְמֶעֱבַד דִּיוּקְנָא לְתַתָּא לְאַפָּקָא בֵּיהּ עוֹבָדָא, וְכֹלָּא כְּגַוְונָא (כעובדא) דִּלְעֵילָּא, אָדָ"ם אִיהוּ לְחֵשְׁבַּן זְעִיר דַּחֲנוֹ"ךְ תֵּשַׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילֵיהּ שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא בְּכָל (מכל) אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֹלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

אָדָם דִּלְעֵילָּא לָא הֲוָה שְׁלִים בְּלָא נוּקְבָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם, אָדָם דְּכַר, וְאָדָם נוּקְבָא, וְכַד אִתְבְּרִי אָדָם דִּלְתַתָּא דְּאִיהוּ נוּקְבָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אִשְׁתַּלִּים דִּיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי לֹא הִמְטִיר יהו"ה אלהי"ם וכו' (שם ב ה), וְאַמַּאי בְּגִין דְּאָדָם אַיִן, וּבְגִין דָּא מוּכְרַח הֲוָה אָדָם לְמִבְרֵי לֵיהּ, לְאִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ דִּיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא, וְנוּקְבָא בְּהַאי אָדָם בָּהּ הֲוָה חָד, הָדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נא ב) כִּי אֶחָד קְרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רָזָא דְנִשְׁמָתָא.

לְבָתַר אָמַר (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, דָּא גּוּפָא דְּאִיהוּ עֵבֶד שִׁפְחָה כְּלִיל מִטּוֹב וָרָע, בְּגִין לְמֶהֱוֵי לֵיהּ אַגְרָא וְעוּנְשָׁא, וּבְגִינָהּ אָמַר (דברים ל טו) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע, וְאָמַר לֵיהּ וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים, דְּאִם לָא יַהֲבָה בִּידֵיהּ, לָא הֲוָה לֵיהּ אַגְרָא וְעוּנְשָׁא, וְהֲוָה כִּבְעִירָא, וְעִם כָּל דָּא אַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ, כָּל מַה דְּאִירַע לֵיהּ, אִם הֲוָה מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד דְּהוּא כְּלַפֵּי זְכוּ, אוֹ אִם הֲוָה מַטֶּה בָּהּ כְּלַפֵּי חוֹבָא, דְּאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא בְּמִיתָתֵיהּ לָא הֲוָה אַחֲזֵי לֵיהּ תְּרֵין אוֹרְחִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן.

וְאַחֲזֵי לֵיהּ דִּלָּא הֲוָה מְעָרֵב טוֹב בְּרָע, דְּאַפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וְרָזָא דְמִלָּה וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם (שמות כו לג), וְהָכִי עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ טַרְפְּשָׁא, דְּאַפְרִישׁ בֵּין דַּרְגִּין דְּאִילָנָא דְּטוֹב, וּבֵין דַּרְגִּין דְּאִילָנָא דְּרָע, וּמַנִּי לוֹן דִּלָּא לְעָרְבָא טוֹב עִם רָע, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַנִּי לֵיהּ לְאִסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ, וּלְבָתַר אָמַר אִיהוּ (שם ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי וְגוֹמֵר.

אַדְהָכִי הָא סָבָא חַד אִזְדַּמַּן לֵיהּ, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזֵינָא קְרָא דְּאָמַר בְּאוֹרַיְיתָא (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְהָא אוֹרַיְיתָא קֶדֶם דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא הֲוַת, וַחֲזֵינָא דְּעָלְמָא אַקְדִּים לְאָדָם, דְּכָל עָלְמָא וְצָרְכוֹי אִתְבְּרִיאוּ קֶדֶם דְּאִתְבְּרִי אָדָם, אִי הָכִי מַאי תַּקָּנְתָּא אִית הָכָא, אָמַר לֵיהּ סָבָא וְהָא כְּתִיב דְּנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא אִתְבְּרִיאוּ קֶדֶם דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם וְלִית רֵאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (משלי כ כז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, אִיהִי נִשְׁמָתָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא, אֶלָּא אִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְּאִיהוּ אָדָם דְּנִשְׁמָתָא, וְאִית אָדָם דְּגוּפָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים קמד ד) אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ירמיה יז ה) אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח

דף צח:

בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרוֹעוֹ, וְדָא סמא"ל אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן, וְאִית לֵיהּ תְּרֵין נוּקְבִין בִּישִׁין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֹא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא, וְלִית אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְכִי לָא אִתְּמַר

בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבִשְׁכִינְתֵּיהּ (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יהו"ה, מָה אֵשׁ אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה הָכִי אִיהוּ לָא מְקַבֵּל טֻמְאָה, אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (במדבר יט כ) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וְדָא שְׁכִינְתֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה, אֲבָל כָּל מָאן דְּסָאִיב אֲתַר דְּאִיהִי שַׁרְיָא בֵּיהּ, אִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ עָבִיד לֵיהּ, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא, וְלֵית אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵית אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא מָאן דְּאַעִיל מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב) וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי, וְדָא אדנ"י, דְּאִיהוּ רְשׁוּת הַיָּחִיד דְּאִיהוּ יהו"ה יְחִידוֹ דְּעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם. (ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא, ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד, ובגין דא אמר) (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, דָּא אָדָם בְּלִיַּעַל, וּמִסְטְרָא דָּא בַּר נַשׁ רָשָׁע קְרוּי מֵת מֵעִיקָּרָא מִקַּמֵּי דְּאִתְבְּרִי עָלְמָא, אֲבָל לָא אִתְּמַר עַל אָדָם דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְקוּדְשָׁא, וְכַמָּה טִפְּשִׁין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָמְרִין הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר עַל בַּר נַשׁ דְּיָמוּת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב אָדָם כִּי יָמוּת, וְאֵיךְ אָמְרִין דְּלָא יְהֵא מִיתָה מִינֵּיהּ, וַי לוֹן דְּטַב לוֹן דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ בְּעָלְמָא, דְּאִלֵּין אִינּוּן דְּשַׁוְיָן לוֹן, שַׁוְיָן לְאָדָם דְּאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיַּעַל, וְאָמְרִין כְּאָדָם טוֹב כַּחוֹטֵא כּוּלְהוֹן שָׁוִין, יְהֵיוּ כְּמוֹץ לִפְנֵי רוּחַ אִלֵּין חַיָּיבַיָּא דְּאָמְרֵי הָכִי, וּמַלְאַךְ יהו"ה דּוֹחֶה מְנַיְיהוּ.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מַלְאָךְ וְדָא מטטרו"ן, וְאִית אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אֲצִילוּתֵיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְלֵית לֵיהּ בְּרִיאָה וְיִצִירָה וַעֲשִׂיָּה אֶלָּא אֲצִילוּתָא, וּבַאֲתַר דְּא לֵית חֵטְא וְלָא מָוֶת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ה ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, וְעַל הַאי אָדָם בְּלִיַּעַל מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא לְמֵיכַל מִנֵּיהּ, וּדְלָא לְעָרְבָא לֵיהּ עִם טוֹב, דְּהַאי אִיהוּ כְּמָאן דְּעָרִיב כַּסְפָּא עִם עוֹפָרֶת, וְדָא גָּרִים בִּלְבּוּלָא בְּפַמַּלְיָא דִלְעֵילָּא, וְעָרַב חֲשׁוֹכָא בִּנְהוֹרָא מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלָא עוֹד אֶלָּא מָאן דְּאַעִיל זַרְעִיהּ בַּנְדָּה אוֹ שִׁפְחָה אוֹ גּוֹיָה אוֹ זוֹנָה, כְּאִלּוּ מְעָרֵב מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִכְתִיב (שם ו) וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם, דְּאִינּוּן מֵי נִדָּה לְמֵי דַכְיָא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוּתָּר, וְדָא כָּשֵׁר וְדָא פָּסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טָהֳרָה, אִלֵּין

אינון שית סִדְרִין דְּאִתְיְהִיבַת (בהון משנה) (ס"א למשה), לְאַפְרָשָׁא בֵּין טוֹב לָרָע, דְּעָרַב לוֹן אָדָם וְדָרִין דְּאָתוּ אַבַּתְרֵיהּ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, מַאי אלהי"ם, לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים (בראשית ג כד), מַטֵּה הָאלהי"ם וַדַּאי, וְדָא מטטרו"ן, וְהָא אוּקִימְנָא לֵיהּ דְּאִתְהַפַּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וּבֵיהּ אִשְׁתַּנִּיוּ (נ"א אשתכחו) כָּל דִּיוֹקְנִין דְּלָא דָמוּ דָא לְדָא, כַּד אִתְהַפַּךְ מִימִינָא לִשְׂמָאלָא אַחֲזֵי פַּרְצוּפָא דְשׁוֹר, וְכַד אִתְהַפַּךְ מִשְּׂמָאלָא לִימִינָא אַחֲזֵי פַּרְצוּפָא דְאַרְיֵה, וְכַד אִתְהַפַּךְ מִתַּרְוַיְיהוּ לְמַעֲרַב אַחְזִיר אַנְפּוֹי וְאִתְהַפַּךְ לְנֶשֶׁר (נ"א לאד; ם), וְכַד אִתְהַפַּךְ מִתַּרְוַיְיהוּ לְמִזְרַח דְּאִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא אִתְהַפַּךְ לְאָדָם (נ"א לנשר), מִלְּמַטָּה לְנֶשֶׁר, לֵית דְּיוֹקְנָא בְּעָלְמָא דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ.

תְּרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת אִתְחָזְיָין בֵּיהּ, וְכָל דִּיוֹקְנִין דְּמַלְאָכַיָּיא וְדִיוֹקְנִין דְּנִשְׁמָתִין וְדִיוֹקְנִין דְּכָל מַה דְּאִתְבְּרִי בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, (לאו איהו דיוקנא דאדם שלים בכל תקונין, אלא אם הוא) (נ"א כלא הוה) כְּלִיל בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְשִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלַיָּא וְכָרְסַיָּא וּמַלְאָכַיָּא וְנַן עִדָּן וְגֵיהִנָּם, מִסְטָרָא דְתַרְוַיְיהוּ אִתְיְהִיב יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע, גַּן עֵדֶן מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב (משלי יח כב), גֵּיהִנָּם וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה (קהלת ז כו), וְתַרְוַיְיהוּ בְּלִבָּא, לֵב חָכָם לִימִינוֹ, וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ (שם י ב).

דף צט.

בְּרֵאשִׁית ב' תְּרִין חָכְמָה וּתְבוּנָה (ובינה), תְּלִיתָאָה יִרְאַת יהו"ה רֵאשִׁית דָּעַת (משלי א ז). וּבְהַאי דַּעַת אִתְמַר (בראשית ד א) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ, דְּלֵית זִוּוּג אֶלָּא בְּדַעַת דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. יְחוּדָא דְּאַבָּא וְאִימָּא. הָכִי אִיהוּ לְתַתָּא צַדִּיק יְחוּדָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתֵּא דִּלְתַתָּא, וְגוּף וּבְרִית עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שמואל א ב ג) כִּי אֵ"ל דֵּעוֹת יהו"ה וְגוֹמֵר, וְתַרְוַיְיהוּ עִדּוּת, דְּלֵית עִדּוּת פָּחוּת מִתְּרִין.

וְהַאי בֵּן אִיהוּ יְחוּד דְּאַבָּא וְאִימָּא, אִיהוּ עַמּוּד סְבִיל כֹּלָּא, כְּגַוְונָא דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן דְּעָלְמָא עַל חַד סַמְכָא קַיְימָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי י כה) וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, הָכִי אַבָּא וְאִימָּא סָמְכִין עַל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ יְחוּד בֵּין אֵם וּבַת כְּגַוְונָא דָּא הו"ה, וּבֵיהּ אִתְעֲבִידוּ ה"ה אֶחָד אֶחָד י"ג הָכָא וְי"ג הָכָא, וְאִיהוּ ו' יְחוּד דִּתְרֵי אֲחָיוֹת, כְּגַוְונָא דָּא וַיֵּצֵר יהו"ה, דָּא רָזָא דְּא' י' לְעֵילָּא י' לְתַתָּא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא.

יְחוּדָא דְתַרְוַיְיהוּ כַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ, (ה' מן אלהי"ם ו') (נ"א ה"י מן אלהי"ם ו' מלא), כְּלָלָא דְתַרְוַיְיהוּ ה"ה אִמָּא וּבְרָתָא, ו' בֵּין תַּרְוַיְיהוּ, לְעֵילָא לֵית עָרְוָה, וּבַאֲתַר דָּא אָמַר לֹא תְגַלֶּה לְיוֹצְרֵיךְ, לְתַתָּא בַּר מֵאַתְרֵיהּ אָמַר (ויקרא יח ו) לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת, וְהָא אוּקִימְנָא לְעֵיל. וְעוֹד אַשְׁכַּחְנָא רָזָא עִלָּאָה, עֶרְוָ"ה עִ"ר ו"ה, כַּד ו' בֵּין עֶר דְּאִיהוּ רַע אִתְעֲבִיד עוֹר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ויקרא יט יד) וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, דְּהָא רַע מִן עִוֵּר, אִיהוּ עֶרְוָה דְאַפְרִישׁ בֵּין ו"ה דְּאִינּוּן אָח וְאָחוֹת, כַּד אִתְלַבַּשׁ אִילָנָא דְחַיֵּי בְּאִילָנָא דְטוֹב וָרָע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב ט) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, בְּזִמְנָא דְאִיהִי (ס"א דהאי) עֶר בֵּין בָּרָא וּבְרָתָא לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה, לֹא תִקְרְבוּ ו' לָהּ' דְּלָא אִתְגַּלְיָא רַע בֵּינַיְיהוּ דְּאִיהוּ אַחֵר, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי כה ט) וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל, עֶרְיָ"ה תֵּעוֹר קַשְׁתֵּךְ (חבקוק ג ט), עֶר יה, רַע בְּזִמְנָא דְאִיהוּ בֵּין י"ה, הַהוּא רַע לָא תִקְרַב י' בָּהּ'. וְהַאי אִיהוּ קְלִיפָּה דְעָרְלָה, ע"ר מִן עָרְלָה ר"ע, אָדָם בְּהַאי חָאב, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אָדָם הָרִאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, וְדָא גָּרִים עֶרְיָין בְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא עֶרְיָה תֵּעוֹר קַשְׁתֵּךְ, תֵּעוֹר אִיהוּ עֶרְוַת בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, בְּאֵן אֲתַר קַשְׁתֵּךְ דְּאִיהוּ קֶשֶׁת הַבְּרִית, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית לה טז) וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ, תֵּקַ"שׁ אִיהוּ קֶשֶׁ"ת, (ורזא דמלה בעצב תלדי בנים), (שם ג טז) וּמִתַּמָּן אָמְרָה חַנָּה (שמואל א א טו) אִשָּׁה קְשַׁ"ת רוּחַ אָנֹכִי.

וְדָא רָזָא אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן, וְאוּקְמוּהוּ חַבְרַיָּא מִלָּה דְאַקְשִׁישׁ לִי, מוֹקֵשׁ כְּתִיב בֵּיהּ, דְּבֵיהּ הֲוָה מוֹקֵשׁ לְאָדָם קַדְמָאָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, וּמַה דְּנָטִיר לֵיהּ אִיהוּ בְּהֵקֵשׁ בְּשׁוּתָּפוֹ עִמִּי, בְּדִיּוֹקְנָא דִילִי, עֲלֵהּ אִתְּמַר (שם א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּגִין דְּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית זָכֶה לְמַלְכוּת, הֲרֵי אִיהוּ בְּהֵקֵשׁ לִי בְּשׁוּתָּפוֹ עִמִּי, וְאִם לָא נָטִיר לֵיהּ אִתְחֲזַר קַ"שׁ, קֶשֶׁה לֵיהּ קָשֶׁה לְאָת ה', וְעַל הַאי קֵשׁ אִתְּמַר (עובדיה א יח) וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ, וְאִיהוּ לְקַ"שׁ בְּהִפּוּךְ אַתְוָון שֶׁקֶ"ל, וְאִיהוּ שֶׁקֶל לַצַּדִּיקִים דְּנָטְרִין בְּרִית שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וַוי לְמָאן דְּלָא נָטִיר לֵיהּ, וְזַכְאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר לֵיהּ, וּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית הַאי אִיהוּ עַד עֲלֵיהּ ע' מִן שְׁמַע ד' מִן אֶחָד, וְאִי לָא נָטִיר בְּרִית פָּרַח מִנֵּיהּ קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד, וְאִשְׁתְּאַר אַחֵר (עד ער). (כאן חסר)

וְהָאָדָם יָדַע וכו' (בראשית ד ד), קָם סָבָא פָּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי וְעַד הָכָא לָא הֲוָה יָדַע אָדָם לְאִנְתְּתֵיהּ, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְחָאב אִסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרֵיהּ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּבְזִמְנָא דְלֵית שְׁכִינְתָּא בְּאַתְרָהּ אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, בְּגִין דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (שם מז לא) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל

דף צט:

רֹאשׁ הַמִּטָּה, וּמַאן אֲתַר אִסְתַּלְּקַת מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא דְתַמָּן הֲוָה, וְדָא הוּא רָזָא דְעִיבּוּר (ס"א ויעבו"ר) ע"ב רי"ו, חֶסֶד גְּבוּרָה, וְלָא לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, הַנּוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם הַוְיָין לֵיהּ בָּנִים זְכָרִים, וְאִיהוּ גָּרִים דְּאִסְתַּלַּק הַהִיא מִטָּה מִתַּמָּן, הָכִי אִסְתַּלִּיק אִיהוּ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, וּבָתַר דְּקַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ אִתְחַזַּר מִטָּה לְאַתְרָהָא, בְּהַהוּא זִמְנָא וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ, אִית יְדִיעָה לְטַב וְאִית יְדִיעָה לְבִישׁ, כְּגוֹן (שם ג ז) וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרוּמִים הֵם, וּכְגוֹן וְאַתְּ עֵרוֹם וְעֶרְיָה (יחזקאל טז ז), עֵרוֹם מֵאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, וְעֶרְיָה מֵאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע, כְּגוֹן (אסתר ד א) וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, הָכִי אָדָם יָדַע דְּגָרִים אַפְרְשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאָדָם חָאב בְּמַחֲשָׁבָה, וְחַוָּה חָאבַת בְּמַעֲשֶׂה, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְּמַר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנַטַּל נִשְׁמָתֵיהּ בְּאַרַח אֲצִילוּת תַּמָּן חָאב, וְחַוָּה בְּמַעֲשֶׂה דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי כֹּחַ דִּילֵיהּ כ"ח אַתְוָון דְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְכֹלָּא חָכְמָ"ה כ"ח מָ"ה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יָדַע, יָדַע חוֹבָא דִילֵיהּ בְּמַאי בְּקַיִן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ד א) וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה יד כט) כִּי מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע, דְּאִיהוּ זוּהֲמָא דְאַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה, וַהֲוָה יָדַע זוּהֲמָא דִילֵיהּ דְּאִתְפַּשַּׁט עַד קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, וְכַד חָמָא גִּלְגּוּלָא וּתְיוּבְתָּא דִילֵיהּ תַּמָּן, אָמַר (בראשית ד א) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, כְּעַן יָדַעְנָא לֵיהּ דְּקָנִיתִי לֵיהּ בְּקֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, וְרַוּוחָנָא לֵיהּ תַּמָּן, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ וכו'.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, סָבָא סָבָא, וְאַמַּאי טָרַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהוֹן, לְאַיְיתָאָה לוֹן בְּגִלְגּוּלָא, אָמַר לֵיהּ בְּגִין יְקָרָא דְצַדִּיקַיָּא לְאַעֲבָרָא חוֹבָא מִבְּנַיְיהוּ, דְּעַד דְּקַיִן תָּב

בִּתְיוּבְתָּא פְּגִימוּ דְּאָדָם לָא אִשְׁתַּלִּים, וּבְגִין דָּא לִיקָרָא דִּילֵיהּ טָרַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַיָּן, וְהָכִי בְּכָל רַשְׁיעָיָיא דְּאִינּוּן בְּנֵי צַדִּיקַיָּא.

אָמַר לֵיהּ מַאי אִיהוּ זוּהֲמָא דְּאַטְיֵל נָחָשׁ בְּחַוָּה, אָמַר לֵיהּ דָּא לִילִי"ת טִפָּה סְרוּחָה אִיהוּ זוּהֲמָא, וְאִיהִי שְׁאוֹר שֶׁבָּעִיסָה דְּאִתְמַר עֲלָהּ מִי מְעַכֵּב שְׁאוֹר שֶׁבָּעִיסָה, וְאִיהוּ אִיבָּא דְסמא"ל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל, דָּא מָוֶ"ת דְּאִתְמַר עֲלָהּ (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וְאִיהִי טִפָּה בִּישָׁא זוּהֲמָא דְּאַל אַחֵר, סַם מָוֶת זוּהֲמָא וְעָרְלָה דְּאִילָנָא דְמוֹתָא, וּבְגִינָהּ אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אָדָם מוֹשֵׁךְ בָּעָרְלָתוֹ הֲוָה.

וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, פְּתַח וְאָמַר (תהלים קד כט) תּוֹסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן, הָכָא רָמִיז גִּלְגּוּלָא דְצַדִּיקַיָּא, וְאַחֲזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּלְגּוּלָא דִילֵיהּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, אֵיךְ הֲוָה אָזִיל מִצַּדִּיק לְצַדִּיק, עַד שְׁתִּין רִבּוֹא, עַד דְּמָטֵי לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, וְאוּקְמוּהָ קַדְמָאֵי בְּשַׁגַּם דָּא מֹשֶׁה, וּמִיָּד דְּחָמָא דַּעֲתִידָה אוֹרַיְיתָא לְאִתְיַהֲבָא עַל יְדֵיהּ, אוֹסִיפַת בְּגִינֵיהּ כַּמָּה קְרָבָנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַמָּה צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וְדָא אִיהוּ וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלֵית דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וּלְעֵילָּא דּוֹר הוֹלֵךְ דָּא ו', דְּסָלִיק לְשִׁתִּין רִבּוֹא בְּשִׁית סְפִירָן. (שם) וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עוֹמֶדֶת לֵיהּ, וְאִיהִי שַׁעְתָּא דְקַיְימָא לֵיהּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר לֵית מַזָּל יוֹמָא גָּרִים אֶלָּא מַזָּל שַׁעְתָּא גָּרִים, וְלֵית לְכָל בַּר נַשׁ קַיְימָא שַׁעְתָּא, דְּהָא אִית בַּר נַשׁ צַדִּיק דְּלָא קַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא, דְּלָא קַיְימָא שַׁעְתָּא אֶלָּא לְבַעֲלָהּ, וְהַאי שַׁעְתָּא מִינָהּ בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לְבַר נַשׁ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לַאו בְּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא, מַאי מַזָּלָא דִילֵיהּ בַּעֲלָהּ, וּלְבַעֲלָהּ לֵית מַזָּל, כְּמָה דְאוּקְימְנָא אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב דְּכוֹלָּא תַּלְיָא בְּמַזָּלָא אֲפִילּוּ סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבְּהֵיכָל, הֵיכָל שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, סֵפֶר תּוֹרָה צַדִּיק.

וּתְרֵיסַר מַזָּלוֹת אִינּוּן וְאִינּוּן ו"ו (דאשתכח ו') (נ"ל דאשתכחו מאת א' ודא רזא דוא"ו, וא' תמן ו' עלאה דאיהו מזלא עלאה דסליק במחשבה)

דף ק.

דְּאִיהוּ א תַּמָּן, ו' דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאַת א, אִיהוּ מַזָּלָא דְּכוֹלָּא, דְּסָלִיק בְּאַת י' עִלָּאָה דְּאִיהִי בְּרֵישָׁא דְּאַת א, וְכַד סָלִיק בְּמַחֲשָׁבָה אִתְּמַר יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהִי י' דְּעַל רֵישָׁא דְּא', וּבְגִין דָּא לֵית מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל (דהא במחשבה סליק, וכל מזלא איהו ממנא על שעתא מתרין עשר מזלות), דְּאִיהוּ מַזָּלָא דְּכוֹלָּא, וְכָל מַזָּלוֹת מִנֵּיהּ תַּלְיָין דְּאִינּוּן ו' ו', דִּי מְמַנָּן עַל תְּרֵיסַר שַׁעֲתֵי, דְּאִינּוּן ה"א הֵ"א, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקַיְימָא לֵיהּ שַׁעֲתָא.
דְּאִיהוּ גַּלְגּוּל דְּכֻלְּהוּ דָּא י' דְּאִיהוּ גַּלְגַּל, וְעִם ו' אִתְעֲבִיד גִּלְגּוּל, דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְס"ו מִן יְסוֹד. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית מו כו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ, לְאַתְעָרוּתָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא שִׁשִּׁים, לְאַתְעָרוּתָא דְּצַדִּיק וָשֵׁשׁ, וְכוֹלָּא אִתְּרְמִיז בְּצַדִּיק דְּבֵיהּ גִּלְגּוּל, וְעוֹד יְסוֹד תַּמָּן יוּ"ד, דְּאִתְגַּלְגַּל בֵּיהּ וְנָח בֵּיהּ מִכָּל גִּלְגּוּלִין דְּאִתְגַּלְגַּל, וּבְגִין דָּא (שם ב ב) וַיְכַל אלהי"ם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְאוֹת ו' דְּגִלְגּוּל בֵּיהּ סָלִיק צַדִּיק לְשִׁתִּין רִבּוֹא, בְּצַדִּיק אִינּוּן שִׁית, וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא סָלִיק לְשִׁתִּין, וּבְכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ א סָלִיק לְשִׁתִּין רִבּוֹא, וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְהָא סָבָא אָמַר דְּאִיהוּ גִּלְגּוּל בַּיְסוֹד אִיהוּ, וְתַמָּן י' דְּמִתְגַּלְגַּל בֵּיהּ וְשַׁרְיָא עֲלֵיהּ וְנָח בֵּיהּ מֵהַהוּא טָרְחָא דְּגִלְגּוּלָא דְּטָרַח בְּשִׁית יוֹמֵי, דְּסָלְקִין לְשִׁית בְּאַת ו', וּלְשִׁתִּין בְּי' שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר, וּלְשִׁית אַלְפִין בְּאַלֶ"ף, וּלְשִׁתִּין רִבּוֹא בְּכֶתֶר עִלָּאָה, וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת.
וּבְכָל זִמְנָא דְּאָתֵי וְאָזִיל שַׁעֲתָא קַיְימָא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, דְּלְהַאי בַּת זוּגֵיהּ קַיְימָא לֵיהּ בְּכָל אֲתַר וּבְכָל גִּלְגּוּלָא וּבְכָל שַׁעֲתָא, אַף עַל גַּב דְּאָזִיל וְאָתֵי בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִין, הַאי אִיהוּ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וּלְמָאן דְּשַׁעֲתָא דִּילֵיהּ לָא קַיְימָא לֵיהּ אֶלָּא שַׁעֲתָא אָחֳרָא דְּלַאו בַּת זוּגֵיהּ קַיְימָא לֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ צַדִּיק וְרַע לוֹ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין כָּל מִי שֶׁדּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה הַשָּׁעָה דּוֹחֶקֶתוּ.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא ר' פְּדָת צַדִּיק גָּמוּר הֲוָה, וְאַמַּאי לָא נָפַל בְּשַׁעֲתָא דִּילֵיהּ דְּאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ בֶּן גִּילוֹ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אִית גִּלְגּוּלָא דְּמִתְחַיֵּיב לֵיהּ דְּנָפִיל בְּמַזָּלֵיהּ דְּאִיהוּ בֶּן גִּילוֹ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים ח ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנוּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, דְּאִיהִי שַׁעֲתָא דְּמָזוֹנֵי וְשַׁעֲתָא דְּחַיֵּי וּבָנַי, וְאִית גִּלְגּוּלָא דְּמִתְחַיֵּיב לֵיהּ דְּלָא נָפִיל בְּשַׁעֲתָא דְּמָזוֹנֵי

דְאִיהִי בַת גִּילוֹ, אַף עַל גַּב דְּעָבִיד כַּמָּה זַכְוון בְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בָּנַי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לַאו בִּזְכוּתָא תַלְיָא מִלְּתָא אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַלְיָא מִלְּתָא, דְּגַלְגּוּלָא גָּרִים לֵיהּ כְּאִלּוּ בְּמַזָּלָא תַלְיָא מִלְּתָא.

וּמַה דְּאָמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא וְהַדַּר אִבְרֵיהּ וְאֶפְשַׁר דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמָזוֹנֵי, הָכִי שְׁמַעְנָא בְּוַדַּאי דְּכָל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דָּא גוּפָא דְּבַר נַשׁ דְּאִתְקְרֵי עוֹלָם קָטָן, וּבְגִין כַּךְ אִתְּמַר אִי בָּעִית דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא, וְאַיְיתֵי לֵיהּ בְּגַלְגּוּלָא אָחֳרָא, וְאוּלַי דִּנְפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְּמָזוֹנֵי.

אַדְּהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין קָא נָחִית לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר עוֹלָם דְּכָל צַדִּיק דָּא שְׁכִינְתָּא, כַּד אִסְתַּלַּק מִינָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְאִשְׁתְּאָרַת חֲרִיבָה, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר תִּבְעִי דְּאַחֲרִיב עָלְמָא, דְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה אִתְקְרִיאַת גַּלְגַּל, וְעִם ו' אִיהוּ גִּלְגּוּל, וְשִׁית סְפִירִן בְּאַתְוָון סָלְקִין לְשִׁתִּין רִבּוֹא, וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלֵית דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁתִּין רִבּוֹא, וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דָּא שְׁכִינְתָּא.

דְּאִיהִי אִתְקְרִיאַת אוּלַי, וַעֲלָהּ אִתְּמַר כּוּלֵּי הַאי וְאוּלַי דְּזָכֵי לְשַׁעְתָּא דְּמָזוֹנֵי, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (דניאל ח ב) עַל אוּבַל אוּלַי, דִּכְבָר אִתְחַיַּיב קֳדָם דְּיֵיתֵי לְעָלְמָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְהָא אִתְחַיַּיב בִּסְפִירָה דְּאִיהִי לְעֵילָּא מִנַּיהּ, עַד דְּאִתְתַּקַּן לְהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִיל בַּר נַשׁ נִשְׁמָתֵיהּ, לֵית לֵיהּ תַּקָּנָה בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי שַׁעְתָּא דְּכֻלְּהוּ, וּבְגִין דָּא שַׁעְתָּא לָא קַיְימָא לֵיהּ, וְאִם תַּלְיָא בְּמַזָּלָא עִלָּאָה אֲפִילּוּ דְּיַעֲבִיד כַּמָּה זַכְוון לַאו בִּזְכוּתָא תַלְיָא מִלְּתָא, דְּהָא מְחוּיָיב אִיהוּ מִלְּעֵילָּא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מֵהָכָא מַשְׁמַע גִּלְגּוּלָא דְּתַלְיָא

דף ק:

בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ בְּמִינֵיהּ, אֲבָל אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ (שמות כא ו), אִם הַהוּא רוּחָא יֵיתֵי בְּגוּפָא אָחֳרָא, דְּהָא לַאו אִיהוּ מִינֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ קַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא תַּמָּן וְאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ, אָמַר, וַדַּאי קַיְימָא לֵיהּ שַׁעְתָּא דְּאִיהִי בַת זוּגֵיהּ דְּאִתְגַּלְגַּל עִמֵּיהּ, אִם לָא קַיְימָא בֵּיהּ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע, שְׁאֵרָהּ דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ, כְּסוּתָהּ כִּי הִיא כְסוּתָהּ לְבַדָּהּ הִיא שִׁמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ (שם כב כו) דָּא גִּלְגּוּלָא תִּנְיָינָא, וְעוֹנָתָהּ אָדָם יְחוּדָא דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבָא סָבָא פְּתַח מִלִּין יַתִּיר דְּהָא סְתִימִין מִלִּין דִּילָךְ, אָמַר לֵיהּ הַהוּא סָבָא, שְׁאֵרֵהּ דָּא מְזוֹנָא מִסְּטָרָא דִּימִינָא דְּמִתַּמָּן כָּל מְזוֹנָא קָא אַתְיָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן.

כְּסוּתֵהּ מִסְּטָרָא דִשְׂמָאלָא דְּאִיהוּ כְּסוּת עִינַיִם, דְּמִתַּמָּן עָרְיַין לִשְׂמָאלָא, בְּגִין דְּסִטְרָא שְׂמָאלָא תַּמָּן פְּגִימוּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ירמיה א יד) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּיִצְחָק (בראשית כז א) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְתַמָּן צָרִיךְ כְּסוּיָיא, וּמֹשֶׁה בְּהַהוּא אִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ג ו) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל הָאלהי"ם, וּבְגִין דָּא צִיצִית וּתְפִילִין אִינּוּן כְּסוּיָא דִילָהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב כִּי הִיא כְסוּתֹה לְבַדָּהּ הִיא שִׂמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ, (ובעור דתפילין, כסותה לבדה היא שמלתו לעורו), בְּעוֹר דִּתְפִלִּין, כְּסֶתָהּ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ (דברים כב יב).

וְעוֹנָתָהּ מִסְּטָרָא דְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְתַמָּן יְחוּדָא דִילָהּ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות כא יא) וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף, דְּהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גְּבֶר (איוב לג כט).

אַבָּא דְּאִיהוּ חָכְמָה בְּאֵלֵּין תְּלַת נָחִית בְּגַלְגּוּל, וְהָא כְּתִיב בְּאָדָם וְחַוָּה דְּסָלְקִין בְּמִטָּה שְׁנַיִם וְיָרְדוּ שָׁבַע, אָמַר, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ דְּאִינּוּן אָדָם וְחַוָּה, קַיִן וּתְאוּמָתוֹ, הֶבֶל וּתְרֵין תְּאוּמוֹתָיו, וְקַיִן בְּגִין דַּהֲווֹ לְהֶבֶל תְּרֵין תְּאוּמוֹת וְלֵיהּ לָא הֲווֹ אֶלָּא חַד, קַנְיָ לְהֶבֶל, וְדָא גָּרִים לֵיהּ כִּי שָׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם (משלי כד טז), דְּחָב בִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ בַּת שָׁבַע, וּבְגִין דָּא נָפַל בְּשָׁבַע, דְּאִתְּתָא גָּרִים לָהּ מִיתָה, וְדָא יְרִידָה דִילֵיהּ דִּנְחִיתַת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה מֵאַתְרָהָא.

וּלְבָתַר דְּאִשְׁתַּרַשׁ בָּהּ (נ"א דאשתמש בהאי) אִילָנָא, וְנָחִית תַּמָּן נְבִיעוּ לְמֶעֱבַד אִיבָּא דְּאִיהוּ פְּרָיָה וְרִבְיָה, דָּא גָּרִים אָדָם דְּאִתְבְּרִי בְּדִיוּקְנֵיהּ, דְּאִסְתַּלַּק נְבִיעוּ מִשְּׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וּמִשָּׁבַע דַּרְגִּין דִּילָהּ, לְבָתַר דִּנְחִיתוּ תַּמָּן, כֻּלָּא סָלִיק לְאַתְרֵיהּ, וְרָזָא אִיהוּ וְקָם.

וּמַאי הֲוָה נְבִיעוּ דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וּ' דְּאִסְתַּלַּק עַד אֵין סוֹף דְּאִיהוּ מַזָּלָא עִלָּאָה, דְּנָחִית לֵיהּ וּ' דְּאִיהוּ אַבָּא לְאַתְרֵיהּ, וּלְבָתַר סָלִיק אַבָּא כָּל בְּרֵיהּ לְאַתְרֵיהּ. (נ"א דנחית לון דאיהו אבא לבריה, ולבתר סליק אבא מבריה לאתריה) (כל זה מיותר) (דאיהו שעתא דקיימא ליה זכאה איהו מאן דקיימא ליה ולא דחיקא ליה שעתא כמה דאוקמוה כל הדוחק את השעה שעה דוחקתו והא רבי פדת דדחיקא ליה שעתא אמר ליה קודשא

בריך הוא אי בעית דאחריב עלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה בוצינא קדישא כולי האי אמאי אמר ליה דא רזא רברבא שמענא דבר נש דאתי בגלגולא ואתחייב למאריה קדם דייתי לעלמא אף על גב דיעביד כמה זכוון לאו בזכותיה תליא מלתא דהא מזליה גרים ליה ומה דאמר אי בעית דאחריב לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני בודאי הכי שמענא דכל צדיקא וצדיקא אית ליה עולם בפני עצמו ודא גופא דבר נש דאתקרי עולם קטן ובגין דא אמר אי בעית דאחרביה לעלמא ואייתי ליה בגופא אחרא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה והא כתיב (שמות כא י) אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע והן כל אלה יפעל א"ל וכו' ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף (שם). אמר ליה ודאי אתגלי הכא רזא עלאה כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אשתו כגופו דמיא ואשתכח דאיהי חיים דיליה הדא הוא דכתיב (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח),

דף קא.

ואיהי פרנסה דיליה הדא הוא דכתיב (דברים ח ט) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וכו' ומינה בני חיי ומזוני ע"כ).

וְלָקֳבֵל אִלֵּין גִּלְגּוּלִין שְׁנוּי מָקוֹם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֶׂה, שְׁנוּי מָקוֹם כְּגַוְונָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה כו כא) הִנֵּה יהו"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכַד נָפִיק אִשְׁתַּנֵּי מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמֵרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לֹא כְשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בָּעוֹלָם הַבָּא דְּאִיהוּ אַתְרֵיהּ נִכְתָּב בְּיהו"ה וְנִקְרָא בְּיהו"ה, בָּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בְּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאדנ"י, דָּא שְׁנוּי מָקוֹם לְבָר מֵאַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְאָתֵי, עָלְמָא דְאָתֵי לֵית בֵּיהּ שְׁנוּיָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יהו"ה וְנִקְרָא בְּשֵׁם יהו"ה, אִתְקְרֵי יהו"ה רַחֲמֵי, לְבָר מֵאַתְרֵיהּ אִשְׁתַּנֵּי וְאִתְקְרֵי אדנ"י וְאִתְקְרֵי דִּין, וְדָא רָזָא עוֹמֶד מִכִּסֵּא רַחֲמִים וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין.

שְׁנוּי הַשֵּׁם דָּא מצפ"ץ, דְּאִיהוּ בְּאַ"תְ בַּ"שׁ יהו"ה, שְׁנוּי מַעֲשֶׂה דָּא שַׁבָּת, דְּצָרִיךְ כָּל כְּלְאַחַר יָד, כֹּל דְּאִיהוּ צַדִּיק, אַחַר יָד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דָּא שְׁנוּי מַעֲשֶׂה, וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ כְּלְאַחַר יָד לֵית תַּמָּן סְגִידוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, תַּעֲלָא בְּעִידָנֵיהּ סָגִיד

לֵיהּ, דִּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ כְלָאחַר יָד אִתְעֲבִיד זָנָב, וְעִם כָּל דָּא דְּאָמַר תַּעֲלָא בְּעִדְנֵיהּ סָגִיד לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, אֲבָל חוּץ מֵאַתְרֵיהּ הֱוֵי זָנָב לַאֲרָיוֹת וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים דְּהָא צַדִּיק גְּמוּר אַף עַל גַּב דְּנָחִית מִדַּרְגֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד זָנָב לַאֲרָיוֹת, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים לז כה) לֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב, מַאי זָנָב דִּילֵיהּ הַהִיא קוֹצָא דְּאַת ד' מִן אֶחָ"ד דְּאִיהִי י' זְעִירָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם.

תָּא חֲזֵי גִּלְגּוּל דְּאַת ו' אִיהוּ דְנָפִיק בְּשַׁעֲתֵּיהּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר מַזָּל שָׁעָה גּוֹרֵם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ אֵין מַזָּל יוֹם גּוֹרֵם אֶלָּא מַזָּל שָׁעָה גּוֹרֵם, בְּאַבְרָהָם מַה כְּתִיב בֵּיהּ כַּד אַתְיָא בְגִלְגּוּלָא, (בראשית יט כז) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם, וּבְגִין לְאַקְדָּמָא לֵהּ יִצְחָק מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּגִלְגּוּלָא, (שם כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב, נָפַק לְגַבֵּהּ לְחַקָּלָא, בְּגִין דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה ט ט) מִי יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים, חַד אַקְדִּים לְפַשְׁפְּשָׁא בָּהּ בְּצַפְרָא, וְתִנְיָנָא לְפַשְׁפְּשָׁא בָּהּ בְּרַמְשָׁא, יַעֲקֹב מַה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית כה יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, פָּגַע בָּהּ, זָכְאָה אִיהוּ מָאן דְּפָגַע כְּגוֹן יַעֲקֹב, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (שם) וַיָּלֶן שָׁם, וְהַהוּא לֵילְיָה הוּא לְוָיָה, מִיָּד דְּאַעֲרַע בָּהּ (שם לב ב) וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אלהי"ם, וְעִם כָּל דָּא דְּפָגַע בָּהּ הֲוָה נָטִיר לָהּ, וְלָא אִתְאַחַד עִמָּהּ עַד דְּאָתָא בַּעֲלָהּ, וְדָא אִיהוּ (שם כח יא) וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, דִּבְגִינֵיהּ (שם לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה דְּאָתָא בֵיהּ בְּגִלְגּוּלָא רוּחֵיהּ דְּמֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה הֲווֹ קַיְימֵי בְּדַרְגָּא חֲדָא בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אֲבָל דָּא בְּגוּפָא וְדָא בִּנְשְׁמָתָא, וּבְגִין דָּא לֵית שַׁעְתָּא קַיְימָא לְכָל בַּר נַשׁ דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְּלָא בַּעְלָהּ

וּבְגִין דָּא כַּד דְּחִיקַת לֵיהּ שַׁעְתָּא לְרַבִּי פִּדְת, וְאָמַר אִי בָּעִית דְּאַחְרְבֵיהּ לְעָלְמָא וְאֶפְשַׁר דְּנָפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְמָזוֹנֵי, וְאוּלַי דְּנָפַלְתְּ מַאי וְאוּלַי, אֶלָּא וְאוּלַי אִי בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּנָפַלְתְּ בְּשַׁעְתָּא דְמָזוֹנֵי, דְּהָא אִתְּתֵיהּ עֲבִיד, וְאוּלַי אִי בָּעֵי בַּעְלָהּ דַּהֲוֵי קַיְימָא מַה דְּאִיהִי עֲבִידַת בְּלָא רְשׁוּתָא דְבַעְלָהּ.

וּכְגַוְונָא דָּא לֵית שַׁעְתָּא קַיְימָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא לְהַהוּא בַר נַשׁ, אֶלָּא אִם יֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא בְּהַהוּא בַר נַשׁ דְּהַהִיא שַׁעְתָּא, וְרָזָא דְמִלָּה (ויקרא טז ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְלָא בַּעְלָהּ אִתְמַר (שם ב) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ (במדבר א נא), וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עֲנִיּוּתָא, וְהַאי זָר לַאו בְּזָר אָחֳרָא דְמוּם זָר, אֶלָּא זָר מִבַּעְלָהּ.

זַכָּאָה מָאן דְּאִיעָרַע בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְבְּרִי מִשִּׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּכָל נִשְׁמָתָא אִית לָהּ עִת וּזְמַן בְּגִלְגּוּלָא, כְּמָה דְּאָמַר קֹהֶלֶת (קהלת ג א) לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִיהִי זְמַן וְעִדָּן לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּלְכָל גִּלְגּוּלָא וְגִלְגּוּלָא, וְאִיהִי עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִידָּן, עִידָּן דְּכָל עִדָּנִין שַׁפִּיר, מַאי וּפְלַג עִידָּן, אֶלָּא כְּגוֹן פְּלַג הַמִּנְחָה, בְּשִׁמָאלָא אִתְפַּלְגַת לְדִינָא, וּבִימִינָא לְרַחֲמֵי, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִשְׁתַּלִּימַת, וְכַד אִתְפְּלִיגַת בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא אִתְּמַר בָּהּ לְאֶסְתֵּר (אסתר ה ג) מַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ, וְאִיהוּ כ"ח יהו"ה, פַּלְגוּ דִילָהּ יַד יָמִין, וּפַלְגוּ דִילָהּ יַד שְׂמֹאל, וְלָקֳבֵל תַּרְוַיְיהוּ אִדְכַּר קֹהֶלֶת בָּהּ כ"ח זְמָנִין עִת.

דף קא:

הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת ג ב) עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת עֵת לָטַעַת וכו', וְאִינּוּן י"ד י"ד, יַד יְמִינָא רַחֲמֵי, לָלֶדֶת לָטַעַת לִרְפּוֹא לִבְנוֹת לִשְׂחוֹק לִרְקוֹד כְּנוֹס אֲבָנִים לַחֲבוֹק לְבַקֵּשׁ לִשְׁמוֹר לִתְפּוֹר לְדַבֵּר לֶאֱהוֹב שָׁלוֹם. יַד שְׂמָאלָא דִינָא לְמוּת לַעֲקוֹר לַהֲרוֹג לִפְרוֹץ לִבְכּוֹת סְפוֹד לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים לִרְחוֹק לְאַבֵּד לְהַשְׁלִיךְ לִקְרוֹעַ לַחֲשׁוֹת לִשְׂנוֹא מִלְחָמָה, יַד יְמִינָא אִיהִי פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, דִּכְתִיב (שמות יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה, (שם טו ו) יְמִינְךָ יהוה"ה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יַד יְמִינָא רַחֲמֵי. יַד שְׂמָאלָא דִינָא, דִכְתִיב (שם ט ג) הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָה, (דברים ב טו) יַד יהו"ה הָיְתָה בָּם לְהָמֵם.

וּבְגִין דָּא אִית עֵת רָצוֹן וְאִתְּמַר בָּהּ (ויקרא טז ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאִית עֵת דְּדִינָא דְאִתְּמַר בָּהּ (שם ב) וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְגִין דָּא אִינּוּן כ"ח יוֹמֵי דְסִיהֲרָא, י"ד יוֹמִין אִיהִי שְׁלֵימָתָא, וְי"ד חֲסֵרָה, וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּיוֹמֵי שְׁלֵימוּתָא אִיהוּ שְׁלִים בַּבְּנִין בְּחַיֵּי וּבְעוּתְרָא בִּמְזוֹנֵי בְּחֻדָּוָה בְּשַׁלְוָה בְּבִנְיָנָא, בְּכָל י"ד עִתּוֹת טָב. וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּזִמְנָא דְאִיהִי חֲסֵרָה, בְּכָל י"ד יוֹמִין אִלֵּין אִיהוּ חָסֵר בְּכֻלְּהוּ, אִיהוּ עַנְיָא מִסְכֵּנָא בְּלָא מְזוֹנֵי וּבְלָא חַיֵּי. וּמָאן דְּאִתְיַלִּיד בְּאֶמְצָעִיתָא יְהֵא בֵּינוֹנִי.

וְכָל דָּא מָאן גָּרִים דְּאִתְיַלִּיד בְּרֵישָׁא אוֹ בְסוֹפָא אוֹ בְּאֶמְצָעִיתָא, דָּא גִּלְגּוּל דִּילֵיהּ דְּמְחַיֵּב לֵיהּ, (ומאן גרם דא דאתייליד תמן בגין דמזליה גרים דאתחייב מלעילא) קֳדָם דְּאִתְיְיָא לְעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְרַבִּי פְּדָת דְּאִי בָעֵי דְּאַחֲרִיב לְעָלְמָא וכו', (ומאן דאתייליד בחסרונא דסיהרא בכל י"ד יומין איהו חסר דמזליה גרים ולהאי בר נש

קשין לו מזונותיו כקריעת ים סוף), (נ"א אפשר דנפלת בשעתא דמזונא, דלהאי בר נש דאתייליד בי"ד שמאלא קשין מזונותיו כקריעת ים סוף, דמזונא דנשמתא אורייתא, מזונא דגופא נהמא, בין בהאי ובין בהאי קשין מזונותיו), בְּגִין דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּדִינָא דְּאִתְבְּרֵי בְּדִינָא דְּאִיהוּ אדנ"י, וּמָאן דְּאִתְבְּרֵי בְּרַחֲמֵי דְּאִיהוּ יהו"ה, לַאו אִינּוּן קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו, וּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אוֹרַיְיתָא, מְזוֹנָא דְּגוּפָא נַהֲמָא מֵחֲמֵשֶׁת הַמִּינִין.

וּמָאן דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּאָדָם דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א כו) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וכו', בְּכֹלָּא שַׁלִּיט כְּמָה דְּאִתְבְּרִי בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא וּבְיַמָּא, וְעֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת ג טו) מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא, מַה שֶּׁהָיָה קֶדֶם דְּיֵיתֵי לְהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם א ט) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כְּבָר הוּא מְחוּיָיב לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה א ה) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ, וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה (קהלת ג טו), וַאֲשֶׁר אִיהוּ לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא, כְּבָר הוּא מְחוּיָיב לְמֶהֱוֵי קֶדֶם דְּיֵיתֵי לְעָלְמָא הָכָא בְּגִלְגּוּלָא.

וְהָאלהי"ם יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף (שם), זֶה הֶבֶל דְּאִיהוּ נִרְדָּף מִקַּיִן, וְקָם קַיִן וְקָטַל לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ד ח) וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וַיָּקָם וַדַּאי, דַּהֲוָה הֶבֶל עֲלֵיהּ, וְקָם קַיִן וַיַּהַרְגֵהוּ, קַיִן אִתְקְרֵי עַל שֵׁם דְּקַנְיָי עַל אֲחוּהָ, בְּגִין דְּחָזָא יְקָרֵיהּ וְתוּקְפֵיהּ לְעֵילָּא, דְּקָרְבָּנֵיהּ אִסְתַּלַק לַאֲתַר דְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב וכו', וְקָרְבָּנֵיהּ הֲוָה מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ, וְאִתְקַבַּל לֵיהּ בָּרְעָוָא.

אָמַר לֵיהּ, אִם כֵּן דְּקָרְבָּנָא דִילֵיהּ אִתְקַבַּל, אַמַּאי אִתְיַהִיב חֵילָא לְקַיִן לְמִקְטְלֵיהּ, (בגין דא יש הבל אשר נעשה על הארץ וגומר (קהלת ח יד) אמאי), אָמַר לֵיהּ הָכָא וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ הֲוָה דַּרְגָּא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּחָאב בֵּיהּ, וּבְמָה דְּחָאב בֵּיהּ קַבִּיל עָנְשֵׁיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְהַהוּא קָרְבָּנָא דְּאִתְקַבִּיל מִנֵּיהּ אִשְׁתְּזִיב מֵעָנְשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא, דְּתָרֵי עָנְשֵׁי הֲוָה מְחוּיָיב חַד לְעֵילָּא וְחַד לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב יז) כִּי בְּיוֹם אָכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.

דף קב.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא אָדָם הֲוָה דְּחָאב בְּהַאי אִילָנָא, אָמַר לֵיהּ עוֹבָדָא דַּאֲבוּהָ הֲוָה לֵיהּ וּמֵת, אָמַר לֵיהּ כִּי בְיוֹם אָכָלְךָ מִמֶּנּוּ כְּתִיב, אָמַר לֵיהּ בְּהַהוּא יוֹם הִצִּיץ וּמֵת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּגִין דָּא כְּתִיב (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְגוֹמֵר, וְהָכָא אִתְרְמִיז צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וְרַע לוֹ הָכָא אִתְרְמִיז, יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, וְדָא רָזָא דְצַדִּיק דְּאַעְרַע לֵיהּ כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, לַאו דְּאִיהוּ רָשָׁע וְלַאו בֶּן רָשָׁע אֶלָּא כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים דְּחָב בְּעוֹבָדָא דְחַיָּיבָיָא, דְּאִינּוּן סמא"ל וְנָחָשׁ, אִירַע לֵיהּ עוֹבָדָא דִלְהוֹן, וְהַאי אִיהוּ רָזָא פּוֹקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים (שמות כ ה), בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, דָּא גָּרִים לְהֶבֶל מִיתָה, וּמֵת בְּלָא בֵן, וּבְגִין דָּא אָזִיל בְּגִלְגּוּלָא, שִׁי"ן דְּמִשֶּׁה אִיהוּ שֵׁ"ת מִתַּמָּן רָוַח שִׁי"ן (ס"א ש"ת), הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ד כה) כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הֲרָגוֹ קָיִן, תַּחַת הֶבֶל דַּאי, דְּהֶבֶל רָכִיב עֲלֵיהּ, וְאִתְעֲבִיד שֵׁת הַרְכָּבָה לֵיהּ, וְאִיהִי סִיּוּמָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבְגִין דָּא תַּחַת הֶבֶל.

הֶבֶל הַלֵּב, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר הַלֵּב רוֹאֶה, וְאִיהוּ ה' מִמִּשֶּׁה, וְהַלֵּב אִיהוּ לִשְׁמָאלָא דְאִיהוּ אלהי"ם, הַלֵּב מֵבִין, וְאִיהוּ סָתִיר בִּנְיָינָא וְנָפְלַת בְּגִינֵיהּ, וּבְגִין דָּא וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל הָאלהי"ם (שמות ג ו), בְּגִין דְּתַמָּן הַוָּה דְחָב בֵּאלֹהִי"ם, דְּאִיהוּ אלהי"ם דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, וְדָא אִיהוּ דְחָב בְּמַעֲשֵׂה, לַבַּת אֵשׁ בְּרִתָּא דְמַלְכָּא דְחָב בֵּיהּ, וְאִתְבַּיֵּישׁ כַּסְפֵּי לֵיהּ בְּדִילֵיהּ (ס"א בחיליה) בְּשֵׁת, וּמַה דַהֲוָה שֵׁת אִתְחַבַּר עִמֵּיהּ ב' וְאִתְעֲבִיד בֹּשֶׁת, וְדָא אִיהוּ יְרֵ"א בֹּשֶׁ"ת, וְעוֹד שֵׁת בְּאַ"תְּ בַּ"שׁ אִינּוּן אָב, שֵׁ"ת לְבָתַר דְּזָכָה בְּאָת יו"ד, בְּרֵא שִׁית, וְאִיהִי יו"ד דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ח כה) יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ, דְּאִיהִי עֲשָׂרָה דוֹרוֹת, וְתָב לָהּ לְאַתָּרָהּ, אִתְקְרִי בְּרֵאשִׁית, וּמִתַּמָּן זָכָה לְאוֹרַיְיתָא דְאִתְיְיהִיבַת עַל יְדֵיהּ.

וְהַאי י' אִיהִי מִיַּעֲקֹב וְי' מִיִּשְׂרָאֵל, י' מֵאדנ"י י' מִיהו"ה, שִׁי"ן מִמֹּשֶׁה אִיהִי מִשֵּׁת תַּמָּן רָוַח לָהּ, וְכַד אָזַל לְשֵׁם רָוַח תַּמָּן תְּרֵין אַתְוָון שֵׁ"ם, וְכַד אָזַל עֲשָׂרָה דוֹרוֹת עַד אַבְרָהָם תַּמָּן רָוַח ה' דִּילֵיהּ, וְאִתְקְרִי מֹשֶׁ"ה, וְרָזָא דְמִלָּה מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפָּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם (ישעיה סג יב), וּבָהּ אַפִּיק לִבְנוֹי מִגָּלוּתָא, וּבָהּ מָחָא לְמִצְרָאֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות ט ג) הִנֵּה יַד יהו"ה הוֹיָה, ה' חָמֵשׁ אֶצְבָּעִין, וּבָהּ בָּקַע יַמָּא, וְדָא אִיהוּ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפָּנֵיהֶם, וּבָהּ עָתִיד לְמֶהֱוֵי בּוֹקֵעַ יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא מִימִינָא, הַהוּא זִמְנָא מַה דַהֲוָה לִשְׁמָאלָא בִּלְבָּא הֲוָה הֶבֶל דְּאִיהוּ הַלֵּב, הֶבֶל אִסְתַּלַּק

לִימִינָא, וּמִתַּמָּן סָלִיק לְמוֹחָא דְּאִיהוּ חָכְמָה, דְּהָא לְבָא אִיהוּ אִימָּא עִלָּאָה, עָלָהּ אִתְּמַר הַלֵּב מֵבִין, וּלְבָתַר נָחִית עַל אַרְעָא לְנַחְתָּא אוֹרַיְיתָא עַל אַרְעָא.

וּבְגִין דָּא יֵ֫שׁ הֶ֥בֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵ֫שׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, דָּא אָדָם וְהֶ֥בֶל, דְּדָא חָב בְּמַחֲשָׁבָה וּבְעוֹבָדָא, וְדָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה וּבְעוֹבָדָא, בְּמַחֲשָׁבָה אִיהִי י', עֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר יד כב) וַיְנַסּוּ אוֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים, וּבְגִין דָּא כַּד אָתָא אָדָם בְּגִלְגּוּל בְּאַבְרָהָם, אִתְנַסִּי בֵּיהּ בְּעֶשֶׂר נִסְיוֹנִין, וּבְגִין דְּחָאב בְּמַעֲשֵׂה כַּד אִתְגַּלְגַּל בְּיִצְחָק נִתְנַסָּה בְּמַעֲשֵׂה, בְּאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּמַחֲשָׁבָה, וּבְיִצְחָק בְּמַעֲשֵׂה, יַעֲקֹב כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, מִסְטְרָא דְּיִצְחָק קָרֵא לֵיהּ יַעֲקֹב, מִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה קָרֵא לֵיהּ יִשְׂרָאֵל, דְּאַבָּא אִתְגַּלְגַּל בְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ לִימִינָא, וְאִמָּא בְיִצְחָק דְּאִיהוּ לְשִׂמְאלָא, יַעֲקֹב בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ אַבָּא וְאִמָּא, אִתְּמַר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה בְּכֶתֶר עִלָּיוֹן דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וְכַד אָתָא אָדָם אִצְטָרַךְ בְּאַבְרָהָם, וְאִתְפַּשְׁטוּ שָׁרְשׁוֹי בְּאַרְעָא, וְרָזָא דְמִלָּה (משלי יז) מַצְרֵף לַכֶּ֫סֶף וְכוּר לַזָּהָב (משלי יז ג), מַצְרֵף לַכֶּ֫סֶף דָּא אַבְרָהָם, וְכוּר לַזָּהָב

דף קב:

דָּא יִצְחָק, וּבוֹחֵן לִבּוֹת יהו"ה (שם) דָּא יַעֲקֹב, לֵית סְפִירָה דְּלָא אִתְגַּלְגַּל אָדָם עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח מ"ה חָכְמָה וַדַּאי, בְּגִין לְצָרְפָא וּלְלַבְּנָא לְאָדָם דְּבָרָא בְּדִיוּקְנֵיהּ לְתַתָּא, וְאָצִיל בֵּיהּ אֲצִילוּתֵיהּ, וְכָל טָרְחָא דְּלְעֵילָּא לָא הֲוָה בְּאָדָם אֶלָּא בְּגִין אֲצִילוּת דְּאָדָם דְּלְעֵילָּא, דְּדָא בְּדָא תַּלְיָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם כֵּן מַאי וְיָשׁוּב לִימֵּי עֲלוּמָיו (איוב לג כה) (ובגין דא ישראל עלה במחשבה, אמר ליה מנלן דאברהם תמן במחשבה, אמר ליה לאו למגנא תקינו מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים דאיהי חכמה ואיהי מחשבה, באברהם אתלבן אדם, וביצחק אצטריף, ורזא דמלה מצרף לכסף וכור לזהב, מצרף לכסף דא אברהם, וכור לזהב דא יצחק, ובוחן לבות יהו"ה דא יעקב, והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (שם כט), אמר ליה אם כן מאי וישוב לימי עלומיו).

אָמַר לֵיהּ לְאֵילָנָא דַּהֲוָה קַשִּׁישׁ יוֹמִין וְאִתְיַיבְּשׁוּ עַנְפִּין דִּילֵיהּ, קַצֵּיצוּ לֵיהּ וְאַצְמַח בְּשָׁרְשׁוֹי, דְּקָמוּ מִנֵּיהּ עַנְפִּין חַדְתִּין כְּקַדְמֵיתָא, כְּגַוְונָא דַּהֲוָה בְּעוּלְמוֹי, וְדָא אִיהוּ וְיָשׁוּב

לִימֵי עֲלוּמָיו, וְדָא הֲוָה חֶלְמָא דְחָזָא נְבוּכַדְנֶצַּר בְּחֶלְמֵיהּ, אִילָנָא רַבָּא וּתְקִיף (דניאל ד ט), וּבַסּוֹף חֶלְמֵיהּ הֲוָה אָמַר (שם יא) גִּדּוּ אִילָנָא וְקַצִּיצוּ עַנְפּוֹהִי, וּלְבָתַר אָמַר (שם יב) בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבוּקוּ, וְלֵית אִילֵן הָכָא אֶלָּא אָדָם עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים כ יט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְהַאי אִילָנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְטַע לֵיהּ בְּכַמָּה דַּרִין וְלָא אַצְלַח. עַד דְּנָטַע לֵיהּ בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאַרְכִּיב לֵיהּ בִּתְלַת אֲבָהָן וְאַצְלַח תַּמָּן, וּבְגִין דָּא הֵן כָּל אִלֵּין יִפְעַל אי"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גֶּבֶר, מִיָּד דְּאַצְלַח תַּמָּן וַאֲחִיד תַּמָּן, אִתְפַּשְׁטוּ שָׁרְשׁוֹי עַל אַרְעָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִסְתַּלְקוּ עַנְפּוֹי בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל מַרְכְּבִין דְּנִשְׁמָתִין וּמַלְאָכַיָּא וְחֵיוָון וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, עַד דְּאִתְחַזַּר כְּקַדְמֵיתָא (ס"א עד אין סוף), וְהָא אוּקְמוּהָ עֵץ הַחַיִּים מַהֲלַךְ ת"ק שָׁנָה, (דניאל ד ט) רְבָא אִילָנָא וּתְקִיף וְרוּמֵיהּ יְמֵטֵי לִשְׁמַיָּא, וַחֲזוֹתֵיהּ לְסוֹף כָּל אַרְעָא, תְּחוֹתוֹהִי תַּטְלֵל כָּל חֵיוַת בָּרָא, וּבַעֲנָפּוֹי יְדוּרוֹן צִפֳּרֵי שְׁמַיָּא, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, וּמִנֵּיהּ יְתִזַן כָּל בִּשְׂרָא.

וְאַרְכִּיב לֵיהּ עַד אֶלֶף דּוֹר, כְּגַוְונָא דִשְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סִלִּיקַת לְאֶלֶף דּוֹר בַּעֲשַׂר סְפִירָן, דְּבְהוֹן סִלִּיקָא עֲשַׂר זִמְנִין מְאָה, עַד דְּסִלִּיקַת בְּהוֹן לְאֶלֶף דּוֹר, וּמִיָּד דְּאַצְלַח אִילָנָא בְּאַרְעָא נָחִית אִילָנָא מִלְּעֵילָא, שָׁרְשׁוֹי בְּאַרְעָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְאִתְרַבְּיאוּ תַּמָּן עַנְפּוֹי עַד אֵין סוֹף, וְאִתְפַּשְׁטוּ בָּהּ שָׁרְשׁוֹי עַד אֵין תַּכְלִית, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרַבִּי אִילָנָא כְּמִלְּקַדְמִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב רְבָא אִילָנָא וּתְקִיף וְרוּמֵיהּ מָטֵי לִשְׁמַיָּא, וַחֲזוֹתֵיהּ לְסוֹף כָּל אַרְעָא, וּמִנֵּיהּ יְתִזַן כָּל בִּשְׂרָא, כָּל בְּנֵי אָדָם דִּלְתַתָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרַבִּי אִילָנָא כְּמִלְּקַדְמִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב רְבָא אִילָנָא וּתְקִיף וכו', חֵיוַת בָּרָא אִלֵּין חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, צִפֳּרֵי שְׁמַיָּא אִלֵּין נִשְׁמָתִין, וּמִנֵּיהּ יְתִזַן כָּל בִּשְׂרָא לְתַתָּא. דִּבְזִמְנָא דְחָב אָדָם וַהֲוָה מְקַצֵּץ בַּנְטִיעוֹת, כַּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ אַעְקַר חֵיוָן וּמַלְאָכִים וּשְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים מֵאַתְרֵיהוֹן, וְלָא הֲוָה מָאן דִּמְקַבֵּל צְלוֹתִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, וּבַעַל הַכְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, מַאי יַגִּיד דָּבָר, בִּצְלוֹתִין וְזַכְוָון דְּיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּוַדַּאי עִלָּאִין וְתַתָּאִין הֲווֹ תַּלְיָין בְּאָדָם קַדְמָאָה, וְלַאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה הָאָדָם עַל עַצְמוֹ כְּאִלּוּ כָּל הָעוֹלָם תָּלוּי עָלָיו, אֲבָל בַּר נַשׁ דְּטָרַח עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא וְלָא אַצְלַח בְּאַתְרֵיהּ, אַעְקַר לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ וְשַׁוּוִי לֵיהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, וְשַׁנִּי לֵיהּ אֲתַר, וְרָזָא דְמִלָּה

דף קג.

וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת (ויקרא יד מה), וְדָא שְׁנוּי מָקוֹם, (כאן חסר והוא בתיקוני ז"ח) אִם אַצְלַח מוּטָב, וְאִם לָא אַצְלַח אַעְקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְאַרְכִּיב לֵיהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, וְשַׁנֵּי שְׁמֵיהּ וְדָא שְׁנוּי הַשֵּׁם, אִם אַצְלַח מוּטָב וְאִי לָא אַצְלַח אַעְקַר לֵיהּ מִתַּמָּן, וְדָא וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו (שם מח ז), וְנָטַע לֵיהּ בַּאֲתַר אָחֳרָא, וְשַׁנֵּי עוֹבָדוֹי מִכָּל מַה דַּהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא, וּמִכָּל צִיּוּרִין דִּילֵיהּ, מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ (איוב יד כ).

הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (שם לג כט), קַרְקַע דְּנָטַע לֵיהּ תַּמָּן וְאַצְלַח וּמִתְפַּשֵּׁט עַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי עַד אֶלֶף דּוֹר דָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא שְׁנוּי מַעֲשֶׂה, וְעַד כַּמָּה זְמָנִין עַד אֶלֶף, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קה ח) דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ח יב) הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה, וְאִינּוּן אֶלֶף עָלְמִין, דְּנָטַע לֵיהּ עַד דְּאַצְלַח וְאַרְכִּיב לֵיהּ תַּמָּן, וְרָזָא דְמִלָּה וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים (שמות כ ו), לְמָאן לְאוֹהֲבָיו, וּלְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלֶף דּוֹר (דברים ז ט).

אָמַר לֵיהּ, וּלְרַשְׁיעַיָּא מַאי, דְּהָא כְּתִיב (קהלת א י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ וכו', מַה תֵּימָא בְּהוֹן, אָמַר לֵיהּ שְׁמַעְנָא בְּהוֹן רָזָא יְפוֹל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וְגוֹמֵר (תהלים צא ז), הָכִי אָמְרוּ לִי בְּרְמִיזָא, אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי מַאי אֲשֶׁר קוּמְטוּ בְלֹא עֵת וְגוֹמֵר (איוב כב טז), אָמַר לֵיהּ אִלֵּין תְּשַׁע מֵאָה וְשִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה דָרִין דְּאִתְקַמְטוּ וְאִסְתַּלְקוּ קֶדֶם זְמַנַּיְיהוּ, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר קוּמְטוּ בְלֹא עֵת, דְּאִסְתַּלְקוּ קֶדֶם זְמַנַּיְיהוּ, וְזַרִיק לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל דָּרָא וְדָרָא, דָּא אִיהוּ נָהָר יוֹצֵק יְסוֹדָם (שם), וְדָא הוּא רָזָא, דְּאֵין בֵּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף, וּכְדֵין חַדְתִּין עֲתִידִין לְמֵיתֵי, אַדְהָכִי אִסְתַּלַּק סָבָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, חַבְרַיָּיא, וַדַּאי הַאי סָבָא דְסָבִין אָדָם עִלָּאָה, זַכָּאָה דָּרָא דְהַאי רָזָא אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ.

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)

עוּבָדָא הֲוָה, דְּחַד בַּר נַשׁ חִגֵּר בְּלָא רַגְלִין, אַשְׁכַּח לְתַרִין חַכִּימִין דְּלָא הַוִי בְּכָל דָּרָא חַכִּימִין כַּוָּותַיְיהוּ, אַעֲרַע בְּהוּ הַהוּא חִגֵּר, אָמַר לוֹן שְׁלָמָא עֲלַיְיכוּ רַבָּנָן, (שמענא עלייכו דאתון חכימי דרא), אָנָה אַתּוּן אָזְלִין, אָמְרוּ לֵיהּ לְדוּכְּתָא פְּלָן, וְעֶרֶב שַׁבָּת הֲוָה, אָמַר לוֹן

אַף עַל גַּב דְּאִתּוּן רְכִיבִין בִּבְעִירִין דְּרָהֲטֵי סַגִּי וַאֲנָא חִגֵּר בְּלָא רַגְלִין, אִי אִתּוּן בְּעִיתוּ אֲנָא אֲקַדֵּם לְכוּ לְתַקָּנָא לְכוּ שַׁבַּתָּא, תְּוֹוהוּ אָמְרוּ לֵיהּ וְהַלֹּא אַתְּ חִגֵּר וְאֵיךְ אַתְּ יָכִיל לְאַקְדָּמָא לְבְעִירָן דְּרָהֲטֵי טוּבָא, אָמַר לוֹן שְׁמָא דְמ"ב אַתְוָון וְדָלִיג לוֹן ת"ק פַּרְסֵי בְּרִגְעָא חֲדָא. אַשְׁכְּחוּ גַּרְמַיְיהוּ לְפוּם מְעָרְתָּא חֲדָא, וּפְתוֹרָא לִשְׁמָאלָא, בְּכָל מַעֲדַנֵּי עָלְמָא עֲלָהָא, וּמְנָרְתָּא לְדָרוֹם בְּשִׁבְעָה נֵרִין עֲלָהָא, וּמַטָּה דְכַסְפָּא וְדַהֲבָא וְאַבְנִין יַקִּירִין לְמַעֲרַב בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְכָרְסַיָּיא לְמִזְרָח, וּתְלַת מְאָה תַּלְמִידִין עַל הַהוּא פְּתוֹרָא, בָּתַר דְּאָכְלוּ כֻּלְּהוּ וְאִינוּן חַכִּימֵי עִמְּהוֹן, קָם הַהוּא חִגֵּר וּפָשַׁט גַּרְמֵיהּ מֵהַהוּא גּוּפָא בְּלָא רַגְלִין, וְאִתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא דְאַנְפּוֹי זְהִירִין כְּזוֹהֲרָא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל יב ג) וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ וכו', וְאַנְפֵּי תַּלְמִידוֹי נְהִירִין כְּכֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד, וַהֲווֹ פָּתְחִין סִפְרָא דְקֹהֶלֶת, וְקָרְיִין בֵּיהּ (קהלת א ב) הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת כו', וַהֲווֹ חָזְרִין כַּמָּה זִמְנִין, אָמְרוּ לֵיהּ אינוּן חַכִּימֵי דָרָא וְכִי שְׁלֹמֹה לָא עָבַד קְרָא אָחֳרָא בְּקֹהֶלֶת, עָל לְהוּ הַהוּא דְאִתְחֲזֵי חִגֵּר בְּאָרְחָא, לְשִׁבְעָה הֵיכָלִין מִכַּסְפָּא וְדַהֲבָא וְאַבְנִין יַקִּירִין, וּבְהֵיכָלָא שִׁבְעָה כָּרְסַיִּין דְּאַרְבַּע חֵיוָון, וְיוֹנָה תַּמָּן דְּכַסְפָּא וַעֲטָרָה דְּדַהֲבָא עַל רֵישָׁה, וְכָתוּב בָּהּ כָּל מָאן דְּלָא יָדַע בְּאִלֵּין הֲבָלִים עֲלֵיהּ כְּתִיב (במדבר א נא) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, אינוּן חַכִּימֵי דָרָא מִיָּד דְּחָזוּ הָכִי דַּהֲוָה כְּתִיב בְּהַהִיא עֲטָרָה חָזְרוּ לַאֲחוֹרָא. אָמַר לוֹן הַהוּא דְאִתְחֲזֵי עֲלַיְיהוּ כְּחִגֵּר, וְכִי עֲלַיְיכוּ אִתְּמַר דְּאַתּוּן חַכִּימֵי דָרָא, לֵית אַתּוּן אֶלָּא טִפְּשֵׁי דָרָא, וְלָא חֲזַיְתּוּן בְּכָל לְמוֹדַיְיכוּ כִּי בִי חָשַׁק (תהלים צא יד) עַד אוֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ לְעָלְמָא דְכֹלָּא אָרִיךְ, אִלֵּין הֲבָלִים דְּקֹהֶלֶת אינוּן בְּרָזָא דְשֵׂבַע שְׂמָחָן, דִּבְהוּ מ"ב אַתְוָון, לָקֳבֵל שִׁבְעָה יוֹמֵי בְרֵאשִׁית דְּאִית בְּהוּ עֲשַׂר אֲמִירָן וְל"ב אלהי"ם וְאינוּן מ"ב, וַעֲלַיְיהוּ לֵב דְּאִתְמַר בְּהוּ אלהי"ם הָאלהי"ם, וְהַיְינוּ (קהלת ה ז) וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם, אִלֵּין שֵׂבַע תֵּיבִין אבגית"ץ, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה ו ב) שְׂרָפִים וְגוֹמֵר. וְהַאי שְׁמָא אִיהוּ סְגוּלְתָּא דִילֵיהּ לְכַסָּאָה דְנִשְׁמָתָא כַּד סָלְקַת לְעֵילָּא בְּכָל לֵילְיָא, לְאִסְתַּדָּא עַל עוֹבְדִין טָבִין דְּבַר נַשׁ, מִמַּלְאָכֵי חַבָּלָה וּמִכָּל מַזִּיקִין וְרוּחִין וְלִילִין וְשֵׁדִין, וּבְהוֹן פָּרְחַת לְעֵילָּא, בְּתֵרִין אַתְוָון מִכָּל שֵׁם תְּכַסֶּה אַנְפָּהָא מִנְּהוֹן, וּבְתֵרִין אַתְוָון תְּכַסֶּה רַגְלָהָא, וּבְתֵרִין אַתְוָון פָּרְחַת לְעֵילָּא, וְאוּף הָכִי לְרוּחָא, וְאוּף הָכִי לְנַפְשָׁא, וְאִית שֵׁם בֵּן מ"ב בְּצוּרַת חוּתְמָא דְשַׁעֲוָה נְכִתַּב, וְאִית שֵׁם מ"ב בְּצִיּוּר דְּיוֹקְנָא דְמַלְכָּא, חָקִיק עַל חוּתְמָא, וְאִית שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ דְיוֹקְנֵיהּ מַמָּשׁ, שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ דְיוֹקְנֵיהּ אִיהוּ

יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ חוֹתָמָא, אִיהוּ אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה, צִיּוּר מ"ב בְּשַׁעֲוָה דָּא אבגית"ץ. וְרַשְׁיעַיָּא נְשְׁמָתְהוֹן דְּשֵׁדִין וּמַזִּיקִין וְלָא פּוֹעֲלִין בְּהוֹן אֶלָּא כִּישׁוּף וְעוֹבְדֵי שֵׁדִין כַּוְותַיְיהוּ, בְּגִין דְּרַשְׁיעַיָּא כָּל שְׁמָהָן וְכָל הֲוָיָ"ן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל מַלְאָכִים שֹׂנְאִין לוֹן, וּבְגִין כַּךְ לָא מוֹעִיל לָא קְמִיעַ וְלָא שְׁמָהָן קַדִּישִׁין וְלָא מַלְאָכַיָּא, דְּלָא תָּפִיס אֶלָּא מִין בְּמִינוֹ, וּבְגִין דָּא (דברים כב ט) לֹא תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ה ז) כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹ"ת וְגוֹמֵר, צְבָאוֹ"ת נְקוּדָה דִילֵיהּ יְהֹוָ"ה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים י טו) רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁ"ק, חוֹלֶ"ם שְׁבָ"א קָמֵ"ץ, וְאִינּוּן זַרְעָ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דַּרְגָּא דִלְהוֹן חֶסֶד כַּהֲנָא רַבָּא, גְּבוּרָה לֵוִי, יִשְׂרָאֵל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּגִין דְּחוֹלֶ"ם כֶּתֶר עַל תִּפְאֶרֶת, קָמֵץ חָכְמָה עַל חֶסֶד, וּבֵיהּ הֲרוֹצָה לְהַחְכִּים יַדְּרִים, וּבְחָכְמָה אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה לְתְחִיַּית הַמֵּתִים, חָכְמָה מְחַכֶּ"ה קָמוּ כֻלְּהוּ וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ וכו'.

פָּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר, (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וכו', תָּא חֲזִי שְׁמַעְנָא דְעוּבְדָא הֲוָה בְּחַד בַּר נַשׁ מֵאינּוּן בַּעֲלֵי קַבִּין, דַּהֲוָה אָזִיל בְּאָרְחָא, אַעְרַע בִּתְרִין חַכִּימִין מָארֵי דְּדָרָא מָארֵי דְּחָכְמְתָא דְאוֹרַיְיתָא, אָמַר לוֹן שְׁלָמָא עֲלַיְיכוּ רַבָּנָן, שְׁמַעְנָא עֲלַיְיכוּ דְּאַתּוּן חַכִּימֵי דָרָא, לְאָן אֲתַר אָזֵילְתּוּן, אָמְרוּ לֵיהּ לְדוּכְּתָא פְּלַן וְעָרֵב שַׁבָּת הֲוָה, אָמַר לוֹן אֲנָא אָזֵילְנָא תַּמָּן (איזיל) וְאִתְקִין לְכוּ אֲתַר בֵּי מוֹתְבֵיכוּ, אִי אַתּוּן בְּעִיתּוּן, אָמְרוּ לֵיהּ וְהָא אֲנַן בְּסוּפָנָא וְאַנְתְּ בְּלָא רַגְלִין, אֵיךְ יִתְּכֵן לְמֶהֱוֵי הַאי, אָמַר לוֹן אַף עַל גַּב דְּאַתּוּן רְכִיבִין בִּבְעִירֵי דְּרְהִיטֵי סַגֵּי, וַאֲנָא חִגֵּר בְּלָא רַגְלִין, אִי אַתּוּן בְּעִיתּוּ אֲנָא אֲקַדֵּם לְתַקָּנָא לְכוּ שַׁבַּתָּא, תְּוָוהוּ, אַדְּהָכִי אַחְזַרוּ רֵישַׁיְיהוּ לְגַבֵּיהּ וְחָמוּ לֵיהּ

דף קג:

דַּהֲוָה רָהִיט כְּשַׁרְבִיטָא דְכֹכָבָא, עָבַד לוֹן קְפִיצָה וְאַשְׁכְּחוּ גַּרְמַיְיהוּ לְפוּם מְעָרְתָּא כְּהֶרֶף עַיִן (ס"א, אמר לון שמא דמ"ב אתוון, דליג לון חמש מאה פרסי ברגעא חדא, אשכחו כו').

אָמַר לוֹן רַבָּנָן עוּלוּ, עָאלוּ אַבַּתְרֵיהּ מְעָרְתָּא גּוֹ מְעָרְתָּא, עַד דְּעָאלוּ לְחַד פַּרְדֵּסָא וַהֲוָה תַּמָּן הַהוּא בַּעַל קַבִּין מִתְפַּשֵּׁט מֵהַהוּא גּוּפָא, וַהֲוָה מִתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא אָחֳרָא דְּאַנְפּוֹי הֲווֹ נַהֲרִין כְּשִׁמְשָׁא, וַהֲוָה יָתִיב עַל כָּרְסַיָּיא דְמַלְכוּתָא, וּתְלַת מְאָה תַּלְמִידוֹי תְּחוֹת כָּרְסַיָּיא

לְרַגְלוֹי, וַהֲוֹוּ קָרָאן (קהלת א ב) הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת, וַהֲוֹוּ קָרָאן הַאי קְרָא זִמְנִין בְּלָא חוּשְׁבָּנָא, אָמְרוּ לוֹן אִינּוּן חַכִּימִין מָארֵי דְּדָרָא, מַאי הַאי, וְכִי לֵית קְרָא אָחֳרָא בְּסֵפֶר קֹהֶלֶת, מִיָּד קָם הַהוּא מָארֵי קַבִּין דַּהֲוָה יָתִיב עַל כָּרְסַיָּיא, וַאֲחִיד בִּידֵיהוֹן, וְאַעִיל לוֹן לְשִׁבְעָה הֵיכָלִין, וּבְכָל הֵיכָלָא וְהֵיכָלָא הֲוָה כְּתִיב הֶבֶל הֲבָלִים, וּבְהֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה הֲוָה נִשְׁרָא וַעֲטָרָה בְּפוּמָהָא, וּדְמוּת יוֹנָה בְּהַהִיא עֲטָרָה, וַהֲוָה כְּתִיב בַּעֲטָרָה כָּל מָאן דְּלָא יָדַע בְּאִלֵּין הֲבָלִים וּבְרָזָא דִלְהוֹן, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר א נא) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, מִיָּד אִתְחֲזִרוּ אינוּן לַאֲחוֹרָא, אָמַר לוֹן הַהוּא בַּעַל קַבִּין אַתּוּן חַכִּימִין מָארֵי דְּדָרָא, דַּאֲזִלִית אַבַּתְרַייכוּ עַד כְּעַן לְמִנְדַּע יָת חָכְמָתַייכוּ, וּבְוַדַּאי לַאו אַתּוּן חַכִּימִין, דְּוַדַּאי בְּהַאי קְרָא עֲבִידְנָא כָּל בְּנְיָנָא דָא, וּבֵיהּ הֲוִינָא טָס עָלְמָא בְּטִיסָה חֲדָא, וּבְזִמְנָא בִּתְרִין, וּבְזִמְנָא בִּתְלַת, וּבְזִמְנָא בְּאַרְבַּע, וּבְזִמְנָא בְּחַמְשָׁא, וּבְזִמְנָא בְּשִׁית, וּבְזִמְנָא בְּשֶׁבַע, וַאֲנַן בְּהַאי אַרְעָא כֻּלְּהוּ אַזְלִינַן בַּעֲלֵי קַבִּין, וְהַאי קְרָא יְרִיתְנָא מֵאֲבָא, וְאַבָּא מֵאֲבוֹי, עַד דָּרָא כֻּלְּהוּ, יְהֵב לוֹן מָמוֹנָא סַגִּיא וְשַׁוִּי לוֹן בְּאַתְרַייהוּ כְּהֲרָךְ עַיִן.

וּבְגִין דָּא יֶשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּיא רַבִּי אִימָא לָן שׁוּם רְמִיזָא בְּהַאי קְרָא, דְּלָא אִתְכַּסְיָא חָכְמָתָא דָּא מִן חַבְרַיָּיא, אָמַר לוֹן רַבָּנָן בְּוַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִית תַּמָּן, אֲבָל אִימָא לְכוּ בִּרְמִיזָא, שֶׁבַע הֲבָלִים אינוּן, וְזַכָּאָה מָאן דְּלָא נָטִיל לְאַגְרַייהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְאִינּוּן דִּכְלִילָן בְּבַת שֶׁבַע, וְאִינּוּן בְּהַאי קְרָא, הֶבֶל

דף קד.

חַד, הֲבָלִים תְּרֵין הָא תְּלַת, הֶבֶל הֲבָלִים תְּלַת הֲרֵי שִׁית, הַכֹּל הָבֶל הָא שֶׁבַע, וּלְקִבְלַייהוּ שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וכו', אֵלּוּ שֶׁבַע הֲבָלִים אינוּן כְּפוּלִים, לָקֶבֶל שֶׁבַע שְׁרַגִּין דְּמַנְרְתָּא, כְּפוּלִים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (זכריה ד ב) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, (ואינון) שֶׁבַע הַוַּיוֹת, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן בַּאֲמִירָה יְהִי אוֹר, וַהֲוִי מִיָּד, וּלְבוּשִׁין דְּאִינּוּן שֶׁבַע הַוַּיוֹת אִינּוּן שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וְחַבְרוֹי, הֶבֶל אִיהוּ לַהַב, הֲבָלִים לְהָבִים, וַעֲלַייהוּ אִתְּמַר (תהלים כט ז) קוֹל יהו"ה חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, וּמָאן דְּיָדַע בְּאִלֵּין הֲבָלִים, כַּד אַפִּיק לוֹן מִפּוּמוֹי וּמִלְּבֵיהּ יָדַע לְכַוְונָא בִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּכָל הֲבָלִים מִינָהּ תַּלְיָין, וּמִתְלַבְּשָׁן בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּכְלִיל שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ וְחַבְרוֹי, דְּאִינּוּן אַתְוָון דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, דְּאִלֵּין תַּלְיָין בַּאֲמִירָה וְאִלֵּין בַּעֲשִׂיָּה, בְּרָזָא דְּאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה מִיָּד, וְאִלֵּין שֶׁבַע הֲבָלִים אִינּוּן

כְּפוּלִים, לְקֶבֶל שֶׁבַע שְׁרַגִּין דְּמְנָרְתָּא, כְּפוּלִים, דְּאִתְמַר בְּהוּ (זכריה ד ב) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת וְגוֹ', (אלין באמירה ואלין בעשיה, ואינון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א אלין אינון שבעה ושבעה מוצקות).

זַכָּאָה עַמָּא דְּיַדְעִין לְסַלְקָא צְלוֹתִין בַּאֲמִירָה וְעוֹבָדָא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה נא טז) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךָ וכו', וְהָא אוּקְמוּהָ אַל תִּקְרֵי עַמִּי, אֶלָּא עִמִּי בְּשׂוּתָּפוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ כו', הָכִי אַנְתְּ בְּשׂוּתָּפוּ עִמִּי, דְּבְמִלּוֹלְךָ אִתְעֲבִידוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

וְעוֹד הֶבֶל ה' לב, ה' אִתְפַּלֵּג לְד"ו פַּרְצוּפִין, ד"ו, ד' אַרְבַּע רַגְלִין דְּכָרְסַיָּא, ו', (מלכים א י יט) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָרִית נִשְׁמָתָא מִכָּרְסַיָּא יַקִּירָא, כְּלִילָא מֵעֲשַׂר תִּקּוּנִין אִלֵּין, וְעָבִיד לָהּ כָּרְסַיָּא לַיהו"ה, דִּשְׁמָא דְיהו"ה דְּאִיהוּ בְּאַרַח אֲצִילוּת, לְתַקָּנָא לֵיהּ כּוּרְסַיָּא בַּר נַשׁ לְנִשְׁמָתֵיהּ, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מִכִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְתַמָּן שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וְלֵית ה' בְּלָא י', ובג"ד (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֵּס י"ה.

ו' שַׁרְיָא בְּמטטרו"ן, וְדָא אִיהוּ רוּחַ הַשִּׂכְלִי דְּאִיהוּ אֲצִילוּת, ה' שַׁרְיָא בְּאוֹפַן, וְדָא נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית בְּאַרַח אֲצִילוּתָא, דְּאִית נְשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ שִׂכְלִית וְלָא בְּאַרַח אֲצִילוּת, אֶלָּא אִתְמַר בְּהוֹן גְּזוּרוֹת, וְאִינוּן כִּסֵּא וּמַלְאָךְ וְאוֹפָן, זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּסָלְקִין הֲבָלִים דִּצְלוֹתִין בְּהוֹן, לְגַבֵּי אַתְוָון דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, ובג"ד (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְיֵשׁ הֶבֶל דְּרַשִּׁיעַיָּא, דְּאִינוּן הֲבָלִים דְּשִׁקְרָא, וְנָטְלִין לוֹן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְנָטְעִין בְּהוֹן רְקִיעִין וְאַרְעִין דְּשִׁקְרָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, (כאן חסר), קָמוּ כֻּלְּהוּ וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אַתֵּינָא לְעָלְמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּי.

(זכריה ד':ב') לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ, וְאִינוּן י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, וְאִינוּן שֶׁבַע כְּפוּלוֹת בג"ד כפר"ת

דף קד:

לְבוּשִׁין לוֹן, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין מִלְּבָּא לְפוּמָּא, שֶׁבַע הֲבָלִים סָלְקִין, שֶׁבַע נָחֲתִין לְאַשְׁקָאָה לוֹן, וּבְגִין דָּא (זכריה ד':ב') שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת, תִּלַת אִינוּן גְּנִיזִין לְעֵילָּא, דְּלְבוּשִׁין

דִּלְהוֹן אֻמָּ"שׁ, דְּאִינוּן אֵשׁ מַיִם רוּחַ, הָא אִינוּן עֶשֶׂר דְּסַלְקִין מִל"ב נְתִיבוֹת, וְאִינוּן לְקַבְלַיְיהוּ עֶשֶׂר אֲמִירָן, וְל"ב אלהי"ם דִּבְרֵאשִׁית, הָא מ"ב, מִלְּבָא נָפִיק אֶשָּׁא, מִכַּנְפֵי רֵיאָה רוּחָא, מִמּוֹחָא מַיָּא, וְרוּחָא אֲחִיד בְּמַיָּא וְאֶשָּׁא וְאִתְעֲבִיד קוֹל, כַּד אֲחִיד בְּמַיָּא אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים כט ג) קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם, כַּד אֲחִיד בְּאֶשָּׁא אִתְמַר בֵּיהּ (שם) קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, כַּד אֲחִיד בְּרוּחָא אִיהוּ (מ"א יט יא) רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר קוֹל יהו"ה שׁוֹבֵר אֲרָזִים.

וּתְלַת נְקוּדִין אִינוּן לָקֳבֵל אֻמָּ"שׁ, וְאִינוּן חָשַׁ"ק, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים י טו) רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יהו"ה, וְאִינוּן חֹלֶ"ם שְׁבָ"א קָמֵ"ץ, קָמֵ"ץ לִימִינָא קוֹל יהו"ה עַל הַמָּיִם, וְכַד רוּחָא אֲחִיד בֵּיהּ דְּאִיהוּ חֹלֶ"ם, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, שְׁבָ"א אִיהוּ בָּאֵשׁ, וְכַד אֲחִיד בֵּיהּ רוּחַ, אִיהוּ רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה דְּאִיהוּ תַּקִּיף, כַּד אֲחִיד בֵּיהּ רוּחָא דְּאִיהוּ חֹלֶ"ם בֵּין קָמֵ"ץ שְׁבָ"א דְּאִינוּן מַיָּא וְאֶשָּׁא, דְּאִינוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין, דְּאִית בְּהוֹן יַד יָמִין יַד שְׂמֹאל דְּאִינוּן כ"ח פְּרָקִין, אִתְמַר בֵּהּ קוֹל יהו"ה בַּכֹּחַ, כַּד הַאי רוּחָא אֲחִיד בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְמַר בֵּיהּ קוֹל יהו"ה בֶּהָדָר, כַּד אֲחִיד בִּתְרֵין שׁוֹקִין דְּאִינוּן צֵר"י, אִתְמַר בְּהוֹן קוֹל יהו"ה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, דְּאִינוּן תְּרֵי עוּזְלֵי דְּאַיָּלְתָא, תְּרֵין אַחִים אִישׁ בְּאָחִיהוּ יְדוּבָּקוּ.

וְהָכָא רָזָא דְּיִבּוּם, דְּאִם יִפּוֹל אָחִיו הָא תְּנֵינָא דְּיוֹקִים לֵיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה (איכה א יג) נָתַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוֶ"ה, וְדָא הוֹ"ד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב לג) כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, בְּכַף דִּילֵיהּ, שְׁכִינְתָּא דָּוֶה אִיהִי בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּפָרַח מִנַּיהּ יֶרֶךְ דְּאִיהוּ ו' מִן ה', וְאִשְׁתְּאַרַת אִיהִי ד' דִּילָהּ (דלה), קוֹל יהו"ה יָחִיל מִדְבָּר דָּא חִירֵ"ק וְדָא צַדִּיק, כַּד רוּחַ אֲחִיד בֵּיהּ אִיהוּ יָחִיל מִדְבָּר, שֶׁבַע קָלִין לָקֳבֵל שֶׁבַע שְׁמָהָן אבגית"ץ כו'.

רוּחַ סָלִיק בְּאַוִּיר דְּאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה אַוִּיר קַדְמָאָה, אֵשׁ סָלִיק לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ אִימָּא וְאִתְעֲבִיד אִשָּׁה, מַיִם סָלִיק לְגַבֵּי י' וְאִתְעֲבִיד יַמִּים, וְדָא חָכְמָה, וְהָכִי נָחֲתִין לְגַבֵּי נֶצַח וְהוֹד יְסוֹד, מַלְכוּת מָאנָא דְּכֻלְּהוּ, וְאִיהִי עָפָר כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ, וְאִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אַתְוָון דְּאִינוּן מָאנָא לִנְקוּדִין, וְעַל אִלֵּין שְׁבַע קָלִין אִתְמַר (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, וְעַל תְּלַת גְּנִיזִין אָמַר (דברים ד יב) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים, בַּת קוֹל דְּכֻלְּהוּ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

תָּא חֲזִי תִּלַּת נְקוּדִין אִינּוּן, חִירֵק חוֹלֶם שׁוּרֵק, חוֹלֶם, קוּבָּץ דְּיִ' לְעֵילָּא אִיהוּ חוֹלֶם, קוּבָּץ דְּאַת יִ' לְתַתָּא אִיהִי חִירֵק, גּוֹ אֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שׁוּרֵק, כַּד אִינּוּן תִּלַּת כַּחֲדָא, אִינּוּן סָגוֹלְתָּא וְאִינּוּן שַׁלְשֶׁלֶת וְאִינּוּן שֵׁוּ"ק וְאִינּוּן סָגוֹ"ל,

כֶּתֶר עַל חָכְמָה וּבִינָה אִיהוּ סָגוֹלְתָּ"א חוֹלֶ"ם עַל צֵר"י, סָגוֹ"ל אִיהוּ נְקוּדָה תְּחוֹת צֵר"י, חֶסֶד גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת לְתַתָּא, נֶצַח הוֹד, יְסוֹד בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שׁוּרֵק, וְהָכִי כַּד תִּפְאֶרֶת בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שַׁלְשֶׁלֶת, שְׁבָ"א אִיהוּ תְּרֵין נְקוּדִין, כַּד אִתְגַּבַּר מַיָּא עַל אֶשָּׁא אוֹ אֶשָּׁא עַל מַיָּא, אוֹ כַּד אִינּוּן יְסוֹד עַל מַלְכוּת, כָּל סְפִירָה דָּא עַל גַּבֵּי דָּא בְּכָל אֲתַר אִיהוּ שְׁבָ"א, וְרָזָא דְמִלָּה, אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן, כַּד אִינּוּן שָׁוִין הֲווּ צֵר"י, אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְכָל נְקוּדִין אִינּוּן דְּבוּר וַאֲתָוון הֶבֶל הֲבָלִים, דְּתַלְיָין מִן ה"ה, וְאִינּוּן אַתָוון רַבְרָבָן, וַאֲתָוון זְעִירָן, (נקודין מי' בת קול ודאי, קלין אינון מן ו', ואינון אתוון ונקודין), וְטַעֲמֵי כְּלִילָן בְּהוּ, (נ"א נקודין מתלבשין במיא בימינא, דאתמר הרוצה להחכים ידרים), אַתָוון מִן ה' ה', נְקוּדִין מִן י', טַעֲמֵי מִן ו', נְקוּדִין

דף קה.

מִתְלַבְּשָׁן בְּמַיָּא בִימִינָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, אַתָוון מִתְלַבְּשִׁין בְּאֶשָּׁא בְּשְׂמָאלָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ דְּאִינּוּן הֲבָלִים, טַעֲמֵי מִתְלַבְּשָׁן בְּאַוִּירָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְטַעֲמֵי אִינּוּן מִסְטָרָא דְכֶתֶר, וּנְקוּדִין מִסְטָרָא דְחָכְמָה, וְאַתָוון מִסְטָרָא דְבִינָה, (דבגינה) וּמִתְלַבְּשִׁין בְּמַיָּא אֶשָּׁא וְרוּחָא, דְּאִינּוּן חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, וְהָכִי מִתְלַבְּשִׁין בְּנֶצַח הוֹד יְסוֹד, מַלְכוּת מָאנָא דְכֻלְּהוּ, כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ.

אִיהִי פֶּה דְּמִינָהּ הֲבָלִים נָפְקִין וְקָלִין וְדִבּוּרִין, כֻּלְּהוּ אִתְכְּלִילָן בָּהּ, וְאִיהִי לֵב דְּכֻלְּהוּ בָּהּ אִתְכְּלִילָן, וּמִינָהּ נָפְקִין דְּפִיקוּ דְּרוּחָא לְכָל עַרְקִין דְּדְרוֹעָא, כַּד רוּחָא דָּפִיק בְּמַיָּא דְאִיהוּ לִימִינָא, אִתְמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי, לְהַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ז ד) אֱמוֹר לַחָכְמָה אֲחוֹתִי אָתְּ, וְכַד דָּפִיק לִשְׂמָאלָא דְאִיהִי אֶשָּׁא, אִתְמַר בָּהּ רַעְיָתִי, דְּבֵיהּ אִתּוֹקַד בְּכַמָּה רְשָׁפֵי"ם דְּאִינּוּן שְׁרָפִי"ם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ח ו) רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָ"הּ.

מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא יוֹנָתִי תַּמָּתִי, בְּגִין דְּאִיהִי דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וּדְפִיקוּ דִילֵיהּ תַּמָּן בְּמִשְׁקָל, לָא סָלִיק וְלָא נָחִית, דִּי

בְּמַיָּא נָחִית לְגַבֵּי צַדִּיק נְבִיעוּ לְגַבֵּיהּ בַּאֲרִיכוּ, וְסָלִיק בֵּיהּ בַּאֲרִיכוּ דְתִקְיעָה, בְּאֶשָּׁא אִיהוּ דְפִיקוּ בִשְׁבָרִים בִּתְבִירוּ, וּבְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא נָחִית (נ"א אחיד) בְּתַרְוַיְיהוּ שַׁלְשֶׁלֶ"ת, בֵּינוֹנִי וְדָא תְרוּעָה, קוֹל דְּמָמָה דַקָּה לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, תַּמְתִּי, תַּם הַהוּא דְפִיקוּ בְּגִין דְּהֲבִיאוּ לָהּ בַּחֲשַׁאי.

וְכַד שְׁכִינְתָּא אִיהִי בָּגְלוּתָא אִתְמַר בָּהּ (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, כַּד אִיהִי יְשֵׁנָה לֵית בָּהּ דְפִיקוּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ קוֹל דְּפִיקוּ דִילָהּ אִתְרַחַק מִינָהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים לט ג) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב, לָמָּה נֶאֱלַמְתִּי, מִי"ה דְאִיהוּ דוּמִיָּה דְאִתְרַמִּיז בֶּאלֹהִי"ם, דְּאִיהוּ ל"ב אלהי"ם דְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, דְּדָפִיק רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם, בְּגִין דְּהֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב דְּאִיהוּ קוֹל, בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּאָרַת בַּת יְחִידָה בְלָא קוֹל, וּבְגִין דָּא לֵית בַּת קוֹל בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דְּלֵית בַּת קוֹל בְּגָלוּתָא הֲבִיאוּ לָהּ בַּחֲשַׁאי, וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא אִיהִי בַחֲשַׁאי, אַף עַל גַּב דְּרָזִין סַגִּיאִין אִית הָכָא, שַׁבְעִין אַנְפִּין אִית לְאוֹרַיְיתָא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא לֵית לָהּ דְּפִיקוּ דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דִנְקוּדֵי דְמַנְקְדִין בִּדְפִיקוּ דְּאֶצְבְּעָאן דְּאִינּוּן עֲשַׂר, דִּבְהוֹן מְנַקְדִין בִּדְפִיקוּ דְּרוּחָא, וְאִינּוּן מְנַקְדִין בְּנִימִין דִּכְנוֹר דְּדָוִד, דְּפִיקוּ אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּקָלָא דְּסָלִיק בְּנִגּוּנָא, לְקֶבֶל עֲשָׂרָה דְּפִיקִין דְּאִסְתַּכַּל אַסְיָא בִּדְפִיקוּ, עֲבַד דָּוִד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגוּנִים בַּתְּהִלִּים, אַרְבָּעָה אִינּוּן (שיר ה ב) אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי לְקֶבֶל יהו"ה, עֲשָׂרָה דְּפִיקִין לְקֶבֶל יוד הא ואו הא, דְּפִיקוּ נָפִיק מֵאֵדְנָא שְׁמָאלָא דִלְבָּא, וְדָא הוּא רוּחַ צְפוֹנִי דַּהֲוָה מְנַשֵּׁב בְּכִנּוֹר דְּדָוִד דַּהֲוָה מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, וְכָל עַרְקִין וּוְרִידֵי גּוּפָא דְּאִינּוּן דָּפְקִין, מִלְּבָּא אִינּוּן (נ"א הוה) דָּפְקִין, וְרָזָא דְמִלָּה (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

כָּבֵד הוּא סמא"ל הוּא עִשָּׂו, דְּלֵית בֵּיהּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, לָא דָפְקִין עַרְקִין דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא לָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא בְּאוּמִין דְּעָלְמָא, וּבְגָלוּתָא דְאִסְתַּלַק רוּח דְקוּדְשָׁא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה וגו', לֵית דְּפִיקוּ בִלְבָּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְלֵית בַּת קוֹל בְּפוּמָא (דהוה סלקא), (נ"א דבה סליק) קָלָא בְּרוּחָא בַּתְּקִיעָה בַּאֲרִיכוּ, וּבַשְּׁבָרִים בִּתְבִירוּ, וּבַתְּרוּעָה שַׁלְשֶׁלֶ"ת קָלָא בֵּינוֹנִית לָא בַּאֲרִיכוּ וְלָא בִּקְצִירוּ, בַּת קוֹל אִיהִי קוֹל דְּמָמָה דַקָּה זְעִירָא, קָלָא נְמוּכָה

בַּחֲשַׁאי, דְּהָא קוֹל בְּאִשָּׁה עֶרְוָה. וְכַד יֵיתֵי מְשִׁיחָא נְחִית רוּחָא דְקוּדְשָׁא עֲלֵיהּ, וּמִיָּד אִיהִי אָמְרַת קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דְּפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית, סָלִיק ה' עִלָּאָה

דף קה:

לְגַבֵּי י', וְנָחִית ה' תַּתָּאָה לְגַבֵּי ו', דְּאִיהוּ קָרְבָּן לַיהו"ה, קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד. וְרָזָא דְמִלָּה (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה, בְּאַבָּא דְאִיהוּ י' יָסַד בְּרַתָּא דְאִיהִי ה' זְעֵירָא, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (בראשית לז יא) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר, בְּאִימָּא דְאִיהִי ה' עִלָּאָה כּוֹנֵן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ בֶּן י"ה, וְכַד יְהוֹן מִתְקָרְבִין אַתָּוון אָב עִם אֵם בֵּן עִם בַּת כָּל חַד בְּבַת זוּגֵיהּ, ה' עִלָּאָה (סליק) לְגַבֵּי י', ה' (תתאה) נָחִית לְגַבֵּי ו', הַאי אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד, בְּהַהוּא זִמְנָא (יחזקאל לז ז) וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ, וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, עֶצֶם מֵעֶצְמֵי דָּא י' עִם ה', וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי דָּא ו' עִם ה', (שם כד) וְעַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמֵר. וּבְגִין דָּא כַּד סָלִיק ה' לְגַבֵּי י' אִתְּמַר בָּהּ (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה, דְּהִיא (דהוה) סְלִיקַת לְגַבֵּי אַבָּא, וְכַד נְחִיתַת לְגַבֵּי בְּרָא אִתְּמַר בָּהּ (שם ה) וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ, אִתּוֹקַד בֵּיהּ בְּשַׁלְהוֹבִין דִּרְחִימוּ, וְהָכִי כַּד נָחִית ו' לְגַבֵּי ה' דִּילֵיהּ, וְי' סָלִיק לְגַבֵּי ה' דִּילֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, כָּל אִלֵּין דְּפִיקִין דִּשְׁאָר עַרְקִין, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ סָלְקִין תְּרֵין וְנָחֲתִין תְּרֵין, סָלְקִין תְּרֵי י"ה דָּא לְגַבֵּי דָּא, וְנָחֲתִין תְּרֵי ו"ה דָּא לְגַבֵּי דָּא.

וְעוֹד סָלְקִין תְּרֵי רוּחָא וְאֶשָּׁא, דְּאִינּוּן קָלִין וְסָלְקִין בִּדְפִיקוּ, וְנָחֲתִין תְּרֵי מַיָּא וְעַפְרָא, דְּאִינּוּן כְּבֵדִין בִּדְפִיקוּ, וְאִינּוּן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, מִיכָאֵ"ל מַיָּא, גַּבְרִיאֵ"ל אֶשָּׁא, נוּרִיאֵ"ל רוּחָא, רְפָאֵ"ל עַפְרָא, י' בְּרֵישָׁא, ה"ה בִּימִינָא, ו' בְּגוּפָא, ה"ה הֶבֶל סָלִיק הֶבֶל נָחִית, הֶבֶל סָלִיק דָּא ה' עִלָּאָה דְּסָלִיק לְגַבֵּי י' דְּאִיהוּ עֲשַׂר אֲמִירָן, וּבְמַאי סָלִיק בְּקָלָא דְאִיהוּ ו',

וַהֶבֶל נָחִית דָּא ה' תַּתָּאָה דְּנָחִית לְגַבֵּיהּ וְאִתְעֲבִידַת דִּבּוּר, קָרִיבוּ דְכָל הֲבָלִים וְקָלָא וְדִבּוּרָא אִיהוּ פֶּ"ה, דְּאִיהוּ בְּחוּשְׁבַּן מִילֶ"ה, כְּלִיל כֹּלָּא, אִיהוּ קָרִיבוּ דְאדנ"י בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא קָרְבָּן לַיהו"ה, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִיהִי (ואיהו) יְחוּדָא דְאַתְוָון יהו"ה בַּצַּדִּיק, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְזַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב אַתְוָון אִלֵּין בְּצִלּוֹתִין, דְּאִיהִי קָרְבָּנָא

דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁכִינְתָּא דִילֵיהּ בְּפִימוֹי, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמַיְחֵד לוֹן בְּקִרְיאַת שְׁמַע וּבְצָלוֹתֵיהּ, דְּקָרִיבוּ דִלְהוֹן וַדַּאי בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, יְחוּדָא דִלְהוֹן בַּצַּדִּיק, וּמָאן אִיהוּ דְּמַיְחֵד כֻּלָּא וּמְקָרֵב כֻּלָּא עִלַּת הָעִלּוֹת.

אַדְהָכִי הָא סָבָא קָא אִזְדַּמַּן לֵיהּ דַּהֲוָה נָהִיר עָלְמִין רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר שְׁמֵיהּ, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, וַדַּאי קָרִיבוּ דְאַרְבַּע אַתְוָון וְיִחוּדָא דִלְהוֹן בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּקְרִיבוּ וְיִחוּדָא דִלְהוֹן הָכִי הוּא בַּצַּדִּיק, וּבְתֵרִין דַּרְגִּין מְיַחֲדִין לוֹן יִשְׂרָאֵל, בִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית וְשַׁחֲרִית, וּמְקָרְבִין לוֹן בִּצְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית וְעַרְבִית, וְדָא קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, ה' עוֹלָה בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, ו' יוֹרֵד בַּצַּדִּיק, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא קְשׁוֹט, עוֹלָה וְיוֹרֵד ה' בְּאַת י', ה' בְּאַת ו', מִיָּד דְּאָמַר מִלִּין אֲלֵין פָּרַח.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין אִינּוּן בְּאַסְכָּמוּתָא לְסַיֵּיעַ לָן, הַאי אִיהוּ דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּבַר נַשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְמָארֵיהּ דְּכָל בְּרַיָּין דְּעָלְמָא אִינּוּן בְּסַיְעַתָּא דִילֵיהּ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצַוּוֹת לָזֶה, וַאֲפִילּוּ שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים לָא אִתְבְּרִיאוּ אֶלָּא לְסַיְיעֲתֵיהּ, וְכַד בַּר נַשׁ אַפִּיק הֲבָלִים וְדִבּוּרִים בְּצָלוֹתֵיהּ, כַּמָּה עוֹפִין פָּתְחִין גַּדְפַיְיהוּ וּפִימַיְיהוּ לְקַבְּלָא לוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת י׳:כ׳) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְנָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִלֵּין מִלִּין וּבָנֵי בְּהוֹן עָלְמִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה סו כב) כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, וְרָזָא דְמִלָּה (שם נא טז) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךְ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ, לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה.

דף קו.

אַל תִּקְרֵי עַמִּי אֶלָּא עִמִּי בְּשׁוּתְּפוּ.

אַדְהָכִי הָא סָבָא קָא נָחִית פָּתַח וְאָמַר (שיר ה ב) אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, אֲנִי יְשֵׁנָה מֵרְחִימָאי דְּאִתְרַחַק מִנִּי, וְלִבִּי עֵר כַּד אַתְיָא לְגַבֵּי, לְכַלָּה דַּהֲוַת נְשׁוּאָה לְחָתָן, וְאִתְרַחַק מִינָהּ, נָפְלַת בְּבֵי מַרְעָא, וְאִתְכַּנְשׁוּ כָּל אַסְיָין לְגַבָּהּ, וְלָא הֲווֹ יָכְלִין לְמִנְדַּע מַרְעָא דִילָהּ, אַסְיָא קַרְטָנָא הֲוָה תַּמָּן דַּהֲוָה אִשְׁתְּמוֹדָע בִּדְפִיקוּ, בַּעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן אַסְיָא, לְקֶבֶל עֲשַׂר אֶצְבְּעָאן, וְלָא הֲווֹ אִשְׁתְּמוֹדָעָאן בְּמַרְעָא דִילָהּ אֶלָּא הוּא, דְּכַמָּה מַשְׁקִין וְרֵיחִין טָבִין מְתַּפּוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וְכַמָּה

מַשְׁקִין מֵעֲסִיס רִמּוֹנִים הֲווֹ מַשְׁקִין לֵהּ אַסְיָין אָחֳרָנִין, וְלָא הֲווֹ מְהַנְּיָין לֵהּ, עַד דְּאָתָא (דהאי) אַסְיָא קַרְטָנָא אִסְתַּבַּל בְּדְפִיקוּ דִילֵהּ, וְאִיהִי אִשְׁתְּמוֹדְעָא בְאַסְיָא, וְאָמְרַת (שם ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, וְאִיהוּ אָמַר פִּתְחִי לִי, פִּתְחִי לְאָת י' דְּאִיהִי עֲשָׂרָה מִינֵי דְפִיקוּ, קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק דָּא ו' דָּפִיק לְתַרְעָא, בְּשִׁית (דפיקין) פִּרְקִין דִּדְרוֹעִין, וְרָזָא דְמִלָּה (שם יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמוּלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, בִּתְרֵי"ן שֵׁ"שׁ, בִּתְרִין דִּרוֹעִין שִׁית פִּרְקִין, וְכֻלְּהוּ רְמִיזִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית דְּאִיהוּ בָּרָ"א שִׁי"ת.

וַעֲלַיְהוּ אִתְּמַר פִּתְחִי לִי בְּאָת ב', (תהלים קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, (שם כד ז) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וּבְגִין דָּא פִּתְחִי לִי בְּאָת ב', (שם קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהוה"ה, וְדָא אָת ב' מִן בְּרֵאשִׁית, אֲחוֹתִי בְּאָת א' מִן בְּרֵאשִׁית, רַעְיָתִי בְּאָת ר' מִן בְּרֵאשִׁית, יוֹנָתִי בְּאָת י' מִבְּרֵאשִׁית, תַּמָּתִי בְּאָת ת' מִן בְּרֵאשִׁית, שֶׁרֹאשִׁי בְּאָת ש' מִן בְּרֵאשִׁית, (נמלא טל, רזא דמלה יהו"ה אח"ד דסליק לחשבן ט"ל), דָּבָר אַחֵר נִמְלָא טָ"ל בֵּאלֹהִי"ם, וּבֵיהּ אִיהִי מְלֵיאָ"ה, בְּאָן אֲתַר בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּאִיהוּ שְׁתִיתָאָה, וְעַל רֵישֵׁיהּ י' עֲטָרָה כְּלִילָא מֵעֲשָׂרָה, י' אִיהִי טִפָּה דְּאִתְמַשְׁכַת מִן מוֹחָא לְגַבֵּי ה' אֲפִיקֵי מָיִם, ו' רוּחָא דְּנָפִיק מֵאָזֶן שְׂמָאלָא, רוּחַ צְפוֹנִית דַּהֲוָה נָפִיק מֵאָזֶן שְׂמָאלָא דִּלְבָּא, וַהֲוָה מְנַשֵּׁב בְּכִנּוֹר דְּדָוִד וַהֲוָה מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דִּבְקַדְמֵיתָא אָמְרַת ה' זְעִירָא אֲנִי יְשֵׁנָה מִן י"ה, עַד דְּאִתְעַר ו' לְגַבֵּי דְּאִיהוּ רוּחַ, וּמִיָּד קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק בְּשִׁית אַתְוָון מִן בְּרֵאשִׁית, דְּאִינּוּן לָקֳבֵל שִׁית תֵּיבִין דְּיִחוּדָא, וְאִינּוּן לָקֳבֵל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית.

וְעוֹד פִּתְחִי לִי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּאִיהִי יְמִינָא, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם קמה טז) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, יָדֶיךָ יוּדֶיךָ, דָּא י' דְּאִיהוּ לִימִינָא, אֲחוֹתִי בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא דְּתַמָּן ה', יוֹנָתִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה דְּתַמָּן ו', שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה (נ"א תליתאה), דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְיו"ד ה"א וא"ו דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּן טָ"ל, וְדָא אִיהוּ גּוּפָא וּבְרִית דְּחַשְׁבִּינָן חַד בְּחֻשְׁבָּן, דְּאִיהוּ וָא"ו דְּסָלִיק אֶחָ"ד, ו' עִלָּאָה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, ו' תַּתָּאָה צַדִּיק, א' אַחֲזֵי עַל תַּרְוַיְיהוּ דְּאִינּוּן חָד.

קֻוצוֹתָיו אֵלֶּין שִׁית קְצָווֹת דְּאִינּוּן ה"א, שִׁית פִּרְקִין דִּכְלִילָן בְּתְרִין שׁוֹקִין, דְּאִינּוּן יוֹם חֲמִישִׁי וְיוֹם שִׁשִּׁי, דְּעַלַּייהוּ אִתְּמַר (שיר ח טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, רְסִיסֵי לַיְלָה דָּא

שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מִיו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת לַיְלָה, דְּאִיהִי לֵיל שַׁבָּת לֵיל שְׁמוּרִים, דְּאִיהִי וַדַּאי לַיהו"ה, בְּהוֹצִיאוֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעוֹד אֲנִי יְשֵׁנָה בְּמִשְׁנָה, וְלִבִּי עֵר בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם ב יג) הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ, דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חָכְמָה, בְּל"ב אלהי"ם דְּעוֹבָדָא

דף קו:

דִּבְרֵאשִׁית, בְּל"ב דְּאִיהוּ ב' מִן בְּרֵאשִׁית ל' מִן לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, (שיר ב יג) וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ אֵלַיִן בַּעֲלֵי מִצְוֹת, קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ קוּמִי לָךְ בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכָתָב, יָפָתִי וּלְכִי לָךְ בַּהֲלָכָה אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וְעוֹד אֲנִי יְשֵׁנָה בְּתַלַּת מֵאָה וְשִׁתִּין וְחַמֵּשׁ פִּקּוּדִין דְּלָא תַּעֲשֶׂה, כְּחוּשְׁבַּן אַתְוָון יְשֵׁנָ"ה, וְלִבִּי עֵר בְּרַמַ"ח פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה כְּחֶשְׁבַּן וְלִבִּ"י וְר' מֵעֵר, רֶמֶז דְּאִתְיְהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, מַאי ע' מִן עֵר דְּאִיהוּ בְּתוֹסֶפֶת, דְּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים לג כח) עֵין יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דִּכְלִיל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַּעֲשֶׂה. דְּאִתְיְהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא בֵּיהּ כְּלִילָן.

וְעוֹד קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תּוֹר"ה כְּלִיל תרי"א, דְּאִתְיַהִיב מִתְּרִין דְּרוֹעִין דְּתַמָּן אַבָּא וְאִימָּא דְּאִינּוּן י"ה, וּבְהוֹן אִשְׁתַּלִּים תּוֹר"ה דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל תַּרְיַ"ג, ה' תַּתָּאָה אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ אַתְוָון, וּבָהּ אִשְׁתַּלִּים יהו"ה.

וְעוֹד אֲנִי יְשֵׁנָה, שְׁנִיָּה וַדַּאי לַחָכְמָה דְּאִיהִי י', כַּד אִתְרַחַק מִינֵי רְחִימָאי דְּאִיהוּ ו', וְרָזָא דְּמִלָּא (משלי ג יט) יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה, בְּחָכְמָה דְּאִיהוּ אַבָּא י', יָסַד בְּרַתָּא דְּאִיהִי אֶרֶץ, ה' זְעִירָא הָאָרֶץ וַדַּאי, כּוֹנֵן שָׁמַיִם דָּא ו', בִּתְבוּנָה דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דְּבִינָה אִתְקְרִיאַת לְעִילָּא כַּד אִיהִי עִם בַּעְלָהּ, תְּבוּנָה אִתְקְרִיאַת לְתַתָּא כַּד אִיהִי עִם ו', דְּאִיהוּ בֵּן, ו', וְת' דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, אִשְׁתְּאָרַת אִיהִי ה' עִמֵּיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּאָת י' אִיהוּ עִם אִימָּא, וְאִיהוּ מְרַחֵק מִינָהּ, אִתְּמַר בָּהּ אֲנִי יְשֵׁנָה (ואיהי שניה לה).

וְעוֹד יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּלָא דָּפִיק בָּהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּיֵיתֵי בַּעְלָהּ, קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק דְּאִיהוּ ו' רְחִימוּ דִּילָהּ, רוּחַ צְפוֹנִית נָפִיק לְגַבָּהּ דְּנָשִׁיב בְּכִנּוֹר דָּוִד, וְרוּחַ דְּרוֹמִית מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, דְּאִינּוּן מָיִם מִסְטָרָא דְּחֶסֶד דְּתַמָּן חָכְמָה.

וּבְזִמְנָא דְיֵיתֵי פּוּרְקָנָא, דְפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית כְּגַוְונָא דְקָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, סָלִיק ה' עִלָּאָה לְגַבֵּי י', וְנָחִית ה' תַּתָּאָה לְגַבֵּי ו', וּמַה דַּהֲוָה יהה"ו, אִתְחֲזַר יהו"ה, אַבָּא עִם אִימָּא, בְּרָא עִם בְּרַתָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיאָה (ירמיה ט כב) כֹּה אָמַר יהו"ה אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ, דְּאִיהוּ לִימִינָא בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֲקָא מִשְׁכִּינְתֵּיהּ, וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ, דְּתַמָּן גְּבוּרָה בַּצָּפוֹן וְתַמָּן עִוְּתָרָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב לז כב) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וּבְגִין דָּא וְאַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ, (תמן לצפון שנאמר מצפון זהב יאתה), בְּזִמְנָא דְאָת ו' מְרַחֲקָא מֵה' דִילֵיהּ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יהו"ה וְגוֹמֵר, כַּד יְהֵא יהו"ה כִּדְקָא יָאוּת כָּל אוֹת בַּחֲבֵרְתָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב כג) עַצְם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקֳחָה זֹּאת. עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, דָּא חָכְמָה אָבִיו, וּבִינָה אִמָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא, וְדָבֵק בְּאִשְׁתּוֹ דָּא ו' בֵּן, וּלְבָתַר דְּאִתְדַּבַּק בְּאִתְתֵּיהּ דְּאִיהוּ ה' וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, וְדָא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, קָרְבָּן קָרִיבוּ דְאַתְוָון דְּמִתְקָרְבִין י' עִם ה' ו' עִם ה', וּבְגִין דָּא קָרְבָּן לַיהו"ה, דְּאִתְקְרִיבַת אִתְּתָא לְבַעְלָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהו"ה, מַאי אָדָם דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִיהוּ קָרִיבוּ דְאַתְוָון, וּמַאן קָרִיב

דף קז.

לְגַבֵּי אַתְוָון, דָּא עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת. בְּהַהוּא זִמְנָא דְפִיקוּ נָחִית וְסָלִיק מֵאַרְבַּע דְּפִיקִין לְעֵשֶׂר, דְּפִיקוּ בְּאַרְבַּע אַתְוָון, סָלִיק בְּאֶשָׁא וְרוּחָא, וְנָחִית בְּמַיָּא וְעַפְרָא, וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, עוֹלִים תְּרֵי וְיוֹרְדִים תְּרֵי, וְאִינּוּן מַיִם קָמֵי"ץ, שְׁבָ"א אֵשׁ, חֹלֶ"ם רוּחַ, שׁוּר"ק עָפָר מָאנָא דְכֻלְּהוּ, בְּגִין דְּקָמֵי"ץ דְּאִיהוּ מַיִם י', בֵּיהּ סָלִיק ה' דְּאִיהִי לִשְׁמָאלָא דְאִיהִי שְׁבָ"א אֵשׁ, וַאֲמַאי סָלִיק ה' בְּקָמֵץ, בְּגִין דְּתַמָּן י' דְּאִיהִי חָכְמָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וְיהוֹן י"ה בִּימִינָא, ה' אִיהִי עִם אַבָּא, וְאִיהִי אֶרֶץ, נָחִית לִשְׁמָאלָא דְתַמָּן רוּחָא דְאִיהוּ חֹלֶ"ם, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּנָשִׁיב בְּאוֹזֶן שְׂמָאלָא דִלְבָּא, וְיהוֹן ו"ה בִּשְׂמָאלָא לְקַבֵּל לִבָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

כָּל נְבִיאַיָּא מִתְנַהֲגִין אַבַּתְרֵיהּ, כְּעַרְקִין דְּלִבָּא דְּמִתְנַהֲגִין כֻּלְּהוּ בָּתַר רוּחָא דְּלִבָּא, וּמַאי נִיהוּ שְׁמָ"ה דָּא מֹשֶׁ"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת א ו) הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן וְגוֹמֵר, וּלְבָתַר דְּסָלְקִין תְּרֵין וְנָחֲתִין תְּרֵין, סָלְקִין (ארבע) דְּפִיקִין לַעֲשָׂרָה, כְּגַוְונָא דָּא יוד הא ואו הא, בְּאָת י' סָלִיק ה', וּבְאָת ו' ה' תְּנָיְינָא, בְּא' סָלִיק י', דְּאִיהוּ בַּעֲשַׂר אֶצְבְּעָאן דִּימִּין וּבַעֲשַׂר אֶצְבְּעָאן דְּרַגְלִין, כָּל אַתְוָון סָלְקִין בְּוָא"ו דְּאִיהוּ אָחִ"ד, כְּחֲשְׁבַּן אֶלֶ"ף, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, סָלִיקַת לְנָקוּדֵי לְחוּשְׁבַּן זְעִיר דַּחֲנוֹךְ, קָמֵץ י"ד, פַּתָח כ', צֵרֵי י"ב, שְׁבָא ו', סֶגוֹל ח"י, חוֹלֶם ט"ו, חֲרֵק י"א, חִירֵק בְּי' י"ב, שֻׁרֵק ו', שׁוּרֵק עִם ו' י"ב, (נ"א מאי ניהו שורק איהו ארץ), לְחֲשְׁבַּן זְעִיר דַּחֲנוֹךְ, וְהַאי אִיהוּ חֲשְׁבַּן לְכָל נְקוּדִין לְחֲשְׁבַּן זְעִיר.

אָמַר לֵיהּ וְהָא אַתְוָון דְּיהוֹ"ה דְּאִינּוּן קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד, מָאן סָלִיק בְּקַדְמֵיתָא וּמָאן נָחִית, ו' נָחִית בְּקַדְמֵיתָא לְגַבֵּי ה', וּלְבָתַר סָלִיק י' לְגַבֵּי ה' עִלָּאָה, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא אָבֹא בִּירוּשְׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וכו', לָא יֵיעוּל י' בְּה' עִלָּאָה דְּאִיהִי יְרוּשָׁלֵם דִּלְעֵילָא, עַד דְּיֵיעוּל ו' בָּה' דְּאִיהִי יְרוּשָׁלֵם דִּלְתַתָּא

אַדְהָכִי הָא סָבָא דְּסָבִין קָא נָחִית, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא כַּלָּה אִיהִי בְּבֵי מַרְעָא מֻרְחֵימָהָא, צָרִיךְ לְאַתְעָרָא בְּדִפְיקוּ דִּילָהּ יַתִּיר, דְּהָא קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק, קוֹל רְחִימָהָא, דְּפִיק לְגַבָּהּ בְּתִקִּיפוּ סַגִּי לְאַרְבַּע סִטְרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב כֹּה (יחזקאל לז ט) אָמַר יהו"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, מִסִּטְרָא דְאַוִּיר קַדְמָאָה דְּאִיהוּ קַדְמוֹן עַל כֹּלָּא, דְּפִיקוּ דְּרוּחָא אִיהוּ לַח, מִסִּטְרָא דְּחָכְמָה אִיהוּ קַר, מִסִּטְרָא דְּאִימָּא אִיהוּ בְּחַמִּימוּ סַגִּי, בְּגִין דְּאַוִּיר קַדְמָאָה נָטִיל בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְנָטִיל בַּצַּדִּיק, וְחָכְמָה דְּאִיהוּ קַר נָטִיל בַּחֶסֶד וְנָצַח, וְאִימָּא דְּאִיהִי חַמִּימָא נָטִילַת בִּגְבוּרָה וְהוֹד, וּמִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי יְבֵשׁ, דְּאִיהִי אֶרֶץ, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית א י) וַיִּקְרָא אלהי"ם לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ, וְהָא אִינּוּן אַרְבַּע וְסָלְקִין לַעֲשַׂר, כְּגַוְונָא דְּאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, דְּסָלְקִין לַעֲשַׂר יוד הא ואו הא.

וּלְתַתָּא מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוֹרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, אִינּוּן לְבוּשִׁין לְאַרְבַּע רוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ (ישעיה יא ב) רוּחַ יהו"ה, רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה, רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה, רוּחַ יהו"ה דָּא אַוִּיר קַדְמָאָה, רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה תְּרֵין סְפִירִן אַבַּתְרֵיהּ, רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּמַלְכוּת.

וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יהו"ה דָּא רֵיחַ נִיחוֹחַ, וּמַאי נִיהוּ רֵיחַ נִיחוֹחַ דָּא צַדִּיק דְּבֵיהּ נָיְחָא, דְּנוֹחַ אִישׁ צַדִּיק, אִשֶּׁה לַיהוָֹה דָּא נָצַח וְהוֹד, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (במדבר כח ב) אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, אִשֵּׁי יהו"ה אִתְקְרִיאוּ, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שיר ב ה) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יהו"ה, (שיר ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, (משלי כה יא) תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף, וְאִינּוּן תְּרֵי אוֹפַנֵּי הַמֶּרְכָּבָה, דְּתִלַּת דַּרְגִּין אִינּוּן, שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנֵּי קוֹדֶשׁ, שְׂרָפִים תְּרֵין דְּרוֹעִין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, חַיּוֹת גּוּפָא וּבְרִית, אוֹפַנִּים תְּרֵין

דף קז:

שׁוֹקִין, מֶרְכָּבָה דְּכֻלְּהוּ שְׁכִינָה, בְּגִין דְּאִינּוּן שִׁית תִּיקוּנִין מִסִּטְרָא דְּאָת ו', דְּאִיהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא (נ"א דקודשא ברוך הוא). דְּדָפִיק וּמְנַשֵּׁיב בְּכֻלְּהוּ.

מַלְכוּת מֶרְכָּבָה דִּילָהּ כְּלִילָא מֵאַרְבַּע רוּחִין, וְדָא אִיהוּ רָזָא דוּ פַּרְצוּפִין, דְּאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּפִיקִין, דְּאִינּוּן ה' דְּנָפִיק מִלְּבָּא, דְּאִיהוּ הֶבֶל ה' ל"ב, ד' אַרְבַּע מַחֲנוֹת, ד' חַיּוֹת לַכִּסֵּא, ו' שִׁית דַּרְגִּין, דְּאִינּוּן שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, דְּמִתַּמָּן כָּל נִשְׁמָתִין בְּאֹרַח אֲצִילוּת, וְלָאו אִיהוּ הַאי כְּרַסַּיָּיא בְּאֹרַח בְּרִיאָה, אֶלָּא בְּאֹרַח אֲצִילוּת, דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי כִּסֵּא כָּבוֹד מָרוֹם מֵרֹאשׁוֹן (ירמיה יז יב) דְּאִיהוּ מַלְכוּת

וּבְהוֹן יהה"ו והי"ו (ס"א ההו"י) אִתְלַבַּשׁ בְּשִׁית סְפִירָן, דְּאִינּוּן שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, י' אִתְלַבַּשׁ בְּחָכְמָה וְסָלִיק לַעֲשָׂרָה, דְּאִינּוּן עֶשֶׂר גַּלְגַּלִּים דְּכָרְסַיָּיא, א לְעֵילָּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְּמַעְלָה, וְדָא אַוִּיר קַדְמוֹן, ה' זְעִירָא אִיהִי לִימִינָא, וְחָכְמָה לִימִינָא נָטִיר לָהּ, וּבְהַאי אָתַר יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, (משלי ג יט) ה' לִשְׁמָאלָא אֵשׁ עַל לְבָא, ו' רוּחָא דְּנָשִׁיב לְגַבָּהּ, וּבָעֵי רַחֲמֵי מִינָהּ דְּלָא אוֹקִידַת עָלְמָא, בְּגִין דְּגָרְמֵי לָהּ דְּאִתְרַחֲקָא מִבַּעְלָהּ, וּמַאֲרִיךְ רוּגְזָהָא.

וּלְזִמְנִין דְּיֵיתֵי פּוּרְקָנָא, אִתְּמַר לְגַבֵּי ו' דְּאִיהוּ דָּרְגָּא דְּמֹשֶׁה, מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה (ישעיה סג יב), לְסַמָּכָא ה' דִּילֵיהּ בִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ חַי יהו"ה שְׁכֻבִי עַד הַבֹּקֶר, בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, י' אָזִיל לִשְׂמָאלָא וְזַקִּיף לָהּ דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְרָזָא דְּמִלָּה, יַעֲקֹב בְּהַאי אָתָר שָׂכַל אֶת יָדָיו, וּלְחַכִּימָא בְּרָמִיזָא.

אִתְחַזַּר י"ה לִשְׂמָאלָא, דְּאִינּוּן שָׁמוֹר, ו"ה לִימִינָא דְּאִינּוּן זָכוֹר, וְדָא אִיהוּ זֶה שְׁמִי וְזֶה זִכְרִי (שמות ג טו) י"ה עִם שְׁמ"י שָׂס"ה לִשְׂמָאלָא, ו"ה עִם זִכְר"י רְמַ"ח לִימִינָא, בַּפֶּסַח

יְהוֹן ו"ה לִימִינָא, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ה לִשְׂמָאלָא, שָׁבוּעוֹת אֶחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ וְדָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית כט כז) מַלֵּא שְׁבוּעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם אֶת זֹאת, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּים יהו"ה, וְעִם כָּל דָּא לָא יְהֵא שָׁלֵם אֶלָּא בְּבַת זוּגֵיהּ דְּאִיהִי אדנ"י, וּבְאַן אֲתַר בְּסוּכָּה, דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס דְּאִיהִי יאהדונה"י, וְרָזָא דְּמִלָּה וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם (שם לג יח) בֵּיהוֹ"ה, מִיָּד וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת דָּא סוּכָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם יז) וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת.

בְּהַהוּא זִמְנָא, מַה דַּהֲוָה אֲנִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּאִסְתַּלַּק דְּפִיקוּ דִּילָהּ שְׁלִימוּ דִּילָהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בִּשְׁכִינְתָּא וְלִבִּי עֵר, לְאִתְעָרוּתָא דְּפוּרְקָנָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא נַשִּׁיב רוּחָא דְּקוּדְשָׁא בָּהּ, דִּבְזִמְנָא דְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא לָא נַשִּׁיב רוּחַ סְעָרָה נַשִּׁיב, בְּאוּדְנָא שְׁמָאלָא דִּלְבָּא, וְיָכִיל לְמִטְעֵי עָלְמָא

וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א ד) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דְּסָעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה א יד) מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא שָׁלְטִין בְּעָלְמָא כָּל רוּחִין וְשֵׁדִין וּמַזִּיקִין בִּישִׁין דִּמְחַבְּלִין עָלְמָא דְּאִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְדָא דְּפִיקוּ דְּמַרְעָא דְּסָלִיק בְּאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם דְּאִיהִי מָרָה, וּמְחַמֵּם לְגוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, וּבֵיהּ וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם, (שמות א יד) דְּאִבְּרִין דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה דָּא כָּבֵד, דְּאִיהוּ כָּבֵד עַל עַרְקִין (דמרה) דִּדְמָא, בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים דָּא לֵיחָא חִוָּורָא, דְּאִיהִי כְּבֵדָה עַל בַּר נַשׁ, וּמִינָהּ יֵתוּן לֵיהּ כַּמָּה מַרְעִין בִּישִׁין, דְּאִינּוּן מַיִם הַזֵּדוֹנִים דְּמִתְגַּבְּרִין עַל אֵבָרִין דִּילֵיהּ.

וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה דָּא דְּפִיקוּ דִּדְמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, וּמַאי נִיהוּ דְּפִיקוּ דִּדְמָא רוּחַ סְעָרָה, דְּאִתְגַּבַּר בֵּיהּ דְּמָא דְּעַרְקִין דְּכָבֵד, דְּאִיהוּ עִשָּׂו הוּא אֱדוֹם (שם לו א), דְּעַרְקִין דִּילֵיהּ כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרוּצוּ וִימַהֲרוּ לִשְׁפּוֹךְ דָּם (משלי א טז), אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ (שמות א יד), דְּפִיקוּ בְּמָרָה אוּכְמָא, דְּאִיהוּ יָבֵשׁ בְּרִיקָנָיָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ בְּפָרֶךְ.

וְכַד אִתְעָבַר רוּחַ סְעָרָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יג ב) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, אִתְעַר דְּפִיקוּ בְּהַהוּא רוּחָא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם, בְּהַהוּא זִמְנָא הֲבָלִים דִּצְלוֹתִין סָלְקִין בֵּיהּ בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא לְגַבֵּי עִילָּא, וְיִתְעָרוּ לְגַבַּיְיהוּ הֲבָלִים עִלָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ

דף קח.

(דברים ח ג) כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כו', דְּאִיהוּ הֶבֶל דְּלְבָּא דִּשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, לַהַב הַמִּזְבֵּחַ, וּמִיָּד דִּסְלִיקַת בַּהֲבָלִים דְּפוּמַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּצְלוֹתִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁאִיל בְּגִינָהּ מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר (שיר ג ו) מִי בְּזֹאת עוֹלָה וַדַּאי וּבְגִין דָּא אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, אִית הֶבֶל דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וְאִית הֶבֶל דִּצְלוֹתִין וּפוּלְחָנִין טָבִין, וְאִית הֶבֶל דְּמִלִּין בְּטֵלִין מִלִּין רֵיקָנִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ, מַאי בְּעֵת פְּקוּדָּתָם, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאַתֵּי פּוּרְקָנָא וּפִקּוּדָה לְיִשְׂרָאֵל, יֹאבֵדוּ מֵעָלְמָא, הֶבֶל תַּעְתּוּעִים דְּתוֹעִים לִבְנֵי נָשָׁא, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ דְּפִיקוּ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק, דְּפִיקוּ דְּסָלִיק בְּגַלְגַּלֵּי יַמָּא, דִּסְפִינָה דְּאִיהִי לִבָּא, וְכָל גַּלַּיָּיא עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר, (יחזקאל א ב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ, וּבְהוֹן הַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, רָצוֹא תְּרֵין וָשׁוֹב תְּרֵין, וְאִינּוּן יהו"ה, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שם לז ט) כֹּה אָמַר יהו"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ.

שְׁכִינְתָּא עֲלָהּ אִתְּמַר (ירמיה ה כב) אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם, וְאִיהוּ תְּחוּמָא דְּכֻלְּהוּ, כְּגַוְונָא דִּתְחוּם שַׁבָּת, וְכַד רָצִין גַּלִּין בְּאַרְבַּע רוּחִין, מִיָּד דְּחָזְיָין שְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ חוֹל לֵב (נ"א לים), דְּאִיהִי חוֹל דְּאַסְחַר לְיַמָּא, אִתְּמַר בְּהוֹן וָשׁוֹב, חָזְרָן לְאַתְרַיְיהוּ, וְאִלֵּין אַרְבַּע רוּחִין כַּד נָפְקֵי מִן לִבָּא, תְּנוּעָה דִּלְהוֹן אִיהוּ לְאַרְבַּע סִטְרִין דִּסְפִינָה, תְּרֵין בִּתְרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וּתְרֵין בִּתְרֵי בָּתֵּי לִבָּא, וּתְנוּעָה דְּדָפִיקוּ דְּרוּחָא עָבִיד תְּנוּעָתֵיהּ, וְדָפִיק בְּנָקוּדָה אַחַת אוֹ תְּרֵין אוֹ תְּלַת, וְאִתְחַזַּר לְאַתְרֵיהּ, וּבְנָקוּדִין דְּדָפִיק אִשְׁתְּמוֹדָע דְּפִיקוּ, לְזִמְנִין דָּפִיק זִמְנָא חָדָא וְאִתְחַזַּר לְאַתְרֵיהּ, וּדְפִיקוּ דָּא אִשְׁתְּמוֹדָע בִּנְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּדָפִיק בְּנָקוּדָה חָדָא לְתַתָּא אִיהִי חִיר"ק, וְאִם הִיא לְעֵילָּא אִיהִי חֹל"ם, כַּד אִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ שׁוּר"ק, אִם הִיא לְעֵילָּא אַחֲזֵי דְּאִתְגַּבַּר אֶשָּׁא דְּאִיהוּ חַם וְיָבֵשׁ וְאִיהוּ קַל, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, וְאִם הוּא דָּפִיק נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהוּ חִר"ק, וְנָחִית בְּמַיָּא דְּאִיהוּ קַר וְלַח וְאִיהוּ כָּבֵד, וְאִי דָּפִיק נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא שֻׁר"ק דְּנַשִּׁיב (נ"א דנחית) בְּרוּחָא עַל מַיָּא, וַאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ וְאִיהוּ חַם וְלַח.

וְהַאי אִיהוּ דְנָקִיד זִמְנָא חָדָא לְעֵילָּא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, אוֹ דְפִיק זִמְנָא חָדָא לְתַתָּא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, אוֹ דְפִיק זִמְנָא חָדָא בְּאֶמְצָעִיתָא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, וְאִם דְּפִיק תְּרֵי זִמְנֵי דָּא בָתַר דָּא וְאִסְתַּלַק דְּפִיקוּ, הָא אִינּוּן צֵר"י דְּדָפִיקוּ דִּלְהוֹן שָׁוִין, אֲבָל דָּפִיק נְקוּדָה חָדָא לְעֵילָּא וּנְקוּדָה חָדָא לְתַתָּא דָּא בָתַר דָּא אִינּוּן שְׁבָ"א, וּתְרֵין נְקוּדִין, אִינּוּן אֵשׁ וּמַיִם, לְזִמְנִין דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית, כְּגוֹן אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל (לממשלת היום) וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן (לממשלת הלילה), (בראשית א טז) וּלְזִמְנִין אִינּוּן שָׁוִין וְאִינּוּן שָׁמַיִם אֵשׁ וּמַיִם, וּלְזִמְנִין דָּפִיק תְּלַת דְּפִיקִין חַד לְעֵילָּא וּבַתְרֵיהּ תְּנָיְינָא בְּאֶמְצָעִיתָא וּבַתְרֵיהּ תְּלִיתָאָה לְתַתָּא, הָא תְּלַת יְסוֹדִין יִתְעָרוּן בֵּיהּ דְּאִינּוּן אֵשׁ וּמַיִם וְרוּחַ בְּאֶמְצָעִיתָא וְדָא שֶׁרֵ"ק, וְאִם דָּפִיק תְּרֵין דְּפִיקִין שָׁוִין דָּא בָתַר דָּא וּנְקוּדָה בָתַר תְּרֵין לְתַתָּא הָא אִינּוּן סֶגוֹ"ל, דְּאִינּוּן מַיִם וְאֵשׁ רוּחַ לְתַתָּא, וּלְזִמְנִין דְּפִיקוּ בְּפוּתְיָא בַּאֲרִיכוּ דָּא פַּ"ח, וּלְזִמְנִין דָּפִיק בַּאֲרִיכוּ וְנָקִיד נְקוּדָה אַבַּתְרֵיהּ דָּא קָמֵ"ץ, בַּאֲרִיכוּ אַחֲזֵי רַחֲמֵי.

אִם זָכוּ דְּפִיקוּ דָּפִיק בְּאִלֵּין נְקוּדִין תֵּשַׁע, שְׁכִינְתָּא מָאנָא לְכֻלְּהוּ עֲשִׁירִית לוֹן, בְּגִין דְּבָהּ כְּלִילָן כָּל אַתְוָון, וְאַתְוָון אִינּוּן לְגַבֵּי נְקוּדִין כְּגוּפָא לְגַבֵּי רוּחָא, וּבֵין כָּל דְּפִיקוּ וּדְפִיקוּ (י' שעוריה דאיהו שעור קומה), ו' שְׁעוּרֵיהּ דְּאִיהוּ שִׁיעוּר קוֹמָה.

דף קח:

וְכַד נְקוּדִין דָּפְקִין בֵּיהּ, אִינּוּן דָּפְקִין כֻּלְּהוּ דְּפִיקִין בְּנָיְיחָא בְּרַחֲמֵי, וְכַד לֵית תַּמָּן ו' דָּפְקִין בִּמְהִירוּ, וְאִינּוּן דִּינִין דְּפִיקִין דְּדוֹחֲקָא בָּתַר דּוֹחֲקָא, וְאִנּוּן (ירמיה ל ז) עֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ.

וּמָאנָא דִּנְקוּדִין אִיהוּ נָפֶשׁ, נִשְׁמָתָא אִיהִי כֻּלְּהוּ, וּמִינָהּ כִּתְרִין, דְּאִינּוּן טַעֲמֵי תְּנוּעָה דִּנְקוּדִין וְאַתְוָון, וְאִיהִי תַּלְיָא בְּמַחֲשַׁבְתָּא, וּנְקוּדִין תַּלְיָין בַּאֲמִירָה, אַתְוָון בַּעֲשִׂיָּיה, וְדָא אִיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, מִסְטָרָא דִּימִינָא אֲמִירָה, מִסְטָרָא דִּשְׂמָאלָא עֲשִׂיָּה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, וּבְמַאי אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בְּהַוָיָה, דְּאִתְמַר בֵּהּ (בראשית א ג) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, יְהִי אוֹר יְהִי י' בְּאוֹר וְאִתְעֲבִיד אַוִּיר דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וְאִית דְּפִיקוּ דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּמַהַאי אֲתַר יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע, וְאִיהוּ רָזָא דְּלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת (שם ג כד), דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה, דְּפִיקוּ דְּיֵצֶר

הַטּוֹב אַחֲזֵי בְּרִיאוּתָא וְאַסְוָותָא דְּכָל אֲבָרִין, וּדְפִיקוּ דְּיֵצֶר הָרָע אַחֲזֵי מַרְעָא דְּכָל אֲבָרִין דְּגוּפָא, וְכָל מָאן דְּאַלִּים גְּבַר, אִי מִתְגַּבְּרִין זְכָוון אִתְהַפַּךְ מִנָּחַשׁ לְמַשָּׂה, וּמִיָּד מַשָּׂה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְכָל גּוּפָא אִתְסִי, וְאִם מִתְגַּבְּרִין חוֹבִין אִתְהַפַּךְ מִמַּשָּׂה לְנָחָשׁ וְנַשִּׁיךְ כָּל אֲבָרִין בְּכַמָּה נְשִׁיכִין דִּכְאֵיבִין וּמַרְעִין, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בִּדְפִיקוּ, אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ (שמות לב יח), קוֹל דְּעָנוּיָא קוֹל דְּדְפִיקוּ דְּבֵי מַרְעָא דְּגָלוּתָא אָנֹכִי שֹׁמֵעַ.

וְאִית דְּפִיקוּ מֵאִילָנָא דְּאִיהוּ בִּישׁ, לֵית בֵּיהּ טַב כְּלָל, דְּמִנֵּיהּ נָפִיק רוּחַ סְעָרָה, דְּאַסְעִיר בֵּיהּ גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, וְאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים א יט יא) רוּחַ חָזָק מְפָרֵק הָרִים, דְּאִינּוּן גַּרְמִין דְּגוּפָא, וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, דְּאִינּוּן צְלָעוֹת דְּגוּפָא דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּסָלָעִים, וְהַאי אִיהוּ נָפִיק בְּזָדוֹן וְלֵית לֵיהּ מִשְׁקָל וְשִׁעוּר, וּבֵיהּ (יונה א ד) וְהָאֳנִיָּה דְּאִיהוּ גּוּפָא חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר, וְהַאי דְּפִיקוּ סָלִיק וְנָחִית בְּגַלֵּי יַמָּא, דְּאִינּוּן עֲשַׂר כִּתְרִין תַּתָּאִין, כְּגַוְונָא דְּאִיהִי מַלְכוּת קַדִּישָׁא הָכִי אִיהוּ מַלְכוּת חַיָּיבָא, כְּגַוְונָא דְּמִילָּה הָכִי אִיהִי עָרְלָה, דְּתַמָּן סמא"ל עָרֵל, וּבַת זוּגֵיהּ עָרְלָה, נָחָשׁ וְאֶשֶׁת זְנוּנִים.

לָקֳבֵל תְּרֵי יַרְכֵי קְשׁוֹט מִסְטָרָא דְּמָסָאֲבוּ תאומיא"ל תומיא"ל, וּלְקִבְלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות טו ה) תְּהוֹמוֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלוֹת כְּמוֹ אָבֶן, לָקֳבֵל עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ עוגיא"ל דְּמַתָּמָן עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, מִסִּטְרָא דְּתַרְעִין דְּרוֹעִין אִינּוּן (אגניא"ל) עוזיאל, אגגיאל מְתַּמָּן אֲגָג, וּבֵיהּ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם (שם א), עוזיא"ל, מְתַּמָּן עֻזָּאזֵל, וּמְתַּמָּן עז"א ועזא"ל, וְאִיהוּ חזריא"ל, יְכַרְסֶמֶנָּה חֲזִיר מִיַּעַר (תהלים פ יד), וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית כז מ) וְעַל חַרְבְּךָ תִחְיֶה, וְאִיהוּ שעריא"ל, דְּמִתַּמָּן רוּחַ סְעָרָה, וְאִיהוּ עִשּׁוֹ אִישׁ שָׂעִיר, וּמִתַּמָּן שֵׂעָר בְּאֹשָׁה עֵרָוָה, וַעֲלֵיהּ אִתַּקַּף הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ב) עָזִּי וְזִמְרָת יָ"ה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, יהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה יהו"ה שְׁמוֹ וְגוֹמֵר.

לָקֳבֵל בִּינָה דְּאִתְמַר בָּהּ אַלֻּף בִּינָה, אִלֵּין אַלּוּפֵי עֵשָׂו, לָקֳבֵל חָכְמָה אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן, לְעֵילָא כתריא"ל (נ"א כרתיא"ל) לָקֳבֵל כֶּתֶר עִלָּיוֹן, וּמִתַּמָּן כָּרֵת לְכָל אִלֵּין דְּעָבְרִין עַל אוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן כִּתְרִין תַּתָּאִין אִינּוּן קְלִיפִין לַעֲשַׂר סְפִירָן, וַעֲשַׂר סְפִירָן מוֹחָא בְּנַוְיֵיהוּ, וְאִלֵּין קְלִיפִין אִינּוּן מְחִיצָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, בְּאִלֵּין קְלִיפִין מִתְלַבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְקַיְימָא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ

בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּלְקַיְימָא בֵּיהּ (שם מז ח) כִּי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, אֲבָל לְעִילָּא בְּאַתְרֵיהּ אִתְמַר (שם ח ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע, אֶלָּא קְלִיפִּין דִּילֵיהּ לְעִילָּא אינון לְבושִׁין מִכַּמָּה גַּוְונִין שַׁפִּירִין דִּנְהוֹרָא, דְּמִנְּהוֹן אִתְפַּשַּׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגָלוּתָא, וְאִתְלַבַּשׁ בְּאִלֵּין אָחֳרָנִין, בְּגִין לְנַטְרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מִתְלַבְּשִׁין בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, וְדָא אִיהוּ (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר

דף קט.

וכו', בְּקַדְמֵיתָא יְהַב לוֹן בִּידָא דְשָׂלִיחַ דְּאִיהוּ גַּבְרִיאֵל, וְלָא הֲוָה מְזוֹנָא לסמאל וּלְמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ אֶלָּא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, בְּגִין חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל אִתְלַבַּשׁ הוּא בְּהוֹן, וְכַבָיְכוֹל אָתֵי לֵיהּ עַל יְדֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַאי אִם יִשְׂרָאֵל אָזְלִין בְּאוֹרַח מֵישַׁר וּמְקַיְימִין אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ, וְאִם חַס וְשָׁלוֹם לָא מְקַיְימִין אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדִין דִּילֵיהּ, יָהֵיב עֲשַׂר כִּתְרִין בִּידּוֹי דְסמא"ל, וְלָא צָרִיךְ מְזוֹנָא לָא מִידָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן מִשְׁלִיחָא דִילֵיהּ, וְדָא לְפָרְעָה דְּאָמַר (יחזקאל כט ג) לִי יְאוֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתָנִי, בְּגִין דְּחָזָא כִּתְרִין נוּכְרָאִין בִּידָא דְסמא"ל, דִּבְקַדְמֵיתָא כַּד הֲווֹ כִּתְרִין תַּתָּאִין בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב בְּיִשְׂרָאֵל (דברים כח י) וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ, וּבְזִמְנָא דְאִינּוּן כִּתְרִין נוּכְרָאִין בִּידָא דְסמא"ל, לָא דָחֲלִין אוּמִין דְּעָלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל, וְעָבְדִין בְּהוּ כִּרְעוּתַיְיהוּ, עַד שַׁעְתָּא דְפוּרְקָנָא דְיִתְקַיַּים בְּהוּ (זכריה יג ב) וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר וכו', דְּאִלֵּין קְלִיפִּין גָּרְמִין אַפְרָשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהיכ"ם (ישעיה נט ב), וְעָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא אִלֵּין קְלִיפִּין, וּלְאִתְחַזָּאָה לְיִשְׂרָאֵל בְּמוֹחָא מִלְּגָאו, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ל כ) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ, וְלֹא יִהְיֶה מְחִיצָה בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וּבֵין יִשְׂרָאֵל.

וּבְזִמְנָא דַעֲשַׂר סְפִירָן מִתְלַבְּשָׁן בְּאִלֵּין קְלִיפִּין, אִלֵּין דְּיַדְעִין בְּקְלִיפִּין עָבְדִין אוֹמָאָה בִּשְׁמָהָן וּבַהֲוָיוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִלֵּין קְלִיפִּין וּבָטְלִין גְּזֵרָה, וְעַל אִלֵּין קְלִיפִּין אָמְרוּ דְצָרִיךְ הַבְדָּלָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְלַבַּשׁ בְּהוֹן בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וּבְשַׁבָּת אִתְפַּשַּׁט מִנְּהוֹן וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשִׁין דְּקֻדְשָׁא, וַעֲשָׂרָה לְבוּשִׁין אינון דְּקֻדְשׁ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים לב יב) יהו"ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בָּדָ"ד עֶשֶׂר, כְּחוּשְׁבַּן עֲשַׂר קְלִיפוֹת דְּחוֹל,

כַּד אִתְלַבַּשׁ בְּהוֹן אִתְמַר (ויקרא יג מו) בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ, בְּהַהִיא קְלִיפָּה דְּגָרִים בַּר נַשׁ לְאִתְלַבָּשָׁא שָׁם ה' בֵּיהּ נָטִיל נוּקְמָא, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יהו"ה אלהי"ך לַשָּׁוְא (שמות כ ז), וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ בְּהַבְדָּלָה הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, דְּלָא יְחַבֵּר קְלִיפִּין דְּחוֹל לְקְלִיפִּין דְּקֹדֶשׁ, וְלָא יַעֲבִיד לוֹן תַּעֲרוֹבְתָּא.
וְדָא אִיהוּ (ויקרא יט יט) שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז, וְכָל מָאן דְּעָרֵב לוֹן אִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יט כ) אֶת מִקְדַּשׁ יהו"ה טִמֵּא וְגוֹמֵר, דִּבְשַׁבָּת דְּאִתְפַּשַּׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִלֵּין לְבוּשִׁין וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא, לָא צָרִיךְ לְקָרְבָּא קֳדָמוֹהִי (נ"א קדמיהון) לְבוּשִׁין דְּחוֹל, דְּמוֹחָא לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יהו"ה, דְּבֵיהּ לָא יָכִיל לְאִתְעָרְבָא שׁוּם עִירוּב, אֶלָּא בִּלְבוּשִׁין דְּאִתְלַבַּשׁ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יָכִיל לְאִתְעָרְבָא, וּבְגִינַיְיהוּ מַנִּי לְמֶעֱבַד הַבְדָּלָה, דִּלְתַתָּא אִית אִילָנָא מְעוֹרָב טוֹב וָרָע כְּלְאַיִם, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית ב יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, בְּגִין דְּהַהוּא מוֹחָא דִילֵיהּ בַּבְּרִיאָה, יָכִיל לְאִתְעָרְבָא עִמֵּיהּ קְלִיפָּה, אֲבָל מוֹחָא דְאִיהוּ נְהוֹרָא בְּאֲרַח אֲצִילוּת לָא יָכִיל לְאִתְעָרְבָא עִמֵּיהּ (נ"א ביה) שׁוּם תַּעֲרוֹבְתָּא.
וְאִית אִילָנָא דְטוֹב וָרָע דִּקְלִיפִּין, דְּאִינּוּן גַּרְעִינִין אִינּוּן מִלְּגָאו רָע, וּמוֹחָא דְקִיק מִלָּבָר טוֹב, וְאִית דְּמוֹחָא דְקִיקָא מִלָּבָר טַב וּמוֹחָא סַגִּי בִּישׁ מִלְּגָאו, כְּגוֹן דַּהֲבָא וְכַסְפָּא זְעִיר מְצוּפֶּה מִלָּבָר, וְעוֹפָּרֶת סִיגִים מִלְּגָאו, דָּא מוֹנִיטָא דְשִׁקְרָא, פּוּמֵיהּ טַב וְלִבֵּיהּ בִּישׁ, וְאִית דְּאִיהוּ קְלִיפָּה מִלָּבָר וּמוֹחָא מִלְּגָאו, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר.
וְאִית אִילָנָא לְתַתָּא דַּעֲבוֹדָה זָרָה, דְּלֵית לֵיהּ מוֹחָא אֶלָּא קְלִיפָּה מִלְּגָאו וּמִלָּבָר, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים א ד) לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּוץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ, וְאִיהִי אֲשֵׁרָה דְנָטְעִין אוּמִין דְּעָלְמָא קֶדֶם עֲבוֹדָה זָרָה, דְּאִיבָּא דִילֵיהּ מוֹץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ, בְּזִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא

דף קט:

עָתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא כָּל אִלֵּין קְלִיפִּין לְעֵילָּא וְאָמְצָעִיתָא וְתַתָּא, וְלָא יְהֵא עַרְבוּבְיָא בְּפַמְלְיָא דִלְעֵילָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא (דברים לב יב) יהו"ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ לְיִשְׂרָאֵל וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בְּהַהוּא זִמְנָא (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת, אִיתּוֹסַף רוּחָא דְקוּדְשָׁא

עַל יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל לו כו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם,

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בס"א)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אִזְדַּמַּן רַבִּי אֶלְעָאי עִמְּהוֹן, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׁמַעְתְּ בְּהַאי קְרָא אַמַּאי אִתְּמַר בֵּיהּ אֶת אֶת תְּרֵי זִמְנֵי, בָּתַר דְּאָמַר וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו, מַאי אֶת הָבֶל, וְהָא תְּלַת רִבּוּיִן הָכָא, תְּרֵין אֶתִּין רִבּוּיִן, וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת רִבּוּיָיא, הָא תְּלַת רִבּוּיִין, אָמַר לֵיהּ שְׁמַעְנָא דִתְלַת רִבּוּיִין אִלֵּין אִינּוּן תְּלַת טִפִּין דְּאִזְדְּרִיקוּ מֵאָדָם קַדְמָאָה (נ"א קדמאה דאתמר בהון אלה), אָמַר לֵיהּ וְהָא אֲנָא שְׁמַעְנָא (בראשית ב ד) אֵלֶּה ת וֹלְדוֹת הַ שָּׁמַיִם וְ הָאָרֶץ תַּמָּן תֹּה"וּ, אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּמִתַּמָּן הֲוָה קַיְּין יְסוֹדֵיהּ וְעִקָּרֵיהּ קֶדֶם דְּאָתָא לְעָלְמָא, אָמַר וַדַּאי רָזָא עִלָּאָה אִתְגַּלְיָיא דְּלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא.

אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן אִלֵּין טִפִּין דְּאִתּוֹסְפוּ הָכָא מַאי נִינְהוּ, אָמַר וַדַּאי עַל אִלֵּין תְּלַת טִפִּין שַׁרְיָין תְּלַת חָכְמוֹת, חַד אִיהוּ חָכְמַת הַמַּחֲשָׁבָה, וְתִנְיָינָא חָכְמַת הַדִּבּוּר, וּתְלִיתָאָה חָכְמַת הַמַּעֲשֶׂה, וְאִינּוּן תְּלַת עָלְמִין סְתִימִין, תְּלַת טִפִּין דְּתַלְיָין מִן מוֹחָא עִלָּאָה סָגוֹ"ל קְרִינָן לֵיהּ, וְאִית תְּלַת עִלָּאִין עֲלַיְיהוּ דְּתַלְיָין מִמּוֹחָא סְתִימָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְאִינּוּן סָגוֹלְתָא, תְּלַת עִלָּאִין אִתְרְמִיזוּ בְּי' עִלָּאָה דְּאִית לָהּ קוֹצָא לְעֵילָא וְקוֹצָא לְתַתָּא וְגַו בְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְלַת טִפִּין תִּנְיָינִין דְּאִינּוּן סָגוֹ"ל מִן י' תַּתָּאָה, וְרָזָא דְּמִלָּה בְּרֵאשִׁית, תְּלַת מֵאָדָם קַדְמָאָה, וּתְלַת מֵאָדָם תַּתָּאָה, וּבְאִלֵּין תְּלַת נְקוּדִין אִתְּמַר (ישעיה מד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּלַת גְּלִגּוּלִין דְּאָדָם קַדְמָאָה, דִּתְלַת טִפִּין דְּאִזְדְּרִיקוּ בִּתְלַת אֲבָהָן, דִּבְהוֹן.

יְבָרֶכְךָ יהו"ה יָאֵר יהו"ה יִשָּׂא יהו"ה, וּתְלַת תִּנְיָינִין בִּבְרִית וּתְרֵי סַמְכֵי קִשׁוֹט, דְּנַח שֵׁם וְיָפֶת מִתַּמָּן הֲווֹ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק מִסְטָרָא דְצַדִּיק חַי עָלְמִין, שֵׁם וְיָפֶת, מִסְטָרָא דִתְרֵין סַמְכֵי קִשׁוֹט, וְרָזָא דְּמִלָּה הָכָא, (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, מַה שְׁמוֹ בְּאִמָּא עִלָּאָה דְּתַמָּן חָכְמָה, וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ בְּאִמָּא תַּתָּאָה אִשְׁתְּמוֹדָעָא, אֲבָל תְּלַת גְּלִגּוּלִין בִּתְלַת אֲבָהָן, וּתְלַת בִּתְלַת סָמְכִין דִּלְתַתָּא, וְאִלֵּין שִׁית הֲווֹ עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי תְּלַת בְּשֵׁת וּתְלַת בְּהֶבֶל, אֶלָּא דְּפָרַח י' מִשֵּׁת דְּאִיהִי נְקֻדָּה כוֹ'. (ע"כ מס"א).

וְעוֹד וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי אֶלְעָאי הָווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, אִזְדַּמַּן רַבִּי אֶלְעָזָר עִמְּהוֹן, אָמְרוּ וַדַּאי עָלָךְ אִתְּמַר (בראשית כח יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם דְּאַעַרְעָנָא בְשָׁכִינְתָּא, אָמַר לוֹן עֲלַיְיכוּ אִתְּמַר (שם לב ב) וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אלהי"ם, מַאי מַלְאֲכֵי אלהי"ם, אִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, דְּרוּחִין דִּילְכוֹן מֵרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (נ"א דקודשא) חָדוּ כֻּלְּהוּ בְּאָרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר מַאי וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, וְעוֹד מַאי אָתָא לְרַבּוֹת וַתּוֹסֶף, וּתְרֵין אֶתִּין אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל.

אָמַר לֵיהּ וַדַּאי וַתּוֹסֶף דָּא תּוֹסֶפֶת רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, מִתַּמָּן אִתּוֹסַף לֵיהּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, תְּרֵין אֶתִּין לְרַבּוֹת בֵּיהּ נְשָׁמָתָא וְנַפְשָׁא מִשְּׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וּמַאי הֲוָה תּוֹסֶפֶת עַל רוּחָא דָּא חָכְמָה מֵאָדָם עִלָּאָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי שְׁמַעְנָא דְתַלַת רִבּוּיִין אִלֵּין, אִינּוּן תְּלַת טִפִּין דְּאִזְדְּרִיקוּ מִמּוֹחָא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּלַת גַּלְגּוּלִין, וְאִלֵּין תְּלַת טִפִּין, שְׁמַעְנָא דְאִינּוּן לָקֳבֵל תְּלַת נָשִׁים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (משלי יד א) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, דְּחַד אוֹפָה וְחַד עוֹרֶכֶת וְחַד מְקַטֶּפֶת, לְהַהִיא דְאִתְּמַר בָּהּ (במדבר טו כ) רֵאשִׁית עֲרִיסֹתֵיכֶם חַלָּה, וְדָא חַלָּה דְּפָסַח דְּאִיהִי סָגוֹלְתָּ"א, אִיהִי טִפָּה קַדְמָאָה וּמִינָהּ אִזְדְּרִיקוּ תְּלַת טִפִּין, וְאִינּוּן תְּלַת יוּדִין י' י' דְּאִינּוּן סָגוֹלְתָּ"א וַדַּאי, וְאִינּוּן י' יְבָרֶכְךָ י' יָאֵר י' יִשָּׂא, וּבְאַן אֲתַר אִזְדְּרִיקוּ בִּתְלַת אֲבָהָן, דְּתַמָּן נָחִית אָדָם בִּתְלַת גַּלְגּוּלִין, וּמֵאָן אֲתַר אִזְדְּרִיקוּ מֵהַהוּא דְנָחִית בְּהוֹן (דא יה"ו) מִסִּטְרָא דְחָכְמָה עִלָּאָה.

וְלָקֳבֵל תְּלַת טִפִּין אִלֵּין תַּקִּינוּ תְּלַת מַצּוֹת בַּפֶּסַח, חַד

דף קי.

מַצָּה דְּלִעֵילָּא לְבָרְכָא בָּהּ הַמּוֹצִיא, תִּנְיָינָא לֶחֶם מִשְׁנֶה, תְּלִיתָאָה לֶחֶם עוֹנִי בְּלָא מִלְחָא, דְּהָא אִתְּמַר (ויקרא ב יג) עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח, בְּגִין דְּאִיהִי מַצָּה פְּרוֹסָה, כְּגַוְונָא (דניאל ה כח) דְּפָרֵיס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ, עַד דְּתֵתֵּא שְׁלֵימָה לָא צָרִיךְ לְקָרְבָא עֲלָהּ מֶלַח, דְּאִיהוּ חֹלִ"ם, וּמַאי נִיהוּ חֹלֶם אֶמְצָעִי (דכלהו תלת), תְּלַת טִפִּין עִלָּאִין אִינּוּן סָגוֹלְתָּ"א, דְּתַלְיָין מִמּוֹחָא סְתִימָא עַתִּיקָא דְעַתִּיקִין.

תְּלַת טִפִּין אִזְדְּרִיקוּ בְּגוֹלְגַּלְתָּא מִמּוֹחָא תִּנְיָינָא וְאִינּוּן סָגוֹ"ל, בְּאָן אִזְדְּרִיקוּ, בִּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט וּבְרִית, דְּאִינּוּן לְקַבְלַיְיהוּ נֹחַ שֵׁם וָיֶפֶת, נֹחַ אִזְדְּרִיק בַּצַּדִּיק, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ו ט) נֹחַ אִישׁ צַדִּיק, שֵׁם וָיֶפֶת בִּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר בָּרָא שִׁית, תְּלַת טִפִּין עִלָּאִין דְּאִינּוּן סָגוֹלְתָ"א, דְּאִזְדְּרִיקוּ מִמּוֹחָא סְתִימָא, אִינּוּן קוֹצָא דְּאַת י' לְעֵילָא וְקוֹצָא דִּילָהּ לְתַתָּא, וְגַו בְּאֶמְצָעִיתָא דִּילָהּ, מוֹחָא דְּאִזְדְּרִיקוּ תְּלַת טִיפִּין אִלֵּין מִינָהּ, אִיהִי י', וְדָא י' דְּאִיהִי לְעֵילָא מֵאַת א, י' לְתַתָּא מִן א מוֹחָא תִּנְיָינָא, וּתְלַת טִיפִּין דְּאִזְדְּרִיקוּ מִינָהּ אִינּוּן סָגוֹ"ל, תְּלַת טִפִּין דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּאִינּוּן תְּלַת גַּלְגּוֹלִים, וּתְלַת דְּאָדָם תִּנְיָינָא תְּלַת גַּלְגּוֹלִין.

מָאן אָדָם עִלָּאָה וְאָדָם תִּנְיָינָא, אֶלָּא (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ, מַה שְׁמוֹ אָדָם עִלָּאָה, מַה שֵׁם בְּנוֹ אָדָם תַּתָּאָה, וְתַרְוַיְיהוּ אִתְרְמִיזוּ בְּהַהוּא קְרָא דְּאָמַר מֹשֶׁה, (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר, תְּלַת טִפִּין חַד אוֹפָה בְּמוֹחָא דְּאִיהוּ לָקֳבֵל יְמִינָא, דְּאִיהוּ אוֹפָה דְּאִיהוּ שַׂר הָאוֹפִים, וְחַד עוֹרֶכֶת דָּא מוֹחָא דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּשִׂמְאלָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ט ב) אַף עָרְכָה שֻׁלְחָנָהּ, וְהָא אוּקְמוּהוּ שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן לָקֳבֵל לִבָּא, וְחַד מְקַטֶּפֶת לָקֳבֵל מוֹחָא דְּאִיהוּ לַאֲחוֹרָא כְּלַפֵּי כְּתֵף, וְלָקֳבֵל אִילֵּין תְּלַת טִפִּין אִינּוּן תְּלַת יוּדִין דְּאִינּוּן בְּיו"ד ה"י ואו ה"י, דְּמִעִידִין עַל עִלַּת כָּל הָעֲלוֹת, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה מד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם, דְּאִיהוּ רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אלהי"ם.

וּמִשִּׁית תְּקוּנִין אִלֵּין בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי לְשֵׁת, לְמֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ שִׁית, לְמֶהֱוֵי בֵּיהּ תְּלַת גַּלְגּוֹלִין דְּאָדָם וּתְלַת דְּהֶבֶל, אֶלָּא דְּפָרַח י' מִשֵּׁת דְּאִיהִי נְקוּדָה אֶבֶן שְׁתִיָּה דְּמִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא.

וּבְהַאי י' חָב יוֹסֵף, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית מט כד) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ זְרוֹעֵי יָדָיו, מַאי וַיָּפֹזּוּ, דְּאִזְדְּרִיקַת טִיפָּה דְּאִיהִי י' בֵּין עֵשָׂו אָצְבָּעָאן, וְאִתְפְּלִיגַת לְעֵשָׂו נִיצוֹצִין דְּאִזְדְּרִיקוּ מִקֶּשֶׁת דְּאִיהוּ בְּרִית, וּבְאָן אָתַר אִזְדְּרִיקוּ בַּעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, אָמַר לֵיהּ, וְהָא שְׁמַעְנָא דַּעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת בְּנֵי יַעֲקֹב הֲווֹ, אָמַר לֵיהּ חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא בְּדִיוּקְנַיְיהוּ הֲווֹ.

אָמַר לֵיהּ וּמָאן גָּרִים דְּאִזְדְּרִיקוּ תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ דְּיוֹקְנָא דַּאֲבוּהָ דְּאִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, דַּהֲוָה דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, דְּא גָּרִים דְּאִזְדְּרִיקוּ לוֹן, וְנָעַץ צִפָּרְנָיו בְּקַרְקַע וּבָרַח גַּרְמֵיהּ, וְלָא אִזְדְּרִיקוּ (בההיא זונה, דאי לאו דאתחזיאת ליה דיוקנא דאבוה לא הוו אזדריקו הכי, ודיוקנא דאבוה גרם דההיא טפה וינס ויצא החוצה, ולאו בעבירה, ובשכר וינס), (נ"א בהאי זונה, דאי הוה זריק לון בהאי זונה, הוו ישראל טבעין בימא, ולאו למגנא אוקמוה קדמאין, בשכר וינוס).

דף קי:

הַיְם רָאָה וַיָּנֹס (תהלים קיד ג), וְאִי לָא, לָא הֲווֹ נָפְקִין יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא, וְאִיהוּ קַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ בְּאִלֵּין עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, דַּהֲווֹ עָתִידִין לְמֵיפַק מִינֵיהּ עֲשָׂרָה שִׁבְטִין, וּבְגִין דָּא הֲווֹ עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת כְּגַוְונָא דַּעֲשָׂרָה שִׁבְטִין דַּהֲווֹ עָתִידִין לְמֵיפַק מִנֵּיהּ, וַהֲווֹ חָשְׁבִין חַבְרַיָּא דַּעֲשָׂרָה בְּנֵי יַעֲקֹב הֲווֹ.

אָמַר לֵיהּ אִם כֵּן מָאן יְהֵיב רָזָא דָּא בְּשֵׁת, (אמר ליה נשמתהון דצדיקיא אתבריאו קדם דאתברי עלמא כמה דאוקמוה קדמאין), (נ"א כמ"ש בראשית, אין ראשית אלא נשמה, וכו' עי' לקמן קיב ע"א), אָמַר לֵיהּ בְּגִין דָּא אָמַר קְרָא (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, וּבְגִין דָּא שֵׁת אִיהוּ סִיּוּמָא דְּאַתְוָון, וּמִינַּיְיהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָאן רֵישָׁא דְּאַתְוָון דְּאִיהוּ א"ב בְּאַ"תְּ בַּ"שׁ, וְעוֹד שֵׁת, ש' דִּילֵיהּ אִינּוּן תְּלַת עַנְפֵּי אִילָנָא לְעֵילָּא, וְאִיהִי שׁוֹרֶשׁ לְתַתָּא, וְאַחֲזֵי בְּהוֹן תְּלַת גַּלְגּוֹלִין לְעֵילָּא, וּתְלַת לְתַתָּא.

ת' תִּפְאֶרֶת גש') שָׁלוֹם, כְּלִיל שִׁית סִטְרִין, וְדָא דַּרְגָּא דְּמשֶׁה, כְּלִיל תְּלַת אָבָהָן וּתְלַת דַּרְגִּין תְּחוֹתַיְיהוּ, וְאִינּוּן גַּלְגּוֹלָא דְּאָדָם, שֵׁת אֱנוֹשׁ הֶבֶל, נֹחַ שֵׁם יֶפֶת, וּמשֶׁת וְאֱנוֹשׁ אִתְיַחֲסוּ כָּל דָּרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית ד כו) אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יהו"ה, אָז הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות ב י) (כי מן המים משיתהו), אָז הוּחַל לְמֵיתֵי בְּגַלְגּוֹלָא, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה.

וּבְגִין דָּא שֵׁת מִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא, וּבְגִין דָּא כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל, (בראשית ד כה) דְּאִתְּמַר בֵּיהּ בְּשַׁגָּם זֶה הֶבֶל, וְאִיּוֹב עֲלֵיהּ אָמַר (איוב לח לו) מִי שָׁת בַּטּוּחוֹת חָכְמָה, חָכְמָה מַי"ם עִלָּיוֹנִים, מִתַּמָּן אִתְמַשַּׁךְ, וּבְגִין דָּא כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, ש תְּלַת אָבָהָן, וְדָא מ"ש מִן מֹשֶׁה, ה' שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, הֶבֶל ה' ל"ב.

וְכָפַל שְׁמֵיהּ תְּרִין זִמְנִין מֹשֶׁה מֹשֶׁה (שמות ג ד), לְאַחֲדָא בְּתְרִין הֵהִי"ן ה' עִלָּאָה ה' תַּתָּאָה, וּלְאַחֲדָא בְּתַלַת עַנְפִּין וּבְתַלַת שָׁרְשִׁין דְּאִינּוּן שִׁית, תְּרֵי זִמְנִין מ"ה מֹשֶׁה אִיהוּ אַחֲזֵי רָזָא (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ, דְּבְתַלַת אָבָהָן אִתְלַבַּשׁ מ"ה דִּלְעֵילָּא, וּבְתַלַת דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא מ"ה דִּלְתַתָּא, וּמֹשֶׁה כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ, אִיהוּ מֶרְכַּבְתָּא שְׁלֵימָתָא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, כְּגַוְונָא דְּא ש מִן מֹשֶׁה תְּלַת אָבָהָן, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וּפְנֵי שׁוֹר וּפְנֵי נֶשֶׁר כו', מ"ה דְּמֹשֶׁה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָ"ם, וּבְגִין דְּאִיהוּ מֶרְכָּבָה לְעֵילָּא וְתַתָּא, אָמַר (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵיהֶם, אַדְהָכִי הָא רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוּדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וּשְׁאָר חַבְרַיָּיא קָאָתוּ, אָמַר לְהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַאי עַסְקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיהּ שְׁמַעְנָא בָּךְ וְאָתֵינָא לְגַבָּךְ, דִּשְׁאֵילְנָא עָלָךְ לְכָל חַבְרַיָּיא וְלָא אַשְׁכַּחְנָא מָאן דְּאוֹדַע לָן מִינָּךְ, עַד דְּאַעְרַעְנָא בְּרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי אֶלְעָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר דַּהֲווֹ מִתְעַסְקִין בָּרָזָא דְּהֵבֶל בְּכָל גִּלְגּוּלִין דִּילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי עוֹבָדָא דְּצַדִּיקַיָּא לְעֵילָּא תַּלְיָא, וְתַמָּן אִשְׁתְּמוֹדָע כֹּלָּא, וְאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא גָּרִים אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵילָּא, בְּוַדַּאי רָזָא דְּגִלְגּוּלָא בַּאֲתַר חַד אִיהוּ, וְכָל גִּלְגּוּלִים אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּגַלְגַּלִּים דְּסָלְקִין וְנָחֲתִין, וְגַלְגַּל חַד אִיהוּ קָבוּעַ בְּאֶמְצָעִיתָא בֵּינַיְיהוּ, וְאִיהוּ לָא מִתְנַעְנָעָא הָכָא וְהָכָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה הָא אוּקְמוּהָ, (קהלת א ד) דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, דְּאִיהִי קְבִיעָא בֵּינַיְיהוּ (כגוונא דא, נפש איהו בקביעו דגופא, ורוחא סלקא ונחתא בגופא ומתפשטא בכל ורידי דלבא, כבר אמרנא דגלגולים אינון כגוונא דגלגלים דסלקין ונחתין בגלגול חד), כְּגַוְונָא דָּא נֶפֶשׁ אִיהִי בְּקִבְיעוּ דְּגוּפָא, וְרוּחָא נָחְתָּא וְסָלְקָא בְּגוּפָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וָרִידֵי דְּלִבָּא דְּמִתְנַעְנְעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ, אֲבָל נַפְשָׁא קְבִיעָא בְּלִבָּא, כְּאִתְּתָא דְּאִיהִי קְבִיעָא בְּבֵיתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קיג ט) מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, וּבַעְלָהּ (בראשית ח ז) וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב, הָכִי דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ אָזִיל וְאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, אִיהִי לָא אָזְלָא בְּגִלְגּוּלָא, וְלָא אִתְרְכִיבַת בַּאֲתַר אָחֳרָא, וּבְגִין

דף קיא.

דָּא אִתְמַר בָּהּ, (תהלים קכח ג) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה, מַה גֶּפֶן לָא קַבִּילַת הַרְכָּבָה מִמִּין אָחֳרָא מִכָּל אִילָנָא דְעָלְמָא, הָכִי שְׁכִינְתָּא לָא קַבִּילַת עֲלֵיהּ הַרְכָּבָה אָחֳרָא בְּעָלְמָא אֶלָּא מִבַּעְלָהּ

קָמוּ כֻּלְּהוּ חַבְרַיָּיא וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ אִלּוּ לָא אֲתֵינָא לְעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַי, פְּתַח וְאָמַר וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ (קהלת א ה), וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְאִיהוּ מֹשֶׁה בְּדִיּוּקְנֵיהּ, וְזָרַח הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים לג ב) יהו"ה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ, וּבָא הַשָּׁמֶשׁ כַּד אִתְכַּנִּישׁ מֹשֶׁה, וְעִם כָּל דָּא דְאִתְכַּנִּישׁ אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם, וְדָא יְהוֹשֻׁעַ דַּהֲוָה כְּגַוְונָא דְסִיהֲרָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא מֹשֶׁה, כַּד יֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא בְּצַדִּיק גָּמוּר, וְכַד לָא אִיהוּ בְּצַדִּיק גָּמוּר וּבָא הַשָּׁמֶשׁ, אִתְכַּנִּישׁ מִנֵּיהּ, וְאָזַל וְאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא עַד דְּאַשְׁכַּח אַתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם.

וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאָן אָתַר, בְּבַר נַשׁ דִּשְׁכִינְתָּא עִמֵּיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות כא) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹמֵר, וְתִרְגֵּם אֹנְקְלוֹס בַּאֲתַר דְּתִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן, וְאִי לֵית שְׁכִינְתָּא תַּמָּן וּבָא הַשָּׁמֶשׁ, אִתְכַּנַּשׁ מִנֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִשְׁתַּאַר בַּחֲשׁוֹכָא וְשָׁלְטִין עֲלֵיהּ כַּמָּה מְחַבְּלִין וְכַמָּה יְסוּרִין בִּישִׁין, דְּלַאו אִינּוּן יְסוּרִין שֶׁל אַהֲבָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים לא יז) עַל כִּי אֵין אלֹהַ"י בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, דְּאִלֵּין רָעוֹת מְמַנָּן עַל כָּל עִתִּין וְרִגְעִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (איוב ז יח) וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד (תהלים לא טז) בְּיָדְךָ עִתּוֹתָי וְגוֹמֵר, וּמָאן גָּרִים דְּלָא שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהּ, וְלָא נָהִיר שִׁמְשָׁא עֲלֵיהּ, בְּגִין הֶבֶל דְּשִׁקְרָא וּמִלִּין דְּשִׁקְרָא דְנָפְקִין מִפּוּמוֹי, וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, אִית הֶבֶל מִמָּארֵי דְשִׁקְרָא דְאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, דְּאִינּוּן תּוֹעִים בְּעוֹבָדָא דְשִׁקְרָא.

וְיֵשׁ הֶבֶל דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דברים ח ג) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יהו"ה יִחְיֶה הָאָדָם, וְדָא הֲבַל דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, מִן ב' דִּבְרֵאשִׁית עַד ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְדָא הוּא הֶבֶ"ל, וְהָא שִׁית אִינּוּן עִם זֶה סַפֶּר, אֶלָּא דָּא ו' דְּאִיהוּ קוֹל דְּסָלִיק בְּהֶבֶל דְּאִיהוּ ה',

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּמְחַבֵּר לוֹן כַּחֲדָא, וְאַפִּיק לוֹן מִפּוּמוֹי בִּרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְי"ה, וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל וכו', אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים.
אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּא רַבִּי רַבִּי אִי הָכִי דְּאִינּוּן צַדִּיקַיָּיא אַמַּאי מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, אָמַר לוֹן גִּלְגּוּלָא גָּרִים לוֹן דְּיֵיתֵי לוֹן כְּעוֹבָדָא דְּרַשִּׁיעַיָּא, כְּאִלּוּ הֲווֹ רַשִּׁיעַיָּא הָכִי יֵיתֵי לוֹן יִסּוּרִין וְדָחֲקִין, וְהַאי אִינּוּן דְּנִשְׁמָתִין דִּלְהוֹן מִסִּטְרָא דְּאָדָם וְהֶבֶל, דְּדָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה וְעוֹבָדָא, וּבְגִין דָּא אָמַר עֲלַיְיהוּ קְרָא (קהלת א טו) בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, גַּם לְרִבּוֹת אָדָם.
אָמְרוּ לֵיהּ יְדַעְנָא דְּמַחֲשָׁבָה אִיהִי אָדָם קַדְמָאָה, מ"ה דִּלְעֵילָּא, מ"ה שְׁמוֹ, עוֹבָדָא כ"ח דִּילֵיהּ, כ"ח אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית בָּרָא וכו', וְכֹלָּא חָכְמָה כֹּחַ מָה, אִם כֵּן בְּמַאי הֲווֹ יָכְלֵי לְמֶחטֵי הָכָא, אָמַר לוֹן בְּוַדַּאי כָּל מָאן דְּחָב בְּגוּפֵּיהּ דְּתַמָּן עוֹבָדָא, וּבְנִשְׁמָתֵיהּ דְּתַמָּן מַחֲשָׁבָה, כְּאִלּוּ חָאב בְּהַהוּא דְּאִתְבְּרִי אִיהוּ בְּדִיוּקְנֵיהּ, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ כוֹ'.
וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, דְּאִית לוֹן עוּתָרָא וּשְׁלָם וַאֲרִיכוּ דְּיוֹמִין בְּהַאי עָלְמָא, אָמְרוּ לֵיהּ בָּתַר דְּאִינּוּן רְשָׁעִים אַמַּאי אִית לוֹן כָּל הַאי יְקָר, אָמַר לוֹן הַאי טוֹבָה דִּלְהוֹן אִיהוּ הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, דְּגִלְגּוּלָא דִּלְהוֹן גָּרִים לוֹן דַּהֲווֹ רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָבְדוּ (זכוון כמה מנייהו, ואתקצרו בקצרות שנין ולא אשתלים לון), כַּמָּה מִינֵי טָבִין, אַיְיתִי לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא לְאַשְׁלָמָא לוֹן אַגְרַיְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים ז י) וּמְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו אֶל פָּנָיו כוֹ', וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ כוֹ'.

דף קיא:

אַדְהָכִי הָא רַבִּי פִּנְחָס קָא נָחִית מִמְּתִיבְתָּא עִלָּאָה, וְאִתְחַזִּי תְּחוֹת טוּלָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ מַאי הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אִתְעֲבִיד הֶבֶל, אֶלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, דְּאִית הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הֲבַל דְּצִלּוֹתִין וַהֲבַל דְּאוֹרַיְיתָא אִתְעֲבִיד עַל אַרְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה סו א) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי, וּמַאי נִיהוּ הֶבֶל דְּאִתְעֲבִיד עֲלֵיהּ, אֶלָּא הֲפוּךְ הֶבֶל וְתִשְׁכְּחֵיהּ הַלֵּב, וּמְנִיהּ נָפִיק הֲבַל וְדָא נֶפֶשׁ וּבֵיהּ סָלִיק דִּבּוּר, רוּחָא נָפִיק

מֵאוּדָנָא שְׁמָאלָא דְלִבָּא, וּמִנַּיהּ נָפִיק קָלָא, וְקָלָא אִיהוּ אִילָנָא, דְאִתְפַּלַּג לְכַמָּה קָלִין דְאִינוּן עַנְפִּין דְאִילָנָא, וְאִיבָּא דִילֵיהּ דִּבּוּר, וְתַרְוַיְיהוּ עֵץ פְּרִי, וְאִינוּן גּוּף וּבְרִית, דָּא עֵץ ו', וְדָא פְּרִי י' אוֹת הַבְּרִית.

ה' תַּתָּאָה שָׁרְשָׁא דְאִילָנָא, דְאִית בֵּיהּ תְּלַת וָוִי"ן לָקֳבֵל תְּלַת עַנְפִּין דְּשׁ', ה' עִלָּאָה תְּלַת עַנְפִּין, וְאִינוּן תְּלַת וָוִי"ן מִן וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, הַאי אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּאַעֲקַר עַנְפּוֹי דְּקִצֵּץ בְּנְטִיעוֹת וְאִסְתַּלַּק אִיבָּא, וְאִתְמַר בְּאִלָנָא (דניאל ד יא) גִּדּוּ אִילָנָא וְקַצּצוּ עַנְפּוֹהִי כו', בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבָקוּ, דְאִיהוּ ה' תַּתָּאָה, אִסְתַּלַּק הו"י וְאִשְׁתָּאַר ה', וּבְגִין דָּא שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הֲוֹ"י הַלַּיְלָה, וּבְכָל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כְּאֲרִי כו', ה' דְּהַלַּיְלָה עֲלָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹאֵג בְּשָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת דְּתַמָּן הו"י, תַּמָּן הו"י אִיהוּ וַדַּאי.

וּמְנָא לָן דְּאַעֲקַר אָדָם אִילָנָא וְאִיבָּא וְעַנְפִּין דִּילֵיהּ, וְלָא אִשְׁתָּאַר תַּמָּן אֶלָּא שָׁרְשָׁא דְאִיהִי ה' תַּתָּאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ג ט) וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה, כְּגַוְונָא דְאֵיכָה דְאִתְמַר בֵּיהּ (איכה א א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, אֵיךְ ה' יָשְׁבָה בָדָד, בְּגִין דָּא אִתְגַּלְגַּל אָדָם בִּתְלַת אֲבָהָן, דְּאִינוּן עַנְפִּין דְּאִילָנָא וְגוּפָא וְאִיבָּא דְאִילָנָא, וְאִתְתַּקַּן מַה דְּאַעֲקַר, נָחִית בְּאַבְרָהָם וְנָטַע בֵּיהּ ה' דְּאִיהִי עַנְפִּין דְּאִילָנָא, נָחִית בְּיִצְחָק וְעָבִיד אִיבָּא דְאִיהוּ י' מִן יִצְחָק, נָחִית בְּיַעֲקֹב וְנָטַע בֵּיהּ ו' דְּאִיהוּ אִילָנָא, דְאִתְמַר בֵּיהּ וְאלֹהֵי יַעֲקוֹב.

לְבָתַר אָתָא מֹשֶׁה דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, שַׁגַּם זֶה הֶבֶל, וְנָחִית חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דְאִיהִי שָׁרְשָׁא דְאִלָנָא, וְאַשְׁלִים אִילָנָא בִּשְׁמָא דְיהוָ"ה, וּבְגִין דָּא אִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ שֵׁם יהו"ה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵיהֶם, (שם ד א) כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ יהו"ה, דְּלַאֲבָהָן לָא אִתְגְּלִי לוֹן, בְּגִין דְּלָא הֲוָה שְׁלִים שְׁמָא בַּאֲבָהָן, לָא אִתְגַּלְיָא לוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ו ג) וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, בַּמֶּה דְחָב אָדָם אִתְתַּקַּן, וּבַמֶּה דְחָב הֶבֶל אִתְתַּקַּן, וְאִתְחַזַּר כֻּלָּא בְתִקּוּנֵיהּ בְּעַנְפּוֹי בְּשָׁרְשׁוֹי בְּגוּפֵיהּ בְּאִיבֵּיהּ, וְכֻלָּא אִשְׁתַּלִּים בְּבַ"ר דְּאִיהוּ מֹשֶׁה, ב"ר מִן בְּרֵאשִׁית, מַה דַּהֲוָה שֵׁת נָחִית תַּמָּן י' וְאִתְעֲבִיד שִׁי"ת, וּמַתְחִיל בְּב' דְּאִיהִי בְּרָכָה לְאַפָּקָא אַרְעָא מִלְּוָוטָיָא, דְאִתְמַר בָּהּ (בראשית ג יז) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ, וּלְבָתַר נָחִית ר' עֲלָהּ

דְּאִיהִי רֵאשִׁית חָכְמָה, וְכַד קָרִיב לְטוּרָא דְסִינַי נָחִית א' מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי אָנֹכִי, וְנָחִית עֲלֹהּ כְּתָר, דְּאִינוּן אַתְוָון דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְאִשְׁתַּלִּים אִילָנָא בְכָל תִּקוּנִין דִּילֵיהּ.

אָמְרוּ לֵיהּ רַבִּי רַבִּי, הָא אִילָנָא שְׁלִים בְּיהוֹ"ה, אַמַּאי נָחִית א' מִן בְּרֵאשִׁית, אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְאַשְׁקָאָה אִילָנָא, דְּמִתַּמָּן אלהי"ם מְלֵיאָ"ה מִכָּל תֵּשַׁע סְפִירָאן, דְּאִינוּן בַּבְּרֵאשִׁית, שִׁית אִינוּן שִׁית סְפִירָאן, בָּרָא תְּלַת סְפִירָאן עִלָּאִין, אלהי"ם אִיהוּ עֶשִׂירָאָה מְלֵיאָה מִכָּלְהוּ תֵּשַׁע, שְׁלִימוּ דְכֻלְּהוּ, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית בָּרָא עִם אלהי"ם, אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אָתוּ לְנַשְׁקָא לֵיהּ פָּרַח לְעֵילָּא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן חַבְרַיָּא בְּוַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּכַּם עִמָּנָא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין לְמֶהֱוֵי בְּהַאי חִבּוּרָא, זַכָּאָה דָרָא דְהַאי אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ, דְּעָתִיד כּוּלֵי הַאי לְאִתְחַדְּשָׁא עַל יָדָא דְמִשָּׁה בְּסוֹף יוֹמַיָּא בְּדָרָא בַתְרָאָה, לְקַיְימָא קְרָא (קהלת א ט) מַ"ה שֶּׁ"הָיָה ה"וּא שֶׁיִּהְיֶה, וּבֵיהּ

דף קיב.

(תהלים לג יד) מִ מָּכוֹן שִׁ בְתּוֹ הִ שְׁגִּיחַ, (שם קמד טו) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָ"ה לּוֹ בְּגִימַטְרִיָּא משֶׁ"ה, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיהו"ה אלהי"ו, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלֵית דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קה ח) דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר, וְאִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּכָל צַדִּיק וְחָכָם דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרַיְיתָא, עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, לְאַשְׁלָמָא לְכֻלְּהוּ מִפְּגִימוּ דִלְהוֹן, וְרָזָא דְמִלָּה (ישעיה נג ה) וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ, דְּאִיהוּ שָׁקִיל לְכֻלְּהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּמַנּוּ מֹשֶׁה דְּשָׁקִיל כְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר עֲלֵיהּ דּוֹר הוֹלֵךְ (ודור בא) לְהַהוּא עָלְמָא, וְדוֹר בָּא אִיהוּ יֵיתֵי כְּמִלְקַדְמִין.

וְעוֹד (בראשית ד כה) כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר, שֵׁת אִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ הֲוָה עַד יַעֲקֹב, דְּפָרַח בֵּיהּ י' מִן שִׁית וְאִשְׁתָּאַר שֵׁת, וְאִשְׁתָּאַר יַעֲקֹב עָקֵב, דְּיַעֲקֹב דִּיוֹקְנֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲוָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב כְּעִין שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, וּבְגִין הַאי י' אִתְּמַר (תהלים קיח כא) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, דְּאִינוּן אַבְרָהָם וְיִצְחָק, דְּאִתְּמַר בָּהּ לְגַבֵּי אָדָם (בראשית ג טו) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, דַּהֲווֹ יָדְעִין דַּהֲוָה עָתִידָה לְאִתְלְקָאָה מֵחִוְיָא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בָּהּ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.

אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרַיָּיא, וְהָא אָמַר רַבִּי פִּנְחָס דְּאָת י' אִיהִי בְּיִצְחָק, אָמַר וַדַּאי י' עִלָּאָה אִיהִי מִן חָכְמָה, וְהַאי אִיהִי י' זְעֵירָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ עֻקֵּב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, וְדָא כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית לב כו) וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכּוֹ, וְאִתְמַר בֵּיהּ וְהוּא צֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ, וְדָא י' מִן אדנ"י, וְאִיהוּ י' מִן הוהי, דְּבָהּ (שמות ג ו) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט לַאֲתַר דְּחֹב בִּדְקַדְמֵיתָא, קֶדֶם דְּיֵיתֵי בְּגַלְגּוּלָא, כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב תַּמָּן, מִיָּד (בראשית לג יז) וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת, בַּת י', מִיָּד אִשְׁתַּלִּים י' בְּעֻקֵּב וְאִתְעֲבִיד יַעֲקֹב, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא (שם טו) וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, וּלְבָתַר אָתָא מֹשֶׁה וְהָפַךְ הוהי מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וְאִתְחַזַּר יהו"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, בְּהַהוּא זִמְנָא אָמְרוּ כֻּלְּהוּ מֵאֵת יהו"ה הָיְתָה זֹּאת כו',

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספר אחר)

בְּרֵאשִׁית לֵית רֵאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה, אָמַר לֵיהּ מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע דְּבַהַאי אוֹת דִּבְרִית מִילָה חָאב אָדָם וְכָל דָּרִין דְּאָתוּ אַבַּתְרֵיהּ וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, אָמַר לֵיהּ אִשְׁתְּכַח דְּשֵׁת אִיהוּ גִּלְגּוּלָא דְּאָדָם וְהֶבֶל דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל וְרָזָא דְּמִלָּה אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, וְאַדָּעָךְ בְּשֵׁם, אָז, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, בְּשֵׁם יהו"ה וַאֲדָעָךְ בְּשֵׁם, בִּתְרֵין שְׁמָהָן מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ וְאִתְמַר בֵּיהּ הוּחַל דְּמִתַּמָּן הוּשְׁתַּת עָלְמָא.

אַדְהָכִי הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוּדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וּשְׁאַר חַבְרַיָּא, פָּגְעוּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרוֹי דַּהֲווֹ עִמֵּיהּ, אָמַר לוֹן בְּמַאי עַסְקִיתוּ אָמְרוּ לֵיהּ בָּרָזָא דְּגִלְגּוּלָא דְּאָדָם וְהֶבֶל, אָמַר וַדַּאי בְּרָזָא עִלָּאָה דַּהֲוֵינָא מִשְׁתַּדְּלִין, הֲוִיתוּן אִתּוּן מִשְׁתַּדְּלִין.

פָּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר יֶשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ וכו', דָּא אָדָם וְהֶבֶל, בְּמַחֲשָׁבָה וּבְמַעֲשֶׂה חָאבוּ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא לְעֵילָּא, וּמַאי נִיהוּ מַחֲשָׁבָה וּמַעֲשֶׂה, אַבָּא וְאִימָּא חָכְמָה וּבִינָה עֲלַיְהוּ אִתְמַר כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ הָרֵי עֲשִׂיָּה בְּגִין דְּתַמָּן כֹּחַ מָה, דָּא חָכְמָה דְּאִתְפַּלֵּג לְתָרִין סִטְרִין, מ"ה אִיהוּ אָדָם מַחֲשָׁבָה חָשַׁב מ"ה, מ"ה אָדָם, תִּשְׁכַּח דְּאִיהוּ אָדָם מַחֲשָׁבָה, בִּינָה, תַּמָּן י"ה אַבָּא וְאִמָּא וּבֵן בְּגַוָּיְיהוּ עַמּוּד דְּסָמִיךְ לוֹן, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר, בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, דְּאִיהוּ מֹשֶׁה, מִתַּמָּן הֲוָה, וְהָכִי אוֹקְמוּהוּ קַדְמָאִין בְּשַׁגַּם זֶה מֹשֶׁה, הֶבֶל אִתְקְרִי עַל שֵׁם ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, ה'

חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְּעָתִיד לְאִתְיַהֲבָא עַל יְדֵיהּ, וְדָא אִיהוּ הֵבֶ"ל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי יהו"ה יְחִיֶה הָאָדָם.

וְאִית הֵבֶל דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ הֶבֶל הֲמָה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים וְדָא הוּא הֶבֶל דְּנַבְלוּת הַפֶּה וּפִתְגָּמִין בְּטֵלִין דְּלֵית בְּהוּ תּוֹעֶלֶת כְּלָל, וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֶבֶל כו' שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, מַאי הָרְשָׁעִים דְּא סמא"ל וְנָחָשׁ ש דְּמִשָּׁה אִיהִי תְּלַת עַנְפִּין דִּשְׁרָשָׁא דְּאִילָנָא וְדָא ש מִן שֵׁת, מ"ה מִן מִשָּׁה דָּא אָדָם, דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָא, וְדָא אִיהוּ מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ וְהַאי מ"ה, (ה) תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְּאִתְיְהִיבוּ לֵיהּ בְּאַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָון דְּלֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה.

וּבְגִין דְּעָקַר ש דְּאִיהִי שְׁרָשָׁא דְּאִילָנָא מַאתָרָה וְאִתְעֲבִידַת תְּלַת עַנְפִּין דְּאִינּוּן תְּלַת זַיְינִין כְּגַוְונָא דָּא ש, דְּזָרַע דְּאִיהוּ יוֹרֶה כְּחֵץ, אִתְעֲבִיד ז', דְּתַלַת טִפִּין אִתְפַּשְׁטוּ וְאִתְעֲבִידוּ שַׁרְבִיטִין, וּבְגִין דְּאַעֲקַר לוֹן מֵאַתְרַיְיהוּ וּמַה דַּהֲוָה שָׁרְשָׁא חָדָא עִקָּרָא חָדָא, אִתְפַּלְגוּ לְתַלַת, הָכִי אִיהוּ אִזְדְּרִיק בְּתַלַת גְּלִגּוּלִין, חַד בְּנֹחַ, וּתְרֵין בְּשֵׁם וְיֶפֶת, וּבְגִין דְּכַד אָתָא נֹחַ לָא בָּעָא רַחֲמֵי עַל אִילֵּין גּוּבְרִין דְּטוֹפָנָא אִתְבַּיֵּישׁ לְבָתַר וְאָמַר וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ, וְשֵׁם לַאו לְמַגָּנָא הֲוָה קַבֵּעַ מִדְּרָשׁוֹת, וְיֶפֶת אִתְמַר בֵּיהּ יַפְתְּ אלהי"ם לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּון בְּאָהֳלֵי שֵׁם, בְּאִלֵּין תְּלַת הֲוָה בָּעֵי לְאִשְׁתַּרְשָׁא בְּשָׁרְשׁוֹי חָמָא דְּלָא אַצְלַח, אַעֲקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְנָטַע לֵיהּ לְבָתַר יְחִידָאָה.

אֲבָל אָדָם אִתְנַטַּע בִּתְלַת אֲבָהָן וְאִצְטְרִיךְ וְאִתְלַבַּן בְּהוֹן וְאִשְׁתַּרַשׁ בְּשָׁרְשׁוֹי וְאַצְלַח, מִיַּד אָתָא מֹשֶׁה דְּאִיהוּ בְּרִיהּ דְּאָדָם וְיַהֲיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא עַל יְדוֹי לְאַשְׁקָאָה אִילָנָא לְאִתְגַּדְלָא בְּשָׁרְשׁוֹי וְעַנְפּוֹי בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְתַּקַּן אִילָנָא דְּעָקַר, חוֹבָא דְּחָאב בְּאִילָנָא הָכָא תַּקִּין כֹּלָּא, לְבָתַר דְּאִתְכַּנִּישׁ מֹשֶׁה מֵעָלְמָא אִתְמַר בֵּיהּ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאִתְמַר בֵּיהּ הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ תְּלַת זִמְנִין סוֹבֵב לָקֳבֵל תְּלַת גְּלִגּוּלִין דְּרוּחֵיהּ אַסְחִיר תַּמָּן, מִיַּד דְּאַשְׁכַּח תַּמָּן לְשַׁרְיָא, מַה כְּתִיב וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אִשְׁתְּמוֹדָע הָכָא רָזָא עִלָּאָה, מֵרוּחָא דְּקוּדְשָׁא דִּלְעֵילָא דְּאִיהוּ בֵּן י"ה, דְּאַסְחַר לִימִינָא וּשְׂמָאלָא וַעֲמוּדָא דְּאָמְצָעִיתָא וּלְבָתַר לְתַלַת תַּתָּאִין דְּאִינּוּן צַדִּיק

וּתְרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְהָכִי אָדָם עִלָּאָה אוּף הָכִי בְּשִׁית סְטָרִין, וְדָא רָזָא דִבְרֵאשִׁית, בָּרָא שִׁית לְעֵילָא, בָּרָא שִׁית לְתַתָּא, י' דְּפָרַח.

מִן שֵׁת אִיהוּ י' דְּיַעֲקֹב, דְּפָרַח י' מִינֵּיהּ וְאִשְׁתְּאַר עֶקֶב, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּהוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב, וּבְגִין דָּא כַּד פָּרַח י' מִן שֵׁת מַה כְּתִיב בֵּיהּ כִּי שָׁת לִי אלהי"ם זֶרַע אַחֵר, אַחֵר גָּרִים דְּאִתְאֲבַד י' דְּאִיהִי זֶרַע מִן שֵׁת, וְרָזָא דְּשֵׁת כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו, כֹּל וַדַּאי דְּאִיהוּ זֶרַע אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, בְּהַהוּא זִמְנָא אָתָא מֹשֶׁה בִּתְרֵין לוּחִין דְּאִינּוּן ב' מִן בְּרֵאשִׁית וְכַסֵּי עַל שֵׁת וְאִתְעֲבִיד בֹּשֶׁת, וּבְאָן אֲתַר כַּסֵּי ב' עַל שֵׁת בְּזִמְנָא דְּאָמַר וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו וְאָת י' אִיהִי תְּמוּנַת יהו"ה, בְּשִׁכְרָ וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט, וּתְמוּנַת יהו"ה יַבִּיט, וְאִשְׁתַּלִּים שֵׁת.

וְהַיְינוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אִשְׁתַּלִּים בְּשִׁית, שֵׁת סִיּוּמָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, אַב רֵישָׁא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, וְדָא הוּא רָזָא דְּאַ"תְּ בַּ"שׁ, הָכָא אִתְתַּקַּן אָב עִם בֵּן תַּרְוַיְיהוּ דָא עַל גַּב דָּא, בְּכָל אֲתַר דְּאַזְלוּ לָא אִתְפָּרְשׁוּ דָא מִן דָּא, בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אַ"תְּ בַּ"שׁ, אַ"ב שֵׁ"ת, אִשְׁתְּאַר ר' י' מִן בְּרֵאשִׁית, עֲלֵיהּ אִתְמַר וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, דְּאִיהוּ רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יהו"ה, כְּגַוְונָא דָּא בֵּן בְּגוֹ אַבָּא, וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ, מִתַּמָּן יָרִית לוֹ נִשְׁמָתָא וְאִתְקְרִי רֵאשִׁית לוֹ כִּשְׁמֵיהּ, וְאִתְקְרִי אָדָם כִּשְׁמֵיהּ בִּתְלַת אֲבָהָן דְּאִינּוּן ש, אָתָא אָדָם בְּמֹשֶׁה, וּבְמֹשֶׁה כָּלִיל כֹּלָּא, וּבְגִין דָּא ש מִן מֹשֶׁה שָׁקִיל ש' לִתְלַת אֲבָהָן, מ"ה דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, מַרְכְּבָתָא שְׁלֵימָתָא הֲוַת בְּמֹשֶׁה בִּלְחוּדוֹי, כְּמָה דַהֲוָה בִּתְלַת אֲבָהָן, וְאָדָם עִלָּאָה הֲוָה בְּמֹשֶׁה, תְּלַת עַנְפִין דְּשַׂ אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, מַ"ה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, וְאִתְמַר בֵּיהּ מֹשֶׁה מֹשֶׁה תְּרֵין זִמְנִין לְקַיְימָא בֵּיהּ מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה דָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן, אִשְׁתַּטְחוּ כֻּלְּהוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְּאַעֲרַעְנָא בָּךְ לְמִנְדַּע רָזִין עִלָּאִין טְמִירִין דְּעַתִּיק יוֹמִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִשְׁתַּמּוֹדָע מֵהָכָא דְּמֹשֶׁה מֵאַתְוּוֹי מַשְׁמַע דְּאִיהוּ הֶבֶל וְאִיהוּ שֵׁת וְאִיהוּ מֹשֶׁה, וְאִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא וּבְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק, וְאִיהוּ אָזִיל בִּתְלַת תְּלַת, וּבְכָל תְּלַת דְּאִיהוּ רָכִיב אִתְמַר בְּהוֹן לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ, מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִיהוּ לָא אִשְׁתַּכַּח אֶלָּא בַּאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ אוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא זְכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה אִתְפַּשְׁטוּתָא דִילֵיהּ בִּבְנֵי נָשָׁא אִית לֵיהּ שִׁעוּרָא, אָמַר לֵיהּ אִין, עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, וְרָזָא דְמִלָּה דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְאוֹקְמוּהָ קַדְמָאִין דְּלֵית דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה בְּמִצְרַיִם שִׁשִּׁים רִבּוֹא בְּכֶרֶס אֶחָד, וּמַנּוּ דָּא מֹשֶׁה דְּאִיהוּ שָׁקוּל כְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא מִיִּשְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין:

וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוה"ה (בראשית ד ג), מֵאָן אֲתַר אַיְיתֵי לֵיהּ, מִקֵּץ יָמִים, מִשְּׁיוּרִין דִּילֵיהּ, כְּגוֹן בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּסוֹף יוֹמוֹי חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, כַּד לָא אִית לֵיהּ חֵילָא לְמֶעֱבַד טַב וּבִישׁ, וּבְעוּלְמוֹי בְּתוּקְפֵּיהּ לָא תָב, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ (ויקרא יט לב) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, וּבְגִין דָּא וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ אַיְיתֵי לֵיהּ קָרְבָּנָא מִשַּׁפִּירוּ דִילֵיהּ, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל. וְעוֹד אֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, בְּגִין דְּקָרְבָּנָא דִילֵיהּ הֲוָה מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי עִרְוָה. וּמַאי הֲוָה פְּשִׁתִּים, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות כח מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִתְכַּסִּי בֵּיהּ בְּשַׂר עֶרְוָה טַב אִיהוּ, אָמַר לֵיהּ בְּרִי לַאו כָּל

דף קיב:

עֲרָיוֹת שָׁוִין, הַאי לָא קְרִיב קָרְבָּנָא דְּא אֶלָּא לְקָרְבָּא עִרְוָה דִילֵיהּ לַה', דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יח ו) אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יהו"ה, וּמַאי עֶרְוָה דִילֵיהּ זוּהֲמָא בִּישָׁא עָרְלָה, נוּקְבָא דְעָרְלָה, הַהִיא דְאִתְמַר בָּהּ אָדָם הָרִאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, וּמַאי נִיהִי אִימָּא דְעַרְבוּבְיָא בִּישָׁא, אִיבָּא דְאִלְנָא דְטוֹב וָרָע, דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ, וּמַאי נִיהִי לִילִית, מִתַּמָּן קָא אַתְיָין עֶרֶב רַב דְּאִנּוּן מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה א ד) הוֹי גּוֹי חוֹטֵא, דְּאִינּוּן זֶרַע מְרֵעִים בָּנִים מַשְׁחִיתִים וכו', וְאָמְרוּ אֵלֶּה אלהי"ך יִשְׂרָאֵל לְעֶגְלָא, וּבְגִין דָּא (בראשית ד ה) וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה.

וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה ט) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל יח לב) כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל לוֹן, כָּל שֶׁכֵּן לְקָרְבָּנָא דְקַיִן, אֶלָּא דַהֲוָה רְעוּתֵיהּ לְבִישׁ כְּמָה דְאִתְמַר, אֲבָל הֶבֶל הֲוָה רְעוּתֵיהּ בְּקָרְבָּנָא דִילֵיהּ, לְקָרְבָּא שְׁכִינְתָּא לְהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וַעֲתִיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלָג חִוָּור וּשְׂעַר

רֵישֵׁיהּ כְּעַמַּר נָקִי, בְּמַאי, בְּהַהוּא דְקָרִיב מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל וְהָא אִתְּמַר.

וּמִיָּד דְּלָא אִתְקַבַּל קָרְבָּנָא דְקַיִן, וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד, וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ דְּלָא מִתְקַבַּל קָרְבָּנָךְ, אִם תֵּטִיב עוֹבָדָךְ בִּגְלְגּוּלָא, שְׂאֵת לָךְ בְּעָלְמָא, וְתִתְקַבַּל בִּתְיוּבְתָּא, וְאִם לַאו לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָכָא לָא צָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא רָזָא, מַאי שְׂאֵ"ת, וְלָא אָתֵינָא לְדָרְשָׁא בְּהַאי קְרָא, אֶלָּא דְּהָא שְׂאֵת מַשָּׂא אִיהוּ וּבְהִפּוּךְ אַתְוָון, שְׂאֵ"ת אִיהוּ אֵשֵׁ"ת, הָכָא רָמִיז דְּעָבַר עַל (ויקרא יח כ) וְאֶל אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ כו', דְּאָתָא עַל תְּאוֹמָתוֹ שֶׁל הֶבֶל, וְדָא אִיהוּ (בראשית ד ח) וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל, קָם עַל תְּאוֹמָתוֹ, וּלְבָתַר קָטִיל לְבַעְלָהּ, כְּגַוְונָא דְמִצְרִי, וְרָזָא דְמִלָּה (שמות ב יב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, וְאָמְרוּ קַדְמָאִין מַאי וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אֶלָּא רָאָה מֶה עָשָׂה בְּבֵית

דף קיג.

וּמֶה עָשָׂה בַּשָּׂדֶה, וְלֵית שָׂדֶה אֶלָּא אִשָּׁה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דברים כב כז) כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אִסְתַּכַּל אִם הֲוָה בֵּיהּ מִסְטָרָא דְטוֹב, דִּלְזִמְנִין אִתְפָּרַשׁ טוֹב מִן רָע וּמִתַּמָּן אִינּוּן גֵּרִים, וּבְגִין דָּא אִסְתַּכַּל מִכָּל סִטְרָא עַד שִׁתִּין רִבּוֹא, וְלָא חָזָא תַּמָּן גִּיּוֹרָא דְנָפִיק מִנֵּיהּ, וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי. וּלְבָתַר מַה כְּתִיב וְאִם לֹא תֵּיטִיב, אַל תִּקְרֵי וְאִם אֶלָּא וְאֵם, דְּאִיהוּ (שם מט ג) יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עֹז, לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ, מַאי רוֹבֵץ, אֶלָּא (שמות כג ה) כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רוֹבֵץ כו', דְּאִיהוּ לָא יָכִיל לְמִסְבַּל עַל כְּתֵפּוֹי חֻמְרָא דְאוֹרַיְיתָא, לָא יָכִיל לְמִסְבַּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת בְּגָלוּתָא, וְחָדַלְתְּ מֵעָזוֹב לוֹ, הָכָא אַחֲזֵי לְקַיִן דַּעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל בְּדוּחֲקָא בְּגָלוּתָא, עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, דְּיִהוֹן כַּחֲמוֹר מַשָּׂאוֹי עַל כְּתֵפּוֹי, מֵעוֹל הַמַּס בְּגָלוּתָא וּמִכּוֹבֶד הַמְּלָאכָה, וְדָא אִיהוּ רוֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹי בְּגָלוּתָא, וּבְנוֹי דְּקַיִן דַּהֲווֹ עָתִירִין וְתַקִּיפִין כַּמְּלָכִים בְּתוּקְפָּא סַגִּיא, וּבְגִין דָּא אָמַר הֲלֹא אִם תֵּטִיב שְׂאֵת, הֲלֹא אִם תֵּטִיב לְמֶהֱוֵי שְׂאֵת לַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן כְּבֵדִים בְּמַשָּׂא כָּבֵד (יכבדו ממני), אֲנָא אַסְבִּיל לְבָרִיךְ בְּעָלְמָא, וּמַאֲרִיךְ עֲלַיְיהוּ, וְאִם לַאו, לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ, לְתַרְעָא דְּגֵיהִנָּם אִתְפַּתְּחַת, לְנַטְלָא נוּקְמָא מִנָּךְ וּמִבָּרָךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְעַתִּיק יוֹמִין, דְּהָא רוּחַ קַדִּישָׁא אִתְעַר לְגַבָּךְ, לְגַלָּאָה הָכָא חִדּוּשִׁים דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ עַד הַשְׁתָּא, אָמַר וַדַּאי דְּא אִיהוּ (בראשית ד י) קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי, אִינּוּן דָּמִים דְּיִשְׂרָאֵל, דַּעֲתִידִין לְמִנְּזַל לוֹן בְּנוֹי דְּקַיִן עֶרֶב רַב רַשִׁיעַיָּיא חַיָּיבַיָּא בְּגָלוּתָא, וְדָא אִיהוּ (שם ו יג) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, וְדָא הוּא קָטוֹלָא דְּקַיִן לְהֶבֶל דְּעָנֵי חְשׁוּב כַּמֵּת.
וַיְהִי

דף קיג:

מִקַּץ יָמִים וְגוֹמֵר, פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר מַאי מִקַּץ יָמִים, אֶלָּא מֵהַהוּא אֲתַר דְּעָתִיד לְמֵימָר בֵּיהּ (שם ו יג) קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, (איוב כח ג) קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ, וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל קֵץ כָּל בָּשָׂר, חֲבִילוּ דְכָל בִּשְׂרָא, מַלְאָכֵי חַבָּלָה, חָמָא דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מִנֵּיהּ מְחַבְּלִים כְּרָמִים, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ה ז) כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹ"ת בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כַּךְ וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, וְחָמָא דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מֵהֶבֶל כַּמָּה צַדִּיקַיָּיא, בְּגִין דָּא וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ.
וְהָא בְּשַׁעְתָּא דְאִתְיְלִיד קַיִן אִתְמַר בֵּיהּ קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, וְלָא הֲוָה הָכִי, מִשּׁוּם דְּלָא אִתְבַּסְמַת, וְחִוְיָא תַּקִּיפָא אַטִּיל בָּהּ זוּהֲמָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וּבְגִין דְּא לָא הֲוָה אִתְבַּסְמַת, וְכַד קַיִן מִסְטְרָא דְנוּקְבָא נָפַק תַּקִּיפָא קַשְׁיָא בְּדִינוֹי, כֵּיוָן דְּנָפַק דָּא אִתְחַלְּשַׁת אִיהִי וְאִתְבַּסְמַת, בָּתַר דָּא וַאֲפִיקַת אָחֳרָא בְּסִימָא יַתִּיר, וְסָלִיק קַדְמָאָה דַּהֲוָה תַּקִּיף קַשְׁיָא עַל אָחֳרָא, דְּהָא כָּל דִּינִין אִתְעָרוּ עִמֵּיהּ.
תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, בַּשָּׂדֶה דְּאִשְׁתְּמוֹדָע לְעֵילָּא, בַּשָּׂדֶה דְּאִקְרֵי שָׂדֶה שֶׁל תַּפּוּחִים, וְנָצַח הַאי דִּינָא לַאֲחוֹי מִשּׁוּם דַּהֲוָה קַשְׁיָא מִנֵּיהּ, וְאַכְפֵּייהּ וְאַטְמְרֵיהּ תְּחוֹתוֹי, עַד דְּאִתְעַר בְּהַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַעְבְּרֵיהּ מִקַּמֵּיהּ וְשַׁקְעֵיהּ בְּנוּקְבָא דִתְהוֹמָא רַבָּא, וּכְלִיל לְאָחוֹי בְּשִׁקּוּעָא דְיַמָּא רַבָּא דִמְבַסֵּם דְּמְעִין עִלָּאִין.
וּמִנְּהוֹן נָחֲתִין נִשְׁמָתִין לְעָלְמָא, אֵינַשׁ כְּפוּם אֲרְחֵיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּטָמִירִין אִינּוּן, מִתְפַּשְׁטָן דָּא בְדָא וְאַעֲבְדוּ חַד גּוּפָא, וּמֵהַאי גּוּפָא נָחֲתִין נִשְׁמָתְהוֹן דְּרַשִׁיעַיָּא תַּקִּיפֵי רוּחָא, מִתַּרְוִיהוֹן סָלְקָא דַּעְתָּךְ כַּחֲדָא, לָא אֶלָּא חַד לְסִטְרוֹי וְחַד לְסִטְרוֹי, זַכָּאִין אִינּוּן

צַדִּיקַיָּא, דִּמְשַׁלְּפֵי נִשְׁמָתְהוֹן מֵהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי אָדָם דִּכְלִיל כֹּלָּא, אֲתַר דְּכִתְרִין וְעִטְרִין קַדִּישִׁין

דף קיד.

מִתְחַבְּרִין תַּמָּן בְּצִרּוֹרָא דְּאַתְכְּלָא.

נ"א וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מֵאי מִקֵּץ יָמִים אֶלָּא מֵהַהוּא דְּעָתִיד לְאִתְמַר בֵּיהּ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, וּבְגִין דָּא וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, וְעוֹד מִקֵּץ יָמִים וְלָא אָמַר מֵרֹאשׁ יָמִים, אֶלָּא מִשִּׁיּוּרִין דִּילֵיהּ וְלָא מִשַּׁפִּירוּ, כְּבַר נַשׁ דְּאָתֵי מִסְכֵּנָא לְתַרְעֵיהּ וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ תָּאִיב לְמֵיכַל, בְּגִין דְּלָא לְמֵיהַב לֵיהּ מִשַּׁפִּירוּ דְמַאֲכָל, לָא בָּעֵי לְמֵיהַב לֵיהּ מִדֵּי בָּתַר דְּאָכִיל שַׁפִּירוּ דְכֹלָּא, כָּנִיף הַהוּא דְּאִיהוּ בְּסוֹפָא וְיָהֵיב לְמִסְכֵּנָא דָּא דְּאִתְיָאֵשׁ מִנֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַלְבָּא תַּרְמוּן לֵיהּ, וּבְגִין דָּא וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, אֲבָל הֶבֶל לָא אַקְרִיב אֶלָּא מִשַּׁפִּירוּ דְכֹלָּא הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵיהֶן לָא קָרִיב לְגַבֵּיהּ שִׁיּוּרִין.

וּבְגִין דָּא, וַיִּשַׁע יהו"ה אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ, הֲלֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת, אָמַר לֵיהּ אִם אַנְתְּ תֵּיטִיב עוֹבָדָךְ, שְׂאֵת יִסְתַּלֵּק קָרְבָּנָךְ, וְאִם לֹא תֵּיטִיב עוֹבָדָךְ לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ דִּיתְפַּרַע מִינָךְ, אִתְּמַר הָכָא רוֹבֵץ וּבַאֲתַר אָחֳרָא כְּתִיב כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רוֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ כו' לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמוֹר אָחִיךָ דָּא קַיִן דְּאִיהוּ רָבִיץ מִכּוֹבֶד עֲוֹנוֹי, וְאִי לָא בָּעֵי לְאַהֲדָרָא בִּתְיוּבְתָּא, וְחָדַלְתָּ מֵעָזוֹב לוֹ דְּלָא עָבִיד עוֹבָדוֹי דְאָחוּךָ, וְאִי הֲדַר בִּתְיוּבְתָּא עָזוֹב תַּעֲזוֹב עִמּוֹ, מֶה עָבַד הֶבֶל, קָם עֲלֵיהּ וַאֲפְלֵיהּ לְאַרְעָא וּלְבָתַר קָם קַיִן וְקַטְלֵיהּ דְּכֵן כְּתִיב וַיָּקָם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וּבְגִין דָּא אָמַר בֶּן סִירָא טָב לְבִישׁ לָא תַּעֲבִיד וּבִישָׁא לָא מָטֵי לָךְ.

וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ כו' (בראשית ד ט), אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַן הֲוָה הֶבֶל דְּשָׁאֵיל לֵיהּ, וְהָא לָא אִתְכַּסִּי מִנֵּיהּ מִלָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה כג כד) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים כו', אֶלָּא וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא טִפְּשַׁיָּא אֲטִימִין לִבָּא סְתִימֵי עֵינָא, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (תהלים קטו ה) עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ בְּנֵהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִלֵּין אִינּוּן בְּעִירָן דְּלָא מִסְתַּכְּלִין וְלָא יָדְעִין אֶלָּא בְּתִבְנָא דְּאוֹרַיְיתָא,

דְּאִיהִי קְלִיפָּה מִלְּבָר וּמוֹץ דִּילָהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן מוֹץ וְתֶבֶן פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר, דְּחַכִּימִין דְּאוֹרַיְיתָא מָארֵי דְּרָזִין זָרְקִין תִּבְנָא וּמוֹץ דִּלְבָר, וְאָכְלִין חִטָּה דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי מִלְּגָּאו, כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן חִטָּ"ה.

תָּא חֲזֵי אִלֵּין בְּעִירָן חָשְׁבִין דְּשָׂאִיל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵ"י הֶבֶל אָחִיךָ כְּמָאן דְּלָא יָדַע אָן הוּא, אֶלָּא א"י אִיהוּ דְּאִסְתַּלַק מִן אדנ"י, דְּאִיהוּ א' אהי"ה אִימָּא עִלָּאָה אָנֹכִי, י' יהו"ה דְּסָלִיק עִמָּהּ לְמֵדַן לְקַיְן, בְּגִין דָּא כַּד אִסְתַּלַק א"י מִן אדנ"י אִשְׁתְּאַר ד"ן, וּבְגִין דָּא אֵ"י הֶבֶל אָחִיךָ, (בראשית ד ג) וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשׁוֹמֵר אָחִי אָנֹכִי, לָא יָדַעְנָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי אָנֹכִי, עִמֵּיהּ תַּמָּן, אֵ"י דְּאִסְתַּלַק אִימָּא וּבְרָא לְגַבֵּי חָכְמָה לְמֵיטַל נוּקְמָא מִינֵיהּ, וְאַמַּאי לְגַבֵּי חָכְמָה, בְּגִין דְּאִיהוּ אָדָם עִלָּאָה דְּאִתְבְּרִי אָדָם תַּתָּאָה בְּדִיוּקְנֵיהּ.

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי, מַאי דְּמֵי, דָּם מִבְּעִי לֵיהּ, אֶלָּא מַאי דְּמֵי דָּ"ן כְּחֶשְׁבַּן דְּמֵ"י, וְדָא אִיהוּ (שם טו יד) דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵּן יֵצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל. וְעוֹד מַאי קוֹל דְּמֵי, קוֹל דָּם מִבְּעִי לֵיהּ, אֶלָּא תִּרְגֵּם אוֹנְקְלוֹס, קָל זַרְעִין דַּעֲתִידִין לְמֵיפַק מִן אָחוּךְ, אִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא דַּעֲתִידִין לְמֵיפַק מֵהֶבֶל, בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּשִׁגַּם זֶה הֶבֶל, כֻּלְּהוּ צָוְוחִין מִן אַרְעָא, הָכָא רְמִיז עִנְוּי הַדִּין וְעִוּוּת

דף קיד:

הַדִּין וְחָמָס וְשׁוֹד וְשֶׁבֶר דַּעֲתִידִין בְּנוֹי דְּקַיִן לְמֶעֱבַד לִבְנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא אִיהוּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ, אָחִיךָ אִתְקְרֵי מִסְטְרָא דְּאִנּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לב כז) הִרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו.

נ"א וַיֹּאמֶר יהו"ה אֶל קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵי הֶבֶל דַּהֲוָה שָׁאִיל אֵי הֶבֶל אָחִיךָ, וְכִי אִיהוּ לָא הֲוָה יָדַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵית מִלָּה דְּיִתְכַּסֵּי מִנֵּיהּ אֲפִילּוּ מַחֲשָׁבָה דִּלְבָּא כָּל שֶׁכֵּן מִלָּה דְּעָלְמָא, דְּאָמַר לֹא יָדַעְתִּי הֲשׁוֹמֵר אָחִי אָנֹכִי, אֶלָּא וַוי לוֹן לְטִפְּשִׁין אַטִימִין דְּלִבָּא וְעַיְינִין לוֹן וְלָא מִסְתַּכְּלִין אֶלָּא בְּתֶבֶן לְמֵיכַל מִנֵּיהּ כִּבְעִירָן, דְּחַכִּימִין דְּיָדְעִין בְּחִטָּה דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אַתְוָון כְּחֶשְׁבַּן חִטָּ"ה, אִלֵּין זָרְקִין תִּבְנָא מִדְּאוֹרַיְיתָא וְאָכְלִין חִטָּה דְּאוֹרַיְיתָא מִלְּגוֹ, תּוּ אַחֲזֵי לְכוֹן רָזִין טְמִירִין בְּהַאי קְרָא בְּזִמְנָא דְּקָטַל קַיִן לְהֶבֶל, סָלִיק א"י מִן אדנ"י וְאִשְׁתְּאַר

דַ"ן, א' אִיהוּ אָנֹכִי אִימָא עִלָּאָה, י' יהוה דִּיוּדִין אַבָּא, דְּסָלִיקוּ לְמִתְבַּע דִּינָא עַל בְּנַיְיהוּ דְּאִיהוּ הֶבֶל וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵי הֶבֶל אָחִיךָ.

בְּהַהוּא זִמְנָא אָמַר אִיהוּ לֹא יָדַעְתִּי הֲשׁוֹמֵר אָחִי אָנֹכִי, חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָא אַדְכִּיר י', אֶלָּא א' דְּאִיהוּ אָנֹכִי, אָמַר לֵיהּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי, דַּם אָחִיךָ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי דְּמֵי, אֶלָּא דָּא דַם י', וְעוֹד דְּמֵי אִיהוּ דָּ"ן כְּחוּשְׁבַּן דְּאִשְׁתְּאַר מִן אדנ"י, וְכֹלָּא קְשׁוֹט, דִּתְלַת שְׁמָהָן כְּלִילָן בְּהַהוּא שְׁמָא, אַבָּא וְאִימָא וּבְרַתָּא, דְּאִנּוּן יהו"ה אהי"ה אדנ"י, בְּגִין דְּהֶבֶל הֲוָה דִּיוֹקְנָא דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְאִיהוּ קוֹל דְּאִתְמַר בֵּיהּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ, וְאִית רָזָא אָחֳרָא, קוֹל דְּמֵי, קוֹל דָּם מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא תִּרְגֵּם אֶנְקְלוֹס קָל דַּם זַרְעִין דַּעֲתִידִין לְמֵיפַּק מִן אָחוּךָ, וְאִנּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּחָמָא דְּחוֹבָא דָּא בַּאֲתַר עִלָּאָה הֲוָה תַּלְיָא, הִרְהֵר בִּתְיוּבְתָּא וְאָמַר גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא, הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ כו', הָכָא אִתְרַמִּיז גִּלְגּוּלָא דְּרַשִּׁיעַיָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ כו', וְדָא אִיהוּ הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, וְהָיִיתִי נָע דָּא גִּלְגּוּלָא תִּנְיָינָא, וָנָד דָּא גִּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה, דָּא אִיהוּ רָזָא עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אִם תָּב בִּתְיוּבְתָּא בְּתַלַת גִּלְגּוּלִין שַׁפִּיר, וְאִם לָא, כְּתִיב בֵּיהּ וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, לָא אַהֲדַר לֵיהּ בְּגוּפָא אָחֳרָא, אֶלָּא יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע וְהָכִי אָזִיל נָע וָנָד עַד שְׁתִּין רִבּוֹא, וּלְכָל חַד כְּפוּם חֵילֵיהּ, דְּהַהוּא דְּקָטִיל הָכִי נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמָא מִנֵּיהּ. ע"כ בספר אחר (בדף מ"א ת"ח תרין אתוון עד ותהלתי לפסילים שייך כאן).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם כֵּן אִשְׁתְּמוֹדָע דְּכָל עָאקוּ דָּא יְהֵא בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, אַמַּאי אִתְּמַר (בראשית ד ב) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, אִי תֵּימָא בְּגִין קֳנִי דְּנָפִיק מִנֵּיהּ זַרְעָא מַעֲלָיָא, בָּתַר דְּיִתְכַּנִּישׁ אִיהוּ יִתְעָרוּן בְּנוֹי דְּקַיִן לְחָרְבָא עָלְמָא, וּמִנַּיְיהוּ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים יג ו) מְשׁוֹד עֲנִיִּים מֵאֶנְקַת אֶבְיוֹנִים כו'.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, קַיִן מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע הֲוָה, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְּטוֹב הֲוָה בְּגָלְגּוּלָא עַד קֳנִי חוֹתָן מֹשֶׁה, מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּרַע, וּבְגִין דְּאַחֲזֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דַּעֲתִידִין לְמֶעֱבַד בְּנוֹי לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּכֹלָּא אַחֲזֵי לֵיהּ, אָמַר גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא, וּמְנָא לָן דְּאַחֲזֵי לֵיהּ גִּלְגּוּלָא דִּילֵיהּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, הָדָא הוּא

דְכְתִיב (בראשית ד יד) הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ, נָע וָנָד וַדַּאי, הָכָא רָמִיז גִּלְגּוּלָא דִילֵיהּ וּבְנוֹי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ, וְהָא אוּקִימְנָא לוֹן (דברים ז י) וּמְשַׁלֵּם לְשׂנְאָיו וכו', הֵן גֵּרַשְׁתָּ אוֹתִי דָּא גִּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, הַיּוֹם כְּהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צה ז) הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ, וְהָיִיתִי נָע וָנָד תֵּרִין גִּלְגּוּלִין אֲחֲרָנִין, אֶסָּתֵר הָכָא רָמִיז (דברים לב כ) וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם כו', (איוב לג כט) וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (עמוס ב ו) עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּלָא אַהֲדַר לוֹן בְּגוּפָא רְבִיעָאָה, וְלַאו בְּפוּרְקָנָא רְבִיעָאָה, אֶלָּא אִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (דברים לב יב) יהו"ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ.
וְעוֹד

דף קטו.

אֵי הֶבֶל אָחִיךָ, תָּא חֲזִי תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין שְׁמַעְנָא דְּלַאֲתַר עִלָּאָה הֲווֹ סָלְקִין, א"י, א' אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶה, י' מַחֲשָׁבָה, דְּבְהַאי אֲתַר חָאבוּ אָדָם וְהֶבֶל, וְאִתְמַר דְּאִינּוּן א' כֶּתֶר עֶלְיוֹן, י' מַחֲשָׁבָה, לְעֵילָא לְעֵילָא אִסְתַּלַּק הַאי חוֹבָה, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא כַּמָּה מַחֲשָׁבוֹת אִינּוּן, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי מַחֲשָׁבָה, וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, וְחָכְמָה מַחֲשָׁבָה, וְכֶתֶר דְּאִיהִי א' מִן אדנ"י מַחֲשָׁבָה, וְכַמָּה מַחֲשָׁבִין אִינּוּן דָּא לְעֵילָא מִן דָּא, וְדָא עַל גַּב דָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת ה ז) כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, וּלְעֵילָא מִכֻּלְהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, עִלָּאָה עַל כָּל עִלָּאִין, דְּלֵית מַחֲשָׁבָה אָחֳרָא לְעֵילָא מִנֵּיהּ, וְכַמָּה מַחֲשָׁבִין אִינּוּן לְבוּשִׁין דָּא לְדָא, וְאִיהוּ אִשְׁתְּמוֹדָע דְּלָא חָאב אֶלָּא בְּמַחֲשָׁבָה דְאִיהִי לְבוּשָׁא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ג י) וְאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, אִתְמַר בְּאָדָם וָאֵחָבֵא וְאִתְמַר בְּמֹשֶׁה (שמות ג ו) וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, בְּוַדַּאי בְּכֹלָּא חָאב אָדָם, בְּמַחֲשָׁבָה דְאִיהִי לְבוּשָׁא, וּבְמַחֲשָׁבָה דְאִיהִי מִלְּגָאו, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמֹשֶׁה בְּזִמְנָא דְאָמַר (שמות לג יח) הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ, אָמַר, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, דְּאִם זָכָה שֶׁיִּרְאַנִי, וָחַי לְעוֹלָם, וּבְגִין דָּא אָמַר לֵיהּ לֹא (שמות לג כ) תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי, וְלַאו אִינּוּן פָּנִים הָכָא אֶלָּא פָּנִים דְּלָא נִרְאִין,

בַּאֲתַר דְּאִשְׁתְּמוֹדָע עִלַּת הָעִלּוֹת, וּבַאֲתַר דְּאִתְגַּלְיָיא, וְחוֹבָא דְּאָדָם גָּרִים דְּלָא יְכִיל מֹשֶׁה לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן אֲחֲרָא, דְּעִלַּת הָעִלּוֹת אִסְתַּלַּק מִמַּחֲשָׁבָה דְּחָאב בָּהּ אָדָם, וּבְגִין דָּא עַיִן לֹא תִשּׁוּרֵהוּ, וּמַחֲשָׁבָה לֹא תְכִילֵהוּ, לָא יָכִיל לְאַשְׁגָּא לֵיהּ, דְּאִיהוּ חַי הַחַיִּים, וּבַאֲתַר דְּאִיהוּ שַׁרְיָא לֵית מִיתָה תַּמָּן, וּמַחֲשָׁבָה דְּאִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, בְּוַדַּאי אִיהוּ חָכְמָה לְבוּשָׁא לְחָכְמָה סְתִימָאָה, בְּוַדַּאי בָּהּ חָאב אָדָם, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג י) וָאִירָא כִּי עֵירוֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא מֵהָכָא מַשְׁמַע דְּלָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה אֶלָּא בְּהַהִיא דְּאִיהִי לְבוּשָׁא מִינָהּ, וְאִשְׁתָּאַר אִיהוּ

דף קטו:

בְּהַהִיא דְּאִיהִי מִלְּגָאו, בְּמוֹחָא בְּלָא קַרְקַפְתָּא, וּבְגִין דָּא וָאִירָא, דְּאִזְדְּעִזַּע מֵהַהִיא דִּלְגוֹ מִן מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּאִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי, בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ מוֹחָא אוּף הָכִי חָב דְּזַרְעָא מִתַּמָּן נָפִיק, דְּאִיהוּ נְבִיעוּ דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ אוֹר קַדְמוֹן וְאוֹר צַח וְאוֹר מְצוּחְצָח, תְּלַת טִפִּין דְּאִתְרְמִיזוּ בְּי' עִלָּאָה, קוֹצָא דִּלְעֵילָּא וְקוֹצָא דִּלְתַתָּא וְגֵיו בְּאֶמְצָעִיתָא, וְעָרֵב תַּמָּן חֹשֶׁךְ דְּאַפְסִיק בֵּין עִלַּת הָעִלּוֹת לְמוֹחָא סְתִימָא, וּבְגִין דָּא (שמות לג כ) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי עַד דְּהַהוּא חֹשֶׁךְ אִתְעֲבַר מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ רָזָא (ישעיה נט כ) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם וּבֵין אלהיכ"ם, וּבְגִין הַהוּא חֹשֶׁךְ, לֵית מַחֲשָׁבָה יָכִילָא לְאַשְׁגָּא תַּמָּן, כָּל שֶׁכֵּן עַיִן, עַד דְּאִתְעֲבַר מִתַּמָּן הַהוּא חֹשֶׁךְ, וּכְגַוְונָא דִּילֵיהּ לְתַתָּא אִית עֲנָנָא חֲשׁוֹכָא דְּאִתְמַר בָּהּ (איכה ג מד) סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ כו'.

אִזְדְּעִזַּע רַבִּי אֶלְעָזָר וְכָלְהוּ חַבְרַיָּיא וְאִזְדַּעְזְעוּ סָבִין מָארֵי דְּמִתִּיבְתָּא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר עַד כְּעַן לָא יְדַעְנָא דְּחוֹבָא דְּאָדָם הָכִי הֲוָה עִלָּאָה, דְּמָטָא לַאֲתַר עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאִין, אָמַר, אַבָּא, הַב לִי רְשׁוּ לְמִשְׁאַל אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְיַיהִיב רְשׁוּ לְכָל בַּר נַשׁ לְמִשְׁאַל כָּל שֶׁכֵּן לְמִנְדַּע, אָמַר לֵיהּ אִיאֶמָּא בְּרִי דְּהָא רַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח וּרְשׁוּתָא אִתְיַיהִיב לְגַלָּאָה כָּל מַה דְּיָכִילְנָא לְמִנְדַּע, אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, אִשְׁתְּמוֹדָע בְּגִין הַהוּא חֹשֶׁךְ דְּאַפְסִיק בֵּין עִלַּת הָעִלּוֹת לְמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, דְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת לָא אִשְׁתַּתַּף בְּשׁוּם מַחֲשָׁבָה סְתִימָא כָּל שֶׁכֵּן גַּלְיָא, וְלַאו בְּשׁוּם אוֹר גָּנִיז וְטָמִיר וְקַדְמוֹן וְצַח וּמְצוּחְצָח, אָמַר וַדַּאי הָכִי הוּא דְּאִם אִלֵּין נְהוֹרִין וּמַחֲשָׁבִין הֲווֹ מִנֵּיהּ לָא הֲוָה יָכִיל חֹשֶׁךְ לְאַפְרָשָׁא, אֶבָל עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ

עַל כָּל נְהוֹרִין גְּנִיזִין וּסְתִימִין כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, וְאוֹר קַדְמוֹן אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סָתִים וְגָנִיז וְאִיהוּ קַדְמוֹן לְכָל סְפִירָן וּלְכָל אַתְוָון וּנְקוּדֵי וְטַעֲמֵי, הָכִי אִיהוּ לְגַבֵּי עִלַּת עִלַּת כָּל הָעִלּוֹת, כְּגוּפָא לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא, דִּבְעִלַּת הָעִלּוֹת לֵית בֵּיהּ גַּוְון וְלָא צוּרָה וְלָא דְיוֹקְנָא וְלָא שׁוּתָפוּ, וּבַאֲתַר דְּעַיִן לָא שַׁלִּיט מָאן יָכִיל לְמֶעֱבַד דְּמְיוֹן.

בָּתַר דְּהָרֵהר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הָדְרָא לְבוּשָׁא לְגַבֵּי מוֹחָא דְאִיהוּ אַבָּא קַרְקַפְתָּא דִּתְפִלִּי, וְאִתְחַבַּר מוֹחָא דְאִיהִי חָכְמָה בְּאִימָּא, מִיָּד (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, וְאִינּוּן תְּפִלִּין דְּאִינּוּן מֵעוֹר, בְּהַהוּא זִמְנָא קָמַת תְּשׁוּבָה דְּאִיהִי אִימָּא קַרְקַפְתָּא דִּתְפִלִּי עִם אָדָם לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ וּלְכַסְיָא עֲלֵיהּ דַּהֲוָה עָרוֹם, כְּגַוְונָא דְאִיהוּ כַּסֵּי עַל מוֹחָא עִלָּאָה, וּבְרִי, כָּל מָאן דְּאַנַּח תְּפִלִּין כְּאִלּוּ כַּסֵּי עַל מוֹחָא עִלָּאָה, וּבְגִין דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה לָא זָזָה מִנַּיְיהוּ, וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים קל ז) אִם עָוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָ"הּ אדנ"י מִי יַעֲמוֹד, מ"י יַעֲמוֹד וַדַּאי דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה תְּשׁוּבָה הָא קָמַת בְּאָדָם עִלָּאָה, וּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּאָדָם תַּתָּאָה, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה נָחֲתַת עִם אָדָם, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עִם הֶבֶל, וְעִם כָּל (דא) מָארֵי דְּדַכְיוּ דְּקָא אַתְיָין מִנַּיְיהוּ, וּבְגִין דָּא (רות א יט) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן.

מִיָּד דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבָדָא דְעִגְלָא מַה כְּתִיב (ישעיה ג ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ב ג) כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא, אִשְׁתַּלְחַת (נ"א ואסתלקת) מִנַּיְיהוּ וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלָא נָחֲתַת עֲלַיְיהוּ אֶלָּא

דף קטז.

בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִין טָבִין, וְאִשְׁתְּאַרַת שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה יְחִידָאָה לְתַתָּא, וּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה יְחִידָאָה לְעֵילָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד, דִּבְקַדְמֵיתָא לָא הֲוַת שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה זָזָה מִנַּיְיהוּ כְּגַוְונָא דִשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, זַכָּאִין אִינּוּן מָארֵי דִתְיוּבְתָּא דְנַחְתֵּי לָהּ עֲלַיְיהוּ בְּכָל יוֹמָא וְשַׁעְתָּא וְרִגְעָא וְלָא זָזַת מִנַּיְיהוּ בְּכָל אֲתַר, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם ו כב) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ כו' וְלָא אִית לָהּ עֲלַיְיהוּ יוֹמָא יְדִיעַ כְּגַוְונָא דְאֲחָרְנִין דְּלָא נָחֲתַת עֲלַיְיהוּ אֶלָּא בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, אֲבָל מָארֵי תְּיוּבְתָּא לָא זָזַת מִנַּיְיהוּ לְעָלַם.

וּבְגִין דָּא בְּרִי, אֲ"י הֶבֶל אָחִיךָ, אִי יָכְלִינָן לְמֵימַר א' י' מִן אהי"ה אִימָּא עִלָּאָה, וְאִשְׁתְּאַרוּ ה' ה', וְאִתְּמַר עֲלַיְיהוּ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן, הָכָא חָאב הֶבֶל אָדָם, חָב בְּי"ו מִן יהו"ה וְאִסְתַּלַק

י"ו וְאִתְעֲבִיד ו' י', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא י' ו', אינון, י' לְעֵילָּא ו' לְתַתָּא, מַאי ו' י', אָמַר בְּרִי הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, דְּחוֹבָה דָּא אִיהוּ לְעֵילָּא בְּאָת א דְּאִסְתַּלְקַת בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי י' עִלָּאָה דְּתַמָּן עִלַּת הָעִלּוֹת, וְאִשְׁתָּאַר ו' י' כְּגַוְונָא דָּא א, וְעַל י' עִלָּאָה אִתְמַר (תהלים צא יד) כִּי יָדַע שְׁמִי, שֵׁם י', יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָחִית לֵיהּ בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ לְאַתְרֵיהּ, דְּהַאי מַחֲשָׁבָה עֲלֵהּ אִתְמַר (ויקרא ז לז) זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים.

וְאַמַּאי אִתְמַר בְּאָת י' כִּי יָדַע שְׁמִי, אֶלָּא, כְּמָה דְּלֵית בְּאָת י' שׁוּתָּפוּ דְּאָת אָחֳרָא, הָכִי לֵית בֵּיהּ שׁוּתָּפוּ דְּאִיהוּ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי לוֹ, אֶחָד בְּלָא חֶשְׁבָּן, הוּא בְרָא כֹּלָּא וְלֵית בּוֹרֵא עֲלֵיהּ, וְכִי אִית דְּיָכִיל לְמִבְרֵי אֲפִילּוּ יִתּוּשׁ זְעִיר אֶלָּא הוּא, אֶלָּא, מַיִם אִית לוֹן חֵילָא לְמִבְרֵי אִילָנִין וְעִשְׂבִּין, וְאִינוּן אִתְבְּרִיאוּ, אֲבָל בּוֹרֵא עָלְמִין בָּרָא וְלֵית עֲלֵיהּ מָאן דְּבָרָא לֵיהּ וּלְחַכְּימָא בִּרְמִיזָא דְּבַאֲתַר דָּא לֵית לְגַלָּאָה יַתִּיר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהָכָא מַשְׁמַע דְּאִית בּוֹרֵא בְּשׁוּתָּפוּ דְּאַתְוָון, כְּגוֹן ב' מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי אִימָּא, ר' מִן רֵאשִׁית דְּאִיהִי חָכְמָה, ו' מִן בּוֹרֵא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, א' מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהוּ כֶּתֶר, שי"ת, שִׁית סְפִירָן, הָא כֻּלְּהוּ עֶשֶׂר, אִם חָסֵר חַד לָא אִשְׁתַּתְּפִי בְּרִיאָה, אֲבָל עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ בָּרָא כֹּלָּא בְּלָא שׁוּתָּפוּ כְּלָל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי הָא שְׁמַעְנָא, דְּבַעֲשַׂר סְפִירָן לָא אִתְמַר תַּמָּן אֶלָּא אֲצִילוּת וְלָא בְּרִיאָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וּמָאן אָמַר דְּאִית בְּהוֹן בְּרִיאָה אֶלָּא כֻּלְּהוּ עֶשֶׂר בְּשׁוּתָּפוּ דָּא עִם דָּא עָבְדִין בְּרִיאָה בְּעָלְמָא, וַאֲנָא אֵימָא דְּאִם הֲוָה חָסֵר חַד מִן מִנְיָנָא לָא אִשְׁתַּתְּפִי הַהִיא בְּרִיאָה, אֲבָל עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ בּוֹרֵא בְּלָא שׁוּתָּפוּ אָחֳרָא דְּאִיהוּ חַד בְּלָא שׁוּתָּפָא כְּלָל לָא לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא בְּאֶמְצָעִיתָא וְלָא מִכָּל סִטְרָא כְּלָל, אָמַר וַדַּאי כְּעַן אִתְגַּלְיָא מַה דְּלָא אִתְמַסַּר לְגַלָּאָה אֲפִילּוּ מִלְּבָא לְפוּמָא, וְרָזָא דָּא צָרִיךְ לְאִתְכַּסְיָא מִכָּל בַּר נַשׁ, דְּלַאו כָּל מוֹחָא יָכִיל לְמִסְבַּל הַאי, אֶלָּא אִלֵּין דְּיָדְעִין בְּרָזִין, אִלֵּין דְּחַכְמָתָא דִּלְהוֹן סָלִיק עַל כָּל נְבִיאַיָּא וְחַכִּימַיָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, הָא אִתְגַּלְיָא א' בְּרָזָא עִלָּאָה כַּד אִסְתַּלַּק עִלַּת הָעִלּוֹת בְּאָת י' וְאִשְׁתָּאַר וי אֶלָּא מַאי אוי, אָמַר לֵיהּ (א' עלאה) (נ"א אית א') לְעֵילָּא מִן א', דְּאִית א' מֵאַתְוָון רַבְרְבָן, וְאִית א' מֵאַתְוָון זוּטְרָן, וְאִית א' מֵאַתְוָון בֵּינוֹנִיִּים, (נ"א זה שייך לדף

פ"ג ע"א ועוד נעשה אדם) אינון אָדָם דִּבְרִיאָה אָדָם דִּיצִירָה אָדָם דַּעֲשִׂיָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (קהלת ה ז) כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר, וְאִית תְּלַת עִלָּאִין עֲלַיְיהוּ בְּאַרַח אֲצִילוּת, וַעֲלֵיהֶם אִתְּמַר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם.

וְאִינוּן דִּבְרִיאָה אינון לְבוּשִׁין לְאִינוּן דַּאֲצִילוּת, וְהַאי אִיהוּ אוֹר לְבוּשׁ עִלָּיוֹן, וְאִינוּן עֶשֶׂר מִתְלַבְּשִׁין בְּעֶשֶׂר, וְאִלֵּין דַּאֲצִילוּת אָמְרוּ לְאִינוּן דִּבְרִיאָה דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן, (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵינוּ, כָּל סְפִירָה יָהִיב בֵּיהּ חוּלָקֵיהּ מִלְּגָאו וּמִלְּבָר, וְאִם חָסֵר חַד מֵעֶשֶׂר סְפִירָן דְּלָא הֲוָה יָהִיב בֵּיהּ חוּלָקֵיהּ לָא הֲוָה אִשְׁתַּלִּים בִּנְיָינָא דְאָדָם, וּבְזִמְנָא דְחָב אָדָם כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה נָטִיל חוּלָקֵיהּ מִנֵּיהּ וְאִשְׁתְּאַר אַיִן, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת ג יט) וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן, וּבְגִין דְּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין (תהלים מט יג) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ, אָדָם דַּהֲוָה לָן בִּיקָר דִּלְעֵילָּא וְלָא נָטִיר לֵיהּ, נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת דְּמוּת דִּילֵיהּ, דְּאִינוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל עִלַּת הָעֲלוֹת כַּד בָּרָא לֵיהּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (נ"א הדא הוא דכתיב) (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אִיהוּ נָטִיל כֹּלָּא מִינֵיהּ, וִיהִיב בֵּיהּ בְּלָא שׁוּתָפוּ דְאָחֳרָא, דְּאַבָּא וְאִימָּא עָבְדוּ לֵיהּ בְּצִיּוּרַיְיהוּ

דף קטז:

בְּתְרִין צִיּוּרִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב ד) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם וַיִּיצֶר בִּתְרֵין צִיּוּרִין, צִיּוּרָא דְאַבָּא דְאִיהוּ יהו"ה, וְצִיּוּרָא דֶאלהי"ם דְּאִיהִי אִימָּא, וְדָא אִיהוּ וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם, וּלְבָתַר עָבַד לֵיהּ מָאנָא הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) עָפָר מִן הָאֲדָמָה, מִן הָאֲדָמָה לָא כְתִיב, אֶלָּא עָפָר מִן הָאֲדָמָה, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּאִתְּמַר בָּהּ (איוב לד טו) וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב דְּאִיהִי גַּלְגּוּלָא דִילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, בָּתַר דְּרַעֲוָא אִשְׁתַּכַּח צָרִיךְ לְמִפְתַּח מִלִּין בְּאִתְגַּלְיָא, מַאי אָדָם דְּבָרָא עִלַּת הָעִלּוֹת בְּדִיוּקְנֵיהּ, דְּהָא כְתִיב דְּלֵית בֵּיהּ דְּמוּת, אָמַר לֵיהּ, בְּרִי, הָכָא לָא אָמַר בְּצַלְמֵנוּ, דְּאִית בֵּיהּ דִּיוּקְנָא, אֶלָּא בְּצַלְמוֹ רוֹצֶה לוֹמַר כְּגַוְונָא דְאִיהוּ רוֹאֶה וְאֵינוֹ נִרְאֶה, דְּהָא אִיהוּ הָכִי, וּכְגַוְונָא דְלֵית בֵּיהּ דִּיוּקְנָא, דְּהָא אִיהוּ הָכִי, וּכְגַוְונָא דְאִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת חַד בְּלָא שׁוּתָפוּ וּבְלָא חֻשְׁבָּן, דְּהָא אִיהוּ הָכִי, כֹּלָּא כְּגַוְונָא דִילֵיהּ.

וְאִית אָדָם דִּבְרִיאָה וְיִצִירָה וַעֲשִׂיָה בְּגַוְונָא אָחֳרָא בִּלְבוּשִׁין וְגוּפָא (דלבר) (נ"א בלבד), דְּבַאֲצִילוּת הָא אִתְמַר דְּלֵית בֵּיהּ בְּרִיאָה וְיִצִירָה וַעֲשִׂיָה כְּלָל, אִית בְּרִיאָה דְּבָרָא הוּא לְתַתָּא בְּדִיוּקְנֵיהּ, אֲבָל לַאו דְּאִתְבְּרֵי אִיהוּ.

וְתָא חֲזֵי אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר בִּסְפִירָן בְּרִיאָה, בִּלְבוּשָׁא מִלְּבָר אִיהוּ, וְלַאו אִיהוּ מִלְּגָאו, וּבְגִין דָּא כְּתִיב (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ הָכָא רָזָא אָחֳרָא בְּגוּפָא, אִית סְפִירָן דִּבְרִיאָה וְאִית סְפִירָן דַּאֲצִילוּת, וּבְגִין דָּא וַיִּבְרָא אלהי"ם אֶת הָאָדָם, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, בְּצַלְמוֹ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּצֶלֶם אלהי"ם שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין, יְצָרוֹ בִיצִירָה עִלָּאָה וּבִיצִירָה תַּתָּאָה, דְּאִינּוּן י' י' מִן א, ו' מִן וַיִּיצֶר אִיהוּ ו' דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ בְּתַרְיִן יוּדִין בְּאָת א, וּתְרִין יוּדִי"ן עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (משלי יד א) חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִינּוּן חָכְמָה קַדּוּמָה וְחָכְמָה תַּתָּאָה.

וְאָדָם מִסִּטְרָא דְּאוֹת בְּרִית י' אִתְיְלִיד מָהוּל, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ב ב) וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, (ישעיה ג י) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, דְּתַמָּן לַאו קְלִיפָּה דְּעָרְלָה כְּלָל, וְהָא דְּאִתְמַר אָדָם הָרִאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הֲוָה, דָּא אָדָם דַּעֲשִׂיָה, וּמַאי נִיהוּ דָּא קְלִיפָּה דְּאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ (נ"א דאתלבשת בה) לְשַׁלְטָאָה עַל כֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ לְאִתְלַבְּשָׁא בְּכָל דִּיוּקְנִין וּקְלִיפִין.

וְעוֹד אִתְמַר בָּהּ בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, דְּתֵהֵא כְּלִילָא מִכָּל סְפִירָן, דְּכָל עֶשֶׂר סְפִירָן יְהֵיבוּ בָּהּ כָּל חַד חוּלָקֵיהּ, וּמַאי חוּלָקֵיהּ, אֶלָּא כָּל סְפִירָה יְהֵיב בָּהּ עִשּׂוּר דִּילֵיהּ, דְּכָל סְפִירָה סָלִיק לַעֲשָׂרָה, וַיְהֵבוּ לֵיהּ כָּל חַד וְחַד עִשּׂוּר דִּילֵיהּ אִשְׁתָּאֲרוּ אִינּוּן תֵּשַׁע תֵּשַׁע, וְכָל חַד וְחַד אִשְׁתַּלִּים בָּהּ לַעֲשָׂרָה, וּבְגִין דָּא מְעַשְּׂרִין חַד מֵעֲשָׂרָה, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ אִתְמַר בָּהּ (ירמיה ב ב) אַהֲבַת כְּלוּלוֹתָיִךְ, כְּלִילָא מִכֹּלָּא, וּלְבָתַר דְּאִתְכְּלִילַת מֵעִלָּאִין אִתְמַר בָּהּ (בראשית א כו) וּרְדוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ, אִתְכְּלִילַת בְּתַתָּאִין, וַאֲפִילּוּ בְּכָל קְלִיפִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא אִתְלַבְּשַׁת, לְקַיְימָא בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וּבְכָל מַה דְּאִתְלַבְּשַׁת אִתְכְּלִילַת (נ"א אתקריאת) בִּשְׁמֵיהּ, הָא הָכָא אָדָם דַּעֲשִׂיָה וְיִצִירָה.

אָדָם דִּבְרִיאָה אוּקְמוּהוּ עַל תִּפְאֶרֶת, מַאי בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם, תְּרֵין דִּיוּקְנִין דִּילֵיהּ לְעֵילָא, אֶלָּא (ס"א אלין) אִינּוּן וְא"ו תְּרֵין וָוִי"ן, אִינּוּן תְּרֵין דִּיוּקְנִין דְּא דְּאִיהוּ אָדָם דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּשָׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי דְּמוּת אָדָם עִלָּאָה דְּאִיהוּ חָכְמָה עִלָּאָה, וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה דְּמוּת אָדָם דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

וְעוֹד, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בְּדִיוּקְנָא דְּכֶתֶר וְדָא אָדָם דִּבְרִיאָה, וְאָדָם דִּיצִירָה צַדִּיק בְּדִיוּקְנָא דְּחָכְמָה, וּבְגִין דָּא (מלכים א ה כו) וַיהוָֹה נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה דְּאִיהוּ צַדִּיק בְּרִית שָׁלוֹם שָׁלֵם ה', וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה דְּמוּת דְּשָׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְכֹלָּא קְשׁוֹט, (ושכינתא ודאי אתכלילת בכלא), וּבְגִין דָּא זְמִנִין אִתְקְרִיאַת נָשֶׁר, זְמִנִין חַיָּה.

דף קיז.

זְמִנִין יוֹנָה, זְמִנִין צִפּוֹר, בְּכָל מַה דְּשַׁלִּיטָא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמֵיהּ, וּבְעִשְׁבִּין אִתְקְרִיאַת שׁוֹשַׁנָּה, עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, וְכַד שָׁלְטָא עַל אַרְעָא אִתְקְרִיאַת אֶרֶץ, וְכַד שָׁלְטָא עַל יַמָּא אִתְקְרִיאַת יָם עַל שְׁמֵיהּ, וְכַד שָׁלְטָא עַל טוּרִין אִתְקְרִיאַת סֶלַע, לֵית בְּרָיָה בְּעָלְמָא דְּשַׁלְטָא עֲלֵיהּ דְּלָא אִתְקְרִיאַת בִּשְׁמֵיהּ, אֲבָל עִם כָּל דָּא דְּשַׁלְטָא עַל כֹּלָּא, עֲבִידַת אַפַּרְשׁוּתָא בֵּין דַּרְגִּין דְּאִינּוּן מוֹחָא וְאִיבָּא, לְקִלִּיפִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא דְּאִינּוּן כְּקִלִּיפִין דֶּאֱגוֹזָא דְּמַכְסָיָין עַל מוֹחָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּמְעָרֵב קְלִיפִין דְּסִטְרָא אָחֳרָא עִם דַּרְגִּין דְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ.

(כאן חסר) (אמר המגיה עוד מצאתי בס"א זה הלשון)

וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וכו' (שם ד א), וְכִי לָא אִשְׁתְּמוֹדָע בָּהּ עַד הַהִיא זִמְנָא, אֶלָּא מִיּוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְיַחַד בִּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וְלָא הֲווֹ יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּמוֹדָעָן תּוּקְפֵּיהּ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, בְּגִין דְּמֻמְשָׁלָה דְּעִבֵּד וְשִׁפְחָה בְּהוֹן, בְּתַר דְּיִתְעַבְּרוּן מֵעָלְמָא מִיָּד וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וּבְהַהִיא זִמְנָא (ישעיה יא ט) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יהו"ה, וּבְהַהִיא זִמְנָא אִתְקְיַים קְרָא (ירמיה לא לג) כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם, (זכריה יד ט) וּבַיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

דָּבָר אַחֵר וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, יָדַע וַדַּאי כְּגוֹן (אסתר ד א) וּמָרְדְּכַי יָדַע, אִית יְדִיעָה לְטַב וְאִית יְדִיעָה לְבִישׁ, בְּזִמְנָא דְּאוֹלִידַת לְקַיִן יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה הַהוּא זוּהֲמָא, וְעַד הַהוּא אֲתַר דְּמָטֵי וְאִתְפַּשַּׁט הַהוּא זוּהֲמָא בְּכָל דָּרִין,

וּתְלַת גַּלְגּוּלֵי, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, בְּתַר דְּיִתְגַּבַּר בִּיצְרֵיהּ דְּלָא עָבִיד חֶטְאָה, וְהַאי יְדִיעָה דְקִיְּין אִיהוּ דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ עַד הַהוּא אֲתַר דְּאִתְפַּשַּׁט, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה יד כט) כִּי מְשֹׁרֵשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צָפַע, בְּגִין דְּאִיהוּ מְשֹׁרֵשׁ נָחָשׁ דְּאַטִּיל זוּהֲמָא בְּחַוָּה, מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּגָרִים מִיתָה לְאָדָם וּלְכָל דָּרִין דִּילֵיהּ, הָכִי, הַאי דַּרְכֵּיהּ לְקַטְלָא, וּבְגִין דָּא קָטִיל לַהֶבֶל.

וְהַאי זוּהֲמָא דְּאִתְנְטִיל מִנֵּיהּ אִיהִי לִילִי"ת אִמָּא דְּעֶרֶב רַב, עֲלָהּ אִתְמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת וכו', דְּאִיהִי סַם מָוֶת דְּאֵל אַחֵר דְּאִיהוּ סמא"ל, וְאִיהִי אִיבָּא דִּילֵיהּ, גַּם לְרַבּוֹת אֵל אַחֵר, נָחָשׁ בְּגִינָהּ אִתְמַר (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל, הָכָא רָזָא דְּחַוָּה וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל גַּם לְרַבּוֹת, וּלְבָתַר חָזְא לֵיהּ דְּאִתְחָרַט כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ד יג) גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא, וּבְגִין דָּא (שם ב) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, הָכָא רָמִיז קֳנִי חוֹתֶן מֹשֶׁה, דְּעָתִיד לְאַהֲדָרָא בִּתְשׁוּבָה וּלְקַבָּלָא אֶת בְּרִית, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שם טו) וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת, אוֹת בְּרִית מִילָה לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ.

וּבְגִין דָּא וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, מַאי וַתּוֹסֶף אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה וְלֹא יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ (שם לח כו), בְּגִין הַהוּא זוּהֲמָא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, וְחָמָא אִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ בְּכָל דָּרָא, כֵּיוָן דְּחָמָא לַהֶבֶל דְּאִתְפַּשְׁטוּתֵיהּ בְּכָל דָּרָא לְטָב, אָמַר וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת, אוֹסִיפַת אִיהִי כַּמָּה קָרְבָּנִין וְכַמָּה תַּחֲנוּנִין וְכַמָּה בִּכְיִין בְּגִינֵיהּ, כֵּיוָן דְּאִיהוּ הֲוָה עָתִיד לְדַכָּאָה זוּהֲמָא דִּילֵיהּ מֵעָלְמָא, וְהָא קׇהֶלֶת אָמַר (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים, הָכָא אִתְגְּלֵי צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אִית הֶבֶל, וְאִית הֶבֶל וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם י ב) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל, וְהָא אוּקְמוּהוּ בְּשַׁגַּם זֶה מֹשֶׁה, מֹשֶׁה זֶה שֵׁת, וְאִיהוּ שֵׁם, וְאִיהוּ הֶבֶל, וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר.

וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה סג יא) אַיֵּה הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ, דְּאִיהוּ (שמות ג יג) מַה שְּׁמוֹ, וְדָא אָדָם דְּאִיהוּ רְבִיעָאָה, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (עמוס ב ו) וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ בְּגִלְגּוּלָא יַתִּיר, כֵּיוָן דְּנָח בֵּיהּ אֲבוּי דְּאִיהוּ אָדָם, בְּהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּמוֹדָע (משלי ל ד) מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, וְדָא אִיהוּ רָזָא מַה שְּׁמוֹ מָה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, וְדָא

אִיהוּ מֶרְכַּבְתָּא שְׁלֵימָא, ש תְּלַת חֵיוָון, דְּרָכִיב עֲלַיְיהוּ מ"ה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר הֵן כָּל אֱלֶה יִפְעַל אֵ"ל

דף קיז:

פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וַוי לְעָלְמָא דְּאִית לוֹן עַיְינִין וְלָא חָזָאן, אוּדְנִין וְלָא שָׁמְעִין בְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאָזְלִין בָּתַר בִּצְעִין דְּהַאי עָלְמָא, תָּא חֲזֵי קַיִן אִיהוּ יֵצֶר הָרָע, הֶבֶל יֵצֶר הַטּוֹב, הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִינוּן תְּרֵי בָּתֵּי לִבָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת י ב) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ, לֵב חָכָם לִימִינוֹ דָּא הֶבֶל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, אִיהוּ תּוֹסֶפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קַיִן אִיהוּ רוּחַ הַטּוּמְאָה דְּאִיהוּ גָּרַע וְלָא אוֹסִיף, קַיִן גּוּפָא, קַן לְתַרְוַיְיהוּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקַן אֶלָּא בַּמֶּה דְּאִית בֵּיהּ, וַדַּאי קַיִן אִיהוּ לִבָּא, דְּאִיהוּ קְלִיפָּה דֶּאֱגוֹזָא, לַאו הַהוּא דְּלְעֵילָּא דְּאִיהוּ אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, וּבְגִין דְּהַאי קַיִן אִית בֵּיהּ טַב וּבִישׁ, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד דְּאִתְעַבַּר הַהִיא קְלִיפָּה מִנֵּיהּ דֶּאֱגוֹזָא, אִיבָּא אִתְקְרֵי מִיתָה וְחַיֵּי אוֹר וְחֹשֶׁךְ, הֶבֶל טַב וַהֶבֶל בִּישׁ, הֶבֶל דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ לַהַב, עָלָּהּ אִתְמַר (תהלים כט ז) קוֹל יהו"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, וְדָא ה' דְּמשֶׁה, מ' משֶׁה, ש' שֵׁת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות ב י) כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, ש' שֵׁם, וְלַאו לְמַגְנָא הֲוָה שֵׁם קוֹבֵעַ מֶדְרָשׁוֹת בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה שֵׁת סִיּוּמָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, שֵׁת בְּגִין (תהלים ח ז) כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו.

וְהֶבֶל מִסְטְרָא דִימִינָא אִיהוּ כְּלִיל ז' הֲבָלִים, וְאִינוּן אבגית"ץ וכו', שִׁית סָלְקִין, דְּאִינוּן לְהָבִים בְּשִׁית עִזְקָאן דְּקָנָה, וַהֶבֶל דְּפָה שְׁבִיעָאָה, וּלְקִבְלַיְיהוּ אָמַר דָּוִד שֶׁבַע קֹלוֹת דְּהָבוּ לַיהו"ה בְּנֵי אֵלִים, (תהלים כט) וְעַל אִלֵּין שֶׁבַע אִתְמַר (דברים ח ג) כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יהו"ה יִחְיֶה הָאָדָם, וְאִלֵּין ז' קָלִין סָלְקִין בְּז' רְקִיעִין, וְאִית ז' דִּשְׁמָאלָא דְּנָחֲתִין בְּשִׁבְעָה אַרְעִין, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר קֹהֶלֶת (קהלת ג כז) (כי) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמָעְלָה וכו'.

שִׁבְעָה הֲבָלִים טָבִין אִלֵּין אִינוּן שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע, וּלְקִבְלַיְיהוּ אֲחֲרָנִין לָקֳבֵל שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב, אִלֵּין הֲבָלִים דְּחַיֵּי, וְאִלֵּין הֲבָלִים דְּמִיתָה, וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֶבֶל וְיֵשׁ הֲבָלִים, ה' לֵב,

ד' אַרְבַּע חֵיוָון דְּכָרְסַיָּיא, ו' שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסַיָּיא, וַעֲלַיְיהוּ שַׁרְיָין עֲשַׂר אֲמִירָן דְּאִינּוּן י', ו' דְּנָפִיק מֵהֶבֶל אִיהוּ קוֹל דְּאִיהוּ פּוֹרֵחַ בְּאַוִּיר, דְּאִיהוּ אוֹר חָמֵשׁ אוֹר וַדַּאי אִינּוּן ה' עִלָּאָה, י' דִּבּוּר וַאֲמִירָה, וְאִינּוּן הֲבָלִים הֲבַל סָלִיק בָּה' עִלָּאָה, וַהֲבַל נָחִית בָּה' תַּתָּאָה, נָחִית דִּבּוּר, וּבְאִלֵּין הֲבָלִים סָלִיק בְּחַד קָלָא סָלִיק, וּבְדָא נָחִית, בָּה' תַּתָּאָה סָלִיק קָלָא דְּאִיהוּ ו', בָּה' עִלָּאָה נָחִית דִּבּוּר דְּאִיהוּ י'.

וַהֲבָלִים סָלְקִין וְנָחֲתִין בְּלִבָּא, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם סָלְקִין וְנָחֲתִין תַּמָּן וְאִינּוּן י"ו, ה' תַּתָּאָה מוּצָב אַרְצָה, וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה דָּא ה' עִלָּאָה דְּאִתְקְרֵי הַשָּׁמַיְמָה, וְאִם לָא סָלְקִין בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לָא מִסְתַּכְּלִין בְּצִלּוֹתִין, אִלֵּין הֲבָלִים דְּלַאו אִינּוּן מִסְטָרָא דְּיִחוּדָא, וַהֲבָלִים אָחֳרָנִין אִינּוּן בְּפִירוּדָא, וְסָלְקִין בְּמַחֲשָׁבָה בִּישָׁא, וּבְגִין דְּאִית תַּמָּן פִּירוּדָא אִתְמַר בְּמַחֲשָׁבָה דְּלֶהוֹן מַחֲשָׁבָה בִּישָׁא מִצְטָרְפָא לְמַעֲשֶׂה, (והבלים דלית בהון פרודא מחשבה דלהון מצטרפא למעשה).

וְעִקַּר דְּאַרְבַּע אַתְוָון וַעֲשַׂר אַתְוָון אִיהִי מַלְכוּתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכָּל עֲשַׂר סְפִירָן, וּבֵיהּ צָרִיךְ כֹּלָּא לְאַכְלְלָא, דְּכָל מָאן דְּנָטִיל מַלְכוּת בְּלָא תִּשַּׁע סְפִירָן אִיהוּ מְקַצֵּץ בַּנְּטִיעָן, וְכָל מָאן דְּנָטִיל תִּשַּׁע סְפִירָן בְּלָא מַלְכוּת אִיהוּ כּוֹפֵר בְּעִיקָּר.

הֲבָלִים דְּסִטְרָא אָחֳרָא עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, דְּאִינּוּן הֲבָלִים סָלְקִין בְּנִבְלוּת הַפֶּה וּבְשִׂקְרוּת, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין לְגַבֵּי מוֹחָא אִית חַמָּה וּלְבָנָה וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלַיָּא בְּרָקִיעִין דְּאִינּוּן קְלִיפִּין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה ה יח) הוֹי מוֹשְׁכֵי הָעָוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם נא ו) כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ, וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה וכו' (שם כד כג), וְכַמָּה הֲבָלִים אִית לוֹן דְּכֻלְּהוּ מַלְיָין שֶׁקֶר וְשָׁוְא, וְכָל מָאן דְּאַפִּיק מִלִּין דְּשִׁקְרָא כַּמָּה מַלְאֲכֵי חַבָּלָה פָּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְקַבְלוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וכו', וְאִלֵּין מְלוּלִין אִינּוּן בָּנִין כַּמָּה בְּנָיְינִין.

דף קיח.

אמר המגיה, הנמשך אחר זה כבר נדפס בדף ק"ד ע"א, אמנם אחר כך מצאתי זאת הנסחא מדוייקת יותר מהאחרת, וכדי שלא לכפול הדברים ארמוז לך החלוף שיש ביניהם בלבד, בזאת הנסחא לא מצאתי או אשא על מיא בשורה ל', ובשורה ל"ד נקודין מן י' טעמים מן ו' איהי בת קול, ובדף ק"ה ע"א שורה ז' צ"ל ואיהי לב דכלהו

בה אתכלילן ומינה נפיק דפיקו, ובשורה ט' וכד דפיק, ובשורה י' צ"ל רשפים ובשורה י"ב נחית צ"ל אחיד, דף ק"ד ע"ב בשורה י"ו דא צ"ל דמלה, בשורה י"ח ד' דילה צ"ל ד' דלה, שורה ך' אויר קדמון צ"ל אוירא קדמאה.

אמר המגיה זה התקון מצאתיהו מפוזר ומפורד ומוטעה, והרבה עמלתי וטרחתי להגיהו ולסדר הדברים על אופניהם, ובמקומות ממנו כתבתי הדברים פעמים מפני חלוף הנסחאות.

עוד ראה זה מצאתי.

וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל (בראשית ד ב), תָּא חֲזִי הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִית ב' בָּתִּים בְּלִבָּא, (קהלת י ג) לֵב חָכָם לִימִינוֹ הֶבֶל, לֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ דָּא הֶבֶל, קַיִן אִיהוּ יָנִיק מִתַּרְוַיְיהוּ, וְאִיהוּ עֵץ טוֹב וָרָע, וְקַיִן אִיהוּ זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ דְּאַטִּיל בְּחַוָּה, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה יד כט) כִּי מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע, מָה אָרְחֵיהּ דְּחִוְיָא לְמִקְטַל, כַּךְ דָּא קָטַל, וּלְבָתַר אִתְחַרַט, וּבְגִין דָּא (בראשית ד טו) וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת, אוֹת בְּרִית מִילָה, וּבְגִין דָּא אָמַר (שם) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יהו"ה, וְאַף עַל גַּב דְּקַיִ"ן אִיהוּ זוּהֲמָא, יָכִיל לְמֶעֱבַד נָקִ"י, כְּגוֹן יִתְרוֹ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שופטים א טז) וּבְנֵי קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה.

וְרָזָא דְּמִלָּה הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת, וְאָמְרוּ קַדְמָאִין אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל, יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וכו', (קהלת ח יד) אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל, הֶבֶל דִּימִינָא ה' כָּרְסַיָּא, ו' שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, ד' אַרְבַּע חֵיוָון, אִלֵּין הֲבָלִים אִינוּן לְבוּשָׁא לְתִפְאֶרֶת וּמַלְכוּת דְּאִינוּן ו"ה, י"ה כְּלִילָן, י' בְּאַוִּיר, ה' תַּתָּאָה דִּבּוּר דְּסָלִיק בַּהֶבֶל, וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל בְּשָׁמָא דְּרַב נַשׁ דְּצַלּוֹתָא אוֹ דְּעָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל הֲבָלִים אָחֳרָנִין דְּאִתְעֲבִידָן בְּאַרְעָא, סָלְקִין בְּאַוִּיר דְּהַאי עָלְמָא בְּקוֹל וְדִבּוּר דְּחוֹל, וְיִשְׂרָאֵל מְצַלִּין בְּהוֹן הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל, וְאִית אָחֳרָנִין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, וְאִינוּן הֲבָלִים וְקוֹל וְדִבּוּר דְּנִבְלוּת הַפֶּה, אִינוּן מִסִּטְרָא דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים מִמַּנָּן דִּשְׁאָר עַמִּין דְּאִינוּן סמא"ל וְנָחָשׁ, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר בְּהַבְדִּילָה וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם, כָּל חַד כְּפוּם עוֹבָדוֹי כַּךְ בָּנֵי בְנָיָא, (קהלת ז יד) דְּזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאלהי"ם.

וְתָא חֲזִי מָאן דְּבְנָיָא דִּילֵיהּ לְעֵילָא בְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ, בְּכָל אִלֵּין הֲבָלִים דְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא, עֲלֵיהּ אָמַר קְרָא (ישעיה לז טז) וְאַתָּה יְהֹוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים אַתָּה הוּא אֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהָא אוּקְמוּהוּ אַל תִּקְרֵי עַמִּי, אֶלָּא עִמִּי, מָה אֲנָא בְּמִלּוֹלָא דִילִי עֲבַדִית שְׁמַיָּא וְאַרְעָא

כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים לג ו) בִּדְבַר יהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, כַּךְ אַנְתְּ בְּשׁוּתָפוּ עִמִּי תַּעֲבֵיד בְּמִלּוֹלָא, אֲבָל אָחֳרָנִין דְּמַפְקִין מִפּוּמַיְיהוּ הֲבָלִים דִּשְׁבוּעָה, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (משלי ז כו) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, וְאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ חֲלָלִים, דְּמִתְחַלְּלִין שֵׁם יהו"ה, וְנָפְקִין הֲבָלִים מִפּוּמַיְיהוּ וְקָלָא וְדִבּוּרָא לְשִׁקְרָא וְאוֹמָאָה לְשִׁקְרָא, וְדָכְרִין שְׁמֵיהּ לְמַגָּנָא וּלְשִׁקְרָא, בְּהַהוּא שְׁמָא דְנָפְקִין לְבַטָּלָא וּלְשִׁקְרָא בָּנִין לוֹן בְּנִינִין דְּבַטְלִין לוֹן מֵעָלְמָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה ב ז) לַשָּׁוְא הִכֵּתִי אֶת בְּנֵיכֶם, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְנָפְקִין מִפּוּמַיְיהוּ מִלּוֹלִין וְאוֹמָאִין דְּשִׁקְרָא, טַב לוֹן דְּלָא יֵתוּן לְעָלְמָא, קָמוּ חַבְרַיָּא כֻּלְּהוּ וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן רַחֲמָנָא לְשֵׁזְבָן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, רַבָּנָן, כָּל אִלֵּין בְּנִינִין תַּלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה, כְּמָה דְאַשְׁכַּחְנָא בְּקַיִן וְהֶבֶל, קַיִן הֲיָה עוֹבֵד אֲדָמָה וּמַיְיתֵי בְּקָרְבָּנָא פִּשְׁתִּים, מֵהַהוּא סִטְרָא דְעַרְוָה, הֲוָה מַחֲשָׁבָה לְקָרְבָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַרְוָה, וּמִנַּיִן דְּפִשְׁתִּים אִיהוּ מִסִּטְרָא דְעַרְוָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כח מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה, הֶבֶל הֲוָה רוֹעֶה צֹאן, קָרִיב קָרְבָּנָא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ד ד) וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוֹ,

דף קיח:

מַחֲשַׁבְתֵּיהּ הֲוָה בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁהּ כְּתֶלֶג חִוָּור וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נָקָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשַׁבְתֵּיהּ טָבָא צָרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, וּבְגִין דָּא קַבִּיל לֵיהּ, וּמַחֲשָׁבָה רָעָה לָא מְצָרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, וְדָא הוּא קָרְבָּנָא דְקַיִן, וּבְגִין דָּא חָרָה לוֹ, מֵיָד וַיֹּאמֶר יהו"ה לְקַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וכו', הֲלֹא אִם תֵּטִיב שְׂאֵת (בראשית ד ו), אִם תֵּטִיב עוֹבָדָךְ שְׂאֵת, אֲנָא מַאֲרִיךְ לָךְ וְאֶטוֹל מַטּוּלָךְ עָלַי, וּמִנָּלָן דִּשְׂאֵת מַטּוּלָא דְחוֹבִין הוּא, דִּכְתִיב (ישעיה א יד) נִלְאֵתִי נְשׂוֹא, וְאִם לֹא תֵּטִיב עוֹבָדָךְ לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, וְדָא פֶּתַח דְּגֵיהִנֹּם, דְּתַמָּן חוֹבִין דִּילָךְ שָׁלְטִין עָלָךְ, וְאִם תֵּטִיב עוֹבָדָךְ אַתָּה תִּמְשׁוֹל בּוֹ.

רַשְׁעַיָּא לָא שַׁלִּיט בְּהוֹן מוֹסָר אֶלָּא נָטְרִין דְּבָבוּ, כְּגַוְונָא דְעֵשָׂו וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב (בראשית כז מא), יַעֲקֹב כְּגַוְונָא דְהֶבֶל וְעֵשָׂו כְּגַוְונָא דְקַיִן, וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ וכו' (שם ד י) חוֹבָא דְּא דְקָטַלְתְּ לַאֲחוּךְ לָא עֲבַדְתְּ לֵיהּ אֶלָּא לִשְׁמָא דְאִתְקְרִי מ"ה, מָ"ה אַעִיְידִךְ

וְאַסְהִיד עָלָךְ, וְאִיהִי תָּבְעָה לָךְ, וְלָא עוֹד אֶלָּא מ"ה דְאִיהוּ אָדָם דְּעָבִיד לָךְ, גָּרַם דָּא דְּאַפִּיק מַלְאַךְ הַמָּוֶת בָּךְ לְעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ פּוּרְקָן עָוֹן אֲבוֹת עַל בָּנִים (שמות כ ה), וְהָא אִתְּמַר אִם אוֹחֲזִין מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, אֶלָּא כַּךְ הֲוָה עוֹבְדֵי אֲבוּהָ הֲוָה בִּידֵיהּ, עַל סְבָּה דְּאִשָּׁה הֲוָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר וַיְהִי בְּהִיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וְאֵין שָׂדֶה אֶלָּא אִתְּתָא, אִתְּתָא גָּרְמַת מִיתָה לְאָדָם, וְגָרְמַת מִיתָה לְהֶבֶל, כְּמָה דְּאִתְּמַר בְּיַעֲקֹב עִם מְמַנָּא דְּעִשָּׂו וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ (בראשית לב כה), כְּגַוְונָא דָּא הֲוָה קַיִן וְהֶבֶל, וְנָצַח הֶבֶל לְקַיִן, וְאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּרַחֲמֵי דְּחַיִּיס עֲלוֹי וְלָא בָּעָא לְמִקְטְלֵיהּ, וְקָם הוּא וְקָטְלֵיהּ, וְאִתְּתָא גָּרְמָא דָּא, עֲלָהּ אִתְּמַר (משלי ה ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, וּבְקִנְאָה דִּילֵיהּ קָטַל לֵיהּ.

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה (בראשית ד י), אַנְתְּ הוּא בְּרֵיהּ דְּחִוְיָא דְּגָרַם מִיתָה לְאָדָם, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, כַּךְ אִית לָךְ לְיַרְתָא מִנֵּיהּ, דְּעוֹבָדָא דִּילֵיהּ בִּידָךְ, בְּגִין דָּא אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ, דָּא הַוָּה אַרְעָא דְּלַיְיט לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תֵּשַׁע לְוָוטִין, לַיְיט לְקַיִן חַד לְאַשְׁלָמָא לַעֲשָׂרָה, וּבְגִין דָּא אָמַר (שם יא) אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה וכו', כִּי תַעֲבוֹד אֶת הָאֲדָמָה וכו' דְּתֵהֵא תְּשַׁשׁ חֵילָהּ לְגַבָּךְ, וְלָא יִפְקוּן מִינָךְ מַלְכִין וְשַׁלִּיטִין.

נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ, דַּאֲנָא אֲמָרִית לְאָדָם וְיָרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה (שם א כו), דְּאִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּתַלְיָין בְּמַזָּלוֹת, דְּדַמְיָין לְחֵיוָון וּבְעִירָן וְעוֹפוֹת, כֻּלְּהוּ אִזְלוּ לְגַבָּךְ לְקַטְלָא לָךְ, וְאַנְתְּ תֵּזִיל נָע וָנָד מִקַּדְמָאֵי, נ"ע וָנ"ד עָו"ן דָּ"ן, וְעוֹד נָע וָנָד בְּגִין דְּאַנְתְּ עָו"ן דְּנָדָ"ה, וּבַנְּדָה אִתְעֲבִידַת דְּאִיהִי זוּהֲמָא דְּהִטִּיל נָחָשׁ לְחַוָּה, בְּגִין דָּא נָע וָנָד תִּהְיֶה, וְעוֹד נָע בְּגִין דְּאַנְתְּ מִסִּטְרָא דְּסמא"ל, נָד בְּגִין דְּאַנְתְּ מִסִּטְרָא דְּנָחָשׁ, נָע בְּעָלְמָא דֵּין, נָד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִינּוּן שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּנָטְלִין תַּרְוַיְיהוּ נוּקְמָא מִינָךְ.

וּבְגִין דָּא כַּד שָׁמַע דְּבַאֲתַר עִלָּאָה דָּא הֲוָה תַלְיָא הֶבֶל, מִיָּד וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל יהו"ה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא (בראשית ד יג), הָכָא תָּב בִּתְיוּבְתָּא וְאִתְחָרַט, בְּגִין דָּא וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת (שם טו), הָכָא רָמַז אוֹת בְּרִית מִילָה דְּקַבִּיל יִתְרוֹ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שופטים א טז) וּבְנֵי קֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה שָׁנְפְרַד מִקַּיִן, (צ"ל (שם ד יא) וחבר הקני נפרד מקין), וּבְיִתְרוֹ אִתְתַּקַּן קַיִן מֵחוֹבֵיהּ, וְעוֹד בְּהַהוּא זִמְנָא קַבִּיל לֵיהּ, בְּגִין דְּאַחֲזֵי לֵיהּ בְּנוֹי דְּקֵנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה דַּהֲווֹ עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית, אָמַר וְכִי לְחַיָּיבָא קַבִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בְּתִשׁוּבָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לַצַּדִּיקַיָּיא, מִיָּד וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יהו"ה (בראשית ד טז), בְּהַאי נָפַק מִן דִּינָא, וְקַבִּיל עֲלֵיהּ כָּל מַה דְּאִתְגַּזַּר בֵּיהּ, דִּכְתִיב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, מַה דְּאָמַר לֵיהּ נָד, שַׁוּי עֲלֵיהּ ו' וְאִתְעֲבִיד נוֹד, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת אוֹתוֹ, דְּאִם הֲוָה נָד אִתְמַר בֵּיהּ (שם) וְהָיָה כָּל מוֹצְאִי יַהַרְגֵנִי, וּבְגִין דְּתָב בִּתְיוּבְתָּא וְקַבִּיל עֲלֵיהּ אוֹת בְּרִית, שַׁוּי עֲלֵיהּ אוֹת ו' לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּשַׁוּי לֵיהּ קִדְמַת עֵדֶן, דִּבְגִינֵיהּ זָכָה לְגַן עֵדֶן.
וַיֵּדַע

דף קיט.

קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ (בראשית ד יז), כָּל אִלֵּין תּוֹלְדִין מָנְעִין לֵיהּ לְאַתְרָעָא בְּהוֹן, וְאִינוּן חֲנוֹךְ וְעִירָד וּמְחוּיָאֵל וּמְתוּשָׁאֵל וְלֶמֶךְ, וְלֶמֶךְ נָטִיל תְּרֵי נְשִׁין עָדָה וְצִלָּה, עָדָה חֲנוֹךְ לְטָב, חֲנוֹךְ לְנַעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ, צִלָּה חִנּוּכָא דְּבִישׁ, וְדָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּמְחַנֵּךְ לְבַר נַשׁ בְּחִנּוּכִין בִּישִׁין, עִירָד לְבָתַר אַעִיל רְעָדָה בְּבַר נַשׁ בְּאֵבָרִין דִּילֵיהּ, וּלְבָתַר דְּאַפִּיל לְבַר נַשׁ בְּחוֹבִין, אַלְשִׁין עֲלֵיהּ וְאַחֲזֵי לְאֵ"ל כָּל מַה דְּעָבִיד, וְדָא אִיהוּ מְחוּיָאֵל מְחַוִּי אֵ"ל, וּלְבָתַר נָחִית וְתַשַּׁשׁ חֵילֵיהּ וְקָטִיל לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ מְתוּשָׁאֵל דְּתַמָּן מָוֶת שְׁאֹל, וְאֵין מָוֶת אֶלָּא עֲנִיּוּת, וּלְבָתַר אַמְלִיךְ עֲלֵיהּ וְדָא אִיהוּ לֶמֶךְ אִתְהַפַּךְ עֲלֵיהּ לְמֶלֶךְ, וּתְרֵין נְשִׁין דִּילֵיהּ חַד עָדָה דְּמַעְיד עַל חוֹבוֹי דְּבַר נַשׁ, וְתִנְיָינָא צִלָּה דְּאָזִיל עֲלֵיהּ כְּצַל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב ח ט) כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי אָרֶץ, וּכְתִיב (תהלים קמד ד) יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר.
וַתֵּלֶד עָדָה אֶת יָבָל (בראשית ד כ), בָּתַר דְּקָטִיל לֵיהּ בַּעֲנִיּוּתָא, וְשָׁלְטִין עֲלֵיהּ עָדָה וְצִלָּה, יָבָל, כְּגַוְונָא דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה נא ו) כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, וְיָבָל אִיהוּ אֲבִי יוֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה, דְּכַנִּישׁ מָמוֹנָא, וּלְבָתַר אִתְמַר בֵּיהּ (משלי יא ד) לֹא יוֹעִיל הוֹן, וְהָא אִתְמַר דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ עֲנִיּוּתָא דְּאִיהוּ מָוֶת, וְלֵית עֲנִיּוּתָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּעֲנִיּוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית מָוֶת כְּאִינוּן דְּעָבְרִין עַל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרִיאוּ מֵתִים, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא (יחזקאל יא לב) שׁוּבוּ וְחָיוּ, וַאֲחִי יָבָל הָיָה אֲבִי כָּל תּוֹפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב, הַמְנַגְּנִין בְּכָל מִינֵי נִגּוּנִין, וּבַר נַשׁ דְּחָדֵי בְּהוּ וְאִשְׁתַּדַּל בְּהַבְלֵי עָלְמָא, עֲלֵיהּ אָמַר קֹהֶלֶת (קהלת יא ט) שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וכו', וּלְבָתַר מָה אָמַר לֵיהּ (שם) וְדָע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִי"ם בַּמִּשְׁפָּט, דַּעֲלַיְיהוּ אָמְרוּ מָארֵי

מַתְנִיתִין, זִמְרָא בְּבֵיתָא חָרְבָּא בְּבֵיתָא, אֶלָּא וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יהו"ה אלהיכ"ם (ויקרא כג מ), כְּגַוְונָא (דדוד) דְּאִתְמַר (ביה) (מלכים ב ג טו) וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד יהו"ה.

וְצִלָּה גַּם הִיא יָלְדָה אֶת תּוּבַל קַיִן, לוֹטֵשׁ כָּל חֹרֵשׁ נְחשֶׁת וּבַרְזֶל (בראשית ד כב), דָּא יֵצֶר הָרָע, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אִם יִצְרָךְ מִתְגַּבֵּר עָלָךְ מַשְׁכֵּהוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וכו', וַאֲחוֹת תּוּבַל קַיִן נַעֲמָ"ה דָּא אִימָּן שֶׁל שֵׁדִים, וְלֶמֶךְ בְּשַׁעְתָּא דְשַׁלִּיט עַל בַּר נַשׁ וְאִיהִי בֵּיהּ תַּקִּיף כְּאַבְנָא וּכְפַרְזְלָא, וְלָא עָסִיק בְּאוֹרַיְיתָא, שַׁלִּיט עֲלֵיהּ וְקָטִיל לֵיהּ, וְעָבִיד בֵּיהּ פֶּצַע וְחַבּוּרָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שם כג) כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבּוּרָתִי, בְּהַהוּא זִמְנָא עָתִיד לְנַטָלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמָא מִתַּרְוַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) כִּי שִׁבְעָתַיִם יוּקַם קַיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה כה ח) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח.

וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁ"ת, סִיּוּמָא דְאַלְפָא בֵּיתָא, וַעֲלֵיהּ אָמַר אִיּוֹב (איוב לח לו) מִי שָׁת בַּטּוּחוֹת חָכְמָה, מַאי חָכְמָה דָּא דְחָסֵר מִנֵּיהּ י', דְּבָהּ הָוָה שִׁית, דְּאִיהוּ בָּרָא שִׁית, וְאִיהוּ רֵאשִׁית, וַהֲוָה אִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מו י) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית, הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ שֵׁת בַּאֲתַר דְּהֶבֶל, וּבְגִין דְּחָסֵר מִנֵּיהּ י' אִתְקְרֵי אַחֵר, בְּגִין דְּכַד חָב אָדָם פָּרַח מִנֵּיהּ י', וְעָבַד שֵׁת בְּלָא י' דְּאִיהִי חָכְמָה, וּבְגִין דָּא שֵׁירוּתָא הָוָה מִן ח', דְּאִינּוּן ח' יוֹמִין דִּבְרִית מִילָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ד כו) אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יהו"ה, וּמִתַּמָּן עָבְרוּ בְּרִית מִילָה, וְאַעֲבָרוּ מִנֵּיהּ עָרְלָה וּפְרִיעָה לְמַעְלָה בְּד' וְלָא בְּח', דְּשֵׁירוּתָא דְח' אִיהִי בִּינָה, לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית (תהלים יב א), וַעֲלֵהּ אִתְמַר אָז הוּחַל, וְעוֹד אָז הוּחַל לְיַשְּׁנָא דְצִלּוֹתָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה נח ט) אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה, דָּא הוּא נְטוּרָא טָבָא, דְּאַף עַל גַּב דְּהֶבֶל קָטִיל לֵיהּ קַיִן, דְּמִנֵּיהּ הֲוָה נָפִיק מָאן דְּנוֹקִים לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, רוֹעֶה נוֹקִים לְרוֹעֶה, וּלְבָתַר אָז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יהו"ה (צפניה ג ט), אֲבָל כַּד עָמֵלֵק דְּאִינּוּן

דף קיט:

בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם עֵרֶב רַב מְעוּרָבִין בְּיִשְׂרָאֵל, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (דברים כה יט) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק, דְּלָא אִשְׁתַּאַר מִנְּהוֹן שָׂרִיד, דְּאִלֵּין אִינּוּן עֵרֶבוּבְיָא מִכָּל אוּמִין וַאֲפִילּוּ מִקַּיִן, וּמִיָּד דְּיִתְמַחוּן מֵעָלְמָא אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יהו"ה (בראשית ד כו).

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְדָא מטטרו"ן, אוֹת בַּצָּבָא דִילֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (שם טו) וַיָּשֶׂם יהו"ה לְקַיִן אוֹת לְאַגָּנָא עֲלֵיהּ, וּמַה דַּהֲוָה אָזִיל נָע וָנָד בְּגַלְגּוּלָא, אִתְעֲבִיד נוֹד, מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן, וְדָא אוֹת דִּבְרִית מִילָה דְקַנְיֵיהּ עֲלֵיהּ בַּאֲחוּהָ בְּגִין דְּנוֹלַד מָהוּל, וּבְאַן אֲתַר זְכֵי לֵיהּ, בְּקֵנִי, בְּגִין דְּחָזַר תַּמָּן בִּתְיוּבְתָּא, וְנָפְקוּ בְּנוֹי מִינֵיהּ דְּעָאלוּ לְגַן עֵדֶן, וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן.

לְבָתַר עָבִיד תּוֹלְדִין מִסִּטְרָא דְרָע, וְאִתְפַּשְׁטוּ בְּגַלְגּוּלִין בְּעָלְמָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם יז) וַיֵּדַע קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ, חֲנוֹךְ מִסִּטְרָא דְקַיִן, וְדָא יָצָר הָרָע חִנּוּכָא לְבִישׁ, וְאִית חֲנוֹךְ מִסִּטְרָא דְאֱנוֹשׁ, דְּאִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב חִנּוּכָא לְטָב, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (שם ה כה) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאלהי"ם וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אלהי"ם, וְדָא חֲנוֹךְ דְּאִתְהַפַּךְ בְּשָׂרֵיהּ לְלַפִּיד אֵשׁ.

וּתְלָתָא אינוּן אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ, אֱנוֹשׁ דְּמִתַּמָּן אִתְיַחֲסוּ כָּל דָּרִין, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (שם ד כו) אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, מִתַּמָּן נִתְפַּשְׁטוּ כָּל גִּלְגּוּלִין דְּצַדִּיקַיָּיא, חֲנוֹךְ דְּנָפַק מֵאֱנוֹשׁ אִיהוּ מטטרו"ן דְּנָהֲפַךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְאִיהוּ נוריא"ל, וְעַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְּמַר (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, רָצוֹא דָא נוריא"ל, וָשׁוֹב דָּא מטטרו"ן, הָכִי סָלְקִין בְּחוּשְׁבָּן, כְּמַרְאֵ"ה הַבָּזָק, אֶלָּא אִיהוּ כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן (שם כח), דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ט יד) וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (שם טו) וְלֹא יִהְיֶה מַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר, בְּגִין דְּאִתְהַפַּךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְכָל מַלְאָכִין דִּמְמַנָּן עַל נִשְׁמָתִין דְּגִלְגּוּלִין מִתַּמָּן הֲווֹ.

וְעוֹד כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, עֲלֵיהּ אִתְּמַר לְמֹשֶׁה (שמות כה מ) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר, כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יהו"ה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוֹרָה (במדבר ח ד), וְדָא מטטרו"ן, מ' דִּילֵיהּ מְנוֹרָה, נוריא"ל נו"ר דִּילֵיהּ, וְהוּא ט"ט, וְהָיוּ לְטֹטָפוֹ"ת בֵּין עֵינֶיךָ, וְכֹלָּא אִתְפַּשַּׁט מֵאֱנוֹשׁ, וּבְגִין דָּא אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית, וְאִינוּן שִׁית הֵיכָלִן, אִימָּא עִלָּאָה שְׁבִיעָאָה, וּבְאִלֵּין שִׁית וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת וכו' (בראשית ד כה), שֵׁת סִיּוּמָא דְאַתְוָון, תַּחַת הֶבֶל, הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ח ז) כֹּל שַׁתָּה תַחַת רַגְלָיו, אִסְתַּלַק י' מִן שִׁית וּנְחִיתַת בֵּיהּ ה' מִן הֶבֶל וְאִתְעֲבִיד שַׁתָּה, כֹּל שַׁתָּה תַחַת רַגְלָיו.

וְעוֹד שֵׁת עַל שֵׁם (שמות ב ו) כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, וְעוֹד שֵׁת עֲלֵיהּ אָמַר אִיּוֹב (איוב לח לו) מִי שָׁת בַּטּוּחוֹת חָכְמָה, וְדָא י' דְּבָהּ הֲוָה שִׁית, אוֹ מִי נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה (שם) דָּא ה' מִן הֶבֶל, וְשֵׁת אִיהוּ גִלְגּוּלָא קַדְמָאָה דְהֶבֶל, לְהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ בְּשַׁגָּם זֶה הֶבֶל, בְּשַׁגָּם זֶה מֹשֶׁה, וְהָא אוּקִימְנָא הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה (בראשית ד כו), הוּחַל תַּמָּן הַתְחָלָה דְגִלְגּוּלָא קַדְמָאָה.

וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דְאָת י' לְעֵילָּא מִשֵּׁת (נ"א משית), אִתְפַּשְׁטַת עַד סְפִירָה שְׁתִיתָאָה דְרַגֵּיהּ דְיַעֲקֹב, וְדָא אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה דְמַתַּמָּן הוּשְׁתַת עָלְמָא, דְאִתְמַר בָּהּ (שם מט כד) מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, וְאַבַּתְרֵיהּ אָז, וְדָא מֹשֶׁה דְמִדְכְּרִין לֵיהּ בָּתַר יַעֲקֹב, וּבְגִין דָּא אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, מִתַּמָּן וְאֵילֵךְ אָז תִּקְרָא וַיהו"ה יַעֲנֶה (ישעיה נה ט), וּבְגִין דָּא שַׁתָּה, בָּתַר שֵׁת ה', וְאִינוּן י"ה, י' מִן שִׁית ה' מִן הֶבֶל, וְאִינוּן אַבָּא וְאִימָּא, שִׁית ו' בְּרָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וּתְלָתָא אַתְוָון אִתְכְּלִילוּ בְּיַעֲקֹב, כַּד אָתָא מֹשֶׁה בָּתַר יַעֲקֹב אִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ ה' בַּתְרָאָה, וְשַׁרְיָא

דף קכ.

עֲלֵיהּ יה"ו, וְאִשְׁתַּלִּים בֵּיהּ יהו"ה, וּבְגִין דָּא וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם (שמות ו ג), אֲבָל לְמֹשֶׁה וְאָמְרוּ לִ"י מַ"ה שְׁמ"וֹ מָ"ה אוֹמַר אֲלֵיהֶם (שם ג יג), בְּגִין דְּאִשְׁתַּלִּים יהו"ה בְּמֹשֶׁה, אָמַר אָז הוּחַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם יהו"ה, דִּבְקַדְמֵיתָא וּשְׁמִי יהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, וּבָתַר דְּאִשְׁתַּלִּים בְּמֹשֶׁה יהו"ה שַׁרְיָא עֲלֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִתְקְרֵי מַ"ה, בְּהַהוּא זִמְנָא מַה דְּאִסְתַּלַק בְּקַדְמֵיתָא אַהֲדַר לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, וְאִתְתַּקַּן כֻּלָּא.

וְלָא עוֹד אֶלָּא תְּרֵין זִמְנִין אִתְמַר בְּהַאי קְרָא מַה, הָדָא הוּא דִכְתִיב וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, דְּכֻלָּא חָזַר לְאַתְרֵיהּ, מַה דִּלְעֵילָּא מַה דִּלְתַתָּא, דְּאִינוּן מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ (משלי ל ד), וְחָזַר כֻּלָּא עַל תִּקּוּנֵיהּ, וְעַלַּת הָעֲלוֹת נָחִית עַל כֻּלָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּהָדַר אֱמוּנָה (ס"א ממונה) לְאַתְרָהּ, אָמַר מֹשֶׁה (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה

אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, דְּהָא כֹּלָּא בְּיִחוּדָא חֲדָא לֵית תַּמָּן קְצוּץ וּפְרוּד, וְאִי חָאב אֲבוֹי וְאַנָא וְעַבִּידְנָא הַפְרָשָׁה הָא קַבֵּילְנָא עוֹנְשָׁא, וַחֲזַרְנָא כֹּלָּא לְאַתְרֵיהּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּלָא קְצוּץ וּפְרוּד.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בָּרָא שִׁית, שִׁית הֵיכָלִין, אִימָּא עִלָּאָה הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה, תָּא חֲזֵי שָׁבַע הֵיכָלִין אינוּן דְּבִנְיָנָא דִּלְהוֹן בְּשָׁבַע שְׁמָהָן אבגי"תץ וכו'.

הֵיכָלָא קַדְמָאָה מְרַקְמָא בְּכָל מַה דְּאִית בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דִּבְרֵאשִׁית, א' מִן אבגית"ץ אִיהוּ כֶּתֶר אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶה, אָת ב אִיהוּ שְׁנֵי אֲלָפִים (יום) דַּהֲוָה אוֹרַיְיתָא טְמִירָא בְּחֵיקוֹ, שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם, ג' גּוֹמֶלֶת וּמְגַדֶּלֶת, וְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה גּוֹמֶלֶת חֶסֶד עִם סְפִירָה רְבִיעָאָה דְּאִיהִי ד', ית"ץ י' חָכְמָה, ת' תִּפְאֶרֶת, צ' צַדִּיק, וּמָאן אִיהוּ חָכְמָה י' הָכָא, דָּא חָכְמַת שְׁלֹמֹה.

א' אָמוֹן מוּפְלָא, רָקִים וְצַיֵּיר צִיּוּרָא בְּהֵיכָלָא דְּאָדָם קַדְמָאָה דְּכָל קְדוּמִים, דְּאִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְּלֵית סְפִירָה דְּלָא אִתְקְרִיאַת אָדָם, אֲבָל אָדָם קַדְמָאָה עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ, כֶּתֶר עֶלְיוֹן, סָתִים וְטָמִיר, סָתִים דְּכָל סְתִימִין, עִלַּת הָעִלּוֹת, קַדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים, בְּגִין הַאי אָדָם קַדְמוֹן אִתְמַר בְּעִלַּת הָעִלּוֹת, וַאֲהֶיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, וּלְהַהוּא קַדְמוֹן אָמַר (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, אַנְתְּ יָהִיב כָּל צִיּוּרִין וְכָל דְּיוֹקְנִין וְכָל תִּקּוּנִין סְתִימִין, וְכָל אֲבָרִין דְּכָל מִינִין, וְאַנְתְּ (נ"א ואנא) יָהִיב חֵילָא בֵּיהּ דְּאִשְׁתְּמוֹדַעְנָא (דישתמודע) בֵּיהּ, דְּאִם לָא יְהִיב לֵיהּ שֵׂכֶל הָא לָא יָכִיל לְמִנְדַּע אֱמוּנָה דִּילִי, וּבְדָא יְהֵא שַׁלִּיט עַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וַיַּמָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וְגוֹמֵר.

וּמַאי נִיהוּ הַאי אָדָם דְּאָמַר עֲלֵיהּ נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא חָכְמָה עִלָּאָה דְּאִיהִי בְּדִיוֹקְנָא דְּכֶתֶר, וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּצַלְמֵנוּ דָּא חָכְמָה, כִּדְמוּתֵנוּ דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דִּכְמָה דְּאִיהוּ אָדָם דִּבְרִיאָה אָדָם דִּיצִירָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, בְּדִיוֹקְנָא דְּכֶתֶר עֶלְיוֹן חָכְמָה וּבִינָה, הָכִי אִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּבִסְפִירָן כֹּלָּא אִיהוּ אֲצִילוּת.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, עִלַּת הָעִלּוֹת לְמָאן אָמַר הַאי, אֶלָּא עִלַּת הָעִלּוֹת אָמַר לְיוֹ"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ לְגוֹ מֵעֲשַׂר סְפִירָן, וּמַאי נִיהוּ עֲשַׂר סְפִירָן אל"ף ה"א יו"ד ה"א, וְהַהוּא דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם אִיהוּ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם

(ישעיה מד ו), תְּלַת יוּדִי"ן מְעִידִין עֲלֵיהּ דְּלֵית לְעִילָּא מִנֵּיהּ וְלֵית לְתַתָּא מִנֵּיהּ וְלַאו בְּאֶמְצָעִיתָא, לֵית אֱלוֹהַ בְּכָל צַד בַּר מִינֵיהּ, בְּהַאי שְׁמָא אִשְׁתְּמוֹדָע הוּא בְּלָא חוּשְׁבָּן. וְצִיּוּרָא דְּהַאי הֵיכָל, אִינּוּן עֲשַׂר סְפִירָן דְּמִתְלַבְּשָׁן בַּעֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְאִינּוּן שָׁמַיִם וְאֶרֶץ, אוֹר וְחֹשֶׁךְ, תֹּהוּ וָבֹהוּ, רוּחַ וּמַיִם, מְדַּת יוֹם וּמְדַּת לַיְלָה, שָׁמַיִם אִית לְעִילָּא מִן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים, וְאִית אוֹר לְעִילָּא דְּאִתְקְרִי אוֹר הַגָּנוּז לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דְּעֵינָא לָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, וְאִית חֹשֶׁךְ סָתִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים יח יב) יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ, וְאִית תֹּהוּ וָבֹהוּ לְעִילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה לד יא) קַו תֹּהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ.

דף קכ:

וְאִית רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ רוּחוֹ הַקָּדוֹשׁ הַמְּרַחֶפֶת עַל אַנְפֵּי מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, מְדַּת יוֹם וּמְדַּת לַיְלָה, מְדַּת יוֹם שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, מַאי יוֹם עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּמִנֵּיהּ יוֹמִין אֲרוּכִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי ג ב) אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים מב ט) יוֹמָם יְצַוֶּה יהו"ה חַסְדּוֹ, יוֹמִין זְעִירִין מִסִּטְרָא דְּזְעִיר אַנְפִּין צַדִּיק, מְדַּת לַיְלָה אִימָּא תַּתָּאָה, עַד הָכָא א' מִן אב"ג.

מַאי ב' (בינה), בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדְעִין דּוּ פַּרְצוּפִין דְּאָדָם עִלָּאָה, ג' תִּלַת דְּיוֹקְנִין, כְּגַוְונָא דְּאָדָם דִּבְרִיאָה וְאָדָם דִּיצִירָה וְאָדָם דַּעֲשִׂיָּה, ג' אִית לָהּ רֵישָׁא וְגוּפָא וְזָנָבָא, רֵישָׁא דָּא י', גּוּפָא פַּרְצוּפָא, קוֹצָא דִּלְתַתָּא זָנָב, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אָדָם הָרִאשׁוֹן עָשָׂה לוֹ פַּרְצוּף וּלְבַסּוֹף זָנָב, זָנָב עֲלֵיהּ אִתְמַר (בראשית כא ח) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל, עַד דְּיִתְעֲבִיד פַּרְצוּף.

וְעוֹד אבגית"ק, א' אִיהִי מוֹרֶה עַל אֵ"ל מִסְתַּתֵּר מֵעֵינֵי כָּל חָי וְנֶעְלָם מִכָּל הַיְצוּרִים כֻּלָּם, אדירירו"ן עֲלֵיהּ אִתְמַר קוֹמָה אַדִּיר יְרוֹן, וְאִית מְמַנָּא תְּחוֹת יְדֵיהּ דְּאִתְקְרִי אַדִּי"ר אַדִּירִים, וּתְחוֹת מֶמְשַׁלְתֵּיהּ אתני"ה, וְאִיהוּ נָפִיק מֵהַאי פָּסוּק (במדבר כד כא) אֵיתָן"ן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּ"ךָ, תַּמָּן אֵיתָ"ן וְאִיהוּ תַנְיָ"א, ק' קִנְּךָ, קִנֵּה חָכְמָה קְנֵה בִינָה (משלי ד ה), יהו"ה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ (שם ח כב) לְעִילָּא מִכֹּלָּא, קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז, מֵעוֹלָם נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ מִקַּדְמֵי אָרֶץ (שם), מַאי מֵרֹאשׁ, אֶלָּא הָכִי אָמְרַת אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי רֵאשִׁית, אֲנָא אַקְדִּימַת לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא לְעָלַם.

ב' ביהרירו"ן (נ"א ביהדירו"ן) כִּי בְיָ"הּ יהו"ה צוּר עוֹלָמִים (ישעיה כו ד), וְאִיהוּ ב' בָּרוּךְ, וְסִימָן בָּרוּ"ךְ רֵאשֵׁי אַתְוָון, ר' רֹאשׁ, ו' וּמָקוֹר, ך' כָּל, ב' בְּרָכוֹת, דְּדָא הוּא רֹאשׁ וּמָקוֹר לְכָל הַבְּרָכוֹת, וּבְגִין דָּא ב' אִיהִי חָכְמָה, וּמוֹרֶה עַל הַכֶּתֶר דְּאִיהוּ רֵישָׁא וּמַבּוּעָא דְכָל בִּרְכָאן, וּבְגִין דָּא ב' תְּרִין לְחִשְׁבְּנָא.

ג' גיהדירו"ן, וְאִיהוּ תְּלִיתָאָה, וְדָא שְׁכִינְתָּא סְפִירָה תְּלִיתָאָה, (ובגין דא ב' איהי חכמה, ומורה על הכתר דאיהו רישא דמבועא דכל ברכאן), וַעֲלָה אִתְּמַר (ישעיה מ ד) כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא, וְאִיהוּ גִּמַטְרִיָּאוֹת פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה.

וְעוֹד בָּרוּךְ ב' אַחֲזֵי תְּרִין, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, ר' רֵאשִׁית חָכְמָה, ו' אַחֲזֵי שִׁית סְפִירָן, ך' אַחֲזֵי עַל כֶּתֶר עִלָּאָה, וְדָא אִיהוּ רָזָא כָּל הַכּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ מֵעִילָּא לְתַתָּאָה, לְמִכְרַע בֵּיהּ לְהַהוּא (למנדע ביה בההוא) דְּכָל מַבּוּעִין וּמָקוֹרִין דְּבִרְכָאן בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, צָרִיךְ לְזַקְפָא לֵיהּ בְּיו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ מִלְּנָאו דַּעֲשַׂר סְפִירָן, דְּאִיהוּ עִלָּאָה וְזַקִּיף עַל כֹּלָּא, וְלֵית אֱלוֹ"הַ לְעֵיל מִנֵּיהּ, וּבְגִין דָּא ב' אַחֲזֵי עַל הַבְּרִיעָה, דְּכָל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית יד כ) וּבָרוּךְ אֵ"ל עֶלְיוֹן, ג' אַחֲזֵי עַל הַזְּקִיפָה דְּאִיהוּ גָּאֹה גָּאָה עַל כֹּלָּא, וְלֵית מָאן דְּיִתְגָּאֶה עֲלֵיהּ, וּבְמַאי אִתְגָּאָה עַל כֹּלָּא, בְּאָת י' מִן אבגית"ץ, וְדָא יגבי"ה, וְעוֹד אַשְׁכַּחְנָא בְּגַוְונָא אָחֳרָא יגבהי"ה (נ"א יגביהיה), וְאַתְוָון דִּילֵיהּ גַּבֵּי הֲיָה (נ"א גבוה היה), עִלָּאָה דְכָל עִלָּאֵי.

ת' תלמי"ה, ת' תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ, דְּתַמָּן אִיהוּ הַהוּא דְכָל עַיְינִין וּמַחֲשַׁבְתִּין סָלְקִין לְגַבֵּיהּ, בְּגִין דָּא ת' תּוֹרָה קְדוּמָה דְכָל קְדוּמִין, תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים (משלי יג יד), תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה (תהלים יט ח), וְעוֹד תלמי"ה, תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ וְגוֹמֵר (שם סה יא), בְּהַאי שְׁמָא אִתְעֲבִיד יַמָּא תְּלָמִים תְּלָמִים, וְעוֹד תְּלָמֶיהָ דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּתַלְיָין מִינָהּ כַּמָּה תִּלֵּי תִּלִּין דַּהֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן.

צ' (צתני"ה) צתני"ה דָּא צַדִּיק, עַמּוּד סָבִיל כֹּלָּא, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע מָאן דְּאִיהוּ לְעֵילָּא מִכֹּלָּא, בְּגִין דְּצַדִּיק אִיהוּ כְּלִיל כָּל סְפִירָן, וּבֵיהּ מִתְיַחֲדִין כֻּלְּהוּ, וְאִתְעֲבִידוּ אֲגוּדָה אַחַת, אִיהוּ לוּלָב אֶגֶד דְּכֻלְּהוּ סְפִירָן, וְאַת צ' בֵּיהּ מְצוּיְירִין כָּל צִיּוּרִין דְּהֵיכְלִין דְּסָחֲרִין לְגַנְתָּא דְעֵדֶן דִּלְעֵילָּא, בְּכַמָּה צִיּוּרִין דְּכָל עוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, דְּיָרְתִין לוֹן צַדִּיקַיָּא וּבֵיהּ

דף קכא.

נְקוּדִין כָּל נְקוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינוּן נְקוּדִין בְּהֵיכָלָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְנַהֲרִין כֻּלְּהוּ עַל צִיּוּרִין, כְּאַבְנֵי מַרְגְּלָאן דְּנַהֲרִין עַל רֵישָׁא דְּכִתְרָא, וּכְגַוְונָא דְּכֹכְבַיָּא נַהֲרִין בִּרְקִיעָא, וּבְגִין דְּכָל נְקוּדִין דְּכֹכְבַיָּא בֵּיהּ, אִתְּמַר (בראשית א יז) וַיִּתֵּן אֹתָם אלהי"ם בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה (ס"א דא נשמתהון דצדיקייא דמשתדלין באורייתא להוציא לאור כל תעלומה, הדא הוא דכתיב (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגומר).

הֵיכָלָא תִּנְיָנָא, מְרַקְמָא מִכַּמָּה צִיּוּרִין גְּלִידִין בְּמַיָּא, אַבְנִין מַרְגְּלָן כֻּלְּהוּ מַלְיָין מַיָּא, וְאִינוּן אַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר, דְּהֵיכָלָא תִּנְיָנָא בְּגַוּיהּ, מְנַיְּיהוּ אִיהוּ בָּנוּי, בִּשְׁמָא דָּא קְרָ"ע שָׁטָ"ן, וְאִיהוּ רָקִיעַ קָרַע, דְּבֵיהּ קָרַע יַמָּא, וְאַפְרִישׁ מִתַּמָּן הַשָּׁטָן דְּאִיהוּ מַיִין מְסָאֲבִין, וּבְגִין דָּא יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם (בראשית א ו), דָּא הוּא שְׁמָא דְּעָקַר שָׁטָן מִן יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַפְרִישׁ לֵיהּ מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ עָקַר הָאֱמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאִין, (ס"א מצאתי, סמוך דישראל וביומא תנינא לית תמן טוב בגין דביה אתברי גיהנם, כאן חסר).

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם (שם ה א), פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סְלִיקְנָא יְדִין לְמָאן דְּבָרָא עָלְמָא, דְּיַגְלֵי לָן רָזִין עִלָּאִין סְתִימִין גְּנִיזִין טְמִירִין, לְמֵימַר קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, וְשִׁתִּין רִבּוֹא דַּחֲיָילִין דִּילֵיהּ דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּלְעֵילָּא, וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּלְתַתָּא דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא קֳדָמָךְ.

פְּתַח וְאָמַר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה וַדַּאי כְּלִיל תְּרֵין עֲשַׂר מַזָּלוֹת דְּאָדָם דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְּמַר עֲלַיְיהוּ (תהלים קכב ד) שִׁבְטֵי יָ"ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, זֶה וַדַּאי אִינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיֵה, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּנָשֶׁר, דִּבְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין פַּרְצוּפִין דִּבְנֵי נָשָׁא, וְכֻלְּהוּ אַנְפִּין אִינוּן רְשִׁימִין בְּאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינוּן יהו"ה, מַאי אָדָם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה מד יג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, מָאן בַּיִת דִּילֵיהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת דְּמוּת אָדָם, דְּכָל דְּמְיוֹנִין וּפַרְצוּפִין דִּבְנֵי נָשָׁא בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדְעוּ, וְכָל צִיּוּרִין דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

(אמר המגיה, אתה בן אדם קודם שתכנס בעיון זה, להזהירך באתי שתעמד על רגליך על במותי האמונה האמתית, ותקעת יתד במקום נאמן, פן יפתוך רעיונים זדונים, ויעלו דברים על לבבך, ומלין לצד עלאה תמלל, בראותך בתיקון זה שידובר בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים, השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין שמץ דבר מזה אפילו בהרהור, כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית ביה לא דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידיע, אבל הוא ממלא כל שמהן, והוא שלימו דכלהו, ראה גם ראה מה שכתב התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא, פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה (דברים כז טו), וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק, פן ח"ו יכשלו ונפלו, ועברו ממשכיות לבב, ימיקו וידברו ברע, מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן ושאר אברים גשמיים, היה ירא שמא יטעו ליחס ולתאר לבורא יתברך גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה (דברים ד טו), וישעיה אמר (ישעיה מ יח) ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש (שם כה), ודומיהם, שכלם יעידון יגידון שאין דמיון בינו יתברך ובינינו מצד

דף קכא:

העצם והתבנית, אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם, ואין שיח ואין שיג לו להבינם, וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם, ואיני רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה, רק מעי רתחו ולא דמו, מיראתי פן עובדי פשתים שריקות וארגים חורי קורי עכביש יארגו, בדעות כוזבות יאריכו למעניתם, לך נא ראה מה שכתב על זה ר' יוסף בן גיקיטיליא בהקדמת שערי אורה, ובמה שכתב בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה, והאלקי ר' מנחם מריקנאטי ז"ל בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף, ובמה שכתב ר' יהודה חייט בפירוש מערכת האלקות (ד, לד), וזה לשונו, סוף דבר כל מקום שתראה שידברו

בענין הספירות, דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך, כגון שעור וקומה והדומים להם, הכל נאמר על הספירות, וכשתראה שידברו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא שבתוכן, וכן בחוצה להן, כי אין דבר שיגבילהו, ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל ולא פנים ואחור ומעלה ומטה כו' עיין שם. עוד כתב (בדף לה ע"ב) כי אף על פי ששעור הקומה מהפרסאות הוא במדות ולא בבורא, אפילו הכי אין לחשוב חלילה שהפרסאות הללו הם שעור כמותי, אלא הם מלשון (דניאל ה כח) פרס פריסת מלכותך, וכל הפרסאות הללו שבשעור קומה הם אותיות, שכל אחת נקראת פרסה, על כי נחתכו מהעיסה, כאבנים הנחתכים מההר, ואמר שרבוי הפרסאות שהזכיר בכאן, רומז לניצוצות המתפוצצות מהכאת הפטיש בקורנס, והם השמות הנעשים מחבור האותיות והצרופים הנעשים מהאלפא ביתות דספר יצירה, שעמהם נבראו הדברים וכו', ואם תדקדק היטב בדברי רבי שמעון בענין זה, תשכיל ותדע כי דברי רבי יהודה חייט ז"ל ואשר במסלתו ילכון, הם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ולא יעבטון ארחותיהם.)

פְּתַח וְאָמַר, וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אלהי"ם אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע (שמות יה כא), אַנְשֵׁי חַיִל מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד דְּתַמָּן י', וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַזְרִים, יִרְאֵי אלהי"ם מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה דְּתַמָּן ה', וּבָהּ אִתְּמַר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, אַנְשֵׁי אֱמֶת מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּתַמָּן ו' וְתַמָּן אֱמֶת, שׂוֹנְאֵי בָצַע מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת דְּתַמָּן ה', הָא הָכָא אַרְבַּע תִּקּוּנִין דְּאִינּוּן פַּרְצוּפִין דִּבְנֵי נָשָׁא, אִלֵּין אִינּוּן מַרְאֶה (ס"א מראין).

וְאִית אַרְבַּע דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן דְּאִינּוּן דְּמְיוֹן וְאִינּוּן אדנ"י, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם) וְשַׂמְתָּ עֲלֵיהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים מִסִּטְרָא דְּא', שָׂרֵי מֵאוֹת מִסִּטְרָא דְּאַת ד', דְּאִיהוּ אַרְבַּע מֵאוֹת דְּאִשְׁתַּעֲבִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּגִין דְּבָהּ חָאבוּ, הָא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית כג טו) אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף, וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים מִסִּטְרָא דְּאַת נ', וְשָׂרֵי עֲשָׂרוֹת מִסִּטְרָא דְּאַת י'.

אִשְׁתְּאָרוּ עֶשֶׂר תִּקּוּנִין, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, בְּשַׁעֲרָא בְּגַוְונִין דִּילֵיהּ בַּאֲרִיכוּ דִילֵיהּ בַּקְּמִיטוּ דִילֵיהּ, בְּמִצְחָא בַּקְּמִיטוּ דְּמִצְחָא בַּאֲרִיכוּ דְּמִצְחָא בְּפוּתְיָא דְּמִצְחָא בְּשִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא, בְּאוּדְנִין (בס"א באודנין שערא דנחית עלייהו

או תחותייהו), בְּאִלֵּין אִדְּרִין דְּאוּדְנִין בְּשַׂעֲרָא דִּתְחוֹת אוּדְנִין, בְּאַנְפִּין בְּדִיּוֹקְנִין דְּאַנְפִּין בְּפַרְצוּפָא דְּאַנְפִּין, בְּעַיְינִין בְּגַוְונִין דְּעַיְינִין בַּקְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין, בְּחוֹטָמָא בַּאֲרִיכוּ דִּילֵהּ בְּפוּתְיָא דִּילֵהּ בִּקְמִיטוּ דִּילֵהּ, בְּפִימָא בִּפְתִיחוּ דִּילֵהּ בִּזְעִירוּ דִּילֵהּ, בְּצַוָּאר בַּאֲרִיכוּ דִּילֵיהּ

דף קכב.

בִּקְמִיטוּ דִּילֵיהּ, בִּידַיִן בְּשַׂרְטוּטִין דִּידַיִן בִּפְתִיחוּ דִּלְהוֹן בִּסְתִימוּ דִּלְהוֹן, בְּגוּפָא בְּקוֹמָה דִּילֵיהּ בַּאֲרִיכוּ דִּילֵיהּ בִּקְמִיטוּ דִּילֵיהּ.

בְּשַׂעֲרָא בְּגַוְונִין דְּשַׂעֲרָא, שַׂעֲרָא חִוָּורָא אִיהוּ מֵאִלֵּין אַנְשֵׁי חַיִל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלָג חִוָּור וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נָקֵא, שַׂעֲרָא סוּמְקָא מֵאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ יִרְאֵי אלהי"ם, שַׂעֲרָא יְרוֹקָא מֵאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ אַנְשֵׁי אֱמֶת, וְאִינּוּן מִסְטְרָא דְּיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּתְלַת גַּוְונִין, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, תְּלִיתָאָה פַּחַד יִצְחָק, גַּוְון אוּכְמָא מִסְטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, מִסְטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ שׁוֹנְאֵי בָצַע, וְאִיהִי שַׂעֲרָא דִּילֵהּ אוּכְמָא, וְאִיהִי שְׁעוּרָא דְּאַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל נִימָא וְנִימָא דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ (שם ה יא) קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, וְכָל נִימָא אִית לֵיהּ מַבּוּעָא דְּאִיהִי י', וְנִימָא שְׁעוּרָא דְּאַת ו'.

שַׂעֲרָא קְמִיטָא בְּרֵישָׁא דְּה' זְעִירָא דְּנָטְלַת מֵאַת י', שַׂעֲרָא אֲרִיכָא מִסְטְרָא דְּה' עִלָּאָה דְּנָטְלָא מֵאַת ו', עֶשֶׂר תִּקּוּנִין אִלֵּין, כָּל תִּקּוּנָא וְתִקּוּנָא אִית לֵיהּ (נ"א ביה) אַרְבַּע שְׁעוּרִין דְּסָלְקִין לְעֶשֶׂר, כְּגַוְונָא דִּרְשׁוּת הַיָּחִיד דְּרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה וְגָבְהוֹ עֲשָׂרָה, אַרְבָּעָה יהו"ה עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לֵית נִימָא דְּשַׂעֲרָא דְּלָא אַחֲזֵי עִלְּמָא עִלָּאָה סְתִימָא, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם ו ח) וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, כָּל אִלֵּין עָלְמִין תַּלְיָין מִכִּתְרָא דְּרֵישָׁא, כְּגַוְונָא דְּאַבְנִין וּמַרְגָּלָן דְּנַהֲרִין בְּכִתְרָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה אוֹ בַּעֲטָרָה דְּמַלְכָּא, וְהָכִי אִינּוּן נַהֲרִין כְּכוֹכְבַיָּא בִּרְקִיעָא וּבֵיהּ קְבוּעִין.

וְהָכִי תַּלְיָין צְבָא הַשָּׁמַיִם מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגַוְונָא דְּשַׂעֲרָא דְּתַלְיָין מֵעַל אוּדְנִין מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (מלכים א כב יט) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְבַעֲרָא שַׂעֲרָא מֵעַל (ס"א מגו)

אוּדְנִין, דְּלָא יְהוֹן סְתִימִין דִּשְׁמִיעָה דִּצְלוֹתָא, דִּבְהוֹן שָׁמַע צְלוֹתִין הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים סה ג) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ.

דְּאַרְבַּע תְּקוּנִין אִינּוּן, רְאִיָּה שְׁמִיעָה רֵיחָא דִּבּוּר, רְאִיָּה אִיהִי לַמַּזָּרָח (נ"א לדרום), וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות יח כא) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל, וְכַמָּה נְטוּרֵי תַּרְעִין תַּמָּן דְּאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יהו"ה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (דניאל ט יח) פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ, שְׁמִיעָה יִרְאֵי אלהי"ם, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) הַטֵּה יהו"ה אָזְנְךָ וּשְׁמָע, וְתַמָּן דְּחִילוּ וּפַחַד יִצְחָק, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (חבקוק ג ב) יהו"ה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, וּמָאן דִּי מִשְׁתַּמַּע תַּמָּן קָלֵיהּ בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא בֵּין בִּצְלוֹתָא בֵּין בִּצְעָקָה בְּלָא דְּחִילוּ, מִיָּד (במדבר יא א) וַיִּשְׁמַע יהו"ה וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יהו"ה, וְכַמָּה נְטוּרֵי תַּרְעִין תַּמָּן דְּאִתְקְרִיאוּ אָזְנֵי יהו"ה.

רֵיחָא תַּמָּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, וְתַמָּן סָלְקִין כָּל רֵיחִין וּקְטוּרִין וַעֲשָׁנִין דְּקָרְבָּנִין, וּצְלוֹתִין דְּאִתְחֲשִׁיבוּ כְּקָרְבָּנִין, וְאִם לָא סָלִיק לוֹן בַּר נַשׁ בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (דברים כט יט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יהו"ה וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ הַהוּא, דְּבוּר לָקֳבֵל שׁוֹנְאֵי בָצַע, תַּמָּן סָלְקִין קָלִין וְדִבּוּרִין דְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא, אִלֵּין דְּאִתְּמַר עֲלַיְיהוּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, לָא אִית תְּקוּנָא מֵאִלֵּין, אַרְבַּע דְּלֵית תַּמָּן יהו"ה, וְאִיהוּ י אִסְתַּכַּל, ה וְשָׁמַע, ו וּמַרִיחַ, ה וּמְמַלֵּל, בְּאִלֵּין אַרְבַּע תְּקוּנִין.

אַרְיֵה דָּא רְאִיָּה, וְאִתְּמַר בֵּיהּ (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, בְּכָל אֲתַר אַרְבַּעְתָּם דָּא יהו"ה, אַרְבַּע אַתְוָון דִּילֵיהּ דְּשָׁלְטִין עַל כֹּלָּא, וַהֲפוֹךְ אַרְיֵה וְתִשְׂכַּח לֵיהּ רְאִיָּה, וְאִיהוּ לִימִינָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ יוֹמָא קַדְמָאָה, דְּתַמָּן א' (נ"א י') אוֹר, רְאוּבֵן דְּאִיהוּ לִימִינָא עַל שִׁמְיהּ אִתְקְרֵי אוֹר בֵּן, שְׁמִיעָה לִשְׂמָאלָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל, נָשֶׂר רֵיחָא בְּאֶמְצָעִיתָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ל ד) מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו, דְּאִינּוּן תְּרִין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, פִּימָא דִּבּוּרָא, דָּא אָדָם כְּלִיל אַרְבַּע אַתְוָון וּכְלִיל עֶשֶׂר אַתְוָון, וְדָא שְׁכִינְתָּא, בְּאִלֵּין

דף קכב:

אַרְבַּע תְּקוּנִין אָמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם וְגוֹמֵר וְצָרִיךְ לְאַחְזָרָא עֲלַיְיהוּ.

וְאַתְּה תֶחֱזֶה בְּשַׁעֲרָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שיר ה יא) רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז דָּא כֶּתֶר עִלָּאָה, וּמִלְּנָאו מוֹחָא, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין מַבּוּעִין לְכָל סִטְרָא, לְאַשְׁקָאָה לְכָל נִימָא וְנִימָא דְּאִיהִי עָלְמָא סְתִימָאָה, וְכָל מַבּוּעָא אִתְעֲבִיד נִיצוֹץ, וְכָל נִימָא אִתְעֲבִיד שַׂרְבִיט, מוֹחָא סְתִימָא אִתְקְרֵי אֵין סוֹף, דְּאִתְפַּלַּג לְתִלַּת מוֹחִין דְּאִינּוּן י' י' י', דְּאִתְרְמִיזוּ בְּהַאי שְׁמָא (יו"ד ה"א וא"ו ה"א נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י). (קם סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר בוצינא קדישא, ודאי שמא דאתרמיזו תלת יודי"ן דא) יו"ד ה"י וא"ו ה"י וְדָא אִיהוּ מִלְּנָאו, אֲבָל שְׁמָא דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת אַלְפִין א' א' א', אִינּוּן תְּלַת אַוִּירִין, דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן תְּלַת מוֹחִין י' י' י', שְׁמָא חַד אִיהוּ גּוּפָא, וּשְׁמָא תִּנְיָנָא מוֹחָא, דָּא מִלְּנָאו, וְדָא מִלְּבָר.

תְּלַת וָוִי"ן אִית בְּהַאי שְׁמָא, דְּאִנּוּן שַׂרְבִיטִין, שַׁעֲר אִתְקְרֵי עַל שֵׁם שִׁעוּר קוֹמָתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל נִימָא וְנִימָא אִתְקְרֵי נִשְׁמָתָא, וְאִית נִימִין דְּאִתְקְרִיאוּ מַלְאָכִין, וְכָל נִיצוֹץ אִתְקְרֵי אוֹפָן וְאִתְקְרֵי גַּלְגַּל, וְאִית מִנַּיְיהוּ דְּאִינּוּן נִימִין מֵאֶשָׁא חִוּוָרָא כֻּלְּהוּ רַחֲמֵי, וְאִית מִנַּיְיהוּ דְּאִינּוּן נִימִין דְּאִינּוּן מֵאֶשָׁא סוּמְקָא וְכֻלְּהוּ דִּין, וְאִית נִימִין כֻּלְּהוּ יְרוֹקִין מֵאֶשָׁא יְרוֹקָא, וְאִית נִימִין כֻּלְּהוּ מֵאֶשָׁא אוּכְמָא, אִלֵּין אִתְקְרִיאוּ שַׁעֲר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כָּל נִיצוֹץ שִׁעוּר מַהֲלַךְ דִּילֵיהּ עֶשֶׂר אַלְפִין, וְכָל נִימָא אִיהִי שִׁעוּרָא דְּאֶצְבָּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אֶצְבַּע אִיהוּ פַּרְסָה זְעִירָא, וְכָל פַּרְסָה אִית בָּהּ תְּלַת מִיל, לָקֳבֵל תְּלַת פִּרְקִין דְּאֶצְבָּעָא, וְכָל מִיל אִיהוּ עֲשָׂרֹת אַלְפִים, אֲבָל מִיל דְּפַרְסָה עִלָּאָה אִיהוּ עֲשָׂרֹת אַלְפִים רְבוֹא, וְהָכִי דְּרוֹעָא תִּשְׁכַּח בָּהּ תְּלַת פִּרְקִין, וְכָל פֶּרֶק אִיהוּ י', וְכָל אַמָּה אִיהוּ ו', אֲבָל אֶצְבַּע וְאַמָּה דָּא שִׁעוּרֵיהּ זְעִיר מִסִּטְרָא דְּזְעִיר אַנְפִּין, וְדָא שִׁעוּרֵיהּ רַב מִסִּטְרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין.

וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר אִיהוּ יהו"ה, וְאִיהוּ שִׁעוּרָא דְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, בְּגַוְונָהָא בְּאָרְכָּא עִילָּא וְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע סִטְרִין, וְאִיהוּ בֵּין כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, לֵית אֲתַר פָּנוּי מִנֵּיהּ, כְּנִשְׁמָתָא דְּאִשְׁתַּכְחַת בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא, וְאִית אֵבֶר עִלָּאָה דְּאִתְקְרֵי יהו"ה עַל שְׁמֵיהּ, דְּשַׁלְטָנוּתֵיהּ בַּאֲתַר יְדִיעָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (זכריה יד ט) וְהָיָה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְאִית תְּרֵין אֲבָרִין עִלָּאִין מִנַּיְהוּ, דְּאִתְקְרִיאוּ יהו"ה אלהי"ם דְּשַׁלְטָנוּתְהוֹן בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ד לה) כִּי יהו"ה הוּא הָאלהי"ם בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי אלהי"ם, וְשַׁלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל אַרְעָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים מ"ז) מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, וְאִית אָחֳרָא דְשַׁלְטָנוּתֵיהּ אִיהוּ בִתְרֵין אֲבָרִין בְּמוֹחָא וּבְלִבָּא, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (דברים ד') כִּי יהו"ה הוּא הָאלהי"ם אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ, וְאַף עַל גַּב דְּהַאי קְרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר דְּאֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ, עִם כָּל דָּא הָכָא רָזָא דְּדִיּוּקָנָא עִלָּאָה דִילֵיהּ, לְאַחֲזָאָה בְּכָל אֲבָר וַאֲבָר דְּגוּפֵיהּ שׁוֹלְטָנוּתֵיהּ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְבַר נַשׁ אֵיךְ אִתְנַהִיג עָלְמָא, וְיִנְדַּע לְמַקְרֵי לֵיהּ בְּכָל אֲבָר כִּדְקָא יָאוּת לֵיהּ, וְאֵיךְ אִשְׁתַּנֵּי שְׁמֵיהּ לְפוּם הַהוּא אֲבָר.

וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ יהו"ה רַחֲמֵי, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אלהי"ם, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אהי"ה, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ צבאו"ת, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ א"ל, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ שד"י, וְאִית אֲבָר דְּאִתְקְרֵי בֵּיהּ אדנ"י, יהו"ה מְמַנָּא עַל קָלָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים כט ד) קוֹל יהו"ה בַּכֹּחַ, אהי"ה עַל הַוָּיָה וְהֶבֶל דְּלִבָּא, הַהוּא דְּרָכִיב עַל קָלָא דְיהו"ה אִיהוּ עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, סָתִים וְטָמִיר וְלָא אִתְגַּלְיָא, וְאִיהוּ רָכִיב וְשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, אהי"ה אַחֲזֵי עַל עִלַּת הָעִלּוֹת דְּאִיהוּ הָיָה

דף קכג.

הוֹוֶה וְיִהְיֶה, וְאִיהוּ הֶבַל דְּסָלִיק עַד אֵין סוֹף, וּבֵיהּ רָכִיב עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת. אֵ"ל אַחֲזֵי עַל אֱלָהוּ"ת דְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, וַעֲלֵיהּ אָמַר אִיּוֹב (איוב ה ח) אֲנִי אֶדְרוֹשׁ אֶל אֵ"ל, אֶל אלה"י הָאלהי"ם, וְכַד רָכִיב עַל אֵ"ל אִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ כָּל אלהי"ם, וּמִזְדַּעְזְעִין מִנַּיְהוּ, וְכָל מַלְאָכַיָּא דְאִתְקְרִיאוּ בְּהַאי אֵ"ל כְּגוֹן מִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל, כֻּלְּהוּ מִזְדַּעְזְעִין מֵהַאי אֵ"ל דְּאִיהוּ אלה"י הָאלהי"ם, וּמָאן דְּקָרָא לוֹן בֵּיהּ, מִיָּד עוֹנִין לֵיהּ בְּכָל שַׁעֲתָא, וְהָכִי כָּל מַלְאָכַיָּא דְאִתְקְרִיאוּ קַלִּין בִּשְׁמָא דְיהו"ה, כָּל מָאן דְּקָרָא לוֹן בְּיהו"ה בְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת מִיָּד עוֹנִין לֵיהּ בְּקָלֵיהּ, דְּעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת אִיהוּ חַד בְּכָל שְׁמָהָן וְלָא אִשְׁתַּנֵּי בְּכֻלְּהוּ, דְּשִׁנּוּיִין בִּשְׁמָהָן אִינּוּן וְלָאו בֵּיהּ, דְּאִיהוּ בְּכֻלְּהוּ כְּנִשְׁמָתָא בְּכָל אֲבָר וַאֲבָר, אִית אֲבָר דְּשָׁמַע בֵּיהּ כְּגוֹן אוּדְנִין, וְאִית אֲבָר דְּמִסְתַּכֵּל מִנַּיְהוּ (נ"א ביה) עַל עָלְמָא, וְאִית אֲבָר דְּאָרַח בֵּיהּ כָּל רֵיחִין וּבוּסְמִין דְּצָלוּתִין, וְרֵיחִין טָבִין דַּהֲבָלִים דְּנָפְקִין מֵאוֹרַיְיתָא

מִפּוּמָא דִבְנֵי נָשָׁא, וְדָא רֵיחָא דְחוֹטָמָא, וְאִית אֲבָר דְמַלֵּיל בֵּיהּ, וּבְאִלֵּין אֲבָרִין אִית שְׁנוּיָיא, אֲבָל בֵּיהּ לֵית שְׁנוּיָיא, וְאִית אֲבָר דְמַמָּנָא עַל דִּבּוּרָא וְדָא אדנ"י, וְאֲבָר דְמַמָּנָא עַל מַחֲשָׁבָה, וְאִבְרִין אִלֵּין כֻּלְּהוּ בְסִפִּירָן.

רֵישָׁא כֶּתֶר עִלָּיוֹן, מוֹחָא חָכְמָה, בִּינָה לִבָּא וּבָהּ לֵב מֵבִין, תְּרֵין דְּרוֹעִין חֶסֶד גְּבוּרָה, גּוּפָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, תְּרֵין שׁוֹקִין נֶצַח וְהוֹד, יְסוֹד אָמָה, שְׁכִינְתָּא אוֹת דִּילֵיהּ. כֶּתֶר אִתְקְרֵי אֵ"ל עִלָּיוֹן, קוֹנֶה הַכֹּל, (חכמה ובינה) אלהינ"ו בִּינָה, וְאלה"י אֲבוֹתֵינוּ חָכְמָה, וְאִיהוּ אלה"י אַבְרָהָם אלה"י יִצְחָק ואלה"י יַעֲקֹב, הָאֵ"ל הַגָּדוֹל מִסִּטְרָא דִגְדוּלָה, וְהַגִּבּוֹר מִסִּטְרָא דִגְבוּרָה, וְהַנּוֹרָא מִסִּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא נָחִית, וְאָמַר רַבִּי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, שְׁמַעְנָא לְעֵילָּא תִּקּוּנָא דִילָךְ בְּשִׁמְהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְצִלּוֹתָא דִילֵיהּ, חֲזוֹר בָּךְ, דְּאַתְּ צָרִיךְ לְתַקָּנָא שְׁמָהָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדְקָא יָאוּת, דְּהָא כֻּלְּהוּ אָזְלִין בִּתְלַת תִּלַת, מִסִּטְרָא דְרַחֲמֵי אִתְקְרִיאוּ יהו"ה יהו"ה יהו"ה תִּלַת אֲבָהָן, וְאִינּוּן אֵשׁ דְּלָא אִיהוּ שׁוֹרֵף, וְאִתְקְרִיאוּ בִּתְלַת שְׁמָהָן אהי"ה אהי"ה אהי"ה, וְהַאי אִיהוּ אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְלָא אָכִיל, וְאִית שְׁמָהָן דְּאִתְקְרִיאוּ אדנ"י אדנ"י אדנ"י, וְדָא אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְאָכִיל וְשֵׁצִי כֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא ט כד) וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים.

א' אִיהוּ כֶּתֶר עַל כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן, וְאִיהוּ אִתְקְרֵי א"ל, אהי"ה, אדנ"י, אלהי"ם, אלה"י, אֱלוֹ"הַ, אלהינ"ו אי"ה, או"ה, (ורזא דמלה א"ל אלהי"ם יהו"ה דבר ויקרא ארץ) (תהלים נ א). י' בֵּיהּ אִתְקְרֵי י"ה, יה"ו, יהו"ה, יה"י, יהי"ה, כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן דְּפָתְחִין בַּהֲוַיְו"ת בְּי', עִקָּרָא דִלְהוֹן בְּחָכְמָה, וְכֻלְּהוּ שְׁמָהָן דְּפָתְחִין בְּא', עִקָּרָא דִלְהוֹן אִימָּא עִלָּאָה, וּכְמָה דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, הָכִי כֶּתֶר עִלָּאָה כְּלִיל תְּרֵין שְׁמָהָן אִלֵּין דְּאַבָּא וְאִימָּא, וְאִיהוּ כֶּתֶר עַל רֵישַׁיְיהוּ, וְאַשְׁכַּחְנָא תִּקּוּנָא כְּגַוְונָא דָא, אהי"ה כֶּתֶר עִלָּאָה, יהו"ה עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אדנ"י שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

וּמִסִּטְרָא דְכֶתֶר אִתְקְרִיאוּ תִּלַת סְפִירָן אֶהְיֶ"ה אֲשֶׁר אֶהְיֶ"ה, חֶסֶד אֵ"ל, גְּבוּרָה אלהי"ם, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא יהו"ה, וְרָזָא דְמִלָּה אֵ"ל אלהי"ם יהו"ה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ, נֶצַח וְהוֹד צְבָאו"ת, צַדִּיק שד"י, מַלְכוּת אדנ"י.

וּבְצִלּוֹתָא בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְדָא צַדִּיק חַי עָלְמִין, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (מכלים א ב מה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ, אַתָּה אֶת ה' זְעִירָא, בָּהּ צָרִיךְ לְנַחְתָּא בְּרִכָאן,

וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם דָּא יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אלהינ"ו אִימָּא עִלָּאָה, וְאלה"י אֲבוֹתֵינוּ אַבָּא, הָאֵ"ל הַגָּדוֹל חֶסֶד, הַגִּבּוֹר גְּבוּרָה, וְהַנּוֹרָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ אִתְכְּלִילָן מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּמֵעֵילָּא לְתַתָּא, כָּל סְפִירָאן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין

דף קכג:

דָּא צָרִיךְ לְאַכְלָלָא בֵּיהּ תַּתָּאִין בְּהַכְרָעָה, וּלְבָתַר עִלָּאִין בִּזְקִיפָה. אֵ"ל עִלָּיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵּי אָבוֹת, דָּא כֶּתֶר עִלָּיוֹן עַל כֻּלְּהוּ, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם דַּאֲבָהָן, אִלֵּין נֶצַח וְהוֹד, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, דְּאִינּוּן אֲבָהָן וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בַּתְרָאִין בַּעֲבוֹדָה, וְאִיהוּ כְּלִיל אֶמְצָעִיּוֹת, לְקַיְּימָא בֵּיהּ אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם (ישעיה מד ו), זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּיָדַע לְצַלָּאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תִּקּוּנִין דִּילֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת, וּלְמִשְׁאַל מִנֵּיהּ בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא כִּדְקָא יָאוּת.

חַכִּימִין כֻּלְּהוּ אִינּוּן רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בַּחָכְמָה, וּנְבוֹנִין רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בִּבִינָה, וּמָארֵי גְּמִילוּת חֲסָדִים דִּיוֹקְנֵיהוֹן רְשִׁימִין בְּחֶסֶד, וְגִבָּרִין בִּיצֻרֵיהוֹן כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בִּגְבוּרָה, וּמָארֵי תּוֹרָה כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּנְבִיאִים כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּנֶצַח וְהוֹד דְּאִינּוּן תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וְצַדִּיקִים נָטְרֵי בְּרִית כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּצַדִּיק, וּמָארֵי מַלְכוּתָא כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בַּמַּלְכוּת, וּמָארֵי יִחוּדָא כֻּלְּהוּ רְשִׁימִין בְּכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה, דְּתַמָּן צָרִיךְ לְסַלָּקָא יִחוּדָא בְּמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וּבְכֻלְּהוּ תִּקּוּנִין אִלֵּין צָרִיךְ לְשַׁבְּחָא לְעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, דְּאִיהוּ מִלְּגָאו כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, וּבְגִין דִּבְנֵי נָשָׁא רְשִׁימִין בְּאִלֵּין דִּיוֹקְנִין, אָמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תֶּחֱזֶה וְגוֹמֵר.

וְאַתָּה תֶּחֱזֶה בְּשַׁעֲרָא, אִי אָרִיךְ, אוֹ קָמוּט, אוֹ עָגוּל, שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ אָרִיךְ, אָרְחָא מִתְפַּלַּג בֵּיהּ לְכַמָּה אוֹרְחִין, עֲלָהּ אִתְמַר (ישעיה מג טז) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ, וְאָרְחִין אָחֳרָנִין דְּמִתְפָּרְשִׁין מִינָהּ, אִינּוּן נְתִיבִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שם) וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה, תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין מִתְפָּרְשָׁאן מֵהַאי אָרְחָא.

אַדְהָכִי הָא אֵלִיָּהוּ אָתֵי לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, וְהָא דִּיוֹקְנִין אִלֵּין צָרִיךְ לְתַקָּנָא לוֹן בַּאֲתַר דִּלְהוֹן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּוַדַּאי, אַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא דְּפִירוּדָא, דִּיוֹקְנִין אִית סַגִּיאִין

דְּאַכְחִשִׁין עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּלַאו אִינּוּן אוֹרַח מִישׁוֹר, וְאִינּוּן חֲשׁוֹכִין, מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא אִשְׁתְּמוֹדָע נְהוֹרָא, דִּיוֹקְנִין דְּגִנְתָּא דְּאַנְהָרָן בְּצִיּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, מְרַקְּמֵי בְּכַמָּה גַּוְונִין נְהִירִין, וְאִינּוּן כֻּלְּהוּ בְּקַו וּבְמִדָּה, וְאִלֵּין דְּעָלְמָא דְּפִירוּדָא אִינּוּן כְּקִלְיפִין דֶּאֱגוֹזָא לְגַבֵּייהוּ, דְּאִינּוּן מוֹחָא מִלְּגָאו, וְעִם כָּל דָּא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא אִשְׁתְּמוֹדָעָן צִיּוּרִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן דִּיוֹקְנָא דְּמָאנֵי מַשְׁכְּנָא, אָמַר וַדַּאי הָכִי הוּא.

פָּתַח וְאָמַר, שַׂעֲרָא שְׁעִיעַ אֲרִיךְ אִיהוּ רַחֲמֵי מִסְטָרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין, דְּאִיהוּ א, תְּרֵין אַנְפִּין דִּילֵיהּ ו' ו', כְּגַוְונָא דָּא וָאו א בֵּינַיְיהוּ, וְאִיהוּ סָבָא דְּסָבִין עַתִּיק דְּעַתִּיקִין, וְאִיהוּ (ס"א ואתקרי) אֲרִיךְ אַפִּים. שַׂעֲרָא קְמִיטָא וְלָא שְׁעִיעַ אֶלָּא קָמִיט וְחָרִישׁ (נ"א וחריט) אִיהוּ דִּינָא, דָּא רַחֲמֵי וְדָא דִּינָא, דָּא אֲרִיךְ אַנְפִּין מִסְטָרָא דְּוָ', וְדָא זְעִיר אַנְפִּין מִסְטָרָא דְּי', שַׂעֲרָא לָא קָמִיט וְלָא אֲרִיךְ אִיהוּ בֵּינוֹנִי.

וְאִיהוּ שַׂעֲרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין כְּגַוְונָא דִּתְקִיעָה, וְקָמִיט וְחָרִישׁ (נ"א ואריך) כְּגַוְונָא דִּשְׁבָרִים ו' ו', לָא אֲרִיךְ וְלָא קָמִיט אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּתְרוּעָה, שַׁלְשֶׁלֶ"ת דְּתַרְוַיְיהוּ, שַׂעֲרָא בְּעִגּוּלָא כְּלִיל כֻּלָּא, וְאִיהוּ כְּמִין כִּיפָּה דְּרָקִיעָא דְּאַסְחַר כֻּלָּא.

כְּגַוְונָא דָּא יהו"ה דָּא מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, אַנְשֵׁי חַיִל שַׂעֲרָא שְׁעִיעַ אֲרִיךְ, יִרְאֵי אלהי"ם שַׂעֲרָא חָרִישׁ (נ"א אריך) וְקָמִיט, אַנְשֵׁי אֱמֶת שַׂעֲרָא לָא אֲרִיךְ וְלָא קָמִיט, שַׁלְשֶׁלֶת דְּכֻלְּהוּ, שׁוֹנְאֵי בָצַע שַׂעֲרָא בְּעִגּוּלָא.

דָּוִד שִׁבְעָה מִינֵי דַּהֲבָא הֲוָה בְּשַׁעֲרוֹי, זָהֲב יְרַקְרַק, זָהֲב אוֹפָז, זָהֲב אוֹפִיר, זָהֲב פַּרְוִים, זָהֲב סָגוּר, זָהֲב תַּרְשִׁישׁ, זָהֲב כְּלִיל כָּל גּוְונִים, וְאִיהוּ

דף קכד.

זָהֲב שְׁבָא, וְהַאי אִיהוּ זָהֲב מְזוּקָק שִׁבְעָתַיִם, וְהָכִי אִינּוּן שִׁבְעָה מִינֵי חִוּורוּ, וְשֶׁבַע מִינֵי סוּמְקוּ, כָּל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ שְׁבִיעָיוֹת מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל כָּל גַּוְונִין, שַׂעֲרָא חִוּורָא אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, סוּמְקָא מִסְטָרָא דְּשִׂמְאלָא, יְרוֹקָא מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלְּהוּ שִׁבְעָה שִׁבְעָה, שַׂעֲרָא אוּכְמָא מִסְטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, גְּוָון יְחִידָה (נ"א יחידאית) דְּלָא תָּפִיס בָּהּ גַּוְון כְּלָל, מִלְּגָאו דִּילָהּ גַּוְון חִוּור, וְרָזָא דְּמִלָּה יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח יב).

שַׁעֲרָא סוּמְקָא צָרִיךְ לְבַעְרָא לֵיהּ מִכֹּל וָכֹל, בְּגִין דְּאִיהוּ בֵי דִינָא, וּלְוַיִּים בְּגִין דַּהֲווֹ מִסְטָרָא דְּדִינָא, אִתְמַר בְּהוֹן (במדבר ח ז) וְהֶעֱבִירוּ תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם, וְאִתְתָּא בְגִין דְּאִיהִי מִסְטָרָא דְשַׂמְאלָא, לָא צָרִיךְ לְאִתְגַּלְיָא בָּהּ שַׁעֲרָא, דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעִין בָּהּ מָארֵי דְּדִינָא, וְשַׁעֲרִין אָחֳרָנִין דְּבַר נַשׁ צָרִיךְ לְבַעְרָא לֵיהּ תְּחוֹת אוּדְנִין, בְּגִין דְּלָא יִתְקָרִיבוּ בֵּיהּ מָארֵי דְּדִינִין לְגַבֵּי תַּרְעִין דְּשָׂמְעִין בְּהוֹן צְלוֹתִין, (ס"א ושערא דאיהו תחות אודנין צריך לבערא, דאתקרי מארי דדינא לגביכו) שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ עֲלֵיהּ אִתְמַר (במדבר ו ה) גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ, וְצָרִיךְ לְגַדְּלָא לֵיהּ, דְּלָא צָרִיךְ לְאַכְחָשָׁא סִדּוּרָא דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, אֲבָל שַׁעֲרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא צָרִיךְ דְּלָא יְהֵא לָא אָרִיךְ וְלָא קָצַר, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּשַׁנֵּי בֵּיהּ סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא, וְעַיְינִין אוּכְמִין, וְאַנְפּוֹי אוּכְמִין, וְגוּפֵיהּ אוּכְמָא, אִם הוּא זַכָּאָה אִיהוּ מִסְטָרָא דִשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, דְּכָל גַּוְונִין דְּסִטְרָא דְּדַכְיוּ הָכִי אִינּוּן כְּגַוְונָא דָא, וְאִם הוּא חַיָּיבָא הוּא מִסְטָרָא דְשַׂבְתַּאי"ל, פַּתְיָא אוּכְמָא, מִצַּד נוּקְבָא דְקְלִיפָּה, דְּתַמָּן כָּל קִטְמִין דְּעוֹרְבִין אוּכְמִין וְעוֹפִין אוּכְמִין מִסְטָרָא דְמָסָאֲבוּ, דְּאִית עֲלַיְיהוּ כַּמָּה מְמַנָּן דְּאִתְקְרִיאוּ לֵילוֹת, דַּעֲלַיְיהוּ אָמַר דָּוִד (תהלים טז ו) אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי, מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת (שיר ג ח).

וְכֻלְּהוּ נָחֲתִין תְּחוֹת גַּדְפּוֹי דְּעוֹרְבִין, וְאַחֲזֵי לוֹן בִּתְנוּעָה דִלְהוֹן כַּמָּה דִינִין דְּנָחֲתִין עַל עָלְמָא, וְאִית אָחֳרָנִין דִּמְמַנָּן עַל קָלִין דִּלְהוֹן, וְצָוְוחִין קָלָא בָּתַר קָלָא כֻּלְּהוּ בַּשְּׁבָרִים, לְאַחֲזָאָה תְּבִירוּ עַל בְּנֵי נָשָׁא, וּלְזִמְנִין צָוְוחִין בִּתְלַת סִיָּמְנִין דְּאִינּוּן קר"ק, דְּאִיהוּ תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה, לְאַחֲזָאָה דִינָא רַפְיָא בְּרֵישָׁא וּבְסֵיפָא, וּבְאֶמְצָעִיתָא תְּבִירָא סַגִּי, בְּתְרוּעָה דַּחֲקָא בָּתַר דַּחֲקָא בְּמְהִירוּ, וְרָזָא דְמִלָּה וּבְחַדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ אַל תְּקַלֵּל עָשִׁיר, כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל (קהלת י כ), נָחָשׁ רָכִיב עַל קָלָא דְעוֹרְבָא אֵל אַחֵר, בַּת זוּגֵיהּ קֶסֶם סַם הַמָּוֶת, דְּבָהּ אִשְׁתַּלִּים סמא"ל אֵל אַחֵר.

רְכִיבַת אִיהִי עַל תְּנוּעִין דְּגוּפָא דְעוֹרֵב, וְאִיהִי תְּנוּעָה דְכֻלְּהוּ, דְּנָפְקַת לְאַסְטָאָה לְבַנֵּי נָשָׁא בְּפָרָשַׁת אוֹרְחִין, תְּנוּעָה דִילָהּ בְּרֵישָׁא דְעוֹרְבָא, וּבִזְנָבָא וּבְגוּפָא וּבְגַדְפִּין דְּעוֹרְבָא, נָחָשׁ שַׂרְיָא בְּקָרְיָאה וַאֲמִירָה וְקָלָא וְדִבּוּר דְּעוֹרְבָא, וּבְאִלֵּין תְּנוּעִין שַׁרְיִין כָּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן וְכָל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע מִסְטָרָא דְמָסָאֲבוּ.

וּמְנָא יָדְעִין כּוּלֵי הַאי, בְּגִין דְּסמא"ל וְנָחָשׁ מְמַנָּן עַל חוֹבִין דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִתְדָּנוּ מִסִּטְרָא דְּשָׂמָאלָא דְּאִיהוּ גְבוּרָה, וְכַד בַּר נַשׁ עָבִיד חוֹבִין, כְּפוּם הַהוּא בַּר נַשׁ הָכִי סָלִיק חוֹבֵיהּ לַאֲתַר דְּאִתְגַּזַּר נְשָׁמָתֵיהּ, וְלָא זָז מִתַּמָּן הַהוּא חוֹבָא עַד דְּאִתְפַּרַע מֵהַהוּא בַּר נַשׁ, וְאִם בַּר נַשׁ אִיהוּ נְשָׁמָתֵיהּ בְּאַרַח אֲצִילוּת, אִם חָאב, חוֹבֵיהּ מְטֵי עַד סְפִירָן, וְעוֹנְשָׁא אִיהוּ סַגִּי כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְכִי חוֹבָא אִיהוּ בְּבַר נַשׁ דְּתַלְיָא נְשָׁמָתֵיהּ מֵהַהוּא אֲתַר, וְכִי אִית לֵיהּ חוֹבִין, וְהָא כְּתִיב (משלי יב כא) לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל אָוֶן, אָמַר לֵיהּ אִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אלהיכ"ם, מַאי מַבְדִּילִים, אֶלָּא דְּסָלִיק הַהִיא נְשָׁמְתָא דַּאֲצִילוּתָא מִנֵּיהּ וְאִתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ.

דף קכד:

וְרָזָא דְמִלָּה, וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וְגוֹמֵר (בראשית א ו), אִסְתַּלַּק נְשָׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ וְאִשְׁתָּאַר גּוּפָא יְבֵשָׁא, מָאן גּוּפָא הָכָא, דָּא נְשָׁמְתָא דְכָרְסַיָּא יְקָרָא (נ"א דקב"ה יהו"ה) דְּאִשְׁתְּאַרַת יְבֵשָׁה, בְּגִין דְּאִסְתַּלְקַת מִנֵּיהּ נְשָׁמְתָא בְּאַרַח אֲצִילוּת, דְּהַאי נְשָׁמְתָא אִיהִי גּוּפָא לְנְשָׁמְתָא עִלָּאָה, וְאִי בָּעֵי דְּתַחֲזוֹר לְגַבֵּי הַהוּא נְשָׁמְתָא, לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַחֲזָרָא לְגַבֵּיהּ, עַד דְּהַהוּא חוֹבָא אִתְעֲבָרַת מִנֵּיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם (מלאכי ג ז).

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אַבָּא אִלֵּין תְּנוּעִין דְּעוֹרְבָא מַאי לְאִשְׁתְּמוֹדָע בְּהוּ בַּר נַשׁ בְּגִין דְּיַחֲזוֹר בִּתְיוּבְתָּא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי וַדַּאי אֲסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן לְעַמָּא קַדִּישָׁא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר כג כג) כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל אִם יְזַדַּמַּן לְבַר נַשׁ לְפוּם שַׁעְתָּא וְיֵדַע בְּהוֹן, יִסְתַּכַּל בְּהוֹן בְּגִין דְּיַחֲזוֹר מֵחוֹבוֹי בִּתְיוּבְתָּא, וְהַאי לְבַר נַשׁ דְּכָל (נ"א דלא) עוֹבָדוֹי כְּיַעֲקֹב וּכְיִשְׂרָאֵל, דְּבַר נַשׁ דְּיַעֲבִיד עִבְדֵי דְיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כג) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (ירמיה י טז) לֹא כְאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב.

דְּמִסִּטְרָא דְיַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בָּעָא בִּלְעָם חַיָּיבָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּנַחֲשׁוֹי וּבְקִסְמוֹי, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתַר לְאַעֲלָא לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא בְּלָעָם כְּתִיב (בראשית ל כז) נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יהו"ה בִּגְלָלֶךָ, אִם כֵּן

אַמַּאי אַעְרַב בֵּיהּ, אָמַר בְּרִי הָכָא רָזָא עִלָּאָה, דִּלְזִמְנִין שׁוֹשַׁנָּה אִשְׁתַּכְחַת בֵּין קוֹצִים, וְהָכָא רָזָא דְּגִלְגּוּלָא, אָמַר לֵיהּ יְדַעְנָא, וְעִם כָּל דָּא בְּרִי, אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, בַּר נַשׁ צָרִיךְ לְמִנְדַּע כֹּלָּא וַאֲפִילּוּ חָרְשִׁין, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת (דברים יח ט), אֶבָל אַתָּה לָמֵד לְהָבִין וּלְהוֹרוֹת.

וּבְגִין דָּא תְּנוּעִין דְּעוֹרְבָא, אִית תְּנוּעָה דְּסָלִיק בְּרָבִי"ע, וְאַחֲזֵי דְּחוֹבָא דִּילֵיהּ תַּלְיָא לְעֵילָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִית תְּנוּעָה דְּנָחִית לָהּ בַּתְּבִי"ר בַּשְּׁבָרִים, וְאַחֲזֵי דְּחוֹבָא דִּילֵיהּ נָחִית לְתַתָּא בְּעָלְמָא דֵּין, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ תְּבִירוּ בְּגִינֵיהּ, וְכָל אִלֵּין סִימָנִין אִיהִי אַחֲזֵי בְּאָרְחָא, כְּגַוְונָא דַּעֲמָלֵק דְּאָמַר בְּגִינֵיהּ (שם כה יח) אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדָּרֶךְ, דְּסִטְרִין אָחֳרָנִין אִינּוּן כְּלִסְטִים דְּנָפְקִין בְּאָרְחִין, וּבְגִין דָּא עוֹרְבִין חֵילָא דִּלְהוֹן בְּאוֹרְחִין.

וְאִינּוּן דְּמַזָּלְהוֹן תַּלְיָא בְּשַׁבְּתַ"י, אִינּוּן עֲצִיבִין, וְאִינּוּן דּוֹחֲקִין רַגְלֵי שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, דִּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין אִתְפַּשְׁטוּ בְּעָלְמָא, אִתְמַר בְּרַגְלֵי שְׁכִינְתָּא וַיֶּאֱסוֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה (בראשית מט לג), אִתְכְּנִישַׁת לְגַבֵּי זַרְעִיהּ דְּיַעֲקֹב מִטָּה שְׁלֵמָה, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב (דברים לג כח), דְּלָא זָזַת שְׁכִינְתָּא מִינַיְיהוּ בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּלֵית בְּהוּ פְּסוּלָא, וְשַׁבְּתַא"י אִית לֵיהּ תְּרִין בָּתִּין, חַד שְׁפַל רֹאשׁ, וְתִנְיָינָא בֵּית הַסֹּהַר, דַּאֲסִירֵי מַלְכָּא אֲסִירִין תַּמָּן בְּגָלוּתָא, וְאִינּוּן דְּחָקִין שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל (נ"א שעתא לישראל) בְּגָלוּתָא, וּבְשַׁפַל רֹאשׁ יִשְׂרָאֵל אִינּוּן שְׁפֵלִין לְתַתָּא, וּמַהַאי כַּכְבָא יֵיתֵי כַּפְנָא וַעֲנִיוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וּמָאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ, צָרִיךְ לְשַׁנּוּיֵי שְׁמֵיהּ וּלְשַׁנּוּיֵי אַתְרֵיהּ וּלְשַׁנּוּיֵי עוֹבָדוֹי, וְדָא אִיהוּ שִׁנּוּי מָקוֹם שִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, וְהָא אוּקְמוּהוּ הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לג כט).

שַׁעֲרָא חִוָּרָא וְעֵינוֹי חִוּורִין וְאַנְפּוֹי חִוּורִין וְגוּפָא חִוָּרָא, אִי אִית בֵּיהּ עוֹבָדִין טָבִין דָּא אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, מִסְטָרָא דְּרַחֲמוּ דְּאִיהוּ אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד (ירמיה לא ב). שַׁעֲרָא חִוָּרָא וְעֵינוֹי חִוּורִין וְאַנְפִּין חִוּורִין וְגוּפָא חִוָּרָא, דְּלֵית בֵּיהּ גְּמִילוּת חֲסָדִים בְּרַחֲמוּ דְּאַהֲבָה, הַאי הוּא רַמַאי מִסְטָרָא דְּלָבָן הָאֲרַמִּי, אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ, בַּהֶרֶת לְבָנָה הִיא, וְלִילִי"ת הִיא בַּהֶרֶת לְבָנָה אוּכְמָא סוּמְקָא יְרוֹקָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (ויקרא יג ד) וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה הִיא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמוֹק אֵין מַרְאֶהָ מִן הָעוֹר, בַּהֶרֶת שְׁחוֹרָה וּשְׂפָלָה אֵיננָּה מִן הָעוֹר וְהִיא כֵּהָה, תְּרֵין

דף קכה.

גַּוְונִין תִּנְיָינִין אינון יְרַקְרַק אוֹ אֲדַמְדָּם, כֻּלְּהוּ מִתְהַפְּכִין עִינּוֹי בְּכַעְסָא לְחִוּורוּ וְאוּכְמוּ וְסוּמְקוּ וִירוֹקָא, וְכָל דָּא בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדָע, דְּלֵית בַּר נַשׁ דְּלָא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ אִלֵּין אַרְבַּע גַּוְונִין, אֶלָּא הַהוּא גַּוְון דְּשַׁלִּיט עַל כֻּלְּהוּ אֲחָרְנִין, בֵּיהּ אִתְקְרֵי, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע לְאִתְקְרֵי חִוָּור אוֹ אוּכָם אוֹ סוּמַק אוֹ יָרוֹק, וְאִלֵּין אַרְבַּע גַּוְונִין בִּישִׁין אינון אַרְבַּע קְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא, תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וּתְהוֹם, וְאִלֵּין אינון (דברים ח טו) נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמָּאוֹן, נָחָשׁ גַּוְון חִוָּור בַּהֶרֶת לְבָנָה, שָׂרָף וְעַקְרָב, אֲדַמְדָּם שָׂרָף, אוֹ יְרַקְרַק עַקְרָב, וְצִמָּאוֹן שְׁחוֹרָה, אִלֵּין אינון אַרְבַּע גַּוְונִין דְּאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם.

וְאִתְתָּא בִּישָׁא מִתַּמָּן קָא אַתְיָא, עֲלָהּ אִתְּמַר (ויקרא יד מה) וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו בַּעֲנִיוּתָא, דְּלָא אִשְׁתְּאַר בְּבֵיתָא, וּבְגִין דָּא חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ (משלי יד א), אִלֵּין אינון אַרְבַּע גַּוְונִין דְּאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם, דְּמִסְתַּלְקֵי בְּעַיְינִין בְּאַנְפִּין בְּשַׁעֲרָא, וּמֵאָן אֲתַר מִסְתַּלְקֵי, מִמָּרָה אוּכְמָא דְּטַחוֹל, וּמִמָּרָה סוּמְקָא דְּכָבֵד, וּמִמָּרָה יְרוֹקָא דְּמָרָה, וּמִמָּרָה חִוָּורָא דְּרֵיאָה, אִלֵּין אינון אַרְבַּע גַּוְונִין חֲשׁוֹכִין דְּמַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְכֻלְּהוּ כְּלִילִין בְּלִילִי"ת סַם הַמָּוֶת, מַאֲדִי"ם אִיהוּ בְּמָרָה אֲדוּמָה לְמִשְׁפַּךְ דָּמָא, וְאִיהוּ מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן.

וְהָכִי שְׁכִינְתָּא אִשְׁתְּמוֹדַעַת בְּאַרְבַּע גַּוְונִין שַׁפִּירִין נְהִירִין, גַּוְון חִוָּור מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, סוּמַק מִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, יְרוֹק מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אוּכָם מִסְטָרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א ח) שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, וְאִתְמַר בָּהּ (שיר א ה) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, אִימָּא תַּתָּאָה נְטִילַת גַּוְון מֵאִימָּא עִלָּאָה, שׁוֹקָא יְמִינָא נְטִיל גַּוְון מִדְּרוֹעָא יְמִינָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, שׁוֹקָא שְׂמָאלָא נְטִיל גַּוְון מִדְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, אוֹת בְּרִית נְטִיל גַּוְון מִגּוּפָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא נְטִיל חָכְמָה, אָדָם דְּרָכִיב עַל כֹּלָּא, עֲלָהּ אִתְּמַר (קהלת ח א) חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קד כד) יהו"ה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, כֻּתֶּר עִלָּאָה אִיהוּ סְתִים לָא אִשְׁתְּמוֹדָע בֵּיהּ גַּוְון כְּלָל לְעֵילָּא, וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אַחֲזֵי כָּל גַּוְונִין.

הָא הָכָא רָזָא דְשַׁעֲרָא, דְּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָעָן אַנְשֵׁי חַיִל בְּגַוְון חִוָּור, יִרְאֵי אלהי"ם בְּגַוְון סוּמַק, אַנְשֵׁי אֱמֶת בְּגַוְון יָרוֹק, שׂוֹנְאֵי בָצַע בְּגַוְון אוּכָם, אַרְבַּע אַתְוָון מִתְלַבְּשִׁין בְּאַרְבַּע

גַּוְונִין אִלֵּין, י' בְּגַוְון חִוְור, ה' בְּגַוְון סומַק, ו' בְּגַוְון יָרוֹק, ה' בְּגַוְון אוכַם, הַאי שְׁמָא אִיהוּ דְרָקִים גַּוְונִין בְּכָל אֲתַר, וְאִיהוּ דְצַיֵּיר שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחָא, כְּגַוְונָא דָא יהו"ה, וְאִינוּן אַרְבַּע רְשִׁימִין דְּשִׁרְטוּטִין, דְּאִינוּן עֹמֶק רוּם וְעֹמֶק תַּחַת וְעֹמֶק מִזְרָח וְעֹמֶק מַעֲרָב, שִׁרְטוּטִין זְעִירִין דְּקִרִיצִין דְּעִינָא מִסְטָרָא דְּאָת י', שִׁרְטוּטִין בְּאוּרְכָא בְּפוּתְיָא בְּגַבְהָא מִסְטָרָא דְּתַלְתַּל אַתְוָון דְּאִינוּן הו"ה, כֻּלְהוֹן אִשְׁתְּמוֹדְעִין בְּשִׁעוּר קוֹמָה דְּבַר נַשׁ, בְּאוּרְכָא מִסְטָרָא דַּאֲרִיךְ קוֹמָה, דְּאִינוּן אַנְשֵׁי חַיִל, בְּפוּתְיָא קָצֵר קוֹמָה וּרְחָבָא דְּקוֹמָה, וְאִינוּן יִרְאֵי אלהי"ם, בְּגַבְהָא גְּבַהּ קוֹמָה וְאִינוּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, זְעִירִין בְּעִגּוּלָא שׁוֹנְאֵי בָצַע מִסְטָרָא דְּאָת י', וְדָוִד מִסְטָרָא דְּאָת י' אִתְמַר בֵּיהּ (שמואל א יז יד) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן, וְאִלֵּין אִינוּן שׁוֹנְאֵי בָצַע, שִׁרְטוּטִין אִלֵּין בְּאוֹרַח מֵישַׁר, כְּשִׁרְטוּטִין דְּגֵט פִּטּוּרִין דְּצָרִיךְ שִׁרְטוּטֵי, אוֹ אִלֵּין דִּמְחַיְּיבָא אוֹרַיְיתָא, וְעַל אִלֵּין שִׁרְטוּטִין אִתְמַר (תהלים כה י) כָּל אָרְחוֹת יהו"ה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו.

שִׁרְטוּטִין בַּאֲרִיכוּ מִסְטָרָא דְרָבִי"ע כְּגַוְונָא דִתְקִיעָה, וְאִלֵּין אִינוּן אֲרִיכִין דְּקוֹמָה מִסְטָרָא דִימִינָא, אֶרֶךְ אַפַּיִם, אֲרִיכִין בְּקָלָא בְּצִלּוֹתִין בְּאוֹרַיְיתָא, אֲרִיכִין בִּרוּגְזָא, אֲרִיכִין בְּשַׁעֲרָא בְּעַיְינִין בְּאַנְפִּין בְּחוֹטָמָא בְּשִׂפְוָון בְּדִיקְנָא בְּגוּפָא בִּדְרוֹעִין בְּרַגְלִין בְּאֶצְבְּעָן

דף קכה:

רְשִׁימוּ דְלְהוֹן חִוְור, וַוי לוֹן לְאִלֵּין דְּמַכְחִישִׁין דְּיוּקְנֵיהוֹן לְעֵילָא, כְּאִלּוּ מַכְחִישִׁין סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית, וּכְאִלּוּ מְמַעֲטִין אֶת הַדְּמוּת, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר קוֹמָה דִלְעֵילָא, דְּאִלֵּין דְּשִׁרְטוּטֵיהוֹן אֲרִיכִין, וְקוֹמָה דִלְהוֹן וְאֲבָרִים דִּלְהוֹן, צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי מָארֵי דְחֶסֶד, אֲרִיכִין דְּרוּגְזָא, מָארֵי דְרַחֲמוּ, הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מא ח) זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי.

שִׁרְטוּטִין בְּרַחְבָּא, כְּגַוְונָא דִשְׁבָרִים, תְּנוּעָה דִלְהוֹן תְּבִי"ר, וְאִינוּן רְחָבִים וּקְצָרִים דְּקוֹמָה, וְאַנְפִּין רְחָבִין וּקְצָרִין, וְעִינוֹי רְחָבִים, וְחוֹטָמוֹי רְחָבִים, וְשִׂפְוָון רְחָבִים, אִלֵּין אִינוּן יִרְאֵי אלהי"ם, מָארֵי דְיִרְאָה מִסְטָרָא דְיִצְחָק, וַוי לְמָאן דְּאַכְחִישׁ קוֹמָתֵיהּ בְּעוֹבְדִין בִּישִׁין, דְּיָרִית נִשְׁמָתָא בִּישָׁא דְּרָכִיב עַל דְּיוּקְנֵיהּ, דְּאַכְחִישׁ פַּמְלְיָא לְעֵילָא. שִׁרְטוּטִין גְּבוֹהִין, וְאַנְפִּין גַּבְהָנִין, וְעִינוֹי גַּבְהָנִין, וְחוֹטָמָא וְשִׂפְוָון גַּבְהָנִין, וְגוּפָא גָּבוֹהַּ, אִלֵּין אִינוּן מָארֵי דְקִשׁוֹט זֶרַע אֱמֶת, מֵהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב.

וְאִלֵּין אִינּוּן אדנ"י, א' אֲרִיךְ אַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא י', ד' רָחְבָּא דְאַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ה', נ' גּוֹבַהּ דְּאַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ו', י' רָחְבָּא דְאַנְפִּין וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ה', שְׁרְטוּטִין זְעִירִין מִסְטָרָא דִתְרוּעָה בְּעַגּוּלָא בְּדִיּוּקְנָא דְאָת י', שׁוֹנְאֵי בָצַע, מִסְטָרָא דְּדָוִד דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמואל א יז יד) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן, וְאִינּוּן עַיְינִין זְעִירִין שַׁפִּירִין בְּעַגּוּלָא, אַנְפִּין זְעִירִין בְּעַגּוּלָא שַׁפִּירִין, חוֹטָמָא זְעִירָא פִּימָא זְעִירָא גּוּפָא דִילֵיהּ זְעִירָא, שַׁפִּיר בְּכֹלָּא, וַעֲלֵיהּ שַׁרְיָא ה'.

שְׁרְטוּטִין גַּבָּהֲנִין מִסְטָרָא דִתְרוּעָה, שַׁלְשְׁלָאָ"ה דִתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, דָּא סָלִיק קָלָא בִתְרוּעָה, וְדָא תַּבַּר לָהּ בַּשְּׁבָרִים, וְדָא בֵּינוֹנִי בְקָלֵיהּ, שַׁלְשְׁלָאָה דִתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, לָא אֲרִיךְ וְלָא קְצַר, מָאן דְּאִיהוּ בְּדִיּוּקְנָא דְאָת יו"ד אִיהוּ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, וְדָא מִדָּה לְכָל אֲבָרִין דְּאַנְפִּין לְעֵילָּא, מִתַּתָּא לְעֵילָּא, אִיהִי מִדָּה לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה מֵעֲשַׂר סְפִירָאן, וּבָהּ סְלִיקַת כָּל סְפִירָה לַעֲשָׂרֶת אֲלָפִים רִבֵּי רְבָבוֹת, ו' שְׁעוּרֵיהּ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה שֵׁשֶׁת אֲלָפִים רִבֵּי רְבָבוֹת, ה' ה' אִינּוּן מַהֲלַךְ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה ה' אֲלָפִים רִבֵּי רְבָבוֹת, מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא.

שְׁרְטוּטִין עֲקִימִין דִּלַּאוּ אִינּוּן רְשִׁימִין בְּאֹרַח מֵישַׁר, אִנּוּן רְשִׁימִין דְּנָחֵשׁ עֲקַלָּתוֹן, דְּשַׁרְטוּטִין כְּשַׁלְשְׁלָאָה כְּגַוְונָא דָּא (אינון מהלך דנונין דימא), (נ"א מהלך דלהון כנונין בימא), דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְתַלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבְּיִן בְּיַמָּא, וְאִינּוּן רָזָא דִתְרוּעָה, [ציור] וְשַׁלְשֶׁלֶת וְהָכִי מַהֲלַךְ דְּנוּנַיָּא כְּגַוְונָא דִתְרוּעָה, וְאִינּוּן דַּרְגָּ"א לְתַתָּא, שַׁלְשֶׁלֶת לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דִקְדוּשָּׁה הָכִי אִינּוּן רְשִׁימִין מִסְטָרָא דְמִסְאֲבוּ, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין (קהלת ז יד) זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאלהי"ם.

שְׁרְטוּטִין אִינּוּן כְּגַוְונָא דְלוּלָב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ נִפְרְצוּ עָלָיו פָּסוּל, הָכִי שְׁרְטוּטִין דְּאִית בְּהוּ פְּרִידוּ וּפְרִיצוּ, דָּא אַחֲזֵי בְּגַלְגּוּלָא דִילֵיהּ קֶדֶם דְּאַתְיָא לְעָלְמָא, דַּהֲוָה מְקַצֵּץ בִּנְטִיעוֹת וְעָבִיד פְּרוּדָא בְּאֵילָנָא דְחַיֵּי, בַּאֲתַר דְּאִתְגְּזַרַת נִשְׁמָתֵיהּ, וּבְמַאי אִשְׁתְּמוֹדָע, אֶלָּא שְׁרְטוּטִין דְּאִינּוּן אֲרִיכִין כְּגַוְונָא דָּא [ציור] (נ"א [ציור]) לֵית בְּהוּ פָּסֵק שַׁלְמִין אִינּוּן, הַאי בַּר נַשׁ לָא אַכְחִישׁ דִּיּוּקְנֵיהּ, וְלָא עָבַד פְּרוּדָא בְּאֵילָנָא דְחַיֵּי.

וְאִם אִית בְּהוּ פָּסֵק כְּגַוְונָא דָּא (נ"א) הַאי בַּר נַשׁ אַכְחִישׁ דִּיּוּקְנֵיהּ, וְעָבַד פְּגַם וּמוּם, וּבְהַהוּא פְּגַם שַׁרְיָא מוּם, כְּפוּם מוּם דְּסִיהֲרָא, פָּרִיץ אִיהוּ, מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה (ירמיה

ג ג), שַׁרְיָא בֵּיהּ פְּרִיצוּ בְּמִצְחוֹ, מֵהַהוּא אֲתַר אִיהוּ פְּגִים, וְצָרִיךְ לְכַסָּאָה מִצְחוֹ דְּלָא יִתְגַּלֵּי עַרְיָתֵיהּ לְמָארֵי דְּדִינָא, וְאִם חָזַר בִּתְיוּבְתָא, יְהֵא פְּגִימוּ דִּילֵיהּ נָחִית לְתַתָּא, לָקֳבֵל בָּהּ עָנְשָׁא, וְאִם לָאו אִיהוּ חוֹזֵר בִּתְיוּבְתָא, מִסְתַּלְקַת לְעֵילָא לְתַבְעָא לֵיהּ דִּינָא בְעָלְמָא דְאָתֵי, בְּהַהוּא אֲתַר דְּכַפְּגִים, עֲלֵיהּ אִתְמַר (שמות כא טז) מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת, וְלָא לְמַגָּנָא אָמְרוּ קַדְמָאִין, בְּמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר, לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ, דְּלָא יַכְחִישׁ דִּיוֹקְנֵיהּ וְיַעֲבִיד

דף קכו.

פְּרִיצוּ בְּדִיוֹקְנָא דִלְעֵילָא.

בְּאוֹרַיְיתָא דִלְעֵילָא מָאן דְּרָשִׁים וְצַיֵּיר אִלֵּין שִׁרְטוּטִין, אִיהוּ אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה, מָאן דְּאִסְתַּכַּל בְּשִׁפּוּלֵי מַשְׁכְּנָא, אִשְׁתְּמוֹדָע בְּאִלֵּין רְשִׁימִין וְצִיּוּרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קלט טו) רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ, צִיּוּרָא דְאַרְבַּע שִׁרְטוּטִין אִלֵּין, אִינּוּן אַרְיֵה שׁוֹר נָשֶׁר אָדָם, בְּכֻלְּהוּ אַרְבַּע רְשִׁימִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, וְדָא מִיכָאֵ"ל שַׂר הַחֶסֶד לִימִינָא, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמאל לְאַרְבַּעְתָּן, דָּא גַּבְרִיאֵ"ל שַׂר הַגְּבוּרָה, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן דָּא נוּרִיאֵ"ל (נ"א אוריא"ל) שַׂר שָׁלוֹם עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, רָפָאֵ"ל שַׂר שְׁכִינְתָּא, דְּתַמָּן פְּאֵר, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ.

מָאן דְּלָא אִתְחַזְיָין שִׁרְטוּטִין בֵּיהּ, לֵית לֵיהּ דִּיוֹקְנָא כְּלָל לְעֵילָא, זְכוּתֵיהּ נָחִית לְתַתָּא, עֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים סט כט) יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים, אֶלָּא אִם תָּב בִּתְיוּבְתָּא, דְּדָא אִשְׁתַּכַּח דִּלֵית לֵיהּ בַּמֶּה דְיֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא, מָאן דְּשִׁרְטוּטִין דִּילֵיהּ רְכִיבִין כְּגַוְונָא דָא [ציור] (נ"א [ציור]) דָּא אַחֲזֵי דְּקָא אַתְיָא בְּגִלְגּוּלָא חֲדָא, וְאִם תְּרֵין שִׁרְטוּטִין מוּרְכָּבִין כְּגַוְונָא דָא [ציור] (נ"א [ציור]), אַחֲזֵי תְּרֵין גִּלְגּוּלִין, וְאִם תְּלַת שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ מוּרְכָּבִין, הָא אַשְׁלִים (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, וְאִם לֵית לֵיהּ שִׁרְטוּטִין בְּמִצְחֵיהּ, וְאִית שִׁרְטוּטִין עַל קְרִיצִין דְּעַיְינִין, דָּא אַחֲזֵי עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ (עמוס ב א).

שִׁרְטוּטִין אִינּוּן בְּאַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה, צִיּוּרִין בִּנְקוּדִין דְּאִינּוּן יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וְצִיּוּרִין אִינּוּן בְּעַיְינִין בְּאוּדְנִין בְּאַנְפִּין בְּנוּקְבִין דְּחוֹטָמָא בְּפוּמָא, קְמֵ"ץ שִׁרְטוּט וְצִיּוּר, שִׁרְטוּט לְעֵילָא וּנְקוּדָה לְתַתָּא, דָּא אַחֲזֵי עַל גְּלְגּוּלָא קַדְמָאָה, דְּקָא נָחִית לְתַתָּא.

נִיצוֹץ אִיהוּ חַיָּה תְּחוֹת רָקִיעַ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ, רָקִיעַ וַדַּאי עַל רֵישָׁא דְחַיָּה, אִיהוּ קְמֵ"ץ, נִיצוֹץ חַיָּה, רָקִיעַ לְעֵילָא מִינָהּ, נִיצוֹץ אִיהוּ י' סָלִיק בְּאָת ו' דְּאִיהוּ רָקִיעַ, שִׁית זִמְנִין עֶשֶׂר וְאִתְעֲבִידַת ס, וּבָהּ (תהלים קמה יד) סוֹמֵךְ יהו"ה לְכָל הַנּוֹפְלִים, וְחַיָּה אִיהוּ סָמַךְ (נ"א איהי י' סמוך) לָרָקִיעַ.

רָקִיעַ עִם נִיצוֹץ אִיהוּ גְּלְגּוּל, רָקִיעַ בְּלָא נִיצוֹץ אִיהוּ גַּלְגַּל, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ גַּלְגַּל הוּא שֶׁחוֹזֵר בָּעוֹלָם, דְּאַחֲזִיר לְעָלְמָא, וְדָא פַּתָּח, וְלָא אִית לֵיהּ הַרְכָּבָה בְּגִלְגּוּל, דְּלֵית לֵיהּ חַיָּה דְּרָכִיב עָלָהּ, וְדָא שַׁרְבִּיט הַכּוֹכָב, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (במדבר כד יז) דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב, דָּרַךְ בֵּין שְׁתֵּי חַיּוֹת דְּאִינּוּן צֵר"י, וְאִתְעֲבִיד וַיְיצֶר, וּבְהוֹן קָא אַתְיָא בִּתְרֵין גְּלְגּוּלִין, וְדָא אָדָם דִּיצִירָה, דְּקָמֵ"ץ אִיהוּ אָדָם דִּבְרִיאָה, וְכַד אָתָא בִּתְלַת גְּלְגּוּלִין דְּאִינּוּן סָגוֹ"ל, אִתְעֲבִיד שַׁלְשֶׁלֶ"ת מְשׁוּלָּשׁ בְּהוֹן, וְדָא אָדָם דַּעֲשִׂיָּה.

וְהָכִי אִיהוּ שַׁרְבִּיט דְּכוֹכָב, כַּד אִיהוּ עוֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי אוֹפַנִּים דְּאִינּוּן שְׂבָ"א, אִתְעֲבִיד שׁוּרֶ"ק, דַּרְגָּ"א, וְאִינּוּן שַׁלְשֶׁלֶ"ת לְעֵילָא, בְּסָגוֹ"ל, בְּסָגוֹלְתָּ"א, דַּרְגָּ"א לְתַתָּא בְּשׁוּרֶ"ק, שְׂבָ"א צֵר"י, חֹל"ם כַּד אִסְתַּלִּיק בְּצֵר"י אִתְעֲבִיד סָגוֹלְתָּ"א, חִר"ק דְּנָחָתָא בְּצֵר"י אִתְעֲבִיד סָגוֹ"ל, וְכַד עָאל בִּשְׂבָ"א אִתְעֲבִיד שֻׁר"ק, וְכֻלָּא נְקֻדָּה חֲדָא, חֹל"ם אִיהוּ לְעֵילָא בְּסָגוֹלְתָּ"א, חִר"ק אִיהוּ לְתַתָּא בְּסָגוֹ"ל, שׁוּרֶ"ק אִיהוּ בְּאֶמְצָעִיתָא כְּגַוְונָא דָּא ו, הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר (איוב לב כט).

אַחֲזֵי גְּלְגּוּלָא קַדְמָאָה יהו"ה, אַחֲזֵי גְּלְגּוּלָא תִּנְיָנָא יְהוֹ"ה (נ"א וי"ה וי"ה), אַחֲזֵי גְּלְגּוּלָא תְּלִיתָאָה יוֹ הוֹ וּוֹ הוֹ, (נ"א אתגליא ואחזי גלגולא קדמאה יהו"ה גלגולא תנינא תלת י' י' י'), הַרְכָּבָה דְּכֻלְּהוּ תְּלַת אדנ"י, וְרָזָא דָּא י' י' י', חֹל"ם חִר"ק שׁוּרֶ"ק, תְּלַת יוּדִי"ן, אָמוֹן מוּפְלָא אָמוֹן נִסְתָּר אָמוֹן מְכוּסֶה, דְּאִתְרְמִיזוּ בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אָמוֹן מוּפְלָא דְּאִשְׁתְּמוֹדָע בְּכֻלְּהוּ, חַד שַׁרְיָא בְּנֶפֶשׁ הַזִּכָּרוֹן, וְתִנְיָנָא בְּנֶפֶשׁ הַמַּחֲשָׁבָה, וּתְלִיתָאָה בְּנֶפֶשׁ הַמְּצוּיָּר, דְּאִינּוּן תְּלַת מוֹחִין י' י' י', רִיהֲטָא

דף קכו:

דְסָחִיר לוֹן כְּגַוְונָא דָא אִיהִי קַרְקַפְתָּא דִתְפִלִּין, שִׁרְטוּטִין כְּגַוְונָא דָא יַהֲוָ"ה, יהו"ה בְּהוֹן מֶלֶךְ הָא הָכָא שִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא. עַיְינִין, בְּהוֹן וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, אַנְשֵׁי חַיִל בְּגַוְון חִוָּור יִרְאֵי אלהי"ם בְּגַוְון סוּמַק, אַנְשֵׁי אֱמֶת בְּגַוְון יָרוֹק, שׂוֹנְאֵי בָצַע בְּבַת עַיִן דְּאִיהִי אוּכְמָא, וְדָא רָזָא דְשַׁבָּת, ש תְּלַת עַנְפֵי תְּלַת גַּוְונִין דְּעַיְינָא, בַּ"ת דְּשַׁבָּת דָּא בַת עַיִן, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות לא טז) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹמֵר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּאִינּוּן תְּרֵין שַׁבָּתוֹת, אִיהִי עִלָּאָה בְּתְלַת דַּרְגִּין, וְאִיהִי תַּתָּאָה בִּתְלַת דַּרְגִּין, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְטָרִין דְּאִינּוּן שִׁית דַּרְגִּין, עַיְינִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּאֹרַח מֵישָׁר בְּחִוָּורוּ, אִלֵּין אִינּוּן עַיְינִין דְּרַחֲמוּ, וּבְהוֹן שְׁכִינְתָּא אִיהִי יָפָה כַּלְּבָנָה דְּלֵית בָּהּ פְּגִימוּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (שיר א טו) הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים.

וְאִית עַיְינִין דְּהַהוּא חִוָּיָא אִיהוּ כָּרוּךְ בְּהוֹן, נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, וְלָאו מִסְתַּכְּלִין בְּאֹרַח מֵישָׁר, בְּכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא. עַיְינָא אִיהוּ כְּגַלְגַּל, גַּוְון חִוָּור כְּגַוְונָא דְיַמָּא דְאַסְחַר כָּל עָלְמָא, וְתַנְיְינָא כְּגַוְונָא דְאַרְעָא, תְּלִיתָאָה כְּגַוְונָא דְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, נְקוּדָה זְעִירָא דְבַת עַיִן אִיהִי כְּגַוְונָא דְצִיּוֹן, דְּאִיהִי נְקוּדָה דְעָלְמָא דְמִתַּמָּן הוּשְׁתַת עָלְמָא.

וְאִית בַּר נַשׁ דְּגַוְון דִּילֵיהּ תְּכֵלֶת דְּאִיהוּ דּוֹמֶה לְרָקִיעַ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין תְּכֵלֶת דּוֹמֶה לְיָם, וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ, וְרָקִיעַ דּוֹמֶה לַכִּסֵּא הַכָּבוֹד. וּתְלַת גַּוְונִין אִינּוּן בְּעֵינָא חִוָּור אוּכָם תְּכֵלֶת, לְקֵבֵל אֵשׁ דְּלַאו אִיהוּ שׂוֹרֵף, וְאֵשׁ דְּאִיהוּ שׂוֹרֵף וְלָא אָכִיל, תְּלִיתָאָה דְּאִיהוּ תְּכֵלֶת לְקֵבֵל אֵשׁ דְּאִיהוּ שׂוֹרֵף וְאָכִיל, רְבִיעָאָה לַבַּת אֵשׁ וְדָא שְׁכִינְתָּא בַּת עַיִן, וַעֲלָהּ אִתְמַר (שמות ג ב) וַיֵּרָא מַלְאַךְ יהו"ה אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה דָּא בַת עַיִן, וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ דָּא גַּוְון דְּעַל בַּת עַיִן דְּאִיהוּ גַּוְון תִּנְיְינָא, וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל גַּוְון תְּלִיתָאָה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה נָּא וְאֶרְאֶה וְגוֹמֵר (שם ג) גַּוְון חִוָּור דִּשְׂרַגָּא עִלָּאָה, וּבְתַלַת גַּוְונִין אִלֵּין אִתְאַחֲדַת (נ"א אתחברת) בַּת עַיִן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וּבְהוֹן סָלְקָא בְּתַלַת צְלוֹתִין קֳדָם יהו"ה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת דָּא בַת עַיִן שְׁכִינְתָּא דְסָלְקָא בִּתְלַת אֲבָהָן דְּתַקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין, וּבְגִין דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה בִּימִינָא דְאִיהוּ אֵשׁ דְּלָא שׂוֹרֵף, דְּתַמָּן חָכְמָה דְאִיהוּ מַבּוּעָא דְמַיָּא, דְאִתְמַר בֵּיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, דְּתַשַּׁשׁ חֵילָא דְאֶשָּׁא,

דְּאִיהוּ גַּוְונִין חִוָּור דְּשַׂרְגָּא דְּלָא יְהֵא שׁוֹרֵף, וּנְקוּדָה דִּילָהּ קָמֵ"ץ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְקָמַץ הַכֹּהֵן (ויקרא ה יב), וְכַהֲנָא אִיהוּ לִימִינָא, קָמֵ"ץ נְקוּדָה דְּאָת י' מִסְטָרָא דִימִינָא לְאִתְחַיָּיב נְקוּדָה אָחֳרָא.

הֵיא הָעוֹלָה גַּוְונָא דְּאִתְאֲחִיד בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, בֵּיהּ סָלְקָא בְּרַתָּא לְגַבֵּי שְׁמָאלָא דְּתַמָּן ה' עִלָּאָה, וּבָהּ הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וּבְגִין דְּאִתְתָּא מִתַּמָּן, אָמְרוּ מָאנֵי מַתְנִיתִין אוֹקִירוּ נְשַׁיְיכוּ כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּן, בְּגִין דְּמִצָּפוֹן אִינּוּן, (איוב לז כב) וּמִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וּנְקוּדָה דְּאִיהוּ מְחַיְּיבָא לְאָת ה' מִסְטָרָא דְּשְׁמָאלָא שְׁבָ"א, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (ישעיה סו טז) כִּי בָאֵ"שׁ יהו"ה נִשְׁפָּט, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְּזֻבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר (ויקרא ו ב) דְּא גַּוְונָא תְּכֵלֶת, דְּאִיהוּ אֲחִיד בְּצִלּוֹתָא דְּעַרְבִית, וּבֵיהּ סָלְקָא שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית לָקֳבֵל אֵמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְלִין כָּל הַלַּיְלָה, וּבְגִין דָּא תְּכֵלֶת דּוֹמֶה לָרָקִיעַ, דְּאִתְמַר (בראשית א ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, דְּאַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּנְקוּדָה דְּרָקִיעַ חֹל"ם, וּמָאן רָקִיעַ דָּא ו' דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דָּא [ציור] רָקִיעַ, וְהַהוּא נִיצוֹץ חֹל"ם עֲלֵיהּ, וְהַאי נְקוּדָה אִיהִי מְחַיְּיבַת לְאָת ו', וְרָזָא דִּנְקוּדָה יְהוָה, וְרָזָא דְּמִלָּה רַק בַּאֲבוֹתֶיךָ חָשַׁ"ק יהו"ה, (דברים י טו) כִּי בִי חָשַׁ"ק וַאֲפַלְּטֵהוּ (תהלים צד יד), כִּ"י בִ"י רָזָא דִּשְׁמָא דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין, כִּ"י בִ"י יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְגוֹמֵר (משלי ט יא).

וְאִית מָאן דְּאִיהוּ מְפָרֵשׁ אִלֵּין

דף קכז.

תְּלַת גַּוְונִין בְּרָקִיעָא, דְּאִינּוּן חִוָּור וְאוּכָם וּתְכֵלֶת, חַד חִוָּור לְעֵילָּא מִן שְׂרַגָּא, וְחַד תְּכֵלֶת לְתַתָּא, אוּכָם בְּאֶמְצָעִיתָא אַפְרִישׁ בְּתַרְוַיְיהוּ, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ בְּקַדְרוּתָא דִּילֵיהּ, וְרָזָא דָּא מָאנֵי מַתְנִיתִין אוּקְמוּהוּ כְּגַוְונָא דָּא, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, כְּדֵי שֶׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן, מִיָּד דְּאִתְעַבַּר קַדְרוּתָא דִּשְׁמַיָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נ ג) אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת, מִיָּד נָהִיר שְׁמַיָּא וְאִשְׁתְּמוֹדָע אִיהוּ בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן, וְאִשְׁתְּמוֹדָע הָכָא תְּכֵלֶת מִסְטָרָא דִּשְׁמָאלָא, לָבָן מִסְטָרָא דִימִינָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וּבֵיהּ קוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בַת עַיִן.

וְהָכִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית צְרִיכִין לְיַיחֲדָא לָהּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּמָה דְּתַקִּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בַּכֹּכָבִים דְּאִינוּן בֵּינוֹנִים (כנויים), דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ, לֹא מִן הַכֹּכָבִים הַנִּרְאִים בַּיּוֹם, וְלֹא מִן הַכּוֹכָבִים הַנִּרְאִים בַּלַּיְלָה, אֶלָּא מִן הַבֵּינוֹנִים, דְּאִינוּן מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, הָא הָכָא תְּלַת גַּוְונִין בִּשְׁעַרְנָא, שְׁכִינְתָּא נֵר דְּאִתְאֲחֲדַת בְּהוֹן, (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, אוֹר דָּא אוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב, דְּאִיהִי נְשָׁמַת אָדָם, דִּנְהִירַת עַל נֵר, עַל תַּרְוַיְיהוּ אִתְּמַר, (בראשית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה.

גַּוְון חִוָּור בֵּיהּ אֵ"ל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, גַּוְון תְּכֵלֶת כָּרְסַיָּא דְּדִין, דְּאִינוּן אִימָּא עִלָּאָה אִימָּא תַּתָּאָה, אהי"ה אדנ"י, מֶלֶךְ דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ יהו"ה יהו"ה, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (משלי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע, וְאִינוּן חָכְמָה וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִסְטָרָא דְּדִין אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנִי אָמִית (דברים לב לט), וּמִסְטָרָא דְּכָרְסַיָּא דְּרַחֲמֵי אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַאֲחַיֶּה, וּבְגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כַּד הֲווֹ מִסְתַּכְּלִין בְּגַוְונָא תְּכֵלֶת דְּעִינָא הֲווֹ מַעֲנִישִׁין בֵּיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּכָל מָקוֹם שֶׁנָּתְנוּ חֲכָמִים עֵינֵיהֶם אוֹ מִיתָה אוֹ עוֹנִי.

דִּבְגַוְונָא חִוָּור מִתְלַבַּשׁ אֵ"ל מִן מִיכָאֵ"ל שַׂר הַחֶסֶד, וּתְחוֹתֵיהּ נָחָשׁ, וּפוֹרֵץ גָּדֵר יִשְׁכָּנוּ נָחָשׁ, בְּגַוְונָא סוּמָק אִתְלַבַּשׁ גַּבְרִיאֵ"ל שַׂר הַגְּבוּרָה, וּתְחוֹתֵיהּ שָׂרָף, בְּגַוְונָא יָרוֹק אִתְלַבַּשׁ אוּרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל שַׂר שָׁלוֹם, וּתְחוֹתֵיהּ עַקְרָב, בְּגַוְונָא אוּכָם אִתְלַבַּשׁ רָפָאֵ"ל שַׂר דִּשְׁכִינְתָּא, וּתְחוֹתֵיהּ צְמָאוֹן.

וּבְכָל אֲתַר דַּהֲווֹ מִסְתַּכְּלִין בְּגַוְונָא חִוָּור הֲווֹ מְחַיֵּי, וּבְזִמְנָא דְּאִסְתַּלַּק יהו"ה מִכָּרְסַיָּא דְּדִין וּמִכָּרְסַיָּא דְּרַחֲמֵי, לֵית תַּמָּן עוֹנְשָׁא וְלָא אַגְרָא, וּבְגִין דְּיהו"ה אִסְתַּלַּק בְּמַזָּלָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה דְּאִיהוּ כֶּתֶר עִלָּאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא הַכֹּל תְּלוּי בְּמַזָּל וַאֲפִילּוּ סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵיכָל, מַה דַּהֲוָה קָרוֹב יהו"ה לְכָל קוֹרְאָיו, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בֵּיהּ (קהלת ז כד) רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה, וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, לֵית מָאן דְּאַשְׁגִּיחַ לֵיהּ אֶלָּא בְּחָכְמָה וּבְבִינָה, וּבְגִין דָּא כַּד אִסְתַּלַּק לְהַהוּא אֲתַר לָא מַשְׁגִּיחַ לֵיהּ בְּכָל סְפִירָן, אֶלָּא בַּחָכְמָה וּבְבִינָה, דְּאִינוּן י"ם י' חָכְמָה

מ' בִּינָה, וּבְגִין דָּא רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה, וְעָמֹק עָמֹק מִ"י יִמְצָאֶנּוּ, וְרָזָא דְמִלָּה (מלכים א ה כט) קְרוֹבִים אֶל יהו"ה אלהינ"ו.

וְכַד אִסְתַּכַּל דָּוִד בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, וְחָזָא דְאִסְתַּלַּק לְאַי"ן בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, אָמַר עָלַיְיהוּ (תהלים קכד א) אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי, אַי"ן א' כֶּתֶר עִלָּאָה י' חָכְמָה ן' בִּינָה, חָזָא דְלָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין לֵיהּ, אֶלָּא בִּתְלַת צְלוֹתִין דְתַקִּינוּ אֲבָהָן, דְאִתְקְרִיאוּ הָרֵי יהו"ה, אָמַר עָלַיְיהוּ אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי, עֶזְרִי מֵעִם יהו"ה, דָּא מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, וְכִסֵּא דִין אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן, וְדָא יהו"ה דְאִיהוּ מִלְּגָאו דְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (ד"ה א כט) לְךָ יהו"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בַּעֲשַׂר סְפִירָן שַׁבַּח לֵיהּ דָּוִד, בְּגִין דְאִיהוּ לְגוֹ מִכֻּלְּהוּ, וְאִיהוּ מִלְּבָר דְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וְאִיהוּ בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, לָא אִשְׁתַּנִּי בְּכָל אֲתַר.

אִית עַיְינִין מִכַּמָּה גַּוְונִין, כְּגוֹן אַרְגָּמָ"ן רְגָמָ"ן, ר' רְפָאֵ"ל, ג' גַּבְרִיאֵ"ל, מ' מִיכָאֵ"ל, ן' נוריא"ל, וְרָזָא דְמִלָּה מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָ"ן (שיר ה ו), א' אוֹר דְנָהִיר בְּאִלֵּין אַרְבַּע גַּוְונִין, א' אורפניא"ל וְאִיהוּ

דף קכז:

מטטרו"ן, אוֹר פְּנִיאֵ"ל, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי שַׂר הַפָּנִים, וְאִיהוּ רזיא"ל וְאִיהוּ אוּרִיאֵ"ל, דְּהָכִי סָלִיק לְחֶשְׁבַּן רזיא"ל, וְאִיהוּ סָלִיק לְחֶשְׁבַּן רְמַ"ח פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּחֶשְׁבַּן אַבְרָהָ"ם, וְדָא מַלְאַךְ הַחֶסֶד, דְּמִתַּמָּן, אוֹרַיְיתָא אִתְיְיהִיבַת, הַדָּא הוּא דִכְתִיב (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְאִיהוּ מְמוּנֶּה עַל רָזֵי אוֹרַיְיתָא, וְהוּא גָּלֵי עֲמִיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא, יָדַע מָה בַּחֲשׁוֹכָא, בְּגִין דְּחֹשֶׁךְ אִיהוּ לְבוּשָׁא דְאוֹר, וּבֵיהּ אֵל"י דְאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ב) זֶה אֵל"י וְאַנְוֵהוּ, אוֹר הוּא ר"ז, וְכָל מָאן דְּיָדַע בְּהוּ עֲלֵיהּ אִתְמַר (דניאל ד ו) וְכָל רָז לָא אָנִיס לָךְ, וְאִיהוּ נָהִיר בְּגַוְונִין חִוָּור דְּעִינָא, וְאִיהוּ נוריא"ל נוּר דָּלִיק מִסִּטְרָא דְשְׂמָאלָא, דְתַמָּן רי"ו גְּבוּרָה, וּמִתַּמָּן פִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, כָּרְסַיָּא דְרַחֲמֵי לִימִינָא כָּרְסַיָּא דְדִינָא לִשְׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תַּרְוַיְיהוּ וּבֵיהּ יהו"ה, דְּכָפַל שְׁמֵיהּ תְּרֵין זִמְנִין יהו"ה יהו"ה, וּמֹשֶׁה דְאִתְאַחִיד בֵּיהּ כָּפַל שְׁמֵיהּ מֹשֶׁה מֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא וָאֶדָּעֲךָ בְּשֵׁ"ם (שמות לג יז) בְּתְרֵין שְׁמָהָן.

עַיְינִין מְרַקְמָן נְקִידִין בְּנְקוּדִין חְוִורִין, כְּגוֹן נְקוּדִין דְּעַל לוּלֵ"א, אִסְתַּמַּר מִנַּיְיהּ רַמַּאי אִיהוּ, וּמַאי דְּאִיהוּ בְּנְקוּדִין סוּמְקִין אוֹשִׁיד דְּמָא אִיהוּ, בְּנְקוּדִין יְרוֹקִין כַּעֲסָן אִיהוּ מִסְטָרָא דְּמָרָה, בְּנְקוּדִין אוּכְמִין גַּזְלָן אִיהוּ גַּנָּב, כָּל בִּישִׁין דְּעָלְמָא אִית בֵּיהּ, עַיְינִין עֲמִיקִין אִית בְּהוֹן עוֹמֶק טוֹב וְעוֹמֶק רָע, הַאי לָא יָדַע בַּר נַשׁ לְבֵיהּ, לְבֵיהּ עָמוֹק עָמוֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, אִם הוּא עוֹמֶק טוֹב לָא יָכִיל בַּר נַשׁ לְמִנְדַּע חָכְמָתֵיהּ, וְאִם הוּא עַם הָאָרֶץ כַּמָּה עֲמוּקִין מַחֲשַׁבְתִּין דִּילֵיהּ בִּישִׁין, הַאי אִיהוּ קֶבֶר פָּתוּחַ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ה י) קֶבֶר פָּתוּחַ גְּרוֹנָם וכו', לְשׁוֹנָם עָמֵל וָאָוֶן, אִסְתַּמַּר מֵעִינָא דָא, בְּכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא, אִיהוּ מִסְתַּכַּל לְתַתָּא לְמֶחְשַׁב כָּל מַחֲשָׁבִין בִּישִׁין, לֵית סוֹפָא לְרַשִׁיעוּתֵיהּ.

עַיְינִין גַּבְהָנִין בְּהִפּוּכָא, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (יחזקאל א יח) וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם וְגוֹמֵר, כְּמָה דְּעַיְינִין עֲמִיקִין אִינּוּן דִּינָא וּמוֹתָא, הָכִי עַיְינִין גַּבְהָנִין אִינּוּן חַיֵּי וְרַחֲמֵי, וְאִית עַיְינִין גַּבְהָנִין מִסְטָרָא דְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שמות טו א) כִּי גָאֹה גָּאָה, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם, וְאִית מִנְּהוֹן דְּאִתְחַזְיָין גַּבֵּיהּ (נ"א דאיחזיין על גבי) רוּחָא, וְאָחֳרָנִין דְּאִתְקְרִיאוּ גְּאוֹנִים בְּאוֹרַיְיתָא, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן עִקָּרָא לְעֵילָּא, וּבְגִין דָּא וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם, מִסְטָרָא דְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (קהלת ה ז) כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וְדָא מֶרְכָּבָה לְעֵילָּא מִן מֶרְכָּבָה, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה כב א) מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מַה לָּךְ אֵיפֹה כִּי עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגוֹת, וְאִלֵּין אִינּוּן דְּרָכְבִין עַל מֶרְכָּבוֹת.

וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן אִלֵּין אִינּוּן אוֹפַנִּים, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּאַתְוָון, וְגֹבַהּ לָהֶם אִלֵּין אִינּוּן שְׂרָפִים דְּאִינּוּן לְקֶבֶל טַעֲמֵי דִּלְעֵילָּא, כִּתְרִין עַל אַתְוָון, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם אִלֵּין נְקוּדִין, דְּאַתְוָון מְלֵאוֹת עֵינַיִם מִנַּיְיהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה ד י) עֵינֵי יהו"ה הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ, מַאי לְאַרְבַּעְתָּם, אִלֵּין תְּלַת חֵיוָון, אִינּוּן דְּאִתְקְרִיאוּ בְּשְׁמָא דְיהו"ה, תְּלַת זִמְנִין כְּגַוְונָא דָא יהו"ה יהו"ה יהו"ה, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל סְטַר לְכָל חַיָּה, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם כְּגַוְונָא דָא [ציור] הָא הָכָא שִׁבְעִים וּתְרֵין עַיְינִין דְּאִינּוּן לָקֶבֶל שִׁבְעִים סַנְהֶדְרִין, וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל גַּבֵּיהוֹן, אִלֵּין אִינּוּן וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם.

דף קכח.

כְּגַוְונָא דָא [ציור] הָא הָכָא חָמֵשׁ וְאַרְבְּעִין עַיְינִין כְּחֻשְׁבַּן אָדָם וְאִינּוּן יה"ו הו"י וה"י. וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עַל גַּבֵּי חֵיוָון וּמַשְׁרְיָין כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים

קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וְגַבֵּהּ לָהֶם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּשָׁכִינְתָּא אִיהִי עַל גַּבֵּי אוֹפַנִּים, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית סְפִירָן עַל גַּבֵּי חֵיוָון, דְּאִיהוּ כְּלִיל לוֹן מטטרו"ן, וְדָא אִיהוּ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם (קהלת ה ז), אִלֵּין אִינּוּן אַבָּא וְאִימָּא, כְּתָרָא עַל רָאשֵׁהוֹן, דְּאִינּוּן עַל גַּבֵּי שְׁרָפִים דְּתַלְיָין מִכָּרְסַיָּא.
וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן דָּא אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי עַל גַּבֵּי סְפִירָן דְּאִינּוּן תְּחוֹתָהּ, דְּמִינָהּ כָּל אַתְוָון, וְגַבֵּהּ לָהֶם דָּא חָכְמָה, דְּמִתַּמָּן נְקוּדִין, וְיִרְאָה לָהֶם דָּא כְּתָרָא דְּתַמָּן טַעֲמֵי, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם, אִינּוּן אוֹר צַח אוֹר מְצוּחְצָח אוֹר קַדְמוֹן, וְכַמָּה נְהוֹרִין דְּתַלְיָין מִנַּיְיהוּ דְּנָהֲרִין מִלְּגָאו, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא.
וְעוֹד וְגַבֵּיהֶן אִלֵּין אִינּוּן שִׁבְעָה גִלְגַּלֵּי עֵינָא, דְּאִינּוּן דָּא עַל גַּב דָּא כְּגִלְגַּלֵּי בְצָלִים, וְגַבֵּהּ לָהֶם דָּא עֵינָא דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל גַּוָּונִין, וְגַבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם אִלֵּין כַּנְפֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵּי וּכְרוּבֵי עֵינָא, דְּאַרְבַּע גַּוָּונִין אִית בְּעֵינָא לְקֶבֶל אַרְבַּע אַנְפִּין דְּכָל חַיָּה, וּתְרֵין כַּנְפֵי עֵינָא דְּאִינּוּן עַפְעַפַּיִם, וּתְרֵי כְּרוּבֵי עֵינָא, אִינּוּן לְקֶבֶל אַרְבַּע גַּדְפִּין דְּכָל חַיָּה, וּבְאִלֵּין אַרְבַּע גַּוָּונִין דְּעֵינָא נָהֲרִין אַרְבַּע אַתְוָון יהו"ה, וּבְאַרְבַּע כַּנְפֵי עֵינָא נָהִיר אדנ"י, דָּא אִיהוּ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם (שם) אִלֵּין אִינּוּן יהו"ה אהי"ה אַבָּא וְאִימָּא.
וְעוֹד עַיְינִין גְּבוֹהִין מִסִּטְרָא דִימִינָא, וְעַיְינִין עֲמִיקִין מִסִּטְרָא דְשְׂמָאלָא, דָּא עָנָו וְדָא בַּיְישָׁן, מִסִּטְרָא אֲחָרָא דָּא גַס רוּחַ וְדָא עַז פָּנִים, כְּרוּבֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵּי עֵינָא עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפּוּרְתָּא דְעֵינָא, תְּלַת גַּוָּונִין דְּעֵינָא אִינּוּן אהי"ה יהו"ה אדנ"י, כְּלָל וּפָרָט וּכְלָל, וְאִינּוּן יְחוּדָא בְּרָכָה קְדוּשָׁה, וְסִימָן יַ עֲנֵנוּ בְ יוֹם קָ רְאֵנוּ (תהלים כ י), דְּהָכִי סָלִיק חֲשְׁבַּן תְּלַת שְׁמָהָן אִלֵּין כְּחוּשְׁבַּן יב"ק, אהי"ה כֶּתֶר עִלָּאָה, יהו"ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אדנ"י שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אדנ"י כְּלָל (נ"א יהו"ה), אהי"ה פָּרָט, יהו"ה (נ"א אדנ"י) וּכְלָל.
וְעוֹד עֵינָא כְּגַוְונָא דְגוּפָא, תְּרֵין כְּרוּבִין דִּילֵיהּ כְּגַוְונָא דִתְרֵין שׁוֹקִין, תְּרֵין עַפְעַפֵּי עֵינָא לְקֶבֶל תְּרֵין דְּרוֹעִין, אִלֵּין מְסַכְּכִין וְאִלֵּין פָּרְחִין, וְאִית כְּרוּבֵי עֵינָא רַבְרְבִין וְעֵינָא זְעִירָא וְאִית כְּרוּבֵי עֵינָא זְעִירִין וְעֵינָא רַבְרְבָא, בְּגִין דָּא אָמַר לְאַהֲרֹן וְלַבָּשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד (ויקרא ו ג), וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, מַאי מִדּוֹ כְּמִדָּתוֹ, הָכִי צְרִיכִין לְבוּשֵׁי עֵינָא דְאִינּוּן כְּרוּבֵי עֵינָא, דְאִינּוּן דּוּ פַּרְצוּפִין כָּתְנוֹת עוֹר, דִּיהוֹן כְּמִדָּה דְעֵינָא.

וּבְגִין דָּא (דברים כה יג) לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּבֵיתְךָ אֶבֶן וָאֶבֶן אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה, דְּגוֹדָל אִיהוּ מִדָּה לְעַיְינִין לְחוֹטָמָא לְשִׁפְוָון לְאוּדְנִין לְפוּמָא, הַאי אִיהוּ מִדָּה דְכֹלָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא (שמות כו ב) מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעוֹת, וְעַל כַּנְפֵי עִינָא אִתְמַר (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, אִלֵּין אִינוּן גַּוְונֵי עִינָא, וְלָקֳבֵל תְּרֵין כַּנְפֵי עִינָא אִינוּן תְּרֵין שִׁפְוָון דְּפָתְחִין וְסָגְרִין, וּלְקִבְלַיְיהוּ תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וְעִינָא לָקֳבֵל לִבָּא דְּאִיהוּ אֵשׁ לוֹהֵט, וּבְכַנְפֵי רֵיאָה רוּחָא דְנָשֵׁיב בְּהוֹן, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת.

וְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר בָּרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל, וְאִם תִּשְׁכַּח עַיְינִין חַד זְעִיר וְחַד רַבְרָבָא, לַאו אִיהוּ דָא בַּמִּשְׁקָל וּבְמִדָּה, שַׁקְרָן אִיהוּ, אִסְתַּמַּר מִינֵּיהּ, אוֹ אִם עַיְינִין רַבְרְבִין וּפוּמָא זְעִירָא, וְחוֹטָמָא אֲרִיכָא וְאַנְפִּין זְעִירִין, (נ"א עקימין) דְּלָא אָזְלִין כֻּלְּהוֹן בְּמִדָּה, עַיְינִין וְחוֹטָמָא וְאַנְפִּין וּפוּמָא, עַוְלָן אִיהוּ דָא, וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה וְגוֹמֵר (ויקרא יט לה), בַּמִּדָּה דָא מִדָּה דְשִׁיעוּר קוֹמָה.

דף קכח:

דְּכָל מָאן דְּלָא אִיהוּ בַּעַל מִדּוֹת, אַכְחִישׁ שִׁעוּר קוֹמָה דִּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְנְטִיל מִתַּמָּן, דַּעֲשַׂר סְפִירָן דִּלְעֵילָּא כֻּלְּהוּ אָזְלִין בַּמִּדָּה מִסְטָרָא דְאֶת י', וּבַמִּשְׁקָל מִסְטָרָא דְאֶת ו', תְּרֵי מֵאָזְנֵי הַשֶּׁקֶל אִינּוּן ה' ה', מִדָּה אַחַת.

תָּא חֲזֵי י' אִיהוּ רֵישָׁא, וְאִיהוּ מִדָּה דְעַיְינִין דְּאוּדְנִין דְּאַנְפִּין דִּתְרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא, מִדָּה דְפוּמָא, שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ דָּא ו', שֶׁקֶל דְּגוּפָא, כַּנְפֵי הַשֶּׁקֶל ה' אֶצְבְּעָן דִּימִינָא וְה' דִּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דִּשְׂמָא דְיהו"ה אִיהוּ מִדָּה וְשִׁעוּר וּמִשְׁקָל, אָמַר קְרָא (ויקרא יט לה) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוּרָה, וּכְגַוְונָא דָא לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ אֶבֶן וָאֶבֶן גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה (דברים כה יג), מַאי כִּיס הָכָא דָּא פוּמָא.

אַדְהָכִי הָא סָבָא עִלָּאָה אִזְדַּמַּן לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר וְהָא אִם עַיְינִין שְׁקִילִין הָא אִינּוּן בַּמִּדָּה, אֲבָל אִם אִינּוּן עַיְינִין רַבְרְבָן וְשִׁפְוָון זְעִירִין לָא אַכְחִישׁ מִדָּה, אֶלָּא אִם עַיְינִין דָּא רַב וְדָא קְצַר, דָּא עָב וְדָא כָּחוּשׁ, אוֹ אַנְפִּין דָּא אֲרִיךְ וְדָא קְצַר, דָּא עָב וְדָא כָּחוּשׁ, אֶלָּא בָּתַר דְּזִיווּגִין שְׁקִילִין כָּל חַד לְמִינֵּיהּ, וַדַּאי לָא אַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

ב' בְּתוֹסֶפְתָּ, תְּרֵין כִּיסוֹת פִּימָא וְלִבָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין עֲלַיְיהוּ, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, דְּוַדַּאי אִיהוּ מַאיְלָנָא דְטוֹב וָרָע, דְּאִיהוּ יֵימָא חַד בְּלֵב וְחַד בְּפֶה, מָאן דְּאִיהוּ מֵאִילָנָא דְחַיֵּי אִיהוּ תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, פִּימָא וְלִבָּא שָׁוִים, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעוֹלָם, אֲבָל אָחֳרָא דְּאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ דְּלַאו פִּימֵיהּ וְלִבֵּיהּ שָׁוִין, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם ב יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, דְּוַדַּאי דָּא אִיהוּ עִרְבּוּבְיָא בִּישָׁא, דְּמִשַּׁקֵּר מוֹנְיָיטָא דְּמַלְכָּא, דְּמָעֲרֵב כַּסְפָּא בַּעוֹפֶרֶת. וְדָא הֲוָה חֵטְא דְּחַוָּה דְּהִטְּיל בָּהּ נָחָשׁ זוּהֲמָא, דְּאִיהוּ עוֹפֶרֶת דְּאִתְעָרֵב בְּטִפָּה (נ"א בכספא) חִוָּורָא כַּסְפָּא מְזוּקָק, וְלָא אִתְדַּכֵּי זוּהֲמָא מִנַּיהּ עַד דְּאָתָא אַבְרָהָם וְעָאל בְּנוּרָא וְאִתְלַבַּן כַּסְפָּא, וְנָפִיק עוֹפֶרֶת לְבָר דְּאִיהוּ יִשְׂמָעֵאל, וְאִתְּמַר בְּאָדָם מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ הֲוָה, אִתְעָרֵב עִרְבּוּבְיָא בְּדַהֲבָא, אִצְטְרִיךְ בְּיִצְחָק, וַאֲפִיק זוּהֲמָא לְבָר וְדָא עִשָּׂו, בְּיַעֲקֹב נָח וְאִשְׁתְּרַשׁ וַאֲפִיק תּוֹלָדִין, וְאִתְרַבֵּי עֵץ הַחַיִּים בְּעַנְפּוֹי וְשָׁרְשׁוֹי.

עַיְינִין בְּעַגּוּלָא מִסְטָרָא דְּאָת י', בַּאֲרִיכוּ מִסְטָרָא דְּאָת ו', כַּנְפֵי עִינָא אִינּוּן ה"ה, בְּאַרְבַּע אַתְוָון אִלֵּין אִיהוּ עִינָא בַּמְּדָה בַּמִּשְׁקָל וּבְמִשּׁוּרָה, וְהָכִי כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר בֵּיהּ תִּשְׁכַּח יהו"ה, דְּאָזִיל בַּמְּדָה וּבַמִּשְׁקָל, וְאִיהוּ בַּמְּדָה וּבַמִּשְׁקָל דְּדִבּוּרָא, קָלָא אִיהוּ שֶׁקֶל, מְדָה דִּבּוּר, כַּנְפֵי תִּקְלָא תְּרֵין הֲבָלִין דְּאִינּוּן אֲמִירָה וּקְרִיאָה.

גַּוְונִין דְּעֵינָא, חִוָּור לְבָנָ"ה סוּמָק מַאֲדִי"ם, יָרוֹק חַמָּ"ה, אוּכָם שַׁבְּתַא"י, תְּכֵלֶת צֶדֶ"ק, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְחֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת יְסוֹד וּמַלְכוּת, תְּרֵי כְּרוּבֵי עֵינָא נָצַח וְהוֹד לְקִבְלַיְיהוּ נֹגַ"ה כֹּכָ"ב, כְּגַוְונָא דְסִטְרָא דְּדָכְיוּ, הָכִי אִינּוּן מִסְטָרָא אָחֳרָא.

שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת אִינּוּן שֶׁבַע כְּפוּלוֹת ב ג ד כ פ ר ת כְּגַוְונָא דָא ב ב ג ג ד ד כ כ פ פ ר ה ת ת, דִּינָא רַפְיָא וְדִינָא קַשְׁיָא, וּבְהוֹן וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וְשׁוֹב (יחזקאל א יד), רָצוֹא בְּדָגָ"שׁ וָשׁוֹב בְּרָפֵ"ה, וְאִינּוּן דִּינָא וְרַחֲמֵי, וְהָכִי אִינּוּן מִסְטָרָא אָחֳרָא שֶׁבַע כְּפוּלוֹת, לְקִבְלַיְיהוּ שֶׁבַע רְקִיעִין שֶׁבַע אַרְעִין, וְאִינּוּן שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת (זכריה ד ב), וְהָכִי אִינּוּן שֶׁבַע תַּרְעִין דְּגֵיהִנָּם וְשֶׁבַע הֵיכָלִין, מַלְיָין נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וַחֲשׁוֹכָא, דְּמִתַּמָּן הֲוָה מִתְנַבֵּא בִּלְעָם חַיָּיבָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה נא ו) כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה, וְכֹכְבַיָּא דִּלְהוֹן עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם לד ד) וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם (תהלים

קב כז), הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַעֲמוֹד, וּבַאֲבוּדָא דִלְהוֹן (שם צו יד) יִ שְׁמְחוּ הַ שָּׁמַיִם וְ תָגֵל הָ אָרֶץ דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּשֵׁמָא דְיהו"ה.
אַנְפִּין אִינוּן בְּאַרְבַּע גַּוְונִין, אִית בַּר נַשׁ

דף קכט.

דְּאַנְפּוֹי חִוְורִין מִסְּטָרָא דְאַנְשֵׁי חַיִל, וְאִית בַּר נַשׁ דְּאַנְפּוֹי סוּמְקָא מִסְּטָרָא דְיִרְאֵי אלהי"ם, וְאִית בַּר נַשׁ דְּאַנְפּוֹי יְרוֹקִין מִסְּטָרָא דְאַנְשֵׁי אֱמֶת, וְאִית בַּר נַשׁ דְּאַנְפּוֹי אוּכְמִין מִסְּטָרָא דְשׂוֹנְאֵי בָצַע, לְקִבְלַיְיהוּ אַרְבַּע אֻחֳרָנִין מִסְּטָרָא דְמָסָאֲבוּ כֻּלְּהוּ חֲשׁוֹכִין, אַנְפִּין מִסְּטָרָא דִימִינָא בִּישָׁא עוֹפָרֶת, דְּמִתְרַבְּין מִלֵּיחָה חִוָּורָא, אִינוּן עָבִים וְגַסִּים, וְעִינוֹי גַּסִּים וְעָבִים, וְגוּפֵּיהּ עָב וְגַס, מִסְּטָרָא דִימִינָא מוֹחָא, חִוָּורָא כְּכַסְפָּא, זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבִי (ישעיה מא ה), וּמָאן דְּאִיהוּ אַנְפּוֹי וְגוּפֵּיהּ וְכָל אֲבָרִין דִּילֵּיהּ גַּסִּין וְעָבִים, אִיהוּ עָצֵל כָּבֵד חָשׁוּךְ, וּמִסְּטָרָא דְהַאי לֵיחָה אִתְמַר בְּאַבְרָהָם (בראשית טו יב) וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם, וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדוֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו, וְהַאי לֵיחָה אִיהִי זוּהֲמָא דְהִטְיל נָחָשׁ בְּחַוָּה, וּמִסְּטָרָא דִילֵּיהּ תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה (שמות ה ט), וּמִסְּטָרָא וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבוֹדָה קָשָׁה (שמות ה ט), וּמִסְּטָרָא וַיַּכְבֵּד לֵב פַּרְעֹה (שם ט ז) וַעֲבָדָיו, וְאִיהִי כּוֹבֶד הַמַּס וְכוֹבֶד הַמְּלָאכָה.
אַנְפִּין יְרוֹקִין, אִינוּן מִסְּטָרָא דְמָרָה, יְרוֹקִין חֲשׁוֹכִין, וְהַאי בַּר נַשׁ אִיהִי קַל, בְּהִפּוּכָא דְלֵיחָה דְאִיהִי כְּבֵדָה, הַאי קַל וְהַאי כָּבֵד, הַאי פֻּתִי לְבִישׁ וְהַאי פִּקְחָא לְבִישׁ, הַאי מַזְקִין בְּמְהִירוּ וְאַקְדִּים בְּסֵיבוּ, וְהַאי קַשִּׁישׁ בְּסֵיבוּ, וְאִיהוּ מְאוּחָר בְּסֵיבוּ, הַאי אִתְעֲבַד פֻּתִי לְמִפְתֵּי בְנֵי נָשָׁא בְּרַמָּאוּת, בְּגִין דְּאִיהוּ מִסְּטָרָא דְנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְמַפֵּתִי לִבְנֵי נָשָׁא, אִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ, וְהַאי יְרוֹקָא פִּקִיחָא לְבִישׁ, הַאי כָּל מַה דְּאִית בְּלִבֵּיהּ שָׁפִיךְ לְבָר, וְהַאי גָּנִיז לוֹן לְגָאו, הַאי כָּל עוֹבָדוֹי בְּעִכּוּבָא, וְדָא כָל עוֹבָדוֹי בְּמְהִירוּ, וְאִיהוּ יָבֵשׁ גּוּפָא וְאַנְפִּין וְכָל אֲבָרִין דִּילֵּיהּ, בְּהִפּוּכָא דְאָחֳרָא, בְּגִין דְּגֵיהִנָּם דְּאִיהִי מָרָה יְרוֹקָא אוֹקִיד בֵּיהּ דְּאִיהִי כֹּעַס, כַּעְסָן אִיהוּ וַדַּאי, דְּאוֹקִיד בֵּיהּ נוּרָא לְפוּם שַׁעֲתָא וּמַיָּד שָׁכִיךְ, הָכִי כָּל עוֹבָדוֹי בָּעֵי לְמֶעֱבַד בְּמְהִירוּ, וְאָחֳרָא דְאִיהוּ כָּבֵד בְּנַחַת, דָּא בְּהִפּוּכָא דְדָא, דָּא נָחָשׁ וְדָא שָׂרָף, דָּא מַיָּא וְדָא אֶשָׁא, מַיָּא דְמֵי טוֹפָנָא דְחָבִיל כָּל בִּשְׂרָא, הַאי אָחֳרָא מִנֵּיהּ גָּפְרִית וְאֵשׁ.

אַנְפִּין סוּמְקִין מִסְּטְרָא אָחֳרָא, הַאי אִתְחֲזֵי בֵּינוֹנִי לָא גַס וְלָא יָבֵשׁ, הַאי אִתְאַדַּם מִסְּטְרָא דְמַאֲדִים, אוֹשִׁיד דְּמָא אִיהוּ, אִסְתַּמַּר מִנַּיְהּ, וּתְרִין אִינּוּן בְּהַפּוּכָא סוּמָק וְאוּכָם, דָּא בֵּינוֹנִי בְּמַתְקְלָא, וְדָא בְּהַפּוּכָא מִסְּטְרָא אָחֳרָא, דָּא שַׁמְחָן וְדָא עָצִיב, שַׁמְחָן מִסְּטְרָא דְּדָם, שְׁחוֹק הַכְּסִיל, וְדָא עָצִיב מִסְּטְרָא דְמָרָה אוּכְמָא, דָּא גֵּוִיל וְשָׁפִיךְ דְּמָא, וְאִיהוּ וַוּתְרָן, וְדָא כָּנִישׁ קוֹבֵץ עַל יָד.

מִסְּטְרָא דְּדַכְיוּ בְּהַפּוּכָא, אַנְשֵׁי חַיִל אַנְפִּין חִוְורִין מִסְּטְרָא דְמוֹחָא, יִרְאֵי אלהי"ם מִסְּטְרָא דְּלִבָּא, אַנְשֵׁי אֱמֶת מִסְּטְרָא דְּפִימָא, שׂוֹנְאֵי בֶצַע מִסְּטְרָא דְּגוּפָא, וְהָא אוּקְמוּהָ אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אלהי"ם אַנְשֵׁי אֱמֶת שׂוֹנְאֵי בֶצַע מִסְּטְרָא דְאדנ"י, שִׁעוּר וּמִדָּה דְּלְהוֹן יהו"ה מִלָּעָאו וּמִלְּבָר, י' אִתְלַבַּשׁ בְּאַנְשֵׁי חַיִל וְדָא מוֹחָא דְּתַמָּן חָכְמָה, ה' בְּיִרְאֵי אלהי"ם דְּאִיהוּ לִבָּא, וְתַמָּן דְּחִילוּ וּרְחִימוּ דְּאִינּוּן י"ה בִּימִינָא וּבְשְׂמָאלָא, וְאִינּוּן נְסְתָּרוֹת בְּמוֹחָא וּבְלִבָּא, ו' אִתְלַבַּשׁ בְּפִימָא מִסְּטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִינּוּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, ה' אִתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא מִסְּטְרָא דְּאִלֵּין שׂוֹנְאֵי בֶצַע, וְאִינּוּן תּוֹרָה וּמִצְוָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וְהַ נִּגְלוֹת.

אַנְפִּין עֲגוּלִין מִסְּטְרָא דְנְקוּדֵי, דְּאִינּוּן קְמֵ"ץ פַּתָ"ח צֵר"י סֶגו"ל שְׁבָ"א חֹל"ם חִר"ק שֻׁר"ק שׁוּר"ק, מַלְכוּת עִגּוּלָא דְכֻלְּהוּ. תָּא חֲזֵי, תֵּשַׁע זְמָנִין יהו"ה, בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה נְקוּדָה דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ יהו"ה בַּמַּלְכוּת בְּלָא נְקוּדָה, וְאִלֵּין אִינּוּן נְקוּדִין דִּמְחַיְּיבִין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, תֵּשַׁע נְקוּדִין אִינּוּן חַד יהו"ה בְּקְמֵ"ץ, תְּנָיְינָא יהו"ה בְּפַתָח, תְּלִיתָאָה יהו"ה בְּצֵירֵ"י, רְבִיעָאָה יהו"ה בְּסֶגו"ל חֲמִשָּׁאָה יהו"ה בִּשְׁבָ"א,

דף קכט:

שְׁתִיתָאָה יהו"ה בְּחֹל"ם, שְׁבִיעָאָה יהו"ה בְּחִיר"ק, תְּמִינָאָה יהו"ה בְּשָׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת, תְּשִׁיעָאָה יהו"ה בְּשׁוּר"ק, מַלְכוּת יהו"ה כְּלִילָא מִכֻּלְּהוּ. קְמֵ"ץ אִתְקְרֵי בִּנְקוּדָה דָּא מִסְּטְרָא דְכֶתֶר עִלָּאָה דְּאִיהוּ סָתִים בְּקְמֵ"ץ, דְּאִיהוּ סָתִים בְּמַחֲשָׁבָה, דְּלָא יָדַע בַּר נַשׁ מַה דְּאִית בְּגַוּיְהּ, וּמָאן דְּאִיהוּ לְגַו סָתִים בְּמַחֲשָׁבָה, עִלַּת הָעִלּוֹת קָרִינָן לֵיהּ.

וְאִתְקְרֵי פַּתָ"ח כִּנְקוּדָה דָּא מִסְּטְרָא דְּחָכְמָה, דְּבָהּ אִתְפַּתַּח וְאִתְגַּלְיָיא מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, כְּגַוְונָא דָּא לְעֵילָּא כְּדֵיוֹקְנָא דָּא, לְתַתָּא כְּדֵיוֹקְנָא דָּא וּתְרִין נְקוּדִין אִתְגְּלִיאוּ בְּאֵימָא, בְּכְתָרָא עִלָּאָה סְתִימִין אִינּוּן, וְאִתְעֲבִידוּ צֵרִי יֱהוֶה, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (בראשית ב ז) וַיִּיצֶר

יהו"ה, כִּי בְיָ"הּ יהו"ה צוּר עוֹלָמִים (ישעיה כו ד), צִיֵּיר תְּרֵין עָלְמִין עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי.

סָגוֹ"ל דָּא חֶסֶד, בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא אִיהוּ סָגוֹלְתָּ"א לְעִילָּא, סָגוֹ"ל לְתַתָּא, סָגוֹלְתָּא וּרְחִימָא מִסְטְרָא דִּימִינָא, שְׁבָ"א כְּגַוְונָא דָּא מִסְטְרָא דְשְׂמָאלָא, כִּי בָאֵ"שׁ יהו"ה נִשְׁפָּט (שם סו טז), וַתִּפּוֹל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם (איוב א טו), שְׁבָה עִמְדִי (בראשית כט יט) דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרֵי שְׁבָ"א מִסְטְרָא דְשְׂמָאלָא. וְאִתְקְרֵי חֹל"ם כְּגַוְונָא דָּא מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, מִשָּׁם רוֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל (שם מט כד), אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה (תהלים קיח כב), כָּל מַרְגְּלִיתָא יַקִּירָא אִיהִי בְּחֹל"ם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות כח יט) לֶשֶׁם שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה, וּבֵיהּ וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם (בראשית מא מא).

חֵר"ק אִתְקְרֵי מִסְטְרָא דְשׂוֹקָא יְמִינָא כְּגַוְונָא דָּא בֵּיהּ חֲקִירָה, הַחֵקֶר אֱלוֹ"הַ תִּמְצָא (איוב יא ז), וְאִיהוּ קֶרַח הַנּוֹרָא, קֶרַח מֵהַהוּא נוֹרָא (יחזקאל א כב) דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. שֵׁר"ק הוֹד אִתְקְרֵי, כְּגַוְונָא דָּא יְהֹוָה, מִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שֵׁר"ק, קֶשֶׁר הַמֻּרְכָּבָה, וְאִיהוּ הוֹד דְּמַשָּׁה, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּימוּ חֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית (שמות כו כז), כְּחוּשְׁבַּן ה' דִּילֵיהּ, אִשְׁתָּאַר ו"ד דּוּ פַּרְצוּפִין, עֲלֵיהּ אִתְּמַר (שם טז) עִשֶּׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, קֶרֶשׁ, קֶשֶׁר.

שׁוּרֵק יוּהוּוּהוּ, דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ קוֹשֵׁר הַמֻּרְכָּבָה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ד"ה א כט יא) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְדָא דְּמִתַּרְגְּמִינָן דַּאֲחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ירמיה ב כא) וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּל�ּהּ זֶרַע אֱמֶת, זֶרַע אֱמֶת הוּא וַדַּאי, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, אִיהוּ זֶרַע, וּשְׁכִינְתָּא עִזֶּר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב יח) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, כָּל אִלֵּין נְקוּדִין אִתְחַיְּיבוּ בִּשְׁמָא (נ"א אתחייב שמא) קַדִּישָׁא מִסְטְרָא דְּתֵשַׁע סְפִירָן, וּמַלְכוּת כְּלִילָא דְּכֻלְּהוּ, אַהֲבַת כְּלוּלְתָּיךְ (ירמיה ב ב), הָא הָכָא אַנְפִּין עַגּוּלִין דִּלְעִילָּא, נְקִידִין בְּנְקוּדִין.

וְאִית אַנְפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי, אַנְפִּין דְּרַחֲמֵי, וְאַנְפִּין דְּזַעַם, דִּבְהוֹן וְאֵ"ל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם (תהלים ז יב), וּבְגִין דָּא אָמַר לְמֹשֶׁה הַמְּתֵן לִי עַד שֶׁיַּעַבְרוּ פָּנִים שֶׁל זַעַם, וּמִיָּד וַיַּעֲבֹר יהו"ה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא, יהו"ה יהו"ה אֵ"ל רַחוּם וְחַנּוּן (שמות לד ו), דְּאִינּוּן בְּרָזָא דְּאַת וָא"ו, תְּלַת עֲשַׂר מְכִילָן, א' דִּבְאֶמְצָעִיתָא דְּוָא"ו אֶרֶךְ אַפַּיִם מַאי אַפַּיִם דִּילֵיהּ ו"ו,

דִּבְהוֹן מַאֲרִיךְ אַנְפִּין עַל חַיָּיבַיָּא, וּמְרַחֵם עַל עָלְמָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (במדבר ו כה) יָאֵר יהו"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ, יִשָּׂא יהו"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ, ה' ה' אינוּן גַּוְונִין דְּאַנְפִּין חִוָּור וְסוּמַק, וְחוֹטָמָא אִיהוּ אֲרִיךְ אַנְפִּין, יו"ד פִּימָא כְּלָלָא דְּתַלַת דַּרְגִּין, י' חוּט בְּעַגּוּלָא, ו' לָשׁוֹן, ד' כְּלָלָא דְּאַרְבַּע תִּקוּנִין שִׁפְוָון וְשִׁינַיִם וְחֵךְ וְגָרוֹן.

תָּא חֲזֵי אִתְמַר בְּאָדָם (איוב יד כ) מְשַׁנֶּה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ, וּמַאן גָּרִים לֵיהּ שְׁנוּיָא דְּאַנְפִּין, לְשַׁנָּאָה לֵיהּ דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעָן בֵּיהּ מָארֵי דְּדִינָא, הַאי אִיהוּ שְׁנוּי מָקוֹם שְׁנוּי הַשֵּׁם שְׁנוּי מַעֲשֶׂה. וְעוֹד נְקוּדִין אִינוּן סֻגּוֹלִין נָהֲרִין (נ"א בהדין) נְקוּדָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינוּן נְעָנוּעִין דְּאַתְוָון, לְקֶבֶל פִּרְקִין וְעַרְקִין, דְּאִינוּן נְעָנוּעִין דְּאֲבָרִין דְּגוּפָא. וְאִתְקְרִיאוּ בְּאִלֵּין שְׁמָהָן, ק"דומיאל (נ"א ק"דמיאל) (ס"י קמואל) מ"לכיאל צ"וריאל הָא קַמֵּץ בְּאַתְוָוֹי, פ"דאל ת"ומיאל ח"סדיאל הָא פַּתָח, צ"וריאל ר"זיאל י"ופיאל הָא צֵרֵי, ס"מטוריה

דף קל.

ג"זריאל (נ"א ג"בריאל) ו"ענאל ל"מואל הָא סֶגוֹל, ש"מעיאל ב"רכיאל א"הניאל הָא שְׁבָא, ח"ניאל ל"הריאל (נ"א ל"הדיאל) מ"חניאל הָא חוֹלָם, ח"זקיאל ר"הטיאל ק"רשיאל (נ"א ק"דושיאל) הָא חִרֵק, ש"מועאל ר"עמיאל ק"ניאל הָא שׁוּרֵק, ש"משיאל ר"פאל ק"דשיאל הָא שׁוּרֵק, הָא תְּמַנְיָא וְעִשְׂרִין שְׁמָהָן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קיא ו) כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, זַכָּאִין אַנְפִּין דְּנָהֲרִין בְּהוֹן אִלֵּין שְׁמָהָן, וְאִינוּן לָקֶבֶל י"ד פִּרְקִין דְּיָד יְמִינָא וְלָקֶבֶל י"ד פִּרְקִין דְּיָד שְׂמָאלָא, יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְאִם לַאו עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (משלי יא כא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע.

חוֹטָמָא אֲרִיכָא, דָּא הוּא בַּר נַשׁ דְּאִית בֵּיהּ רַחֲמֵי, חוֹטָמָא קְמִיטָא מָארֵי דְּרוּגְזָא אִיהוּ, חוֹטָמָא עֲקִימָא מִסְטָרָא דְּחִוְיָא אִיהוּ בְּכָל אֵבֶר דְּחָב בַּר נַשׁ הַהוּא חִוְיָא אִיהוּ כְּרִיכָא תַּמָּן וְעָקִים לֵיהּ, בֵּין בְּאוּדְנִין בֵּין בְּעַיְינִין בֵּין בְּחוֹטָמָא בֵּין בְּפִימָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (קהלת א טו) מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לְתִקּוֹן וְגוֹמֵר, וְכָל כְּאֵבִין דִּבְנֵי נָשָׁא דְּאִינוּן תַּקִּיפִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כח נט) וְהֶלְיָם רָעִים וְנֶאֱמָנִים, הוּא דְּנָשִׁיךְ לוֹן הַהוּא חִוְיָא בְּכַמָּה נְשִׁיכִין בְּהַהוּא אֵבֶר דְּחָב, עַד דְּאִתְפַּרַע מֵהַהוּא חוֹבָא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר אֲפִילּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יַפְסִיק, לֹא יַפְסִיק בְּיִחוּדָא בְּצִלּוֹתֵיהּ, וְהָא כְּתִיב בְּכָל פִּקּוּדִין (ויקרא יח ה)

וְחַי בָּהֶם, וְלֹא שֶׁיְּמוּת בָּהֶם, אָמַר לָהֶם בְּגִין דָּא אָמְרוּ אֲבָל עַקְרֵב פּוֹסֵק בְּגִין דְּקָטִיל. תָּא חֲזֵי בְּחוֹטָמָא אִית תְּרֵין נוּקְבִין, מֵחַד נָפִיק רוּחָא, וּמֵחַד נָפִיק תְּנָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דברים כט יט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יהו"ה וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ הַהוּא, בְּרוּחָא קַרִיר אָמַר (שמות טו ח) וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם, בִּתְנָנָא דְּסָלִיק כֻּעָשָׁן אָמַר (שם) נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם.

אוּדְנִין אִית בְּהוֹן אִדְרִין וְאַכְסַדְרִין, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר דָּוִד שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, דְּאִינּוּן כִּי גָבוֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם (קהלת ה ז), אִי אִינּוּן אֲטִימִין אוּדְנִין לְתַתָּא, הָכִי אִינּוּן אֲטִימִין תַּרְעִין דִּשְׁמִיעָה לְעֵילָּא לְגַבֵּיהוּ, וְאִינּוּן תַּרְעִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים סה ג) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד), מִתַּמָּן צָרִיךְ לְכַוְונָא בִּשְׁמִיעָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא שְׁמִיעָה בְּאָן אֲתַר תַּלְיָא לְעֵילָּא.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי רְאִיָּה הוּא כִּסֵּא לַמִּזְרָח, דְּמִתַּמָּן נְהוֹרָא נָפִיק לְעוֹלָם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מִזְרָח מִשָּׁם הָאוֹר יוֹצֵא לְעוֹלָם, יְהוּדָה אִיהוּ לַמִּזְרָח, וְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מט ט) גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה. מַעֲרָב דָּא פִּימָא דְּתַמָּן עֲרוּב דְּכֹלָּא, וְתַמָּן מִתְעָרְבִין כָּל חֵיְילִין וְכָל דַּרְגִּין, וּמַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְמַעֲרָב, וּמִטָּה לְמַעֲרָב בֵּין צָפוֹן לַדָּרוֹם. שְׁמִיעָה לָקֳבֵל שֵׂלְחָן בַּצָּפוֹן, וְתַמָּן דְּחִילוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (חבקוק ג ב) יהו"ה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, וּמַחֲנֵה דָן לַצָּפוֹן, וְאֶזֶן דְּמוּת אַל"ף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אֵלֶּה בִּינָה, דְּאִיהִי נַמִּי עוֹז לַצָּפוֹן. רֵיחָא לַדָּרוֹם, רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהו"ה (ויקרא א ט), וְאִית לְחוֹטָמָא תְּרֵין נוּקְבִין, כְּלִילָן מִדִּינָא וְרַחֲמֵי, וְאִינּוּן י' י', חוֹטָמָא ו' בְּאֶמְצָעִיתָא, תְּרֵין צְנוֹרוֹת אִינּוּן דִּילֵיהּ, וְאִתְמַר לְגַבֵּי מַחֲנֵה רְאוּבֵן לַדָּרוֹם רְאוּ בֵן, תְּרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא אִינּוּן לָקֳבֵל לֵאָה וְרָחֵל, חוֹטָמָא בְּאַרַח מֵישׁוֹר בֵּינַיְיהוּ דָּא יַעֲקֹב.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מְנָא לָךְ דְּאִימָּא (נ"א דבינה) אִיהִי לַצָּפוֹן, וּבָהּ תַּלְיָא שְׁמִיעָה, אָמַר לֵיהּ בְּרִי חַמְשִׁין תַּרְעִין אִנּוּן דְּבִינָה, וּבָהּ מְיַיחֲדִין כ"ה כ"ה אַתְוָון תְּרֵין זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא, וְיִשְׂרָאֵל אִיהוּ בֶּן י"ה, בִּינָה וַדַּאי כְּלָלָא דִּתְלַת אַתְוָון אַבָּא וְאִימָּא וּבְרָא, וּבְגִין דָּא שְׁמִיעָה בָּהּ תַּלְיָא, לֵית תִּקוּנָא מֵאִלֵּין אַרְבַּע אַתְוָון דְּלָא אִתְכְּלִילָן בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאִינּוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאַרְבַּע אַתְוָון דְּאִינּוּן יהו"ה אִיהוּ לָא אִשְׁתַּנְּיָ בְּכָל אֲתַר, אִיהוּ שָׁמַע דִּשְׁמָאלָא

דף קל:

לְיִשְׂרָאֵל, וְאִסְתַּכַּל בִּימִינָא עֲלַיְיהוּ, וּבַדְּרוֹם אִיהוּ מְרַחֵף עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א ב) וְרוּחַ אלהי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, וּבְמַעֲרַב אִיהוּ מְמַלֵּל עִמְּהוֹן, שְׁנוּיִין אִינוּן בְּמַאנֵי דְּגוּפָא, אֲבָל בֵּיהּ לֵית שְׁנוּיָא כְּלָל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יהו"ה לֹא שָׁנִיתִי.

וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר (דאיהו נרא דכל פקודא) בָּעִי בַר נַשׁ לְאַמְלָכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְתַקְנָא לֵיהּ אֲתַר דַּכְיָא וּנְקַיְיא לְשַׁרְיָא לֵיהּ תַּמָּן, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְבַעֲרָא מִנַּיְיהּ מִכָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, כָּל מַחֲשָׁבִין וְכָל הִרְהוּרִין בִּישִׁין דְּטִנּוּפִין דְּאִינוּן קְלִיפִּין, וְצָרִיךְ לְאוֹקָדָא לוֹן בְּכָל פִּקּוּדִין כְּשֵׁרִין, דְּשַׁרְיָין עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּאִינוּן נְרוֹת, דְּכָל פִּקּוּדָא נֵר אִתְקְרִיאַת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ו כג) כִּי נֵר מִצְוָה, נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם (שם כ כז), וּבָהּ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי (שם) חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן, וּלְבַעֲרָא מִנַּיְיהוּ שְׁאוֹר וְחָמֵץ מוֹץ וְתֶבֶן, שְׁאוֹר וְחָמֵץ מִן הָעִסָּה (נ"א הטפה), מוֹץ וְתֶבֶן מִן הַחִטָּה, לְשַׁרְיָא תַּמָּן י"ה, י' בְּעִסָּה דְּאִיהִי טִפָּה, ה' בְּחִטָּה, דְּאִיהִי לְבַעֲרָא חֵט מִן ה' דְּאִשְׁתְּאֲרַת סֹלֶת נְקִיָּה.

דְּכָל פִּקּוּדָא דְּשַׁרְיָא עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ, וְכָל חֵיְילִין וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין דְּתַלְיָין מִנַּיְיהּ, כֻּלְּהוּ אִתְכַּנְּשׁוּ לְהַהוּא אֵבֶר, וְנָטְרִין לֵיהּ מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין, וּמָאן דְּחָלִיף לוֹן אוֹ קָרָא לוֹן בְּאֵבֶר דִּלַאו דִּלְהוֹן, וְלַאו אִינוּן מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, אִיהוּ אַכְחִישׁ סִדּוּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְלַאו מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבֵּיהּ, לְמַלְכָּא דְּשַׁוּוּ מְמַנָּן עַל מַלְכוּתֵיהּ, וּפָלִיג לוֹן עַל כָּל אֶתַר וַאֲתַר, וְאָמַר לוֹן אַנְתּ תְּהֵא מְמַנָּא עַל אֲתַר כַּךְ וְכַךְ, וְאַנְתְּ כַּךְ וְכַךְ, וּלְכָל חַד שַׁוּוּ לֵיהּ בַּאֲתַר יְדִיעַ, וּבְמִלָּה יְדִיעַ, לֵית לֵיהּ חִלּוּף בַּאֲתַר אָחֳרָא.

אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשָׁלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל אֲתַר כְּנִשְׁמָתָא דְּשָׁלְטָנוּתָהּ עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּכָל אֲתַר דְּקָרֵי לֵיהּ בַּר נַשׁ עָנֵי לֵיהּ, אֶלָּא אִם הַהוּא אֲתַר דְּהַהוּא אֵבֶר אִיהוּ פָּגוּם בְּחוֹבָה דְּעָבִיד בַּר נַשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁרְיָא בְּהַהוּא אֵבֶר, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (ויקרא כא יח) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב.

וְאֵבָרִין דְּבַר נַשׁ כֻּלְּהוּ אִינוּן מְסוּדָרִין עַל סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי בַר נַשׁ עוֹלָם קָטָן, וּמָאן דְּאַמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר, כְּאִלּוּ אַמְלִיךְ לֵיהּ עַל כָּל עָלְמָא, וְאַגְרָא דְּבַר נַשׁ דְּאַמְלִיךְ לֵיהּ עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר לָא אִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה, דְּאִלֵּין

אינון טַעֲמֵי מִצְוֹות דְּלָא אִתְיְהִיבוּ לְגַלָּאָה, בְּגִין דְּלָא יְהֵא בַּר נַשׁ עוֹבֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אֲבָל בְּרִי מִלִּין אִלֵּין דְּלָא צְרִיכִין לְאִתְגַּלְיָא, יְהוֹן טְמִירִין בְּלִבָּךְ, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ישעיה כג יח) לֶאֱכוֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עָתִיק, מִלִּין עַתִּיקִין דְּלָא אִתְמַסְרוּ לְגַלָּאָה יְהוֹן טְמִירִין בְּלִבָּךְ.

תָּא חֲזֵי כַּד בַּר נַשׁ מִתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְמִצְוָה, וּמָנַח תְּפִלִּין, וְקָרֵי לֵיהּ בְּקָרְיַאת שְׁמַע, הָא תַּקִּין לֵיהּ כָּרְסַיָּא בְּעִטּוּפָא דְמִצְוָה, וְהָא אוּקְמוּהוּ וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא (שם טז ה), וּבִתְפִלִּין אִיהוּ מְעַטֵּר לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ, וְקָרָא לֵיהּ בַּקָּרָא לְשַׁרְיָיא עַל כָּרְסַיָּא דְתַקִּין לֵיהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתַקֵּן לֵיהּ בַּהֲהוּא עָלְמָא כָּרְסַיָּא וַעֲטָרָה, וּכְמָה דְאִיהוּ נָחִית לֵיהּ תַּמָּן, וְיקוּם כָּרְסַיָּא בְּגִינֵיהּ, וְאַמְלִיךְ לֵיהּ עַל כָּל מַלְאָכִין (נ"א חיילין) וּמַשְׁרְיָין דְּתַמָּן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית א כו) וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹמֵר, וְרָזָא דְמִלָּה (שמואל א ב ז) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלוּ.

וּכְמָה דְנָחִית (ס"א דמגנין) לֵיהּ בְּכַמָּה נִגּוּנִין דְּשִׁירוֹת תּוּשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, הָכִי כַּד סָלִיק לְעֵילָּא כֻּלְּהוּ חֵיוָון דְּמֶרְכָּבוֹת, וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּחַיּוֹת וְאוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים, פָּתְחִין לֵיהּ (נ"א פרישן) גַּדְפַיְיהוּ בְּחֶדְוָוא בְּנִגּוּנָא לְקַבְּלָא לֵיהּ, הָא הָכָא אַגְרָא דְצָלוֹתָא וְתִקּוּנִין דִּילָהּ דְּאִיהִי פִּקּוּדָא חֲדָא.

פִּקּוּדָא דִבְּרִית מִילָה, בִּגְזִירוּ דְעָרְלָה וּפְרִיעָה, כְּמָה דְאִיהוּ אַעֲבַר מֵהַהוּא אֵבֶר כָּל אִלֵּין קְלִיפִּין דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְתַקִּין בֵּיהּ אֲתַר לְשַׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא תַּמָּן, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית מִילָה, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד נְשָׁמָתֵיהּ

דף קלא.

סְלִיקַת לְעֵילָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ל יב) מִ י יַ עֲלֶה לָּ נוּ הַ שָּׁמַיְמָ ה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעֲבַר מִנֵּיהּ כָּל מַלְאָכֵי חַבָּלָה וּמְקַטְרְגִין דְּלָא יִקְרְבוּ לְגַבֵּיהּ בְּגִין דִּשְׁמָא דַיְיהוֹ"ה שַׁרְיָא עֲלֵיהּ דְּתִשְׁכַּח לֵיהּ בְּאִלֵּין תֵּיבִין מִ י יַעֲלֶ ה לָּ נוּ הַ שָּׁמַיְמָ ה, רָאשֵׁי תֵּיבוֹת מִילָּ"ה, וְסוֹפֵי תֵּיבוֹת יהו"ה, בִּשְׁמֵיהּ סָלִיק לְעֵילָּא נִשְׁמָתֵיהּ, וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ (שם כח ז) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יהו"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ, וּכְמָא דְאִיהוּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ כָּל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, הָכִי אַמְלִיכִין לֵיהּ לְעֵילָּא חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין,

עַל אִלֵּין עָלְמִין דְּתַקִּין לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, וּמְקַבְּלִין לֵיהּ עֲלַיְיהוּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ דְּמָארֵיהוֹן.

וּבְזִמְנָא דְּבַר נַשׁ אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ אוֹר, וּבְמִצְוָה דְּאִיהוּ נֵר, כְּאִלּוּ נָהִיר עַמּוּדָא דְּעַנָּנָא בְּיָמָּא קֶדֶם יהו"ה, וְעַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא בְּלֵילְיָא, הָכִי כְּגַוְונָא דָּא כַּד אָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שמות יג כא) וַיהו"ה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחוֹתָם הַדֶּרֶךְ, וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם, לְמָאן לַנְשָׁמָה וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן לָקֳבֵל כּוֹהֲן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, וְכוֹלָּא בִּזְכוּ דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי אוֹר וְנֵר.

וְכָל מָאן דְּנָטִיר שַׁבָּת וְאוֹקִיר לֵיהּ וּמְעַנֵּג לֵיהּ בְּגִין יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֵיהּ אֲתַר לְעֵילָּא בְּנַיְיחָא דְּלָא טָרַח בֵּיהּ, וְנָח תַּמָּן מִכָּל טִרְחָא דְּהַאי עָלְמָא דְּטָרַח בְּכַמָּה גִלְגּוּלִין וְעוֹבָדִין, בְּרִי תָּא חֲזֵי, כָּל פִּקּוּדִין אִלֵּין תַּלְיָין בְּדִיוֹקְנָא דְּמַלְכָּא, וְאִית פִּקּוּדִין דְּאִינּוּן עַל מָנָת לְקַבֵּל פְּרָס, וְתַלְיָין מִדִּיוֹקְנָא דְּהַהוּא נַעַר דִּלְעֵילָּא, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא כָּל פִּקּוּדִין דְּאִינּוּן בְּדִיוֹקְנָא דְּמַלְכָּא.

אִית (אלין) דְּתַלְיָין מֵרֵישָׁא, וְאִית (ואלין) דְּתַלְיָין בְּעֵינִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין וּמַשְׁרְיָין עִלָּאִין דְּאִינּוּן עֵינֵי יהו"ה מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מִן אוּדְנִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְּאִתְקְרִיאוּ אָזְנֵי יהו"ה מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מֵאַנְפִּין, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְּאִתְקְרִיאוּ פְּנֵי יהו"ה מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָד, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מֵחוֹטָמָא, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מִפִּימָא, וְכַמָּה מַלְאָכִים דִּמְמַנָּן עַל קָלִין דְּאוֹרַיְיתָא וְעַל דִּבּוּרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מִידוֹי דְּמַלְכָּא, וְכַמָּה מַלְאָכִין מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ דְּאִתְקְרִיאוּ יְדַיִן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א ח) וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מִגּוּפָא כְּעִנְבִין דְּאַתְכָּלָא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא לְעֵילָּא הָא אוּקְמוּהָ דְּלֵית גּוּף וְלֵית גְּוָיָה, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, לְעָלְמָא דְּאָתֵי אִתְמַר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, אֲבָל לְתַתָּא אִית גּוּפָא בְּעָלְמָא דֵּין דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְגוּפָא אִיהִי אוֹרַיְיתָא, דְּמִינָהּ תַּלְיָין כָּל פִּקּוּדִין, וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין מֵאוֹת בְּרִית, וְכַמָּה מַלְאָכִין מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ דְּאִתְקְרִיאוּ מָארֵי דְּאוֹתוֹת, דְּאִתְמַר

בְּהוֹן (בראשית א יד) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר לְמֹשֶׁה (שמות ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת, וְהַאי אִיהוּ אוֹת דְּכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם מְמַנָּן עֲלֵיהּ, וְאִית פְּקוּדִין דְּתַלְיָין בְּרַגְלִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין מְמַנָּן עֲלַיְיהוּ, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, וְאִתְּמַר בְּהוֹן (שם ז) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, וְהָכִי תַּלְיָין כֻּלְּהוּ מִגּוֹפָא, בְּשַׁעֲרָא דְּתַלְיָא מֵרֵישָׁא, וְכָל נִימָא וְנִימָא אַחֲזֵי דְּאִיהוּ מַלְאָךְ דְּתַלְיָא מֵרֵישָׁא.

וְכָל מָאן דְּפָשַׁע בְּפִקּוּדָא, כְּאִלּוּ פָּשַׁע בְּדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, זַכָּאָה נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ, דִּמְקַיְּים פִּקּוּדִין אִלֵּין, דְּמִינָהּ תַּלְיָין כָּל מַלְאָכִין אִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ עִינֵי יהו"ה אָזְנֵי יהו"ה, וְכָל תִּקּוּנִין וַחֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין דְּגוּפָא דִּלְעֵילָא, וְכַד סָלְקַת נִשְׁמָתָא כָּל אִלֵּין חֲיָילִין סָלְקִין עִמָּהּ, וְכַד נָחֲתָא כָּל אִלֵּין חֲיָילִין נָחֲתִין עִמָּהּ, אִיהִי סֵלָם, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם (בראשית כח יב) סָלְקִין וְנָחֲתִין בָּהּ, בָּהּ מַמָּשׁ, וְכַד סָלְקָא, קָלָא נָחִית בְּרוּמֵי רְקִיעִין לְכָל חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְמַלְכָּא.

מִצְוָה

דף קלא:

דְּכָל פִּקּוּדָא, בֵּיהּ שַׁרְיָא יהו"ה, הוּא אִשְׁתַּכַּח בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, הוּא אִשְׁתַּכַּח בְּאַרְבַּע גַּוְונִין דְּשַׁעֲרָא וּבְאַרְבַּע גַּוְונִין דְּעִינָא, וּבְאַרְבַּע אִדְרִין דְּאוּדְנָא, וּבְאַרְבַּע גַּוְונֵי דְּאַנְפִּין, וּבְקַלָּא וּבְדִבּוּרָא וּבְקְרִיאָה וַאֲמִירָה, (ובעשיה דידין) וּבְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא אִיהוּ יהו"ה, מְמַנָּא עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, דְּבֵיהּ מִצְוָה בְּאַ"תְּ בַּ"שׁ, מ"צ י"ה, פ"ץ ו"ה, הָא מִצְוָה יהו"ה, מצפץ, יהו"ה בְּאַ"תְּ בַּ"שׁ מצפ"ץ. וּבְרִי, כָּל אֵבְרִין אִתְקְרִיאוּ כְּנוּיִין לִשְׁמָא דְיהו"ה, וְכָל מַלְאָכִין דְּתַלְיָין מֵהַהוּא אֵבֶר כֻּלְּהוּ סָלְקִין וְנָחֲתִין בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ, וְכָל מָאן דְּקָרָא לְמַלְאָכִין וּלְכְנוּיִין וְלָא בְהַהוּא אֵבֶר דְּמְמַנָּא עֲלֵיהּ, לֵית סָלִיק פְּעוּלָה בִּידוֹי.

רֵישָׁא אִיהוּ כְּנוּיָיא דְשֵׁם אהי"ה, וְכָל מַלְאָכִין, וּמְמַנָּן דַּהֲוַיּוֹת, מֵהָכָא תַּלְיָין, וּבֵיהּ שָׁאֲלִין מַלְאָכִין אַיֵּה מָקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, אי"ה רְשִׁים בְּאהי"ה, וְתַמָּן הי"ה דְּסָלִיק בְּחוּשְׁבַּן כ' דְּאִיהוּ כֶּתֶר, אִיהוּ רְשִׁים בְּא"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י, (אהי"ה) אל"ף ה"א יו"ד ה"א אִיהוּ רָזָא דַּעֲשַׂר אַתְוָון מֵעֵילָא לְתַתָּא, הַאי אִיהוּ כֶּתֶר בְּרֵישׁ כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן, וּלְעֵילָא מִנֵּיהּ יו"ד ה"י וא"ו (נ"א וי"ו) ה"י, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, לְעֵילָא מִנֵּיהּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְכֻלְּהוּ סָלְקִין לְאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, וְאִלֵּין אִינּוּן אַתְוָון דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּהוֹן שְׁמַיָּא

עִלָּאִין, וְאַרְצוֹת הַחַיִּים, דְּאִלֵּין אִתְקְרִיאוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וּמָאן דְּבָרָא בְּהוֹן כֹּלָּא, אוּמְנָא דְּכֹלָּא, עִלַּת הָעִלּוֹת מִתְעַלֶּה עַל כֹּלָּא, הוּא בְּרִיךְ לְכֹלָּא, וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָאן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (נחמיה ט ה) וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה, וְלָא צָרִיךְ אִיהוּ בִּרְכָאן מֵאָחָרָא, דְּלֵית עֲלֵיהּ מָאן דְּאַשְׁפַּע לֵיהּ.

בְּרִי אִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בְּרַגְלִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ז) וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, (שם יז) עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם, בְּלָכְתָּם יֵלֵכוּ, דָּא אדנ"י, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (תהלים פה יד) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו, וְאִינּוּן מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכִּסֵּא, דְּנָחֲתִין לְמֵאָה בִּרְכָאן, וְדָא ק' מִן צָדָקָה דְּאִיהִי צִלּוֹתָא, צ' תִּשְׁעִים אֲמִּנִים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, ק' מֵאָה בְּרָכוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְהַאי צָדָקָה אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, צֶדֶק אִימָּא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ, (ישעיה מא ב) צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, דָּא דִינָא וְדָא רַחֲמֵי, צֶדֶק אִימָּא תַּתָּאָה, צְדָקָה אִימָּא עִלָּאָה.

כָּל פִּקּוּדִין דַּהֲלִיכָה תַּלְיָין בְּרַגְלִין, כְּגוֹן הֲלִיכָה לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, הֲלִיכָה לִבְרִית מִילָה, הֲלִיכָה לְמֵת מִצְוָה, אוֹ לְכָל הֲלִיכָה דְּמִצְוָה, וְהַאי פִּקּוּדָא דִּבְרִית מִילָה תַּלְיָא בַּצַּדִּיק, וּצְדָקָה בִּידַיִן מִן נָתַן תִּתֵּן, כָּל פִּקּוּדִין אִינּוּן מְשׁוּלָּבִין אִלֵּין עִם אִלֵּין הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות כו יז) מְשׁוּלָּבוֹת וכו', וְכֵן תְּפִלִּין תַּלְיָין בְּרֵישָׁא וּבִידָא שְׁמָאלָא, צִיצִית עַל כְּתָפָא, מִצְוַת לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד בְּפוּמָא, וְכֵן צְלוֹתִין תַּלְיָין בְּפוּמָא, וְהָכִי מִצְוַת שׁוֹפָר בְּרוּחָא דְּנָשֵׁיב בֵּיהּ בְּפוּמָא, וְהַהוּא רוּחָא אִתְעֲבִיד קָלָא, וְכֵן קָרְבָּנִין דְּאִינּוּן רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוה"ה תַּלְיָין בְּחוֹטָמָא, וְאִלֵּין בּוּסְמִין דְּאַבְדַּלְתָּא, וְכָל דִּינִין תַּלְיָין בְּדִבּוּרָא, וְכֵן בְּעֵינִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין לְדַיָּין אֶלָּא מַה שֶּׁעֵינָיו רוֹאוֹת.

וְאִית פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בִּשְׁמִיעָה כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ פִּקּוּדִין אֲחֲרָנִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן אִם הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יָצָא, וְדָא תְּקִיעַת שׁוֹפָר, סוֹף סוֹף בְּאִלֵּין אֲבָרִין תַּלְיָין כָּל פִּקּוּדִין, אֶלָּא פִּקּוּדָא דִּירְאָה וְאַהֲבָה אִלּוּ תַּלְיָין בְּמוֹחָא וְלִבָּא, וְכָל פִּקּוּדִין דַּעֲשִׂיָּה כְּגוֹן סוּכָּה וְלוּלָב תַּלְיָין בִּידַיִן, וּבְאִלֵּין תְּקוּנִין (ס"א פקודין) צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא כָּל מַלְאָכְיָא דְּאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יהו"ה אָזְנֵי יהו"ה, וְאִינּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת (משרתיו אש לוהט), דְּתַלְיָין בְּחוֹטָמָא, וּמַלְאָכִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל דְּתַלְיָין בְּקָלָא, וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר (שם) דְּתַלְיָין

בְּדִבּוּרָא, וּמַלְאָכִים דְּתַלְיָין בַּעֲשִׂיָּה, כְּגוֹן וִידֵי אָדָם (יחזקאל א ד), וּמַלְאָכִין דְּאִתְקְרִיאוּ אוֹתוֹת, דְּתַלְיָין בְּצַדִּיק

דף קלב.

דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י ב) וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ, וּמַלְאָכִין דְּתַלְיָין בְּרַגְלִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א יד) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, וְנֶעְנוּעָא דְּכֻלְּהוּ יהו"ה, וְצָרִיךְ לְמִנְדַּע נְקוּדָה דִּילֵיהּ, בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר נְקוּדָה דְּאִתְחַיַּיב לְמַלְאָכָא דְּאִיהוּ (אור) מַיִם, וּלְמַלְאָכָא דְּאִיהוּ אֵשׁ, וּלְמַלְאָכָא דְּאִיהוּ רוּחַ, דְּכָל נְקוּדִין אִינּוּן אֶשָׁא וְרוּחָא וּמַיָּא, מַלְכוּת עָפָר מָאנָא דְּכֻלְּהוּ עִלָּאִין דְּתַלְיָין מִסְּפִירָן, וּלְתַתָּא הָכִי אִית מַלְאָכִין דְּתַלְיָין מִכִּסֵּא וּמַלְאָךְ וְאוֹפָן, דְּמִתַּמָּן נְשָׁמָה וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, גּוּפָא מָאנָא דְּכֻלְּהוּ, מִיכָאֵ"ל אִיהוּ מַיָּא, וְאִיהוּ מְמוּנֶּה עַל יַמָּא, וּבְגִין דָּא כַּד אַעֲבַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּיַמָּא, בֵּיהּ שַׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות טו יא) מִ י כָ מוֹךָ בָּאֵ לִים יהו"ה, גַּבְרִיאֵ"ל מְמוּנֶּה עַל אֶשָׁא, אוּרִיאֵ"ל עַל רוּחָא, רְפָאֵ"ל עַל עַפְרָא, מַאלֵּין תַּלְיָין כַּמָּה רִבֵּי רִבְוָון דְּמַלְאָכַיָּא דְּתַלְיָין מִנַּיְיהוּ.

בְּרִי, אַגְרָא דְּאִלֵּין פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בְּאִלֵּין אֵבָרִים, הוּא דְּמָאן דְּמִיַּחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשָׁכִינְתֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַוֵּוג לֵיהּ בְּבַת זוּגֵיהּ לְהַהוּא עָלְמָא, וּמָאן דְּקָרִיב לֵיהּ לִשְׁכִינְתֵּיהּ קָרְבָּנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב לֵיהּ בְּבַת זוּגֵיהּ, וּמָאן דְּעָבִיד לֵיהּ בֵּי מַקְדְּשָׁא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם כה ח) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא בַּיִת לְדַיְירָא (ליה) תַּמָּן דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁין, וּמָאן דְּעָבִיד לֵיהּ סֻכָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַכֵּךְ עֲלֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְאַגִּין עֲלֵיהּ מִכָּל מַלְאֲכֵי חַבָּלָה כַּד נָפִיק מֵהַאי עָלְמָא וְאָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא.

וְכָל מָאן דְּמָבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ בִּצְלוֹתֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ, וְלֵית קְדוּשָׁה פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, אוֹף הָכִי עָבִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲשָׂרָה חוּפּוֹת בְּגַן עֵדֶן, דְּקַדּוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתֵּיהּ, אִינּוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וְשֶׁבַע בִּרְכָאן דִּילֵיהּ אִינּוּן בִּקְרִיאַת שְׁמַע, בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, הָא שֶׁבַע, וְיִחוּד

דִּילֵהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לֵיהּ וּלְכַלָּה דִּילֵיהּ, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ עִמֵּהּ בְּקִדּוּשָׁה, וּמְיַיחֵד תַּרְוַיְיהוּ, וְכוֹלָּא מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה.

סוֹף סוֹף בְּכָל מַה דְּאִשְׁתַּדַּל בַּר נַשׁ בְּפִקּוּדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִינֵיהּ וּבְגִין שְׁכִינְתֵּיהּ, הָכִי אִשְׁתַּדַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין בַּר נַשׁ וּבַת זוּגֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מָאן דְּיִשְׁתַּדַּל לְמֶעֱבַד רְעוּתֵיהּ, דְּלֵית פּוּמָא יָכִיל לְמֵימַר אַגְרָא דִּילֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאִיהִי לְדָרֵי דָרִין, בַּר נַשׁ עָבִיד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתֵיהּ דְּאִיהוּ לְפוּם שַׁעֲתָא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְנֵי לֵיהּ בְּנְיָינָא בֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּנֵי לֵיהּ לְבַר נַשׁ בְּעָלְמָא דִּילֵיהּ בְּנְיָינָא לְדָרֵי דָרִין, זַכָּאָה מָאן דְּשַׁרְיָא לֵיהּ בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דִּילֵיהּ לְמֶעֱבַד לֵיהּ אֲתַר לְשַׁרְיָא תַּמָּן, וּלְאַמְלָכָא לֵיהּ בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, דְּלָא יְהֵא בֵּיהּ אֵבֶר פָּנוּי מִנֵּיהּ, דְּאִם חָסֵר אֵבֶר חַד דְּלָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין הַהוּא אֵבֶר אִתְחַזַּר לְעָלְמָא בְּגַלְגּוֹלָא, עַד דְּאִשְׁתַּלִּים בְּאֵבְרִין דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ שְׁלֵמִין בְּדִיוּקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִם חָסֵר חַד לַאו אִיהוּ בְּצַלְמוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פּוּמָא עָקִימָא לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ מוּם, כָּל שֶׁכֵּן אִם דִּבּוּרָא דִילֵיהּ עָקִים, עָלֵיהּ אִתְּמַר (קהלת א טו) מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לְתִקּוֹן, פִּימָא וְלִבָּא אִינּוּן לָקֳבֵל אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, קָלָא וְדִבּוּר דְּנָפִיק מִתַּרְוַיְיהוּ אִיהוּ ו"ה, צָרִיךְ לְאַפָּקָא לֵיהּ בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דְי"ה, וְאִם לַאו, לָא שַׁרְיָא תַּמָּן יהו"ה.

שִׁפְוָון אֲרִיכִין מִסְטְרָא דְאַנְשֵׁי חַיִל, רְחָבִין מִסְטְרָא דְיִרְאֵי אלהי"ם, שִׁפְוָון בֵּינוֹנִיִּים מִסְטְרָא דְאַנְשֵׁי אֱמֶת, זְעִירָן בְּעַגּוּלָא מִסְטְרָא דְשׁוֹנְאֵי בָצַע, כַּמָּה קַלִּין וְדִבּוּרִין נָפְקִין מִפִּימָא מִיָּד דְּנָפְקִין מִפּוּמוֹי כַּמָּה מַלְאָכִים דְּאִתְקְרִיאוּ עוֹפִין נָטְלִין מִלּוּלִין דְּפִימָא.

חֲמֵשׁ תִּקּוּנִין אִינּוּן בְּפִימָא, דְּאִתְּמַר בְּסֵפֶר יְצִירָה, אחה"ע בום"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ, וּבְהוֹן (דברים כז ו) אֲבָנִים

דף קלב:

שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּפוּלְחָנִין, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר יַעֲקֹב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (בראשית כח יא), וַיִּשְׁכַּב וְיֵ"ש כ"ב אַתְוָון בַּמָּקוֹם הַהוּא, יֵ"ש (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ, כ"ב בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל (בראשית מח כ), בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ (תהלים כב ה), כִּי בְךָ אָרוּץ גְּדוּד (שם יח ל), וּבְךָ בָּחַר יהו"ה (דברים ז ו), אֲשֶׁר

נִשְׂבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ (שמות לב יג), נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ (שיר א ד), בְּהוֹן בָּךְ רוּךְ כְּ בוֹד יהו"ה מִמְּקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב).

דִּיקְנָא, בְּסֵפֶר בֶּן סִירָא, קַלִּיל דַּקֶן קוּרְטַמָן, עַב דַּקֶן אִיהוּ בְּרִבּוּיָא דְּלֵיחָא בְּלַחוּדָא דִּילֵיהּ, וּבְגִין דָּא אִיהוּ פַּתְיָא שַׂטְיָא, (אמר רבי שמעון) מָאן דְּלֵית לֵיהּ דִּיקְנָא בְּאַנְפּוֹי וּבְפִימוֹי אֶלָּא זְעִיר, הוּא פְּקִחָא (פקיעא), דְּמָרָה יְרוֹקָא אִיהִי אִתְגַּבְּרַת עֲלֵיהּ, וְלֵית בֵּיהּ לַחוּדָא כְּלָל, דִּיקְנָא בֵּינוֹנִית דָּא אִיהוּ אִישׁ תֹּם, דַּעְתֵּיהּ שְׁלִים, מָאן דְּלֵית לֵיהּ דִּיקְנָא בְּאַנְפּוֹי כְּלָל, מָרָה קְרִירָא וִיבֵשָׁתָא אִתְגַּבְּרַת עֲלוֹי, לֵית בֵּיהּ לֵחוּת וַחֲמִימוּת כְּלָל, מָארֵי דַּעֲצִיבוּ אִיהוּ, עוֹבָדוֹי כְּאִתְּתָא.

תָּא חֲזֵי אִית בְּנֵי נָשָׁא דִּמְמַלְּלָן בְּנְעָנוּעָא דְּעַיְינִין, וְאָחֳרָנִין בְּנְעָנוּעָא דִּידַיִן, וְאָחֳרָנִין בְּנְעָנוּעָא דְּרֵישָׁא, וְאָחֳרָנִין בְּנְעָנוּעָא דְּגוּפָא, וְאָחֳרָנִין בְּנְעָנוּעָא דְּרַגְלִין, דָּא אִיהוּ דִּבְכָל אֲתַר דִּנְשְׁמָתֵיהּ בֵּיהּ, תַּמָּן עָבִיד נְעָנוּעָא יַתִּיר בְּהַהוּא אֲתַר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְכִי נִשְׁמָתָא לָא אִיהִי בַּאֲתַר יְדִיעָא בְּלִבָּא, וְאִתְפַּשְׁטוּתָהּ בְּכָל אֵבָרִין דִּלְבָּא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, וְהָא כְתִיב בָּהּ (רות ג ז) וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, כְּפוּם עוֹבָדוֹי דְּבַר נַשׁ הָכִי נָפִיק לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְנָחִית לָהּ לְבַר מֵאַתְרָהָא, כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימָתָא, מָאן דְּאָתִיב לָהּ לְאַתְרָהָא דַּהֲוַת בְּקַדְמֵיתָא, דִּבְזִמְנָא דִּנְשְׁמָתָא אִיהִי בְּלִבָּא אִתְקְרִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, כַּד נָפְקַת מִלִּבָּא לָא אִתְקְרִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, כְּפוּם חוֹבוֹי דְּבַר נַשׁ הָכִי נָחִית לָהּ מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא וּמֵאֵבֶר לְאֵבֶר, עַד דְּנָחִית לָהּ לְרַגְלוֹי, וּכְפוּם זַכְוָון דִּילֵיהּ הָכִי סְלִיקַת, עַד דְּסְלִיקַת לְאַתְרָהּ, וּבְגִין דָּא בְּכָל אֲתַר דְּנָחַתַת, תַּמָּן עָבְדַת תְּנוּעָה יְתֵרָה בְּהַהוּא אֵבֶר יַתִּיר מֵאַחֲרָנִין.

שְׁרְטוּטִין דִּידַיִן אַשְׁכַּחְנָא דְּאִינּוּן כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא, מִנְּהוֹן אֲרִיכִין, מִנְּהוֹן קְצָרִין, מִנְּהוֹן מְשַׁלְּבָן, מִנְּהוֹן בְּעִגּוּלָא זְעִירִין.

אַשְׁכַּחְנָא בְּרָזָא דְּמַתְנִיתָא, דְּטוּרִין רַמָּאִין עֲמִיקִין, גּוֹ סוּסְפִיתָא, קוּנְטְרָא, קְטָרָא דְּקִטְרִין, תַּמָּן הֲוָה חַד אוּכְמָא בְּלָא רַגְלִין, מְכַפֵּף הִפּוּכִין, גּוּף טָרִיף, כַּד הֲוָה יָתִיב אָזִיל, כַּד הֲוָה אָזִיל יָתִיב, כַּד הֲוָה אָזִיל מְהַפֵּף טוּרִין, כַּד הֲוָה יָתִיב מְעַקֵּר טְנָרִין, מָאן דְּאַעֲרַע בֵּיהּ טָרִיף לֵיהּ וְקָטִיל לֵיהּ, וְלָא אַהֲנֵי, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאִסְתַּמַּר מִנֵּיהּ.

כָּל דְּיוֹקְנִין דִּבְנֵי עָלְמָא בֵּיהּ רְשִׁימִין, כָּל צִיּוּרִין בֵּיהּ מְצוּיָרִין, כָּל גַּוְונִין בֵּיהּ מְרַקְמָן, דְּסִטְרִין אֲחֲרָנִין כַּמָּה עַנְפִּין תַּלְיָין מִנַּיהּ, דְּשַׁרְבִיטִין דְּנוּרָא מְלַהֲטָא דְּזָרִיק, כַּמָּה גַּלְגַּלִּין סַחֲרִין לֵיהּ, כֻּלְּהוּ מַלְיָין עַיְינִין דְּגוּמְרִין דְּנוּרָא מְלַהֲטִין, מִנְּהוֹן מִזְדַּעְזְעָאן חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין, לֵית בְּהוֹן רַחֲמָנוּתָא כְּלָל, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאִסְתַּמַּר מִנַּיהּ.

בֵּיהּ רְשׁוּמִין דְּיוֹקְנִין דְּחֵיוָון בִּישִׁין, דְּאִינּוּן מַזָּל אַרְיֵה, מַזָּל שׁוֹר מוּעָד, מַזָּל נָשֶׁר, מַזָּל אָדָם, כָּל נוּנֵי יַמָּא מְסָאֲבִין בֵּיהּ מְצוּיָרִין, וְעוֹפִין וְחֵיוָון דְּסִטְרָא דְּמָסָאֲבוּ בֵּיהּ רְשִׁימִין וּמְצוּיָרִין, דְּכֻלְּהוּ מוּעָדִין לְקַלְקֵל, כַּמָּה שַׁרְבִיטִין וְנִצּוֹצִין אִזְדְּרִיקוּ מִנַּיהּ עַל בְּנֵי נָשָׁא, וְאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּחַיָּיבַיָּא, דְּקָא מַרְכִּיבִין עַל בְּנֵי נָשָׁא, מִנְּהוֹן דְּכוּרִין מִנְּהוֹן נוּקְבִין, לְזִמְנִין מַרְכִּיבִין נוּקְבִין עַל דְּכוּרִין, לְזִמְנִין דְּכוּרִין עַל נוּקְבִין, כַּד אִזְדְּרִיקוּ לָא אִזְדְּרִיקוּ לַאֲתַר יְדִיעָא, אֶלָּא כָּל חַד בַּאֲתַר דִּלָּא

דף קלג.

מִינֵיהּ. וַוי לוֹן לְאִינּוּן טִיפִּין, דְּאִינּוּן נִצּוֹצִין וְשַׁרְבִיטִין אַעְרַעוּ בֵּינַיְיהוּ, אִלֵּין שַׁטְיָין דִּלָּא מִסְתַּמְּרִין גַּרְמַיְיהוּ בְּזִוּוּגָא דִּלְהוֹן, מַרְכִּיבִין לוֹן בְּהוֹן, וְאִתְעֲבִיד אִילָנָא דְּעִץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

נוּקְבָא אִית לֵיהּ דְּאִתְקְרִיאַת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, דְּכָל גִּלְגּוּלִין דְּנִשְׁמָתִין בֵּיהּ מִתְהַפְּכִין, לְזִמְנִין מַטֶּה לְנָחָשׁ, לְזִמְנִין נָחָשׁ לַמַּטֶּה, וְהָכִי מִתְהַפְּכָא דְּכוּרָא לְנוּקְבָא, נוּקְבָא לְדְכוּרָא, וְאִלֵּין דְּהָפְכִין לְשֶׁלְחָנָם גָּרְמִין הַפּוּכִין אִלֵּין. הַפַּכְפַּךְ דְּכֻלְּהוּ לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת מֵרָע לְטוֹב וּמִטָּב לְבִישׁ, וְהָכָא רָזָא דְּצַדִּיק וְרָע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, וְדָא אִיהוּ גּוֹלֶל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, מָאן דְּאַלִּים גְּבַר, כַּד אַלִּים נוּקְבָא עַל דְּכוּרָא בְּגִלְגּוּלָא דִּילֵיהּ לֵית לֵיהּ דִּיקְנָא, עָקַר הוּא, עוֹבָדוֹי כִּבְעִירָא, תּוֹעֲבָה אִיהוּ.

וְהָכִי אִינּוּן מִתְהַפְּכִין דַּרְגִּין מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמֵרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּגַוְונָא דְּסִטְרָא דְּדָכְיוּ הָכִי מִתְהַפְּכִין מִסִּטְרָא דְּמָסָאֲבוּ, אִם אֲלִים גָּבַר, וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל (בראשית טז יב), וְאִם אַלִּימָא נוּקְבָא יַד כֹּל בּוֹ, אִית שָׁלְטָנוּתָא לְבִישׁ וְאִית שָׁלְטָנוּתָא לְטָב, אִית שָׁלְטָנוּתָא דְּשַׁלִּיט (סליק) דְּא עַל דָּא, וְאִית שָׁלְטָנוּתָא דְּנִיאוּפִין, כַּד שַׁלִּיט זוֹנָה עֲלֵיהּ, כֻּלְּהוּ בְּעִירָן אַתְיָין עֲלֵיהּ, כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בִּנְבוּכַדְנֶאצַּר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דניאל ד כב) וּמִבְּנֵי אֱנָשָׁא טְרִיד וְעִשְׂבָּא כְתוֹרִין לֵיהּ יְטַעֲמוּן עַד דְּשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי,

דְאִינּוּן שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי דִילֵיהּ, יִתְחַלְפוּן עֲלוֹהִי מִדְּכוּרִין לְנוּקְבִין, וּבְגִין דָּא כַּד גִּלְגּוּלָא דְנוּקְבָא קָא רְכִיבַת עֲלֵיהּ, עוֹבָדוֹי אִיהוּ כְּאִתְּתָא, כַּד מַלִּיל בְּפִתְיחוּ דִיְדִין, וְקָלֵיהּ וְדִבּוּרֵיהּ וְכָל עוֹבָדוֹי כְּאִתְּתָא, תּוֹעֲבָה אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עַמָּא קַדִּישָׁא, בָּרוּךְ אַתָּה יהו"ה אלהינ"ו מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, שְׁמַעְנָא דְאִית נַפְשָׁא דְמַרְכִּיבִין לָהּ בְּכַלְבָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים כב כא) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי, מַאי יְחִידָתִי דָּא נְשְׁמָתָא, וְכִי נְשְׁמָתָא אִתְרְכִיבַת בְּכֶלֶב, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אֵין, בְּהַהוּא עָרֵל נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְּפַתִּי לְחַוָּה וְלִבְנֵי נָשָׁא, דָּא אִיהוּ כֶּלֶב, וְדָא יֵצֶר הָרָע דְּאִתָּא בְהַהוּא עָלְמָא מוּרְכָּב עֲלֵיהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשֵׁיהּ.

וְאִית נְשְׁמָתִין אֲחֶרְנִין דְּקָא אַתְיָין בְּגִלְגּוּלָא בְכַמָּה חֵיוָון, דְּאִתְקְרִיאוּ מַזָּל אַרְיֵה, מַזָּל שׁוֹר, מַזָּל נָשֶׁר, מַזָּל בְּתוּלָה, מַזָּל עַקְרָב, מַזָּל טָלֶה, מַזָּל מַאְדִים, מַזָּל נָחָשׁ, מַזָּל דָּגִים, כְּמָה דְאַשְׁכַּחְנָא בִּתְרִין עֲשַׂר שִׁבְטִין דְּאִתְמְתִילוּ לְחֵיוָון, דָּא לְאַרְיֵה גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה (בראשית מט ט), יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם, יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דָּרֶךְ, בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף, וּבְרִי כָּל דָּא רָזָא דְגִלְגּוּלָא דְיֵצֶר הָרָע, אִית לְמָאן דְּאִיהוּ דַמְיָא לְאַרְיֵה, וְאִית לְמָאן דְּאִיהוּ דַמְיָא לְחִוְיָא, וְאִית לְמָאן דְּאִיהוּ דַמְיָא כַּחֲמוֹר, לְכָל בִּרְיִין אִשְׁתַּנִּי כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן, וּכְפוּם שַׁעְתָּא דְאִתְעֲבִידוּ בָהּ.

וְעִם כָּל דָּא זַכָּאָה נְשְׁמָתָא דְשַׁלִּיט עֲלֵיהּ וְרָכִיב עֲלֵיהּ, כְּבַר נַשׁ דְּרָכִיב עַל סוּסְיָא אוֹ עַל חֲמָרֵיהּ, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּחָוְיָא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, הַאי אִתְקְרֵי רָשָׁע גְּמוּר, וּמָאן דְּאִיהוּ שַׁלִּיט עֲלֵיהּ אִיהוּ אִתְקְרֵי צַדִּיק גָּמוּר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (ישעיה מג ד) וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּךָ, אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן, וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ (שם), דְּכַד בַּר נַשׁ אִיהוּ שַׁלִּיט עַל יְצֵרֵיהּ, הָכִי אִיהוּ שַׁלִּיט עַל כָּל שָׁנְאוֹי, וְאִם יְצֵרֵיהּ שַׁלִּיט עֲלֵיהּ שָׁנְאוֹי שָׁלְטִין עָלֵיהּ.

וּבְרִי אַשְׁכַּחְנָא בְּמַתְנִיתִין, בָּרָזָא דְשַׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגַוְונִין, בְּסִתְרָא דְרָזִין טְמִירָא דְטְמִירִין, דְּאָדָם דִּבְרִיאָה דְאִיהוּ קַדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים רָכִיב בְּאַרְיֵה, סָטָא לִימִינָא, וְעָבִיד שַׁרְטוּטִין, דְּאִינּוּן אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין דְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם מג טז) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה, אָדָם דְּיִצִּירָה רָכִיב בְּשׁוֹר וְסָטָא לִשְׂמָאלָא, וְנָטִיל אֶשָּׁא בְּפִימֵיהּ

דף קלג:

וְצַיֵּיר צִיּוּרִין, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה רָכִיב בְּנֶשֶׁר וְנָטִיל רוּחָא בְּפוּמוֹי וְסָטָא לְמִזְרָח בְּאַנְפּוֹי, וְעָבַד גַּוְונִין בְּעַיְינִין בְּאַנְפִּין. אָמַר לֵיהּ מָאן אָדָם דִּבְרִיאָה וִיצִירָה וַעֲשִׂיָּה הָכָא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הַאי אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְאָדָם אַיִן, וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן (קהלת ג יט), וְאִיהוּ אָדָם דִּבְרִיאָה, דִּבְהַאי בָּרָא עִלַּת הָעִלּוֹת כָּל בְּרָיָין, אָדָם דִּיצִירָה חָכְמָה, עֲלֵיהּ אִתְמַר (איוב כח כ) וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא, דְּאִיהוּ י' מֵאַיִן, דְּבֵיהּ צַיֵּיר כָּל צִיּוּרִין דְּעָלְמָא, בֵּיהּ צַיֵּיר עַיְינִין וְחוֹטָמָא נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא נוּקְבִין דְּאוּדְנִין וּפִימָא, כָּל נְקוּדִין וְצִיּוּרִין דְּאִינּוּן עִזְקָא לְאָת י', וְאִיהִי בְּהוֹן כְּאַבְנָא בְּרֵישׁ עִזְקָא, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה דָּא ו' מֵאַיִן, בִּינָה, אִיהִי אֵם כָּל חָי, מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, בָּהּ אִתְעֲבִידוּ כָּל עוֹבָדִין דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְגַוְונִין.
אַרְיֵה דְּבֵיהּ עָבִיד שִׁרְטוּטִין, דָּא חֶסֶד יְמִינָא, שׁוֹר דְּבֵיהּ צַיֵּיר צִיּוּרִין, דָּא גְּבוּרָה, נֶשֶׁר בְּאֶמְצָעִיתָא, דָּבָהּ אִשְׁתְּמוֹדָעוּ כָּל גַּוְונִין, וְדָא תִּפְאֶרֶת, שַׁפִּירוּ דְּכוֹלָּא, דְּכָל גַּוְונִין נָהֲרִין בֵּיהּ, וְנֶצַח הוֹד יְסוֹד אינוּן לָקֶבֶל תִּלַּת אֲבָהָן.
כָּל שִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְעוֹבָדִין, אינוּן אִתְחַזְיָין בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי דְּמוּת אָדָם, וַעֲלָהּ אִתְמַר (הושע יב יא) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, כֹּלָּא אִתְחָזִי בָּהּ לְתַתָּאָה, וְלֵית בַּר נַשׁ יָכִיל לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא בְּשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגַוְונִין דִּלְעֵילָּא אֶלָּא בָּהּ, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (שמות לג כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחוֹרָי, אֲבָל לְעֵילָּא מִינָהּ וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ (שם), דְּלֵית בְּרָיָה דְּיָכִילָא לְאִסְתַּכָּלָא תַּמָּן, בִּתְקִיפוּ דְּצִחְצוּחִים, וּנְהוֹרָא דְּגַוְונִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שם כ) כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי, וְכִי בְּאַנְפּוֹי דְּמֹשֶׁה לָא הֲווֹ יָכְלִין לְאִסְתַּכְּלָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל שִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגַוְונִין, וּבֵיהּ נָהֲרִין כֻּלְּהוּ, וְאִיהוּ כְּלִיל בְּכֻלְּהוּ (כלל דכלהו).
וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי ש, כְּלִיל תִּלַּת עַנְפִּין דְּאִינּוּן תִּלַּת אֲבָהָן, וְדָא אִיהוּ רָזָא וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי (בראשית מז ל), וּבְגִין דָּא מַלְכוּת אִיהִי בַּ"ת יְחִידָה, שַׁבָּ"ת, דְּבָהּ אִתְגַּלְיָין כָּל גַּוְונִין וְשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין לִבְנֵי נָשָׁא, וּבָהּ יָכְלִין לְמִנְדַּע כָּל מַה דִּלְעֵילָּא, וְלָא בַּאֲתַר אָחֳרָא, דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָאָה, דְּאִשְׁתְּמוֹדָע בָּהּ פַּרְצוּפִין דְּאַנְפִּין. שִׁרְטוּטִין דִּידִין אינוּן אִילָנָא דְּחַיֵּי, כַּד אינוּן פְּתִיחָן לְמֶעֱבַד טִיבוּ, כְּשׁוֹשַׁנָּה דְּאִיהִי פְּתִיחָא לְקַבָּלָא, וּלְאַרְקָא רֵיחָא טָבָא.

וְאִית עוֹבָדִין טָבִין דְּאִינּוּן אִיבָּא לְאִילָּנָא, כְּגוֹן צָדָקָה, וְכַמָּה פִּקּוּדִין דְּתַלְיָין בִּיְדִין לְמֶעֱבַד בְּהוֹן טִיבוּ, יְדִין דְּלָא אִתְחַזְיָין בְּהוֹן שִׁרְטוּטִין, לַאו אִיהוּ דְּיוֹקְנָא מֵאִילָּנָא דְּחַיֵּי, וְאִית שִׁרְטוּטִין בְּאַרַח מֵישַׁר מִסְטָרָא דְּיִצְרָא טָבָא, וְאָחֳרָנִין מִסְטָרָא דְּיִצְרָא בִּישָׁא, דְּאִלֵּין פְּתִיחִין לְטִיבוּ, וְאִלֵּין פְּתִיחִין לְבִישׁ, וְאִית דְּמוּרְכָּבִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, אִילָּנָא דְּטוֹב עִם רָע, וְרָע עִם טוֹב, אִלֵּין אִינּוּן דְּיֵדֵיהוֹן זְמִנִין עָבְדִין טָב וְזִמְנִין עָבְדִין בִּישׁ, יְדִין דְּעָבְדִין טִיבוּ כָּל יוֹמוֹי, אִלֵּין אִינּוּן מֵאִילָּנָא דְּחַיֵּי, וְאִלֵּין דְּעָבְדִין טוֹב וָרָע, אִלֵּין אִינּוּן מֵאִילָּנָא דְּטוֹב וָרָע, וִידִין דְּכָל יוֹמוֹי עָבְדִין בְּהוֹן עוֹבָדִין בִּישִׁין, דָּא אִיהוּ מֵאִילָּנָא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ה ב) וַיְקַו לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאוּשִׁים, וְאִית אִילָּנָא דְּלָא עָבִיד פֵּירִין, וְאִיהוּ עָקָר, אִלֵּין אִינּוּן דְּלֵית בְּהוֹן עוֹבָדִין טָבִין, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לֹא הַמֶּדְרָשׁ עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִקָּר, וּבְגִין דָּא עִקָּרָא דְּשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגַוָּונִין אִיהוּ עוֹבָדָא.

בַּת עַיִן אִיהִי אַסְפַּקְלַרְיָאָה, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי אוּכְמָא, בָּהּ אִתְחַזְיָין כָּל פַּרְצוּפִין וְגַוָּונִין דְּאַנְפּוֹי דְּבַר נַשׁ, כַּד סָתִים בַּר נַשׁ עִינָא אִיהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא, א קְמֵ"ץ אִיהוּ, קָמֵ"ץ סָתִים, עִינָא אִיהוּ י' בְּעִגּוּלָא דִּילֵיהּ, ו' בְּאוּרְכָא דִּילֵיהּ, כַּד אִתְפַּתַּח אִתְפַּתַּח בְּהּ' תַּתָּאָה, כַּד נָהִיר נָהִיר בְּהּ' עִלָּאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפַּתַּח בְּהּ' עִלָּאָה אִתְמַר

דף קלד.

בְּעִינָא (יחזקאל א א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אלהי"ם, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ אוֹר דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דִּכְלִילָן בְּהּ' עִלָּאָה, חֲמֵשׁ אוֹר דְּנָהֲרִין בְּחֲמֵשׁ גַּוָּונִין, שַׁבְּתַא"י פַּתְיָא אוּכְמָא, כָּל גַּוָּונִין אִתְחַשְׁכָאן בֵּיהּ, אִיהוּ גַּוָּון גָּחוֹן דְּחִוְיָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג יד) עַל גְּחוֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, עָפָר אִיהוּ קַר וְיָבֵשׁ, הָכִי טְחוֹל קַר וְיָבֵשׁ, וּבְגִין דָּא וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

תָּא חֲזֵי לַאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ קַדְמָאִין, אֵין הָרוֹכֵב טְפֵלָה לַסּוּס אֶלָּא הַסּוּס טְפֵלָה לָרוֹכֵב, דְּסוּס אִיהוּ נוּקְבָא, לָרוֹכֵב דְּאִיהוּ אָדָם, אִם זָכָה אִתְמַר בֵּיהּ (שם ב יח) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר, וְאִם לַאו כְּנֶגְדּוֹ יֵצֶר הָרָע, עֲלֵיהּ אִתְמַר (קהלת ז כו) וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה, וְדָא טְחוֹל שַׁבְּתַא"י, עִזֵּר דָּא שְׁכִינְתָּא, עָלָהּ אִתְמַר (משלי יח כב) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהוו"ה, וּבְגִין דָּא הֲווֹ אָמְרֵי מָארֵי מַתְנִיתִין, מָצָא אוֹ מוֹצֵא.

לְזִמְנִין תִּשְׁכַּח סוּסְיָא דְּאִתְגְּאֶה וְאַפִּיל לְרוֹכְבוֹ תְּחוֹתֵיהּ, דְּא אִתְּתָא בִּישָׁא, לְזִמְנִין תִּשְׁכַּח אָדָם רָכִיב עַל סוּסְיָא, לְזִמְנִין אִישׁ, לְזִמְנִין עֶבֶד, כְּגַוְונָא דְּא תִּשְׁכַּח לְזִמְנִין דְּאִית גּוּף דְּאִיהוּ סוּס שַׁפִּיר בְּכָל תִּקּוּנוֹי, וְעָבִיד עוֹבָדִין בִּישִׁין, בְּגִין דְּאִית לֵיהּ הַהוּא נֶפֶשׁ דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, דְּאִיהוּ אָדָם רַע עֶבֶד אוֹ מַמְזֵר, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא הַמֶּדְרָשׁ עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעִקָּר, וּלְזִמְנִין תִּשְׁכַּח סוּסְיָא בִּישָׁא דְּאִיהוּ גּוּפָא, דְּאִית לֵיהּ דְּיוֹקְנָא בִּישָׁא, וּמָאן דְּרָכִיב עֲלֵיהּ אִיהוּ טַב, וְסָטֵי לֵיהּ לְמֶעֱבַד עוֹבָדִין טָבִין, וְדָא אִיהוּ מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וּמָאן דְּאִית לֵיהּ דְּיוֹקְנָא שַׁפִּירָא וְעוֹבָדִין טָבִין, דְּא צַדִּיק וְטוֹב לוֹ.

וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וּבַת זוּגֵיהּ צַדֶּקֶת, מָאן דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנֵיהּ בִּישָׁא וְאִיהוּ שַׁפִּיר בְּעוֹבָדוֹי, דָּא צַדִּיק וְרַע לוֹ, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וּבַת זוּגֵיהּ בִּישָׁא, וּמָאן דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא בִּישָׁא וְעוֹבָדוֹי בִּישִׁין, דָּא אִיהוּ רָשָׁע וְרַע לוֹ, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאִיהוּ רַע וְאִתְּתֵיהּ רָעָה, הָכָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין תְּלַת גַּלְגּוּלִין, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ מָאן דְּעוֹבָדוֹי בִּישִׁין וְדְיוֹקְנֵיהּ שַׁפִּירָא, וְאִתְּתֵיהּ צַדֶּקֶת שַׁפִּירְתָּא בְּעוֹבָדָהָא.

דְּגַלְגּוּלָא גָּרִים דָּא לְמֶהֱוֵי בַּר נַשׁ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ רָשָׁע וְרַע לוֹ, דְּגוּפָא בִּישָׁא וְאִתְּתָא בִּישָׁא לַצַּדִּיק אִיהוּ עוֹנָשָׁא דִּילֵיהּ, דְּגַלְגּוּלָא מְחַיֵּיב לֵיהּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אִם כֵּן מַאי תַּקַּנְתֵּיהּ לְמָאן דְּאִיהוּ צַדִּיק וְאִית לֵיהּ אִתְּתָא בִּישָׁא, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, יַעֲבִיד לֵיהּ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, וְאִי לָא אִתְּתַקְּנַת יָתֵרְךָ לָהּ מִנֵּיהּ בְּגֵט וְיִתְסֵי, וְאִתְנַטַּע בַּאֲתַר אָחֳרָא (איוב לג כט), וְהֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר, עַד הָכָא בְּשִׁרְטוּטִין דִּיְדִין.

בְּקוֹמָה בְּצַוָּאר, פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אֱלָיָהוּ אֱלָיָהוּ, הָא שְׁכִינְתָּא הָכָא, וְכֻלְּהוּ חַבְרַיָּיא עִמָּהּ נָטְרִין לָךְ הָכָא, טוֹל רְשׁוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַחֲתָא הָכָא לְיִקָּרָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא עִמָּךְ, לְתַקָּנָא שִׁעוּר קוֹמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדְקָא יָאוּת לֵיהּ, אֲדַהָכִי הָא אֱלָיָהוּ קָא נָחֵת וְכָל מָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא עִמֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֻּלְּהוּ.

פָּתַח אֱלָיָהוּ וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמָא יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ דְּאֵימָא מִלִּין בְּאַרַח מִישׁוֹר כְּדְקָא יָאוּת, כֻּלְּהוּ בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל בְּשִׁעוּר קוֹמָה דִּשְׁכִינְתָּךְ. פָּתַח וְאָמַר, (שיר ז ח) זֹאת קוֹמָתֵךְ

דְּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכְּלוֹת, מַאי לְתָמָר, אֶלָּא לְהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צב יד) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כַּפֹּת תְּמָרִים, קוֹמָתֵךְ וַדַּאי דְּמְיָא לְלוּלָב דְּלֵית בֵּיהּ קְצוּץ וּפְרוּד, וְלָאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין נִפְרְצוּ עָלָיו פָּסוּל, לוּלָב אִיהוּ דּוֹמֶה לְשִׁדְרָה דְּגוּפָא, דְּאִיהוּ ו', קוֹמָה דְּכֹלָּא, וְאִיהוּ שִׁית בְּחוּשְׁבָּן, וְחָמֵשׁ עַנְפִּין מִתְפַּשְׁטִין מִנֵּיהּ, וְאִיהוּ גוּפָא

דף קלד:

דְּאִילָנָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחָמֵשׁ עַנְפִּין אִינּוּן תְּרִין מֵהַאי סִטְרָא, וּתְלַת מֵהַאי סִטְרָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (ויקרא כג מ) וַעֲנַף עֵץ עָבוֹת וְעַרְבֵי נָחַל, עֲנַף לִשְׁמָאלָא, עָבוֹת לִימִינָא, עֵץ בְּאֶמְצָעִיתָא, עַרְבֵי נַחַל תְּרֵין, עָבוֹת תְּלַת, וְכֻלְּהוּ חָמֵשׁ, וְאִינּוּן לָקֳבֵל תְּרֵין שׁוֹקִין וּבְרִית, וּתְרֵין דְּרוֹעִין, אֶתְרוֹג לֵב בְּאֶמְצָעִיתָא, עִקָּרָא דְּאִילָנָא וְעַנְפּוֹי, וְאִיהוּ אִיבָּא דְּאִילָנָא, וּבֵיהּ אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ.

צַוָּאר עַל כֻּלְּהוּ אִימָּא עִלָּאָה, מוֹחָא אַבָּא, וּבֵיהּ נָבִיעוּ דְּאִילָנָא, דְּמָקוֹרָא דִּילֵיהּ אִתְקְרֵי אֵין סוֹף, עַלַּיִן דְּאִילָנָא אִינּוּן קְווּצוֹתָיו, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שיר ז ו) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, כֻּלְּהוּ יְרוֹקִין, דְּהָכִי צְרִיכָא שַׁעֲרָא דְּאִתְּתָא דְּאִיהִי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא לְמֶהֱוֵי יָרוֹק כְּשִׁבְעָה מִינֵי דַּהֲבָא, וְאֶתְרוֹג אִיהִי יְרוֹקָא, וְאֶסְתֵּר מִתַּמָּן הֲוַת יְרַקְרוֹקֶת.

שִׁעוּרָא דְּרֵצוּעִין דִּתְפִלִּין אִינּוּן עַד לִבָּא, וְהָכִי שְׁעָרוּ לוֹן מָארֵי מַתְנִיתִין, וְהָכִי שִׁעוּרָא דְּשַׁעֲרָא דִּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא עַד לִבָּא, וְכָל עַנְפָּא וְעַנְפָּא דְּאִילָנָא דִּילָהּ, דְּאִינּוּן קָנֵי מְנוֹרָה, כֻּלְּהוּ צְרִיכִין בַּמִּדָּה וּבַמִּשְׁקָל וּבְמִדָּה חָדָא, דְּלָא יֵהֵא דְּרוֹעָא חָדָא אֲרִיךְ מֵחַבְרֵיהּ, וְלָא שׁוֹקָא חָדָא אֲרִיךְ מֵחַבְרֵיהּ, אֶלָּא כֻּלְּהוּ בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל דָּא בְדָא, וְהָכִי עַיְינִין דִּילֵיהּ שְׁקִילִין דָּא לְדָא, וְהָכִי אוּדְנִין, וְהָכִי נוּקְבָא דְּחוֹטָמָא דִּילָהּ, וְהָכִי אַנְפִּין דִּילָהּ, וְהָכִי שִׁפְוָון דִּילָהּ, דְּלָא יֵהֵא חַד אֲרִיךְ וְחַד קָצִיר, אֶלָּא כֻּלְּהוּ בְּשִׁקּוּלָא חָדָא.

מַבּוּעָא דְּמַיָּא הָכִי צָרִיךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְדַכָּאָה לְכָל גּוּפָא, וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ בַּמִּדָּה וּבַמִּשְׁקָל כְּמַבּוּעָא דְּמַיָּא, וּלְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּאִיהוּ עַנְפָּא דְּאִילָנָא, בַּמִּדָּה וּבַמִּשְׁקָל, וְסִימָנָא (ישעיה מ מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם, וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן (איוב כח כה), וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה, מִי וַדַּאי, מִדָּה דְּנָבִיעוּ כְּגַוְונָא דָּא ם, מֵם בְּרִיבּוּעָא, נְקוּדָה בְּעִגּוּלָא, (מרובעת) בְּרִבּוּעָא.

וְרָזָא דְמִלָּה אַרְבָּעִים סְאָה כְּגַוְונָא דָא תִּשַׁע נְקוּדִין לְכָל סְטַר, וּבַנְּקוּדָה דְמִלְּגָאו בָּהּ אִשְׁתַּלִּימוּ לְעִשָּׂר כָּל תִּשְׁעָה, עַד דְּאִתְעֲבִידוּ אַרְבְּעִין, וְאִלֵּין אִינוּן אַרְבְּעִים סְאָה, וְאִינוּן ם' עִלָּאָה, מ' תַּתָּאָה, דָּא בְּרִבּוּעָא וְדָא בְּעַגּוּלָא, י' נְבִיעוּ דְתַרְוַיְהוּ, וְרָזָא דָא מַיִם חַיִּים. וְאִית עַנְפִּין עִלָּאִין, וְעַנְפִּין בֵּינוֹנִיִּים, וְעַנְפִּין תַּתָּאִין, וְכֻלְּהוּ בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל, עִלָּאִין בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, בֵּינוֹנִיִּים בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, תַּתָּאִין בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, עִלָּאִין אִינוּן אֲבָהָן, בֵּינוֹנִיִּים מְמַנָּן, וְתַתָּאִין שְׁלִיחָן דִּלְהוֹן, וְכֻלְּהוּ אִית לוֹן שְׁמָהָן יְדִיעָאן, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָאן שְׁלִיחָאן וְרָאשִׁין וּמְמַנָּן דִּתְחוֹתַיְיהוּ, וְכָל חַד אִית לֵיהּ נְקוּדָה, וּבֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדָע כָּל עַנְפָּא וְעַנְפָּא דְּאִיהוּ אֵבֶר דְּגוּפָּא.

רָאשִׁין יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, נְקוּדָה דִּלְהוֹן יֱהוִה מֶלֶךְ יַהֲוֶה מַלַךְ יְהוֹהָ יִמְלֹךְ, וְהָכִי אִינוּן לְתַתָּא בִּתְרֵין שׁוֹקִין וְאָמָה, וּבְגִין דָּא כָּפַל לוֹן תְּרֵין זִמְנִין יהו"ה מֶלֶךְ יהו"ה מָלָךְ יהו"ה יִמְלֹךְ, לְעוֹלָם וָעֶד שְׁכִינְתָּא, וּנְקוּדָה דִּילָהּ יהו"ה, וְדָא רָזָא (תהלים צא יא) כִּ"י בְ"י חָשַׁ"ק וַאֲפַלְּטֵהוּ, דְּרָאשֵׁי רָאשִׁין (תיבין) דְּאִינוּן כֶּתֶר עִלָּאָה חָכְמָה בִּינָה, (זכריה יד ט) וְהָיָ"ה יהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה יהו"ה אַבָּא וְאִמָּא, יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד כֶּתֶר עִלָּאָה.

יְדִין אִינוּן מְשַׁמְּשִׁין דְּגוּפָּא, רַגְלִין שְׁלִיחָן דְּגוּפָּא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, וּמְשַׁמְּשִׁין דְּגוּפָּא תְּרֵין דְּרוֹעִין, אִינוּן ע"ב עַנְפִּין דְּוַיסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, אִלֵּין אִינוּן עַנְפֵּי דְּאִילָנָא, שָׁרְשָׁא דְּאִילָנָא אִינוּן שְׁלִיחָן, וְאִינוּן שַׁבְעִין וּתְרֵין ע"ב עִלָּאִין לָקֳבֵל שַׁבְעִין וּתְרֵין תִּיבִין, דְּאִינוּן מִן וְהָיָה

דף קלה.

אִם שָׁמֹעַ עַד וְשַׁמְּתֶם, וְשִׁבְעִים וּתְרֵין אָחֳרָנִין אִינוּן דְּפָרָשַׁת צִיצִית, רֵישָׁא דְּאִילָנָא, מְשַׁמְּשִׁין דְּיֵלֵיהּ דְּאִינוּן שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים, אִינוּן מ"ב תֵּיבִין מִן וְאָהַבְתָּ עַד וְהָיָה, גּוּפָּא (נ"א נופא) דְּאִילָנָא מְמַנָּן וּשְׁלִיחָאן דִּילֵיהּ, חַמְשִׁין תֵּיבִין דְּאִינוּן מִן וְשַׂמְתֶּם אֶת עַד וַיֹּאמֶר.

שִׁבְעָה שְׁמָהָן דְּרֵישָׁא דְסָלְקִין לְמ"ב, אִינוּן אְבָגְיֶ"תְ וכו', רְקִיעָא קַדְמָאָה אבגית"ץ, וּנְקוּדָה דִּילֵיהּ יְהֹוָה, דְּנָפְקִין מֵאִלֵּין רָאשֵׁי תֵּיבִין בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהי"ם אֵת, וְאִית תַּמָּן תְּמַנְיָא מַבּוּעִין, דְּנָפְקִין מִצַּנּוֹרָא חֲדָא, דְּאִיהוּ רָקִיעַ, וְאִינוּן תְּמַנְיָא נְצוֹצִין, וְרָקִיעַ תִּנְיָינָא

קַרְעָ שְׁטָן, וּנְקוּדָה דִלְהוֹן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי רָקִיעַ וְדָא יְהֹוָ"ה, תְּלִיתָאָה נַגְדֵּיכֵשׁ נְקוּדָה דִילֵיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם, וְדָא יְהֹוָ"ה, רְבִיעָאָה בַּטְ"ךָ צְתְ"ג, נְקוּדָה דִילֵיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי מְאוֹרֹת, וְדָא יַהוְ"ה, חֲמִשָּׁאָה חַקְ"בְ טְנַ"ע, וּנְקוּדָה דִילֵיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם, וְדָא יְהֹוָ"ה, שְׁתִיתָאָה יְגְלְ פִּזָּק, נְקוּדָה דִילֵיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תּוֹצֵא הָאָרֶץ, וְדָא נְקוּדָה יַהֹוָ"ה, שַׁקְ"ן צִיְ"ת, דָּא נְקוּדָה שְׁבִיעָאָה כְּלִיל בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם הִנֵּה נָתַתִּי, וְדָא יְהֹוָ"ה.

תָּא חֲזֵי אִית שְׁמָהָן דְּאוֹרַיְיתָא דְּנָפְקִין מֵרֵישֵׁי תֵּיבִין דְּכָל פְּסוּקָא וּפְסוּקָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִית שְׁמָהָן דְּנָפְקִין מִסּוֹף תֵּיבִין, וְאִית דְּנָפְקִין מֵאֶמְצָעִיתָא, וְרָזָא דְמִלָּה (נ"א דכלא) (ישעיה מד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי"ם, וְאִית שְׁמָהָן דְּנָפְקִין מִתְּרֵין אַתְוָון כָּל חַד וְחַד, וְאִית מִתְּלַת תְּלַת, וְאִית מֵאַרְבַּע, וְאִית מֵחָמֵשׁ, עַד עֲשָׂרָה, אִינּוּן מֵעֲשַׂר סְפִירָאן תַּלְיָין, מִתְּרֵין עֲשַׂר אִינּוּן תַּלְיָין מִכֶּתֶר עִלָּאָה, כְּגוֹן יואאחצ"צבירון, בְּהַאי שְׁמָא תַּמָּן אָח, תַּמָּן צִיץ, תַּמָּן אַבִּיר, תַּמָּן יָרוֹן, דָּא שְׁמָא דְתַלְיָא מִכֹּתֶרָא עִלָּאָה, כָּל שְׁמָא דְאִיהוּ מִתְּרֵין עֲשַׂר אַתְוָון, אִיהוּ בְּרָזָא דְאַלֶ"ף, דְּאִיהוּ פֶּלֶ"א, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים קלט יד) אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלָאתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ, וּתְרֵין עֲשַׂר שְׁמָהָן אִנּוּן אחצצביההירו"ן, (ס"א יואחציצבירו"ן), (ס"א אהצצביהרירו"ן), (נ"א אהה נצב הרירו"ן), כָּל חַד מִתְּרֵין עֲשַׂר אַתְוָון, וְאִינּוּן מְמַנָּן עַל תְּרֵין עֲשַׂר צְנוֹרִין, דְּנָפְקִין מִמְּקוֹר עִלָּאָה דְּלֵית לֵיהּ סוֹף, וְאִינּוּן מִסִּטְרָא דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין דְּאִיהוּ וְא"ו, וְאִינּוּן הֵ"א הֵ"א, יוּ"ד אִיהוּ כ' כֶּתֶר בְּרֵישָׁא דְּא' (נ"א דא) דְּאִיהוּ אֶרֶךְ אַנְפִּין, דְּאִיהוּ וָא"ו, א' אִיהִי אוֹרַיְיתָא, דְּאִיהִי אִתְיַיהִיבַת בְּתֵרִין לוּחִין דְּאִינּוּן ו' ו', וְאִית כִּתְרָא דְּזָעִיר אַנְפִּין דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (איוב לו ב) כַּתֵּר לִי זְעִיר וַאֲחַוְךָ, וְכַמָּה כִּתְרִין אִינּוּן, כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהוּנָה וְכֶתֶר מַלְכוּת. מַאי אִית בֵּין כֶּתֶר לַעֲטָרַת, אֶלָּא כֶּתֶר אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּא', דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּאַת יוּ"ד, דְּסָלִיק כ', וְדָא א' מִן אהי"ה, דְּאִיהוּ כֶּתֶר דַּאֲרִיךְ אַנְפִּין, א' מִן אדנ"י כֶּתֶר דִּזְעִיר אַנְפִּין, י' מִן יהו"ה אִיהִי עֲטָרָה עַל סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ ו', וְאִית י' לְתַתָּא וְאִיהִי י' מִן אדנ"י, דְּאִיהִי עֲטָרָה בְּרֵישָׁא דְּכָל צַדִּיק, לֵית סְפִירָה דְּלָא אִית לָהּ עֲטָרָה עַל רֵישָׁא וְכֶתֶר, וַעֲטָרָה דְּאִיהִי י' אִיהִי עֲטָרָה דִּבְרִית מִילָה, דְּסָלִיק לְמֵאָה, עֶשֶׂר זִמְנִין עֶשֶׂר מֵאָה, וְאִיהִי עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, וְכַמָּה עִלּוֹת אִינּוּן עַל עִלּוֹת דְּסָלְקִין עַל כָּל בִּרְכָאן וּפִקּוּדִין.

וְכָל סְפִירָן סָלְקִין כָּל חַד וְחַד לְמֵאָה בְּאַת י', וּבְאַת א' סָלְקִין לַעֲשָׂרֶת אֲלָפִים, וְאִית לְעֵילָא מִנַּיְיהוּ הַהוּא דְאִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, דְּסָלִיק עַל כָּל עִלָּאִין, וְלֵית מָאן דְּסָלִיק עֲלֵיהּ, וְכַמָּה אַתְוָון אִית בְּאוֹרַיְיתָא מְעוּטָרִים וּמְכוּתָּרִים, וּמֵאִלֵּין עִלָּאִין נָחֲתִין בִּרְכָאן וּמַבּוּעִין לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה

דף קלה:

דְּאִינוּן י"א, עַל כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, וְאִינוּן י"א מִן (דברים ו ד) יְ הוָ"ה אֱ לֹהֵינוּ יְ הוָ"ה אֶ חָד, בְּא' אִתְקְרֵי אֵ"ל עִלָּיוֹן, בְּי' יהו"ה, וְכֵן בְּא' אִתְקְרֵי אלהינ"ו אהי"ה אלהי"ם אדנ"י וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעוֹד כֶּתֶר עִלָּאָה אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ אוֹר קַדְמָאוֹ אוֹר צַח וְאוֹר מְצוּחְצָח, אִיהוּ אוּכָּם קֶדֶם עִלַּת הָעִלּוֹת, וְכָל חֲיָילִין דְּתַלְיָין מִנֵּיהּ אִתְמַר בְּהוֹן (שיר ה יא) קְווּצוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, לֵית נָהוֹרָא קַיְימָא קַמֵּי נְהוֹרֵיהּ, דְּכֻלְּהוּ נְהוֹרִין אִתְחַשְׁכָאן קַמֵּיהּ.

תָּא חֲזֵי כַּמָּה עִלּוֹת סְתִימִין, דְּאִינוּן מִתְלַבְּשִׁין וְאִינוּן מוּרְכָּבִין בִּסְפִירָן, וּסְפִירָן מֻרְכָּבָה לְגַבַּייהוּ, דְּאִינוּן טְמִירִין מִמַּחְשָׁבוֹת בְּנֵי אָדָם, וַעֲלַייהוּ אִתְמַר (קהלת ח ח) כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, נְהוֹרִין מְצוּחְצָחִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין דְּמִקַּבְּלִין אִינוּן כַּחֲשׁוֹכִין מֵאֲחֲרָנִין דַּעֲלַייהוּ דְּמִקַּבְּלִין מִנַּיְיהוּ, וְעִלַּת עַל כָּל הָעִלּוֹת, לֵית נְהוֹרָא קַיְימָא קַמֵּיהּ, כָּל נְהוֹרִין מְצוּחְצָחִין מִתְחַשְׁכָאן קַמֵּיהּ.

וְכָל נְהוֹרִין דְּאִינוּן לְעֵילָא מִנְּהוֹרִין אִינוּן כִּתְרִין עַל רֵישַׁייהוּ, וְרָזָא דְמִלָּה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, דָּא רָזָא דַּעֲשָׂרָה כִּתְרִין דְּאִינוּן מוּרְכָּבִין עַל עֶשֶׂר סְפִירָן, וְדָא אִיהוּ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר, וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אִלֵּין עַל אִלֵּין, עֶשֶׂר נְהוֹרִין בְּעֶשֶׂר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר ז׳:פ״ו) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, לְעֵילָא עַל כֻּלְּהוּ עִלַּת הָעִלּוֹת דְּרָכִיב עַל כֹּלָּא וְשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, וְכֻלְּהוּ שְׁמָהָן אינוּן מֻרְכָּבָה דִילֵיהּ, וְלֵית דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, דְּלֵית לְעֵילָא מִנֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי עִלַּת עַל כָּל עִלָּאִין.

וּשְׁמָהָן אִלֵּין אִינוּן צְנוֹרִין, וּשְׁמָהָן דַּעֲלַייהוּ מָבוּעִין דְּנָחֲתִין לְצִנּוֹרִין, וְכָל צִנּוֹרִין אִינוּן כְּאֲבָרִין דְּשִׁעוּר קוֹמָה, דְּאָזְלִין בְּשִׁעוּר וּבְמִדָּה וּבְתִקְלָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (איוב כח כה) וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ כָּל חַד אִיהוּ מְקַבֵּל כְּפִי שִׁעוּרֵיהּ, וּכְפִי מִדָּה

דִּילֵיהּ, וְאִית נְבִיעוּ לְעִילָּא דְּלֵית לֵיהּ מִדָּה וְשִׁעוּר וּמִשְׁקָל, וְהָא אוּקְמוּהָ, (ויקרא יט לה) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוּרָה, בַּמִּדָּה בְּחָמֵשׁ תִּקוּנִין דְּה' עִלָּאָה, בַּמִּשְׁקָל דָּא ו', בַּמְּשׂוּרָה דָּא ה', מִשְׁפָּט דְּכֹלָּא דָּא י', הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה ה טז) וַיִּגְבַּהּ יהו"ה צְבָאוֹ"ת בַּמִּשְׁפָּט, דְּאִיהוּ גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ שׁוֹמֵר.

חָמֵשׁ זְמָנִין כְּגַוְונָא דָּא אִאֲאֵאָ וְסִימָנָךְ (שמות כח יח) פִּתּוּחֵי חוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא הָכָא שׁוּרֵ"ק בִּנְקוּדָה חֲדָא בְּפִתּוּחֵי חוֹתָם, וְהָכָא בְּתִלַּת נְקוּדִין בְּאַתְרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, בַּאֲתַר דְּאִית ו' אִיהוּ שׁוּרֵ"ק בִּנְקוּדָה חֲדָא, בַּאֲתַר דְּלֵית ו' אִיהוּ שׁוּרֵ"ק בִּתְלַת נְקוּדִין בְּאַתְרֵיהּ, עִלָּאָה וְאֶמְצָעִיתָא וְתַתָּאָה.

חָמֵשׁ נְקוּדִין אִינּוּן אלהי"ם, כְּגַוְונָא דָּא אִאֲאֵאָ, תְּמַנְיָא נְצוֹצִין אִינּוּן תְּמַנְיָא יוּדִי"ן דְּסָלְקִין תְּמַנְיִן, רָקִיעַ דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּוֹ' דְּאִיהוּ רְמִיזָא בְקָמֵ"ץ, הָא פ"ו כְּחֲשְׁבַּן אלהי"ם, וְאִלֵּין נְקוּדִין עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר פִּתּוּחֵי חוֹתָם, פִּתּוּחֵי דְאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִיהִי חוֹתָם, כֻּלְּהוּן פִּתּוּחִין בָּהּ וְכֻלְּהוּ מְצוּיָירִין בָּהּ וּמִתְגַּלְּפָאן בָּהּ, וְאִיהִי חוֹתָם דְּכֻלְּהוּ, תֵּשַׁע נְקוּדִין אִינּוּן גְּלִיפִין בָּהּ, תְּמַנְיָא נִיצוֹצוֹת וְרָקִיעַ, וְאִיהוּ עֲשִׂירִית לוֹן, תֵּשַׁע נְקוּדִין עַד צַדִּיק, וְאִיהִי חוֹתָם דְּכֻלְּהוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְצֶאֱצָאָיו חָתָם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וְהַנֵּי אִינּוּן תֵּשַׁע מִתַּתָּא לְעִילָּא, וְאִימָּא עִלָּאָה חוֹתָם דְּכֻלְּהוּ, כֶּתֶר עַל כֻּלְּהוּ, וּבָהּ נַהֲרִין כְּמַרְגְּלָאן דְּנַהֲרִין בְּכִתְרָא.

וּמִסְטָרָא דְּאִלֵּין נְקוּדִין אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שִׁיחָה דְּכֹלָּא, שִׁיחָה דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שִׂיחַת דְּקִלִּים, שִׂיחַת הָרוּחוֹת, שִׂיחַת עוֹפִין, שִׂיחַת כָּל בְּרָיִין דְּעָלְמָא, אלהי"ם בְּלָא נְקוּדִין אִתְקְרֵי אֵלֵּם, וְדָא רָזָא דְּמִלָּה (שם ד יא) אוֹ מִי יָשׂוּם אִלֵּם, אוֹ מִי, מ"י וַדַּאי, אִימָּא עִלָּאָה, מָאן שַׁוִּי אִלֵּם לְאִימָּא עִלָּאָה, עִלַּת הָעִלּוֹת דְּחֵילָא דְּכֹלָּא בִּידֵיהּ.

דָּבָר

דף קלו.

אַחֵר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה סֵפֶר, דְּהָא כַּמָּה סִפְרִין אִינּוּן, סִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, סִפְרָא דַּחֲנוֹךְ, סִפְרָא דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, תָּא חֲזִי, יוֹמָא חַד אַעְרַעְנָא בַּאֲתַר דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, אֲנָא וְחַבְרַיָּיא, וְתַקִּינַת לָן אִמֵּיהּ דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי מְנַרְתָּא בְּשִׁבְעָה בוֹצִינִין, וְאַפֵּקַת סִפְרָא דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, כִּי הֲווֹ קָרָאן בְּסִפְרָא דָּא הָכִי הֲווֹ נָחֲתִין

חַיָּילָא דְמַלְאָכַיָּא לְסַחֲרָא לוֹן, כִּבְנֵי נָשָׁא דְמִתְקַבְּצִין לְחוּפָּה בְּמַזְמוּטֵי חָתָן וְכַלָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה נָחִית בְּכָל מַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, לְמִשְׁמַע מִלִּין מֵהַהוּא סִפְרָא, וַאֲבוֹי דְרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי הֲוָה נָחִית לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמֵּיהּ, לְמִשְׁמַע מִלִּין דִּבְרֵיהּ רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, וְלֵילְיָא דָא לֵיל דְּשָׁבוּעוֹת הֲוָה, וְהָכִי הֲוָה חָדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין מִלִּין כְּיוֹמָא דְאִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְסִינַי.

לֵילְיָא חָדָא אִזְדַּמַּן לָן לְמֶהֱוֵי אוֹשְׁפִּיזִין בְּבֵית אִמֵּיהּ דְּרַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי, וְתַקִּינַת לָן פָּתוֹרָא וּמְנָרְתָּא, וַהֲוָה רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי אִתְכַּנַּשׁ לְהַהוּא עָלְמָא, אָמְרַת אִמֵּיהּ רַבָּנָן, וְהָא לָא הֲוִיתוּן שַׁרְיָין לְפָתוֹרָא דָא בְּלָא אוֹרַיְיתָא, מַאי אִשְׁתַּנִּי זִמְנָא דָא מִשְּׁאָר זִמְנִין, אֲמִינָא לְחַבְרַיָּיא נִפְתַּח בְּמִילֵי דְאוֹרַיְיתָא, דְּלָא יֵיתֵי תַּקָּלָה לְהַאי עַנְיָא עַל יְדָנָא, דְּאִם יָדְעַת דִּבָּרָהּ אִיהוּ מֵת, יֵיתֵי תַּקָּלָה עַל יְדָנָא וְתָמוּת קֶדֶם זִמְנָהּ, אֶפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם דָּא נִשְׁמָתָא, כַּד נָפִיק מִמְּעֵי אִמֵּיהּ אִתְמַר בָּהּ (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, דְּנָפִיק עִינּוֹי סְתִימִין, אַפְתַּח עִינּוֹי מִיָּד (שם ג) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, בְּתַר דְּאִתְכַּנִּישׁ מֵהַאי עָלְמָא נְשָׁמָתֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (שם א ט) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, כֵּיוָן דְּאִסְתַּלְּקַת נִשְׁמָתָא מִנֵּיהּ גּוּפָא אִשְׁתָּאֲרַת

דף קלו:

יְבֵשָׁה, אָמְרַת לוֹן, רַבָּנָן, מִלִּין אִלֵּין לַאו אִינּוּן אֶלָּא מֵהַהוּא עָלְמָא, אָזְלַת לְהַהוּא שְׁרָגָא דַהֲוָה לֵהּ סִימָנָא בֵּיהּ, דְּכַד רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי הֲוָה חַי הֲוָה שְׁרָגָא מִתְנַעְנְעָא וְנָהֲרָא בְּכַמָּה נְהוֹרִין מְרַקְמָן, חֲזָתֵּהּ לִנְהוֹרָא דְאִתְחַשְׁכַת, מִיָּד אָמְרַת, רַבָּנָן רַבָּנָן, אֲבָדָה קָא אִתְאֲבִידַת לִי, וַאֲנָא בָּעִינָא לְמֵיזַל לְפַשְׁפְּשָׁא בְּגִינֵהּ, אָמְרוּ וַדַּאי הָא אִשְׁתְּמוֹדְעַאת לָהּ, אֲזַלוּ לְאָרְחַיְיהוּ, וְאִיהִי נָפְקַת לְפָרְשַׁת אוֹרְחִין, וְאַשְׁכַּחַת יוֹנָה נוּקְבָא, אָמְרַת לָהּ יוֹנָה יוֹנָה אַנְתְּ דַּהֲוַת שְׁלִיחָא מְהֵימְנָא לְמָארָךְ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ח ח) וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ, וְאִתְמַר בָּךְ (שם יא) וַתָּשָׁב אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, תָּבַת לֵיהּ בִּשְׁלִיחוּתָהּ, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ בְּהַהִיא יוֹנָה קַדִּישָׁא, דְּתֵיזִיל בִּשְׁלִיחוּת דִּילִי, וְתֵדַע אִי בְּרִי חַי אוֹ מֵת, מִיָּד לְעִידָּן רַמְשָׁא חָזְרָה בִּשְׁלִיחוּתָהּ, דְּהָכִי חָזְרַת לְנֹחַ לְעֵת עֶרֶב, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַתָּבֹא

אֲלֵיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, וְהַוֹת מְמַרְטַת גַּדְפָּהָא, וְחָפְרַת כּוּכָא, מִיָּד יְהִבַת קָלָא וְאִתְכַּנְשַׁת לְהַהוּא עָלְמָא.

לְבָתַר דַּהֲווֹ אָזְלִין בְּאָרְחָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרוֹי, שְׁאִילוּ לֵיהּ, אַמַּאי כַּד נָפִיק יְנוּקָא מִמְּעֵי אִמֵּיהּ אִיהוּ עִינוֹי סְתִימִין, אָמַר לוֹן וַדַּאי דָּא אִיהוּ רָזָא (שם כז א) וַתִּכְהֶן עֵינָיו מֵרְאוֹת, בְּאִלֵּין מַרְאוֹת דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ בְּמֵעֵי אִמֵּיהּ כַּמָּה נְהוֹרִין, כְּמָה דְחָמָא יְחֶזְקֵאל בְּמֶרְכָּבָה, לְכָל יְנוּקָא אַחְזָיִין לֵיהּ כְּפוּם דַּרְגֵּיהּ, אַחְזָיִין לֵיהּ מֵאֲתַר דְּאִיהוּ נְשְׁמָתֵיהּ, דְּאִי יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא וּבְפִקּוּדִין, דְּיַנְהִיר הַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת נְשְׁמָתֵיהּ, בְּכַמָּה נְשְׁמָתִין.

וְאֵיךְ נָחֲתִין בְּגִינֵיהּ כַּמָּה מֶרְכָּבוֹת, וְאוֹלְפִין לֵיהּ כָּל אוֹרַיְיתָא, וְאִי אִשְׁתַּדַּל בָּהּ אַדְכִּיר לֵיהּ כָּל מַה דַּהֲווֹ אוֹלְפִין לֵיהּ בְּמֵעֵי אִמֵּיהּ, לְבָתַר אַחְזָיִין לֵיהּ גֵּיהִנָּם, דְּאִם עָבַר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא מַהוּ עוֹנְשָׁא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְאַחְזִיאוּ לֵיהּ אַגָּרֵיהּ, לְבָתַר דְּנָפִיק מִמְּעֵי אִמֵּיהּ סָתִים

דף קלז.

עֵינוֹי מִכָּל אִינּוּן נְהוֹרִין, כְּמָה דְאִתְּמַר וַתִּכְהֶן עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְאִלֵּין תּוֹה"וּ וָבֹה"וּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וכו', וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, עֵינוֹי סָתִים מֵעָלְמָא דְאָתֵי, בָּתַר דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, מִיָּד וַיֹּאמֶר אלהי"ם יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, דְּנַהֲרִין לֵיהּ בִּנְהוֹרָא דְהַהוּא עָלְמָא, מִיָּד דְּאָזִיל לְהַהוּא עָלְמָא, מִיָּד יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד, אִתְכַּנְשַׁת נְשְׁמָתָא לַאֲתַר חַד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קהלת יב ז) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאלהי"ם אֲשֶׁר נְתָנָהּ, וְגוּפָא אִשְׁתְּאַר יַבָּשָׁה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, לְבָתַר דְּאִתְכַּנְשַׁת נְשְׁמָתֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵימָא לִשְׁכִינְתָּא, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, מָאן חַיָּה אִלֵּין חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְנַהֲרִין לֵיהּ, דְּנָחֲתִין לֵיהּ לְקַבְלָא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים צא יב) עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ וכו'.

וְעוֹד תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְקַבְלָא לֵיהּ, לְמִינָהּ דָּא בַּת זוּגֵיהּ דְּאִתְיְיהִיבַת לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ, כַּמָּה חֲיָילִין וּמַשְׁרְיָין לִיקָרֵיהּ, וּלְבָתַר אַפִּיק לֵיהּ אִילָנִין וְעִשְׂבִין בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיֹּאמֶר אלהי"ם תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ וכו', כָּל מַה דְּאִתְבְּרֵי בְּשִׁית יְמֵי בְרֵאשִׁית כֻּלְּהוּ מְזוּמָן לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, בְּגַן עֵדֶן עִלָּאָה וְתַתָּאָה.

דְּבָר אַחֵר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, דָּא סִפְרָא דַּחֲנוֹךְ נַעַר, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית ה כב) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאלהי"ם וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אלהי"ם, וְאַמַּאי קָאָרֵי לֵיהּ תּוֹלְדוֹת אָדָם, אֶלָּא הָכָא רָזָא דְּגִלְגּוּלָא, תּוֹלְדוֹת אָדָם אִתְקְרֵי, דְּמִנַּיהּ נָפַק, וְאִיהוּ הֲוָה תּוֹלָדָה דִּילֵיהּ, וְאַמַּאי אִתְקְרֵי נַעַר, אֶלָּא הָכָא רָזָא (איוב לג כה) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו, כְּמָה דַהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר נָחִית בְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית לז ב) וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה, מַאי דִּבָּתָם רָעָה אֶלָּא דַהֲווֹ מִגְזָעָא

דף קלז:

דְּאֵלֵּין דְּאָמְרוּ (תהלים ח ה) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאלהי"ם, דְּיַהֲבַת לֵיהּ כָּל גְּנָזֵי שְׁמַיָּא, וְכָל מַפְתְּחָן דִּילֵיהּ בִּידֵיהּ, וְאַשְׁלְטֵיהּ בְּכָל דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְמַלְכָּא דְּאָמַר לְיוֹסֵף (בראשית מא מ) רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ.

אָמַר לֵיהּ וְהָא עז"א ועזא"ל הֲווֹ אִלֵּין, אָמַר לֵיהּ וְהָא אָתֶּרְנִין הֲווֹ מִתְכַּנְּשִׁין עִמֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאִתְיַיעַץ בַּחֲיָילִין דִּילֵיהּ לָא הֲוָה עָבִיד לְאָדָם, דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, אָמַר לֵיהּ לְאוֹלָפָא דֶּרֶךְ אֶרֶץ לִבְנֵי נָשָׁא, דְּנָטִיל רַבְרְבָא עִצָּה מִזְּעֵיר מִנַּיהּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא רָזָא אָחֳרָא אִית הָכָא, לְמַלְכָּא דַהֲוָה לֵיהּ שְׁלִיחָא מְהֵימְנָא, וַהֲוָה בָּעֵי לְמֵיהַב לֵיהּ אַגְרֵיהּ, אָמַר לְחַיָּילוֹי אֲנָא בָּעֵינָא לְשַׁלְטָאָה הַאי שְׁלִיחָא דִּילִי עֲלַיְיכוּ, בְּגִין דְּהוּא מְהֵימְנָא, אִי אִית מָאן דְּיָדַע בֵּיהּ מִלָּה אָחֳרָא יֵימָא, בְּזִמְנָא דְּלָא אַשְׁכַּח מְקַטְרְגָא עֲלֵיהּ, אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם, בָּעֵינָא אָדָם דְּיַעֲבִיד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ, וְיֶהֱא לֵיהּ אַגְרָא טָבָא, וְשׁוּלְטָנוֹ עֲלַיְיכוּ, וְדָא אִיהוּ (ישעיה ס כא) וְנֶצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר, דְּהָא מַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן גִּבּוֹרֵי כֹּחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ, לָא עָבְדֵי גְּבוּרָה בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינּוּן פָּלְחִין בְּהֵכְרֵחַ, וְלֵית לוֹן עֲרוּבָא דְּבִשְׂרָא וְיִצְרָא בִּישָׁא, וּבְגִין דָּא נַעֲשֶׂה אָדָם, וְיִשְׁלוֹט בְּכוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בראשית א כו) וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹמֵר.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם אֲנָא יָהִיב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא, דִּכְתִיב בְּצַלְמֵינוּ, וּכְתִיב (תהלים לט ז) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְאִתּוּן יַהֲבוּ בֵּיהּ רוּחָא וְנַפְשָׁא, וְאַרְעָא אַרְבַּע יְסוֹדִין, וְיִדְמֶה לְכֹלָּא

עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וּמַה דְּרָעִינָא דְלֶהֱוֵי שַׁלִּיט וּמְמַנָּא עֲלַיְיכוּ, אַצְדִּיקוּ דִינָא דִילִי, וְיהֵא בִּרְעוּ דִלְכוֹן, דַּאֲנָא אַשְׁרֵי שְׁמִי עֲלֵיהּ, וְחוֹתָמָא דִילִי בִּידַיהּ, דְּאִיהוּ חוֹתָם הַבְּרִית, מַלְאָכַיָּא דְסִטְרָא יְמִינָא בָּרְכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם קג כ) בָּרְכוּ יהו"ה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, וְדָא מטטרו"ן, לְקִבְלֵיהּ יוֹסֵף לְתַתָּא, וַהֲווֹ אָחֳרָנִין דַּהֲווֹ שָׂנְאִין לֵיהּ וְאָמְרוּ (שם ח ה) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ, וּבְגִין דָּא וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה, וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלוֹם, וְלָאו דְּאִינּוּן אִלֵּין עז"א ועזא"ל, אֶלָּא אִינּוּן אָחֳרָנִין דְּאִתְכַּנָּשׁוּ (ס"א דאתכללו) עִמְּהוֹן.

דָּבָר אַחֵר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זֶה סֵפֶר דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּאִיהוּ אַפִּיק תּוֹלְדִין, זֶה סֵפֶר וַדַּאי וְלָא אָחֳרָא, וְאִינּוּן תּוֹלְדוֹת אָדָם, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה מד ג) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, מָאן בַּיִת דִּילֵיהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא, וְרַעֲיָא מְהֵימְנָא אַנְתְּ הוּא כְּדְיוֹקְנֵיהּ, וְלָךְ חֵילָא לְאִסְתַּכָּלָא בְּדִיוֹקְנִין דִּבְנֵי נָשָׁא, בְּצִיּוּרִין דְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ה א) בִּדְמוּת אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ, דְּכָל צִיּוּרִין דִּבְנֵי נָשָׁא אִינּוּן רְשִׁימִין בְּכָרְסַיָּא, וּבְגִין דְּכָל כָּרְסַיָּא וּמַרְכַּבְתָּא דְאַנְתְּ זְקִיקָא, אַנְתְּ אִית לָךְ חֵילָא לְאִסְתַּכָּלָא, בְּגִין כַּךְ וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכֹּל הָעָם וְגוֹמֵר

(אמר המגיה זה מצאתי בס"א וטוב לשומו כאן) דָּבָר אַחֵר (בראשית ה א) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם וכו', זֶה תְּרִין עֲשַׂר אַנְפִּין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר וְגוֹמֵר, וּפְנֵי נֶשֶׁר וְגוֹמֵר, בְּיוֹם בְּרֹא אלהי"ם אָדָם חַיָּה רְבִיעָאָה, וְצָרִיךְ לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוֹן, בְּאַנְפִּין בְּאַרְבַּע גַּוְונִין דְּנַהֲרִין בְּהוֹן אַרְבַּע חַיּוֹת, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (דברים ה ד) פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יהו"ה עִמָּכֶם, וּבְמֹשֶׁה נֶאֱמַר (שמות לג יא) וְדִבֶּר יהו"ה אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים, בָּתַר דְּאַהֲדָרוּ לַאֲחוֹרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַדַּר לוֹן אֲחוֹרוֹי, וְדָא אִיהוּ (שם כג) וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרַי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ, וְאִלֵּין אִינּוּן פָּנִים דְּנִרְאִין וּפָנִים דְּאֵינָן נִרְאִין. אַנְפִּין חִוָּורִין בַּעֲנָוָה, אִינּוּן אַנְשֵׁי חַיִל, אַנְפִּין סוּמְקִין בְּבֹשֶׁת, דְּאִית לוֹן כְּסוּפָא מִן שְׁמַיָּא, אִינּוּן יִרְאֵי אלהי"ם, אַנְפִּין יְרוֹקִין בְּאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן אַנְשֵׁי אֱמֶת, אַנְפִּין אוּכְמִין בְּמִצְוָה, דְּאִיהִי תְּפִלָּה דְּיָד, וּתְפִלִּין בְּמִשְׁכָּא אוּכְמָא, אִינּוּן שׂוֹנְאֵי בָצַע, אֲבָל אַנְפִּין בְּלָא עֲנָוָה וּבְלָא בֹּשֶׁת וּבְלָא תּוֹרָה וּמִצְוָה, אִינּוּן תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ וְרוּחַ, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וכו', דְּאִינּוּן אַחְזָרִין עָלְמָא לְתֹהוּ

וְבֹהוּ, אַנְשֵׁי חַיִל מִזַּרְעָא דְאַבְרָהָם, דְּבֵיהּ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, יִרְאֵי אלהי"ם מִזַּרְעָא דְיִצְחָק, דְּבֵיהּ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, דְּהִיא אוֹצָרָא לְחָכְמָה, אַנְשֵׁי אֱמֶת מִזַּרְעָא דְיַעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וּבֵיהּ ו' דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, שֹׂנְאֵי בָצַע מִסְטָרָא דְּדָוִד דְּאִיהוּ רַגְלָא דִּבְיעָאָה וּבֵיהּ י', דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּגִינָהּ (שמואל א יז יד) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן, הַאי אִיהוּ שְׁמָא ההו"י, וּבְגַוְונָא אָחֳרָא אִתְפָּרִישׁ לְזִמְנִין הוה"י, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא בֵּינַיְיהוּ, וּבְגַוְונָא אָחֳרָא יהו"ה מִסְטָרָא (דמשה) דְמטטרו"ן, גַּוְונִין מִתְהַפְּכִין לְשִׁית סְרֵי בִּשְׁכִינְתָּא כַּד אִיהִי צְרִיכָא לְתַתָּאִין, וְדָא אִיהוּ דְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּבַר נַשׁ דְּצָרִיךְ לְבָרְיוֹת אַנְפּוֹי מִשְׁתַּנִּין כַּכְרוּם, דְּאִתְהַפַּךְ לְכַמָּה גַּוְונִים, וְאִית הֲפוּכָא דְגַוְונִים לְטַב דְּנַהֲרִין בִּנְהוֹרָא, וְאִינּוּן מְרַקְמָן מִכַּמָּה גַּוְונִין, וְכָל הַאי בְּגוּפָא, כְּגַוְונָא (דגינתא) דְּעֵדֶן דְּאִתְבְּרֵי בִּשְׁמָא דְיהו"ה. כָּל גַּוְונִין וְצִיּוּרִין דְּאִלֵּין גּוּפִין, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְנוֹבֶלֶת אוֹרָה דִּלְעֵילָּא גַּלְגַּל חַמָּה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפְנֵי לְבָנָה, וְכַךְ דְּיוֹקְנָא אִית לֵיהּ אַרְבַּע גַּוְונִין, דְּאִית גַּוְונָא חִוָּורָא סוּמְקָא יְרוֹקָא אוּכְמָא, נִימִין אִינּוּן כֻּרְבֵּיָא וּמַלְאָכַיָּא וּמְמַנָּן דְּתַלְיָין מֵאַנְפִּין כְּחוּשְׁבַּן נִימִין, וְכֻלְּהוּ מְשַׁמְּשֵׁי לְאַנְפִּין. פּוּמָא (במדבר יב יח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת, פֶּה אִיהוּ בְּרָזָא דִכְרוּבִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, אִלֵּין שִׁפְוָון כַּד אִתְפַּתְּחוּ אִתְפַּתְּחוּ בְּאדנ"י (יהו"ה), כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים נא יז) אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַסּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם יהו"ה, כַּד אִיהוּ כּוֹרֵעַ כְּרוּבִים סוֹכְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם, וְדָא אִיהוּ סְכוּךְ דְּסוּכָּה, דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס, וְסִימָנָא יהו"ה אדנ"י, פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה אִיהוּ רְמַ"ח, כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּתֵרִין שְׁמָהָן דְּאִינּוּן אהי"ה יהו"ה, וְסִימָנָא י"א י"א, (דברים ו ד) יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, חָכְמָה וּבִינָה עֲלַיְיהוּ אִתְמַר וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, יהו"ה אֶחָד עֲלַיְיהוּ אִתְמַר סֹכְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וְאִינּוּן ו"ה. דָּבָר אַחֵר וְהָיוּ הַכְּרֻבִים, אִינּוּן צוּרַת אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה י"ה, סֹכְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם ו"ה, דְּאִינּוּן אַרְבַּע גַּדְפִּין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות יט ד) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים, וּכְרוּבִים תְּרֵי שִׁפְוָון, עַל נֵס הָיוּ עוֹמְדִים, דָּא לִישָׁנָא, וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל, קָלָא דְנָפִיק מִגָּרוֹן, וְיָדַבֵּר אֵלָיו דִּבּוּר דְּפוּמָא, וְקָלָא וְדִבּוּר תִּפְאֶרֶת

וּמַלְכוּת, וְעֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, וְעָלֶיהָ אִתְּמַר (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ, דָּא פּוּמָא הֵיכָל, וַעֲלֶיהָ אִתְּמַר אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח. מִלְּגָאו מְנֵיהּ קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְדָא לְבָא, כְּרוּבִים כַּנְפֵי רֵיאָה, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפֹּרֶת הַלֵּב, דְּתַמָּן (משלי כ טז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו תְּרֵין כְּלָיָין. בְּלְבָא דְּאִיהוּ קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אִית תְּרֵי בָּתֵּי, בְּחַד סַם חַיִּים, וּבְחַד סַם מָוֶת דְּאִיהִי אֵשׁ, כַּהֲנָא רַבָּא דְּעָאל לְקוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, אִם זָכָה סַם חַיִּים הֲוָה נָפְקָא מִתַּמָּן וּנְהִירָא בְּאַנְפּוֹי, וְקָלָא וְדִבּוּר הֲוָה נָפִיק מִתַּמָּן מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְאִם לָא זָכָה סַם מָוֶת הֲוָה נָפִיק מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, וַהֲוָה קָטִיל לֵיהּ, וּמַאי נִיהוּ כַּהֲנָא בְּגוּפָא, אֶלָּא נְשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ, אִינּוּן לָקֳבֵל כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, תְּלַת צְלוֹתִין לָקֳבֵל תְּלַת קָרְבָּנִין, וְאִינּוּן מַאֲכָלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. אִם הֲוָה עָאל בְּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סַם חַיִּים, סַם חַיִּים הֲוָה נָפִיק לְקַדְמוּתֵיהּ, וְאִם לַאו הָא סַם הַמָּוֶת לְקִבְלֵיהּ, דְּאִיהִי מָרָה אוּכְמָא, וּמִינָהּ יְמוּת בַּר נַשׁ בַּעֲנִיּוּת, וְאִיהִי לְסִטְרָא שְׂמָאלָא דִּלְבָא, וְדָא טְחוֹל. בְּנֵי אַהֲרֹן רוּחַ וְנֶפֶשׁ, דְּאַהֲרֹן אִיהוּ נְשָׁמָה, תְּרֵין בְּנוֹי נָצַח וְהוֹד, אִם יַעֲלוּן קָרְבָּנָא כִּדְקָא יָאוּת, הָא סַם חַיִּים, וְאִי לַאו הָא סַם מָוֶת, דְּאִיהִי מָרָה, אֵשׁ זָרָה אוֹקִיד לוֹן, דִּכְתִיב (ויקרא י א) וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יהו"ה אֵשׁ זָרָה וְגוֹמֵר, וַתֵּצֵא אֵשׁ וְגוֹמֵר, אִינּוּן סְלִיקוּ לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְעָאלוּ לָהּ קַמֵּי מַלְכָּא לְלִבָּא, וְלָא הֲוָה לְהוּ רְשׁוּ לְמֵיעָאל לְתַמָּן, בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל דִּינָא בְּהוֹן. שִׂפְוָון עַקִימִין, לֵית רְשׁוּ לְכַהֲנָא לְקַרְבָּא בְּהוֹן קָרְבָּנָא, דְּעָאל קֳדָם יהו"ה, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (קהלת א טו) מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לְתָקוֹן וכו', וְכֵן עַיְינִין עֲקִימִין פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּיה, דְּנָחֵשׁ עֲקַלָּתוֹן תַּמָּן, דְּאִיהוּ נָטִיל נְהוֹרַיְיהוּ, וּפִימָא אַטִימָא אִתְקְרֵי טוּמְטוּם, וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּזָכָר וּנְקֵבָה, כְּגַוְונָא דָּא אִיהוּ בַּר נַשׁ דְּקָלֵיהּ וְדִבּוּרֵיהּ כְּנוּקְבָא, וּמַאן דְּאִיהוּ חֻצְיוֹ עֶבֶד וְחֻצְיוֹ בֶּן חוֹרִין, חֻצְיוֹ עֶבֶד דְּיֵצֶר הָרָע, וְחֻצְיוֹ בֶּן חוֹרִין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, כָּל אִלֵּין פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה, בְּזִמְנָא דְּנָפְקִין מִן גּוּפָא, נַפְשָׁא דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דָּא, לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא וּלְאִתְחַזְיָיא בִּשְׁכִינְתָּא, קַדְמָהָא בְּשַׁעַת פְּטִירָתָהּ מִן גּוּפָא. פִּימָא דְּאַטִימָא בְּדִבּוּר, אֶבֶן דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע שַׁלִּיט עָלָהּ, וְאִתְקְרֵי טוּמְטוּם, בְּגִין דָּא פָּטוּר מִן הָרְאִיָּיה, דְּנִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא בְּגִין דָּא יִיתוּן בְּגִלְגּוּלָא, עַד דְּאִתְחַזְרָן שְׁלֵמִין לְאַתְרַיְיהוּ כְּמָה דְּאִתְיְיהִיבוּ, כְּמָה דְּאַתְּ

אָמַר (קהלת יב ז) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאלהי"ם אֲשֶׁר נְתָנָהּ, וּמִינָהּ אוֹלִיפְנָא קַל וָחוֹמֶר בְּאֶחָרְנִין דְּאִינּוּן נִשְׁמָתָא וְנַפְשָׁא, וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּקָרָא אַסְהִיד עֲלַיְיהוּ (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵ"ל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. וּמַאן דְּיֵיתֵי בְּגַלְגּוּלָא זִמְנָא קַדְמָאָה אִם יֵיתֵי חִוָּור, אִתְקְרֵיִים בֵּיהּ קְרָא (ישעיה א יח) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ, וּבְמָה יִתְיַדַּע בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּגַלְגּוּלָא קַדְמָאָה, אִם הוּא קַלֵּיהּ

דף קלח.

כִּשְׁבָרִים אוֹ כִּתְרוּעָה, וְגוּפֵיהּ וְאַנְפּוֹי חִוָּורִין, אִם הוּא קַלֵּיהּ כִּשְׁבָרִים אִיהוּ מִזִּמְנָא קַדְמָאָה, וְאִם קַלֵּיהּ כִּתְרוּעָה אִיהוּ מִזִּמְנָא תִּנְיָנָא, וְאִם גּוּפֵיהּ יְרוֹקָא וְאַנְפּוֹי יְרוֹקִין וְקַלֵּיהּ תְּקִיעָה אִיהוּ מִזִּמְנָא תְּלִיתָאָה, וְאִם הֲדַר לְגַוָּונֵיהּ, קַלֵּיהּ כִּתְקִיעָה וְגוּפֵיהּ חִוָּור וְאַנְפּוֹי חִוָּורִין, דָּא אִיהוּ כְּגַוָּונֵיהּ קַדְמָאָה, כְּמוֹ דְּאוּקְמוּהוּ בְּיֵיזִן דְּהֶחְמִיץ דְּחָזַר לְגַוָּונֵיהּ קַדְמָאָה, כְּגַוָּונָא דָּא בְּהַהוּפוֹכָא לְטָב, וְכֵן אַנְפּוֹי סוּמְקִין וְקַלֵּיהּ כִּשְׁבָרִים, וְאַנְפּוֹי יְרוֹקִין וְקַלֵּיהּ תְּרוּעָה, הָא אִתְּתַקַּן. וְעוֹד אַשְׁכַּחְנָא, בַּר נַשׁ דְּכָל צִיּוּרִין דִּילֵיהּ בְּאוֹרַח מֵישָׁר, שְׁקִילִין בְּתִקְלָא, וּלְזִמְנִין אִינּוּן עָבִים, וְנָפְקִין מִתְּקוּנָא דְּצִיּוּרִין וְדִיּוֹקָנִין אָחֳרָנִין, אוֹ אִינּוּן אֲרוּכִין אוֹ אִינּוּן קְצָרִים, תָּא חֲזֵי וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם, הָכָא אוּקִימְנָא לְמִנְדַּע תִּקּוּנִין אִלֵּין, אַנְשֵׁי חַיִל עַיְינִין, יִרְאֵי אלהי"ם אוּדְנִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (חבקוק ג ג) יהו"ה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי, אַנְשֵׁי אֱמֶת חוֹטְמָא, שׂוֹנְאֵי בָצַע פּוּמָא, אִם חוֹטְמָא לַאו אִיהוּ בְּשָׁוָה עִם תִּקּוּנִין אַחֳרָנִין, דְּעַיְינִין אֲרִיכִין, וְאַנְפִּין אֲרִיכִין, וְאוּדְנִין אֲרִיכִין, וּפוּמָא אֲרִיכָא, וְחוֹטְמָא עָבֶה, תַּמָּן אִתְגַּלְיָא גִּלְגּוּלָא דְּנַפְשָׁא, וְאִם עַיְינִין לָא בְּשָׁוָה מֵאָחֳרָנִין, תַּמָּן אִתְגַּלְיָא גִּלְגּוּלָא דְּנִשְׁמָתָא, וְאִם אוּדְנִין לַאו בְּשָׁוָה, תַּמָּן אִתְגַּלְיָא גִּלְגּוּלָא דְּרוּחָא, פּוּמָא בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכוֹלָּא, אִם לַאו אִיהִי בְּשָׁוָה, הָא אִתְּמַר בֵּיהּ (שמות כ ה) פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים, וְאִם עַל אַרְבַּע גִּלְגּוּלִין לָא אִתְּתַקָּנַת, אִתְּמַר בְּהַהִיא שַׁעְתָּא (עמוס ב א) וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ. וְכָל נִשְׁמָתִין דְּאִתְיַיְין תְּלַת זִמְנִין וְלָא מִתְּתַקְּנִין, אִתְקְרִיאוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל עֵרֶב רַב, אֲבָל צַדִּיקַיָּא דְּבָכָל זִמְנָא דְּיֵיתוּן מִתְּתַקְּנִין, יֵיתוּן עַד אַרְבָּעָה, אֲפִילּוּ עַד שִׁתִּין דּוֹר, וְדָא אִיהוּ (קהלת א ד) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְדָא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, כְּלִילָא מִשִּׁתִּין רִבּוֹא, וּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה

דְּאִיהִי נִשְׁמַת חַיִּים כַּד שַׁרְיָא בְּמֹשֶׁה, אִתְחַשַּׁב לֵיהּ כְּאִלּוּ אָתָא בְּשִׁתִּין רִבּוֹא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה שִׁשִּׁים רִבּוֹא בְּכָרֶס אֶחָד. וְאִינּוּן מַרְעִין דִּבְנֵי נָשָׁא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כח נט) וְחֶלָיִם רָעִים, (משלי ג ח) רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ, כַּד אִינּוּן בְּרֵישָׁא דְּצַדִּיקַיָּא, אֲבָל כַּד אִינּוּן בְּרֵישָׁא דְּרַשִּׁיעַיָּא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרַת לְגַבַּייהוּ (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, דְּאִלֵּין שַׁרְיָין לוֹן לְפַתָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא, כְּמָה דַהֲווֹ מְפַתֵּי לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא בְּשִׁית שַׁעְתִּין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות לב א) וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה, הָא אוּקְמוּהָ בְּשִׁית שַׁעְתִּין עֲבַדוּ יָת עֶגְלָא, בֵּין שֵׁשׁ לְשֵׁבַע, אַפְרִישׁוּ בֵּין עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְשֵׁבַע, דְּגוּפָא וּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא מַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְרָשָׁא לוֹן מִשֵּׁבַע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם יב טו) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, אַךְ חָלַק בֵּין שִׁית לְשֵׁבַע, בְּגִין דָּא אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (שיר א) שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, שֵׁשׁ זָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, דְּאִסְתַּלַק מִנִּי ו' דְּאִיהוּ הַשָּׁמֶשׁ, דְּנָהִיר בְּשִׁית תֵּיבִין דְּאִינּוּן (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, וְהָא אִתְּמַר.

(עד כאן ההג"ה מספרים אחרים).

וַיְחִי

דף קלח:

אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת (בראשית ה ג), ש תְּלַת חֵיוָון דְּמַרְכַּבְתָּא, ת אִיהִי (משלי כ כח) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל א י) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְצַלְמוֹ. וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמוֹת, מַאי וַיָּמוֹת, אֶלָּא כָּל יוֹמִין דַּהֲווֹ חַי הֲווֹ תְּשַׁע מֵאוֹת וּתְלָתִין שְׁנִין, וּשְׁאַר שְׁנִין בְּתוֹסֶפֶת הֲווֹ מִית. וְשַׁבְעִין דְּחָסְרוּ מֵאֶלֶף, יְהַב לְדָוִד מִשְׁנוֹ, בְּגִין דַּהֲווֹ עָתִיד לְאַשְׁלָמָא לוֹן בֵּיהּ, וְהָכָא רָזָא דְּפוּרְקָנָא.

עֶשֶׂר דֹּרִין הֲווֹ מֵאָדָם וְעַד נֹחַ, (בראשית ה כח) וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ, וְאַמַּאי, דְּבְקַדְמֵיתָא הֲווֹ טָרְחִין בְּגִלְגּוּלִין, עַד דְּאָתָא נֹחַ דְּאִיהוּ שַׁבָּת, וּבֵיהּ נָחוּ כֻּלְּהוּ, וּבֵיהּ אִתְיַישְׁבוּ, וְאַפִּיק לוֹן לְעָלַם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַמַּאי הֲווֹ קַדְמָאִין חַיִּין יוֹמִין סַגִּיאִין, כְּגוֹן אָדָם דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיִּחְיוּ אָדָם תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְנֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְכֵן כֻּלְּהוּ דָּרִין עַד נֹחַ הֲווֹ חַיִּין שְׁנִין סַגִּיאִין, וּמֵאַבְרָהָם (נ"א ומנח) וְאֵילֵךְ הֲווֹ מִתְמַעֲטִין בִּשְׁנִין, אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רִבּוּי שְׁנִין וַאֲרִיכוּ דְּיוֹמִין אִינּוּן מֵאֲרִיךְ אַנְפִּין, וּמְעוּטָא דְּיוֹמִין וּשְׁנִין מִזְּעִיר אַנְפִּין, וּבְגִין דְּא בְּאַבְרָהָם אִתְמַר אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּה' זְעִירָא. בָּרוּךְ יהו"ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

דף קלט.

(אמר המגיה אלו התקונים מצאתי בספר אחר כתובים מאחד ועשרים תקונים ולהלאה, ולמען לא ימצא זה החבור נעדר מאלו המרגליות יקרות וטובות, גמרתי אומר לשים בעט ברזל ועופרת את שרשרות העבותות על המשבצות, ומצא מין את מינו ונעור).

(זהו תקון כ"ב וכ"ג)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית בָּ"ר"א תַּי"שׁ, דָּא אֵילוֹ דְיִצְחָק. בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אֵ"שׁ לְעוֹלָה דְיִצְחָק, וְרָזָא דְמִלָּה (ועל אלין תלת גלגולין אתמר (שיר ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, (רות ד ד) וזאת לפנים דא אימא עלאה עלמא דאתי, ד"א לגביה צריך חליצה, והדא הוא דכתיב (שמות ג ה) של נעליך וגומר, ואם לאו לית לון רשו לרווחא רמתאה (נ"א לרוחא דמיתא) לסלקא לעלמא דאתי, ובגין דאיהי יום הכפורים אסיר בנעילת הסנדל), (בראשית כב ז) הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה, נָפַק קָלָא וְאָמַר מִשִּׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית אִתְבְּרֵי לַעֲקֵדָה דְיִצְחָק.

בְּגִין דְּלָא אִית קָרְבָּן דְּבַטֵּיל מוֹתָנָא כַּעֲקֵדָה דְיִצְחָק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, אִתְקַשַּׁר מִדַּת הַדִּין (מלאך המות) וְאִתְעַקַּד לְעֵילָא, וְלָא הֲוָה לֵיהּ רְשׁוּ לְקָרְבָא לְבֵי דִינָא רַבְרְבָא דְאִיהוּ גְבוּרָה, לְתַבְעָא דִינָא, וַעֲקֵדָה דְנָא מוֹעִילָה לְגָלוּתָא, דַּהֲוָה עָתִיד לְאִתְקַטְלָא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְקָלָא נָפִיק מֵהַהוּא זִמְנָא (שם) אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה (שם יב), בְּגִין דְּאִתְגַּבְּרוּ רַחֲמֵי עַל דִּינָא, וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים צח א) הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וּלְבָתַר זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, דְּגָבַר יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא.

כַּד אִתְגַּבַּר טִפָּה דְּדָכוּרָא עַל טִפָּה דְנוּקְבָא אִיהוּ בֵּן, רַחֲמֵי אִיהוּ וַדַּאי, אֲבָל כַּד אִתְגַּבַּר טִפָּה דְנוּקְבָא עַל דְּכוּרָא, בַּת אִיהִי וְדַיְנָא אִיהִי, וְרָזָא דְמִלָּה דְכוּרָא שַׁלִּיט עַל נוּקְבָא גָּרִים דְּשַׁלִּיט יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְיִפְקוּן יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי וְלָא בְדִינָא, וְדָא אִיהוּ (תהלים קיז ב) כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ, וְרָזָא דְמִלָּה (ישעיה סו ז) בְּטֶרֶם יָבֹא חֵבֶל לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר.

וּבְשְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יהו"ה רַחֲמֵי, אדנ"י דִּינָא, כַּד שַׁלִּיט יהו"ה עַל אדנ"י יאהדונה"י רַחֲמֵי אִיהוּ, וְכַד שַׁלִּיט אדנ"י עַל יהו"ה אידהנוי"ה דִּינָא אִיהוּ, וְרָזָא דְמִלָּה (שם מ י) אדנ"י אלהי"ם בְּחָזָק יָבֹא, בְּתַקִּיפוּ דְּדִינָא, וּבְדָא עָקֵדָה דְיִצְחָק דְּאִתְעַקַּד קַמֵּי אֲבוּי, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה בְּגִין דִּישִׁזִּיב מְשִׁיחַ וְיִשְׂרָאֵל דְּלָא יְמוּתוּן, וְלָא עוֹד אֶלָּא דַּאֲפִילּוּ אִי יִשְׂרָאֵל לֶהֱוֹוּ עָבְרִין בְּגָלוּתָא, עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים וְגִלּוּי עֲרָיוֹת וַעֲבוֹדָה זָרָה, זְכוּת אֲבָהָן יָגֵן עֲלֵיהוֹן מִשְׁרָפָה הֶרֶג וְחֶנֶק, בְּגִין דְּאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּנוּרָא, וְיִצְחָק בְּסַכִּינָא, וְיַעֲקֹב בְּגָלוּתָא, זְכוּת אֲבָהָן יְהֵא מֵגִין עֲלֵיהוֹן.

וְעוֹד נְסִיוֹנָא דְתַלַּת אֲבָהָן מְעִידִין, דְּלָא עָבַר אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עַל תַּלַּת פְּקוּדִין אִלֵּין, דְּמַנִּי לוֹן (ליה) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ב טז) וַיְצַו יהו"ה אלהי"ם עַל הָאָדָם, וַיְצַו דָּא עֲבוֹדָה זָרָה, לֵאמֹר דָּא גִּלּוּי עֲרָיוֹת, עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דָּמִים, דְּנִשְׁמָתָא דְאָדָם עָאלַת בְּגִלְגּוּלָא דְאַבְרָהָם, וְאִם אִיהוּ עָבַד עֲבוֹדָה זָרָה, כַּד עָאל בְּנוּרָא הֲוָה אִתּוֹקַד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ז כה) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ.

דְּאֵשׁ אִית לֵיהּ תְּלַת גַּוְונִין, חִוּור וְיָרוֹק וְאוּכָם, וּרְבִיעָאָה תְּכֵלֶת, וְאִינּוּן דְּבֵקִין בְּגַחֶלֶת דְּאִיהוּ סוּמְקָא הָא חֲמִשָּׁה, כְּחֲשַׁבַּן ה (חמש) דְּאִיהִי אֱמוּנָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ ו', דְּאִתְלַבַּשׁ בְּחֲמֵשׁ גַּוְונִין וְנָהִיר בְּהוֹן, וּבֵיהּ סָלְקִין גַּוְונִין דְּאִינּוּן כְּלִילָן בָּהּ, וְהִיא סְלִיקַת בְּהוֹן לְגַבֵּי ו', הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא ו ב) הִיא הָעוֹלָה, וְכַד סָלְקִין תְּרֵין דְּאִינּוּן ו' ה' בְּקֶרְבָּנָא, נָחֲתִין תְּרֵין מִלְּעֵילָּא דְאִינּוּן י"ה,

דף קלט:

וּמִתְקָרְבִין אַתְוָון וּמִתְיַיחֲדִין וּמִתְקַשְּׁרִין דָּא בְּדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְקָרְבָּנָא.

וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אלהי"ם עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, סָלְקִין תְּרֵין בְּאֶשָּׁא, וְנָחֲתִין תְּרֵין. וְאִשְׁתַּזַּב אַבְרָהָם בִּשְׁמָא דְיהו"ה, דְּאַף עַל גַּב דְּאִית אַרְבַּע מַלְאָכִים

דְּאִינּוּן מְמַנָּן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, לָא בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאַבְרָהָם לְשֵׁזָבָא לֵיהּ אֶלָּא אִיהוּ מַמָּשׁ, בְּגִין דְּקַנְיָ עַל שְׁמֵיהּ, וּבֵיהּ אִתְלַבַּן אָדָם הָרִאשׁוֹן דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּלָא עָבַר עַל וַיְצַו דְּאִיהוּ עֲבוֹדָה זָרָה, לְבָתַר אִתְלַבַּשׁ בְּיִצְחָק וְאִצְטְרִיף וְאָמַר (בראשית כב יב) אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה, דְּהַהוּא דְּאִצְטְרִיף בֵּיהּ לָא עָבַד מִדְּעַם, דְּלָא עָבַר עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְכֵן יַעֲקֹב אִתְגַּלְגַּל בֵּיהּ, כַּד נָחַת לְגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם (דחוצה לארץ) דְּדָחִיל דְּלָא הֲוָה סָלִיק, בְּהַהוּא זִמְנָא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם מו ג) אַל תִּירָא מֵרְדָה מִצְרַיְמָה וְגוֹמֵר, אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה.

(זהו תקון כ"ד)

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אֲר"י דְּקָרְבָּנָא, דַּהֲוָה נָחִית בְּקָרְבָּנָא בְּדִיּוֹקְנָא דַּאֲרִי אָכִיל קָרְבָּנִין, וְדָא אִיהוּ קַדְמָאָה לְחֵיוָון דַּהֲווֹ אָכְלֵי קָרְבָּנִין. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאַמַּאי הֲווֹ נָחֲתִין חֵיוָון לְמֵיכַל קָרְבָּנִין, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אַרְבַּע חֵיוָון אִינּוּן בְּכָרְסַיָּא, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, וּבְגוּפָא דְּבַר נַשׁ אַרְבַּע יְסוֹדֵי, דִּמְמַנָּן עֲלַיְיהוּ אַרְבַּע חֵיוָון, דְּנָפֵשׁ כְּלִילָא בְּהוֹן, וּבְגִין דָּא פַּרְנָסָה דְּנַפְשָׁא מֵאִלֵּין אַרְבַּע, כַּד חָאב בַּר נַשׁ בְּאַרְבַּע יְסוֹדֵי דִּילֵיהּ כְּאִלּוּ חָאב בְּנַפְשָׁא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר ו יא) מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִתְפַּרַשׁ מַיָּא מֵאֶשָּׁא וְרוּחָא מֵעַפְרָא.

דְּמֵעַפְרָא נָפְקִין זַרְעִין דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דְּאָדָם, וּמִמַּיָּא חֵיוָון דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דַּאֲרִי, וּמֵאֶשָּׁא בְּעֵירִין דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דְּשׁוֹר, וּמֵרוּחָא עוֹפִין דְּאִינּוּן פַּרְנָסָה דְּנֶשֶׁר, וְכַד חָב בְּהוֹן אִתְפָּרְשָׁן יְסוֹדִין וְאִית בְּהוֹן מַחֲלוֹקֶת דְּאִיהוּ פְּרוּדָא, וְסָלִיק שֵׁם יהו"ה מִנַּיְהוּ, וְעָאל יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ סמא"ל שָׂטָן, דַּיְיהוּ"ה לָא שַׁרְיָא בְּפִרוּדָא, וְרָזָא דְּמִלָּה (הושע י ב) חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ קָרְבָּנָא מֵאִלֵּין מִינִין דְּחָב בְּהוֹן, לְקָרְבָּא בְּהוֹן, אִינּוּן אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּאִית בְּהוֹן פְּרוּדָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְקָרְבִין יְסוֹדִין דָּא לְגַבֵּי דָּא, מְיָד נָחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ וּבָרַח שָׂטָן, וְאִי לָא בָרַח הָא אֶשָּׁא דְּקָרְבָּנָא אוֹקִיד לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ויקרא ו ה) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ.

וְרָזָא דְּקָרְבָּנִין (איוב י יא) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּסוֹכְכֵנִי, עוֹר אִיהוּ לְבוּשָׁא דְּאָדָם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יהו"ה אלהי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם, אִם זָכָה כָּתְנוֹת אוֹר מְרַקְמָן מִפִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּאַגְרָא דִּלְהוֹן

לְעָלְמָא דְאִתֵּי דְאִיהוּ אוֹר הַגָּנוּז לַצַּדִּיקַיָּא, וְאִם לָא זָכָה מִשְׁכָּא דְחִוְיָא דְכָלִיל אַרְבַּע יְסוֹדִין, דְּתַמָּן רְשִׁימִין פִּקּוּדִין דְּלָא תַעֲשֶׂה דְעָבַר בַּר נַשׁ עֲלַיְיהוּ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין עָוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם חֲקוּקִים לוֹ עַל עַצְמוֹתָיו, וּקְרִיבוּ דְמִשְׁכָּא דְאָדָם פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, דְּאִינּוּן קְרִיבוּ דְאַתְוָון דִּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן, מִכֶּם וַדַּאי, לְאַפָּקָא מִשְׁכָּא דְחִוְיָא דְבֵיהּ מְרַקְמִין פִּקּוּדִין דִּלְא תַעֲשֶׂה, וְאָדָם דְּעָבַר עֲלַיְיהוּ אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמד ד) אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר, (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, כִּי יָמוּת וַדַּאי, וְדָא אִיהוּ קְרִיבוּ דְקָרְבָּנָא דְעִשָּׂו יֵצֶר הָרָע, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כז לא) יָקֻם אֲבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ. בְּשָׂר אִיהוּ שֶׁבָּר מִן שְׁבָרִים, וְאִיהוּ סוּמַק, מִסִּטְרָא דְחַיָּה דְאִיהוּ שׁוֹר, בָּשָׂר חַי בָּשָׂר טָהוֹר, וְאִית

דף קמ.

אָחֳרָא דְבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה דְשַׁרְיָא בֵּיהּ רוּחַ הַטּוּמְאָה, מַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּרָכִיב עַל קַרְנוֹי שׁוֹר מוּעָד בָּשָׂר טָמֵא.

עִצָּם, אִית עִצָּם טָמֵא וְאִית עִצָּם טָהוֹר, וּבְשָׂר דְּדַכְיוּ וְעִצָּם דְּדַכְיוּ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ב כג) עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, וְעֶצֶם אִיהוּ אֲרִיֵה, גִּידִים אִיהוּ נֶשֶׁר, נֶשֶׁר, נִשְׁרָא דְּדַכְיוּ וְנִשְׁרָא דְמִסְאֲבוּ, עֶצֶם וּבָשָׂר וְגִידִים עֲלַיְיהוּ שַׁרְיָא בָּרָכָה וּקְדוּשָׁה וְיִחוּד, דְּאִינּוּן כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, בְּעֶצֶם כַּד שַׁרְיָא בָּרָכָה בֵּיהּ, מִיָּד (יחזקאל לז ז) וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ, מִתְקָרְבִין וּמִתְקַשְּׁרִין דָּא בְדָא בְּקֶרְבָּנָא, וּמִיָּד נָחִית עֲלַיְיהוּ מִשְׁחָא וְשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ בָּרָכָה, בָּשָׂר שַׁרְיָא עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה, דְּאִיהִי מִסִּטְרָא דִלְוִיִּם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, מִיָּד מִתְקָרְבִין עַרְקִין דִּדְמָא לְגַבֵּי לִבָּא, דִּבְרִכְאָן מִכַּהֲנֵי אִינּוּן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר ו כג) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרֲכוּ. גִּידִים מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִינּוּן יִחוּדָא וּקְדוּשָׁה וְקִשּׁוּרָה דְגַרְמִין וּבִשְׂרָא, וְכַד מִתְקַשְּׁרִין בְּתַרְוַיְיהוּ אִתְקְרִיאוּ יִחוּד וְיִחוּד אִיהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד.

מִשְׁכָּא אִיהוּ דְמוּת אָדָם מַלְכוּת, כָּל דִּיּוֹקְנִין אִתְחֲזָיִין בָּהּ, וְאִיהִי כְּלִילָא מִבְּשָׂרָא וְגִידִין וְגַרְמִין, וְאִיהִי תְּמוּנַת כֹּל, וְאִיהִי בְּרָכָה וּקְדוּשָׁה וְיִחוּד, כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים, דְּאִינּוּן

קְשִׁירָן בִּתְלַת אֲבָהָן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, בַּבָּשָׂר כַּד מִתְקַדְּשָׁא, נָחִית עֲלֵיהּ דָּם טָהוֹר, וְגִידִים כַּד מִתְיַחֲדִין נָחִית עֲלַיְיהוּ רוּחָא קַדִּישָׁא, גַּרְמִין נָחִית עֲלַיְיהוּ מַיִין דְּדַכְיוּ, דָּא אִיהוּ רָזָא דְקַרְבָּנִין. חָדָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְחָדוּ חַבְרַיָּא וְאָמְרוּ אִילוּ לָא אֲתֵינָא לְהַאי עָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִי, וְעוֹד בְּרָזָא דְקָרְבָּנִין, לִבָּא אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּבֵיהּ דָּם דְּקָרְבָּנִין, וְעַל דָּא אִתְמַר (שמות כ כא) וְזָבַחְתָּ עָלָיו, אִם זָכוּ אַרְיֵה הֲוָה נָחִית לְמֵיכַל קָרְבָּנָא, וְאִי לָא כַּלְבָּא נָחִית, וּבְאָן אֲתַר בְּכָבֵד, דְּתַמָּן מָרָה גֵּיהִנָּם, דְּאִיהִי עֲלוּקָה דְּאִית לָהּ תְּרֵי בָּנוֹת הַב הַב, כְּמָה דְּאָתְּ אָמַר (משלי ל טו) לַעֲלוּקָה וכו', וְכַלְבָּא בְּהוֹן צָוַוח הַב הַב, וּמָרָה אִיהִי גֵּיהִנָּם, חַרְבָּא דְמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּאִית לָהּ תְּרֵי פִּיּוֹת כְּנָוְונָא דְּגֵיהִנָּם, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם) לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב, כְּנָוְונָא דָּא אִתְמַר בְּחַרְבָּא (שם ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת.

וְכָבֵד אִיהוּ סמא"ל, מָרָה סַם מָוֶת דִּילֵיהּ, כַּד שָׁלְטָא מָרָה עַל עַרְקִין דִּילָהּ וּמִתְגַּבְּרָא בְּחוֹבִין, אִתְמַר בְּפַרְקִין דְּכָבֵד וּמָרָה, (שמות טו כג) וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם, בְּהַהוּא זִמְנָא אִינּוּן עַרְקִין דִּלְבָּא בְּדוֹחֲקָא וּמִתְטַמְּרִין בְּלִבָּא, כְּגַוְונָא דְנוּנַח וְאִתְּתֵיהּ וּבְנוֹי וְחֵיוָון וּבְעִירִין וְעוֹפִין דְּמִתְטַמְּרִין בְּתֵיבָה, וְלִבָּא אִיהוּ בְּדוֹחֲקָא בְּהוֹן, דְּאִם מָרָה מָטָא לְלִבָּא מִיָּד יָמוּת בַּר נַשׁ, וּמָרָה לָא מִתְגַּבְּרָה עַל יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן לִבָּא אֶלָּא בְּחוֹבִין, אִי חָזְרִין בִּתְיוּבְתָּא דְאִיהִי נִשְׁמַת חַיִּים שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, הָא אַסְוָותָא תְּהֵא לְלִבָּא וּלְעַרְקִין דִּילָהּ, וְאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם, וְאִתְּסִין עַרְקִין (גופא) וְאֵבָרִים דִּילֵיהּ.

טָחוֹל דָּא לִילִי"ת אִימָּא דְעֵרֶב רַב, שְׁחוֹק הַכְּסִיל, מָאן כְּסִיל דָּא אֵל אַחֵר סמא"ל, וְעֵרֶב רַב אִינּוּן בְּנָהָא, דְּאִינּוּן מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר אִם רָאִיתָ רָשָׁע שֻׁהַשָּׁעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ אַל תִּתְגָּרֶה בּוֹ, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (חבקוק א יג) לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ, רָשָׁע דָּא כְּסִיל, עֵרֶב רַב בְּגָלוּתָא אִינּוּן רָשָׁע, בְּבַלַּע צַדִּיק מִמֶּנּוּ, דָּא יִשְׂרָאֵל, וּמָאן גָּרִים דְּבָלַע לוֹן, בְּגִין דְּלַאו אִינּוּן צַדִּיקִים גְּמוּרִים, כְּמָה דְּאִתְמַר צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלֵעַ אֲבָל צַדִּיק גָּמוּר אֵינוֹ בּוֹלֵעַ.

וּטְחוֹל אִיהוּ לְיִלְי"ת, (משלי ג לג) מְאֵרַת ה' בְּבֵית רָשָׁע, וְאִיהִי אַסְכָּרָה לְרַבְיֵי דְּאִינּוּן חַיָּיבַיָּא, חַיְיכַת בְּהוֹן בְּעוּתְרָא בְהַאי עָלְמָא,

דף קמ:

וּלְבָתַר קְטִילַת בְּהוֹן, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאוּ רַבְיֵי, בְּגִין דְּלֵית בְּהוֹן דַּעַת לְאִשְׁתְּזָבָא מִינָּהּ, אֲבָל לֵב מֵבִין אִשְׁתְּזַב מִינָּהּ, דְּתַמָּן צַדִּיק, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת ז כו) טוֹב לִפְנֵי הָאלהי"ם יִמָּלֵט מִמֶּנָּה, וְחוֹטֵא יִלָּכֶד בָּהּ.

כְּלָיוֹת אִינּוּן יוֹעֲצוֹת אִם זָכוּ עָאל בְּהוֹן נְבוּאָה דְּאִיהִי (משלי כ כז) נֵר יהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, וְאִתְעֲבִידוּ נְבִיאִים, וְאִינּוּן יוֹעֲצִים לְטָב, וְאִית בְּהוֹן עֵצָה וְתוּשִׁיָּה.

כַּנְפֵי רֵיאָה, אִם זָכוּ שַׁרְיָא בְהוֹן רוּחַ קוּדְשָׁא, וְאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יהו"ה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם, הַכְּרוּבִים כְּגוֹן צוּרַת אָדָם, פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְקֶבֶל תִּלַּת חֵיוָון דְּפָרְשִׁין גַּדְפִין לְקִבְלֵיהּ דְּאָדָם, וְאִינּוּן שִׁית גַּדְפִין, תְּרֵין לְכָל חַיָּה, מִסְטָרָא דִשְׂכִינְתָּא גַּדְפִין דְּחֵיוָון מְרוּבָּעִים, שִׁית גַּדְפִין לְקֶבֶל שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, אַרְבַּע גַּדְפִין לְקֶבֶל כְּרָסַיָּא מְרוּבָּע, פּוֹרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפֹּרֶת דִּלְבָּא קֻדְשָׁא קַדִּישִׁין, וְדָא לִבָּא.

נָפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרָאֵל, כֹּהֵן אִיהוּ נְשָׁמָה, אִם זָכָה נֵר יהו"ה נֵר הָוָה נָהִיר בֵּיהּ מִלְּבָא כַּשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת, וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא הָוָה נָפִיק מִבֵּין גַּדְפּוֹי דִּכְרוּבִין דְּאִינּוּן כַּנְפֵי רֵיאָה, וַהֲוָה מְמַלֵּיל עִמֵּיהּ, וְאִם לָאו נוּרָא, וְדָא נָפֶשׁ הָוָה דָּלִיק, וְנָפִיק אֶשָּׁא מִלְּבָּא וְאוֹקִיד לֵיהּ. קַרְקָבָנָא וְקֵיבָה כַּד נָאִים אִתְקְרֵי קֵיבָה יָשֵׁן.

וְאִית שֵׁינָה לְטָב וְאִית שֵׁינָה לְבִישׁ, לְטָב כְּגוֹן חֲלוֹם דְּאִיהִי סֻלָּם (נ"א כגון חלום) דְּחָזָא יַעֲקֹב, וּבֵיהּ דָּבִיק קָנֶה, וְשִׁית עִזְקִין דְּקָנֶה אִיהוּ שִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה, וְסָלְקִין לְשִׁתִּין נְשָׁמֵי, דַּהֲוָה נָאִים בְּהוֹן דָּוִד, דְּהָכִי אוּקְמוּהּ, דָּוִד הָוָה מִתְנַמְנֵם כַּסּוּס, וְסוּס לָא נָאִים אֶלָּא שִׁתִּין נְשָׁמֵי, וְאִית שֵׁינָה לְבִישׁ חֶלְמָא בִּישָׁא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ לְגַבֵּי אַבְרָהָם, (בראשית טו יב) וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם, וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּאַרְבַּע גָּלְיוֹת, וּבְגִין דַּחֲלוֹם יֵיתֵי בְתַרִין דַּרְגִּין, אוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, כְּמָה דְּאִי אֶפְשַׁר לְבָר בְּלָא תֻּבָּן כַּדְּ אִי אֶפְשַׁר לְחֶלְמָא בְלָא דְּבָרִים בְּטֵלִים, בְּגִין דְּיֵיתֵי חֶלְמָא כַּאן עַל יְדֵי

מַלְאָךְ, כַּאן עַל יְדֵי שֵׁד, בְּגִין דְּחֶלְמָא אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, אֲבָל מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי לָא אַתְיָא (עליה אלא דקיבה) אֶלָּא עַל יְדֵי קֵיבָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא דִּילֵיהּ, וְלֵית תַּמָּן קֵיבָה רַע דְּאִיהוּ שֵׁד.

קְרִקְבָּן טוֹחֵן, אִי בַּר נַשׁ זַכָּאָה אִיהוּ טוֹחֲנָת מָן לְצַדִּיקִים, דְּאִינּוּן אֵבָרִים קַדִּישִׁין בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְאִי לָא אָזְלִין בְּפִקּוּדִין טָבִין, מִתְפַּרְנְסִין בְּלֶחֶם הַקְּלוֹקֵל מְזוֹנָא קַלָּא בַּקָּלוֹן. וּוּשֶׁט (במדבר יא ח) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, שָׁטִין (שטיין) לָקְטִין בְּשִׁטּוּתָא, וְטָחֲנוּ בָּרֵיחַיִם בְּדוֹחֲקָא, אִלֵּין אִינּוּן טוֹחֲנוֹת בְּפוּמָא, אוֹ דָכוּ בַּמְּדוֹכָה דָּא חֵיךְ, וּבִשְּׁלוּ בַּפָּרוּר דָּא אִצְטוּמְכָא.

בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה הָכָא, אִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל הֲוָה נָחִית לוֹן אוֹרַיְיתָא מִן שְׁמַיָּא בְּלָא דּוֹחֲקָא, וְלָא הֲווֹ צְרִיכִין לְאַלְפָּא חַד לְחַבְרֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות טז ד) הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, דְּלֵית לֶחֶם אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, לָא זָכוּ בְּגִין עֵרֶב רַב דְּאִינּוּן שַׁטְיָין, אִתְּמַר בְּהוּ שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, דְּיִטְרְחוּן לְאוֹלָפָא דָּא לְדָא, לְפַרְנָסָה כָּל חַד בְּדוֹחֲקָא, וּלְחַכְּימָיָא בִּרְמִיזָא. אֲבָל לְעָתִיד לָבֹא יִתְמְחוּן עֵרֶב רַב מֵעָלְמָא, וְאִתְּמַר בְּהוֹן (ירמיה ל א לג) וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת אָחִיו וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא וּוּשֶׁט אִיהוּ לְבִישׁ וְאִיהוּ לְטָב, חִוָּור וְסוּמַק, דִּינָא וְרַחֲמֵי.

וּבְרִי, בְּוַדַּאי אִינּוּן שְׁלוּחַיָּא דְּצַבּוּרָא, צְרִיכִין כַּד קָרָאן סֵפֶר תּוֹרָה דְּיַחְתְּכוּן מִלִּין, וְלָא יֵימְרוּן לְהוֹן בְּהַלְעָטָה, כְּגַוְונָא דְּעֵרֶב רַב דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (במדבר יא יג) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם, וַהֲווֹ אָכְלִין בְּהַלְעָטָה, וּכְגַוְונָא דְּעִשָּׂו דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית כה ל) הַלְעִיטֵנִי נָא, וְלָא הֲווֹ טָחֲנִין לֵיהּ, אִתְּמַר בְּהוֹן (במדבר יא לג) וְאַף יהו"ה חָרָה בָּעָם.

הַדְרָא דְכַנְתָא דָּא אִיהוּ נָחֹשׁ בָּרִיחַ נָחֹשׁ עֶקֶלְתּוֹן, דִּזְמִינִין צַדִּיקַיָּיא

דף קמא.

לְמֵיכַל לֵיהּ. וְאִית חֵלֶב טָמֵא דְּאִיהוּ נָחֹשׁ, דְּאִיהוּ אֲסִיר לְמֵיכַל עַמָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר (בראשית ג יד) אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה.

(זהו תיקון כ"ה)

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן יְ"שׁ, (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא, וּבְגִין דְּתַמָּן אוֹצָר דְּאִיהִי יִרְאַת יהו"ה, מְנֵיהּ אִתְמַלְיָא לְצַדִּיקַיָּא, וְאִינּוּן דָּחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

יָרְתִין הַאי יֵשׁ, וְעִרְבוּבְיָא בִישָׁא לָא הֲווֹ דָּחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא בְּגִין עוּתְרָא, וַהֲווֹ מְנַסִּין לֵיהּ, כְּגַוְונָא דָּא (שמות יז ז) הֲיֵשׁ יהו"ה בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן, וְכָל אִינּוּן דִּמְנַסִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדָחֲלִין לֵיהּ בְּעוּתְרָא וְלָא דָּחֲלִין מִנֵּיהּ בַּעֲנִיוּתָא כְּמוֹ בְּעוּתְרָא, לַאו אִינּוּן אֶלָּא עִרְבוּבְיָא בִישָׁא, דְּאִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה, אִית אַהֲבָה וְאִית אַהֲבָה, אִית מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּיֵחוֹן בְּנוֹי אוֹ דְלָא נָחִית לַעֲנִיוּתָא, אוֹ דְּרָחִים לֵיהּ בְּגִין דִּיהֵיב לֵיהּ עוּתְרָא, וּמְנַסֶּה לֵיהּ כְּגוֹן נַעֲבֵיד הַאי פִּקּוּדָא הָכִי, וְנֶחֱזֵי הֲיֵשׁ יהו"ה בְּקִרְבֵּנוּ וְיָהִיב לָן אַגְרָא בְּגִינֵיהּ אִם אָיִן, דְּאִי לָא יָהִיב לֵיהּ אַגְרָא בְּגִינָהָא לָא רָחִים לֵיהּ, וְלָא יָהִיב לֵיהּ צְדָקָה וְלָא יַעֲבִיד פִּקּוּדָא, וּמְנַסֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל פִּקּוּדָא וְעוֹבָדָא, בְּוַדַּאי הַאי אִיהוּ מַאלֵּין עִרְבוּבְיָא בִישָׁא, דְּאִתְמַר בָּהוֹן הֲיֵשׁ יהו"ה בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן.

אֶלָּא רְחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלִים בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא דְּעָבִיד, בֵּין דִּיהֵיב לֵיהּ אַגְרָא בְּטִיבוּ בֵּין דְּלָא יְהִיב לֵיהּ, וּבְגִין דָּא מַנִּי בְּאוֹרַיְיתָא (דברים ו ד) וְאָהַבְתָּ אֵת יהו"ה אלהי"ך בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ, וְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין, אִם חָבִיב עָלֶיךָ נַפְשְׁךָ מִמָּמוֹנְךָ לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל נַפְשְׁךָ, וְאִם חָבִיב עָלֶיךָ מָמוֹנְךָ מִנַּפְשְׁךָ לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, דְּאִית בַּר נַשׁ דְּצַלִּי וְאָזִיל בְּכָל פִּקּוּדִין דְּלָא יְהִיב עֲלַיְיהוּ אַגְרָא, וְאִם הֲוָה יָהִיב אַגְרָא עֲלַיְיהוּ לָא הֲוָה עָבִיד לוֹן, דְּוַדַּאי סַגִּיאִין אִינּוּן מִבְּנֵי נָשָׁא דְּאִינּוּן עָתִירִין בְּעוּתְרָא סַגִּיא, וְאִינּוּן חָבִיבִין עוּתְרָא דִּלְהוֹן יַתִּיר מִנְּשְׁמָתָא דִּלְהוֹן, דְּעוּתְרָא דְּנַפְשָׁא אִיהוּ פִּקּוּדִין טָבִין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְעוּתְרָא דְּגוּפָא מָמוֹנָא וְעִדּוּנָא בְּעָלְמָא דֵּין.

וְאִינּוּן דִּמְחַבְּבִין מָמוֹנָא מִנַּפְשָׁא, אִם הֲווֹ יָהֲבִין לֵיהּ כָּל אוֹרַיְיתָא בְּמֵאָה זוּזֵי לָא הֲווֹ יָהֲבִין לְהוּ בְּגִינָהּ, בְּגִין דְּמָמוֹנָא חָבִיב עֲלַיְיהוּ מִנַּפְשָׁא, וּמַה דְּדָחִיל וְרָחִים לֵיהּ לַאו אִיהוּ אֶלָּא בְּגִין מָמוֹנָא, הַאי דְּשַׁוִּי מָמוֹנָא עִקָּרָא וְאוֹרַיְיתָא דְּרָחִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָפֵל, הַאי רְחִימוּ וּדְחִילוּ לָא חָשִׁיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא עִקָּרָא דְּרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רָחִים מָמוֹנֵיהּ מִנַּפְשֵׁיהּ, דְּיִרְחֵים לֵיהּ בְּמָמוֹנֵיהּ, בְּמָה דְּאִיהוּ חָשִׁיב עֲלֵיהּ, וְלָא בְּטָפֵל דִּילֵיהּ, לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, וְכֵן מָאן דְּחָשִׁיב נַפְשֵׁיהּ מִמָּמוֹנֵיהּ, וַהֲוָה יָהֵיב כָּל מָמוֹנָא דְּעָלְמָא וְלָא הֲוָה נָזִיק אֲפִילוּ בְּאֵבָרָא זְעִירָא דְּאִית בֵּיהּ, לְכַךְ נֶאֱמַר בְּכָל נַפְשְׁךָ בְּמַאי דְּרָחִים לֵיהּ.

(זהו תקון כ"ו)

בְּרֵאשִׁית (ישעיה סו טז) כִּי בָאֵשׁ יהו"ה נִשְׁפָּט, אלהי"ם מָארֵי דְּדִינָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שמות כב כז) אלהי"ם לֹא תְקַלֵּל, בְּוַדַּאי כְּמָה דְּלְעֵילָּא אִתְּמַר (תהלים עה ח) כִּי אלהי"ם שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, כַּךְ אִיהוּ צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי דַּיְינָא לְתַתָּא, לְדָא יַשְׁפִּיל בְּדִינָא וּלְדָא יָרִים, כְּפוּם

דף קמא:

עוֹבָדוֹי, לְדָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, לְדָא כְּלַפֵּי גְבוּרָה, אֱמֶת בְּאֶמְצָעִיתָא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי דַּיְין אֱמֶת, אלהי"ם הַכֹּס"א בְּחוּשְׁבָּן, דְּתַמָּן י"ה דְּאִיהִי חָכְמָה וּבִינָה, זֶה שְׁמִי עִם י"ה שְׂס"ה מִסְטָרָא דְשִׂמְאלָא, וְדָא י"ה מִן אלהי"ם, ה' עַל י' נוּקְבָא.

וְכַד דַּיְין אִיהוּ דָן, צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי אִיהוּ יָתֵיב וּבַעֲלֵי דִינָא קַיְימִין, כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא, דְּאִתְּמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (איוב א ו) וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאלהי"ם לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, אִיהוּ יָתֵיב, וְאִינּוּן קַיְימִין לְמִתְבַּע דִּינָא, וּבְגִין דְּשָׂטָן יֵעוּל בֵּינַיְיהוּ לְמִתְבַּע חוֹבֵיהוֹן דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אִינּוּן בְּמַטּוּלָא עֲלֵיהּ, עַד דַּהֲוָה דָן לְהוֹן וְדָא אִיהוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, וְעוֹד לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, לְשַׁאֲלָא וּלְמִתְבַּע דִּינָא לְגַבֵּי (נ"א קמי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה, כַּד נָהִיג עָלְמָא בְּרַחֲמִין, וּמְקַטְרְגִין וְתָבְעִין דִּינָא, וְדָא אִיהוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה. וְתוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, יהו"ה עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְשָׂאֲלִין וְתָבְעִין דִּינָא מִגְּבוּרָה בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, דְקַיְימָא עַל עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְדָא הוּא עַל יהו"ה, עַל דְּמִקָּרְבִין דִּינִין קֳדָם גְּבוּרָה אִתְּמַר בְּהוֹן לְהִתְיַצֵּב עַל יהו"ה, דְּאַף עַל גַּב דְּבְנוֹי אינּוּן יִשְׂרָאֵל לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲבָרָא עַל דִּינָא, דְּאוֹרַיְיתָא בְּדִינָא אִתְיְיהִיבַת, וְאוֹמֵי עֲלָהּ דְּלָא יַעֲבַר עֲלָהּ, וּלְגַבֵּי דִינָא גְּבוּרָה אִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, וְחֶסֶד מִימִינָא, וְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא מְשָׁמְאלָא, וְכָל דִּינִין מֵהַאי אֲתַר תַּלְיָין, וְכָל סְפִירָן כֻּלְּהוּ אִתְקְרִיאוּ דִינִין גְּבוּרָה וַאֲפִילּוּ יהו"ה.

דִּינָא קַדְמָאָה חָדָא אִתְקְרֵי דִּין לָדוּן בְּחֶנָּק, וְאִתְּמַר (דברים כא כג) לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר בְּרֵי, הָכָא צָרִיךְ לְחַדְּשָׁא מִלִּין, אִית עֵץ וְאִית עֵץ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם כ יט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְחוֹבָא דְאָדָם אִיהִי נִבְלָתוֹ דְאָדָם קַדְמָאָה דְאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, לָא צָרִיךְ לְתַלְיָיא בֵּיהּ חוֹבָא דָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דְּמָאן דְּאָכַל מֵעֵץ דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, אִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ג כב) וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, עֵץ דְּהָכָא דָּא תַּלְמִיד חָכָם דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, לֹא תָלִין בּוֹ נִבְלָתוֹ, דְּאִיהִי חוֹבָה דְּחָב בְּיוֹמָא לֹא תָלִין עִמֵּיהּ בַּלֵּילָה, דְּמִיָּד יְתוּב בִּתְיוּבְתָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אִם רָאִיתָ תַּלְמִיד חָכָם שֶׁחָטָא בַּיּוֹם אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בַּלַּיְלָה, דְּוַדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה, (נ"א שמא עשה תשובה, שמא סלקא דעתך, אלא אימא ודאי עשה תשובה).

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא תַּלְמִיד חָכָם, נִבְלָתוֹ דָּא בַּת עַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי רִיחֲשָׁא, דְּאִם אַנְתְּ תַּלְיָא לָהּ בֵּיהּ, אוֹ קוֹבְרָהּ אוֹ קוֹבְרָתוֹ, וְדָא אִיהוּ (דברים כא כג) כִּי קְבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, כִּי קְבוֹר הוּא לָהּ אוֹ תִּקְבְּרֶנּוּ אִיהִי לֵיהּ, וְאִתְּתָא דָּא לַאו אִקְרֵי זוּוּגָא וְיִחוּדָא דִילֵיהּ, אֶלָּא אִיהִי כְּמַטּוּלָא תַּלְיָא עֲלֵיהּ, כְּחִוְיָא קָשִׁיר עַל קָדָלֵיהּ, וּבְגִין דָּא (שם) כִּי קְלְלַת אלהי"ם תָּלוּי, דְּאִיהִי קְלָלָה, דְּקַטֵּילַת לֵיהּ אוֹ אַיְיתֵי לֵיהּ לִידֵי עֲנִיּוּתָא.

דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא שַׁבָּת, דְּיֵרִית בֵּיהּ בַּר נַשׁ נְשָׁמָה יְתֵירָה, לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזְיָא קֳדָמָהָא נַפְשָׁא דְּשָׁלְטָא בְּבַר נַשׁ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, בְּמִלָּאכָה דְּאִיהִי אֲסוּרָה בְּשַׁבָּת, אֶלָּא קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא, דְּלָא אִתְחַזְיָא קֳדָם זָכוֹר וְשָׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (שמות ה ה) שַׁל נְעֲלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, (דברים כא כג) וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ, דְּנִשְׁמָתָא יְתֵירָה אִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּלְעֵילָא, אַדְמַת קֹדֶשׁ, דְּאִתְמַר בָּהּ (ירמיה ב ג) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דָּא בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ נָבָל, עֲלֵיהּ אִתְמַר כָּל הַמַּעֲמִיד תַּלְמִיד דְּלַאו אִיהוּ הָגוּן כְּאִלּוּ מַעֲמִיד אֲשֵׁרָה, וּבְגִין דָּא לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. דְּבָר אַחֵר לֹא תָלִין וְגוֹמַר, הָעֵץ אִלֵּין יִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוּ

דף קמב.

(ישעיה סה כב) כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי, חוֹבָא דְּעָבְדוּ עִם נָבָל, לָא תְהֵא תַלְיָא לֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַד עָבְדוּ יָת עִגְלָא חַשִּׁיב מֹשֶׁה דְּיִשְׂרָאֵל עֲבַדוּ לֵיהּ, וְאָמַר (שמות לב יא) לָמָּה יהו"ה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם) לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ, מִיָּד נָחִית וְחָזָא עִגְלָ דְּיוֹקְנָא דְשׁוֹר וַחֲמוֹר, שְׁאִיל לֵיהּ מָאן עָבַד לָךְ, אָמַר חֲמוֹר, עֵרֶב רַב (יחזקאל כג כ) אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם, שׁוֹר אָמַר נַמִּי הָכִי, טַבַּעַת דַּעֲלָהּ מַזָּל

שׁוֹר בְּזִמְנָא דְּאִתְמַר בְּעֶרֶב רַב (שמות לב ג) וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב, אִזְדַּמְנַת תַּמָּן, וְאַרְמֵי כֹּלָּא אַהֲרֹן בְּנוּרָא, וְנָפְקַת עִגְלָא דְּיוֹקְנָא דְּשׁוֹר וַחֲמוֹר, בְּהַהוּא זִמְנָא צָוְוחַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאָמְרַת, (ישעיה א ג) יָדַע שׁוֹר קוֹנֵהוּ וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן.

וְרַשְׁיִעַיָּא מָה חָזוּ לְמֶעֱבַד עִגְלָ, אֶלָּא וַדַּאי אִינּוּן הֲווֹ מְכַשְּׁפִין דְּפַרְעֹה, יוֹנוֹ"ס וְיַמְבְּרוּ"ס בְּנֵי בִלְעָם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות ח ג) וַיַּעֲשׂוּ כֵּן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם, וְחָזוּ דְּלָא הֲוָה מַמָּשׁוּ בְּהוֹן, אִתְחַזְרוּ עִמֵּיהּ דְּמֹשֶׁה וְקַבִּילוּ בְּרִית מִילָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיָדַע גְּלוּיִים וּסְתִירִין, דַּהֲוָה יָדַע בְּהוֹן דְּאִינּוּן מִגַּזְעָא בִישָׁא, כַּד הֲוָה נָחֲתָא שְׁכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ (שם יד יט) וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִי"ם הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וְלָא אֲמַר לִפְנֵי הָעָם, וּבְגִין דָּא נָטְלוּ קִנְאָה בְּלַבַּיְיהוּ, וְאָמְרוּ (שם לב א) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אלהי"ם אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּגַוְונָא דַּהֲוָה אָזִיל קֳדָמַיְיכוּ, וּבְגִין דְּא עֲבַדוּ יָת עִגְלָא בְּחַרְשִׁין דְּלְהוֹן, וְדָא אִיהוּ יָדַע שׁוֹר קוֹנֵהוּ וכו', יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע חַרְשִׁין, עַמִּי אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּנֵי עַמְרָם לֹא הִתְבּוֹנָנוּ, וְדָא אִיהוּ לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, חוֹבָא דָּא דְּעַם נָבָל לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל. דְּבָר אַחֵר לֹא תָלִין וכו', דָּא גִיּוֹרָא דְּלָא אִתְגַּיִּיר לִשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא תַלְיָא בֵּיהּ בְּיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן עֵץ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (ישעיה סה כב) כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ, דָּא נִבְלוּת הַפֶּה, עַל הָעֵץ דָּא לִישָׁנָא בִישָׁא, דְּחוֹבָה דָּא גָּרִים דְּיָמוּת קֳדָם זְמָנֵיהּ, וְדָא אִיהוּ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ, דָּא יֵצֶר הָרָע, עַל הָעֵץ דָּא נִשְׁמַת חַיִּים, דְּמָאן דְּחַלֵּל בָּהּ אִתְמַר בֵּיהּ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, וְיָמוּת בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, דָּא אִיהוּ דִּינֵיהּ בְּחֶנֶק מָאן דְּעָבַר עַל דָּא. (דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ, דא נפשא דחול דלא תתחזיא קדם נפשא יתירא ובגינה אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך).

תְּנַיְינָא הֲרֵג, הֲרֵג לְגַנָּב, וּלְגַזְלָן עוֹנְשָׁא, וּבְגִין דָּא הַמְמַשְׁכֵּן לְחַבְרֵיהּ צָרִיךְ לְמֶחְזַר לֵיהּ מַשְׁכּוֹנֵיהּ בְּעִידָּן דְּצָרִיךְ לֵיהּ, כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ אֲחָרָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב (דברים כד יג) הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֲבוֹט וְאִתְמַר בִּקְרָא אַחֲרָא (שמות כב כה) אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ, הַאי בְּנִשְׁמָתָא דְּבַר נַשׁ מְמַלֵּל, אִם חָבֹל תַּחְבֹּל נַפְשָׁא וְרוּחָא, שַׂלְמַת רֵעֶךָ דָּא נִשְׁמָתָא.

וְאִם חָבוֹל תַּחְבּוֹל תְּפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, שַׁלְמַת רַעְךָ כְּסוּיָא דְמַצְוָה, עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אלהי"ם, תְּשִׁיבֵנוּ לוֹ קֶדֶם דְּיִתְכַּנִּישׁ מְנִיהּ, דַּעֲלֵיהּ אִתְמַר (מלאכי ג כ) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ, מַאי צְדָקָה צְלוֹתָא, וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ כַּנְפֵי מִצְוָה דְּאִינּוּן תְּפִלִּין כַּנְפֵי יוֹנָה, וְכַנְפֵי מִצְוַת צִיצִית, הֵיא שִׁמְלָתוֹ לְעוֹרוֹ מִשְׁכָּא דִּתְפִלִּין, וְאִם אַתְּ לָא תַּחֲזִיר אֵלֵּין כְּסוּיִין לֵיהּ קֶדֶם דְּיִתְכַּנִּישׁ מְנִיהּ שִׁמְשָׁא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יהו"ה אלהי"ם, הָכִי יִתְכַּנִּישׁ מִינָךְ נִשְׁמָתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים פט לז) כְּסָאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי, מִדָּה לְקֶבֶל מִדָּה, וּבְגִין דָּא עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ, לוֹ לְעָנְיֵי דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְלִשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲנְיָיה בָּעָלוּתָא, כַּד יֵתֵי לֵילְיָא דְּאִיהִי גָלוּתָא, בַּמֶּה יִשְׁכָּב

דף קמב:

שְׁכִינְתָּא, דְּוַדַּאי שִׁמְשָׁא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נָהִיר לָהּ בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי לֵילְיָא, וְאִשְׁתְּאַרַת בַּחֲשׁוֹכָא, וּבְגִין דְּא צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאַנְהָרָא לָהּ בְּגָלוּתָא בְּאוֹר וְנֵר, דְּאִיהוּ תּוֹרָה וּמִצְוָה, אוֹר נִשְׁמָתָא, נ"ר נֶפֶשׁ רוּחָא דְּאִינּוּן סִימָן נֵ"ר, בָּתֵּי דְּתִפְלֵי לְמִשְׁכַּב בְּהוּ שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְכִסוּיָא דְּצִיצִית לְאִתְעַטָּפָא בֵּיהּ בְּמִשְׁכָּבָהּ.

וּבְגִין דָּא אִי בַר נַשׁ לָא אַנַח תְּפִלִּין וְצִיצִית, בַּמֶּה יִשְׁכַּב אִיהִי בְּגָלוּתָא, עֲלָהּ אִתְמַר (תהלים מא ב) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יהו"ה, וּבְזִכּוּת פִּקּוּדִין אֵלֵּין יָרְתִין בְּנֵי נָשָׁא תְּלַת קִטְרִין, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, וּבְהוּ צָרִיךְ לְמִקְרֵי לְיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה, דְּיַנְחִית לְאַנְהָרָא בִּשְׁכִינְתָּא בִּנְהוֹרָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה, וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן בְּנֵי מַרְעָא בָּגְלוּתָא. דִּצְדָקָה אִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, עֲלָהּ אִתְמַר (איכה ב יג) מִי יְרַפָּא לָךְ, וְאִיהִי כ"ה כ"ה אַתְוָן דִּקְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית, וּבֵיהּ נָחֲתָא לְיִשְׂרָאֵל לְמִפְרַק שְׁכִינְתָּא, אֲבָל בִּימִינָא אוֹקִים לָהּ וְרַחֵם עֲלָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה נד ח) וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ, וּבְגִין דָּא נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא אִינּוּן מִשְׁכָּבָא (משכונא) דִּשְׁכִינְתָּא בָּגָלוּתָא, וְעַלֵּיהּ אִתְמַר (דברים כד יג) וְשָׁכַב בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרַכְךָ, וּבְגִין פִּקּוּדִין אֵלֵּין שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא עַל בַּר נַשׁ.

וְעַל נִשְׁמָתָא אִתְמַר (מיכה ז ה) מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֶךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ, דְּלָא תִּדּוֹר אִם לֹא תְּשַׁלֵּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי כב כז) אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מֵתַּחְתֶּיךָ,

וְאִשְׁתָּאֲרוּ רוּחַ וְנֶפֶשׁ יְתוֹמִים, וְאִם נִשְׁמָתָא עָבְרַת עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא וְאַנְחַת חוֹבִין בְּגוּפָא, דִּין אִיהוּ לְיִפָּרַע מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים, בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה דְּאִשְׁתָּאַר לוֹן מִנִּשְׁמָתָא, דִּבְגִין חוֹבִין נָטְלִין מֵחַיָּיבָיָא מַשְׁכּוֹנָא דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא, וְדָא אִיהוּ (שמות כב כה) אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ.

וְאִי אִית לֵיהּ חוֹבִין וְאִית לֵיהּ זַכָּוון, אִתְפַּרְעוּ חוֹבִין בְּזַכָּוון, וְאִתְמַר יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ, מִיָּד חָזְרִין לֵיהּ לְגוּפָא קֶדֶם דְּיֵיתֵי שִׁמְשָׁא, וְדָא אִיהוּ (שם) עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ, דְּכַד נָאִים בַּר נַשׁ נִשְׁמָתָא סָלְקָא מִנֵּיהּ, וְלָא נָחְתַת בְּגוּפָא עַד דְּפָרְעַת כָּל חוֹבִין דְּעָבַד בַּר נַשׁ בְּהַהוּא יוֹמָא, וּבְגִין דָּא מְמַשְׁכֵּן לָהּ הַהוּא בֵּי דִינָא דִּלְעֵילָּא, בְּגִין דִּמְקַטְרְגָא סָלִיק אַבַּתְרָהָא לְמִתְבַּע מִינַּהּ דִּינָא, בְּאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, תְּרֵין דְּאִתְמַר לְעֵיל, וּתְרֵין דְּאִינּוּן שַׂרְיָין עַל אִינּוּן דִּמְגַלְּיִן עֶרְיָין דְּאוֹרַיְיתָא, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר לָהּ בְּכָל יוֹמָא.

וּבְזִמְנָא דְּחוֹבִין אִינּוּן רַבְרְבִין, וּמַלְוֶה בַּר נַשׁ חוֹבִין עַל מַשְׁכּוֹנָא, אָבַד מַשְׁכּוֹנָא דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא, וְלָא חָזְרַת לְגַבֵּיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּדִין דְּדָן לָהּ גְּבוּרָה דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, בְּכָל לֵילְיָא בִּתְרֵין עֲשַׂר שַׁעֲתִין וּבְשַׁבְעִין וּתְרִין רְגָעִין כְּחֶשְׁבַּן חֶסֶ"ד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה טז ה) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא, וְרָזָא דְמִלָּה (איוב ז יח) וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים, לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ.

וְאִית חוֹבִין דְּאִינּוּן בְּסֵתֶר, וְלָא יְכִילִן לְאַסְהָדָא בְּהוֹן מַלְאָכִין דְּאָזְלִין עִם נִשְׁמָתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים צא יא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ, הָא שְׁכִינְתָּא סָהֲדַת עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים, בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ דַּע מַה לְמַעְלָה מִמֶּךָּ, עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשֶׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִין, (לזמנין נשמתא לא הות מודה בחובין דתבע עליה יצר הרע, וחשיד יצר הרע בהאי), (נ"א ולזמנין נשמתא לא חבת וחשיד יצר הרע בהאי), וְאָזְלִין לְגַבֵּי בֵּי דִינָא וְדָן עֲלַיְיהוּ דִּין הַנִּשְׁבָּעִים, אוֹמִיאַת נִשְׁמָתָא עֲלַיְיהוּ וְאִתְפַּטְרַת, וְאִם לַאו פָּרְעַת.

וְאִית חוֹבִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (איוב לז ז) וּבְיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם, וּמַרְאִין לָהּ חֲתִימַת יָדָהָא.

וְאִית חוֹבִין דְּאִינּוּן עַל תְּנַאי דְּאַתְנֵי עֲלַיְיהוּ לְפָרְעָא לוֹן בְּהַאי עָלְמָא, דְּחוֹבִין דִּילֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, דְּלָא יִגְבֵּהּ לוֹן תּוֹבֵעַ אֶלָּא בְּאַתְרֵיהּ, וְאִלֵּין אִינּוּן חוֹבִין דְּעִשְׂרִין שְׁנִין, וְאִית חוֹבִין לְתַתָּא, דְּאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין דְּעַד עִשְׂרִין שְׁנִין

דף קמג.

מַעֲנִישִׁין לְתַתָּא וְלָא לְעֵילָא, וְאִית חוֹבִין דְּמַעֲנִישִׁין לְעֵילָא וְתָבְעִין לוֹן לְעֵילָא בֵּי דִינָא רַבְרְבָא, וּבְגִינַיְיהוּ מְמַשְׁכְּנִין נִשְׁמָתָא לְעֵילָא, וְלָא מַנִּיחִין לָהּ לְנָחָתָא לְתַתָּא, אֲבָל בְּחוֹבִין דְּמַעֲנִישִׁין עֲלַיְיהוּ לְתַתָּא, לָא מַעֲנִישִׁין לָהּ לְעֵילָא, וְלָא מְעַכְּבֵי לֵיהּ תַּמָּן, וְאִית חוֹבִין דְּנִשְׁמָתָא דְּגָבִין מִנַּיְיהוּ בְּכָל אֲתַר, כְּגוֹן (שמות כא יז) וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ מוֹת יוּמָת, מִבֵּי דִינָא דִּלְעֵילָא וּמִבֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא, דְּאִתְדַּנַּת בִּתְרֵין דִּינִין, וּבְגִין חוֹבָא דָּא בְּכָל אֲתַר דְּאַשְׁכְּחִין לָהּ לְעֵילָא גָּבִין מִינָהּ, וּבְכָל אֲתַר דְּאַשְׁכְּחִין לָהּ לְתַתָּא גָּבִין מִינָהּ, וְלֵית פְּקוּדָא דְּלֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַגָּנָא עֲלָהָא, דְּאִית חוֹבִין דְּדַיְינִין לָהּ בְּדִינִים חֲמוּרִים לְנִשְׁמָתָא, וַיְתֵי מִצְוָה דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא כְּגוֹן מִצְוַת תְּפִלִּין, וְאַגִּינַת עֲלֵיהּ וּפְרִישַׁת גַּדְפָּהָא עֲלָהּ, וְלֵית רְשׁוּ לְמַקַּטְרֵג לְקָרְבָא תַּמָּן, וְאִית חוֹבִין דְּמַטְרוֹנִיתָא לֵית לָהּ רְשׁוּ לְאַגָּנָא עֲלַיְיהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם יד) מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֻנוּ לָמוּת.

אֲבָל פְּקוּדִין אִית דְּאִינּוּן שְׁפָחוֹת, מֵאִלֵּין פְּקוּדִין דְּאִינּוּן עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אַף עַל גַּב דְּיֵיתוּן לְאַגָּנָא עֲלָהּ, נָטְלֵי לוֹן מְקַטְרְגִין תְּחוֹת רְשׁוּתַיְיהוּ, (נ"א נפקין לה מקטרגין מרשותייהו), וְאִית חוֹבִין אָחֳרָנִין דְּאִתְקְרִיאוּ חֲלוּקֵי דַיְינִין, עַל חוֹבִין דְּחוֹלְקִין בְּהוֹן, מִנְּהוֹן מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְדַיְינִין לָהּ לְנִשְׁמָתָא בְּמָמוֹן דְּאִיהוּ דִינֵי מָמוֹנוֹת, וְאִית אָחֳרָנִין דְּחוֹלְקִין עֲלַיְיהוּ וְאִינּוּן נוֹטִין כְּלַפֵּי חוֹבָה, לְמֵידַן לָהּ בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת, אִם זַכָּוון מִתְגַּבְּרִין עַל חוֹבִין דָּנִין לָהּ בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת, וְגָבִין מִזַּכָּוון דְּאִינּוּן גְּמִילוּת חֲסָדִים דִּילֵיהּ, וְאִם חוֹבִין מִתְגַּבְּרִין דַּיְינִין לָהּ בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, וְגָבִין בָּהּ נֶפֶשׁ וְרוּחַ.

וּלְעֵילָא לֵית מַשּׂוֹא פָּנִים בֵּין זַכָּאָה לְחַיָּבָיְא, וְכֵן צָרִיךְ לְהַשְׁווֹת לְתַתָּא גַּבֵּי דִינָא זַכָּאָה עִם חַיָּבָא, מִסִּטְרָא דְּאֱמֶת עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְלָא יְהֵא דַיְינָא רַשַּׁאי לְמֶעֱבַד מַשּׂוֹא פָּנִים לְחַד מִנַּיְיהוּ בְּדִינָא, דִּבְדַיְינָא דִּלְעֵילָא אִתְמַר בֵּיהּ (דברים י יז) לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד, וַוי לֵיהּ לְדַיְינָא לְתַתָּא דְּאִשְׁתַּנֵּי מִדַּיְינָא דִּלְעֵילָא, דְּאַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְלָא יֵימָא דָּא מְהֵימְנָא מִדָּא, דִּכְמָה דְּאִיהוּ לְתַתָּא (שם טז יח) שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֶּן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ, לְדַיְינָא גּוּפִין, הָכִי אִית לְעֵילָא שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים לְדַיְינָא נִשְׁמָתָא, וְלָא יוֹקִיר לְדָא יַתִּיר מִדָּא, אֶלָּא תַּרְוַיְיהוּ בְּהַשְׁוָאָה בְּדִינָא, וְאִינּוּן צְרִיכִין לְמִשְׁמַע קֻדָּם דַּיְינָא, וְלָא יְמַלְּלוּן עַד דְּשָׁאיל לוֹן דַּיְינָא, וְיָהִיב לוֹן רְשׁוּ לְמַלָּלָא, וְיהוֹן קֳדָמֵיהּ בִּדְחִילוּ,

בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ, וּמָאן דְּתָבַע קְשׁוֹט כְּאִלּוּ מְקַיֵּים עַל עָלְמָא דַּיָּין אֱמֶת (ס"א דין אמת), וְכָל שֶׁכֵּן מָאן דְּדָן דִּין אֱמֶת, כְּאִלּוּ מְקַיֵּים (תהלים פ יב) אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח, וַוי לֵיהּ לְמָאן דְּאוֹקִים שִׁקְרָא וְאַפֵּיל אֱמֶת, דְּגָרִים (דניאל ח יב) וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה, וּמָאן גָּרִים דָּא דַּיָּינָא דְּלָא דָן דִּין אֱמֶת, וּבְוַדַּאי דַּיָּין דְּדָן דִּין אֱמֶת כְּאִלּוּ הוּא אַפֵּיק לִשְׁכִינְתָּא וּלְיִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, וְאוֹקִים לוֹן מֵאַרְעָא.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן עַל רַגְלוֹי, וְסָלִיק יְדוֹי לְגַבֵּי עֵילָא, וְשַׁבַּח לְמָארֵי עָלְמָא, וְאָמַר, רִבּוֹן עָלְמָא עֲבֵיד בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְאִם אִיהִי בְּאוֹמְאָה הָא אַבָּא וְאִמָּא דְּאִינּוּן חָכְמָה וּבִינָה יָכְלִין לְמֶעֱבַד הַתָּרָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה יד כז) יהו"ה צְבָאוֹ"ת יָעָץ וּמִי יָפֵר, אִם הַתַּלְמִיד אוֹמֵי הָרַב יָכִיל לְמֶעֱבַד הַתָּרָה.

וְאִם נָדַר אוֹ נִשְׁבַּע בֵּן דְּאִיהוּ ו' דְּלָא יִפְרוֹק לָהּ אֶלָּא דְּתִתְּהֵי בְּגָלוּתָא עַד זִמְנָא יְדִיעָא, וְנֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה אִיהוּ בְּי"ה דְּאִינּוּן חָכְמָה וּבִינָה, וְאִיהוּ אִתְחָרַט, הָא תְּלַת בְּנֵי נָשָׁא יָכְלִין לְמִפְטַר לֵיהּ, וְאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן לְעֵילָּא לְקַבְלַיְיהוּ, וְאִם לָא תִּתְחָרַט, אֲנָא בָּעֵינָא מִינָּךְ, וּמִכָּל אִינּוּן דִּמְתִיבְתָּא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, דְּתַעֲבִיד בְּגִין רַעֲיָא מְהֵימְנָא דְּלָא זָז מִשְׁכִינְתָּא בְּכָל אֲתַר, וְאִיהוּ עָאל שְׁלָם בֵּינָךְ וּבֵינָהּ זִמְנִין

דף קמג:

סַגִּיאִין, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה בְּגִינָהּ וּבְגִין בְּנָהָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לב לב) וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ.

וְאִם הוּא נֶדֶר מִסְּטָרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, וְלָא בָּעֵי, אֲנָא סָלִיק לְגַבֵּי הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים יז ח) כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ בְּמוּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרוֹשׁ, דְּיִפְטוֹר נֶדֶר, וְאַף עַל גַּב דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ כְּנִדָּה, דְּאִיהִי יַפְרִישׁ בֵּין דָּם לְדָם, וְאִתְפַּתַּח מְקוֹרָא דִּילָהּ, לְדַכָּאָה לָהּ בְּמַיִם דְּאוֹרַיְיתָא, מַיִם חַיִּים דְּלָא פָסְקִין, וַאֲפֵרִישׁ מִינָהּ דַּם נִדָּה דְּאִיהִי לִילִי"ת, דְּלָא אִתְקְרִיבַת בַּהֲדָהּ, דְּאִיהִי חוֹבָא דְּנִשְׁמָתָא דְּסָאִיבַת לָהּ, וְלֵית לָהּ רְשׁוּ לְסָלְקָא נִשְׁמָתָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, לְהַהוּא אֲתַר דְּאִתְיְיהִיבַת מְתַמָּן, וְאִתְדְּנַת בֵּין דִּין לְדִין, בֵּין דִּינֵי נְפָשׁוֹת לְדִינֵי מָמוֹנוֹת, דְּאִית מָאן דְּפָרַע בְּמָמוֹנֵיהּ, וְאִית מָאן דְּפָרַע בְּנַפְשֵׁיהּ, וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (איכה א א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד,

דְּאִיהִי חֲשִׁיבָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא כִּמְצוֹרָע, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יג מו) בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, מִחוּץ וַדַּאי, דָּא גָלוּתָא, דְּאִיהִי לְבָר מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מוֹתְבָא דְּאַת ה'.
וְאִי מְקוֹרָא לָא יְכִיל לְמִפְתַּח עַד דְּיִפְתַּח לֵיהּ הַהוּא דְּסָגִיר לֵיהּ, אֲנָא מְפַיְּיסְנָא לֵיהּ בְּגִין יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאִיהוּ יְחוּדָא (דיחודיה תמן), וּבְגִין לְבוּשִׁין דְּאִתְלַבַּשׁ, מִיָּד אִתְפַּתְּחַת מְקוֹרָהּ וְאִתְדַּכְּיאַת שְׁכִינְתָּא, וְרָזָא דְּמִלָּה (ירמיה יד ח) מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יהו"ה מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה, מוֹשִׁיעוֹ וַדַּאי, הַהוּא דְּמָקוֹרָא דְּמִקְוֵה בִּידֵהּ.
(זהו תקון כ"ו)
בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תְּרֵי אֵשׁ, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּרֵין אֵשִׁין דְּאִינּוּן בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שיר ב ה) סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, בִּתְרֵי אֵשׁוֹת, וְאַמַּאי אָמַר בְּהוֹן סַמְּכוּנִי, אֶלָּא בְּלֵילֵי שַׁבָּת נְשָׁמָה יְתֵירָה קָא נָחֲתָא לְסָמְכָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה בְּגָלוּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (עמוס ה ב) נָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְכַד אָתָא מוֹצָאֵי שַׁבָּת אִסְתַּלְּקַת נִשְׁמָתָא יְתֵירָה דְּבָהּ וַיִּנָּפַשׁ, וַיִּנָּפַשׁ מִיָּד דְּאִיהִי אִסְתַּלְּקַת וַי נֶפֶשׁ, דְּלֵית מָאן דְּסָמִיךְ לָהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהִי אָמְרַת לְיִשְׂרָאֵל סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת דְּאִינּוּן מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וּמַאי נִיהוּ תְּרֵי תּוֹרוֹת, דְּאִינּוּן חֲצוּבוֹת מֵאֵשׁ דְּאִיהִי אלהי"ם מִדַּת הַגְּבוּרָה, וּמַאי נִיהוּ לְמִוְדֵי יהו"ה תְּרֵין שִׁפְוָון דְּאִקְרוּן לַהֲבוֹת (דאוקדון בלהבות) אֵשׁ, וְאִינּוּן תְּרֵין תַּפּוּחִין, דְּמִנְּהוֹן רוּחָא דְמְשִׁיחָא נָפִיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יהו"ה.
לְבַת מֶלֶךְ דַּהֲוֹת בְּבֵי מַרְעָא מֵרְחִימוּ דַּבַּעְלָהּ, דְּאָזַל בַּעְלָהּ אִיהִי נָפְלַת לְמִשְׁכָּבָהּ, צָוְוחַת וְאָמְרַת סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת, הָא אִיהִי בְּבֵי מַרְעָא, הִיא אוֹמֶרֶת רַפְּדוּנִי, בְּמַאי בַּתַּפּוּחִים דְּמִתְרַבִּים בַּעֲצֵי הַיַּעַר, וְאִלֵּין אִינּוּן עֲצֵי בְּשָׂמִים.
קָם סָבָא תְּלִיתָאָה וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא אֲנַן בַּעֲצֵי בְּשָׂמִים מַבְדִּילִין, וְהָכָא אִיהִי לָא אָמְרַת אֶלָּא בַּתַּפּוּחִים, אֶלָּא אֲנַן מְבָרְכִין עַל עֲצֵי בְּשָׂמִים בְּגִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ז ט) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים, וְלָא עוֹד אֶלָּא כָּל מִינֵי בְּשָׂמִים אִינּוּן טָעֲמָן לְבָרְכָא עֲלַיְיהוּ, וַאֲנַן דְּעָבְדִין בַּהֲדַס בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ תְּלַת עַלִּין, דְּאִתְקְרִיאוּ תְּלַת הֲדַסִּים, דִּרְמִיזִין לִתְלַת אָבָהָן, אֲבָל תְּרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא אִינּוּן לְקֶבֶל תְּרֵין תַּפּוּחִין דְּאִינּוּן תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, דִּי בְּהוֹן עָתִיד לַאֲפָקָא רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְּאִיהוּ רַעְיָא מְהֵימְנָא דִּלְעֵילָּא, דְּבֵיהּ אִתְיַשְּׁבַת נַפְשָׁא דִּילָהּ, וּבְגִין דָּא אִיהִי אָמְרַת (שם ב ה) רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי

דף קמד.

בְּלֵילְיָא דְשַׁבָּת אִתְמַר (שיר ה ה) קַמְתִּי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוֹדִי בְשַׁבָּת, וְכַד נָפִיק שַׁבָּת אִתְמַר (שם) וְדוֹדִי חָמַק עָבָר, וּבְהַהוּא זִמְנָא (שם) בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי, עַד דְּאוֹמֵינָא דִבְזִמְנָא דְיֵיתֵי זִמְנָא אַחֲרָא דְאוֹחִיד בִּידֵיהּ וְלָא אַשְׁבְּקִינֵיהּ לְמֵיזַל, כְּמָה דְאִתְמַר (שם ג ד) אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי, דָּא בֵי מַקְדְּשָׁא דִלְעֵילָּא, וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי דָּא בֵי מַקְדְּשָׁא דִלְתַתָּא.

וּבְזִמְנָא דַּאֲחִיד בִּידֵיהּ בְּפוּרְקָנָא בַתְרַיְיתָא, לָא יְהֵא לִי כְּזִמְנִין אוֹחֲרָנִין, דִּבְכָל פּוּרְקָנָא וּפוּרְקָנָא הֲוָה אָתֵי, וּלְבָתַר הֲוָה פָּרַח מִנָּאי, אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַתְרַיְיתָא אֲנָא אֲחִיד בֵּיהּ וְקָשִׁיר לֵיהּ בְּכַמָּה קְשִׁירִין דִּרְחִימוּ, דְּלָא יָזוּז מִנָּאי לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין, דִּבְכָל גָּלוּתָא וְגָלוּתָא הֲוָה אָזִיל מִנָּאי, וַהֲוֵינָא שָׁאִיל עֲלֵיהּ לְכָל עוֹבֵר וְשָׁב, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, וְזִמְנִין לָא הֲוֵינָא אַשְׁכַּח מָאן דְּיֵימָא לִי מִדֵּי מִנֵּיהּ, וַהֲוֵינָא אוֹמֵי בְּגִינֵיהּ לְכָל בְּנֵי קִרְתָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ה ח) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדִי מַה תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי, וְכַמָּה זִמְנִין (שם ג א) עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת דְּאִינּוּן גָּלְיוֹת, בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְלָא הֲוָה מָאן דְּיֵימָא לִי, עַד דְּאִיהוּ הֲוָה אָתֵי, וּכְעַן בְּגָלוּתָא בַתְרַיְיתָא בָּרַח דּוֹדִי בְכַעֲסָא סַגִּיא, וְשָׁאֵילְנָא בְגִינֵיהּ וְלָא אַשְׁכַּחְנָא מָאן דְּיֵימָא לִי מִדֵּי, וּבְגִין דָּא אֲנָא אוֹמֵינָא, דִבְזִמְנָא דְיֵיתֵי וַאֲחִידְנָא בִּידוֹ דְּלָא יָזוּז מִנָּאי, וַאֲנָא אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ אֲחַזְתִּיו בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלִּין דְּיָד, וְלֹא אַרְפֶּנּוּ בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא.

תָּא חֲזִי, דּוֹדָהָא כַּד יֵתֵי לְגַבֵּהּ, יֵימָא לְגַבֵּי תְּרִין מְשִׁיחִין (שם ז יג) נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דִּי בְהוֹן אִתְמַר (ישעיה ה ז) כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, נִרְאֶה הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בְהוֹן, הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים אִלֵּין אִינּוּן דְּמַלְיָין מִצְוֹת כְּרִמּוֹן.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר סָבָא סָבָא, נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים, הָא אִית כְּרָמִים דְּלַאו אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן (שיר א ו) דְשָׁמוּנִי נוֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי, וְאִינּוּן עַרְבוּבְיָא דְעֵרֶב רַב, דְּאִינּוּן מְעוּרְבִין בְּהוֹן בְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דָּא כַד יֵיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, אִיהוּ יֵימָא לְגַבֵּהּ, נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים, נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן בְּהוֹן, דְּאִתְמַר בָּהּ כִּי כֶרֶם יהו"ה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים אִלֵּין וַדַּאי אִינּוּן דְּמַלְיָין מִצְוֹת

כְּרְמוֹנִים, שָׁם אֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָךְ, אִלֵּין דְּאִינּוּן רְחִימִין דִּילָךְ, תַּמָּן יְהֵיבְנָא לוֹן לָךְ, (שיר ב יא) כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר שׁוּלְטָנוּ דְשִׁאָר מְמַנָּן דְּאוּמִין, הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ שָׁלְטָנוּתָא דְעֹרֶב רַב.

בְּהַהוּא זִמְנָא יֵימָא לְגַבָּהּ, (שיר ז א) שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית, בְּתַרֵי בָּתִּים דְּאִינּוּן בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי לְתַתָּא, שׁוּבִי שׁוּבִי בְּבַיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי לְעֵילָא, וְנֶחְזֶה בָּךְ. דָּבָר אַחֵר, שׁוּבִי שׁוּבִי אַרְבַּע זְמָנִין, בְּאַרְבַּע אַתְוָון דִּילָהּ דְּאִינּוּן אדנ"י, וְנֶחְזֶה בָּךְ בְּאַרְבַּע אַתְוָון דִּילֵיהּ דְּאִינּוּן יהו"ה, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, אַרְבַּע זְמָנִין שׁוּבִי בִּשְׁכִינְתָּא בִּתְיוּבְתָּא, וְנֶחְזֶה בָּךְ בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת דְּפוּרְקָנָא דְאִינּוּן בַּפֶּסַח, דְּחַיָּיבִין בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁתֵּי אַרְבַּע כּוֹסוֹת, כְּנֶגְוּנָא דְאַרְבַּע גְּאוּלוֹת, שׁוּבִי שׁוּבִי בְּאַרְבַּע יְחוּדִין (ס"א יסודין) דִּילָךְ, וְנֶחְזֶה בָּךְ בְּאַרְבַּע חֵיוָון, וְנֶחְזֶה בָּךְ בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וּמַיָּד (דה"י א טז לא) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יהו"ה מָלָךְ.

בְּהַהוּא זִמְנָא הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ אִלֵּין אֲבָהָן, זַכָּוון דִּלְהוֹן אִתְגַּלְיָאן עַל שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים, וְעַל בְּנָהָא דְאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית כח יד) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ, (שיר ב יב) עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, (שמות טו א) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, (ישעיה נב יח) קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּיו יְרַנֵּנוּ, כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יהו"ה צִיּוֹן, בְּהַהוּא זִמְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר ז ו) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, דָּא תְּפִלִּין

דף קמד:

דְּרֵישָׁא, וּרְצוּעִין תַּלְיָין מִכָּאן וּמִכָּאן כִּזְמוֹרוֹת, דְּאִינּוּן כַּכַּרְמֶל דְּתַלְיָין מִגַּפָּן, וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן דָּא תְּפִלָּה דְּיָד, מַה דַּהֲוָות דַּלַּת בְּגָלוּתָא עֲנִיָּיה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטוֹף, תְּהֵא לְבוּשָׁא כָּאַרְגָּמָן, דְּאִיהוּ סוֹד א"וּרִיאֵל רְ"פָאֵל גַּ"בְרִיאֵל מִ"יכָאֵל נ"וּריאל, (שיר ז ו) מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יהו"ה, דְּיֵהֵא אָסוּר בְּאַרְבַּע בָּתִּים דִּילֵהּ דְּאִינּוּן אדנ"י, אַרְבַּע רְהָטֵי מוֹחָא, דְּיֵהֵא אָסוּר בָּרְהָטִים כְּגֶוְונָא דָּא יאהדונה"י, כִּי שִׂמְךָ בְּךָ וּבְךָ שִׂמְךָ, וְדָא אִיהוּ סוֹד אָמֵן מִן אַרְגָּמָן.

דָּבָר אַחֵר (שם) רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, דָּא (תהלים קיט קס) רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת, דַּלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן דָּא שְׁכִינְתָּא, מֶלֶךְ דָּא אַבְרָהָם, אָסוּר דָּא יִצְחָק בָּעֲקֵדָה, בְּקִשְׁרָא דִּתְפִלִּין

דִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא, בָּרְהָטִים דָּא יַעֲקֹב בְּאַרְבַּע רְהִיטֵי מוֹחָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִתְמַר (בראשית ל לח) בָּרְהָטִים בְּשִׁקֻּתוֹת הַמָּיִם.

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אִתְכַּנְּשׁוּ חֲיָילִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לְמֶחמֵי בְּקִשׁוּטָהָא דְכַלָּה, דְּהָא חוּפָּה מִתְתַּקְנָא לְגַבָּהּ, וְחָתָן קָא נָטִיל לָהּ תַּמָּן, פְּתַח וְאָמַר אֵלֶיהוּ נְחֵית הָכָא, אַנְתְּ וַחֲיָילִין דְּנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא דְמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה, לְקַשְׁטָא לְכַלָּה, מִיָּד הָא נָחִית אֵלֶיהוּ בְּכַמָּה חֲיָילִין דְּמַלְאָכִין וְכַמָּה נְשָׁמָתִין.

פְּתַח וְאָמַר רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, כַּלָּה כַּמָּה מִתְתַּקְנָא רֹאשֵׁךְ בִּתְפִלִּין דְּאִיהוּ (נ"א דאינון) פְּאֵר עַל רֹאשֵׁךְ, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (יחזקאל כד יז) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ, וּרְצוּעִין תַּלְיָין מֵהַאי סְטָרָא וּמֵהַאי סְטָרָא, מַה דַּהֲווֹ תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, הָא אִינּוּן יְרוֹקִין כַּכַּרְמֶל, כְּעַלִּין יְרוֹקִין דְּאִינּוּן בַּגְּפָנִין כַּכַּרְמֶל, וּמַה דַּהֲוַת בְּגָלוּתָא דַלַּת, תְּפִלָּה לְעָנִי, וְדָא תְּפִלָּה דְיָיד, דְּבָהּ הוּא מִתְעַטְּפָא עָנִי בְּגָלוּתָא (ס"א בצלותא), הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִי יַעֲטֹף, כְּעַן אִתְמַר בָּךְ (שיר ז ו) וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן, מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, אִלֵּין אַרְבַּע רְהִטֵי מוֹחָא, אַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּאִינּוּן אהי"ה, וְכֵן בְּיָד אהי"ה, כְּחוּשְׁבַּן חַד וְעִשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְחַד וְעִשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דִּתְפִלִּין דְּיָד, וּסְלִיקוּ לְחוּשְׁבַּן אהי"ה אהי"ה, הוּא מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים, אֲשֶׁ"ר אהי"ה, וְאִיהוּ רֹא"שׁ יהו"ה קָרִינָן לֵיהּ, אָסוּר בְּכֻלְּהוּ אַזְכָּרוֹת.

דָּבָר אַחֵר רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, רֵישָׁא דִילָךְ כַּלָּה, עַל כֻּלְּהוּ חֲיָילִין סָלְקָא, (שם) עַל שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת דְּאִינּוּן שִׁתִּין סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְסָלְקִין לְשִׁית מְאָה, וּלְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּשְׁמֹנִים פִּלַגְשִׁים דַּהֲווֹ תְּמָנְיִן סִפְרֵי דְאַגַּדְתָּא, וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר אִינּוּן הֲלָכוֹת דְּלֵית לוֹן מִסְפָּר וְחוּשְׁבָּן, דְּאִינּוּן נִימִין דְּשַׂעֲרִין דְּכַלָּה דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, וְאַנְתְּ כַּלָּה סְלִיקַת עַל כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי לא כט) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה.

דָּבָר אַחֵר רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל, שַׂעֲרָא דִילָךְ כַּמָּה אִיהוּ מִתְתַּקְנָא בִּתְלַת עֶשֶׂר תִּקּוּנִין, דְּאִינּוּן תְּרֵי עֶשֶׂר מַזָּלוֹת וְסִיהֲרָא תְּלַת עֲשַׂר, וְנִימִין דִּילָךְ אִינּוּן כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּן, וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ, אַנְתְּ (הוא) דַּהֲוִית סִיהֲרָא עַנְיָה תְּחוֹת כֻּלְּהוּ כּוֹכְבַיָּא, מְהַדְּקָא בֵּין רַגְלִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (רות ג ז) וַתְּגַל מַרְגְּלוֹתָיו וַתִּשְׁכָּב, כְּעַן הָא אַנְתְּ רֵישָׁא לְכֻלְּהוּ,

כְּאַרְנָמָן דְּאִיהוּ אִמֵּן יאהדונה"י, אַנְתְּ אדנ"י, מֶלֶךְ דְּאִיהוּ יהו"ה, אָסוּר בָּרְהָטִים דִּילָךְ, אַרְנָמָ"ן א"וּריאֵל ר"פָּאֵל גַּ"בְּריאֵל מ"יכָאֵל נ"וריאל, חֲיָילִין קַדִּישִׁין שְׁמָעוּ,
כַּד חָתָן דְּאִיהוּ שִׁמְשָׁא יֵיתֵי לְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא, אִיהִי אִתְקַשְׁטַת בְּשַׁעֲרָהָא דִּילָהּ, מִתְתַּקְנָא בִּתְלַת עֲשַׂר (נ"א בתריסר) דְּקִנִין (דרגין, תקונין), דְּאִינּוּן תְּרֵיסַר מַזָּלוֹת, שִׁמְשָׁא (צ"ל וסיהרא), (תהלים יט ו) וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, וְאִיהוּ יָשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אָרְחִין בִּרְקִיעָא, יָצִיץ לְגַבָּהּ וַדַּאי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ב ט) מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים, לְאִסְתַּכְּלָא לְגַבָּהּ בִּרְקִיעָא

דף קמה.

דְּאִיהוּ (ס"א דא איהו) יָשִׁישׁ, מַאי כַּגִּבּוֹר, מַה גְּבוּרָה עָבִיד בְּהַאי, אֶלָּא תְּרֵין עֲשַׂר מַשְׁקוֹפִין אִית בְּרָקִיעַ, וְכֻלְּהוּ חֲיָילִין מְקַטְרְגִין לְגַבַּיְיהוּ נְטוּרֵי תַּרְעִין, שִׁמְשָׁא מִתְעַטָּרָא בְּאַתְוָון דִּתְפִלִּין דְּאִיהוּ שֵׁם יהו"ה, וְאִתְלַבַּשׁ בִּגְבוּרָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מב יג) יהו"ה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא, וְדָא אִיהוּ יָשִׁישׁ כַּגִּבּוֹר לָרוּץ אֹרַח, וּבָקַע חַלּוֹנוֹת כֻּלְּהוּ דָּרְקִיעַ, וְעָבִיד תְּרֵין עֲשַׂר אָרְחִין, כְּמָה דְּעָבַד מֹשֶׁה עַל יַמָּא, וְדָא אִיהוּ לָרוּץ אֹרַח, וּבְגִין דְּנָטִיל בְּקַדְמֵיתָא מִגְּבוּרָה, שִׁמְשָׁא נָפִיק סוּמְקָא.
לְבָתַר אִתְלַבַּשׁ בְּחֶסֶד דְּאִיהוּ חִוָּור, וּבֵיהּ אִשְׁתַּכַּח רוּגְזֵיהּ דְּשִׁמְשָׁא, יָרוֹק הֲוָה מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְכַד אִתְלַבַּשׁ (נ"א אתלבן) בַּחֶסֶד בִּנְהוֹרָא חִוָּורָא, מִנֵּיהּ יְהֵא נָהִיר לְסִיהֲרָא, מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, קָצֶה דִּילָהּ צַדִּיק, וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט, וּבְהוֹן אֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ, דָּא שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי חַמָּה, מִן תַּמָּן יִצְטַבַּע בְּגַוְונָן יָרוֹק דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּהַהוּא זִמְנָא מִסְתַּכְּלִין שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא כַּחֲדָא, וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ, דְּאִיהִי חוּפָּה דִילָהּ.
וּבְהַהוּא זִמְנָא נָטְלַת הִיא מִתְּלַת גַּוְונִין, לְאִתְפָּאֲרָא קֳדָמֵיהּ בִּתְלַת גַּוְונִין דְּעִינָא, דְּאִינּוּן חִוָּור סוּמַק יָרוֹק, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהוּ יֵימָא לְגַבָּהּ, (שיר ו ה) הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הִרְהִיבוּנִי, מוֹקְדִין לִי בְּשַׁלְהוֹבִין דְּרַחֲמוּ דִילָךְ, וּבוֹצִינָא קַדִּישָׁא תְּרֵין עַיְנִין אִנּוּן תְּרֵין לוּחִין יַקִּירִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לא יח) לֻחֹת אֶבֶן כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אלהי"ם (שם לב טו) כְּתוּבִים מִשְּׁנֵי עִבְרֵיהֶם, וּמַרְקָמָאן מִתְּרֵין עֲשַׂר גַּוְונִין מֵהַאי סִטְרָא,

וּמִתְּרִין עֲשַׂר גַּוְונִין מֵהַאי סִטְרָא, דְּאִינוּן אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִין סִטְרִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם) מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים, ז"ה וְז"ה תְּרִין זִמְנִין אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים סְפָרִים.

וְאִינוּן תְּרֵין עֲשַׂר אַנְפִּין וּתְרֵי עֲשַׂר גַּדְפִּין דְּחֵיוָון, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם גַּוְון חִוּור דְּעִינָא, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּם גַּוְון סוּמָק דְּעִינָא, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּם אינון גַּוְון יָרוֹק דְּעִינָא, דְּאִתְּמַר (שם) וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד וְגוֹמֵר, וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם וְגוֹמֵר, הָא אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים, גַּדְפִּין אינון כַּנְפֵי עֵינָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים, וְחֵיוָון בְּהוֹן כְּתִיב (ישעיה ו ג) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יהו"ה צְבָאוֹ"ת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֶה אֶל זֶה וַדַּאי, כְּגַוְונָא דְלוּחִין דְאוֹרַיְיתָא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן כְּתוּבִים מִשְּׁנֵי עִבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים, לֻחוֹת אֵבֶן כְּתוּבִים וְגוֹמֵר, לֻחוֹת אֵבֶן, מַאי אֵבֶן, דָּא אֶבֶן הַשְּׁתִיָּיה, שֶׁמִּמֶּנָּה הוּשְׁתַּת הָעוֹלָם, וְהִיא בַּת עֵינָא, עֲלָהּ אִתְּמַר (זכריה ג ט) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם, וְאִינוּן שִׁבְעָה גְּלָדֵי עֵינָא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (תהלים קיט קסד) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךְ, וְדָא מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם קיח כב) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, מַאי הַבּוֹנִים אִלֵּין אִינוּן מָארֵי מַתְנִיתִין דְּאִינוּן בָּנָאן בְּנְיִינִין דְּעִלְמָא, וּפוֹסְקֵי הֲלָכוֹת, דְּמָאֲסוּ בָהּ בְּגָלוּתָא, אִתְּמַר בָּהּ הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, בְּגִין דְּאִיהִי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה, וּמַה דַּהֲוֹת בַּת עֵינָא אוּכְמָא, מִינָהּ וּבָהּ יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָהִיר עָלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ נָהִיר בָּהּ.

וְעַיְינִין דְּנַהֲרִין בְּאוֹרַיְיתָא, עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שם קמה טו) עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, וְצָרִיךְ בַּר נַשׁ לְאִתְעַסְּקָא בְּהוֹן תְּדִיר עַרְבִית וְבֹקֶר וְצָהֳרַיִם תָּמִיד, לְאִסְתַּכְּלָא בָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִינוֹי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (דברים יא יב) תָּמִיד עֵינֵי יהו"ה אלהי"ך בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, וְאוֹלִיפְנָא תָּמִיד מִתָּמִיד, תָּמִיד דְּעַרְבִית וְבֹקֶר, מִתָּמִיד דְּתָמִיד עֵינֵי יהו"ה אלהי"ך בָּהּ, וְהָא תָּמִיד דְּעַרְבִית וְבֹקֶר דִּקְרִיאַת שְׁמַע אִיהוּ, אֶלָּא מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּמָאן דְּקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד, כְּאִלּוּ קַיֵּים וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה בְּאוֹרַיְיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יהושע א ח) לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה, וְסֵפֶר תּוֹרָה

דף קמה:

אִיהוּ עַיִן, תְּרֵי כַּנְפֵי עֵינָא תְּרֵי לוּחֵי, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר תָּמִיד עֵינֵי יהו"ה אלהי"ך בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה, וּמַאי בָּהּ, בְּבַת עַיִן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְכַנְפֵי עֵינָא עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (תהלים קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, תְּלַת גַּוְונִין כְּלָל וּפְרָט, וּכְלָל וְאֵינוּן אהי"ה אֲשֶׁר אהי"ה, דְּאֵינוּן כְּלָל בְּכָל אוֹרַיְיתָא, אהי"ה כְּלָל, אֲשֶׁר פְּרָט, אהי"ה כְּלָל. קְרִיצִין דְּעַל עַיְינִין, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שיר ה יא) תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב, וְאֵינוּן תְּלֵי תְּלִים. מְצָחָא דְּעַל עַיְינִין בָּהּ צִיץ נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ, מְרוּקָם בְּגַוְונִין וְצִיּוּרִין דְּבֵי מַקְדְּשָׁא דִּלְעֵילָא, וְצִיּוּרִין דִּילָהּ שְׁרְטוּטִין בְּפוּתְיָא וּבְאוּרְכָּא, מִנְּהוֹן דְּקִיקִין מִנְּהוֹן רַבְרְבִין, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר בְּמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר, לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ, לְהַאֲרִיךְ מִסְטָרָא דְּוֹ', לְקַצֵּר מִסְטָרָא דְּי'.

אַנְפּוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא, אֵינוּן מ"ט אַנְפִּין טָהוֹר, נַהֲרִין כְּשׁוֹשַׁנָּה חִוָּור וְסוּמַק, נָטְלִין מִימִינָא וּשְׂמָאלָא, גַּוָּון חִוָּור בְּלִיבּוּן דַּעֲנָוָה, סוּמַק בִּשֶּׁת דְּדָחִילוּ, יָרָא בִּשֶּׁת, כַּד אִתְחַזְרוּ יְרוֹקִין, הָא חָתָן דִּילָהּ אִסְתַּלַּק לְגַבֵּי חַמָּה דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, וּמֵאִלֵּין תְּלַת גַּוְונִין דְּאַנְפִּין תַּלְיָין שַׁבְעִין וּתְרֵין אַנְפִּין כְּחוּשְׁבַּן חֵסֶ"ד, וּבְהוֹן יר"ו אַתְוָון כְּחֶשְׁבַּן גְּבוּרָ"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּוַיַּעֲבֹר יהו"ה, רָזָא דְּעִיבּוּר, נְהִיר בְּהוֹן לְגַבֵּי כַּלָּה בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יחזקאל א ו) וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָת, וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ וְא"ו עִיבּוּר הַשָּׁנָה, דְּאִית בָּהּ תְּלַת עֲשַׂר יַרְחִין, וְאִנּוּן וְאִיהִי בְּרֵאשֵׁי תֵּיבִין וָ"הוּ אֲ"נִי וָ"הוּ, וּבֵיהּ אִיהוּ אִשָּׁה (נ"ל איש) וְאִיהִי אִשָּׁה עוֹבָרָה, סוֹד הָעִבּוּר יְסוֹד, דְּאִיהוּ יְסוֹד טִפָּה, דְּמִינָהּ אִתְעֲבִידַת עִבּוּר, דְּאִיהוּ וא"ו, דְּהָא וָא"ו בְּלָא טִפָּה לֵית לָהּ עִבּוּר, וְדָא אִיהוּ מוֹחָא דְּתַמָּן חָכְמָה.

וָא"ו אִיהוּ חוֹטָמָא מִתְתַּקְנָא בְּאַנְפִּין, עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (בראשית ב ז) וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם, וְנַהֲרִין בְּחִוָּור וְסוּמַק, וְחוֹטָמָא דְּאָזְלָא בְּאוֹרַח מֵישַׁר אִיהִי חוֹתָם אֱמֶת, וְאִם לַאו אִיהִי בְּאוֹרַח קְשׁוֹט לַאו אִיהִי חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא, וּבְגִין דָּא צִיּוּרָא דְּמַטְרוֹנִיתָא דִּיוֹקְנָא דִּילָהּ דְּחוֹטָמָא, מִתְתַּקְנָא בְּאַנְפִּין וּבְאוֹרַח מֵישַׁר עַל אַנְפִּין, וּתְרֵין נוּקְבִין דְּחוֹטָמָא תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוֹט, פִּימָא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, וּבָהּ לְשׁוֹן לְמוּדִים דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְעָלָהּ (נ"א ועלייהו) אִתְמַר (שיר ד ג) כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוָה בְּאוֹרַיְיתָא, פִּימָא כְּלָלָא דְּכֹלָּא, מִינָהּ קוֹל וְדִבּוּר דְּאִינּוּן ו"ה, מִינָהּ הֶבֶל דְּאִיהִי ה', פִּימָא

דְקִיקָא סְתִימָא בְּאוֹת י', מִתְתַּקְנָא בִּשְׁמָא דַיהוה"ה, וּבְגִין דָּא כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוָה.

צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן (שם ז ה), דָּא יְרוּשָׁלַם, עֲלָהּ אִתְּמַר (שם ד ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ, תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ כֹּהֲנִים לְוִיִּם יִשְׂרְאֵלִים, בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת דָּא צַדִּיק דְּאִיהוּ תֵּל שֶׁהַכֹּל פּוֹנִים בּוֹ, פִּנּוֹת דִּילֵיהּ תְּרֵין נְבִיאֵי קְשׁוֹט, דְּשָׁכְנָתָא וַדַּאי אִיהִי יְרוּשָׁלַם, תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ תְּלַת אָבָהָן, חֲרוּזִין דִּילָהּ תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוֹט.

דָּבָר אַחֵר צַוָּארֵךְ דָּא אוֹרַיְיתָא, תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ רְמַ"ח פִּקּוּדִין דִּילָהּ, חֲרוּזִין וּקְמִיעִין דִּילָהּ אִינּוּן מְמַנָּן עַל שְׁסָ"ה לֹא תַּעֲשֶׂה, דְּנָטְרִין לָהּ בְּהוֹן, וְכַד אִסְתַּלַּק צַוָּאר בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ לְגַבֵּי חָתָן, כַּמָּה רֵיחִין טָבִין סָלְקִין בָּהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם ג ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, דָּא טוּרָא דְסִינַי דְּאִיהִי צַוָּאר עָלְמָא, (שם) מְקֻטֶּרֶת מֹר דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם ד) אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר, וּלְבוֹנָה דָּא סִיהֲרָא קַדִּישָׁא, עֲלָהּ אִתְּמַר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה, מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל דָּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ כָּל כָּלִיל בְּכֹלָּא.

דָּבָר אַחֵר צַוָּארֵךְ דָּא אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, מְקֻטֶּרֶת מוֹר אָמַר מַר, וּלְבוֹנָה לְבוּן הַהֲלָכָה, מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל דָּא צַדִּיק דְּאִית בֵּיהּ מִכָּל מִינִים, וְדָא נָהִיר לָהּ לְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, וּמִיָּד

דף קמו.

דְּאִיהִי מִתְקַשְּׁטָא בְּכָל מִינֵי תַּכְשִׁיטִין, יְרוּשָׁלַם דְּאִיהוּ צַוָּאר עָלְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְחַר לָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (זכריה ה ט) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יהו"ה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, וְאִיהוּ מְחַבֵּק לָהּ בִּתְרֵין דְּרוֹעִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ב ו) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

וִידִין דְּמַטְרוֹנִיתָא כַּלָּה קַדִּישָׁא, אִינּוּן רְשִׁימִין כְּלִילוּ בְּשְׁמָא דְיהו"ה, כְּגַוְונָא דָא (אמר המגיה הלשון מוטעה ונ"ל שהלשון כך) בְּכַף י', בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָן ה', בִּדְרוֹעָא דִילָהּ ו', בְּכָתֵף דִּילָהּ ה', בְּכָתֵף דִּילָהּ מְצוּיָירִין כַּמָּה שִׁרְטוּטִין כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא דְחַיֵּי, לְרַשְׁמָא בֵּיהּ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר, מִימִינָא דִילֵיהּ אִתְיְיהִיבַת אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב, מִשְּׂמָאלָא דִילֵיהּ אוֹרַיְיתָא

דְּבָעַל פֻּמֵּהּ, וּבְאֵן אִתְיְיהִיבוּ בִּתְרִין לוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שיר ד ה) שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֲמֵי צְבִיָּה.

וְעוֹד ו' אִיהוּ אוֹרַיְיתָא דְּבִכְתָב, דְּאִתְיְיהִיבַת בִּתְרִין דְּרוֹעִין דְּאִינוּן שִׁית פִּרְקִין, וּבְאֵן אִתְיְיהִיבַת בִּתְרִין לוּחִין, דְּאִינוּן שְׁנֵי שָׁדַיִךְ, וְאִינוּן י' י' (ובהון צורת ז'), וּבְהוֹן צָר, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּיצָר, וְאִינוּן בְּתוּלִין דְּעָלֵימְתָא דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא דְּבָעַל פֻּמֵּהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות לב יט) וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר חָתָן דִּילָהּ, הַהוּא דְּאָמַר (דברים כב כ) לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים לַנַּעֲרָה (שם יט), וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף אִלֵּין מֵאָה בִּרְכָאן (שם), וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ בְּגָלוּתָא כָּל יָמָיו.

שְׁבָחָא דְגוּפָא, (שיר ז ח) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר, וּמָאן דְּיַדַּע שִׁעוּר קוֹמָה דִילָהּ אִיהוּ יָרִית עָלְמָא דְּאָתֵי דְּאִיהוּ ו', דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ירמיה יז יג) מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יהו"ה, מִקְוֵה דְּאִיהוּ קוֹמָה דִילָהּ שִׁעוּר דִּילָהּ, שִׁעוּר קוֹמָה דָּא צַדִּיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים צב יג) צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, וַעֲלָהּ אִתְמַר דָּמְתָה לְתָמָר.

דְּאִתְמַר בָּהּ, (שמות טו כז) וַיָּבֹאוּ אֵלִימָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים, תְּרֵין עֲשַׂר עֵינוֹת אִלֵּין אִינוּן תְּרֵין עֲשַׂר פִּרְקִין, דְּאִינוּן שִׁית בִּתְרִין דְּרוֹעִין וְשִׁית בִּתְרִין שׁוֹקִין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שיר השירים ה יד) יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, מַאי בַּתַּרְשִׁישׁ בִּתְרֵי שֵׁשׁ, בִּתְרִין דְּרוֹעִין שִׁית פִּרְקִין, וְכֵן שִׁית אֲחָרָנִין בִּתְרִין שׁוֹקִין, (שם טו) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, אִלֵּין אִינוּן י"ב עֵינוֹת מַיִם. שִׁבְעִים תְּמָרִים דִּי בְהוֹן צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח הָא אִינוּן חֲמֵשׁ אֶצְבָּעָאן, וּבְהוֹן תְּלֵיסַר פִּרְקִין, אִינוּן חַ"י, וְכֵן חַ"י בְּיַד יָמִין, תְּלָתִין וְשִׁית, וְכֵן חַ"י חַ"י בִּתְרִין רַגְלִין, הָא ע"ב, (אמר המגיה תימה כי הפרקין ארבסר ואיך אמר תליסר), שַׁבְעִין דְּלְהוֹן שַׁבְעִין תְּמָרִים, תְּרֵין צַדִּיקֵי כַּתָּמָר יִפְרָח בְּהוּ.

וּבְהוֹן כְּתִיב (שם ז ב) מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, נְעָלִים דִּילָהּ נְעִילַת הֶחָג וּנְעִילַת הַפֶּסַח, וְלָא צָרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה קֳדָם נְעָלִים דְּחוֹל, דְּאִינוּן שְׁאוֹר וְחָמֵץ, וַעֲלַיְיהוּ אָמַר לְמֹשֶׁה (שמות ג ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, דְּתְרוּמָה וְחוּלִין כְּגַוְונָא דָּא לָא צָרִיךְ לְאִתְעָרְבָא תְּרוּמָה בַּקֹּדֶשׁ, וְכֵן מְלָאכָה דְּחוֹל לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה קֳדָם מְלָאכָה דְּקֹדֶשׁ דְּאִיהוּ מְלֶאכֶת הַכֹּהֲנִים, וְכֵן אֵשׁ דְּחוֹל לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזָּאָה בְּשַׁבָּת קֳדָם אֵשׁ דְּקֹדֶשׁ, דְּכֻלְּהוּ חוֹל וְאַחֲרָנִין קֹדֶשׁ, וּבְגִין דָּא מַנִּי הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל.

הָא צִיּוֹן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא נָפְקָא בְכָל קִשׁוּטִין דִּילָהּ, וְכָל עָלְמָא מוֹרִין לָהּ בְּאֶצְבַּע, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה לג כ) חֲזֵה צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ, וְחָתָן נָפִיק מְעוּטָר לְגַבָּהּ, וְכָל עָלְמָא אָמְרֵי (שיר ג יא) צְאֶנָה וּרְאֶנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתוּנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ, חֲתוּנָּתוֹ שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, שִׂמְחַת לִבּוֹ שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, יוֹם דְּתַרְוַיְיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא הָא כַּלָּה מִתְקַשְׁטָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ יהו"ה, בָּרָא דְמַלְכָּא.
(זהו תקון כז)

דף קמו:

דָּא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אלהי"ם, בְּרֵאשִׁית אַבָּא וְאִימָּא, יהו"ה אלהינ"ו, בָּרָא יהו"ה, בְּרָא דְאַבָּא וְאִימָּא, אלהי"ם בְּרַתָּא, וַעֲלַיְיהוּ אִתְמַר (ויקרא יט ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, (שמות כ יב) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, אָבִיךָ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִמֶּךָ דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּחִילוּ דִילָהּ בְּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, אוֹקִירוּ דִילָהּ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְכָל אִינּוּן דְּמִקַּיְימֵי פִּקּוּדֵי דַּעֲשֵׂה עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמואל א ב ל) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד, וְאִינּוּן דְּעָבְרִין עַל לֹא תַעֲשֶׂה עֲלַיְיהוּ אִתְמַר וּבֹזַי יֵקָלּוּ. אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא רַבִּי רַבִּי, וּמָה הוּא אוֹקִירוּ וּבְזָיוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, אֶלָּא בְּוַדַּאי כַּד שְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, כָּל מָאן דְּעָבִיד מִצְוָה לְאַקָּמָא לָהּ מִן גָּלוּתָא, כְּאִלּוּ אוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
לְמַלְכָּא דַּהֲוָה לֵיהּ קְטָטָה עִם מַטְרוֹנִיתָא, וְאָרְמָא לָהּ מִן הֵיכְלֵיהּ, וְאִיהִי אָזְלַת לְגַבֵּי שְׁכִינָהָא, וַהֲלָא כָּל מָאן דְּמְקַבֵּל לָהּ בְּבֵיתֵיהּ וְאוֹקִיר לָהּ (ודאי אוקיר למלכא), וְעַאיל שְׁלָם בֵּינָהָא וּבֵין בַּעְלָהּ, הֲלָא כָּל יְקָרָא דְעָבִיד לָהּ לְמַלְכָּא עָבִיד, דְּאִם מַלְכָּא כָּעַס עָלָהּ זִמְנָא חָדָא אוֹ תְּרֵין, יְהֵא לֵיהּ שְׁלָם עִמָּהּ וְיַחֲזִיר לָהּ לְבֵיתֵיהּ, וְאִיהוּ שָׁאֵיל לָהּ מָאן אוֹקִיר לָךְ אוֹ מָאן זְלָזֵל בָּךְ, אוֹ אִם תָּרִיךְ לָהּ לְמַלְכּוּתָא אַחֲרָא.
כְּגַוְונָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָּרִיךְ לָהּ לִשְׁכִינְתָּא, וְאַרְמֵי לָהּ מִבֵּיתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם, וַהֲלָא כָּל מָאן דְּאוֹקִיר לָהּ בְּגָלוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִיר, אוֹ מָאן דְּמְזַלְזֵל בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַלְזֵל, וּבְגִין דָּא כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבוֹזַי יֵקָלּוּ, דְּאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַבִּין לָהּ בְּחוֹבִין דִּבְנָהָא בְּגָלוּתָא רַבִּיעָאָה, אִיהוּ נָטִיר לָהּ וְאִיהוּ יִפְרוֹק לָהּ, וְרָזָא דְמִלָּה (שמות כא ז) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ

אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, אֶלָּא תִּפּוֹק בַּת חוֹרִין, בְּגִין דִּבְגָלוּתָא קַדְמָאָה דְּלָא הֲוָת לָהּ בַּעְלָהּ דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא חֵירוּ דִילָהּ, לָא נָפְקַת לָהּ בַּת חוֹרִין, וְנָפְקַת בְּחִפָּזוֹן כְּעַבְדָּא דְּבָרַח מֵרִבּוֹנֵיהּ וְלָא אִית לָהּ שְׁטַר חֵירוּ, אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַיְיתָא דְּאִית לָהּ בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ בֶּן חוֹרִין, לֹא תֵצֵא בְּחִפָּזוֹן וְלֹא תֵצֵא כְּעַבְדִּין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם, אֶלָּא תִּפּוֹק בַּת חוֹרִין, וּבְגִין דָּא כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

וּמְנָלָן דְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ חֵירוּת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות לב טז) וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, וְאִיהוּ יְהֵא לָהּ בְּפוּרְקָנָא בַּתְרַיְיתָא חֵרוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא יָמוּת מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, חֵרוּת מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת דְּלָא יִשְׁתַּעְבְּדוּן בָּהּ וּבִבְנָהָא לְעָלַם, וְיֵהֵא לָהּ חֵירוּ וְלִבְנָהָא מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, וְיִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּהַהוּא נַעַר אוֹ מִכָּרְסַיָּא קַדִּישָׁא, אַף עַל גַּב דַּהֲווֹ מְחוּיְיבִין בְּכַמָּה חוֹבִין, כְּמָה דְּאָמְרִין אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּהְיֶה דּוֹר שֶׁכֻּלּוֹ זַכַּאי אוֹ כֻּלּוֹ חַיָּיב, אִתְּמַר בְּהוֹן (שם כא ח) אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ, עִם כָּל דָּא וְהֶפְדָּהּ בְּגָלוּתָא, וְלֹא יִמְשׁוֹל לְמוֹכְרָהּ בְּגָלוּתָא, בְּבִגְדוֹ בָהּ, בְּגִין דְּבָגְדוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה.

וְעוֹד כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה, דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּמָכַר לָהּ בְּגוּפָא דְּאִיהוּ אָמָה דִילָהּ, וְאִתְּמַר (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ, כַּד תִּפּוֹק מִגּוּפָא לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, דְּאִינּוּן נְפָשׁוֹת דְּאִינּוּן מְשׁוּתָּפִין עִם גּוּפָא תַּתָּאָה, דַּהֲנָאָה דִלְהוֹן לַאו אִיהִי לְעָלְמָא דְּאָתֵי, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ חֵירוּ מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, אֶלָּא לְיָרְתָא לְעָלְמָא דֵּין, וּבְגִין דָּא נִשְׁמָתָא דְּאִיהִי אִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים מִגּוּפָא בְּדוֹחֲקָא, כְּנִשְׁמָתָא דְּעַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי עֶבֶד, אֶלָּא תִּיפּוֹק בַּר חוֹרִין מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת.

(זהו תקון כ"ח)

בְּרֵאשִׁית,

דף קמז.

דָּא בְּאֵר (נ"א באר שית), וְאִינּוּן תְּרֵין, חַד (במדבר כא א) בְּאֵר חָפְרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, חַד אִיהוּ בְּאֵר דְּאִתְּמַר בָּהּ (בראשית כו כא) וַיַּרִיבוּ גַּם עָלֶיהָ, וְתִנְיָינָא בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ, בְּאֵר דְּרָבוּ עָלֶיהָ דָּא אוֹרַיְיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שם כ)

וַיָּרִיבוּ רוֹעֵי גְרָר עִם רוֹעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם, אִלֵּין מַקְשִׁין עַל אִלֵּין, וְאִלֵּין חוֹלְקִין עַל אִלֵּין, אִלֵּין מְטַהֲרִין וְאִלֵּין מְטַמְּאִין, אִלֵּין פּוֹסְלִין וְאִלֵּין מַכְשִׁירִין, אִלֵּין אוֹסְרִין וְאִלֵּין מַתִּירִין, בְּשִׁית סְטָרִין, וְאִינּוּן בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית וכו'.
(זהו תקון כ"ט)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא שִׁית סְטָרִין דְּאִסּוּר וְהֶתֵּר כִּדְקָאמְרָן, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְאִיהִי כ"ח אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, בְּהַאי (נ"א דאיהו) כ"ח תַּלְמִידֵי חֲכָמִים (בראשית כו כב) וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ, דְּאִיהִי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וּמֹשֶׁה בְּגִינָהּ בְּזִמְנָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵין שָׁלוֹם בְּעִירָךְ, אָמַר וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְאִיהִי תַּלְמוּד דְּאִתְּמַר לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, מִשְׁנָה שִׁפְחָה דִּילָהּ, דָּא אִתְעֲבִיד לַהֲלָכָה דְּאִיהִי בְּרִתָּא דְּמַלְכָּא לְבוּשָׁא, וּבְרַתָּא דְּמַלְכָּא אִיהִי בַּת קוֹל מִלְּגָאו, וּבָרִייתָא אִיהִי שִׁפְחָה לָהּ מִלְּבָר, וְאִלֵּין תְּרֵין סָמְכִין לָהּ לִבְרַתָּא דְּמַלְכָּא בְּגָלוּתָא מִשְׁנָה וּבָרִייתָא.

וְאִית שִׁפְחָה בִּישָׁא דְּאִתְקְרִיאַת שִׂטְנָה, הָדָא הוּא דִכְתִיב (בראשית כו כא) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ שִׂטְנָה, אִתְּתָא דְּנָחֵשׁ דְּאִיהוּ שָׂטָן, וְדָא אִיהוּ מַחֲלֹקֶת וְקוּשְׁיָא, וַעֲלֵהּ אִתְּמַר (שמות א יד) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה, דְּוַדַּאי דָּא אִיהוּ קוּשְׁיָא, בְּחוֹמֶר דָּא קַל וָחֹמֶר, דָּא נָחֵשׁ עָקַלְתּוֹן מַחֲלֹקֶת, זִמְנָא אִיהוּ קַל בְּשִׁעְבּוּדָא דְּיִשְׂרָאֵל כַּד חוֹבִין קַלִּין עֲלַיְיהוּ, וְזִמְנָא דְּאִיהוּ חָמוּר כָּבֵד, וּמִסְטָרָא דִּילֵיהּ (שם ה ט) תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה.

וְנָחֵשׁ אִיהוּ אָזִיל בְּקוּשְׁיָא וּמַחֲלוֹקֶת, כְּגַוְונָא דְּגַלֵּי יַמָּא, כְּגַוְונָא דָּא כַּד חָשִׁיב בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ בְּקוּשְׁיָא וּמַחֲלֹקֶת לְתַתָּא בְּסִיפָא דְּמַתְנִיתִין, אַשְׁכַּח לָהּ בְּרֵישָׁא, וְכַד חָשִׁיב דְּאִיהוּ בְּרֵישָׁא, אַשְׁכַּח לָהּ בְּסִיפָא, וּלְבָתַר פַּלִּיג בְּאֶמְצָעִיתָא דְּמַתְנִיתִין, וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת דָּא פְּסִיקְתָּא, דְּתַמָּן פְּסָקֵי הֲלָכָה וְאִיהוּ תִּרוּץ, וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת, וְאִלֵּין פְּסָקִין וְתִרוּצִין אִינּוּן לְבֵנִים, דְּאִינּוּן לִבּוּן הַהֲלָכָה, וְדָא אִיהוּ וּבִלְבֵנִים, וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה וַדַּאי דָּא בְּרֵייתָא, דַּעֲלֵהּ אִתְּמַר (דברים כב כז) כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ וְגוֹמֵר, אֵת כָּל עֲבֹדָתָם זוֹ מִשְׁנָה, שִׁפְחָה תִּנְיָינָא לִבְרִייתָא, אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ, הַכֹּל תָּלוּי עַד שֶׁיָּבֹא אֵלָיְהוּ, דָּא שִׁפְחָה תְּלִיתָאָה דְּאִיהִי אִקָּרֵי עֲבוֹדָה (עיבוד ה'). קָם יְנוּקָא חֲדָא, פָּתַח וְאָמַר (איוב לב ו) צָעִיר אָנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים.
(זהו תיקון ל')

בְּ"רֵאשִׁית בָּ"רָא אֱ"לֹהִים דָּא בָּבָ"א, וְאִינּוּן תְּלַת בָּבֵי דְּאִתְרְמִיזוּ בִּתְלַת אַנְפִּין בְּרֵא"שִׁית בָּרָ"א אֱ"לֹהִים, וַעֲלָהּ אִתְּמַר (שמות כב ח) עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר דָּא בָּבָא קַמָּא, עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה דָּא בָּבָא מְצִיעָא, עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה דָּא בָּבָא בַּתְרָא, עַל שׁוֹר בֵּיהּ מִתְנַכְּחִים מָארֵי מַתְנִיתִין דָּא עִם

דף קמז:

דָּא, וְאִית שׁוֹר וְאִית שׁוֹר, שׁוֹר תָּם וְשׁוֹר מוּעָד, וְאִית חֲמוֹר וְאִית חֲמוֹר, וְעַל אִלֵּין דְּסִטְרָא דְּמָסָאֲבוּ אִתְּמַר בְּהוֹן (דברים כב י) לֹא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו, וְיַעֲקֹב בְּגִינַיְיהוּ אָמַר (בראשית לב ו) וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, צֹאן דָּא שֶׂה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ עַל שֶׂה, וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה דָּא אִיהוּ עַל כָּל אֲבֵדָה.

וְשׁוֹר מוּעָד, אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים תּוֹלָדוֹת דְּנָזִיקִין תַּלְיָין מִנֵּיהּ, וְכֻלְּהוּ תַּלְיָין מֵאַרְבַּע אָבוֹת דְּאִינּוּן קֶרֶן וְשֵׁן וְגוּף וְרֶגֶל, נְגִיחָה בְּקֶרֶן, שֵׁן דַּהֲוָה אָכִיל בְּגֶוֶל, רָבְצָה בְּגוּפָא עַל מָאנֵי וְתַבַּר לוֹן, וְלֵית מָאנֵי אֶלָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְכֵן הִזִּיק בְּרַגְלָיו, וְכֻלְּהוּ בְּמַתְנִיתִין אִתְּמַר, חֲמוֹר אִיהוּ חָמוּר בְּחוּמְרָא דְּמַתְנִיתִין, וְתַלְמִיד חָכָם דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ אִתְּמַר בֵּיהּ עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, וּמַאי נִיהוּ דְּשַׁלִּיט עֲלֵיהּ, ח כָּם מ וּפְלָא וְ רַב ר בָּנָן דָּא שַׁלִּיט עֲלֵיהּ, אֲבָל אָחֳרָא אִיהוּ מְחַמְּרָא בַּתְרֵיהּ בְּחוּמְרָא דְּמַתְנִיתִין, וְכֵן שׁוֹר נָגַח לוֹן בְּקוּשְׁיָא, וְנַשִּׁיךְ לוֹן, וְרָבִיץ עֲלַיְיהוּ וְתַבַּר לוֹן, וְדָא אִיהוּ מַחֲלֹקֶת, וְכֵן בְּרֶגֶל תַּבַּר מָאנִין, וּבְגִין דָּא בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר דְּאִינּוּן מְמַנָּן דְּעִשָּׂו וְיִשְׁמָעֵאל, יְתוּן רְכִיבִין עֲלַיְיהוּ תְּרֵין מְשִׁיחִין וְשָׁלְטִין עֲלַיְיהוּ, וּמָארֵי מַתְנִיתִין שָׁלְטִין עֲלַיְיהוּ, וְעָלַיְיהוּ אָמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר דְּשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, בְּתַלְמוּדָא וּבְמֶדְרָשִׁים, וּבְקֻשְׁיוּ דְּתִפְלִין וְצִיצִית שַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן מוּעָדִים לְקַלְקֵל, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות א יד) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים.

מִיָּד נָפַק קָלָא וְאָמַר, אַנְחוּ לֵיהּ לַיְנוֹקָא וִיסַלֵּיק לְאַתְרֵיהּ, דְּהָא שִׁתִּין הֲלָכוֹת דְּאִינּוּן שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת תַּלְיָין בְּאַוִּירָא, וְאִיהוּ אָתֵי לְסַלְקָא לוֹן לְאַתְרַיְיהוּ, מִיָּד פָּרַח וְלָא חָזוּ מִדֵּי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי דָּא אִיהוּ תִּינוֹק יוֹנֵק מִשְּׁדֵי אִמּוֹ, וְדָא נַעַר, דְּאִיהוּ אַנְהִיג אַרְבִּין בְּיַמָּא, דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּאָזְלִין בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, בְּאַרְבַּע רוּחִין, דְּי בְּהוֹן אִתְּמַר (יחזקאל לז ט) כֹּה אָמַר יהו"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, וְאִית אַרְבַּע רוּחִין

אָחֳרָנִין מִסְטָרָא דְשָׂטָן דְאִתְיַין בְּקוּשְׁיָא וּמַחֲלוֹקֶת, וְטָבְעִין סְפִינוֹת דְאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, וְלָא יָכְלִין לְנָפְקָא מִתַּמָּן, וְגַלְגַּלִּין סַלְקִין וְנָחֲתִין בְּהוֹן. אַדְהָכִי הָא יְנוֹקָא קָא נָחִית, פָּתַח וְאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא פְּתַח פִּיךָ בְּאוֹרַיְיתָא, דְהָא פִּיתְחָךְ אִיהִי סִינַי, קָלִין וַהֲבָלִין דְּנָפְקִין מִפּוּמָךְ עֲלַיְיהוּ אִתְמַר (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְגוֹמֵר, וְכֻלְּהוּ צַיְיתִין לְמִלּוֹלָךְ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, דְּאִינּוּן שִׁתִּין רִבּוֹא דִמְתִיבְתָּא עִלָּאָה, וְשִׁתִּין רִבּוֹא דִמְתִיבְתָּא תַּתָּאָה, וְאַנְתְּ אִיהוּ בְּדִיּוּקְנָא דְמָארָךְ, דִּבְזִמְנָא דְפָתַח בְּאָנֹכִי שׁוֹר לָא נָגַח אַרְיֵה לָא שָׂאַג עוֹף דְּאִיהוּ נְשָׁרָא לָא פָּרַח, וְכָל חֵיְילִין דְּתַלְיָין מִנַּיְיהוּ בְּכָרְסַיָּיא יְקָרָא, וְאָדָם לָשֶׁבֶת עַל כָּרְסַיָּיא דְאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ צַיְית לְמִלִּין דִּילָךְ, בְּגִין דְּמַטְרוֹנִיתָא דִילָהּ דְּאִיהִי אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא סָלִיק בְּפוּמָךְ.

(זהו תיקון ל"א)

מֵיָּד פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית, בָּרָא שִׁית, וְאִינּוּן שִׁית יַמִּים בָּרָא אלהי"ם מַאי אלהי"ם יַמָּא שְׁבִיעָאָה, וְרָזָא דְמִלָּה (קהלת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. עִלָּאִין שְׁמָעוּ, נוּנִין דְּרַחֲשִׁין בְּיַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, עֲלָהּ אִתְמַר (תהלים קד כה) שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, וְכֻלְּהוּ שָׁאֲגִין עַל טַרְפִּין, וּשְׁכִינְתָּא אִתְמַר בָּהּ (משלי לא ו) וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, כָּל הַנְּחָלִים דְּאָזְלִין לְיַמָּא הָא שָׁבַע אִינּוּן, וְאִינּוּן שָׁבַע נְעָרוֹת

דף קמח.

הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ לְאִימָּא קַדִּישָׁא דְאִיהִי בַּת שָׁבַע, יָם אוֹקְיָינוֹס כְּלִילָא מִשָּׁבַע יַמִּים, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת אוֹקְיָינוֹס, בְּגִין דְּכָל מֵינֵי מַיָּא וְנוּנִין וְרַחֲשִׁין דְּלַאו אִינּוּן דִּילָהּ, וְיֵתוּן לְאַעְלָא בָּהּ, אִיהִי מַקִּיא לוֹן, וּמִתַּמָּן הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, כְּגַוְונָא דְתֵיבַת נֹחַ דְּלָא הֲוָה מְקַבְּלָא מִמִּינָא אַחֲרָא, אֶלָּא מֵאִלֵּין דְּמַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין דָּא כָּל הַנְּחָלִים דְּאִינּוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וּבָעָאן לְאַעְלָא לִשְׁכִינְתָּא, וְאִיהִי לָא מְקַבְּלָא לוֹן בְּגַוָּוהָ, אֶלָּא לְאִלֵּין דְּמַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְלָא לְגַבָּהּ (נ"א בגווה), דְּאִינּוּן שֶׁבַע רוֹעִים, וּלְשִׁבְטִין דְּנָפְקִין מִנַּיְיהוּ, וּלְכָל דְּאַתְיָין מִסִּטְרַיְיהוּ

וְיִתְעָרְבוּן בְּהוֹן, יַמָּא קַבִּילַת לוֹן וְיִתְעָרְבוּן בְּגַוָּוהִ, אֲבָל לְאָחֳרָנִין לָא קַבִּילַת לוֹן, וּמִתַּמָּן אִינּוּן שָׁבִין לְלֶכֶת.

דְּוַדַּאי אִיהוּ ה' יַמָּא, נַחַל דִּילֵהּ ו', כָּל אִינּוּן דְּיָרְתִין נְשָׁמָתִין מִן יַמָּא וְנַחַל דִּילֵהּ, בְּדִחְילוּ וּרְחִימוּ דְי"ה, אִיהִי קַבִּילַת לוֹן, וְאָחֳרָנִין דְּלַאו אִינּוּן חֵלֶק יהו"ה אִיהִי לָא קַבִּילַת לוֹן, וְדַחְיָא לוֹן מִתַּמָּן, וּמִתַּמָּן הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת. קָמוּ כֻּלְהוּ וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ פִּימָא דִשְׁכִינְתָּא, סִינַי סִינַי, זַכָּאִין אוּדְנִין דְּשָׁמְעִין מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמָךְ.

אמר המגיה ע"כ מצאתי, ואולי אלו הי"א תקונים הם בכלל השבעים אלא שלא הושמו איש על ידו לדגליהם, וכבר מצאתי לקוטים אחרים, ולפי שלבי אמר לי שאינם מכלל התקונים רק מאמרים מפוזרים מספר הזהר, הבדלתי אותם לי למשמרת עד אשר אראה מה יהיו, ואם יהיה אלקים עמדי והנחני בדרך אמת עוד אוסיף להדפיס דברים יקרים ונוראים שלא נראו בגלוי עד היום הזה, וברוך י"י אשר לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי שגלגל זכות זה על ידי.